

**Az aradi Kölcsey Egyesület történetének
dokumentumaiiból
1881–1891**

**Zabán Márta
(szerk.)**

Zabán Márta

(szerk.)

Az aradi Kölcsény Egyesület történetének dokumentumaiból

1881–1891

A könyv megjelenését Arad megyei jogú város Kulturális Központja támogatta

Proiect finanțat de Centrul Municipal de Cultură Arad

Zabán Márta
(szerk.)

**Az aradi Kölcsey Egyesület történetének
dokumentumaiból**

1881–1891

Presa Universitară Clujeană / Kolozsvári Egyetemi Kiadó

2021

Lektorok:

Dr. T. Szabó Levente, egyetemi docens

Dr. Balázs Imre József, egyetemi docens

© Zabán Márta, 2021.

ISBN 978-606-37-1210-4

**Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
<http://www.editura.ubbcluj.ro/>**

A kiadásról

Az aradi Kölcsey Egyesület a helyi magyar kulturális élet fontos intézménye. A 140 éves múltra visszatekintő egyesület alapítása óta a kulturális értékmegőrzés és értékteremtés színvonalas, a tudományosság mindenkorai állását figyelő és figyelembe vevő művelését tekintette feladatanak, ezért válhatott már történetének első évtizedeiben is a 19. század utolsó harmadának fontos közművelődési egyletévé. A működésével kapcsolatos első forrásaink zömében kéziratos jegyzőkönyvek és titkári jelentések, amelyek ma is az egyesület tulajdonában vannak. Ebben a kötetben az egyesület első két évtizedének átírt, jegyzetekkel ellátott anyagát tartja kezében a kedves olvasó.

A forrásanyag kiadását és nagyközönség számára hozzáférhetővé tételeit több szempontból is roppant fontosnak vélem. Egyszerűen ezek a dokumentumok az aradi művelődés történetének fontos forrásainként tekinthetőek, Arad társadalomtörténetének fontos mozzanatait jelenítik meg, értelmezik számunkra, esetenként a nagyobb léptékű változások háttéréről tudósítanak. Másrészt pedig, nagyobb léptékben gondolkodva, ezeknek az iratoknak a közreadásával az Osztrák–Magyar Monarchia egyleti életének fontos szelete válik megismerhetővé a nagyközönség és a szakma számára. Ahhoz, hogy értsük a korabeli irodalomtörténeti, művészettörténeti folyamatokat, a kanonizációs mozgásokat, az irodalmi művek terjedésének, a műkincsek mozgásainak és piacának, a közművelődés kérdéseinek a korabeli mechanizmusait, elengedhetetlen, hogy egyre többet lássunk a különböző művelődési egyletek korabeli viszonyhálózatából. Ennek a hálózatnak fontos szegmense az aradi Kölcsey Egyesület forrásanyagának sajtó alá rendezésével és kiadásával kutathatóvá, vizsgálhatóvá válik.

Az eddig átírt és itt közreadott anyag is láthatóvá teszi, hogy az egyesület kiterjedt kapcsolathálóval rendelkezett, kolozsvári, budapesti, szegedi stb. egyleti kapcsolatokat tartott fenn, ezek a kapcsolatok nagyon változatosak: anyagi természetűek, irodalmiak, de akár műkincsek cseréjére, kirándulások szervezésére is kiterjedhetnek. Fontos továbbá a vizsgált korpusz értelmiségítörténeti vonatkozása: az alapító, a tiszteletbeli tagok, illetve a rendes és rendkívüli tagok számára komoly kapcsolati tőkét jelen-

tett az egyletben való részvétel, s amint a tagok névsorából is láthatóvá válik, a rekrutációjuk nagyon nagy részben a helyi értelmiség köréből történt.

Nem csupán partikuláris, lokális fontossága van tehát ennek a forrásanyagnak, olyan adatokat tartalmaz ugyanis, amelyek a magyar irodalomtörténeti, társadalomtörténeti, mentalitástörténeti, értelmiségtörténeti, művészettörténeti kutatásokhoz szolgáltathatnak fontos primér forrásanyagot.

A kötetben közreadott dokumentumok legnagyobb része a Kölcsey Egyesület birtokában, eredeti kéziratban található, archívumi jelzetek nélküli formában, ám kronológiai sorrendbe rendezve. Az egyesületnél található összes 1881 és 1891 közötti dokumentumot beemeltem a kötetbe. Felvettetem ugyanakkor olyan forrásokat is, amelyeknek a kéziratos eredetijét nem találtam meg, fennmaradtak viszont nyomtatásban, a Kölcsey Egyesület valamelyik évkönyvében. Egyetlen dokumentumot emeltem be az Aradi Múzeumban található fondból, az egyesület alapszabályait ebből a múzeumban található, eredeti, kéziratos változatból írtam át. minden esetben, mikor az adott dokumentum nem a Kölcsey Egyesület fondjából származik, szögletes zárójelben jelzem ezt a szöveg végén, jegyzet formájában.

A kéziratos dokumentumok átírásában a következő filológiai elveket követtem:

– A dokumentumok változó helyesírását a ma érvényben lévő szabályzat előírásai szerint egységesítettem, a vesszőhasználatot is a ma érvényben lévő szabályzat szerint alakítottam át.

– Az idegen helyesírást követő szavaknak megtartottam a helyesírást (pl. monographia, gymnasium), valamint a korabeli nyelvi sajátosságok érzékeltetése miatt megtartottam a korra jellemző szóhasználatot, kivéve, ha az adott kifejezés a dokumentumok valamelyikében mai helyesírással is megjelent – ekkor ugyanis az összes előfordulás esetében a mai helyesírás szerint írtam át. Ilyen eset a kötetben egységesen kaszinó alakban megjelenő szó, amely a kéziratos jegyzőkönyvekben változatos helyesírással szerepel: Casino, casino, Casinó, casinó, Kaszinó, kaszinó.

– A cz-t mindenütt átírtam c-re, kivéve a tulajdonneveket, ahol – a helyesírásnak megfelelően – megtartottam a hagyományos helyesírást.

– A több, különböző változatban szereplő tulajdonnevek írását egységesítettem, a jelen kiadványban használt változatot elsősorban a Kölcsey Egyesület évkönyvében megjelenő névváltozat alapján határoztam meg.

A kötet jegyzetanya négyféllel jegyzetből tevődik össze:

– A rövidítéseket mindenütt főszövegben oldottam fel, szögletes zárójelek között tüntettem fel a saját betoldásaimat. Ha nem sikerült egyértel-

műen megállapítanom a kézirat bizonyos szavait [?] jellel jelöltem, hogy a megállapított alak csupán valószínűsíthető. Abban az esetben, ha nem tudtam kiolvasni, [...] jellel jelöltem.

A kötetben megjelenő lapalji jegyzetek a tárgyi magyarázatokat, a kontextualizáló jegyzeteket, valamint a bibliográfiai hivatkozásokat tartalmazzák. A kontextualizáló jegyzetek a főszövegen utalásszerűen megjelenő, vagy önmagukban nem érthető helyzetek kontextusát tárják fel, a bibliográfiai hivatkozások pedig a jegyzőkönyvekben megjelenő események, utalások sajtós visszhangjainak vagy más írott megjelenésüknek a szövegeit segítenek visszakereshetővé tenni.

A kötet a kronológia elvét követi, a dokumentumok időrendben találhatóak benne, kivételesen azok az esetek képeznek, mikor jegyzőkönyvi vagy titkári jelentéshez csatolnak egy korábban elkészített dokumentumot. Ezekben az esetekben mindenkor a dokumentumhoz csatolva közzétessék, amelynek függelékeként a forrásanyagban megjelentek.

A kötet sajtó alá rendezésében nem csupán a magam erejére támassz-kodtam. Köszönnettél tartozom Fekete Károlynak, a Kölcsény Egyesület igazgatójának, aki hozzáférhetővé tette számomra az egyesület történeti forrá-sait, és helytörténeti, valamint az egyesület történetével kapcsolatos isme-reteivel segített eligazodni az anyagban. Köszönnettél tartozom Nagy István-nak, aki a forrásanyag felmérésében és befényképezésében, helyismerete révén további források felkutatásában nyújtott nélkülözhetetlen segítséget. Köszönöm az Aradi Múzeumnak és Mízsur Anitának, hogy rendelkezésemre bocsátották a Kölcsény Egyesület Múzeumban őrzött dokumentumait. A kötet készítésekor a Modern Filológiai Kutatóközpont (FiM) fontos szakmai háttértámogatást nyújtott.

Hálásan köszönöm a kötetet lektori véleményükkel jobbá, pontosabba tevő dr. T. Szabó Levente és dr. Balázs Imre József munkáját.

Ahhoz képest, hogy forráskiadásról van szó, úgy tűnhet, hogy a köszönetnyilvánítási rész nevetségesen hosszúra sikeredett: ezzel is azt sze-retném viszont hangsúlyozni, hogy rengeteg segítséget kaptam a kötet el-készítése során. Sok olyan ember gondozza és rendezi őszinte lelkesedéssel a Kölcsény Egyesület archívumát, akik mindenkor szívükön viselik ennek a forrásanyagnak a sorsát.

A forráskiadás elkészítésének idején a Babeş–Bolyai Tudományegyetem adjunktusaként a Domus Hungarica Szülőföldi Senior ösztöndíjában részesültem. Pályázataazonosító: DSZS2021-22 (Nagy Márta).

A szerkesztő

Előszó

A magyar irodalom történetében az 1870-es évek jelentős változásokat hozott: az irodalmi rendszer expanziójáról, az irodalmi kánon pluralizálódásáról beszélhetünk ebben az időszakban. Mikor társadalomtörténeti kontextusokat keresünk ezeknek az irodalomtörténeti folyamatoknak az értelmezéséhez, többnyire az 1867-es kiegyezés nyomán kialakuló új struktúrákkal való kapcsolatukkal vetünk számot. A kiegyezéssel a magyar irodalom feltételrendszerére nagy mértékben megváltozott: eltörölték a cenzúrát, átalakult a sajtópiac, és az Eötvös József által keresztülvitt népiskolai törvénynek köszönhetően az irodalomfogyasztói bázis is átalakult és gyors növekedésnek indult. Ezeknek a komplex politikatörténeti, társadalomtörténeti és sajtótörténeti változásoknak aztán az irodalom fogyasztására, termelésére, társadalmi funkciójára, valamint magának az irodalmi rendszernek a belső struktúrájára nézést fontos következményei vannak a következő évtizedekben.¹

Az alábbiakban az említett irodalomtörténeti folyamatokat némi-képp más megközelítésből, a társadalmi önszerveződés története felől serechném megragadni és értelmezni. Attól a tézistől szeretnénk elindulni, hogy a társadalmi önszerveződés 19. századi története és a magyar irodalom körabeli alakulása szoros viszonyban állnak egymással. A társadalmi önszerveződés történetének magyar viszonylatban izgalmas mozzanata a céh-rendszer 1872-es felszámolása.² A céhek megszüntetéséhez, az ipar liberalizációjához kapcsolódik az egyesületi modellnek³: a század utolsó évtizedeiben tapasztalható gyors terjeszkedése. Az ipartörvény következtében a társadalmi önszerveződés már korábban is létező, bejáratott legális formákat keresett, s hogy ezt milyen sok esetben találta meg az egyesületi struktúrában, jelezheti számunkra, hogy már az ipartörvény életbe lépése utáni évben, 1873-ban belügminiszteri rendeletben igyekeztek rendezni az egyesü-

1. A tanulmány korábbi változata a Korunk folyóirat 2021. évi novemberi számában jelent meg: Zabán Márta, *Közművelődési egyletek a nemzetépítés szolgálatában. Az aradi Kölcsey-egyesület 19. századi történetéből*, Korunk 2021/11. 47–54.
2. 1872. évi VIII. törvénycikk – az ipartörvény életbe lépésétől számított három hónapon belül az összes fennálló céhet felszámolta.
3. Az egylet/egyesület kifejezéseket dolgozatomban szinonimaként használom, az álta-

letek állami ellenőrzésének kérdését.⁴ A rendelet azaz indokolja önnön fontosságát, hogy az egyesületek szerepét a társadalmi nyilvánosság alakításában látja meghatározónak: „Azon tényezők közt, melyek alkotmányos államban a nyilvános életre kiváló befolyást gyakorolnak, alig létezik hatályosabb mint az egyesülés, mely a közélet ébresztése és fejlesztése által azt nagy mértékben mozdítja elő [...] Nálunk különösen az egyleti ügy annak jelenlegi fejlődése szerint törvényhozásilag szabályozva nem lévén, szükséges egyrészt a honpolgároknak a létező törvények iránti tisztelete, – másrészről a kormány és törvényhatóságok tapintatos eljárása, hogy fen[n]tartassák az egyesülés szabadságát, emellett azonban a kormány s a törvényhatóságoknak felügyeleti joga ezek működésére biztosítva maradjon”⁵. Az ipartörvény tehát annak a társadalmi nyilvánosságnak a szerkezetét alakította át Magyarországon, amelyről Jürgen Habermas a kérdés szempontjából megkerülhetetlen kötetében azt mondja, hogy magát a civil társadalmat hozta létre.⁶

A rendelet jelzi az egyleti törvénykezés hiányát és a kormányzati lépések sürgető szükségességét: „Újabb időben több eset fordult elő, hogy alakuló egyletek működésüköt tettleg megkezdték, be nem várva alapszabályaiknak a törvényes bemutatási záradékkal való ellátását, – vagy az alapszabályaikban foglalt hatáskörön túlerjeszkedve működésüköt egészen más alapon és irányban folytatták, – más esetekben ismét azok szabályellenes működése ellen egyleti tagok által érdekeik megsértése miatt panaszok adattak be.”⁷ Explicit kormányzati kontroll alá vonja az egyesületek létesítésének folyamatát, a törvényhatóság felügyelete alá helyezi az egyletalapítási kezdeményezéseket és az egyletek működését, valamint bekéri a fennálló egyesületek jegyzékét. Látható, hogy erre az időszakra olyan mértékben megszaporodtak az egyesületi kezdeményezések, hogy a kormánynak

4. A m. kir. belügyministernek 1873. apr. 29-én 1394. sz. a. kelt, valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete az egyesületek ellenőrzése tárgyában = Magyarországi rendeletek tárca 1873. 131.

5. I. m. 131–132.

6. „A »civil társadalom« intézményes magvát minden esetre önkéntes alapon történő, nem állami és nem gazdasági összefogások képezik, melyek hogy rendszerezés nélkül csak megnevezzék néhány példát, az egyházaktól, kulturális egyesületektől és akadémiáktól, a független médiákon, sport- és szabadidőegyleteken, vitaklubokon, lakossági fórumokon és állampolgári kezdeményezéseken át a szakmai egyesületekig, politikai pártokig, szakszervezetekig és alternatív intézményekig terjednek.” (Jürgen Habermas, *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása*, Századvég-Gondolat, 1993. 41–42.)

7. A m. kir. belügyministernek 1873. apr. 29-én 1394. sz. a. kelt, valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete az egyesületek ellenőrzése tárgyában = Magyarországi rendeletek tárca 1873. 132.

hozzávetőleges kimutatása sem volt ezek számáról és típusairól. A rendelet foganatosításának módjáról a következő évi 773. sz. belügyminiszteri rendelet intézkedik, amely arról ad hírt, hogy az előző évben kért egyesületi kimutatások nem készültek el, az „elrendelt folytatólagos kimutatást, dacára, hogy a következő félév lejárata óta már két hó telt el: Székesfehérvár szab. kir. város és részben a Jász-Kún kerületek kivételével, egyetlen törvényhatóság sem terjesztette fel.”⁸. Az egyesületi forma tehát már bejáratott, kézenfekvő önszerveződési mintaként volt jelen a céhrendszer felszámolásának idején a magyar társadalomi életben, ezt követően pedig olyan erős expanziónak indult, hogy a törvénykezés és az állami felügyelet nehezen tudta követni és megfelelő keretek között tartani az egyletalapítások sokaságát.

A polgári nyilvánosságnak ez a sajátos intézménye nagyon változatos formákat öltött: egyletek, egyesületek számos típusától kezdve a kaszinókon keresztül egészen a különféle társaskörökig, sok esetben ráadásul ezeknek a felépítése, funkciója, dinamikája is nagyon eltért egymástól. Tóth Árpád a pesti egyesületek társadalomtörténetét vizsgáló könyvében a különféle polgári önszerveződési formákat a közösségek identitásának kulturális kifejeződéseként szemrevételezi, ebben ragadva meg azt a közös jellegzetességet, amely felől társadalomtörténetileg homogén jelensékként kezelhető ezeknek a nagyon eltérő csoportosulásoknak a története.⁹ Jürgen Habermas bizonyos egyleti struktúrákat – főként az olvasótársaságokat – a polgári nyilvánosság olyan tereinek tekint, amelyek a modern értelemben vett közvélemény kialakulását tettek lehetővé.¹⁰ Látható tehát, hogy az egyesület intézménye markáns hatalmi kontextusba ágyazódott, valójában ezek a hatalmi struktúrák termelték ki és tartották fenn, emiatt sem volt közömbös a kiépülő liberális állam számára, hogy hogyan, milyen keretek között és milyen feltételek mellett működnek ezek a csoportosulások. Épp ennek okán is bizonyos típusú egyletek nagyobb mértékű anyagi támogatásban is részesültek az állam részéről, és olyan, ma közfeladatként értelmezett feladatokat ruházott rájuk, amelyek ugyan nem voltak közvetlenül

8. A m. kir. belügyin misternek 1874. márc. l-én 773. sz. a. valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete: az egyletek, társulatok s intézetek nyilvántartása tárgyában 1873. ápril 29-én kelt 1394. számú belügyministeri rendelet foganatosítása iránt = Magyarországi rendeletek tárca 1874. 209–210., itt: 209.
9. Tóth Árpád: *Önszervező polgárok. A pesti egyesületek társadalomtörténete a reformkorban*, L'Harmattan, Bp. 2005. 8.
10. Jürgen Habermas, *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása*, Századvég-Gondolat, 1993. 134–135.

politikai természetűek, de stratégiai fontossággal bírtak az államhatalom szempontjából.¹¹

A korabeli roppant sokrétű egyesületi kultúra fontos egyesülettípusát képezik a kulturális és közművelődési egyletek, amelyek többnyire lokális érdekeltségűek, ám vannak szép számmal országos fontosságúak is. A kulturális, közművelődési, irodalmi, művészeti és olvasóegyleteket az állam különös figyelemmel kísérte, és hathatós támogatásukra törekedett, hiszen a kulturális termelés és a közoktatási rendszer alakításában játszottak ezek fontos szerepet, a kultúra ideológiai irányai pedig a fentebb említett stratégiai fontossággal rendelkeztek. 1873-ban a vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívást intézett a köztörvényhatóságokhoz a kulturális egyletek támogatására, a rendelet érvelésében a kulturális egyletek nemzetépítésben betöltött fontos szerepét hangsúlyozta: „Nemzetünkre nézve a culturális haladás kérdése sajátlagos viszonyainknál fogva egyúttal a létfen[n]tartás kérdése is levén, felette kívánatosnak tartom, hogy a tudomány és művészet iránti érzék, a culturális haladás ezen legbiztosabb alapja, az ország minden nagyobb többségénél feltalálható legyen.

E nagy és fontos cél elérésére, amint ezt az előhaladottabb külföld követendő példája bizonyítja, egyik legfontosabb tényezőül szolgálnak a központban levő nagyobb mérvű gyűjtemények mellett a vidéken levő tudományos s művészeti célú egyletek és múzeumok, melyek a hivatottak résszére a biztos továbbhaladást, a nagy közönségre nézve pedig a tudomány és művészet iránti helyesebb felfogást s a művelődés iránti vágyat eredményezik.”¹² A modern polgári nemzetállam tehát egyéb stratégiái mellett az egyesületi kultúra nyilvánosságát is a nemzetépítés és az asszimilációs törekvések szolgálatába kívánta állítani.¹³ Ebbe az elsődleges történeti-társa-

11. A bennünket itt közelebbről érdeklő kulturális egyesületeknek ilyen feladatai is voltak, mint majd látni fogjuk: a vidéki óvodák, iskolák anyagi támogatása, könyvtárak, múzeumok létrehozása.
12. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministernek 1873. július 13-án 885. sz. a. kelt szabályrendelete = Rendeletek tárá 1873. 350–351., itt: 350.
13. „A millenniumi [1896] készülődés olyan lökést adott a kulturális törekvéseknek, melyek a század első évtizedeiben is éreztették hatásukat. Sorra alakultak a kulturális és közművelődési egyesületek. Wlassics Gyula minisztersége alatt 297 múzeumot és 619 könyvtárat tettek nyilvánossá. A miniszter kiemelt célja volt a már meglévő és alakuló nyilvános közgyűjtemények anyagi támogatása, és az ott folyó munka szakmai minőségének javítása. Ennek érdekében törekedtek az egységes közgyűjteményi hálózat létrehozására, melynek szervezeti és szakmai keretét az 1897-ben alapított Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége jelentette.” (Lengvári István – Pilkhofer Mónika – Vonyó József (szerk.): *Az ember helye – a hely embere. Emberközpontú történetírás – helytörténeti kutatás. A helytörténetírás módszertani kérdései*, Budapest-Pécs, 2020. 211.

dalomtörténeti kontextusba szeretném visszaágyazni az általam vizsgált irodalmi és közművelődési egyesület, az 1881-ben alapított aradi Kölcsény Egyesület történetének néhány mozzanatát.

A Statisztikai Hivatal 1880-ban megjelent, de 1878-as adatokat tartalmazó kiadványa alapján Aradon ekkor 31 nyilvántartott egyesület működött, összesen 8282 taggal,¹⁴ Arad megyében 26 egyletet jegyeztek be, összesen 2267 taggal. Ezek java részét ipartársulatok, jótékony és betegsegélyző egyletek, szabadkőműves páholyok teszik ki, működik viszont Aradon Zenede és Színügyi gyámolító egylet is.¹⁵ Az említettekhez képest, ezek mellett alakult meg 1881 tavaszán Arad kulturális egyesülete.

Az aradi Kölcsény Egyesület 1881. április 24-én tartotta első, alakuló értekezletét. Arad különleges egylettörténeti helyzete abból adódik, hogy a város korabeli etnikai összetétele sajátos környezetet teremtett a magyar nemzetépítési törekvések számára: az államapparátus folyamatosan kitüntetett figyelemben részesítette az etnikai feszültségekkel terhes régiót. Az aradi főispán, Tabajdi Károly halálára írt Mikszáth-nekrológ szemléletesen jeleníti meg ezeket a feszültségeket: „A nemzetiségek itt [Aradon] a legelevenebbek. Itt nem elég a főispánnak, hogy a mente jól álljon rajta.

Tabajdi Károly kitűnően felelt meg feladatának, nemcsak betöltötte a nehéz állást, nemcsak féken tartotta a nemzetiségeket, hanem amellett békítette is őket. [...] Nem mutatott gyűlöletet a nemzetiségek iránt, nem üldözte őket, hanem csak azt üldözte és irtotta bennök, ami a magyar állam-eszmének meg nem felelő. Méltányos volt, hogy igazságos lehessen és békülékeny, hogy szigorát megtúrjék. Magyar iskolákat állíttatott, a nemzetiségi iskolákra éber szemekkel vigyázott. A nemzetiségi vezetőket ildomos politikával tudta megnyerni. Azon néhány év alatt, mióta Arad megye főispánságát viselte, olyan erős közszellemet teremtett, aminő ott azelőtt soha sem volt.”¹⁶ Azért lehet különösen érdekes számunkra a korabeli aradi viszonyokat Arad vármegye és Arad város alispánja, Tabajdi Károly viszonylatában szemrevételezni, mert éppen ő volt a Kölcseny Egyesület első elnöke. Arad város és vármegye főispánjának állami köztisztviselőként a helyi nemzetiségi kérdés mederben tartása egyik fontos feladata volt, az aradi kényes etnikai viszonyok sajátos feladatokat róttak a városvezetésre. Az első

14. Varga Gyula dr. (szerk.), *Magyarország egylesei és társulatai 1878-ban*, Hivatalos statisztikai közlemények, kiadja az Országos Statistikai Hivatal, Athenaeum, Bp. 1880. 356–359.

15. I. m. 8–11.

16. Mikszáth Kálmán: *Tabajdi Károly meghalt* = M. K., *Cikkek és karcolatok* XXIII., S. Fürth Éva – Rejtő István (s. a. r.), MKÖM 73. köt., Bisztray Gyula – Rejtő István (szerk.), Akadémiai, Bp. 1979. 76–78., itt: 77–78. [kiemelés az eredetiben]

tisztikar további tagjai szintén a város befolyásos polgárai, akik egyszerre több fontos helyi és országos egyesületnek is tagjai: Lukácsy Miklós takarékpénztári vezérigazgató, ő volt az egyesület megalakulásának legtevékenyebb szorgalmazója, az egyesület alelnöke; dr. Márki Sándor, az aradi főreáltanoda és főgimnázium tanára, az egyesületi titkár; Marsits Ignác, az Adria biztosítótársaság pénztárnok tiszttviselője, ő volt az egyesületi pénztárnok; Szunter Nándor, gimnáziumi tanár, az egyesület ellenőre; Árkay Kálmán, ügyvéd, az egyesület ügyésze; Szöllőssy Károly polgári iskolai tanár pedig könyvtárnok. A választmányi tagok Salacz Gyula, Arad város polgármestere mellett javarészeti helyi gimnáziumi tanárok, orvosok, ügyvédek, lapszerkesztők, vállalkozók voltak. Az alapító tagok rekrutációja a város társadalmi elitjéből történt, a kulturális egyesületet ebben az esetben tehát nem egy alulról jövő igény hozta létre, hanem fölülről szerveződött, alapszabályai a település politikailag fontos elitjének a kultúra- és irodalomfogalmait tükröztek.¹⁷

A Belügyminisztérium által 1881. november 12-én jóváhagyott alapszabály értelmében az egyesület célja „A nemzeti közműveltség s a magyar nyelv terjesztése, s ezzel kapcsolatban a hazai irodalom és művészet pártolása.”¹⁸ Az egyesületi ülések jegyzőkönyveiből kiderül, hogy valóban komolyan is vették az alapszabályban vállalt tevékenységeket: rendszeresen ismeretterjesztő felolvasásokat tartottak, zene- és műkedvelői színi előadásokat szerveztek. Tevékenységük viszont nem merült ki kulturális rendezvények szervezésében és kulturális intézmények alapításában, a művelődési egyletnek fontos feladata volt a megye iskoláinak különféle eszközökkel történő magyarosítása, a kulturális egyesület korabeli intézményét az állami asszimilációs törekvések egyik hatékony helyi mozgatójaként kell tehát értelmezniünk. Az egyleti kultúra ugyanakkor nem csupán az asszimilációs politika számára vált fontos intézménnyé. Az egyesület mint önszerveződési forma a kor nemzetiségeinek nemzetépítési törekvéseiben is stratégiai szerepet töltött be, ennek látványos példája a matica (méhkas)-egyesülethá-

17. Az egyesületben nagyon eltérő okokból résztvevő társadalmi elit különbözőképpen képzelte el saját szerepét is, így az egyesületi élet szervezésében sem vette ki mindenki egyformán a részét. Márki Sándor naplója több helyen is utal rá, hogy a feladatok eleve egyenlőtlenül oszlottak meg a vezetőségi tagok között: „a ma délutánt is azzal szaladtam el, hogy a 2 elnök közül legalább az egyik legyen jelen Lóczy [Lajos] felolvasásán.” (Márki Sándor naplói I., 1873–1892, szerk. és s. a. r. Erdész Ádám, Gyula, 2015. 280.)
18. Az Aradi Kölcsény-egyesület Alapszabályai, kézirat, az Aradi Múzeum Kölcseny egyesületi fondja.

lózat részeként megszerveződő szlovák közművelődési egylet, a Matica Slovenská 1875-ös betiltása, az ezt övező sajtóbotrány mérete.¹⁹

A nemzeti törekvések egyesületi keretek közötti érvényesülése, az egyesületnek mint intézménytípusnak a nemzetépítési törekvésekben betöltött érdekérvinyesítő szerepe tehát egy transznacionális jelenség a 19. században, amelyben a kulturális és közművelődési egyesületeknek mint sajátos egyesülettípusnak különösen fontos szerep jutott. Amint a Kölcsey Egyesület e kötetben megtalálható alapszabályai is láttatni engedik, a kor művelődéssel kapcsolatos több törekvését inkorporeálják: szépirodalom és nyelvészeti, természettudományok, történelem, régészeti, társadalomtudományok, gazdaságtan, bölcselő, szépművészeti, majd a zene és ének művelését szorgalmazzák az egyesület keretei között kialakított szakosztályok specifikus céljain és célirányos működésén keresztül. A későbbiekben kibővítik az egyesület céljainak lajstromát, s az 1883-as Alapszabály már egy változatosabb listát tartalmaz, így a cél eléréséhez felhasználni kívánt eszközöknek a tárháza is természetesen kibővül: „II. Az egyesület célja. 4. §. Az egyesület célja társadalmi egyesülés a nemzeti közműveltség és a magyar nyelv terjesztésére, a hazai irodalom pártolására, a tudományok népszerűsítésére, valamint a művészeti ápolására és fejlesztésére.

III. A cél elérésének eszközei. 5. §. a) Ismeretterjesztő felolvasások tartása egyesületi tagoktól és lehetőleg hazai és esetleg külföldi hírneves írók és tudósoktól. b) Nyilvános közkönyvtár föllállítása és fenntartása Aradon. c) Jatalomdíjak kitűzése Arad város és megye nem magyar tananyelvű iskoláiban a magyar nyelv és irodalom tanulásában legtöbb eredményt fölmutató tanítók és tanulók ösztönzésére. d) Műtárgyak, úgymint képek és szobrok kiállítása Aradon. e) Zene- és énekkarok szervezése, s a tagoknak a műzenében és énekben való kiképzése. f) Társasestélyek, hangversenyek, zeneelőadások, valamint vándorgyűlésekkel összekötött kirándulások. g) A

19. 1875. november 9. Tisza Kálmán miniszterelnök-bélgymíniszter bejelentése a minisztertanácsban a „Matica Slovenská” egylet további működésének megszüntetéséről = A magyar állam és a nemzetiségek. A magyarországi nemzetiségi kérdés történetének jogforrásai 1848–1993., Balogh Sándor et al. (szerk.), Napvilág, Bp. 2002. 103–104. A matica-típusú egyesületi formátum népszerűségéről a szláv közösségekben, a kisebbségi nemzetiségi mozgalmak egyesületi intézményeken keresztül megvalósított önszerveződéséről l. bővebben: Joep Leerssen: *Introduction = Lajosi Krisztina – Andreas Styinen (szerk.), The Matica and Beyond. Cultural Associations and Nationalism in Europe*, Brill, Leiden–Boston, 2020. 1–10. (*National Cultivation of Culture*, vol. 21, szerk. Joep Leerssen), a szlovák Matica egyesület történetéről, nemzetiségi és kulturális törekvéseiről és politikatörténeti és társadalomtörténeti kontextusáról l. bővebben Benjamin Bossaert – Dagmar Kročanová, *The Slovak Matica, Its Precursors and Its Legacy = Lajosi Krisztina – Andreas Styinen (szerk.)*, i. m. 48–74.

város és megye régészeti és történeti emlékeinek felkutatása és az azok fenntartásáról való intézkedés. h) Az egyesület működését feltüntető évkönyv kiadása.”²⁰ Az egyesület szakosztályait a célkitűzéseknek megfelelő keretekként képzelték el, minden szakosztályhoz hozzárendelték az alapszabály bizonyos célkitűzését, és eredményességét az ennek való megfelelés mértékével mérték.

A Kölcsény Egyesület tehát sokrétű kulturális közfeladatot látott el a város életében: nyilvános könyvtárat, múzeumot alapítottak, felolvasásokat, hangversenyeket szerveztek, a színház 1883. február 18-i leégését követő időszakban jól érezhetően az aradiak számára igyekeztek pótolni kisebb előadások megszervezésével a színházi előadások hiányát, ugyanakkor azonnal lépéseket tettek a színház nehéz helyzetbe került alkalmazottainak megsegítésére: gyűjtést szerveztek, belépti díjas vendégjátékokra hívták a munka és jövedelem nélkül maradt színészeket,²¹ valamint hangversenyt szerveztek a fizetés nélkül maradt színészek javára.²² A jegyzőkönyvek tanúsága szerint az egyesület vezetőségi testülete számára különösen fontos megvalósítások voltak az egyesület gondozásában megjelenő, legnagyobb részben lokális történelmi vonatkozású kötetek: Arad város és megye monografiája,²³ az *Aradi vértanúk albumá*,²⁴ valamint az egyesület szervezésében megvalósult irodalmi vonatkozású emlékünnepesek: a Fábián Gábor emlékünnepe és az Arany János halála után közvetlenül megszervezett Arany-ünnepély. Az általában évi rendszerességgel megjelenő Évkönyvet hasonlóan kiemelkedő vállalkozásnak tekinthetjük, amennyiben a lapjain

20. *Az aradi Kölcsény-egyesület alapszabályai*, Réthy L. és Fia ny., Arad 1883. 3–4.

21. L. az 1883. febr. 27-i választmányi ülés jegyzőkönyvét.

22. A színház leégését követő gyűjtési akciók nagy társadalmi összefogással zajlottak: „A »Kölcsény-egyesület« választmánya múlt hó 27-én tartott üléséből kifolyólag e helyen meleg köszönetet mond mindeneknak az úrnőknek és uraknak, kik az egyesület részéről múlt hó 25-én a kereset nélkül maradt színészek javára rendezett hangverseny sikérét szíves közreműködésükkel, felülfizetésükkel vagy egyéb úton elősegítették, és pedig: Bácsné Laura, Hunyady Margit és Rónaszékiné Vilma úrnőknek – továbbá Kiss Mihály, Locsarek György, Lukácsy Miklós és Szathmáry Árpád uraknak közreműködésükért; Krispin József úrnak a világításért és Réthy Lipót és fia uraknak a nyomtatványok díjtalan kiállításáért. Felülfizetésekért Almay József úrnak, ki 7 frt-tal egy magát megnevezni nem akaró műbarátnak, ki 4 frt 50 kr-ral, Herczl Leopold Julcsa úrnőnek, ki 2 frt-tal, Domán Ignác úrnak, ki 1 frt-tal, és három, magát meg nem nevező műpártolónak, kik fejenkint 50 kr-ral szíveskedtek jegyeik értéke fölött a jövedelemhez járulni.” ([sz. n.], *A „Kölcseny-egyesület” választmánya*, Alföld 1883. március 2. 50. sz.)

23. Jancsó Benedek – Somogyi Gyula (szerk.), *Arad vármegye és Arad szabad királyi város monographiája*, 1–6. köt., Arad, 1893–1913.

24. Varga Ottó (szerk.), *Aradi vértanúk albumá*, Bp. 1890.

nem csupán hírt adtak éves tevékenységük ról, hanem az egyesület keretei között megtartott tudomány-népszerűsítő és művészeti előadásokról is hírt adtak, valamint teljes terjedelmükben közölték az ott elhangzó előadások írott változatát. Ezek a kezdeményezések láthatóvá teszik, hogy az egyesület kiemelkedő szerepet töltött be a lokális patrimonizáció folyamataiban, a lokális hagyomány megteremtésének fontos intézménye volt.

Számos olyan feladatot láttak tehát el a városi és megyei életben, amit ma közfeladatokként határozhatnánk meg, ugyanakkor az iskolák, a múzeum és a könyvtár létrehozása túlmutat a helyi igényeken, a lokális perspektíván, és egy nagyobb léptékű, a korabeliek számára kitüntetett fontossággal bíró kérdés irányába mutat: az egyesület által alapított nemzeti kulturális intézmények a régiónak és természetesen elsősorban magának Aradnak a történetét voltak hivatottak az össznemzeti történelem fontos részeként felmutatni. Nem véletlen, hogy épp 1848–49-es múzeumot hoztak létre, amelyben Arad, a vörötanúk kivégzésének a helyszíne kultikus helyszínként jelenik meg, akként tudja megmutatni önmagát. Ezeknek az intézményeknek a létrehozásával kapcsolja be a Kölcsey Egyesület Arad városát abba a vetélkedésbe, amelynek során a különböző magyarországi régiók küzdöttek a nemzet önreprezentációjában betöltött szerepük kanonizációjáért.²⁵

Az egyesület által szervezett felolvasóestek olyan közösségi alkalmak voltak, amelyek a tudományos eredmények és a kortárs irodalom népszerűsítése²⁶ mellett zongora-, hegedűhangversenyeket, énekelőadásokat, valamint szavalati előadásokat is magukban foglaltak.²⁷ A tudományos előadásokat túlnyomó részben a helyi tanárok, oktatók, tudósok tartották, a zeneelőadásokon és a szavalati produkciókban hivatásos művészek és műkedvelők egyaránt felléptek, a művészeti előadások, zenei estek megszerve-

25. A régiók szerepének korabeli újraértékelődéséről Mikszáth Kálmán regionális történetinek és egy kiemelten fontos regionális egyesületnek, az Erdélyi Múzeum-Egyletnak a példáján keresztül I. T. Szabó Levente, *Egy irodalmi sikér archeológiája: A tót atyafiak és A jó palócok történeti poétikája = Uő, Mikszáth, a kételkedő modern. Történelmi és társadalmi reprezentációk Mikszáth Kálmán prózapoétikájában*, L'Harmattan, Bp., 2007. 13–31.

26. Felolvasó előadást tartott pl. Beniczkyné-Bajza Lenke, Jókai Mór, Reviczky Gyula.

27. Az egyesület zenészeti szakosztállya dalkort is létrehozott, tagjai rendszeres fellépői voltak a Kölcsey-esteknek. A dalárdák és kórusmozgalmak korabeli politikai és társadalmi beágyazottságának sokrétiúségéről, a kórusművek kontextusairól és korabeli funkcióiról, a cenzúra korabeli működése és a dalárdák repertoárjainak viszonyáról I. érdemben: Lajosi Krisztina, *Collapsing Stages and Standing Ovations. Hungarian Choral Societies in the Nineteenth Century* = Lajosi Krisztina – Andreas Stynen (szerk.), *Choral Societies and Nationalism in Europe*, Brill, Leiden–Boston, 2015. 206–224. (*National Cultivation of Culture*, vol. 9, szerk. Joep Leerssen)

zésében több esetben is együttműködtek az aradi dalárdával. Aradon működött dalárda, zenede, kaszinó, színügy-gyámolító egylet, tanító-egylet, seregény tanulókat segélyező egyesület – a Kölcseny Egyesület számos célkitűzése megfogalmazódott már korábbi egyesületi formációkban, s ezeknek nagy részét szintén maguk a Kölcseny Egyesület alapító tagjai hívták életre. A közművelődési egyesületi formáció a szakosztályokra bontott tevékenységi körökkel, ugyanakkor közös kasszával – amint az itt közölt források alapján is láthatóvá válik – hatékonyabbá (vagy esetenként egyáltalán lehetséges) tudta tenni a kevesebb anyagi haszonnal, ám nagyobb társadalmi vagy kulturális impakttal bíró tevékenységek megvalósítását is. Ilyen módon csatornázták át a felolvasásokból származó bevételek egy részét például a budapesti Arany János-szoborra gyűjtött alap számára vagy esetenként az egyesület nyilvános könyvtárának bővítését finanszírozták a felolvasások bevételeiből, de hosszasan sorolhatnánk az ilyen helyzeteket, így csupán egyet említek még, mikor az egyesület a radnai iskolára gyűjtött pénzalapot az iskolányitási terv kudarcba fulladását követően árva tót gyermekek segélyezésére ajánlja fel.

Különösen érdekes kérdés a nők szerepe ebben a férfiak által létrehozott, általuk működtetett és tőlük függő egyesületben. Az első alapszabályban még kikötötték, hogy rendes tagok kizárolag férfiak lehetnek, ám ezt a kitételel a következő változatokból már törölték. Ugyanakkor az egyesület első éveiben nők csupán pártoló tagokként szerepelnek a tagok lajstromában. A felolvasóestekről készült jegyzőkönyvi vagy sajtós beszámolók arról tudósítanak, hogy ezeken az alkalmakon a női hallgatóság jócskán fejlőlreprezentált volt,²⁸ és már eleve női hallgatóság számára voltak elgondolva. Emiatt is érthető, hogy többször is hangsúlyozzák, hogy az általuk szervezett előadások „népszerű tudományos” vagy „népszerűsítő tudományos” előadások, s elhárítják annak lehetőségét, hogy a magyar tudományos életben versenyképes eredmények prezentálására vállalkoznának: „sokan erőnek erejével azt a hitet kívánták a közönségben meggyökereztetni, mintha valamely tudományos akadémia szerepét kívánnánk játszani.

28. Példaként álljon itt néhány hírlapi tudósítás ezekről a felolvasó-előadásokról: „A Kölcseny-egyesület vasárnapi felolvasó-ülése a Krispin-féle teremben nem volt olyan látogatott, mint eddig a városházi tartottak. Mintegy 50-60 tagból álló közönség jelent meg, melynek nagy részét hölgyek képezték.” ([sz. n.], *A Kölcseny-egyesület vasárnapi felolvasó ülése*, Alföld 1883. febr. 6. 29. sz.) – „A Kölcseny-egyesület tegnap a városház kistermében tartott felolvasó estélyén dr. Hidegh Kálmán helybeli főreáltanodának jeles vegytanárának kísérletekkel egybekötött előadása szép számú közönséget vonzott. Az érdeklődő közönség, melynek nagy része nőkből állott, figyelemmel hallgatta a legfinomabb subtilitásokat érintő elméletet és még nagyobb figyelemmel kísérte az azt követő kísérleteket” ([sz. n.], *A Kölcseny-egyesület*, Alföld 1883. márc. 9. 56. sz.)

Távol állott tőlünk e szándék. A közműveltség terjesztése s a társadalmi élet érintésére alakultunk egyesületté. A szaktudományok előbbvitelére nem vállalkozhatik egy ily vidéki társulat. Sajátságos, hogy egyesek ily nagyzást csak föl is tételezhettek.”²⁹ Fokozatosan megjelennek azonban a női felolvasók, előadók is a Kölcsey-felolvasásokon: Beniczkyné-Bajza Lenke szépirodalmi írással, a Sára című művével, Marsits Róza Arany János nő-alakjai című dolgozatával, Salacz Gyuláné *A természet zenéje* című esszéjével, Wadovszky Gusztávné a *Harmónia a házasságban* című írásával.³⁰

A 19. század végének társadalmában a kulturális egyletek jól érzékelhetően bonyolult hatalmi struktúrába illeszkedtek, amely meghatározónak bizonyult az egylet által forgalmazott kultúra tartalmaira, az általa intézményesített irodalom jellegére, a keretei között létrehozott művészeti sajátosságaira és funkcióira nézvét egyaránt.

Reményeim szerint ebben a rövid előszóban sikerült valamelyest megmutatnom a kulturális egyletek, köztük a Kölcsey Egyesület korabeli sajátos szerepét, a bonyolult viszonyrendszerét, amelybe ágyazódtak, azt, hogy a kulturális egyesületek a kor társadalmában sokrétfű, olykor ambivalens funkciót töltötték be, s ezek feltárása a kor irodalmi és művészeti mozgásainak fontos részét teszi értelmezhetővé. Amikor létrejön az újfajta modern polgári szórakozás, az újfajta társadalmi nyilvánosság az „önszervező polgárok” kulturális tevékenységek iránti igényét kielégítendő, az állami kontroll és szubvenció már a kezdetektől ezeket az egyleteket függővé teszi az állami érdekektől, és ezek szolgálatába állítja. A 19. századi kulturális egyletek tehát fontos piaci és politikai tényezőkként voltak jelen a korszak kulturális intézményrendszerében, és elvitathatatlanul fontos szerepük volt a kor irodalmának és kulturális termelésének az alakulásában. Éppen ezért fontos feladat a kor egyleti életének részletes rekonstrukciója, a kapcsolat-hálók és hatalmi viszonyhálózatok a feltérképezése, a Kölcsey Egyesület forrásainak és történetének vizsgálata.

29. Márki Sándor: *Titkári jelentés az 1881–83. évről*, 1884. Dr. Márki titkári jelentése

30. Somogyi Gyula, *Az aradi Kölcsey-egyesület története (1882–1895)*, Aradi Nyomda Rt. Kny., 1896. 38–43.

සු 1881 සු

◆ 1 ◆

Az Aradi Kölcsény-egyesület Alapszabályai

Az egylet megalakulása

Ha száz tag ezen alapszabályok értelmében rendes taggá leendő felvételle iránt aláírásilag nyilatkozott, az egylet megalakult; mely esetben:

Az alapszabályoknak a nagyméltóságú magyar királyi belügyminisztériumhoz leendő felterjesztése, valamint egy ideiglenes végrehajtó bizottság-nak megválasztása iránt az alólírottak értekezlete határoz, mely 8 nappal előbb az aradi hírlapokbani közzététel alapján azzal egybehívandó, miszerint ez alkalommal a megjelenők érvényesen végeznek.

Az alapszabályok megerősítése után az alakuló közgyűlés a végrehajtó-bizottság elnöke által haladéktalanul egybehívandó.

I. Az egylet címe, pecsétje, székhelye

1.§. Cím: Kölcsény-egyesület Aradon.

2.§. Pecsét: Soriratban az 1-ső §-ban jelzett cím minden jelvény nélkül.

3.§. Székhely: Arad város.

II. Az egylet célja.

4.§. A nemzeti közműveltség, s a magyar nyelv terjesztése, s ezzel kapcsolatban a hazai irodalom és művészet pártolása.

III. A cél elérésének eszközei.

5.§. a.) Ismeretterjesztő nyilvános felolvasások és szakszerű értekezések.

b.) Díjak kitűzése Arad város és Arad megye községeinek iskoláiban tanítók és tanulók részére, a magyar nyelv és irodalom oktatása és tanítása céljából.

c.) Egy nyilvános közkönyvtár alapítása Aradon.

d.) Vállalkozás hírneves műtárgyak, ú[gy] m[int] képek, szobrok kiállítására Aradon.

e.) Irodalmi pályadíjak kitűzése.

f.) Műkedvelői színi előadások rendezése, egyleti vagy jótékony cédra.

g.) Zene- és szavalati előadással egybekötött társasestélyek tartása.

h.) Arad város és megye területén levő történeti emlékek kutatása, és azok fenntartása iránti intézkedés.

IV. Az egylet tagjai.

6.§. Egyleti tagok lehetnek férfiak és nők egyaránt, kik társadalmi szempontból kifogás alá nem esnek.

Az egylet tagjainak osztályzata a következő:

a.) *Alapítók*, kik az egylet alaptőkéjéhez ötven forint adománnyal járnak.

b.) *Rendes tagok*, kik csak férfiak lehetnek, s akik öt éven át évenkinti két forint fizetésére aláírással kötelezettséget vállalnak.

c.) *Pártoló tagok*, férfiak és nők egyaránt, kik csak egy évre kötelezettek a két forintnyi tagsági díj megfizetésére, és végre:

d.) *Tiszteletbeli tagok*, kiket az egylet közgyűlése a nemzeti műveltség terén szerzett érdemeikért ilyenekül megválaszt.

7. §. A tagsági díjak, és pedig a rendes tagokéi mindenkor január és július havában felerészben akként fizetendők, hogy az év valamely felében bármikor belépő tag az azon félévre eső díjat is egészben megfizetni köteles.

8. §. Az év folyamában bármikor belépő pártoló tagok az azon évre január 1-től december végéig eső tagsági díjat felvételük után 8 nap alatt egészben lefizetni tartoznak. Az egylet összes tagjai nem fizetés esetén az aradi bíróság illetőségének vetik alá magukat.

V. A tagok jogai.

9. §. A férfi-alapító és rendes tagok képezik a közgyűlést, kik az egyedüli választók, s minden tisztségre választhatók. Jogkörük kiterjed mindenazon előnyökre, melyek az egylet működéséből az egyleti tagokra háramlanak.

10. §. A pártoló tagok, az egylet által rendezett előadásokban sat[öbbi] a rendes tagokkal egyenjogúak, de az egylet ügyei intézésében sem tanácskozási, sem szavazati joggal nem bírnak.

11. §. A tiszteletbeli tagok, azon kivéssel, hogy tiszviselői állásra nem választandók, egyebekben a rendes tagok minden jogait élvezik.

VI. A tagok kötelességei.

12. §. minden tagnak kötelessége az egylet ügyeit anyagilag és szellemileg tőle kitelhetőleg előmozdítani, s ez oknál fogva:

a.) Az egylet anyagi gyarapodását megfelelő új tagok szerzése által elősegíteni.

b.) A tagsági díjakat az alapszabályok 7. és 8-ik §§-ai szerint megfizetni.

c.) Az egyletet szellemi tehetsége és személyes tevékenysége által céljai elérésében támogatni.

VII. A tagság és fizetési kötelezettség megszűnése

13. §. Úgy a rendes mint a pártoló tagság, s ezzel kapcsolatosan a fizetési kötelezettség is megszűnik:

a.) halál esetében

b.) kizáras esetében

c.) az aláírási kötelezettség megszűntével

d.) Arad város és megye területéről leendő elköltözés esetében, mely körfülmény a választmánynak bejelentendő. Az ily tag a folyó félévi díjat okvetlenül megfizetni köteles.

VIII. Az egylet ügykezelése

14.§. Az egylet ügyeit intézik:

- a.) Az elnökség, s a többi tiszviselők.
- b.) A választmány.
- c.) A szakbizottságok.
- d.) A számvizsgáló-bizottság.
- e.) A közgyűlés.

15.§. Az elnökséget képviselik:

- a.) Az elnök.
- b.) Az alelnök.
- c.) A titkár.

16.§. Az *elnök* a rendes és rendkívüli közgyűlések vezetője, de jogában áll az egylet egész ügymenetére befolyni, s ez oknál fogva a választmányi ülésekben is az elnöki széket elfoglalhatja. Az egyletet hatóságok és harmadik személyek irányában az elnök képviseli.

Ő hívja egybe a rendes és rendkívüli közgyűléseket. Ez utóbbiakat a választmány megkeresésére, vagy 20 rendes tag írásbelileg beadott és indokolt kívánatára 8 nap alatt egybehívni köteles.

17.§. Az *alelnök* a választmány működésének vezetője, s mint ilyen a választmánynak rendszerinti elnöke is.

Ő az egyleti pecsét őre, s ő hívja egybe a rendes és rendkívüli választmányi üléseket, melyekben a választmány által tárgyalt ügyeknek szavazásra kerülése esetében, a szavazatok száma egyenlőségénél az elnöklő két szavazzattal bír.

Különben az elnök távolléte vagy akadályozása esetében az elnöki hatás-kör őt illeti.

18.§. A *titkár* vezeti a közgyűlések jegyzőkönyveit, s általában úgy az ezekből, valamint az elnöki teendőkből felmerülő fogalmazványok teljesítése az ő feladatához tartozik. A gyűlési határozatok és levelezések, az elnök, illetve alelnök és titkár által íratnak alá.

Az elnök és alelnök esetleges távollétében az elnökségi teendőket ő végzi, és gyűlések alkalmával ily helyzet felmerülésekor a jegyzőkönyv vezetésére helyettesít nevez ki.

19.§. Az egylet többi tiszviselői.

- a.) A pénztárnok.
- b.) Az ellenőr mint könyvvezető.

c.) A könyvtárnok.

d.) Az ügyész.

20. §. A pénztárnok, az egylet pénz- és értékbeli bevételeit és kiadásait kezeli, melyekről rendes pénztárnaplót vezetni, ezt havonként lezárni s elkönyvelés végett mindenkorai kívánatra az ellenőr-könyvvezetőnek átadni köteles. Semminemű kiadást a választmány írásbeli utalványa nélkül nem teljesíthet.

Kötelessége minden rendes választmányi ülésben a pénztár állásáról szóló kimutatást az elnöknek kézbesíteni, s az egylet folyó kiadásaira nem szükségteljesen a választmány által megjelölt aradi pénzintézetben kamatozólag elhelyezni.

21. §. Az ellenőr mint egyúttal könyvvezető is, ellenőrizze a pénztárnok által kezelt bevételeket és kiadásokat, melyeket szabályszerűen könyvelvén, az év végével az egylet vagyoni állásáról a lezárt könyvek alapján a zárszámadási kimutatásokat, a számvizsgáló bizottság elnökének átadni köteles.

A tagsági díjakkal hátralékosok névsorát a január, április, július és október havi választmányi ülésekben bemutatni tartozik.

22. §. A könyvtárnok teendőiben egyelőre a választmánytól nyerendő utasítás szerint fog eljárni.

23. §. Az ügyész az egylet jogtanácsosa és ügyvéde, s ennek anyagi érdekei megovásáról gondoskodik.

24. §. A választmány, mely az alelnökkel és titkárral s a 19. §-ban megjelölt többi tisztviselőkkel, valamint a közgyűlés által a 34-ik §. értelmében választandó 25 taggal együtt 31 tagból áll, havonkint az alelnök vagy helyettese által 8 nappal előbb hírlapilag egybehívandó napon és helyen ülést tart, melyben érvényes határozat meghozatalára az elnökkel és tisztviselőikkel együtt 11 tag jelenléte szükséges. Jegyzőkönyvet az elnök és két kiküldendő tag hitelesítik.

A választmány intézkedik:

a.) Ezen alapszabályok 5-ik §-ában meghatározott egyleti működés sikeres keresztsülvitele iránt.

b.) Új tagok felvételét, valamely egyleti tag szóbeli vagy írásbeli ajánlata folytán titkos szavazással eszközli.

c.) Tíz rendes tagnak írásban beadott *indokolt kívánatára* a jelenlevő választmányi tagok $\frac{2}{3}$ -ának beleegyezésével, illetve titkos szavazatával már felvett tagot az egyletből kizárhatsa. – Az ilyen előterjesztés felett azonban a szavazás sohasem a tárgyalás napján eszközölhető, hanem mindenkorai kívánatára a jelenlevő választmányi ülés sorrendjei kitűzendő.

Kizárás esetében a választmány határozatát nem indokolja, s a kizárt tagnak fennmarad joga, netaláni sérelmét a legközelebbi közgyűléshez fellebbezni.

d.) Az egylet működéséről, s anyagi állapotáról szóló évi jelentést, a rendes közgyűlésnek beterjeszti.

e.) Az alapszabályok netalán szükségelt módosítását a közgyűlésnek javaslatba hozza;

végre:

f.) Saját kebeléből, s a rendes tagok sorából kiegészítéssel megalakítja és megválasztja a „szakbizottságokat”, melyek eljárására nézve általános utasítást ad, fennmaradván a szakbizottságok joga részletes működési szabályok alkotására, melyek azonban a választmánynak tudomásul beterjesztendők.

25. §. A szakbizottságok a szellemi munkásságnak az egylet munkakörébe felölelt, s ezen alapszabályok III-ik fejezetében megjelölt különböző ágaihoz képest a választmány által a 24-ik §. f. pontja értelmében alakíttatnak és működnek.

26. §. E szakbizottságok a választmány kisugárzásai levén, ennek ellenőrzése alatt tevékenykednek, s *elnökeik*, kik mellőzhet[et]len működési egyenlítőség végett csakis a választmány tagjai sorából választhatók, a szakbizottságok eljárásáról a választmánynak szóbeli jelentéssel tartoznak.

27. §. A számvizsgáló-bizottság, mely működésre elnöke által hívatik egybe, és csakis bizottságilag működhetik; tartozik:

a.) A rendes pénztár-kezelésre és hasonló könyvvezetésre felügyelni.

b.) A pénztárt időközönként, de minden esetre negyedévenként egyszer megvizsgálni, s ennek megtörténtéről a választmánynak írásbeli jelentést tenni.

c.) Az évi számadások zárlata alkalmával a számtételei könyveket s az ellenőr-könyvvezető által előterjesztett zárszámadást megvizsgálni, s ennek helyessége felőli jótállása mellett ezt a választmánynak beterjeszteni.

d.) A megvizsgált zárszámadásokhoz az egyletnak pénz- s ezt képviselő értékeiről szóló jegyzékét mellékelni.

IX. A közgyűlés.

28. §. A közgyűlés vagy rendes vagy rendkívüli, melynek egybehívási módját a 16-ik §. szabályozza.

29. §. A rendes évi közgyűlés napjául más elhatározásig március hava első vasárnapjának délelőtti ideje tűzetik ki.

30. §. minden közgyűlés ennek megtartása előtt 8 nappal az aradi hírlapokban leendő közzététel útján a tárgysorozat megjelölésével egybehívandó.

31.§. A tagok szavazati joga ezen alapszabályok V-ik fejezetében megállapítottat.

32.§. Érvényes határozat hozatalára az első egybehívás alkalmakor 50 tag jelenléte szükséges, s amennyiben az első egybehívásra ily számú tag meg nem jelennék, 8 napra újabb közgyűlés egybehívandó, melyen a jelenlevők érvényes és kötelező határozatok hozatalára jogosítottak.

33.§. Az egylet föl oszlását tárgyazó közgyűlés iránt a X-ik fejezet intézkedik.

34.§. Az közgyűlés egyedüli hatáskörébe tartozik még:

a.) A 15-ik és 19-ik §§-okban megjelelt tiszttiselőket, valamint a választmány kiegészítéseül a 24.§. intézkedése szerint ebbe a rendes egyleti tagok sorából 25 tagot öt év tartamára; s egy 5 tagból álló számvizsgáló-bizottságot, az elnök megjeleléssével egy év tartamára megválasztani.

b.) minden az egyletet érdeklő ügyekben felfolyamodási hatóságként véglegesen határozni.

c.) A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére egy három tagú és választások alkalmakor egy 5 tagú szavazatszedő bizottságot kiküldeni.

35.§. A közgyűlés határoz továbbá:

a.) A megvizsgált évi zárszámadások alapján a felelős számtevők felmentése iránt.

b.) Az alapszabályok módosítása; és végre:

c.) minden kérdés felett, mely az egylet érdekében, akár a választmány, akár egyes tag által indítványképpen elébe terjesztetik.

36.§. A szavazás választásoknál, szavazati lapok által titkon eszközlendő. minden más szavazásnál a többség az elnök által, felállásrai felhívás útján állapíttatik meg.

37.§. Személyes kérdésben, 10 tag írásbeli kívánatára, a titkos szavazás foganatosítandó.

38.§. Szavazásoknál irányadóul szolgál, hogy minden esetben a viszonylagos szótöbbség határoz.

39.§. Mindazon esetleg hozandó közgyűlesi határozatok, melyek az alapszabályok megváltoztatását, az egylet feloszlását, s ez esetben vagyonának hova fordítását célozzák, foganatosítás előtt a királyi belügymenisztériumhoz fölterjesztendők.

X. Az egylet feloszlása.

40.§. Az egylet feloszlását egy e célra külön összehívott közgyűlésen csak az összes egyleti tagok felének jelenlétében ezek $\frac{2}{3}$ -ada határozhatja el jogérvényesen.

41.§. Ilyen határozat esetében ugyanezen közgyűlés intézkedik az egyleti vagyonnak valamely hazai közművelődési vagy jótékony célra leendő fordítása iránt, és ennek foganatosítása végett kiküld egy 5 tagú felszámoló bizottságot, mely teendőinek bevégeztével eljárása eredményét hírlapilag közszétküldi.

42.§. Ha az egylet az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a királyi kormány által, amennyiben további működésének folytatása által az állam vagy az egyleti tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztik, s a felfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az alapszabályok legfontosabb megtartására különböző feloszlatás terhe alatt köteleztetik.

Aradon 1881. május 15-én. /aláírások/

54348. szám.

Látta a magyar királyi belügyminiszter.

Buda-Pesten 1881. november 6-án. A miniszter megbízásából: Lukács György miniszteri tanácsos.

[A dokumentum kézirat, az Aradi Múzeum Kölcsény egyesületi fondjában található, *Societatea Kölcseny Statute* feliratú mappában, jelzet nélkül.]

◆ 2 ◆

Jegyzőkönyve az aradi Kölcsény-egyesület 1881. április 24-dikén, vasárnap délután 4 órakor az aradi városháza első emeleti kis termében tartott alakuló értekezletének.

Alakuló értekezlet.

Tagok nagy számmal jelenvén meg, először sorban Tabajdi Károly főispán, Ormos Péter alispán, Salacz Gyula polgármester s város előkelőségének több tagja. Kiválóan képviselve volt a tanári kar.

Lukácsy Miklós, ki az egyesület eszméjének megpendítője volt s annak létre-

hozásában leginkább fáradozott, megnyitotta az értekezletet, örvendetes jelenséggében említvén fel, hogy a nemes célú egyesület ily nagy érdeklődéssel kezdi meg alakulását.

Ezután felolvasta az alapszabályok vezetését, mely így szól:

„Ha száz tag ezen szabályok értelmében rendes taggá leendő felvétele iránt, aláírásilag nyilatkozott, az egylet megalakult, mely esetben: az alapszabályoknak a nagyméltóságú magyar királyi belügyminisztériumhoz leendő felterjesztése, valamint egy ideiglenes végrehajtó bizottság megválasztása iránt az alólírottak értekezlete határoz, mely 8 nappal előbb az aradi hírlapokbani közzététel alapján azzal egybehívandó, miszerint az alkalommal érvényesen végeznek.”

Miután az értekezlet ily értelemben hivatott egybe, Lukácsy Miklós felhívta a jelenlévőket, hogy az értekezlet ideiglenes elnökét és jegyzőjét válasszák meg, – ajánlván, hogy elnökül Tabajdi Károly főispán Ő méltóságát kérjék föl, a mit Ő méltósága elfogadván

fölkialtással elnökké választatott.

Jegyzőnek Tabajdi Károly főispán úr ajánlatára

Sümegi Kálmán választatott.

Ezután első sorban az aradi Kölcsényegyesület alakító bizottsága által kibocsátott tag-gyűjtő íveken jelentkező tagokat kellett összeszámítani, hogy az értekezlet konstatálhassa, miként az alakuláshoz megkívántató száz rendes tag jelentkezett-e.

Elnök felhívására a Lukácsy Miklósnál levő aláírási ívek felülvizsgálása után kitűnt, miként eddig

két alapító, százhatvanhét rendes és harmincnyolc pártoló tagja van.

Elnök ennek alapján kimondta, hogy

az aradi Kölcsényegyesület az alapszabályok értelmében megalakult.

A további teendőkre nézve némi kis vita után az elnök indítványára abban nyugodott meg az értekezlet, hogy egy 12 tagú ideiglenes végrehajtó bizottságot választ, mely bizottság az alapszabályokat felküldi a magyar királyi belügyminisztériumhoz s az alapszabályok megerősítéseig tagok gyűjtésén fáradozik.

A végrehajtó bizottság a tagok választása után a következőleg alakult meg:

Elnök: Tabajdi Károly, jegyző Sümegi Kálmán; tagok: Lukácsy Miklós, Pálffy József, Rózsa Antal, Tiszti Lajos, Müller Károly, Boros Vida, Wallfisch Armin, Pircala Imre, E. Illés László és Steinitzer Károly és Rozsnyay Mátyás.

Az értekezletnek más tárgya nem lévén, a jegyzőkönyv hitelesítésével a végrehajtó bizottságot bízván meg, eloszlott.

A jegyzőkönyv hitelesítetett – Aradon 1881. ápril 26-án.
/aláírás/ s[aját] k[ezüleg] elnök

Sümegi Kálmán,
mint az aradi Kölcsényegyesület alakuló értekezletének és ideiglenes végrehajtó bizottságának jegyzője.

◆ 3 ◆

Másolat. Magyar királyi Belügyminister.

54348. szám

Arad szab[ad] kir[ályi] város közönségének.

Az aradi Kölcsény-egyesületnek folyó évi október hó 29-én 15363. szám alatt kelt polgármesteri jelentéssel megerősítés végett hozzámar felterjesztett alapszabályai jóváhagyási záradékkal ellátta.

Miről a város közönsége két példány alapszabály visszaküldése mellett oly felhívással értesítetik, miszerint az alapszabályok egyik példányát saját levéltára számára tartsa vissza, a másikat pedig az érdekelt egyletnek szabályszerűen kézbesítesse.

Buda-Pesten 1881. évi november hó 6-án. A minister megbízásából: Lukács György s[aját]k[ezűleg] ministeri tanácsos.

16 162/1881. V.

A jóváhagyási záradékkal ellátott alapszabályok egyik példánya megörzés végett levéltárba tétezik, a másik az egyleti elnök Tabajdi Károlynak kiadatik.

Erről a kapitányi hivatal tudomásvétel végett értesítetik.

Arad szab[ad] kir[ályi] város tanácsának 1881. évi november 12-én tartott üléséből.

kiadta: /aláírás/ t[örvényszéki] főjegyző

◆ 4 ◆

Tisztelt közgyűlés!

Az aradi Kölcseny-egyesület tiszti karának és választmányának megválasztása céljából alólírottak mint szavazatszedő bizottság küldetvén ki, ezen eljárásunk eredményét van szerencsénk következőkben bejelenteni:

Beadatott öszvesen 88 szavazatlap.

A beadott szavazatok összeszámítatván, következő eredmény tűnt ki:

Elnök: Tabajdi Károly nyert 53 szavazatot

[Elnök:] Vásárhelyi László nyert 30 szavazatot

Alelnök: Lukácsy Miklós [nyert] 53 [szavazatot]

[Aelnök:] Boros Béni [nyert] 33 [szavazatot]
Titkár: Dr. Márki Sándor [nyert] 84 [szavazatot]
Pénztárnok: Marsits Ignác [nyert] 46 [szavazatot]
[Pénztárnok:] Wallfisch Armin [nyert] 37 [szavazatot]
Ellenőr: Szunter Nándor [nyert] 46 [szavazatot]
[Ellenőr:] Reiser [Rényész] Nándor [nyert] 41 [szavazatot]
Ügyész: Árkay Kálmán [nyert] 39 [szavazatot]
[Ügyész:] Müller Károly [nyert] 34 [szavazatot]
Könyvtárnok: Szöllőssy Károly [nyert] 53 [szavazatot]
[Könyvtárnok:] Goldis János [nyert] 35 [szavazatot]

A választmányi tagságra legtöbb szavazatot nyertek a következő tagok:

1. Dr. Jancsó Benedek nyert 88 szavazatot
2. Salacz Gyula [nyert] 88 [szavazatot]
3. Spitkó Lajos [nyert] 88 [szavazatot]
4. Antolik Károly [nyert] 87 [szavazatot]
5. Dr. Kabdebő János [nyert] 86 [szavazatot]
6. Pálfy József [nyert] 85 [szavazatot]
7. Sümegi Kálmán [nyert] 85 [szavazatot]
8. Vörös Vidor [nyert] 82 [szavazatot]
9. Stampfl Béla [nyert] 80 [szavazatot]
10. Mülek Lajos [nyert] 72 [szavazatot]
11. Institoris Kálmán [nyert] 61 [szavazatot]
12. Fábián László [nyert] 54 [szavazatot]
13. Rozsnyay Mátyás [nyert] 54 [szavazatot]
14. Dömötör László [nyert] 52 [szavazatot]
15. Kabán Iván [nyert] 52 [szavazatot]
16. Dr. Wass Sándor [nyert] 52 [szavazatot]
17. Jánosy Dezső Béla [nyert] 48 [szavazatot]
18. Boros Vida [nyert] 47 [szavazatot]
19. Petrogalli Arthur [nyert] 47 [szavazatot]
20. Varga Ottó [nyert] 47 [szavazatot]
21. E. Illés László [nyert] 45 [szavazatot]
22. Györgyössy Rudolf [nyert] 43 [szavazatot]
23. Krispin József [nyert] 43 [szavazatot]
24. Rózsa Antal [nyert] 43 [szavazatot]
25. Steinitzer Felix [nyert] 41 [szavazatot]
26. Nesnera Aladár [nyert] 40 [szavazatot]
27. Steinitzer Károly [nyert] 40 [szavazatot]
28. Tiszti Lajos [nyert] 39 [szavazatot]
29. Petrovics Arzén [nyert] 39 [szavazatot]

30. Atzél Péter [nyert] 38 [szavazatot]
31. Kövesdy Ignác [nyert] 36 [szavazatot]
32. Dr. Perger János [nyert] 35 [szavazatot]
33. Szekula Mór [nyert] 35 [szavazatot]

Az ezeken kívül beadott szavazatok a választás eredményére befolyással nem lévén, itt elő sem soroltatnak.

A választás ezen eredménye alapján a Kölcsény-egyesület tisztkara és választmánya következő:

Elnök: Tabajdi Károly
Alelnök: Lukácsy Miklós
Titkár: dr. Márki Sándor
Pénztárnok: Marsits Ignác
Ellenőr: Szunter Nándor
Ügyész: Árkay Kálmán
Könyvtárnok: Szöllőssy Károly

Választmányi tagok: dr. Jancsó Benedek, Salacz Gyula, Spirkó Lajos, Antolik Károly, dr. Kabdebő János, Pálfi József, Sümegi Kálmán, Vörös Vidor, Stampfl Béla, dr. Mülek Lajos, Institoris Kálmán, Fábián László, Rozsnyay Mátyás, Dömötör László, Urbán Iván, dr. Weiss Sándor, dr. Jánosy Dezső Béla, Boros Vida, Petrogalli Arthur, Varga Ottó, E. Illés László, Györgyössy Rudolf, Krispin József, Rózsa Antal és Steinitzer Felix.

Póttagok: Nesnera Aladár, Steinitzer Károly, Tiszti Lajos, Petrovics Arzén, Atzél Péter, Kövesdy Ignácz, dr. Perger János és Szekula Mór.

Kelt Aradon 1881. évi december hó 17-én.

/aláírások/

၁၈၈၂

♦ 1 ♦

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1882. évi január hó elsején du. 4. órakor Aradon a városháza kis termében tartott üléséről.

1. Elnök, Mélt[óságos] Tabajdi Károly főispán úr megnyitván az ülést, Szunter Nándor ellenőr elsősorban a tagsági díjak behajtásának módozataira nézve hívja föl a választmány figyelmét.

Pénztárnok főlhatalmaztatik a szükséges nyomtatványoknak elnöki utalványozás mellett való elkészítetésére.

2. Alelnök Lukácsy Miklós úr figyelemeztetvén a választmányt, miszerént az alapszabályok III. fejezetének 5. §-a értelmében szakosztályok alakítandók, a következő szakosztályok felállítását javasolja.

I. Szépirodalom. Nyelvészet.

II. Természettudományok.

III. Történelem és segédtudományai, az Alapsz[abály] III. fej[ezet] h) pontja értelmében különös tekintettel az Arad város és megye területén levő történeti emlékek kutatására és fenntartására.

IV. Nemzetgazdaság. Társadalmi tudományok. Bölcsselet.

V. Szépművészletek, az alapszabályok III. fejezetének hírneves műtárgyak kiállítása iránt intézkedő d), műkedvelő előadások és tágas estélyek rendezéséről szóló f) és g) pontjainak bevonásával. Az alapszabályok III. fej. b, c. és e. pontjában foglaltakat s a VIII. fej. 26. §-ja értelmében a bizottságok elnökei-

nek választása a választmánynak tar-tatnék fel.

Elfogadtatván, titkár utasítatik, hogy a tagokat a szakosztályokba való je-lentkezésre mielőbb felszólítsa.

3. Alelnök bejelenti Salacz Gyula vál[asztmányi] tag úrnak vál[asztmá-nyi] tagságáról való lemondását, mint-hogy irodalommal nem foglalkozván, nem remélheti, hogy föladatának egy irodalmi egyesületben megfel[el]hes-sen.

A választmány hangsúlyozván, hogy a Kölcsény-egyesület nemcsak irodalmi, hanem egyúttal társadalmi egyesület is, nem osztozik a lemondó polgármes-ter úr aggodalmaiban s fölkéri, hogy tapasztalatait, tehetségét és tekintélyét a választmányban továbbra is érvénye-sítse.

4. Alelnök indítványozza, hogy az egyesület mielőbb életjelt adjon magá-ról s első nyilv[ános] felolvasó-ülését már január hó 22.-én megtartsa.

Elfogadtatott, E. Illés László úrnak azon hozzászólásával, hogy ezen ülé-sen, melyen a társulat mintegy bemi-tatni kívánja magát, az érdeklődő kö-zönség is részt vehessen, mint vendég. A felolvasó-ülés programja a történt ajánlkozások alapján úgy állapítatott meg, hogy elnök úr ő M[éltósá]gának megnyitó beszédén kívül dr. Jancsó Be-nedek Kölcseny Ferencről, Antolik Ká-roly úr pedig a léggörről tartson elő-adást.

5. Szöllőssy Károly könyvtárnok úr a könyvtár ügyében indítványozza, hogy 1) az egyesület vesse meg az alapját egy nyilv[ános] könyvtárnak

olykép, hogy a felállítandó gyűjtemény az egyesület megszűnésenek esetén Arad városának tulajdonába menjen át; 2) A helybeli kiadók szólíttassanak föl kötelmi példányoknak beküldésére; 3) az aradi írók könyveiből s az aradi nyomtatványokból külön gyűjtemény állíttassék fel. Ó-m[él-tó]ga azonnal felajánl 158 kötetet.

Lelkes ajánlata köszönettel fogadtatik; kellő helyiség hiányában azonban a választmány a könyvtár ügyében egyelőre nem kíván intézkedni.

6. Sümegi Kálmán úr újabb tagsági íveknek kibocsátását indítványozza.

Titkár megbízatik a szükséges intézkedésekkel.

7. Más tárgy nem lévén,

elnök úr ő M[eltósá]ga az ülést feloszlatja.

K[elt] m[int] f[ent].
/aláírások, pecsét/

Jegyzette
/aláírás/

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1882. évi február hó 2-án délután 5 órakor Aradon, a városháza emeleti kistermében tartott üléséről.

1. Alelnök Lukácsy Miklós úr megnyitván az ülést, fölhíjja titkárt a jegyzőkönyv felolvasására.

A jegyzőkönyv felolvastatván, szokott módon hitelesített.

2. Alelnök jelenti, hogy az egyesület

első felolvasó ülése január 22-én nagy és díszes közönség jelenlétében meg-tartatván, felszólítja választmányt, hogy a megnyitó beszédet mondó el-nök s a felolvasásokat tartó dr. Jancsó Benedek és Antolik Károly úrnak, valamint a teremnek átengedéséért Salacz Gyula polgármester úrnak köszö-netét nyilvánítsa.

Egyhangúlag elfogadtatott, Sümegi Kálmán úr azon indítványával együtt, hogy az előadások szövege az egyesü-let irattarában őriztessék meg.

3. Titkár bejelenti, hogy dr. Hidegh Kálmán, Polgár János, Kerner Péter, Spilka László, dr. Kronstein Vilmos, Somogyi Ágoston, Kiss István és dr. Cohné V. S. urak az egyesület rendes tagja-inak sorába iratkoztak.

Örömmel fogadtattak.

4. Titkár jelenti, hogy a múlt vá-lasztm[ányi] ülésen nyert megbízásá-hoz képest a tagokat a szakosztályok-ba való belépésök iránt nyilatkozatra szólítván föl, az I. szakosztályba 33, a II.-ikba 21, a III.-ba 17, a IV.-be 43 s az V.-be 26 tag iratkozott be.

A választmány szükségesnek találván, hogy a szakosztályok véglegesen mi-előbb megalakuljanak, az alapszabá-lyok 26. §-jának, mely szerént elnök csak a választmány tagja lehet, szem-előtt-tartásával a szervezkedés eszköz-lése végett kiküldi az I. osztályba Rózsa Antal, a II. [osztályba] Rozsnyay Mátyás, a III. [osztályba] dr. Márki Sándor, a IV. [osztályba] Lukácsy Miklós, az V. [osztályba] Krispin József urakat. Nevezettek utasításul nyerték, hogy az alakuló gyűlések összehívásá-

nál a névsort is közzétegyék, s hogy az ezután jelentkezőket is elfogadják.

5. Alelnök indítványozza, hogy a szakosztályok működésének megkezdéséig az elnökség a felolvasások tartásánál szokott módon intézkedhessék, s hogy az e célból a városház termét minden második vasárnap igénybe vehesse.

Elfogadtatott, és Sümegi Kálmán, dr. Mülek Lajos s dr. Jancsó Benedek uraknak hozzászólásai után kimondatott, hogy vendégek mindenkor szívesen^a láttatnak.

6. Pénztárnok indítványozza, hogy a tagdíjak beszedésével^b remuneratio mellett egy szolga bízassék meg.

Elfogadtatott, s e célra egy városi polgárnak félévenkint 10 frt díj szavazattal meg.

7. Alelnök indítványozza, hogy Munkácsy Krisztus Pilátus előtt^c című képének lehozatala iránt a választmány lépéseket tegyen.

Elfogadatván, az elnökség utasításul nyerte, hogy a mű tulajdonosánál, Sedlmayer Mihálynál, tudakozódjék, valamely, a vidék erejével arányban állandó föltétel mellett, nem volnának-e hajlandók kiállítani e remekművet Munkácsy első tanulmányainak helyén, Aradon?

8. Titkár hangsúlyozza, hogy az egyesületnek a taggyűjtést, most már megalakulván, minden erővel meg kell indítania.

Elfogadatván, titkár utasítatott, hogy

a Javítva ebből: szívelen.

b Javítva ebből: beszédésével.

c Munkácsy Mihály festménye 1881-ben készült.

egyebek közt Bettelheim és Klein urak kereskedéseiben s Rozsnyay úr gyógy-szertárában is tegyen le taggyűjtőíveket, azokat ekként hozzáférhetőbbekké tévének közönségre nézve.

9. Titkár jelenti, hogy az elnökség az ez időben mindenkorban egymás mellett emlegetett három ifjú szépirodalmi írót, Kiss Józsefet, Mikszáth Kálmánt és Petelei Istvánt fölkérte előadás tartására.

A bevégzett tény tudomásul vétetvén, dr. Jancsó Benedekből, Sümegi Kál-mánból és titkár ból álló bizottság kül-detett ki, mely hasonló célból régebb és nevesebb íróinkat is fölkérje.

10. Alelnök utalván azon körülményre, hogy Arad vármegye szülötte, Csi-ky Gergely, jelenleg városunk falai között időzik, indítványozza, hogy őt külön bizottság kérje föl egy felolvasás tartására.

Elfogadtatván, Salacz Gyula úr továb-bá az alelnök és titkár választatott e bi-zottságba.

11. Más tárgy nem lévén,

alelnök az ülést 6 órakor feloszlatja.

Kelt mint fenn.

Hitelesítetett az 1882. ápril 20. tartott választmányi ülésben; illetve az 1882. évi május 7-én tartott ülésben.

◆ 3 ◆

Jegyzőkönyv

**a Kölcsény-egyesület választmányának 1882. május. 7-én
délelőtt 11 órakor Aradon a városháza emeleti kis termében
tartott üléséről.**

1. Alelnök Lukácsy Miklós megnyit-
ván az ülést, titkárt fölhíjja a múlt ülés
jegyzőkönyvének felolvasására,

mi megtörténvén, a jegyzőkönyv szo-
kott módon hitelesítetett.

2. Alelnök jelenti, hogy a szakosztá-
lyok a IV.-nek kivételével, melynek
alakuló ülésére a tagok meg nem jelen-
tek, a következőleg választották meg
elnökeiket s előadóiakat:

az I. oszt. elnökké Pálfy Józsefet, elő-
adójá Vörös Vidort;

a II. oszt. [elnökké] Rozsnyay Mátyást,
e[lő]a[dó]vá Ábrai Lajost;

a III. oszt. [elnökké] Márki Sándort,
e[lő]a[dó]vá Varga Ottót;

az V. oszt. [elnökké] Institoris Kál-
mánt, előadókká Dömötör Lászlót és
dr. Mandl Vilmost.

Rózsa Antalnak felszólalása után azon
észrevéssel vétek tudomásul, hogy a
közönség körében az egyesület iránt
nyilvánuló bizalmatlanságnak eloszla-
tása végett a IV. osztály megalakításá-
ra is megtétetvén a szükséges intézke-
dések, az osztályok azonnal készítsék
el ügyrendeiket, hogy azoknak értel-
mében akadálytalanul megkezdhessék
működésüket.

3. Alelnök indítványozza, hogy a vá-
rosháza dísztermében tartatni határo-

zott felolvasások őszig elnaptassanak, ellenben a közönség érdeklődésének fokozása végett közelebb a városligeti vendéglő termében tartassék egy felolvasás.

A választmány kijelenti, hogy a felolvasások sorát csak összel, és pedig a városháza dísztermében kívánja újra megnyitni.

4. Sümegi Kálmánnak azon indítvanya mellett, hogy a választmány a történelmi szakosztályt egy, a megye valamely érdekesebb pontjára való kirándulás rendezés[ér]je fölhíjja, Edvi Illés László azt javasolja, hogy az egész egyesület rendezzen rövid felolvasásokból álló vándorgyűlésekkel egybekötött néhány kirándulást.

E. Illés László indítvanya elfogadtatván, a választmány a már megalakult szakosztályok elnökein és előadóin kívül a megalakulandó IV. osztály elnökét s előadóit is megbízza, hogy ezen kirándulások tárgyában indokolt javaslatot terjesszenek a jövő ülés elé.

5. Titkár bejelenti, hogy a felolvasások rendezése iránt múltkor kiküldött bízottság javaslata alapján a régibb s újabb írói-nemzedék nemely kiválóbb tagját egyesületünkben való felolvasások tartására fólkérvén, Csiky Gergely, Győry Vilmos, Ágai Adolf, Kiss József, Mikszáth Kálmán, Petelei István, Lóczy Lajos és Thaly Kálmán a legnagyobb készséggel ígérite meg közreműködését; Jókai Mór, Szász Károly és Pulszky Ferenc még nem válaszolt.

A választmány a legnagyobb örömmel fogadta a közreműködésöket felajánló íróknak szíves készségét, mellyel az egyesületet komoly céljainak elérésé-

ben gyámolítani kegyeskednek.

6. Titkár jelenti, hogy a Munkácsy képének lehozatala iránt tett lépés eredménytelen maradt.

Tudomásul szolgál.

7. Titkár bemutatja idősb Andrényi Károlynak, mint a Polgári Jótékony-egylet elnökének levelét, melyben arra kéri az egyesületet, hogy belépti díj mellett tartandó felolvasásainak, illetőleg hangversenyeinek jövedelmét részben az egyesület nemes célpontnak előmozdítására engedje át.

Az egyesület örömmel fog megragadni minden alkalmat, mellyel a szép törekvésű társsegysület törekvését a maga részéről is gyámolíthatja, s amennyiben belépti díjak mellett rendezne ily előadásokat, azoknak jövedelméből egy részt szívesen bocsát a Polg[ári] Jótékony egylet rendelkezésére.

8. Titkár jelenti, hogy a budapesti nővendékpapok magyar egyházirodalmi iskolája 6 db könyvet ajándékozott a könyvtár számára, Vörös Vidor pedig az általa fordított *Miroél báróné* című regény jövedelmének egy részét ajánlta fel az egyesület pénztárának.

Köszönettel tudomásul vétetik, s egyúttal határozatba ment, hogy az elnökség polgármester urat az ajándék vagy vétel útján az egyesület birtokába tartandó könyvek elhelyezése végett kérje meg egy helyiség kijelölésére.

9. E. Illés László indítványozza, hogy az egyesület ügyekezzék megszerezni a volt szabadkőműves páholynak az ipartársulatnál heverő könyveit, s hogy a néhai Kecskeméthy Aurél által gyűjtött, továbbá a Sz. Pál utca 1. szá-

ma alatt levő Edelspacher-féle könyvtárt – vétel végett – megtekintesse.

Az ez irányban szükséges jelentés megtételre egy, az alelnökből, titkárborrás dr. Jancsó Benedekből álló bizottság küldetik ki.

10. Titkár bemutatja ifjabb Klein Mór helybeli könyvkereskedő levelét az egyesület könyvtára számára teendő vásárlásoknál általa felajánlott 10% árleengedés iránt.

Tudomásul vétetik.

11. Új tagokul bejelenti 1) alelnök báró Bánhidy Albertet, – 2) titkár Greguss Istvánt, dr. Kell Lipótöt és Kinczig Jánost rendes és Ungerleider Albertnét, Kinczig Ilonát és Kinczig Jankát pártoló, végre 3) pénztárnok Vásárhelyi Rezsőt, Hollós Jenőt és Reich Bélát rendes tagokul.

Örömmel fogadtattak.

12. Pénztárnok jelentést tett a pénztár állásáról. E szerént alapítványokban befolyt 50 frt r[endes] taguktól félévi tagdíj fejében 193 [frt] pártoló taguktól egész évre 196 [frt] Összesen 339 [frt] Kiadás 41/55 a maradék takarékpénztárban gyümölcsözik.

Tudomásul vétetik.

13. E. Illés László figyelmeztetvén azon mulasztásra, hogy az alapszabályok 27. §-ának ellenére a közgyűlés számvizsgáló bizottságot nem választott, a jövő közgyűlés intézkedéséig egy ideiglenes számvizsgáló bizottságnak kiküldését kéri.

A választmány Révész (Reiser) Nándor elnöklete alatt Szentpétery Antalt és Heinrich Sándort választja a számvizsgáló bizottságba.

14. Más tárgy nem lévéni,

alelnök az ülést déli 12 órakor berieszeti.

Hitelesítetted az 1882. május 18. tartott választmányi ülésben, illetőleg május 21-én. /aláírások, pecsét/

Jegyzette /aláírás/

♦ 4 ♦

Jegyzőkönyv

a Kölcsény-egyesület választmányának 1882. május 21. vasárnap délután 5 órakor Aradon, a városháza emeleti kis termében tartott üléséről.

Jelen voltak: Lukácsy [Miklós] alelnök, Antolik [Károly], Dömötör [László], [Edvi] Illés [László], Institoris [Kálmán], Krispin [József], Marsits [Ignác], Petrogalli [Arthur], Steinitzer [Felix], Szunter [Nándor] és Spitkó [Lajos] vár[asztmányi] tagok s Márki [Sándor], titkár.

1. Alelnök Lukácsy Miklós megnyitván az ülést, a fölhívására felolvastott jegyzőkönyv

észrevétel nélkül, szokott módon hitesítetted.

2. Alelnök jelenti, hogy a múlt ülésben adott megbízás folytán titkárral együtt megtekintvén az Edelspacher Imre hagyatékából Zeitinger Bernát által árult könyveket, azokból 84 darabot kiválasztott, s az egyesület részére 40 frtért megvett.

Köszönettel fogadtatik.

3. Institoris Kálmán felajánlja az [L']Il-

lustration^a egyévi folyamát.

Köszönettel fogadtatik.

4. Institoris Kálmán, vonatkozással a múlt ülés határozatára, tudatja, hogy a volt szabadkőműves páholynak 180 frt adóssága lévén, míg ez adósság fennáll, a páholys a maga könyveit az egyesületnek el nem ajándékozhatja; annak idejében azonban értesíteni fogja a társulatot.

Tudomásul vétetik.

5. Alelnök jelenti, hogy a Kecskeméthy Aurél-féle könyvtár jegyzékét kézhez kapván, egyelőre csak annyit jelezhet, hogy bár az örökösek részfizetés mellett való eladásra is hajlandók, az ár[a]t igen nagynak tartja.

Bővebb jelentés elvárása mellett tudomásul vétetik; az alelnökből, titkárból s dr. Jancsóból álló már múltkor kiküldött bizottság pedig azon megbízatást nyeri, hogy polgármester úrtól az egyesület részére a városháza valamely szobáját könyvtárhelyiségül kérje el.

6. Alelnök bejelenti, hogy Boschkovitz Lajos és Dietrichstein Bernát rendes, Braun Gizella és Kohn Jeanette pedig pártoló tagul kívánja magát főlvétetni.

Egyhangúlag főlvétettek a tagok sorába.

7. Alelnök jelenti, hogy a választmány f[olyó] hó 18-ára hirdetett ülését a tagoknak elégtelen számban való megjelenése folytán nem tarthatván meg, a megjelentek magán tanácskozmányban vették tárgyalás alá az egyesület részéről Boros-Sebesre és Déznára ter-

a Párizsban, 1843–1944 között megjelenő képes folyóirat.

vezett kirándulás ügyében a helyszínre kiküldött Kerner Péter jelentését, mely egyúttal a két napra számított kirándulás teljes programját a Büky József, Jankay József és Török Endre urakkal létrehozott megállapodás alapján hozza javaslatba. Mivel azonban az időjárás pár nap óta annyira megváltozott, hogy annak a jövő vasárnapig való megjavulását remélni is alig lehet, a választmányt e kirándulás megtartása ügyében újabb nyilatkozattételre hívja föl.

E. Illés Lászlónak az elhalasztás, Steinitzer Félixnek a nők részvételle mellett s Institoris Kálmánnak arra nézve tett megjegyzése után, hogy Monyászán a vendégeket elhelyezni alig lehetne, legfőbb tekintettel azonban az időjárásra, a választmány a kirándulást újabb időre halasztja, s megbízza a titkárt, hogy köszönetet mondva fáradozásaiért, Büky József, Jankay József, Jahn Vilmos, Török Endre és Velics Hugó urakat ez irányban értesítse.

8. Alelnök jelenti, hogy a IV., vagyis nemzetgazdasági szakosztály megalakulván, elnökéül Spitkó Lajost, előadókká pedig a nemzetgazd[asági] tárlyakra nézve Pless Mórt, s a társadalomiakra Szathmáry Gyulát választotta.

Tudomásul vétetett.

9. Titkár bemutatja Göndöcs Benedek apát levelét, mellyel, mint a Békés megyei Régészeti és Művelődéstörténelmi Társulat elnöke az egyesületet az Oroszházán június 6-án tartandó felolvasó- és közgyűlésre meghívja.

Az egyesület örömmel kívánván megragadni az alkalmat, hogy a szomszéd megye nevezett társulatával össze-

köttetésbe jusson, útiköltségeiknek megtérítése mellett Institoris Kálmánt és dr. Márki Sándort bízza meg a maga képviseletével.

10. Edvi Illés László utalva azon sajnos körülményre, hogy választmányi üléseket már ismételve nem lehetett tartani, holott a választmány a tisztikarral együtt 31 tagból áll, a pótagoknak behívását indítványozza.

A választmány mellőzi ugyan ezen indítványt, titkárt azonban fölhívja, hogy ezentúl ne csak hírlap útján tegye közzé a meghívásokat, hanem levelezőlapokon minden taggal külön is tudassa az ülések idejét.

11. Alelnök indítványozza, hogy az egyesület beszélyre vagy más irodalmi műre a maga erejéhez mért pályadíjat tűzzön ki.

Elvben elfogadtatván, a történelmi és nemzetgazd[asági] szakosztály felhívati a pályakerdés megállapít[ás]a iránt való javaslattételre.

12. Más tárgy nem lévén,

alelnök az ülést 6 órakor bezárja.

Hitelesítetted az 1882. szept. 9-én tartott választmányi ülésben.

/aláírások, pecsét/

Jegyzette /aláírás/

◆ 5 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1882. szeptember 9-én délután 6 órakor Aradon a városháza emeleti kis termében tartott üléséről.

1. Alelnök felhívására titkár felolvas-
ván a múlt ülés jegyzőkönyvét,

az a szokott módon hitelesítetett.

2. Alelnök a múlt ülésben nyert megbí-
zatásához képest jelenti, hogy a
könyvtári bizottság a Kecskeméthy
Aurél hagyatékához tartozó könyvtárt
részént azon oknál fogva nem ajánlja
megvételere, mert ára iszonyúlag nagy,
részént pedig, mert a becsesebb műve-
ket az örökösek nem hajlandók áten-
gedni.

Tudomásul vétetvén, e könyvtár meg-
vételének ügye elejtetett.

3. Institoris Kálmán jelenti, hogy a Bé-
kés megyei Történelmi Társulat oros-
házai gyűlésén megbízatásához képest
megjelenvén, ott a legrokonszenve-
sebb fogadtatásban részesült; a szom-
széd megyének e kiváló társulata nem-
csak hangsúlyozta a hazafias össze-
kötöttsének és együttműködésnek
szükségességét, hanem azonnal is meg-
küldte évkönyveinek 6 kötetét, egyes
tagjai pedig kijelentették, hogy egye-
sületünk nevezetesebb felolvasásaira
előleges értesítés esetén át is rándul-
nak.

Örvendetes tudomásul vétetvén, Institoris úrnak fáradozásaiért a választmány köszönetet mond, s 8 f 40 krnyi költségeit utalványozza.

4. Titkár jelenti, hogy a Vallás- és Közokt[atási] Minisztérium 13 152. sz. leirata értelmében a lyceum helyiségeinek átengedése iránt tett kérést teljesíthetőnek nem találta; jelenti tovább, hogy Lóczy Lajos úr szept. 3-án társulatunkban felolvásást tartott, s ez alkalmmal tett 3 f 90 krnyi levelezési előleg kiutalványozását kéri.

Tudomásul vétetvén, a kért 10 frtnyi összeg utalványoztatik.

5. Szöllőssy Károly könyvtárnok jelenést tesz a könyvtár állapotáról, s egyúttal tudatja, hogy ő maga 178, Salacz Gyula úr 1 s Lukácsy Miklós úr 3 kötet könyvet ajándékozott a könyvtár részére.

Az ajándékok köszönnettel fogadtatván, a könyvtári szabályzat átvizsgálására a könyvtárnok, Szunter Nándor és Rozsnyay Mátyás úr küldetik ki; maga a jelentés Edvi Illés László, Árkay Kálmán, Lukácsy Miklós, Institoris Kálmán, Boros Vida és Rozsnyay Mátyás hosszászólása után azzal vétetik tudomásul, hogy jövendőben a könyvvásárlásokat a bizottság nagyobb gonddal eszközölni törekedjék, a helybeli nyomdászokat pedig arra kérje föl, hogy kiadványaikból egy-egy példányt ajándékozzanak a könyvtár részére.

6. Titkár indítványozza, hogy a társulat ezentúl annál nagyobb gondot fordítson a vidéki tagokra, minthogy az ezen ülésen névszerént bejelentett 140 rendes és 41 pártoló, összesen 181 új tag túlnyomóan a vidékről iratkozott

be, és pedig legtömegesebben B.-Sebészről, hol Jankay József úr egymaga 50 tagot szerzett; s e számnak növekedését, főleg Tabajdi Károly elnök úr buzgalma folytán mindegyre remélhetjük.

A bejelentetteket a választmány örömmel fogadván rendes, illető, pártoló tagjainak sorába, névsoruknak a helybeli lapokban való közlését elrendeli s köszönetet mond a taggyűjtés körül oly kiválóan érdemesült Tabajdi Károly és Jankay József uraknak. Másról méltányolván azon kívántat, hogy az egyesületi élet előnyeiben a vidékiek is részesüljenek, az eziránt teendő javaslattal a szakbizottságokat bízza meg.

7. Titkár előterjeszti, hogy tudós régészünk, Torma Károly úr szintén felolvasást fog tartani egyesületünkben; s hogy Rozsnyay Mátyás és Antolik Károly urak Krispin József vál[asztmányi] tag úrnak e célra átengedendő új termében az egyesület javára szedendő mérsékelt belépti jegyek mellett a physiska köréből fog értekezni.

Örvendetes tudomásul vétetett.

8. Más tárgy nem lévén,

alelnök az ülést e. 7 órakor berekeszti.

Hitelesítettem az 1882. november 18. tartott vál[asztmányi] ülésben.
/aláírások, pecsét/
Jegyzette /aláírás/

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsény-egyesület történelmi szakosztályának 1882. szept. 14-én tartott gyűléséről.

Elnök megnyitván a gyűlést bejelenti, hogy a Dél-magyarországi Történelmi Társulat a szakosztály megbízásából történt megkeresésre kijelentette, hogy örömmel enged a szakosztály kéresének, és ennek úgy egyes fölolvásásait, mint jegyzőkönyví kivonatait folyóirata hasábjain készsgéggel közölni fogja.

Tudomásul vétetett.

Elnök jelenti, hogy a Békés megyei Tört[énelmi] Társulat orosházai gyűléssére a Kölcsény-egyesületet meghívá, és hogy ezen gyűlésre Institoris és dr. Márki urakat küldé ki az egyesület. Közbejött akadályoknál fogva csak Institoris úr vehetett ottan részt, kit is nagy barátsgággal fogadtak, és közös eljárást állapítottak meg a két egyesület további működésére. Az eljárás leend, mindenki igyekezik saját megyéjének történelmét földeríteni, amennyiben pedig a szomszédos megyére fontos dolgok fordulnának elő: azokat annak átküldeni.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

Jelenti elnök továbbá, hogy Torma [Károly], hírneves régészünk a római sáncokat tanulmányozó körútjában védükön is megfordult, és megígéré, hogy valamely közelebbi nyilvános ülésen régészeti felolvásást fog tartani.

Említi még, hogy együtt látogaták meg a sz[ent]annai avar ringeket,^a mely alkalommal a sáncolások avar volta megállapítatott.

Ezek után elnök felolvassa saját ismeretű tanulmányát a szóban forgott sz[ent]annai avar ringről, és tanulmányát a helyszínétől hozott leletek bemutatásával illusztrálta.

Az igen érdekes eredeti tanulmányt a szép számú gyűlés elvezettel hallgatá, és szerzőjének köszönetet szavazott.

Elnök gyűjtésre, gyűjtetésekre való ösztönzésre; esetleges ásatások megfigyelésére hívja föl a tagokat, hogy minél szélesebb körű érdeklődés minél többet mentsen a sokszor megbecsülhetetlen, de elkallódó régiségekből.

Elnök a gyűlést bezárja.

Kelt m[int] f[ent]. /aláírások/

Kölcsey-egyesület, Aradon.

Az aradi Kölcsey-egyesület választmánya részéről 1882. évi nov. 18-án tartott ülés jegyzőkönyve.

Tárgy: 1. Az Arany János emlékére rendezendő ünnepély programjának megállapítása^b

- a Az Avar Kaganátus (6–9. század) időszakából származó kör alakú sáncok, gyűrűk. Körabeli szerepükkel kapcsolatban nincs szakmai konszenzus. Szentannán (ma Sântana) is található egy ilyen avar lelőhely.
- b A Kölcsey Egyesület Arany János 1882. október 22-i halálát követően határozta el egy emlékünnepély megszervezését. A Pesti Hírlap a következő rövidhírben számolt be a 1882. december 17-én megtartott ünnepély lefolyásáról: „— (Az aradi Kölcsey-egyesület) vasárnap Arany-ünnepeyt rendezett a városház nagytermében. Az ünnepélyen szép számú közönség vett részt. A terem emelvényének háttérében volt felállítva Arany János megkoszorúzott mellszobra, jobbról-balról pedig állványokon azon képek, címerek, miket Rozvány György felolvasó, előadásinak mintegy illusztrációjául készített. A felolvasóasztal jobbján Tabajdi Károly főispán s az egyesület elnöke foglalt helyet, más oldalról pedig dr. Márki Sándor, egyesületi titkár. Az ünnepélyt az elnök nyitotta meg. Utána Molnár György kitűnő tragikus szavalta Decsy Géza ódáját.

2. Folyó ügyek.

Dr. Márki Sándor elfoglalván az elnöki széket, tudomásul hozza, hogy Lukácsy Miklós alelnököt elfoglaltsága gátolja az ülés vezetésében, s az alapszabályok értelmében ő fogja helyettesíteni. Majd Dömötör Lászlót fölszólítván a jegyzőkönyv vezetésére, főlolvassa a választmány sept. 9-iki ülésének jegyzőkönyvét, mely minden észrevétel nélkül tudomásul vétetik.

Mielőtt a választmány az összejövetel tulajdonkép[*p*]eni tárgyának megbeszélésébe fogna, az elnök a múlt választmányi ülés óta az egyesületet érdeklő fontosabb mozzanatokat sorolja, így tudomásul hozza, hogy

a.) Torma Károly a részéről tett, az egyesületben tartandó felolvasására vonatkozó igéretét nem válthatja be, mert egésziségi állapota gátolja;

b.) oct. 6-án kapott levelet Csiky Gergelytől, melyben az kijelenti, hogy a korábban tett igéretnek, mely szerint a *Stomfay család* című új színművéből részeket fog felolvasni, családi körülményei miatt nem tehet eleget

c.) új tagul bejelenti Kuncz Eleket, az aradi középiskolák igazgatóját.

d.) tudomásul hozza, hogy részint elköltözés, részint elhalálozás folytán a következő tagok neve törölhető: Boskovitz N., Erdélyi N., Pollák Ármin, Czobel N., May Lajos, Robitsek L., Klein Ödön, Valentin Lajos, Schupka N.

Mely dolog kapcsában az ellenőr nehány oly tag lakása után tudakozódik, kiket a tagsági díjat behajtó szolga eddig még nem talált meg.

e.) jelenti továbbá az elnök, hogy Dohy Antal Homonnáról Szilágyi Sándor ajánlása mellett fordult az egyesülethez, hogy nyújtson ez neki segédkezet az Arad megyei mágnások címeinek összegyűjtéséhez, és egyszersmind tudomásul hozza, hogy e tárgyban már nyolc helyre írt.

A választmány mind e dolgokat tudomásul vévén az elnök azoknak a lépéseknek a fölsorolásához kezd, melyeket eddig az elnökség az Aranyünnepély érdekében tett. Eszerint az elnöki megnyitó beszédet apotheosis-szerű felolvasás követné dr. Jancsó Benedektől. Erre következnék Rozványi György szalontai ügyvéd felolvasása, ki szíves készséggel ajánlotta föl közreműködését. Ezt annyival is inkább ajánlja figyelembe, mivel tudomása van róla, hogy Rozványi igen sok Aranya vonatkozó, és eddig még sehol

Dr. Jancsó Benedek lyceumi tanár és ismert irodalomtörténeti írónk mondá el ezután emlékbeszédét Arany Jánosról, kiemelve a Kölcsey-egyesület ez ünnepének jelentőségét, vázolta Arany költészettel. Beszédét így végezé: A nemzet nem lesz háládatlan Arany János iránt soha. Emlékét őrizni fogja ércszobornál is maradandóbb műveinek tanulmányában. Kegyelettel és alázattal gondol arra az egyszerű emberre, ki egyszerűségében az erkölcsi nagyság tökéletes példányképe és a nemzet dicsősége volt. E kegyelet, ez alázat és hála, melynek ünnepét üljük ma, a mi dicsőségünk. Molnár György erre Arany *Rendületlenül* című költeményét szavalta; végül Rozványi György szalontai ügyvéd Arany ifjúkoráról tartott felolvasást.” ([sz. n.], [c. n.], Pesti Hírlap 1882. dec. 20. 350. sz. 5.)

sem közölt adattal rendelkezik. Kívánatosnak tartja az elnökség, hogy valami prolog olvastatnék, érkezett is be egy ilyen, melyet a választmány az elnök ajánlatára felolasztónak tart, s ekkor az elnöki megnyitót e prolog fogja követni. Az elnökség abban a véleményben van, hogy az ünnepély a városháza dísztermében tartassék, később megállapítandó belépti díj mellett, és mivel az ünnepély városi színezetű lesz, főlkérendő a polgármester, hogy az alkalommal a városházán tűzessen ki lobogót.

Végül indítványozza, hogy Aranynak sajtó alá adott műveiből egy példány szereztessék be az egyesület könyvtára részére.

A választmány elnökségének eddigi intézkedéseit egyhangúlag helyeslé és tudomásul veszi, s elfogadja az Arany műveinek megvételére vonatkozó indítványt.

Az ülés másik tárgyát a vidéki tagok érdekében teendő intézkedések megbeszélése képezte.

Mint az elnök előadja, e dolog már máskor is szóba jött, de érdekében még semmi sem történt, pedig méltányos és óhajtandó, hogy a vidéki tagok érdekében történjék valami. Felolvassa az elnök Jankay Józsefnek e tárgyban az elnökséghez érkezett levelének egyes helyeit, melyekből kitűnik, hogy a videki tagok óhajtása szerint az összetartó kapcsok szilárdítása végett, az egyesület működésének a vidékre is kell hatni. Az elnök e téma vonatkozólag azt javasolja, hogy szólíttassanak fől a videki tagok, hogy ahol többen vannak, alakítsanak fiókot, melynek támogatását az egyesület kötelességének fogja tartani, és reflectál Jankainak idevágó indítványára, mely e tárgyban tervet is közöl.

A választmánynak elvben nincs kifogása az ellen, hogy a vidéken fiókok alakuljanak, és megbízza az elnököt a módozatok megállapításával, és rövid vita után elvben kimondja, hogy évkönyv szerke[s]ztessék, mely szintén hivatva lesz a tagok közötti viszony erősítésére.

Ezután a választmány felhatalmazza a pénztárnokot, hogy a videki tagsági díjakat utánevételi lapok segélyével hajthassa be, és végre utalványozza a pénztárnok részéről bemutatott 6 frtos számla fedezetét.

Kelt mint fent. /aláírások, pecsét/

Jegyzette /aláírás/

◆ 8 ◆

Az aradi Kölcsey-egyesület választmány[a] 1882. évi dec. 24-én tartott ülésének jegyzőkönyve

Elnök: Lukácsy Miklós

Jegyző: Dömötör László

Jelen van: Illés László, Institoris Kálmán, Krispin József, Marsits Ignác, Pálffy József, Perger János, Rózsa Antal, Steinitzer Felix, Vörös Vidor.

Tárgy: 1. Jelentés az Arany-ünnepélyről,

2. A zenészeti szakosztály ügyrendje

1. Jegyző olvassa az Arany-ünnepély rendező bizottságának jelentését. E szerint az összes bevétel 101 frt volt, a kiadás pedig 30 frt 29 kr.

A választmány azt határozza, hogy a bevételből 80 frt küldessék Budapestre az Arany-szobor alapjához,^a 20 frt pedig Szalontára az ottani Arany-bizottságnak tetszés szerinti fölhasználás végett. A költségek pedig maradjanak az egyesület terhére. – Ezen kívül tudomásul veszi a választmány, hogy az Aradi Jótékony Nőegylet elnöksége műkedvelői előadásának jövedelméből 30 frtot juttatott a titkárhoz oly célból, hogy azt az egyesület juttassa az Aranyszobor-bizottságához Budapestre.

Ezután elhatározza a választmány, hogy az Arany-ünnepély sikerét részvétükkel elősegítő uraknak, mint Molnár György, Rozvány György uraknak szíves közreműködésükért, Gyulai István nyomdatulajdonosnak a belépti jegyeknek díjtalan szolgáltatásáért egyenként külön köszönet mondassák, a rendező bizottságnak és dr. Jancsó Benedeknek pedig jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

2. Mielőtt a választmány a zenészeti szakosztály ügyrendjének letárgyalásához fogna, Institoris Kálmán célszerűnek találja azoknak az eltéréseknek indoklását, amelyekben a zenészeti szakosztály ügyrendje a többi szakosztály ügyrendjétől elüt. Hangsúlyozza, hogy a szakosztály működése szabadabb és könnyebb mozgást igényelvén, az ügyrendet úgy kellett kidolgozni, hogy a szakosztály meglehetős önálló szervezetet nyerjen. Így az ügyrend szerint a szakosztálynak külön pénztára lenne, melyet az egyesü-

a Arany János szobrának elkészítéséhez a Magyar Tudományos Akadémia kezdeményezésére országos gyűjtést szerveztek, a szobor készítőjét pályázat útján választották ki, és a Stróbl Alajos által készített szoborcsoporthoz esett a választás. Az avatóünnepséget 1893. május 14-én tartották a Múzeumkertben.

let törzspénztárától függetlenül kezel a néha azonnal fedezendő kiadások rövidebb elintézése végett. Azt hiszi, hogy a zenészeti szakosztályban for-dulhatnak elő oly dolgok, melyeknek elintézésére egyedül a szakosztály vá-lasztott elöljárósága van hivatva, ilyen a helyiség kiszemelése és fölvétele esetről esetre, a karmester fölfogadása, a fizetett közreműködők fölszólítása és fizetése, próbatartás helyének és idejének megállapítása, hangszerek és hangjegyek beszerzése, világítás s több ilyen dolog. Látszólag a szakosztály status in statu, de csak látszólag, mert a szakosztály minden lépését az egyesület nevében teszi, és semmiféle nagyobb dologba, mint hangverseny tartása, nyilvános szereplés, a választmányhoz intézendő jelentés nélkül nem fog.

Ezután dr. Mandl Vilmos olvassa az ügyrendet, melyet a választmány itt-ott eszközlött csekély módosítás után elfogad, fölszólítván az előadót, hogy gondoskodjék arról, hogy a választmány az ügyrendet egy példányban megkapja.

Az idő előre haladván, az irodalmi szakosztály ügyrendjének tárgyalása elhalaszthatik.

Kelt mint fent.

/aláírások/

Jegyzette

/aláírás, pecsét/

ବୁ 1883 ଫେ

♦ 1 ♦

A Kölcsey-egyesület választmányának 1883. évi jan. hó 21-én tartott üléséről.

Elnök: Lukácsy Miklós

Jegyző: Dömötör László

Jelen van: Árkay Kálmán, Jancsó Benedek, E[dvi] Illés László, Márki Sándor, Institoris Kálmán, Pálffy József, Petrogalli Arthur, Spitkó Lajos, Szunter Nándor, Sümegi Kálmán, Szöllőssy Károly

Tárgy: Folyó ügyek.

Új tagok bejelentése.

Indítvány az évkönyv érdekében.

Az elnök megnyitván az ülést Dömötör László olvassa a múlt vál[asztmányi] ülés jegyzőkönyvét, mely megjegyzés nélkül tudomásul vétetvén, hitelesítették.

Dr. Márki Sándor titkár a következő új tagokat jelenti be fölvétel végett, és pedig:

1. *Rendes tagokul:* Altschuhl Henrik (Pankota), Budics Ádám (Arad), Bartos Lajos (Gurahonc), Frits Robert (Arad), Institoris Gyula (Bucsand), Klein Henrik, Krönlanger Mór, Krasesz Gyula és Kronstein Dániel (Arad), dr. Kéry Imre (Boros Sebes), dr. Mann Vilmos (Világos), Mittler Izidor és Nemess Zsigmond (Arad), Ortutay Gyula (Galsa), Pénzes Ákos (Sz. Anna), Póka Béla (Honcisor); Prinner V. Samu, Plesch Herrmann, Rosenberg Jakab, Ranschburg Zsigmond, Ráth Mór és Steinitzer Jakab (Arad), Sánka Lajos (Galsa), Scheer Samuel (Kerek), Szende Tivadar (Arad), Szathmáry Károly (Pankota), Szigethy János (Kerek), Szathmáry Béla és Szkalla József (Fazekas-Varsánd), dr. Terner Pál és Virth János (Arad), Wieland Antal és Zehe János (Világos), Iványi Ödön (Arad). *Összesen: 34.*

2. *Pártoló tagokul:* Argyelán Gábor (Galsa), Mittelmann Irma és Ilka (Arad), Szida György (Világos), Tagányi Istvánné és Tagányi Hajnalka (Arad). *Összesen 6.*

Ezek közül gyűjtött és ajánl dr. Mandl Vilmos Aradon 18-at, Sánka Lajos Galsán 16-ot, dr. Kéry Imre Boros-Sebesen 4-et és Strampfl Béla Aradon 4-et.

Mindannyian fölvétetnek.

Az imént fölsoroltakkal az egyesület tagjai száma 709-re emelkedett. Ezek közt van két alapító, 556 rendes és 151 pártoló tag. Ezek közül 161 ren-

des és 51 pártoló tag összesen tehát 211 a vidékre, a fennmaradt 497 pedig Arad városára.

Ennek kapcsán a titkár, elfoglaltságára hivatkozva, állásáról való indokolt lemondását szándékozott a választmány elő terjeszteni, azonban az egyhangú kérésnek engedve nem olvasta azt föl, sőt később szóbeli nyilatkozatát is visszavonta azon körülmény folytán, hogy a választmány segíset igért, ki vele a teendőket megossza, és ez állásra – mely a közgyűlésig ideiglenesen töltetik be, s annak a feladata lesz úgy az állás szükségessége-nek kimondása, illetve a jegyzőnek vagy másodtitkárnak minősített tiszti-selő választása – az elnök ajánlatára Dömötör László szólíttatik föl.

Azután következett azon indítvány tárgyalása, hogy az egyesület adjon ki évkönyvet. A titkár bejelentvén az indítványt, a maga részéről indokolja. Felhözzi, hogy ez szerinte az egyesületnek kötelessége, hogy különösen a vidéki tagok egyrészről kárpótoltassanak, másrészről éppen az egyesület működését és működésének irányát feltáró évkönyv által az érdeklődés fokoztassék, és a tagok szorosabban az egyesülethez fűzzenek.

Árkay Kálmán kifejezi és bebizonyítani igyekszik, hogy az egyesületnek nem lehet feladata ily évkönyv kiadása, de ha az lenne is, még most nem bírják meg az egyesület kezdetleges pénzügyi viszonyai annak költségeit erős rázkódtatás nélkül. Elvben pártolja az eszmét, de valósítását nagyon korainak tartja.

Az indítvány fölött megindult vitában Illés László csatlakozik Árkay nézetéhez, s a választmány, jóllehet az évkönyv mellett többen érveltek, hivatkozva a többi országos és helyi egyesületektől követett évkönyvkiadási szokására, szavazás után abban állapodott meg, hogy a közgyűlésnek hagyja föl ennek az indítványnak további tárgyalását és a véghatározat hozatalát.

Ezután Szöllőssy Károly félhözzi, hogy több esetben és több oldalról hallott panaszokat az egyesületi tagok részéről, melyek szerint azok nem lennének megelégedve az egyesület részéről rendezett felolvasások kivitelével, amennyiben a tagok sokszor kiszorultak – és ennek folytán nem is jönnek – a nem tagok foglalván el a helyet. Indítványozza, hogy a tagok érdekeinek megóvása végett intézkedjék a választmány valahogy, hogy e panaszok ne ismétlődjenek, minek következtében a választmány azt határozza, hogy ezután, ha az egyesület a városháza dísztermében rendez felolvasásokat, vendégek, illetve nem tagok csakis a karzatra mehetnek, és ez a körülmeny annak idejében a közönségnek tudomásul hozatik; továbbá hogy a Krispin-féle teremben^a tartott felolvasásokra nem tagok földszinten 30 kr, a

a A Krispin-teremben az aradi Kultúrpalota 1913-ik évi megnyitása előtt a hangverse-

karzaton pedig 10 kr lefizetése után bocsáttatnak, mind az egyesület ott minden minden egyes esetben költséggel léphet föl; harmadszor pedig, hogy a belépti díj mellett rendezett hangversenyeknél és előadásoknál a tagok a magasabb belépti díjaknak felét fizetik.

Szóba jött azután, hogy célszerű lenne a felolvasások tartására a Krispin-féle termet évi bérlet mellett kivenni, annyival is inkább, mivel a zeneszeti szakosztálynak állandó helyiségek kellenek. A választmány kiküldi az ügy elintézésére Lukácsy Miklós alelnököt, és Institoris Kálmánt, mint a zenesz[eti] szakosztály elnökét, felhatalmazza őket, hogy évi 120 frt-ig terjeszkedhetnek.

Végül elhatározza a választmány, hogy mivel legközelebb Temes vármege és városa Ormós Zsigmondot 70-ik születése napján nagyobb orátióban szándékozik részesíteni, az egyesületnek pedig feladata a tudomány és művészet terén beállt események figyelemmel kísérése, és mert Ormós főispán elnöke az egyesüettel közelebbi viszonyba lépett hasonló célú temesvári társulatnak^a: az egyesület szintén üdvözölni fogja a tudós és az irodalom terén becses művekkel képviselt ünnepeltet, és ennek végrehajtására a titkárt utasítja.

Az idő előre haladván, a választmány a szépirodalmi szakosztály ügyrendjének tárgyalását máskorra halasztja.

Aradon 83. jan. 21.

◆ 2 ◆

Választmány 1883. febr. 27. felolvastatván hitelesítetik Arad 1883. ápril 6-án. /aláírások, pecsét/

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületi választmánynak 883. évi febr. hó 27-én tartott üléséről.

Elnök: Lukácsy Miklós

Jegyző: Dömötör L[ászló]

nyeket tartottak. A hangversenytermet Krispin József, Arad első karmestere házában (a mai Mihai Eminescu utcában) alakították ki. (Pávai Gyula, *Mesélő aradi házak*, Nagyvárad, 2008. 13. – Partiumi Füzetek 52.)

a Az 1872-ben létrejött Délmagyarországi Történelmi és Régészeti Társulatról van szó, aminek Ormós Zsigmond volt az első elnöke.

Jelen van: Institoris Kálmán, E[dvi] Illés László, Dr. Jancsó Benedek, Dr. Kabdebó János, Krispin József, Marsitz Ignác, Dr. Mülek Lajos, Pálffy József, Rozsnyay Mátyás, Spitkó Lajos, Steinitzer Felix, Szunter Nándor, Vörös Vidor.

Tárgy: Folyó ügyek.

1. Az elnök megnyitván az ülést, a másodtitkár olvassa vál[asztmányi] ülés jegyzőkönyvét, melyet a vál[asztmány] némi módosítás után tudomásul vesz és hitelesít.

2. A titkár a folyó ügyek között felhozza, hogy az egyesület nevében a választmánynak azt a korábbi határozatát, hogy az egyesület Ormós Zsigmondot 50 éves jubileuma alkalmával üdvözölje, nem hajthatta végre, mert az elnök azt helyén nem valónak találta, mivel szerinte az ünnepély egészben családias, és így az üdvözlő átiratot nem is írta alá.

Dr. Mülek Lajos a kérdés illetén megoldását nemcsak hogy nem veszi tudomásul, hanem helytelennek tartja, és indítványozza, hogy oly esetekben, mikor a választmány határozatainak végrehajtásáról van szó, s az elnök nem osztozik a választmány eljárásának helyességében, és ez alapon az aláírást megtagadja: titkárnak kötelessége lesz a határozatot, illetve annak kifejezését az alelnökkel aláíratni, s végrehajtani.

Mülek nézetében több osztozván, a választmány elfogadja az indítványt, és azt határozza, hogy oly esetekben, mikor az elnök bármi okból is vonakodik a választmány határozatát, illetve annak kifejezését név aláírással jogérvényessé tenni: a titkár az üget az alelnök aláírásának kikérése útján intézze el.

3. A titkár új tagokul bejelenti dr. Sonnenfeld Károlyt, Hablonszky Flórist, dr. Adler Lipótöt (Arad) rendes tagokul és Steinitzer Flórát pártoló tagul. Tudomásul vétetik.

4. Olvassa a titkár a zenészeti szakosztály előadójának átiratát, melyben az tudomásul hozza a választmánynak, hogy az aradi izr[aelita] jótékony nőegylet az egyesületnek több rendbéli hangjegyet ajándékozott. Köszönet mellett tudomásul vétetik.

5. Az elnök bemutatja Győr város polgármesterének^a nyugtját, mely szerint ő a jan. 21-én Rozsnyay Mátyás és Antolik Károly részéről tartott népszerű természettudományi előadás után befolyt tizenöt forintnyi tiszta jövedelmet, az árvízkárosultak részére, köszönettel átvette.

6. E. Illés László a febr. 21-én a színészek javára tartott hangverseny rendezősége részéről beterjeszti a rendezőbizottság jelentését, mely szerint a hangverseny előtt bejött jegyekért 241 frt 50 kr; az esti pénztárnál 24 frt;

a Győr polgármestere ekkor Nagy Pál.

felülfizetés történt mind a két esetben összesen 16 frt; tehát az összes bevétel 281 frt 50 kr volt. Az összegből levonva a rendezés körül kiadásként fölmerült 28 frt 90 kr-t, marad tiszta jövedelem 252 frt 60 kr, mely összeget a rendezőség a fölmutatott nyugta szerint a polgármester úr kezeihez juttatt.

Az ügyből kifolyólag a választmány a rendezőknek jegyzőkönyvi, Réthy Lipót úr és fiának a nyomtatványok díjtalan kiállításáért hírlapi, a közreműködő művészsnőknek és művészüknek, továbbá Krispin József úrnak a terem díjtalan világításáért egyenként köszönetet szavaz.

7. A titkár, mielőtt bemutatná a következő felolvasások programját, tudomásul hozza, hogy a felolvasásra ajánlkozott tagok között csak egy van, aki belépti díj mellett akarja azt rendezni, Fényes Dezső tanárjelölt. Fényes korlátolt körben és szokatlanul magas helyárat mellett akar felolvasni, s még azonfelül azt kívánja, hogy a készülékekre kiadott 30 frtja is térítessék meg. Egyáltalában föltételei oly szokatlanok a felolvasások rendezése körül fölvett szokásokkal szemben, hogy a választmány azokat el nem fogadhatja, és azt határozza, hogy ha Fényes hajlandó felolvasását a szokott módozatok között megtartani, fölvehető a programba. Ez esetben csak a nem taguktól szedetnék a már megállapított belépti díj; a tiszta jövedelem szerei költségeinek fedezésére fordíttatnák, mi ha nem futná, az egyesület hajlandó lesz még legfölebb 10 frt-ig terjedő kárterítést utalványozni.

A felolvasások programja húsvétig a következő:

Márc. 4-én hangverseny.

[Márc.] 8-án dr. Hidegh K[álmán] a városháza dísztermében a gázak diffúziójáról.

[Márc.] 11. Ábrai Lajos a csillagjóslásról.

[Márc.] 15. Molnár György felolvasása.

[Márc.] 17. Fényes, ha a föltételekbe beleegyezik.

A felolvasásokból kifolyólag Rozsnyay ajánlja, hogy oly esetekben, mikor oly előadások tartatnak, hogy a közönségnek a pódiumhoz minél közelebb léte óhajtandó – mint azt Fényes előadása pl. megkívánná – a pódium a terem hosszoldalának közepén lenne elhelyezendő. Az indítványra nézve abban történt megállapodás, hogy itt tanácsos lesz minden a szereplők óhajait figyelembe venni. A felolvasók ismerik a termet, szabadságukban áll azt úgy rendezni be, amint azt legjobbnak találják.

8. Institoris Kálmán, mint a zenészeti szakosztály elnöke még 100 frt-ot kér kölcsön az osztály szükségleteire. Megadatik. És egyszersmind jelenti, hogy a zenészeti próbákat oly szorgalmasan tartják az illető tagok, hogy áprilisban nagyobb szabású hangverseny lesz tartható. Jelenti továbbá, hogy mostanában Budapesten járván, fölkereste Bartalus Istvánt, mint aki-

re Arany dalainak kiadása bízva van. E dalok csak pár hónap múlva jelennek meg,^a addig Bartalus körutat tesz velük az országban, az Arany-szobor javára exequálván e dalokat. Azokat nem hajlandó semmiféle föltétel alatt kiadni a kezei közül, de ígéri, hogy legelső sorban Aradon fogja azokat bennutatni.

9. A titkár jelenti, hogy a részére utalványozott 20 frt irodai költséget 3 frt 6 kr-ral haladja a kiadás, melyet 6 frt 29 kr-ral kér 10 frt-ra kiegészítetni. Elfogadtatik.

10. A pénztárnok kéri, hogy a vidéki tagdíjak behajtása érdekében történt aprólékos kiadások hagyassanak helyben, és utalványoztassék részére egy register.

A választmány helyben hagyja a kiadásokat, és fölhatalmazza a pénztárnokot, hogy a kezdés körüli költségeket minden egyes esetben írja le.

11. Lukácsy Miklós elnök, mint a Krispin-féle terem használása tárgyában kiküldött bizottság egyik tagja előadja, hogy Krispin Józseffel a következő megállapodásra jutottak:

A zenészeti szakosztály minden egyes próbája után fizet a társulat 2 frt-ot; a nagy teremben tartandó összpróbákért és kisebbrendű felolvasásokért 5 frt-ot, a belépti díjjal rendezett nagyobb szabású előadások és hangversenyek után 15 frt-ot; a világítás minden egyes esetben külön számíttatik. Helyesléssel tudomásul vétetik.

12. Végre áttér a választmány a szépirodalmi szakosztály ügyrendjének tárgyalására, amelyben azonban megakasztja Illés Lászlónak az az indítvanya, hogy mivel az egyesület jelenlegi szervezete nem bizonyult a gyakorlatban – igen sok tekintetben – helyesnek: küldessék ki egy bizottság, mely az alapszabályokat áttanulmányozva terjessze be a javítandó részleteket. A választmány azután átnézi e javított kiadást, s az elfogadott alakban betereszti a küszöbön álló közgyűlés elé.

Dr. Márki Sándor titkár is igen sok javítani valót találván – különösen a felolvasások rendezése körül, hasonló véleményben van, miért is a választmány elhagyva a szépirodalmi szakosztály ügyrendjének tárgyalását, Vörös Vidor elnöklete alatt kiküldi Illés Lászlót és dr. Márki Sándort az alapszabályok átdolgozására.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Kelt mint fent.

Jegyzette /aláírás/

a Bartalus István (szerk.), *Arany János dalai*, Révai Testvérek, Budapest, 1884.

◆ 3 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsény-egyesület választmányának 1883. ápril hó 6-án tartott üléséről.

Elnök: Lukácsy Miklós

Jegyző: Dömötör László

Jelen voltak: Dr. Márki Sándor, E. Illés László, Institoris Kálmán, Vörös Vidor, Árkay Kálmán, Dr. Kabdebó János, Szunter Nándor, Rózsa Antal, Marsits Ignác.

Tárgy: Folyó ügyek.

1. Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítése után a titkár következő új tagokat jelenti be: Wallfisch Johanna p[ártoló], Schatteles József r[endes] (dr. Mandl) helyben, özv. Varga Jánosné p[ártoló], Kornay Károly r[endes], Pozsonyi Stefania p[ártoló] helyben (Marsits Ignác), özv. Schal Vilma p[ártoló], dr. Ponecz Gyula, dr. Robitsek Ágost r[endes] helyben (Dömötör), Steinitzer Flóra és Vilma p[ártoló] helyben (Marsits). Egy vidéki aláírási íven: Nedelkó György Ternova, Bota Frigyes Ternova, Kiss Lajos Ternova, Königsegg Fidél gr. Tanc, Csurka János, Rönts Károly, Weisz Jakab Silingyia, rendesek, Mojszin János Tanc, Suniczky Józsa Ternova, Kohn Mór Silingyia, Lovich Gyula Dranc pártolók.

2. A titkár tudomásul hozza, hogy dr. Hidegh Kálmánnak az előadás költségei fejében 20 frt kiutalványoztatott, valamint hogy Fényes Dezsőnek 17,20 frt, mint az előadása körül fölmerült költségek fedezete, folyóval tétetett. Tudomásul vétetik.

3. A titkár olvassa Spitkó Lajos levelét, ki a társadalmi tudományok szakosztályának elnökségéről lemond. E tárgyra nézve a választmány azt határozza, hogy mivel az egyesület belszerkezete úgyis reformnak néz elé, a lemondást tudomásul veszi.

4. A titkár bejelenti, hogy a Pesti Napló 4 kötetét az egyesület könyvtárának ajándékozza, de óhajtja, hogy azok kötési költsége 3 frt 20 kr részére utalványoztassék. A választmány a becses ajándékért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, s utasítja a pénztárnokot az említett összeg kifizetésére.

5. Institoris Kálmán, mint a zenészeti szakosztály elnöke tudomásul hozza, hogy a megelőző választmányi ülésen tett ígéretét, hogy Bartalus dalait március hóban bemutatja, torokbaja miatt [be] nem válthatta. A későbben

Bartalussal közösen megállapított időben Bartalus betegsége miatt nem lehetett azokat producalni. Egyszersmind felolvassa Bartalus levelét, melyben az megengedi, hogy a dalokat Aradon az egyesület az alatt a föltétel alatt, hogy a tiszta jövedelem Arany szobra javára fordíttatik, előadathassa. Ennek folytán Institoris kijelenti, hogy most már semmi sem állván az előadás útjában, tűzzön ki a választmány időt annak végrehajtására, tekintettel arra a körülményre, hogy a zenészeti szakosztály működő tagjai is rövid időn elkészülnek arra, hogy nagy hangversenyt rendezzenek.

A választmány rövid vita után abban állapodik meg, hogy a szakosztály hangversenye április hó 22-én tartassék meg, Arany dalai pedig, a szakosztálytól producált darabok kapcsán 29-én mutattatnak be a közönségnek, s az alábbi hangverseny tiszta jövedelmének fele az Aranyszobor-alaphoz csatolandó.

6. A titkár olvassa dr. Szeles Józsefnak, mint a kecskeméti Katona-ünneplény rendező bizottság elnökének levelét, melyben az fölszólítja az egyesületet, hogy az április 16-án tartandó Katona-ünneplényen képviseltesse magát.

6 tárgyban a választmány azt határozza, hogy mivel egyhangúlag elfogadja elvben, hogy a fölszólításnak tegyen eleget az egyesület, és ha Rozsnyay [Mátyás], ki privátim úgy nyilatkozott, hogy hajlandó lenne az ünnepségen az egyesület képviselésére, – saját költségen menne, kérressék föl a képviselésre, ha pedig útiköltség mellett lenne kénytelen az egyesület valakit küldeni, a titkártól ajánlásba hozott E[dvi] Illés L[ászló] küldessék ki, s költségül a választmány 25 frtot állapít meg.

7. Végül a pénztárnok jelenti, hogy az egyesületnek van 2 alapító, 426 rendes és 120 pártoló, tehát összesen 548 tagja. Ami a pénztár állapotát illeti 1882-re rendes tagdíj fejében befolyt 526 – pártoló tagdíj fejében 156 frt; 1883-ra rendes tagsági díj fejében 62 frt. 1884–86 évre előlegesen bejött 6 frt. A pénztár eddigi forgalma a következő: Befolyt összesen:

kiadás, van tényleg....., mely összegben a zenészeti szakosztálynak kölcsönzött 200 frt is benne van.

Tudomásul vétetik.

Kelt mint fent.

Hitelesítetik /aláírások, pecsét/

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1883. évi május hó 11-én tartott üléséről.

Elnök: Lukácsy Miklós

Jegyző: Dömötör L[ászló]

Jelen van: Antolik K[ároly], Árkay K[álmán], Boros V[ida], [Edvi] Illés L[ászló], dr. Jancsó Benedek, Institorisz Kálmán, dr. Márki S[ándor], Pálffy József, Petrogalli A[rthur], Szunter N[ándor], Vörös V[idor].

Tárgy: Folyó ügyek.

Az alapszabályok módosítására kiküldött bizottság jelentése.

1. Elnök megnyitván az ülést, a jegyző olvassa az április hó 6-án tartott vál[asztmányi] ülés jegyzőkönyvét, mely némi módosítás eszközlese után hitelesítetik.

2. Rozsnyay M[átyás] jelenti, hogy a választmány megbízatásához képest az egyesületet Kecskeméten a Katona-ünnepélyen képviselte, ott szívesen látták, és jó néven vették az egyesület magatartását.

Mivel Rozsnyay M[átyás] szíves volt az egyesületet saját költségén képviselni, jelentése köszönet mellett tudomásul vétetik.

3. A jegyző a következő új tagokat jelenti be: Laczay József (?) r[endes] (Döm[ötör László]); Neumann Adolf r[endes], Porges Lajos r[endes], Rosenberg Kár[oly] r[endes], dr. Rosenberg Miksa r[endes], Scharl Paula p[ártoló], Schulhof Kár[oly] r[endes], Schulhof Kár[oly]né p[ártoló], övv. Steinitzer Józsefné p[ártoló] (ajnánlja Mandl), Szecsánszky Mariska (Fényes D[ezső]), Winsner Aliz p[ártoló], Bing Ede r[endes], dr. Adler Lipótné p[ártoló], Tenner Ilka [...] helyben (dr. Mandl [Vilmos]), Hirschmann József r[endes], Hirschmann Rozália p[ártoló], helyben (Klein Mór).

Az új tagok bejelentésének kapcsán Boros V[ida] félveti, hogy tudomása szerint az alapszabályok a tagok fölvételét szavazással rendeli el, s óhajtandónak tartja, hogy ennek elég té tessék, s állapítsa meg a vál[asztmány] végelegesen azokat a módozatokat, melyek szerint e tárgyban eljárni fog.

E. Illés L[ászló] nem tartja kivihetőnek a szavazattal való fölvételt, mert ez kedvezőtlen befolyással lehet a tagok belépései kedvére, és nem osztja azt a véleményt, hogy a választmány erkölcsbírói szerepet játsszék a jelentkező tagok qualifikálásában és nem hiszi, hogy a szavazásra szükség le-

gyen, mivel nem tart notorius tagok jelentkezésétől, és a szavazást csak abban az esetben tartja helyén levőnek, ha az új tagok nevének fölolvásáskor valaki azt, bizonyos személyre nézve, kívánatosnak jelentené ki.

Rövid vita után a választmány abban állapodik meg, hogy ezután minden tag szavazással vételek föl, szótöbbséggel, és hogy a fölvételt jelző jegyzőkönyvi kifejezés „szavazattal fölvétetett” alakban állapíttatik meg.

4. Titkár tudomásul hozza, hogy Fényes Dezső az egyesületben az asztal-táncoltatásról tartott felolvasása külön lenyomatban is megjelenvén, abból egy példányt ajándékozott az egyesület könyvtára részére. Köszönettel tudomásul vételek.

5. A titkár olvassa a zenészeti szakosztály átitratát, mely tudatja [kitöltetlen jegyzőkönyvi pont]

6. Az ülés feladata lenne, hogy az évi közgyűlés megtartására határidőt tűzzön ki, és pedig óhajtandó lenne a titkár szerint, hogy az irodalmi társulatok mintájára kettő közgyűlés tartassék. Az egyik díszülés lenne felolvasásokkal, a másik pedig jelentést tevő és választó, és tudomásul hozza, hogy ily közgyűlés tartásának esetében már jelentkezett is két tag felolvasásra. Egyik Sümegi Kálmán, a másik Goldis János,^a ki Erzsébet román királynét mint írónőt jellemezné.^b

E térgyban a választm[ányi] ü[lés] hoz végleges határozatot, mind a közgyűlés napjának kitűzése az alapszabályok revideálásától függ, de többségen oda nyilatkozik, hogy mivel az egyesület évközben több nagy felolvasó ülést tartott, és hihetőleg ezután is fog tartani: a díszülés eszméjét egyelőre eleji.

7. Illés László, mint az alapszabályok átdolgozására kiküldött bizottság előadója, olvassa a bizottság jelentését, jelezvén az elveket, melyeket a bizottság az átdolgozás alkalmával követett.

E térgyban szólal föl Pálfy József, ki nem fogadja el az indokokat, melyekkel a bizottsági jelentés a már beterjesztett módosításokat támogatja, mivel azok az egyesület alakulását létrehozó vezérezszmékkel ellenkeznek. Indoklása szerint az egyesület főfeladataul a nemzeti közműveltség terjesztése és a magyar nemzeti irodalom pártolása volt kitűzve, a zenészet pedig mint az egyesület működésének egy mellékága vétetett föl, a módosítás pedig túlságos nagy tért biztosít a zenének, annyira, hogy a főcél most mellékkessé lett. Hangsúlyozza, hogy a zenészeti szakosztály eddigi működésében se tartotta kellő szigorral szem előtt a fő célt, amennyiben a német szövegű német dalokat producált hangversenyein, és azt tartja, hogy vagy ragas-

a Görögkeleti püspök, pappá szentelésekor felvette a Iosif Goldiș / Goldis József nevet.
Az aradi főgimnázium román nyelv- és irodalomtanára.

b Erzsébet román királyné írói neve Carmen Sylva.

kodjék a választmány határozottan a kitűzött elvekhez, és ne egyezzék bele abba, hogy a magas cél köpenye alatt az egyesület impressario szerepekre vállalkozzék. A benyújtott módosításokat annyira elhibázottaknak találja, hogy azokat még részletes tárgyalás alapjául se fogadhatja el.

Illés e nyilatkozattal szemben kijelenti, hogy jogában áll minden egyes vál[aszmannyi] tagnak, hogy a részletes tárgyalásnál az egyes pontokra megjegyzést tegyen, esetleg azok helyett mást, jobbat ajánljon, de ajánlja, hogy a módosításokat fogadja el a vál[asztmány] részletes tárgyalás alapjául.

Rozsnyay igyekszik Pállyt megnyugtatni azokban az aggodalmakban, melyeket benne a német szöveg és német darabok cultiválása keltett. A zene internationalis művészeti lévén, nem hiszi, hogy ily eljárás összeütközésbe jöhetsz az egyesület szellemével. Részéről a módosításokat általánosságban elfogadhatóknak tartja.

Dr. Jancsó részben osztja Pálly nézetét, részben nem. Osztja annyiban, amennyiben ő is meg szeretné őrizni az egyesület irodalmi jellemét, és a zenét mellékes célnak, inkább eszköznek kívánná tekinteni. Nem tiltakozik ugyan a német vagy akárm a nemzetiségi zeneszerző darabjainak producálása ellen, de igenis német szöveg ellen, mely eljárás ellen, ha korábban lett volna tudomása, nyilvánosan tiltakozott volna. A módosítások szerinte is nagyon eltérnek az egyesület eredeti céljától, és Pállyval egyetértve, nem fogadja el azokat még általánosságban se.

Árkay sok minden talál a módosításokban, melyeket ő sem helyesel, de a választmány az ily túlkapásokat a részletezésnél korlátozhatja, miért is ajánlja a módosításoknak általánosságban leendő elfogadását, majd

Institoris Kálmán szölván a tárgyhoz, kijelenti, hogy a vita folyamán oly vágakat hallott a zenészeti szakosztály működése ellen emelkedni, melyeket, mint az illető szakosztály elnöke, nem hagyhat szó nélkül. E vágak szerint a szakosztály eltér a helyes iránytól, germanisál. E föltevésekre megjegyzi, hogy magyar zeneiskola nem lévén, kezdő gyakorlatokért a szomszédiba, az ismertebb német darabokért kellett menni. Nem engedi meg, hogy a német zene germanisál, és hogy német darabok producalása ellenetében lenne az egyesület szellemével. Hogy a szöveg német maradt az egyik darabnál, az nem hanyagságból vagy más fölhányható okból történt, hanem egyszerűen azért, mert nem volt aki lefordította volna. Az egyik dal szövegét úgy találta az illető karmester magyarra fordítva, tehát úgy énekelte. Megmagyarázni igyekszik aztán, hogy a dal lefordítása nem oly könnyű dolog, mint amilyennek látszik; a zenésített dal átültetése még nehezebb, és csak ritka tehetség áldása. Ha valahol, úgy ezen a téren van

szükség a legnagyobb türelemre, mert a pressió el találná vadítani a közönséget.

E kitérés után az elnök foltesz a kérdést, hogy a benyújtott módosításokat elfogadja-e a választmány részletes tárgyalás alapjául? Szavazásra bo-csátván a dolgot, 7 szavazattal 6 ellenében nem fogadja azt el a választm[ány].

Ekkor, rövid vita után, melyben Árkay, Illés, Boros, dr. Márki és Rozsnyay vettek részt, elhatározza a választmány új bizottság kiküldését, és be-választja a bizottságba Lukácsy elnöklete alatt Pállyt, Márkit, Rozsnyayt és Dömötört. – Több tárgy nem lévén, az elnök feloszlatja az ülést.

Kelt mint fent.

Hitelesítésül: /aláírás/

Jegyzette /aláírás/

◆ 5 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1883. évi június hó 5-én tartott üléséről.

Elnök: Lukácsy Miklós

Jegyző: Dömötör L[ászló]

Jelen van: E[dvi] Illés L[ászló] – dr. Márki L[ászló] – Marsits Ign[ác] – Györgyössy Rud[olf] – Pálly József – Rózsa A[ntal] – Rozsnyay M[átyás] – Spitkó L[ajos] – Szöllössy K[ároly] – dr. Jancsó [Benedek] – Sümegi K[álmán] – Szunter N[ándor].

Tárgy: A Boros-Sebesbe tervezett kirándulás kiviteli módozatainak meg-állapítása.

1. Az elnök megnyitván az ülést, tudomásul hozza, hogy a múlt ülés jegyzőkönyve a jövő ülésen lesz hitelesíthető, és előadja, hogy az egyesület részéről régen tervezett kirándulásra igen kedvező alkalmat nyílt, amennyiben a f[olyó] hó 24-én Boros-Sebesbe ránduló és ott ülésező Gazdasági Egyesület^a fölszólította az elnökséget, hogy csatlakozzék hozzájuk az egye-

a Az Aradmegyei Gazdasági Egylet létesítését 1865 júniusában engedélyezték ([sz. n.], [c. n.], Sürgöny 1865. jún. 21. 140. sz.), alakuló ülését 1866. jan. 15-én tartotta, elnöke Atzél Péter, Arad későbbi polgármestere (1867–1871), majd a megye főispánja, a borosjenei nemes Atzél család tagja. (r. l., Arad, jan. 15. (A pártok küzdése. Az aradi német lap. Kereskedelmi iskola. Gazdasági egyesület), Politikai Újdonságok 1866. jan. 24.,

sület. Az elnök, szívesen fogadva a felszólítást, a választmány utólagos jóváhagyásának reményében e csatlakozást az illető rendező köröknek megígérte. Kéri a választmányt, hogy arra nézve, hogy óhajtja-e, hogy a kirándulás a gazd[asági] egyes[ület]tel közösen tartassék meg.

A választmány egyhangúlag oda nyilatkozik, hogy a kirándulás megtartandó.

2. Előadja tovább az elnök, hogy a Gazdasági Egyesület Zemplényi Sándor kávést szólította föl, hogy kimenvén Boros-Sebesbe, ott az ellátás és elszállásolás, továbbá a kirándulóknak Monyászára leendő szállításának tekintetében, érintkezésbe lépve az ottani, már értesített intézőkkel, tegye meg a szükséges előkészületeket. Fölemlíti még az elnök, hogy e tárgyban már beszélt Jahn-nal [Jahn Vilmos], ki megígérte, hogy minden lehetőt el fog követni a kirándulók kényelmének biztosítására.

Első felszólaló Illés László, nem érti, hogy mi alapon lép az egyesület viszonyba Zemplényivel, holott az nem tag. Részéről azt óhajtaná, hogy az egyesület tekintélyének megfelelően, vagy választmányi tagot, vagy bizottságot kell ezeknek a dolgoknak az elintézése végett kiküldeni. Különben ő úgy van értesülve, hogy a boros-sebesi Kaszinó-egyesület a múlt évben meghívta az egyesületet, és azt hiszi, hogy ha az egyesület most ily meghívásra megy ki, nincs szükség arra, hogy mi küldjünk ki valakit, mert akkor a boros-sebesiek erkölcsi kötelességüknek fogják ismerni, hogy a kirándulók kényelmét biztosítsák.

Dr. Márki erre megjegyzi, hogy Zemplényi Sándor az egyesületnek rendes tagja, és nem tudja, hogy ha a Gazdasági Egyesület megbízott Zemplényiben, mi miért ne fogadhatnók el a már részben tett intézkedéseket. A mi pedig a meghívást illeti, tudomásul hozza, hogy az nem formális meghívás, valamint a múlt évben se volt az, hanem a kaszinó elnökének, a Kölcsényegyes[ület] elnöksége részéről hozzá intézett kérdésre adott oly értelmű válasza, hogy ha az egyesület Boros-Sebesbe kirándul, s ott esetleg felolvasást akar tartani, a kaszinó elnöksége kedves kötelességének ismeri, hogy a kaszinó összes helyiségei a kirándulók használatára fog átengedtetni.

Rózsa Antal abban a véleményben van, hogy nekünk oda kellene működnünk, hogy ott alakuljon egy rendező bizottság, mely a szükséges intézkedéseket megteszí.

Pálfy József azt indítványozza, hogy az ottaniak körül legjobb lenne Janakayt fólkérni ily bizottság alakítására és vezetésére, mert Jahn sokkal jobban el lesz foglalva a Gazd[asági] Egyesület fogadásával, mintsem kívánni lehetne tőle, hogy figyelmét a legapróbb részletekig terjessze ki.

Az indítványt illetve abban állapotidik meg a vál[asztmány], hogy fölkéri Jankayt ily rendezőség alakítására, és fölszólítja Zemplényit, hogy lépjen érintkezésbe Jankayval.

3. Ami az ottani felolvasó ülés programját illeti, a titkár tudomásul hozza, hogy Goldis János hajlandó ott Erzsébet román királynét mint költőnőt jellemezni.

További tárgy producálása végett fölkérendő lesz Institoris Kálmán mint a zenészeti szakosztály elnöke az intézkedésre, hogy a zenész tagok valami darabot adjanak elő. Elnöki megnyitó tartásra az elnök szólíttatik fel, és Jankay fölkéretik, hogy olvassa fől valami költeményét.

4. Mivel a választmánynak nincs tudomása a Gazdasági Egyesület ülésének idejéről, szóval a kirándulásnak, már bizonyosan megállapított részleteiről, a választmány elhatározza, hogy ennek végére járás és általában a dolgok előkészítése céljából 3 tagú bizottságot nevez ki, és ez lett: Pálffy elnöklete alatt Rozsnyay és Dömötör, mely bizottságnak feladata lesz Zemplényivel egyetértőleg intézkedni a részletek felől.

5. Az elnök bejelenti, hogy az alapszabályok revideálása végett kiküldött bizottság bevégezte működését, s az alapszabályok a módosítások bevonásával autographirozva részben kiosztattak, részben ki fog osztatni a vál[asztmányi] tagok között. – Tudomásul szolgál.

6. A titkár jelenti, hogy az egyesület elnöksége a Hunyadmegyei Régészeti Társulat, mivel az egyesület képviselésére senki se vállalkozott, távirati úton üdvözölte, továbbá hogy

Gyulai István és Réthy Lipót nyomdászok kiadványaikat felajánlották az egyesület könyvtára részére.

7. Az elnök indítványozza, hogy az évi közgyűlés ideje csak az alapszabályok letárgyalása után tűzessék ki. Elfogadtatik.

8. Marsits Ignác bejelenti pártoló tagul Balko Annát. Szavazással félvettet.

9. A pénztárnok a következőket jelenti a pénztár állapotáról: Van az egyesületnek összesen 961 frt. 3 kr-ja, ebből 800 frt el van helyezve takarékpénztárban, a kézi pénztárban van 4103 frt és a régészeti szakosztályon 120 frt követelés.

10. Végre [Edvi] Illés L[ászló] indítványozza, hogy egy múlt évi választmányi ülés határozata értelmében a szakosztályok elnökei föl fognak szólíttatni pályakerdés kitűzésére, ez a határozat most hajtassék végre, s tűzesenek ki pályadíjak.

Az elnök fölvilágosításul tudomásul hozza, hogy ez a kérdés az alapszabályokat revideáló második bizottságban szóba jött, és a bizottság jónak látta, hogy az egyesület működési körét és anyagi erejét messze túlhaladó

pályázati hirdetést végleg elhagyja, s azt az alapszabályokban nem is említi, és előbb valónak tartja Évkönyv kiadását díjazott cikkekkel.

Pálfy József csodálkozik, hogy Illés ezt a kérdést föleleveníti, holott ő volt az, aki az irodalmi szakosztály tárgyalásra beterjesztett ügyrendjének felolvasásra kitűzése alkalmával azt indítványozta, hogy tétessék félre az ügyrend, hisz az egyesület úgy is lényeges átalakulásoknak néz eléje.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.

Kelt mint fent.

Hitelesítésül: /aláírás/

Jegyzette /aláírás/

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsény-egyesület választmányának 1883. évi sept. 23-án tartott üléséről.

Elnök: Lukácsy Miklós

Jegyző: Dömötör L[ászló]

Tárgy: 1. Az alapszabályok módosítása végett kiküldött bizottság beterjeszti javaslatát.

2. Folyó ügyek.

1. Az elnök megnyitván az ülést, a választmány Dömötör jegyző felszólítása folytán a máj. 11-iki és jún. 5-iki vál[asztmányi] ülés jegyzőkönyvének hitelesítése végett [Edvi] Illés Lászlót és dr. Jancsó Benedeket küldi ki.

2. A titkár bejelenti Bartscht Alajos rendes és Bartscht Alajosnét pártoló tagokul. Szavazattal fölvétettek.

3. Ugyancsak a titkár jelenti, hogy Gyulai István nyomdatulajdonos 5 kötet könyvet ajándékozott az egyesület könyvtárának. Köszönettel tudomásul vétetik.

4. A titkár olvassa Szemesányi Miklósnak, az Orsz[ágos] Képz[ő]műv[észeti] Társ[aság] titkárának levelét, melyben az kéri az egyesületet, illetve választmányt, hogy vállalja el az aradi tagok és a társulat közötti közvetítést. A választmány engedve a kérelemnek, közvetítőül Dömötör L[ászló] tanárt kéri föl.

5. Dömötör L[ászló] mint az alapszabályok revideálására kiküldött bizottság jegyzője, olvassa a bizottság indoklását, melyet a választmány tud-

másul vesz, és a javaslatot elfogadja részletes tárgyalás alapjául. Azután olvastatván a javaslat, azt a választmány kevés módosítással elfogadja és kimondja, hogy elfogadott alakjában a közgyűlés elé terjeszti, miért is, hogy a tagoknak alkalom adassék a javaslat megismerésére, az kinyomtatandó, és szétosztandó.

6. Végül a választmány kimondja, hogy az ülés napjától 2 hétre, tehát oct. 7-re rendkívüli közgyűlés hívandó össze az imént tárgyalt javaslat letárgyalása végett.

Több tárgy nem lévén az elnök az ülést bezárja.

Kelt m[int] f[ent].

Hitelesítés hiányzik.

Jegyzette /aláírás/

◆ 7 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsény-egyesület választmányának 1883. évi nov. hó 10-én tartott üléséről.

Elnök: Dr. Márki Sándor, egyesületi titkár

Jegyző: Dömötör László

Jelen van: Antolik Károly, Dr. Jancsó Benedek, Marsits Ignác, Sümegi Kálmán, Árkay Kálmán, Strampfl Béla, Spitkó Lajos, [Edvi] Illés László, Steinitzer Felix.

Tárgy: 1. A helybeli könyvnyomdászoknak az évkönyv kiadására vonatkozó ajánlatai.

2. Folyó ügyek, indítványok.

1. Az elnök megnyitván az ülést, a választmány sept. hó 23-án tartott üléséről való jegyzőkönyv felolvastatván, az elnök annak hitelesítésére Sümegi Kálmánt és Illés Lászlót kéri föl.

2. Az elnök előadván az ülés tulajdnokép[pl]eni tárgyat, fölnyitja az elnöknek érkezett zárt ajánlatot, mely szerint az Ungerleider-féle nyomda^a az évkönyvet a mellékelt papíronon és borítékban 800 péld[ány]ban, ívenként 17 frt-ért nyomja, mely a tervezett 15 ív után 255 frt-ot tenne ki; a boríté-

^a Az Ungerleider Albert nyomda, 1857 és 1889 között működött Aradon.

kért számít 15 frt-ot, a könyvkötő munkára és expeditióra (bélyeg nélkül) 23 frt-ot, úgy hogy ajánlata szerint az évkönyv kiállítása *293 frt-ba kerülne*.

3. A másodiknak érkezett Réthy Lipót és Fia^a ajánlata. E cég hajlandó 800 péld[ány]ban nyomtatni ívét 23 frt-ért a mellékelt papíroson. A borítékért számít 12 frt-ot; a fűzésért számít (százanként 1 frt 80 kr-t) 14 frt 40 kr-t, a szalagozásért 4 frt-ot, vagyis az egész kiállításért *375 frt 40 kr-t*.

4. A 3-iknak érkezett Gyulai István^b ajánlata, ki 8 féle papírosból mellékelt mintát, melyek közül az elsőn ívét 26 frt-jával (390 frt) a 2-ikon 24 frt-jával (360 frt), a 3-ikon 22 frt 50 kr-jával (337 frt 50 kr), a 4-iken 20 frt 50 kr-jával (307 frt 50 kr), az 5-iken 26 frt-jával (390 frt), a 6-ikon 25 frt-jával (375 frt), a 7-iken 23 frt-jával (345 frt); a 8-ikon 20 frt-jával (300 frt). Minde-nutt a teljes kivitelt érti, és a célra való tekintetből 10%-ot enged, és kötelezi magát, hogy megbízatás esetén egészen új betűket fog használni.

5. A választmányi tagok megvizsgálván egyenként az ajánlatokat és pápiros-mutatványokat, tekintettel arra, hogy az Ungerleider cég, mely a legolcsóbb ajánlatot tette ugyan, igen vékony papírost küldött, és más ott dolgozók szerint nem ad tiszta nyomást: figyelmen kívül hagyja; tekintettel arra, hogy a Réthy-cég szintén csak egyfélle papírost küldött, mely jó ugyan, de vele szemben a Gyulai-féle 1. sz. legjobb papíroson is 23 frt 60 kr-ral olcsóbbra kerül a munka; tekintettel végre arra, hogy Gyulai új betűket ad: titkos szavazás után 7 szavazattal Gyulaira bízni határozza a mű kiállítását, a leadott 10 szavazatból Ungerleider 2 és Réthy 1 szavazatot kapván. Ilyenformán az évkönyvet Gyulai István állítja ki 800 péld[ány]ban, minden mellékes költség (a bélyegzőn kívül) betudásával 351 frt-ért a választmány részéről kijelölt 1. sz. papíroson, egészen új betűkkel.

6. Új tagokul bejelentetnek Rajkay Izabella (ajánlja Dömötör), pártoló, övv. Chorin Emilné (ajánlja Steinitzer Félix), szintén pártoló és Steiner Jakab (ajánlja Sümegi) rendes tagul. Szavazattal fölvétettek.

7. Illés László indítványozza, hogy a Kölcs[ey]-egyesület képviseltesse magát Jókainé jubileumán^c és küldjön tiszteletének kifejezéseül egy díszes babérkoszorút.

A választmány rövid vita után 7 szavazattal 3 ellen abban állapodik meg, hogy Jókainéhoz, a szokott módoszatoknak megfelelően tisztességes kiállítá-

a Réthy Lipót és Fia nyomdája 1858 és 1913 között működött Aradon, az Andrassy téren.

b Gyulai István nyomdája 1868 és 1907 között működött az aradi Templom utcában.

c 1883. november 30-án ünnepelték Jókainé Laborfalvi Róza színpadra lépésének 50 éves jubileumát a Nemzeti Színházban. Az ünnepi előadáson Jókainé William Shakespeare Coriolanus című darabjában Volumnia szerepét játszotta.

sú üdvözlő feliratot küld, sokkal megfelelőbbnek találván egy mindenkor értékes feliratot, mint egy műlékony koszorút.

Több tárgy nem lévén az elnök az ülést bezárja.

Kelt mint fent.

Hitelesítés hiányzik.

Jegyzette /aláírás/

◆ 8 ◆

A Kölcsény-egyesület 1883. évi november hó 28-án tartott rendkívüli közgyűlés[é]ről.

Elnök: dr. Márki Sándor

Jegyző: Dömötör László

Jelen van 51 tag

1. Az elnök megnyitván az ülést tudomásul hozza, hogy a jelen rendkívüli közgyűlés 21 tag részéről az elnökséghez beadott kérelmére hívattott össze, s indokolja, hogy az elnökség az aláírtak azon kívánságának, hogy a közgyűlés 3 nap alatt hívassék össze, nem tehetett eleget, az alapszabályoktól 8 napra lévén kötelezve a közgyűlések összehívására, és fölszólítja az aláírókat, hogy adják elő a dolgot.

2. Müller Károly kijelenti, hogy nem ő ugyan az első aláíró, de kötelességenek érzi, hogy kifejezetet adjon annak a meggyőződésének, hogy az elnökség nem járt el helyesen akkor, mikor a kérelemnek helyt adott, s tekintettel az ügy sürgős voltára, nem tette túl magát a §§-n.

3. Az elnök ismételten hivatkozik az alapszab[ályo]k illető pontjára, és kijelenti, hogy az oly sürgős összehívásra nem nem forgott fenn ok, és állítja, hogy a váll[asztmány]nak joga van, hogy a kérdéses ügyhöz hasonlókban függetlenül, legjobb belátása szerint intézkedjék, s ő, mint aki a választmány akkori ülésén elnököt, a választm[ány] intézkedését az alapszabályoknak megfelelőnek és helyesnek tartja, mert az méltóságának megfelelően járt el; parlamentáris módon tárgyalt egy indítványt, és nagy szótöbbséggel hozott oly határozatot, melyért vág nem érheti.

4. Müller K. megnyugszik az elnök nyilatkozatában, de nem tagadja, hogy nagyon kellemetlenül érintette az a polémia, mely a választm[ány]ból kifolyólag a helyi lapokban lefolyt és amelyben a választmány meg lett sértve, amennyiben a vitázó felek egyikének állítása szerint a választmány ülésén valaki Jókainéről tiszteletlenül nyilatkozott volna. Ha ez nem igaz,

elvárta volna a vál[asztmány]tól, hogy nyilatkozzék, és védje magát, és indítványozza, hogy a vál[asztmány]nak azon ülésen jelen volt tagjai nyilatkozzanak ebben az ügyben.^a

5. Boros Vida legcélszerűbbnek találja, hogy olvastassék föl a választm[ányi] ülés jegyzőkönyve; ebből leghamarabb fog a közgyűlés meggyőződni az ülésnek mikénti lefolyásáról.

6. Az elnök erre kijelenti, hogy a választm[ányi] ülés jegyzőkönyve nem tartozik a közgyűlés elő, az majd a következő vál[asztmányi] ülésen fog bemutattatni.

7. Dr. Mülek elismeri, hogy a közgy[ülés]nek nincs joga a választm[ány] jegyzőkönyvét követelni, de szerinte van joga arra, hogy a választmányból valaki, vagy az elnök adja elő az ott történteket.

8. Erre dr. Márki előadja, hogy a vál[asztmány]nak említett ülésén semmi se történt olyan, ami akár az elnöki rendreutasítást vont volna maga után, akár pedig a miből művészni személye iránti tiszteletlenséget tanúsította volna. Arra vonatkozólag pedig, hogy a vál[asztmány] meg van sértve, megjegyzi, hogy ha több, vagy csak egy vál[asztmányi] tag szerint sérítés tehető föl, a választmány meg fogja találni az utat és módot, hogy magának elégtételt szerezzen, és joga van ez ügyet magát saját kebelében, vál[asztmányi] ülésen tárgyalja.

9. Pálfy József azt hiszi, hogy a választm[ány] eddig helyesen járt el, nem találja, hogy köteles lett volna magát az állítólagos sértés ellen védelmezni, mert a választm[ány] sokkal magasabban áll, mintsem egyesek által sérthető legyen. Sérthetők egyes tagjai, de mint erkölcsi testületek, együttesen nem.

10. Dr. Kabdebő János ellentmond Pálfy véleményének, és azt kérdi, hogy ki ad a választm[ány]nak elégtételt a sértésért? A maga részéről, ha nem lát elég garantiát arra, hogy a választm[ány] kellő elégtételt kap: lemond.

11. Institoris Kálmán osztja Pálfy nézetét, és hiszi, hogy a választm[ány] elég erős lesz arra, hogy magának elégtételt szerezzen, ha sértés constatalitatik. A vál[asztmány] határozatára vonatkozólag megjegyzi, hogy azt tö-

a Az említett „tiszteletlen nyilatkozat”-ról Edvi Illés László, az Alföld című folyóirat szerkesztője ír a kérdés körül kibontakozó hosszasabb hírlapi vitához fűzött egyik hozzájárulásában. Az Alföld november 16-i számában, azzal vádolja a név szerint meg nem nevezett, de félreérthetetlen utalásokkal mégiscsak felfedett Sümegi Kálmánt, hogy a Kölcsey Egyesület 1883. nov. 10-i értekezletén azzal érvelt Edvi Illés azon javaslata ellenében, hogy az egyesület Jókainé jubileumára koszorúval kedveskedjen, hogy: „nem lehet is minden színésznek koszorút adni” (Don Spavento [Edvi Illés László], Az „Arad és vidéke” Aureliájának, Alföld, 1883. nov. 16., 263. sz.). Sümegi egyébként a rivális aradi lapnak, az Arad és Vidékének volt főmunkatársa.

kéletesen helyben hagyja, sokkal többre becsülvén egy csinosan kiállított üdvözlő feliratot, mint a műlékony babérkoszorút. Hivatkozik De la Roche-ra, ki jubilaeuma alkalmával Berlintől ezüst, – más két helyről 2 babér koszorút, de ezenfelül számtalan üdvözlő feliratot kapott, melyek sokkal értékesebbek, mint a legdíszesebb babérkoszorúk. És ez üggyel kapcsolatban fölemlíti, hogy éppen kezei között van a levél, melyet a nemzeti színház igazgatóságától jött, s melyben előrebocsátják, hogy a színházi múzeum létesítésén fáradoznak, s fölszólítják, hogy ha a nagyobb névre vergődött művészek – vagy művésznoktól a színháznál valami érdekesebb emlék maradt, szerezze meg azokat az említett múzeum alapjához. Ő hiszi, hogy e múzeumra Jókainénak egykor igen sok ereklyéje fog szállani, s az egyesület mindig büszkébb lehet a feliratra, mint a babérkoszorúra. A felirat felküldése mellett még azt indítványozza, hogy a művésznő a tiszteletére rendezett ünnepély alkalmából még távirati úton is üdvözölhetessék.

E tárgyhoz hozzá szólottak még Heeger [Ernő], Adler [Lipót], Piris [?], Rosenberg [?], Árkay [Kálmán] és Antalffy [Endre]. Legvégül szól

12. Dr. Jancsó Benedek, ki egyrészt meg van győződve a választmány eljárásának helyességről, másrészről constatálnia kell, hogy a nemes eszme-szülte egyesület vál[asztmányá]ról a közönség előtt oly állítások tár-gyaltatnak, melyek sértik a név emlékét, melyet az egyesület zászlajára írt. Tiltakozik az ellen, hogy az egyesület működésébe politikai versengések vegyülegenek, vagy intézkedéseit valaki politikai alapon fogja föl. Arra a meggyőződésre jutott, hogy a jelen közgyűlésnek tulajdonkép[p]eni tárgya nincs. Összehívatták az[t] nehányan alap nélküli szóbeszéd alapján, s itt hosszas vitákkal akarnak scandalumot provocálni éppen azok, kik az egyesület érdekében eddig még semmit sem, vagy igen keveset tettek. Még egyszer tiltakozik az ellen, hogy az egyesület lobogójára írott szent eszme profanisáltassék.

13. A tárgy meg lévén beszélve, az elnök fölhívja Müllert, mint aki az ívet aláírottak nevében beszélt, hogy éljen a végyszólás jogával.

14. Dr. Kabdebő szólal föl, és a maga részéről ezüst koszorú küldését indítványozza, utána

15. Rozsnyay M[atyás] indítványozza, hogy a közgyűlés válassza meg Jókait tiszteletbeli tagul, s mint ilyent, kérje föl, hogy nejének ő nyújtsa át az egyesület feliratát, végre

16. Müller [Károly] 3 dologról kíván szólani: 1.) fenntartja magának azt a nézetét, hogy az elnökség helytelenül járt el a gyűlés összehívása körül, 2.) óvást emel Pálffy [József] nézete ellen, hogy a választmányt mint az egyesek fölött állót, nem lehet megsérteni, és elvárja a választmánytól, hogy elégtételt szerez magának, s azt a tagok megnyugtatása végett nyilvános-

ságra hozza, és 3.) hogy Jókainénak a tiszteletére rendezett ünnepélyre díszes babérkoszorú küldessék.

Más nem lévén szólásra előjegyezve, az elnök összegzi a kérdéses elveket, és megszavaztatja a közgyűlést a következőkben:

1) Helyesli-e a közgyűlés az elnökség eljárását az összehívást illetőleg. 7 nem, 43 igen

2) Helyeslően veszi-e tudomásul a közgyűlésnek a feszegetett tárgyban hozott határozatát. 4 nem. 40 igen.

3) Ezüst koszorút küldjön-e még ezenfelül az egyesület 12 igen 38 nem.

Ezután a közgyűlés Műlek indítványára egyhangúlag elveti és tárgytalannak nyilatkoztatja ki a fellebbezést, és *Jókait egyhangúlag tiszteletbeli tagul választja*.

Aradon. Kelt mint fent. /aláírások, pecsét/

ଶ୍ରୀ 1884 ଶ୍ରୀ

◆ 1 ◆

Az aradi Kölcsény-egyesület választmánya 1884. január 13-án tartott ülésének j[egyző]k[öny]ve

Elnök: dr. Márki S[ándor]

Jegyzőként: Szöllőssy K[ároly]

Jelen voltak: Antolik K[ároly], Spirkó L[ajos], Varga O[ttó], Pálffy J[ózsef], Rozsnyay M[átyás], Steinitzer [Felix], dr. Jancsó B[enedek], dr. Kabdebő J[ános].

1. Elnök a jelenlévőket üdvözölvén, az ülést megnyitja.
2. Elnök bejelenti az alelnök leköszönését. Választmány nem veszi tudomásul.
3. Elnök bemutatja az Évkönyvet. Kellemes tudomásul szolgál. A könyvnyomdász követelése kiutalványoztatik. Miről pénztárnok értesítendő.
4. Elnök bejelenti, hogy az újból fölterjesztett alapszabályok már megérőítettek, és mint ilyenek, már leérkeztek. Az új alapszabályok leérkezése alkalmából kimondatik, hogy minden egyesületi tag figyelme felhívandó, hogy a 3 éves cyklusból álló egyesületi időszakra f[olyó] é[v] február 10-éig jelentkezzék. Aki ezen határidőn belül nem jelentkezik, az az új cyklusra bejelentettnek vétetik.
5. Elnök jelentést tesz a fölolvásások cyklusáról. E szerint elkelt 79 jegy, rendelkezés alatt maradt 21. Erős a remény, hogy a belépti jegyek minden fognak kelni, és az egyesület pénztárát mi kiadás sem fogja terhelni. Ha azonban mégis a skioptikon ára a belépti díjból ki nem telnék, az egyesület pénztárából fog a hiány fedeztetni.
6. Elnök az alakulást illető közgyűlés napjának meghatározását kéri. Az újból való alakulása a közgyűlés f[olyó] é[vi] március 2-ára tűzetik ki.
7. A közgyűlés tárgyai: Számadó jelentés az egyesület eddigi működéséről. Emlékbeszéd Varga János elhunyt egyesületi tag fölött. Tartja: Sümegi Kálmán. Tisztújítás.
8. Elnök indítványozza, hogy az Arad sz[abad] kir[ályi] város fölszabadulásának 50-ik évfordulója alkalmával boldogult Fábián Gábor műfordító tudósunk tiszteletére emlékünnepekre rendeztessék, lakóháza megjelöltsések, és az ünnepélyre a hazai tudós egyesületek meghívassanak. Elnök indítványa elfogadatik, és bizottságul Rozsnyay Mátyás elnök és dr. Jancsó Benedek s Spirkó Lajos küldetnek ki.

9. Elnök ajánlatba hozza a választmánynak alkalmas időben gondoskodni arról, hogy Sárossy Gyula emléke is megünnepeltessék és boros-sebesi háza megjelöltessék.

10. Maresch Gyula és Jahn Vilmos rendes, Maresch Gyuláné pedig pártoló tagul titkos választás útján egyhangúlag félvétetnek. Pénztárnok értesítendő.

11. Többek indítványára elhatároztatik, hogy ez évi zárószámadás a közgyűlés előtt egy héttel közzéteendő.

12. Rozsnyay M. könyvtárbizottsági elnök jelentést tesz eljárásáról, hogy Ráth Mórtól könyvjegyzéket hozatott, és a könyvek majd kiválasztatván, meg fognak vétetni. Tudomásul szolgál.

13. Elnök jelenti, hogy a tanácskozási teremszolgának ajándékképpen 2 frt-ot adott. Tudomásul szolgál.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette /aláírások, pecsét/

A tanácskozás folyamával egybehangzónak találtuk. /aláírások/

◆ 2 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület 1884. évi febr. hó 21-én tartott választmányi üléséről.

Jelen van: Petrogalli A[rthur], Institoris K[álmán], Rozsnyay M[atyás], Spitkó L[ajos], Györgyössy R[udolf], Szöllőssy K[ároly], Antolik K[ároly], Marsits Ignác, Rózsa A[ntal], Árkay K[álmán], Szunter N[ándor], Kabdebo J[ános], Jancsó B[enedek], Sümegi K[álmán].

Elnök: dr. Márki S[ándor] egyesületi titkár

Jegyző: Dömötör László

1. Az elnök olvassa Lukácsy Miklós levélét, melyben családi körülményeire hivatkozva lemond az alelnöki állásáról.

A val[asztmány] sajnálattal tudomásul veszi azzal a nyilatkozattal, hogy en-

nek tárgyalása nem tartozik a vál[asztmány] hatáskörébe. A közgyűléstől választott tisztviselő csak a közgyűlés előtt mondhat le, s a vál[asztmány] azt határozza, hogy Lukácsy alelnök kérессék föl állásának a közgyűlésig leendő megtartására.

2. Szöllőssy Károly olvassa a vál[asztmány] jan. 13-án tartott ülésének jegyzőkönyvét.

Megjegyzés nélkül tudomásul szolgál.

3. Az elnöklő titkár kimutatást közöl a tagok létszámáról, eszerint volt az egyesül[et]nek alapítása óta 2 alapító, 424 rendes és 124 pártoló tagja. Ezekből kilépett, meghalt vagy eltávozott 44 rendes és 9 pártoló; helyükre lépett időközben 14 r[endes] és 2 p[ártoló] tag, úgyhogy a tagok száma jelenleg 2 alapító, 394 rendes és 115 pártoló.

Örvendetes tudomásul szolgál.

4. A pénztárnok olvassa a pénztárról szóló kimutatását, mely szerint a pénztár forgalma és állása a következő:
A bevétel az egyes[ület] keletkezése óta: 1 751 frt. 70 kr.

Kiadás 1884. jan. 1-i 1 169 frt 31 kr.

Pénztári állag tehát 582 frt 39 kr.
mely összeg részint kamatozóan takarékpénztárban van elhelyezve, részint a kézi pénztárban van.

Örvendetes tudomásul szolgál.

5. Az elnöklő titkár tudomásul hozza, hogy a titkári iroda 94 frt 66 kr-t igényelt, mely összegben a nyomtatványok ára és az évkönyv postai költségei is benn vannak.

Tudomásul szolgál.

6. Az elnök indítványozza, hogy a köz-

gyűlés f[olyó] évi márc. 2-án de. 10 órakor tartassék, és egyszersmind beterjeszti annak programját, mely a következő:

- 1) Elnöki megnyitó.
- 2) Titkári jelentés.
- 3) Emlékbeszéd Varga János fölött, olvassa Sümegi K[álmán].
- 4) Pénztári jelentés.
- 5) A tisztviselő kar és választmány lemondása és új tisztviselők és vál[asztmány] választása.

Az indítványt és programot a vál[asztmány] egyhangúlag elfogadja.

7. Az elnök kihirdeti, hogy a borossebesi Kaszinó-egyesület az egyesületet febr. hó 3-án és 24-én tartandó táncmulatságára meghívta.

Tudomásul szolgál.

8. A titkár jelenti, hogy az egyesület könyvtára részére, részint egyesületektől, viszonzásul az évkönyvekért, részint helybeli egyesek ajándékaképpen, 11 kötet könyvet és 30 füzetet, és a helybeli Bettelheim testvérek cégtől 2 (Erkel Ferenc és Arany János) könyvnyomatú arcképet kapott.

Köszönettel tudomásul szolgál.

9. A könyvtári bizottság nevében Rozsnyay Mátyás bizottsági elnök előadja, hogy a bizottság részéről kijelölt könyveket, melyeknek ára 250 frt-ot tesz ki, Ráth [Mór] hajlandó 200 frt-ért saját költségén leküldeni. Kijelenti egyszersmind, hogy a bizottság itt átlépte a rendelkezésére bocsátott összeget, a 100 frt-ot, de a vétel oly kedvező volt, hogy nem hiszi, hogy akár a választmány, akár a közgyűlés nehézséget támasztana az ellen.

A vál[asztmány] örvendetes tudomásul veszi a jelentést. A maga részéről elfogadja azt, és elhatározza, hogy a közgyűlésen indítványozni fogja, hogy könyvekre évenként 200 (kétszáz) frt szavaztassék meg, mely esetben a könyvtári bizottság részéről tett túlkiadás betudható lenne az 1884. évi két-száz frt-ba.

10. Dr. Jancsó B[enedek] mint a Fábián-ünnepély kiviteli módozatainak megállapítására kiküldött bizottság jegyzője olvassa a tervezetet, melynek főbb pontjai, hogy: jelölje meg az egyes[ület] Fábián G[ábor] aradi lakóházát emléktáblával; hogy e tábla leplezését tegye ünnepélyessé is irodalmi ünnep rendezésével; írassa meg az egyesület F. G. életrajzát. A mellékelt költségvetés szerint: a tábla 50 frt, írói tiszteletdíj 150 frt, összesen 250 frt.

Az elnök szerint a tervezet oly feladatakat ró a választmányra és egyesületre, hogy ő nem tartja opportunusnak, hogy azokat a vál[asztmány] a küszöbön álló közgyűlés előtt magára vállalja, kitévéni magát annak, hogy a következő választmány azokat esetleg terheknek vagy helytelennek találja.

Árkay [Kálmán] ellenben úgy nyilatkozik, hogy a vál[asztmány] a legutolsó pillanatig tartozik a helyét megállani, tekintet nélkül arra, hogy mandátuma ma vagy holnap lejár.

Ha a választmány a javaslatot elfogadja, kötelessége annak irányában intézkedni; a másik választmány, ha nem lesz megelégedve az addig tett intézkedésekkel, járjon el jobban. Ajánlja a javaslat elfogadását, és indítványozza,

hogy dr. Jancsó bízassék meg Fábián Gábor életrajzának megírásával.
Miután még nehányan röviden szóltak a témahez,

a választmány elfogadja a javaslatot, és megbízza dr. Jancsót, hogy a javaslatban körvonalazott föltételek szerint írja meg Fábián G. életrajzát, és a bizottságba kiküldi még Antolik K[ároly]t és Petrogalli A[rthur]t.

11. Az elnök jelenti, hogy márc. hóra 4 felolvásó jelentkezett, ú[gy] m[int] dr. Hidegh K[álmán] *A szén és körútja a természetben*, Denich József^a (*Africai utazás*), Reviczky [Gyula] (*Költemények*), Jablonszky [Flóris] (*Az állatok 2 fő összöne*) és tudomásul hozza, hogy ezek közül dr. Hidegh [Kálmán] dologi kiadásokra 35 (harmincöt) frt-ot kér az egyesülettől, és előadását a városháza dísztermében akarja tartani.

Árkay indítványozza, hogy ezek a felolvásások már bevonassanak abba a cyclusba, melyet az egyesület a Fábián-ünnepély költségeire tervez.

Az indítványt a vál[asztmány] elfogadja, és kijelenti, hogy az előadások ez esetben minden helyen tartandók, a helyet az aláírások számától téteti függővé. És végre dr. Hidegh-nek, arra az esetre, ha előadását ebben a cyclusban tartja, 30 (harminc) frt-ot hajlandó utalványozni.

12. Ez ügygel kapcsolatban Sümegi Kálmán indítványozza, hogy a fennmáradt és más alkalommal is szükségessé válható szerek és eszközök a lyceum szertárának ajándékoztassanak.

Elfogadtatott.

a Javítva ebből: Denich János.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.
K[elt] m[int] f[ent].
Jegyzette /aláírások/

◆ 3 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon.

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesületnek 1884. márc. 2-án de. ½ 11 – ½ 12 óráig tartott rendes közgyűléséről.

Tárgy: Jelentés az egyesület eddigi működéséről; a tisztikar s választmány lemondása; új választás.

Jelen volt: Ábrai Lajos, dr. Adler Lipót, Antolik Károly, Árkay Kálmán, Bérczy Alajos, Decsy Géza, Greguss István, Györgyössy Rudolf, Heeger Ernő, Institoris Kálmán, Issekutz [István, ifj.], Kertay Ede, Kerner Péter, Keresztes Gyula, Kiss István, dr. Kabdebó János, dr. Mandl Vilmos, Marsits Ignác, dr. Márki Sándor, Wiedermayer Tóbiás, Nikolits Döme, Ormos Péter, Pálffy József, Pálffy Józsefné, Possert, Péterffy [Antal], Pless [Mór], Rosenberg Károly, Rozsnyay Mátyás, Rózsa Antal, Szirmay Kristóf, Spitkó Lajos, Steinitzer Félix, Stampfl Béla, Szekula Mór, Szöllőssy Károly, Tabajdi Károly.

1. Mélt. Tabajdi Károly elnök úr cons-tatálván, hogy az új alapszabályok ér-telmében érvényes határozathozatalra szükséges 31 tag együtt van, az ülést megnyitja és rövid szavakban körvo-nalazván az egyesület által két év alatt elért s a jövőre nézve is biztató eredményeket, – fölhívja a titkárt je-lentésének felolvasására.

dr. Márki Sándor titkár ./ alatt mellé-kelt jelentését felolvastán, elnök úr ő m[é]l[tósá]gának indítványára fárado-zásaiért egyhangúlag jegyzőkönyvi kö-szönet szavaztatik.

2. Titkár felolvassa Marsits Ignác pénztárnoknak 1883. dec. 31. lezárt s a számvizsgáló bizottság által helyben hagyott pénztári kimutatását, mely //.
alatt van mellékelve.

Tudomásul vétetvén, pénztárnok úr részére, a számvizsgáló bizottság jelentése alapján, a szokásos fölmentvény köszönettel megadatik.

3. Elnök úr ō m[é]l[tósá]ga tudatván, hogy Sümegi Kálmán közbejött akádály folytán nem tarthatja meg emlékbeszédét Varga János r[endes] tag felett, e felolvasásnak elhalasztását javasolja.

Helyesléssel tudomásul vétetett.

4. Elnök Úr Ő M[é]l[tósá]ga a maga stársai nevében megköszönvén a bizalmat, állását a közgyűlés rendelkezésére bocsátja, és Pálffy József elnöklete alatt dr. Adler Lipót, Kerner Péter, Nikolits Döme és Rozsnyay Mátyás urakat a szavazatszedő bizottság tagjaivá nevezné ki, a szavazás idejére az ülést felfüggeszti. – Szünet után ismét az emelvényhez lépvén, jelenti, hogy 37 szavazat adatván be,

megválasztatott:
elnökké Tabajdi Károly (egyhangúlag)
alelnökké dr. Márki Sándor (36 szav.)
titkárrá Dömötör László (egyhang.)
jegyzőré Györgyössy Rudolf (36 szav.)
pénztárnokká Wallfisch Ármin (31 szav.)
ellenőrré Szunter Nándor (egyhang.)
ügyésszé Árkay Kálmán (36 szav.)
könyvtárnokká Szöllőssy Károly (egyhang.)
A választmány tagjaivá:
37 szavazattal Antolik Károly, Boros Vida, Institoris Kálmán, dr. Jancsó Be-

nedek, Rozsnyay Mátyás, dr. Mülek Lajos, Sümegi Kálmán; 36 szavazattal: Salacz Gyula, Spitkó Lajos, Vörös Vidor, dr. Kabdebő János; 35 szavazattal Lukácsy Miklós, Pálffy József, Petrogalli Arthúr; 33 szavazattal: Terner Pál.
A számvizsgáló bizottság elnökévé Heinrich Sándor, – tagjaivá Eckhardt Ede és Révész Nándor, kiknek nevében elnök úr ő m[é]l[tósá]ga a választást köszönettel elfogadta, s a tisztkart és választmányt 1884/1886-ra megalakítottnak nyilvánította.

5. Dr. Márki Sándor a régi választmány nevében javasolja, hogy a választmány az évkönyv II. kötetének költségeire 400, a könyvtár gyarapítására pedig 200 frt szavaztassék meg.

Az indítványozott 600 frt megszavazatta.

6. Dr. Márki Sándor utalva városunk szülöttének, Csiky Gergelynek irodalmi érdemeire, indítványozza, hogy a közgyűlés öt tiszteletbeli tagjainak sorába válassza.

Elfogadtatván, Csiky Gergely egyhangúlag és lelkesedéssel az egyesület tiszt[eletbeli] tagjává választatott.

7. Elnök úr ő m[é]l[tósá]ga a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Rozsnyay Mátyás, Kerner Péter és Árkay Kálmán urakat kérte föl, mire a közgyűlést, a tagok figyelmét megköszönve,

½ 12 órakor befejezettnek nyilvánította.

Kelt mint fenn.

Jegyzette /aláírás/

Hitelesítette a kiküldött bizottság. /aláírások, pecsét/

Titkári jelentés az 1881–83. évről, 1884. Dr. Márki titkári jelentése

Kölcsey-egyesület, Aradon

Tisztelt közgyűlés!

Több mint két éve kapta megbízatását az elnökség és a választmány, mely a módosított alapszabályokkal újra alakított egyesületnek ma ítéletét várja. – A tisztelt közgyűlés az évkönyvből ismeri már azon adatokat, miknek alapján bírálatát kimondhatja: az azokat tartalmazó jelentés több száz példányban forogván közkézen, legyen szabad arra kérnem a tisztelt közgyűlést, hogy azt felolvasson tekintse.

S midőn ezt kérem, ama nyugodtságnak akarom tanúbizonyságát szolgáltatni, mellyel ítéletük elé tekintünk. Szépítgetés, szóvirág nélkül mondja el az irat: e két év alatt mire törekedett és mit tett az egyesület. Mire kellett törekednie, azt megmutatják az alapszabályok; s hogy nem volt az ezekben kitűzött célok közt egy sem, melynek valósítását meg ne kísérlette volna, azt azok a száraz adatok tüntetik ki. Ha tehát felolvásunknak mellőztetését javaslom, nem csak a közgyűlés hosszadalmasságát óhajtom ezáltal megakadályozni, hanem kerülni akartam a számok és concréte esetek által való hatáskeresést is.

Ettől pedig óvakodnom kellett. Mert kétségtelen az, hogy kevesebbet értünk el, mint amennyit vártak tölünk; de nem kevesebbet, mint amennyit adott viszonyaink közt eszközökhettünk. Szóval dobálózásnak és ami még rosszabb, erőnk túlbecsülésének látszhatik, hogy nem az egyének, hanem a főladatnak már alapszabályokban is helytelenül történt körvonalozásán múlt a dolog. Hazafias buzgalmaiban oly célokra tömörült egyesületünk, miket a szervezetben kijelölt eszközök elégtelensége folytán csakugyan nem lehetett valósítani. A választmány korán rájött a nehézkes működésnek, a bajnak okára, az alapszabályok módosítását javasolta, egyszerűsítést és gyakorlatiasabb módozatokat indítványozott, s ezeket el is fogadta a közgyűlés. Ma az új, s mint hisszük, célszerűbb alapszabályok értelmében alakítjuk újra egyesületünket. De senki sem követelheti azt a választmánytól, hogy eredménnyel működött legyen oly viszonyok között, amiknek tarthatlan voltára ő maga sietett figyelmeztetni a közgyűlést.

Egyébiránt két esztendő még mindig kevés idő arra, hogy a cél, a nemzeti műveltség s a magyar nyelv terjesztését, valamint – ezzel kapcsolatban – a hazai irodalom és művészet pártolása érdekében minden eszközt fölhasználhasson az egyesület. De ha végigmegyünk a régi alapszabályok 5. §-ában a cél elérésének eszközeit megjelölő nyolc ponton, azt fogjuk tapasztalni, hogy – a színielőadásokon kívül – minden tekintetben tett valamit a társulat.

Az 1. pont ismeretterjesztő nyilvános felolvasásokat és szakszerű értekezéseket követel. S nem hiában kívánta ezt első helyen, az egyesület csak ugyan erre is fektette a legnagyobb súlyt. 1882. január 22. óta 1884. február 29-éig összesen 46 felolvasást tartottunk, úgy, hogy átlagos számítással minden hónapra két felolvasás esik, holott csak télen át működhettünk háborítatlanul. 9 irodalom-, 2 művészeti-, 5 általános- és 9 helytörténeti, összesen 25 történelmi előadásra hivatkozhatunk, amellett kiváló gondot fordítottunk a természettudományok népszerűsítésére, s e részben 12 felolvasást rendeztünk, hallottunk 5 költeményt, 1 beszélyt, 1 humoristikus rajzot, 2 bölcsészeti és aestetikai, valamint 2 föld- és néprajzi tanulmányt. Antolik Károly, Ábrai Lajos, Boros Vida, Decsy Géza, Dömötör László, Fényes Dezső, Földes János, Goldis János, dr. Hidegh Kálmán, E. Illés László, Iványi Ödön, dr. Jancsó Benedek, Jankay József, Lóczy Lajos, Lukácsy Miklós, Magyari Alajos, dr. Márki Sándor, Petrogalli Arthúr, Petrovics Arzén, Rozsnyay Mátyás, Rózsaági Antal, Spitkó Lajos, Stauber József, Szöllőssy Károly, Tabajdi Károly, Varga Ottó tagtársaink s Karácsonyi János, Parecz István, Pontelly István, Rácz Károly és Rozvány György mint vendégek taroltak felolvasást. S a választmány csak a napokban hirdetett 10 felolvasásból álló újabb cyclust, úgy, hogy egymaga 56 előadásról gondoskodott. Ez páratlanul áll a vidéki városok társas életében, s mi, mint eredményre hivatkozhatunk, hogy a közönség, mely egy időben annyi hidegséget mutattott ebbel törekvéseink iránt, ma egyre nagyobb számmal jelenik meg estélyeinken, s nem riad vissza azoknak komoly színezetétől. Másrészt azonban be kell vallanunk, hogy a felolvasások, valamint a szakosztályok nagy száma által kiválóan irodalmi színezetet nyert társulatunk, és sokan erőnek erejével azt a hitet kívánták a közönségen meggyökereztetni, mintha valamely tudományos akadémia szerepét kívánnánk játszani. Távol állott tőlünk e szándék. A közműveltség terjesztése s a társadalmi élet érintésére alakultunk egyesületté. A szaktudományok előbbvitelére nem vállalkozhattuk egy ily vidéki társulat. Sajátságos, hogy egyesek ily nagyzást csak föl is tételezhettek. mindenkor igyekeztünk ugyan, hogy bizonyos niveaun tartsk felolvasásainkat, s az évkönyvben közölt értekezéseket a fővárosi sajtó kivétel nélkül irodalmi beccsel bírónak találta; de ismételve hangsúlyoz-

nunk kell, hogy fő célunk e részben ismeretek terjesztése volt, s eszközünk a felolvasás és az évkönyv.

Díjakat kellett volna kitűznünk a magyar nyelvet elsajátító városi és megyei nem-magyar tanítók és tanulók részére. Nem tettük, de meg fogjuk tenni. Egy már létező megyei alap s a Magyarnyelv-terjesztő Egyesület fennállása egyelőre megengedte, hogy e hazafias föladatot vagyonunk növekedtétől tegyük függővé. Mert kiválóan hazafias célú egyletünket még ma sem támogatják annyian, hogy anyagi áldozatokkal járó feladatainkat, miket igen jól ismert a választmány, egykönnyen megvalósíthassuk. Közönségünk a 2 frt tagdíj fejében, hogy öszinték legyünk, igen sokat követel. Felolvasásokat, évkönyveket, közkönyvtárt, kiállítást, jutalmakat, pályadíj-hirdetést, hangversenyeket, műpártolást. Igényli, hogy teljesen viszonozza a társulat azt, amit ő készpénzben tagdíjul befizetett. S az idén csakugyan adtunk ki egy évkönyvet, melynek bolti árat nem lehetett kisebbre szabni, mint amennyi maga a tagdíj. Azonban valóban oly anyagiasok lettünk-e, hogy midőn bizonyos ideális, hazafias célok ápolására szövetkeztünk, egyúttal költségeink teljes kárpótlását is követeljük?

Oly vidékeken, hol a magyarság ügye nincs annyira biztosítva, mint talán megyénkben, a közönség inkább el van készülve anyagi áldozatokra. Vegyük csak a szomszéd Temesvárt. Ösmerjük nemzetiségi viszonyait. S ott van Történelmi, van Természettud[ományi] Társaság, van Múzeum-egyesület, s van Magyar Nyelvterjesztő Szövetkezet. Az első és második 10-15 füzetnyi lappal s pár felolvasással kárpótolja 5 frt-ot fizető rendes tagjait, s virágzik; a Múzeum-egyesület most alakult, de 5000 frt-tal maga a város lépett alapítóinak sorába, a vármegye egy 30 000 frt-os házat ajándékozott neki, s egyszerű polgárok nem sajnálják a 200 frt-os alapítványt, tömegesen iratkoznak be. Nekünk, 50 frt-tal 2 alapító tagunk van! S a Magyarnyelv-terjesztő Egyesület ott ma már kerek számban 1000 taggal működik anélkül, hogy akár egyik, akár másik valami egyébbel jutalmazná tagjait a hazafias öntudaton kívül. Ideje volna, hogy mi is engedjünk reális-musunkból, s hogy egy kissé eszmeiebb álláspontra helyezkedjünk. Édes hazai nyelvünk terjesztése szívén fekszik egyesületünknek, de midőn – igen helyesen – e pontot is fölvettük alapszabályainkba, arra számítottunk, hogy városunk és megyénk művelt közönsége tömegesen fog belépni sorainkba. A tagdíjat is azért szabtuk oly igen csekélyre, évi 2 frt-ra. S van 2 alapító, 418 rendes és 120 pártoló, összesen 540 tagunk, körülbelül 1100 frt évi jövedelmünk, amiből ugyan több mint két év alatt csak 90 frt ment az igazgatás költségeire, mert tiszviselőink ingyen szolgáltak – az új szervezet szerint azonban legalább 20 frt kell évenkint az évkönyv kiadására és az igazgatásra.

S hol van most már harmadik kötelességünk, egy nyilv[ános] könyvtár alapításának ügye! Ma valami 500 kötet hever az Arad város hazafiságából könyvtárhelyiségtől átengedett szobában, de csak ma lesz alkalmunk arra, hogy a már megszavazott 100 frt-on felül még 200 frt-ot kérhessünk annak gyarapítására. Még állványaink sincsenek. S ennek ismét van oka. Egy esztendő óta vajúdott újjáalakulásával az egyesület. Időközben kapott ugyan könyvtárhelyiséget úgy, hogy a gyéren érkező ajándékokat elfogadhatta, s pár megrendelést is tehetett, az egyesület sorsának bizonytalanságában azonban nagyobb anyagi áldozatokat nem kockáztathattunk. Az újjáalakulás után az egyesület, melyet igen sokan élhetetlen szövetkezetnek tartottak, csak 50 tagot vesztett, de kapott 30-at, s pár hét múlva, reméljük, helyre lesz állítva sőt, felül is múlva a tagok eredeti létszáma. Most tehát, mindenben az egyesület sorsa biztosítva van, nemcsak lehet, de kell is tenni a könyvtár érdekében, s 200 frt a legszerényebb összeg, amit e célra évenkint kiadhatunk; de a közönséget is közreműködésre kell kérnünk. Egyesületünknek már az is nagy érdeme, hogy megpendítette egy közkönyvtár ügyét, de 500 taggal majd csak száz év múlva lesz Aradnak egy 2000 frt értékű, tehát még mindig csak szerény könyvtára. Több tag s a tagokban több áldozatkézség javíthat az ügyeken – s pár év alatt is megteremtheti a nyilv[ános] könyvtárt, mely kiszámíthatatlan javára volna első sorban városunk lakosságának. Az irodalmat közkinccsé kell tennünk a nép ama rétegeiben is, mellyel az ma keveset törődik. Itt nem a társaságunkat alkotó ún. középosztály érdeke a fő, mert nekünk otthon is vannak kézikönyvtáráink – hanem a nép java, s ezt nem szabad elhanyagolnunk. Egyesületünk tenni fog, amennyit tehet, de anyagi erejének elégtelensége folytán a közönséghez kell föllebbeznie.

Megkísértettük a 4-ik, 5-ik pont valósítását is. A képzőművészeti társaságot képviseljük, a képiállítását azonban, bár e tekintetben sem nyom a mulasztás vágja, nem valósíthattunk meg, és pedig alkalmas terem, illetőleg termek hiánya folytán. Petrovics Arzén tagtársunk bemutatta gyönyörű rézmetszet-gyűjteményét a közönségnek, mely azonban, bár figyelmeztetve volt annak kincseire, elkedvetlenítőleg csekély számmal jelent meg, s ez annál nagyobb baj, mert azok kedvét is elveszi, kik helyzetükönél fogva – följánlhatnák közreműködésüket az egyesületnek. – Irodalmi pályadíj kitüzéséről volt ugyan szó, ezt azonban ejtettük a módosított alapszabályokban, s most az egyenes megbízás elvét óhajtjuk érvényesíteni, s egy esetben, midőn dr. Jancsó Benedek tagtársunkat, ki már is három irodalomtörténeti felolvasással gazdagította évlapjainkat, kértük föl Fábián Gábor életrajzának megírására. Amint ugyanis megültük volt Kölcsény Ferencnek emlékezetét, hogy hálánkat így is lerójuk azon férfiú iránt, kinek neve alatt

folytatjuk szerény, de nem éppen sikertelen munkásságunkat; amint bemutattuk tiszteletünk áldozatát irodalmunk örökö dicsősége, Arany János sírjánál; amint kifejeztük tiszteletünket Volkmann Róbert, a zeneköltő iránt, s ahogy nem maradtunk el a Katona-ünnepélyről, vagy Jókainé jubilaeumáról, és amily lelkesültséggel választottuk első és egyetlen tiszteletbeli tagjává a legnagyobb élő magyar költőt, Jókai Mórt: úgy nem akarunk megfellekedezni irodalmunknak azon jeleséről, Fábián Gáborról sem, kinek híre a mi városunkra is fényt vetett, ki elsősorban a miénk volt, s kinek hazafiságán s munkaszeretetén és szeplőtlen jellemén mi, a szemtanúk buzdulhatunk leginkább. Megüljük emlékét, s Arad város és Arad megye ki fogja fejezni iránta érzett tiszteletét. Az írók ilyetén méltányolása mint hisszük, minden egyébnél közelebb fogja hozni közönségünket az irodalom fölkentjeihez. S az oltárnál nemcsak a főpap, hanem az egyszerű diaconus is bemutathatja áldozatát. Műkedvelői előadásokat nem rendeztünk, mert – bár a 6-ik pont kívánja – anachronismus lett volna az oly városban, hol díszes színházunk leégése után sem lett,^a s nem lesz soha hontalan a magyar Thalia; a károsult színművészeknek azonban több mint 400 frt-ot adtunk át. – Annál sikeresebbek voltak a 7-ik pont által követelt zenészeti és szavalati estélyeink, mely városunknak legkiválóbb tehetségeit foglalkoztatta, és városunkban az első női énekkart szervezte.

Eleget tettünk a 8-dik pont rendelkezésének is, amennyiben kutattuk a megye területén levő történeti emlékeket, képviseltettük magunkat a pancotai ásatásoknál, ösmertettük a szentannai avar sáncgyűrűt, a csicséri és csábai romokat, azokból jellemző maradványokat szolgáltattunk be a lyceum régiségtárába, – s megtettük a megye régészeti térképének elkészítésére vonatkozó előzetes gyűjtéseket, s nem egy adattal járultunk a régi Arad ösmertetéséhez. Az pedig egyik legfőbb törekvése lesz társulatunknak, hogy a vármegye monographiájának megírása tekintetében mozgalmakat indítson meg, s ha évek múlva több ezer forint árán is, hisszük, hogy siker fogja koszorúzni az irányban való működésünket.

Fájdalmas veszteség érte egyesületünket Varga János, a jeles népies író, valamint Lakatos Ottó, városunk monographusa; továbbá Andrényi Béla, Antal Zsigmond, Burián János, Harkányi József, Hirsch Béláné, Monti Antal, Ungerleider Albert és Zólyomi Antal tagtársaink elhunytával. Legyen áldott emlékezetük!

1882–83 telén szerény erőnközé képest, közcélokra is áldoztunk valamit, – Arany emlékszobrára, odaérte a helybeli jót[ékonysági] nőegylet 30 frt-nyi adományát, 201 frt 74 kr-t, a nagyszalontai Arany-alapítványra 20, a

a Az aradi színház 1883. február 18-án égett le.

győri árvízkárosultak javára 17, a helybeli színház leégése folytán károsult színészek némi fölsegítésére 403 frt 45 kr-t, s a lyceum természettani szertárának 228 forintot, közcélokra tehát összesen 860 frt 19 kr-t adtunk hangversenyeink és felolvasásaink tiszta jövedelméből, s így pénztárunknak minden megterhelése nélkül. Amellett összeköttetésben állottunk a szomszéd vármegyék közművelődési egyesületeivel is.

Vidéki tagtársainknak nem nyújthattunk annyi előnyt, mint a helybelieknek. Kirándulásaink, nem lévén kellő számú jelentkező – elmaradtak, módosított alapszabályaink azonban e részt is helyesenben intézkednek, s vándorgyűléseink s évkönyveink, reméljük, közelebb hozzák a központhoz a vidéket, melynek culturalis érdekei az egész hazát illető érdekek. Épp azért szívünk ből kell óhajtanunk, hogy a vidék szellemi életének tényezői ne tagadják meg közreműködésüket egyesületünkötől, s ne keveselljék annak erejét, mert helyesen fölhasználva, nem egy hazafias célt gyámolíthat az. A recriminatiók sivár teréről lépjünk a tettek mezejére, s ne beszéljünk apró egyéni sértésekkről ott, hol egyetértésünkre vár a közművelődés szent ügye.

Eszközeink elégtelensége, egyéniségeinknek gyarlósága gátolhatott egyben-másban, hogy a helyesebb utakat kövessük; egészben véve azonban nyugodtan mondhatjuk el, hogy kötelességünk teljesítettük, hogy egyesületünk túl van a kezdet nehézségein, s hogy jövőjében bízunk.

Kérem a t[isztelt] közgyűlést, méltóztassék jelentésemet tudomásul veni.

Aradon, 1884. márc. 2. /aláírás/

[Az itt közölt változat a jelentés kézirathban lévő változata alapján készült.

Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), *Az aradi Kölcsényegyesület Évkönyve 1884*, Arad, 1885. 236–242.]

◆ 5 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsényegyesületnek 1884-ik év mártius 23-ikán tartott rendkívüli közgyűlésén.

Jelen voltak: dr. Márki Sándor elnök, Dömötör László titkár, Rozsnyay Mátyás, Lendvay Sándor, Szekula Mór, Barabás Béla, Vörös Vidor, dr. Ver-

tán Oszkár, Boros Vida, Greguss István, Hornyák [Győző], Györgyössy Rudolf jegyző.

1. Elnök üdvözli a megjelent tagokat, s kijelenti, hogy miután a folyó évi mártius hó 16-ára egybehívott rendkívüli közgyűlés határozatképes számmal nem bírt, a mai közgyűlés az alapszabályok 31. §. – értelmében jogosított a tagok számbavétele nélkül határozni.

Jelenti, hogy Wallfisch Ármin, ki f[olyó] év mártius 2-ikán tartott rendes közgyűlésen pénztárnokul megválasztatott, eme állásáról elfoglaltsága miatt leköszönt; továbbá jelenti, hogy a választmányi tagok sorába még két egyén megválasztandó. A közgyűlés egyhangú határozatához képest minden a három egyénre a titkos szavazást egyszerre megejtendőnek elrendeli.

A szavazás megejtetvéni, Szunter Nándor 10 szavazattal pénztárnokul megválasztatott. A választmányi tagok sorába beválasztattak: Ábrai Lajos 10 szavazattal, Urbán Iván 6 szavazattal. Melyről illetők jegyzőkönyvi kivonatban értesítendők.

2. Elnök felhívja a közgyűlést azon körményre, hogy miután Szunter Nándor eddig volt ellenőr pénztárnokul választatott meg, – az ellenőri állás betöltenendő. Elrendeli a titkos szavazást.

Titkos szavazás útján Pless Mór ellenőrül megválasztatott, melyről jegyzőkönyvi kivonatban értesítendő.

3. Elnök előterjeszti, hogy Wallfisch Ármin el nem fogadhatván a pénztárnokságot, eme tiszttet Marsits Ignác volt pénztárnok három hétag szí vességből teljesítette.

A közgyűlés Marsits Ignácnak az egye-

sület derék tagjának szíves munkásságáért jegyzőkönyvileg meleg köszönetet szavaz. Jegyzőkönyvi kivonatban értesítendő.

4. Olvastatik Székesfehérvár sz[abad] kir[ályi] város közönségének átirata, melyben tudatja, hogy folyó év május 11-ikén Horvát István történetíró és nyelvész születésének százados évfordulóját üli meg, és a nagy tudós szülői házát a jövő számára emléktáblával jelöli meg. Felhívja az egyesületet, hogy ez ünnepélyen küldöttség által képviselje magát, s a küldöttek neveit f[olyó] év ápril 14-éig Székesfehérvár polgármesterével közölje. Egyúttal megküldi az ünnepély programját, mely program és meghívás e téTEL száma alatt ezen jegyzőkönyvhez csatoltatik.

A közgyűlés egyhangúlag Rozsnyay Mátyás egyleti tagot kéri fel eme képviseleti tisztség elfogadására, melyet illető elfogadván, a közgyűlés kimondja, hogy megválasztott képviselőhöz az egylet tagjai csatlakozhatnak, s ebbeli szándékukról az egylet elnökségét f[olyó] év április 1-ig tudósítsák.
A székesfehérvári ünnepélyrendezőbizottság értesítendő.

5. Elnök felkéri Vörös Vidort és Szekula Mórt az 1883. november 28-ikán tartott rendkívüli és 1884. mártius 2-ikán tartott rendes közgyűlés jegyzőkönyveinek hitelesítésére.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette /aláírás/ Hitelesítettet /aláírás/

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület 1884. évi ápril hó 3-án tartott választmányi üléséről.

Jelen van: dr. Mülek Lajos, Iványi Ödön, Szöllőssy Károly, Pálfy József, Ábrai Lajos, dr. Jancsó Benedek, Spitkó Lajos, dr. Mandl Vilmos.

Elnök: dr. Márki Sándor, egyes[ületi] alelnök.

Jegyző: Dömötör László, egyes[ületi] titkár.

1. Az elnök megnyitván az ülést, üdvözli az újjá alakult választmányt, különösen pedig új tagjait, kitartást és kedvet kíván a munkálkodáshoz. Mivel pedig a választmány már korábbi indítványra az Ipar- és Kereskedelmi Kamara elnökségének szíves beleegyezése után annak helyiségében, – mint a város központjában – tarthatja üléset, indítványozza, hogy az említett elnökségnek e szívességről jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék.

A választmány egyhangúlag magáévá teszi az indítványt, és köszönetet mond az említett elnökségnek.

Ezután az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Jancsó és Iványi urakat kéri föl.

2. Új tagokul bejelentetnek, és egyhangúlag folyvétetnek:

Müller Károly, helyben, r[endes tag], aj[ánlja] Dömötör

Bilkei Papp Mihály r., aj. [Dömötör László]

dr. Remetey F. Károly r., aj. Szöllőssy.
Bartos Gusztáv p[ártoló tag], aj. Petrogalli A.

Czárán Márton, r., [ajánlja Petrogalli

Arthur]

Fischer Antal körz[eti iskolai] tan[ár]

r. aj. Decsy Géza.

Nikodem János r. aj. [Decsy Géza]

Hornyák Győző r. aj. dr. Márki.

Jiraszek Lajos r. aj. [dr. Márki Sándor]

Simon Karolina r. aj. dr. Jancsó.

Pálya [Mátyás] gyoroki plebános aj.

Kiss István

Bíró Imréne r. aj. Szentpétery Antal.

Mindannyian egyhangúlag fölvétettek, és választmányi határozatról, külön e célra nyomtatott, és a titkártól kitöl-tendő levélben értesítendők.

3. Az elnök előadja, hogy az alapszabályok vándorgyűlésekről is intézkednek, tehát idején levőnek tartja, hogy a választmány ez irányban is érdemleges határozatot hozzon, és indítványozza, hogy az első ily vándorgyűlés Boros-Sebesben tartassék meg, hova az egyesület már két ízben tervezett ki-randulást.

A választmány elvben elfogadja az indítványt, és a kirándulás előkészületeit végező bizottságba főlkéri Boros Vidor elnöklete alatt Petrogalli Arthúr helybeli és Jahn Vilmos és Paradeyser Lajos boros-sebesi tagokat.

4. Dr. Jancsó indítványozza, hogy az egyesület e kisebb kiránduláson kívül kezdeményezzen egy távolabbi szép vi-dékre is, pl. pünkösdkor Aninára és a Marilla-völgybe, nagyobb szabású ki-randulást.

A választmány elvben helyesli és magáévá teszi az indítványt, de mivel többben úgy nyilatkoznak, hogy pünkösdkor az idő rövidsége miatt ily nagy kirándulást tenni alig lehetne, halasztás-sék az július hó elejére. Az előkészüle-

teket tevő bizottságba megválasztja dr. Terner Pál elnöklete alatt Boros Vidát, Dömötör Lászlót, Petrogalli Arthúrt és dr. Rosenberg Miksát.

5. Az elnök tudomásul hozza, hogy Plesch Lipót és Baliczky Leó IV. real. oszt[ályos] tanulók, továbbá E. Illés L. és Révész Nándor az egyesület könyvtárának több kötet könyvet ajándékoztak. (A könyvek jegyzéke: [hiányos]

Köszönettel vétetik tudomásul.

6. Az adományok kapcsán indítványozza az elnök, hogy az elnökség hatalmaztassék föl, hogy nyomathasson oly blanquette-ákat, melyeket az elnökség nehány szóval kitölthet s azokon az adakozóknak, adományaik vétele után köszönhetet mondhat, sok időt megtakarítván így, mely az egészen írott levelek kiállítására szükséges lenne. Állítja, hogy ez úton az érdeklődés is ében tartható lenne.

A választm[ány] elfogadja az indítványt, és engedélyezi az űrlapok nyomatását.

7. Indítványozza továbbá az elnök, hogy a könyvtár gyarapítása végett nyomtasson az egyesület körleveleket, melyeket a kiadóhoz, egyesületekhez és magánosokhoz küldeni azzal a szíves kéréssel, hogy kiadványaikat, illetve fölös példányaikat küldjék be az egyesület könyvtára részére.

Miután a tárgyhoz pro et contra többen hozzászólottak, a vál[asztmány] abban állapodik meg, hogy mivel a helybeli kiadók kiadványaikat már úgy is följánlották, nem találja időszerűnek a többi kiadó fölszólítását, mivel a könyvtár még nincs oly tekintélyes,

hogy ily fölszólítástól valami eredményt lehetne várni. A közönséghez a lapok útján intézendő kérelem.

8. A választmány több tagjának az a nézete nyilvánult, hogy a könyvtár népszerűségét nagyban emelné az a körülmény, hogy hozzáférhetővé lehetne tenni, de mivel a könyvtár eddig se lajstromozva nincs, sem a helyiségek bútorok tekintetében nincs úgy ellátva, hogy ezt tenni lehetne

a választm[ány] utasítja a könyvtárosokat a lajstromozáshoz szükséges eszközök beszerzésére, és a polgármester-től két szék és egy asztal kérésére.

9. Ami pedig a könyvszekrényt illeti, azzal az indítvánnyal szemben (Szölőssy), hogy tervszerű szekrényekért forduljon az egyesület a tanácschoz, Rozsnyay Mátyásnak az az indítványa fogadtatik el, hogy mivel értesülése szerint Nádasdy [Ferenc] grófnak Somborsinban az irat- és könyvtárnak áthelyezése folytán szép szekrényei üresen állanak:

kerestessék meg a gróf egy kérvénynyel, hogy kegyeskedjék e szekrényeket az egyesületnek átadni. A kérvény [hiányos] jószágigazgatóhoz azzal a kéréssel teendő át, hogy ajánlj a gróf figyelmébe, és hasson oda, hogy eredménye legyen.

10. sz. Az elnök beterjeszti a cultusministernek f[olyó] évi marc. hó 19-én 9630 sz[ám] a[latt] kelt leiratát, melyben köszönetet mond a lyceum szertárának ajándékozott vetítő gépért.

Tudomásul szolgál.

11. Az elnök jelenti a vál[asztmány]-nak, hogy dr. Jancsó nyilatkozott a Fá-

bián Gábor életrajzának megírására vonatkozólag: hajlandó azt elvállalni, és előleges költségek fejében 50 (ötven) frt-ot kér.

A választmány örömmel veszi tudomásul a nyilatkozatot, s felhatalmazza az elnökséget az 50 frt kiutalványozására.

12. Szöllőssy k[öny]vt[á]rnok említi, hogy értesült, miszerint egy hivatalnok, áthelyezése miatt, könyvtárát hajlandó lenne igen jutányos áron eladni, szekrényestűl együtt. Hallomás szerint az illető nem kér többet 50 frt-nál.

A választmány azt határozza, hogy ha a könyvtárnok megtekintés után jutányosnak találja a vételt, az elnökség az ötven frt-ot kiutalványozhatja.

E tárggyal kapcsolatban a vál[asztmány] a k[öny]vtári bizottságba még dr. Jancsót és a titkárt küldi.

13. Az elnök tudomásul hozza, hogy egy helybeli festő felajánlotta 60 frt-ért Arany János arcképét, és hasonló áráért hajlandó lenne Kölcsey arcképét is megfesteni.

Erre vonatkozólag a vál[asztmány] azt határozza, hogy legalább Kölcsey arcképe megszerezzék, de mivel az egyesületnek saját helyisége nincsen, és anyagilag sem áll úgy, hogy ez irányban már költekezhetne, egyelőre eleji a kérdést.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette /aláírás/ egyesül[eti] titkár
Hitelesítetik /aláírások/

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

mely kölcsönöltetett a Kölcsey-egyesület pénztárának 1884. évi április hó 5-én történt átadása alkalmával.

Jelen van Marsits Ignác mint volt pénztárnok, átadó. Szunter Nándor mint megválasztott új pénztárnok mint átvevő. Pless Mór mint megválasztott új ellenőr és Dömötör László egyesületi titkár mint tanú.

Marsits Ignác átadja Szunter Nándor pénztárnoknak a következő összegeket, illetve kezelési tárgyakat:

1. Egy takarékpénztári könyvecskét az első aradi takarékpénztárban elhelyezett 479 frt 45 kr-ról (négyszázhetvenkilenc frt, negyvenöt kr-ról)
2. A kézi pénztárt, mely állott 9 frt 60 kr-ból készpénzben (kilenc forint, hatvan kr.)
3. A pénztári könyvet. A számvizsgáló bizottság szabályszerű lezárása után történt változások kitüntetésével.
4. Az egyesület rendes tagjainak betűsoros névlajstromát.
5. Az egyesület pártoló tagjainak betűsoros névlajstromát.
6. A tagsági díjakról szóló nyugták szelvényeit és be nem váltott nyugtakat.
7. Az 1882–84 kiegyenlített számlákat, nyugtákat és utalványokat.
8. Levélpapírosokat és levelező lapokat.
9. Nyugtatvány-ürlapokat.
10. Postautalvány-szelvényeket.

Mindezen tárgyakat szabályszerű átvizsgálás után hiány nélkül átadta.

Pless Mórnak mint ellenőrnek átadta az egyesület bevételeit és kiadásait, szóval a mérleget feltüntető ellenőri könyvet.

A jelen jegyzőkönyvben elsortolt összegeket, illetve tárgyakat átvettük, illetve annak átvételét bizonyítjuk.

/aláírás/ pénztárnok /aláírás/ ellenőr

Jegyzette /aláírás/ egyes[ületi] titkár mint tanú.

A Kölcsény-egyesületi könyvtár-bizottság 1884. április 10-én tartott ülésének jegyzőkönyve

Elnök: Rozsnyay M[átyás], jegyző: Szöllőssy K[ároly]

Jelen voltak a bizottság összes tagjai.

1. Tárgyalás alá vétetett Aradi Viktor eladásra szánt könyveinek jegyzéke. Határozatot tatt a következőket a Kölcsény-könyvtár részére megvételre ajánlani: Westermann^a 3 évfolyama 8 frt; Asbóth [János] Szabadság 1 frt; Helmholtz *Népies fölolvasások*^b 2 frt; Eötvös [József] Nemzetiségi kérdés 1 frt; Széchenyi-Kreitner *Keleti utazása* 5 frt; Shakespeare illusztrált német kiadása 48 füzetben 7 frt; Hevesy József [Hevesi Lajos] *Karcképek [az ország városából]* 80 kr; Feuillet O[ctave] *Sybille* 50 kr. Összesen 28 f 10 krajcár értékű könyvet kérünk megvenni és reá a pénzt kiutalványozni.

2. Minekutána a bizottságnak tudomására jutott, hogy gr. Nádasdy Ferenc soborsini könyvtára Székes-Fehérvárra vitetett, a könyvtári fölszerelések pedig Soborsinban cél nélkül hevernek, és minekutána e könyvtári fölszerelések mind díszes, mind pedig tartós kiállításuknál fogva Kölcsény-egyesületi könyvtárunk első szükséges bebútorozására kielégítők lennének, ez okból a könyvtári bizottság a választmányt megkeresni indítványozza, menesszen a választmány Bali Kálmán soborsini uradalmi tiszt és [...] uradalmi igazgató útján a fent tiszttelt grófhoz egy kérő levelet a soborsini könyvtár-bútorok ideajándékozásáért. Kedvező válasz esetében a grófot tiszteleti taggá kérnők megválasztatni.

3. A könyvtár lajstromozása elodázhataltan szükséges lévéni, könyvtárőr utasítandó a könyvek összeírására, mi célból a szükséges könyvek beszerzése elrendeltetik.

4. Minekutána a könyvtár legtöbb könyve kötetlen, mielőtt e könyvek kikölcsönözhetnének, kötésük elkerülhetetlen szükséges. Könyvtárőr megbízandó lenne a helybeli könyvkötőkkel érintkezésbe barátkozni, és velük valami elfogadható kötési árt kialkudni, miről könyvtárőr azután jelentését beterjesztené.

a A Westermann's illustrirte Deutsche Monats-Hefte 1856-ban alapított német kulturális folyóirat volt.

b Valószínűleg erről a kiadványról van szó: Hermann von Helmholtz, *Népszerű tudományos előadások*, ford. Eötvös Loránd és Jendrassik Jenő, Bp., 1847.

5. Könyvtárőr részére tintatartó, tollak, papír, irón beszerzése elrendelő.

6. Polgármester főlkérendő, hogy a könyvtárszoba legszükségesebb bebútorozására egy asztalt és két széket adni szíveskedjék.

7. Arad város közönsége, nemkülönben egyes irodalmi és művelődési társulatok, egyesületek és iskolák főlkérendők lennének könyvek ajándékozására és csereviszonyba lépésre.

8. Ajánlatba hozatik a Kisfaludy-társaságba belépni.

9. A helyi lapok kiadói megkeresendők lennének, hogy megjelenendő lapjuk egy példányát a Kölcsey-egyesület könyvtára részére megküldeni hazafias szívességnek ismerjék. A lapok Rozsnyay Mátyás könyvtárbizottsági elnökhöz lennének küldendő, ki azokat minden hó lejártával a könyvtárba tenné le.

10. Egy könyvtárbelyegző beszerzése kéretik.

K[elt] m[int] f[ent].

/aláírás/ elnök /aláírás/ jegyző

◆ 9 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1884-ik évi június 7-ikén tartott választmányi ülésében.

Jelen voltak dr. Márki Sándor elnök, Institoris Kálmán, Spitkó Lajos, Szunter Nándor, dr. Jancsó Benedek, Dömötör László, dr. Kabdebó János, Ábray Károly [Ábrai Lajos], Györgyössy Rudolf jegyző.

1. Elnök az ülést megnyitja, s a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Kabdebó János és Institoris Kálmán tagokat kéri föl.

2. Elnök jelenti, hogy gr. Nádasdy Ferenc a soborsini kastélyból a könyvváll-ványokat az egylet részére nem engedheti át, de küld az egylet részére 50 frt-ot.

Köszönettel fogadtatik.

3. A Kölcsey-egyesületbe új tagokul bejelentetnek: Türk Tivadar Medgyesről, özv. Hász Antalné (bejelentő: Para-

deyser Lajos); Kovács Kálmán, Barkó Ferencné (bejelentő: Pálfy Józsefné); ifj. Kabdebó Kálmán (bejelentő Szunter Nándor)

a bejelentett új tagokról pénztárnoch értesítetik.

4. Elnök jelenti, hogy a Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat f[olyó] év július 15-én Déván tartandó közgyűlésére az egyletet meghívja.

A Kölcsényegyesületet képviselni dr. Jancsó Benedek kérte fel.

5. Elnök jelenti, hogy f[olyó] év Boros-Sebes és Monyászára rendezett kirándulásra Arad és vidékéről 37 egyén jelentkezett. Miután a kirándulók száma kevés, s az egylet száz ft erejéig garantírozta a külön vonatot – indítványozza, hogy eme összeg az egylet pénztárából kiutalványoztassék.

A 100 frt-nyi összeg kiutalványozására elnök felhatalmaztatik.

6. Dr. Márki Sándor a Boros-Sebes és Monyászára történendő kirándulás alkalmakor tartandó felolvasásra ajánlkozik.

A szíves ajánlat tudomásul vétetik.

7. Vörös Vidor egyleti tag jelenti, hogy övv. Péczely Ferencné[nél] 500 db kötet könyv van, mely eladandó.

A könyvtári bizottság kiküldetik az eladandó könyvek megvizsgálására, s arról való jelentéstételre.
Ezúttal a pénztárból 50 ft kiutalványoztatik könyvállványok beszerzésére.

8. Elnök felhívja a választmányt, hogy a titkári költségekre bizonyos összeget kiutalványozzon.

E célra 10 ft kiutalványoztatik.

9. Titkár indítványt terjeszt elő, hogy a tiszteletbeli és rendes tagok számára az egylet részéről díszoklevelek állítassanak ki.

Titkár felkéretik, hogy a kétrendbeli oklevélről mintát készítsen, és a kiállítást illetőleg vállalkozókkal érintkezék.

10. Elnök a tervbe vett Fábián-ünnepély rendezésére hívja fel a választmányt.

Hatóroztatik, hogy az ünnepély [folyó] év szeptember első csütörtökén tartassék meg. Az ünnepély Fábián emlékével nyittatik meg, s az emléktábla ugyanakkor tételek a születési házba. Ünnepélyt előkészítő bizottságba kiküldetik: Institoris Kálmán elnöklete alatt: dr. Kabdebó János, Rozsnyay Mátyás, Szöllőssy Károly, Árkay Kálmán, Györgyössy Rudolf. E bizottság megbízatik kész javaslatot előterjeszteni a választmánynak.

11. Elnök indítványozza, hogy miután az iskolai szünidő beálltával a választmány két hónapig össze nem jöhét, a felmerülhető ügyek elintézésére egy szünidei bizottság küldetik ki.

Az indítvány elfogadatik, s a szünidei bizottságba kiküldetik: Institoris K. elnöklete alatt dr. Kabdebó János, Rozsnyay M., Szöllőssy Károly, Árkay Kálmán, Györgyössy Rudolf. Határoztatik egyszersmind, hogy az érkezendő levelek Rozsnyay Mátyásnál tétessenek le, s az elintézést Györgyössy Rudolf eszközölje.

12. Pénztárnok előterjeszti a pénztár állapotáról szóló jelentését, mely sze-

rint találtatik:
ft 1 324.14 bevétel
ft 141.44 kiadás

összes. 1 282.70
2.25 a kézi pénztárban

ft 1 180.45 a takarékpénztárban elhe-
lyezve.

Tudomásul vétetik.

13. Elnök jelenti, hogy id. Bettelheim Vilmos tizenöt kötet könyvet ajándékozott az egylet könyvtárának, melyről a jegyzék be fog mutattatni.

Köszönettel tudomásul vétetik.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.
K[elt] m[int] f[ent]. /aláírás/ jegyző
Hitelesítetett: 1884. /aláírások/

◆ 10 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett 1884. szept. 10. a Kölcsey-egyesület választmánya által kiküldött Fábián-ünneplény rendező bizottság ülésében.

Jelen voltak: Institoris Kálmán elnök, Árkay Kálmán, Szöllőssy Károly, Rozsnyay Mátyás, dr. Kabdebó János bizottsági tagok.

Elnök előterjeszti, hogy a jelen összehítt bizottságot a Kölcsey-egyesület küldte ki a tervbe vett Fábián-ünneplény rendezésére javaslatot készíteni, s azt a választmánynak előterjeszteni a legközelebb szeptemberben tartandó első ülésében.

A bizottság hosszabb eszmecsere után azon meggyőződésre jutott, hogy a vá-

lasztmánynak javasolja a Fábián-ünnepélyt ez évről a következő évre halasztani, és pedig azon okonál fogva, mivel az emlékmű még nem készült el, s az emléktábla sem lett elkészíthető; továbbá most következvén a szüretkek, a közönség nagy része, akiknél az ünnepélyes részvételre számíthatunk, a szüretekkel lesz elfoglalva. Nemkülönben, – az ünnepélyek szeptember hóban való megtartására, a rendezést és a megírók szétküldését illetőleg az idő rövid, és végül az egylet az ünnepély rendezésére nem több mint 300 ft-tal rendelkezik. A bizottságnak ezen indokolt javaslata a legközelebb tartandó választmányi ülés elé terjesztetik.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírás/ jegyző

◆ 11 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1884-ik év szeptember 12-ikén tartott választmányi ülésében.

Jelen voltak: Márki Sándor elnök, Dömötör László titkár, Institoris Kálmann, Boros Vida, Szöllőssy Károly, Rozsnyay Mátyás, Szunter Nándor, Goldis János, Kabdebó János, Ábrai Lajos, dr. Jancsó Benedek, Lukácsy Miklós.

1. Elnök az ülést megnyitja, s jelen jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Rozsnyay Mátyás és Ábrai Lajos urakat.
2. Elnök a következő új tagokat jelenti be: Albrecht János, Haslinger Ferenc középiskolai tanárok Aradon, Bing Rudolf kereskedelmi akadémiai tanuló Bécsben.

Egyhangúlag elfogadtatnak; pénztár-nok értesítetik.

3. Elnök beterjeszti az elhalt és kilépett tagok névjegyzékét:

Meghaltak: Hilbert János, Hirsch Béláné.

A vidékről való eltávozás folytán kiléptek: Spitkó Lajos, Jablonszky Flóris, Decher Kálmán.

Tudomásul vétetik, s pénztárnok értesítetik.

4. Elnök előterjeszti az Arad-Körös-völgyi vasút igazgatóságának átiratát, mely szerint az igazgatóság tudósítja az egyletet, hogy f[olyó] év június 8-ikán rendezett boros-sebesi kiránduláskor 31 személy utazott, melyek után 62 ft fizetettet; melynek következetében a száz forinttal felvett külön vonatért fedetlenül maradt 38 ft a nevezett vasút pénztáránál lefizetendő. Elnök jelenti, hogy eme követelésnek eleget tett az egylet által e célra kiutalványozott 100 ft-ból.

Tudomásul vétetik.

5. Olvastatik a Fábián-ünnepély rendezésére kiküldött bizottság jelentése, mely szerint javasoltatik, hogy a Fábián-ünnepély az idő rövidsége, s az e célra beszerzett pénzösszeg csekélyisége miatt elhalasztassék.

A választmány határozza, hogy a felhözött alapos indokok alapján a Fábián-ünnepély jövő 1885-ik év május havára halasztatik. Kiküldött bizottság utasítatik az ünnepi tervet elkészíteni, s a választmánynak beterjeszteni. Ennek kapcsában határozza a választmány, hogy a téli idényben felolvásával, illetőleg előadásokat rendez a Fábián-ünnep alapjának gyarapítására, tekintettel arra, hogy ez ünnepély költségei 600 ft-ba kerülhetnek. A felolva-

sást, illetőleg előadásokat rendező bizottságba kiküldetik:

Lukácsy Miklós elnöklete alatt Antolik Károly, dr. Jancsó Benedek s a Fábián-unnepély rendezésére kiküldött bizottság, névszerint:^a

6. Elnök felhívja a választmányt, hogy a Péczely Ferenc hagyatékában maradt, s az egyetnek megvételre ajánlott könyvek megvizsgálására a könyvtári bizottság küldessék ki azon utasítással, hogy erről jövő ülésig jelentést tegyen.

A választmány a könyvtári bizottságot felhívja nevezett könyvek megvizsgálására, s a legközelebbi választmányi ülésen való jelentéstételre. Egyszersmind utasítja a bizottságot, hogy a választmány által előző ülésen utalványozott 50 ft erejéig könyvvállványokat szerezzen be.

7. Olvastatik a Magyarországi Kárpát-egyesület átirata, melyben az egyetet tudósítja, hogy székhelyét Késmárkról Lőcsére tette át.

Tudomásul vétetik.

8. Pénztárnok a pénztár állapotáról jelentést tesz, mely szerint április 5-től – szept. 11-ig:

bevétel 1477 ft 21 k.

kiadás 161 ft 44 k.

pénztármadaradvány: 1315 ft 77 kr.

Kézipénztár: 5 ft 25 kr

Tudomásul vétetik

9. Dr. Jancsó Benedek az irodalmi szakosztály elnöke jelenti, hogy a szakosztályt legközelebb meg fogja alakítani.

Tudomásul vétetik.

a Hiányos forrás, nem szerepelnek további nevek.

10. Institoris Kálmán a zenei szakosztály elnöke jelenti, hogy a szakosztály az eddig tett határozatok értelmében nem működhetett, mivel az ének-beta-nításra karmestert nem találhatott. Az ezutáni eredményről jelentését meg fogja tenni.

Tudomásul vétetik.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés feloszlik.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírás/

Hitelesítetett: /aláírások/

◆ 12 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmánya részéről 1884. évi október hó 2-án tartott ülésről.

Elnök: dr. Márki Sándor

Jegyző: Dömötör László

Tárgy: 1. A felolvasások rendezésének megbeszélése.

2. Új tagok fölvétele.

3. Folyó ügyek.

Jelen van: Lukácsy Miklós, Rozsnyay Mátyás, dr. Kabdebó János, dr. Janoschó Benedek, Pálffy József, Szunter Nándor, Mandl Vilmos, Boros Vida, Pless Mór.

1. Dr. Márki S. alelnök mint elnök megnyitván az ülést, kérdést intéz a múlt ülés jegyzőkönyvére vonatkozólag.

A jegyzőkönyv megjegyzés nélkül tudomásul vétetik.

2. Az elnök a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére

dr. Kabdebó Jánost és Pálffy Józsefet kéri föl.

3. A titkár rendes új tagokul bejelenti Póka Kálmán áll[ami] mérnököt és Muray Károly hírlapírót.

Póka és Muray egyhangúlag fölvétek-

nek.
4. Rozsnyay mint a könyvtári bizottság elnöke előadja, hogy az egyesület a polgármester intézkedése folytán új könyvtári helyiséget kapott két csinos állvánnyal.

Köszönettel tudomásul vétetik.

Ami a bizottságnak a megvételre fölajánlott könyvtárral szemben követett eljárás[ájt] illeti, erre nézve megjegyzi, hogy a bizottság azt még nem nézte meg, de a jövő ülésen bizonyosan referálni fog.

Tudomásul szolgál.

5. Ami a felolvásások ügyét illeti, a választmány [által] Lukácsy elnökklete alatt kiküldött bizottság a szünettel járó zavarok miatt nem tehetett semmit, mivel nem sikerült annak összehívása.

Lukácsy indítványára a bizottságba küldi még a vál[asztmány] dr. Mandl Vilmost.

6. Az elnök indítványozza, hogy a megyében szerepelt notabilitások arcképeit, és tudtával Aradon több családnál levő műbecsű modern képeket gyűjtse össze a választmány, illetve erre kiküldött bizottság, és talán a karácsonyi ünnepek alatt rendezzen egy kiállítást.

A választmány elvben helyesli a képkiallítás eszméjét, és az előkészületek megtételével Lukácsy elnökklete alatt Petrovics Arzén, Pálfy József, Dömötör L. és Nesnera Aladárt küldi ki, fennhagyván a bizottságnak, hogy

esetleg még két tagot vegyen magához.

7. Dr. Jancsó Benedek indítványozza, hogy az egyesület tegyen lépést úgy a megyénél, mint a városnál arra nézve, hogy a megye monographiájának megírása folyamatba té tessék, akár az egyesület aegise alatt, akár más módon, csakhogy az egyesület tegyen kezdeményező lépést, és kéressék ki a megye és város támogatása.

A választmány örömmel teszi magáérvá az indítványt, és Lukácsy indítványára azt határozza, hogy Jancsó kérессék föl a megyéhez és városhoz intézendő, indokolt, részletes átitrat meg szerkesztésével.

8. Lukácsy Miklós fől hozza, hogy Nagy Istvánnak a magyar nemes családokat tárgyaló műve, – melynek egy könyvtárból se lenne szabad hiányozni, – nagyon leszállított áron, 23 frt-ért kapható, hozassék meg a k[öny]vtár részére.

A vár[asztmány] elfogadja, és a k[öny]vtárost utasítja, hogy az illető művet hozassa meg.

9. Végül a titkár fel hozza, hogy dr. Márki Sándor a Pesti Naplónak 1883. évi, 3 kötetbe kötött évfolyamát és az Arad és Vidéke és Alföld első negyedévi folyamát ajándékozza [az] egyesület k[öny]vtárának.

Köszönettel tudomásul vetetett.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírás/
Jegyzette /aláírás/ titkár.

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsey-egyesületnek felolvasását rendező bizottsága ülésében 1884. év október 30-án.

Jelen voltak: Lukácsy Miklós elnök, Krispin József, Mandl Vilmos, Szölössy Károly, dr. Kabdebó János, Jancsó Benedek, Dömötör László, Antolik Károly, Klein [Mór], Györgyössy Rudolf jegyző.

Elnök előterjeszti a kiküldött bizottság célját, hogy ti, a Fábián-ünnepély költségeihez szükséges pénzösszeg beszerzésére a Kölcsey-egyesület felolvasási estélyeket rendez, s megbíza a jelen bizottságot ezen estélyek rendezésével.

A bizottság kimondotta, hogy a felolvasási estélyeket, zenei résszel egybekötve két ciklusban rendezi, egy-egy ciklusba négy előadást véve. Az első ciklus kezdete 1884. november 21-ikén, vége december 12-ikén. A második ciklus nagybőjben rendeztetik; a napokra nézve a bizottság későbben fog határozni. minden felolvasási estély programja lesz: egy felolvasás, két zenedarab, s egy ismert hazai költő által írt költemény felolvasása. A zenei rész rendezésével megbízatnak Krispin József és Mandl Vilmos egyleti tagok. A felolvasási részt illetőleg a rendezés sel megbízattak dr. Jancsó Benedek és Dömötör László; megbízatásuk oda terjedvén ki, hogy gondoskodjanak felolvasásra vállalkozó egyénekről s ismert hazai költőket kérjenek fel, hogy méltányos díj mellett (5 ft-tól 10 ft-ig) a Kölcsey-egyesülethez költeményeket küldjenek be.

Határozatot továbbá, hogy a felolvasási estélyek a Krispin-féle teremben tartatnak meg, s minden előadás után a költségek fejében 10 ft fizetetik.

Az előadások kezdete 6 órakor.

Belépti díj nem taguktól 4 ft, taguktól 2 ft egy-egy ciklusra.

Ezekről történvén megállapodás, a bizottság jelentését a legközelebb tartandó választmányi ülésen beterjeszti.

Arad, 1884. október 30.

Jegyzette /aláírás/

◆ 14 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1884. november 6-ikán tartott választmányi ülésében.

Jelen voltak: dr. Márki Sándor elnök, Institoris Kálmán, dr. Jancsó Benedek, dr. Kabdebő János, Szunter Nándor, dr. Mandl Vilmos, Ábray Lajos, Györgyössy Rudolf, Szöllőssy Károly, Dömötör László, Vörös Vidor, Sümeigi Kálmán, Iványi Ödön, Petrogalli Arthur, Pless Mór.

Elnök üdvözli a megjelent tagokat, s az ülést megnyitja.

1. Szöllőssy Károly a megvételre ajánlott Péczeli-féle könyvtár megvizsgálására kiküldött bizottság nevében jelenti, hogy nevezett könyvtár 400 ft-ért igen drága, s mivel a bizottság nincs meggyőződve, hogy a leltárfelvitel szereint megvan-e minden könyv – az egyetnek nem ajánljai megvételre.

Tudomásul vétetik, s a választmány a könyvtár megvételéről lemond.

2. Szöllőssy Károly könyvtárnok jelenti, hogy Salacz Gyula polgárnagy Arad városa részéről a Kölcsey-egyesület könyvtárának a városházi épületben

egy szobát ajánlott fel, s egy könyvszekrényt ajándékozott.

A város eme szívessége örömmel fogadtatik, és Salacz Gyula polgárnagy úrnak átiratban köszönet mondatik.

3. Olvastatik a Fábián-ünnepély költségeinek fedezésére rendezendő felolvasások tárgyában kiküldött bizottság jelentése.

Helyeslőleg tudomásul vétetik, s a jelentés jelen jegyzőkönyvhöz csatoltatik.

4. Dr. Jancsó Benedek Arad megye monographiájának kiadási tervezetéről tesz jelentést. Előadta, hogy az egyesületben megpendített eme eszme felkarolása végett Lukácsy Miklóssal felkeresték Tabajdi Károly főispánt, ki is az eszmét meleg érdeklődéssel fogadta, s annak kivitelét elősegíteni, hozzájárulását megígérte. A terv szerint Arad megye monographiája három kötet lenne. Az első kötet a történelmi rész, mely terjedne 50 ívre, s kerülne 5 000 ft-ba; a második kötet az etnographiai rész 40 ívre terjedne, kerülne 3 600 ft-ba; a harmadik kötet, mely tartalmazná a gazdasági, statisztikai, néprajzi stb. részt, 40 ív terjedelemmel – kerülne 3 100 ft-ba. Egyéb mellékes kiadásokat véve a mű kerülne 12 000 ft-ba. Eme kiadás fedezéséhez a megye járulna 6 000 ft-tal, Arad város 5 éven keresztül 600 ft-tal, mely tenne 3 000 ft-ot, a többöt a Kölcsey-egyesület felolvasások útján szerezné be. A munka ára 10 ft lenne. A mű szerkesztésére egy vegyes bizottság küldetnék ki, mely állana Arad megye, Arad város és a Kölcsey-egyesület kiküldötteiből.

A választmány a tervet helyesléssel fo-

gadta, s első sorban is köszönetet szavaz dr. Jancsó Benedeknek e tárgyban tett fáradozásáért, s eddigi sikeres eljárásáért. Határozatott, hogy a monographia ügyében Arad megye és Arad város törvényhatóságához átirat intéztesék. Az átirat fogalmazásával titkár bízatott meg. Az átirathoz csatolandó dr. Jancsó Benedek tervezete.

5. Toma Tódor, az egyesület pénzszedő szolgája fizetésének felemelését kéri.

Eddig évre 20 ft fizetése lévén, 1885. januártól félévenkint 5 ft-tal felemeltetik. Pénztárnok értesítendő.

6. Szunter Nándor egyesületi pénztárnok jelentést tesz a pénztár állapotáról, mely szerint a bevétel: 1550.21, a kiadás: 225.54, – van tehát az egyletnek 1324 ft 64 kr-ja. Ebből takarékpénztárban el van helyezve 1280.50, készpénztárban van 44.15 = összesen 1324 ft 64 kr.

Tudomásul vétetik.

7. Dr. Mandl Vilmos indítványozza, hogy a volt zenészeti szakosztály az egyletnek 120 ft-tal tartozván, de mivel a külön kezelés megszűnt, eme tarozás a követelés rovatából töröltesék, s a vagyonhoz átírassék.

Hatórozatott, hogy a zenészeti szakosztály terjessze be számadásait, a leltárt mutassa be, a pénztárnok és ellenőr vizsgálják meg, – és helyesnek találván, a 120 ft követelést írják le.

8. Elnök bejelenti az új tagokul ajánlottakat, névszerint ezek: Lusztig Mórné, Lusztig Janka (ajánlja Klein Samu); Takács István, Ekkert Irma (aj. Dömötör László); Steinitzer Vilma (aj. Steinitzer Felix); Szunter Nándorné, Prinner

Rózsa (aj. Szunter Nándor); Gyurkovits Mariska (aj. Jancsó Benedek); Greiner Károly, Heincz Gábor (aj. Petrogalli Arthur).

Ajánlottak rendes tagokul elfogadtatnak, melyről pénztárnok értesítendő.

9. Szöllőssy Károly könyvtárnok indítványozza, hogy a könyvtárszekrényre megszavazott összeg, miután könyvtárszekrényt az egyesület ajándékban kapott – könyvek bekötésére fordításék.

Könyvtárnok meghatalmaztatik, hogy 100 ft erejéig könyveket beköttethet, és pedig értékes munkákat bőrtasakkal, folyóiratokat fűzve.

10. Azon felszólamlásra, hogy az egyesület a Kaszinó- és Tisztviselőkörben az év végén elárverezni szokott lapokat a maga részére beszerezze

határozatot, hogy a Kaszinó- és Tisztviselőkörhöz átirat intéztessék oly értelemben, hogy a lapokat ingyen vagy esetleg mérsékelt áron engedjék át az egyesület céljaira.

11. Elnök a jelen jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Mandl Vilmos és Ábrai Lajos tagtársakat.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

K[elt] m[int] f[ent].

/aláírás/ jegyző

Hitelesítetett /aláírás/

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1884. december 4- ikén tartott választmányi üléséből.

Jelen voltak: dr. Márki Sándor elnök, Árkay Kálmán, Rozsnyay Mátyás, Szöllőssy Károly, Pálfy József, dr. Mülek Lajos, Sümegi Kálmán, Szunter Nándor, dr. Mandl Vilmos.

1. Elnök megnyitván az ülés[t], a múlt ülés jegyzőkönyve [hitelesített].

Mai jegyzőkönyv hitelesítésére felkérétik: Szunter Nándort és Szöllőssy Károlyt kéri föl.

2. A Fábián-ünnepélyre rendezett felolvasásokból kettő megtartatván, miután az I-ső ciklus e héten véget ér.

A honorarium a teremért és a felkért vendég felolvasó uraknak kiszolgáltatandó. Elnök felhatalmaztatik.

3. Arad megye monographiájára vonatkozólag elnök jelenti, hogy Arad megye és Arad város a monographia költségeihez azon mérvben járul, amint a Kölcsey-egylet tervezetébe foglalta.

Tudomásul vétetik.

4. Könyvtárnok kérdeztetik, hogy a könyvtár használatba vehető-e, mire könyvtárnok kijelenti, hogy még használatba nem vehető, mivel leltározva nincs, és a bekötetések nem eszközöltek.

Tudomásul vétetik.

5. Rozsnyay Mátyás indítványozza, hogy az egylet a kultusministerhez forduljon, hogy az akadémia kiadványait^a

az egylet részére ingyen megküldje.

Határozatot: Az akadémiához írjon az egylet, hogy kiadványait ingyen küldje meg; ha ez nem történik, akkor az elnök meghatalmaztatik [hogy] a ministeriumhoz forduljon [az] indítvány szerint.

5. [sic!] Rendes tagok elfogadtatnak.

Endes Dániel, Fellegi Lajos ajánlja (Iványi Ö[dön]), Vas Gusztáv aj. (Révész A[dolf]), Szondi György (aj. Takács István), Rosenfeld Herman (aj. Steinitzer Pál), Kosztka Berta (aj. Rozsnyay M.), Kamensky János (aj. Marsits Ignác), Horovitz Fülöpné, Horovitz Klotild (aj. dr. Mandl).

6. Dömötör László a képkiállításról jelenti, hogy a bizottsági tagok most egyikének majd másikának akadályoztatása miatt nem sikerült a teljes bizottság összehozása; de az összejött tagok megbeszéltek egymás közt Lukácsy úr indítványozása folytán, hogy célszerű lenne a bizottság elnökéül Ormos Péter alispán urat megnyerni. Hogy Lukácsy úr e dolgot az alispán úrral privatim megbeszélte, és az örömmel hajlandó elvállalni az elnösséget, most most még csak az van hárta, hogy a bizottság formálisan is fölkérje.

A választmány tudomásul veszi a jelentést, és bizottságot küld ki az alispán fölkérésére, és e bizottság: Lukácsy Miklós elnöklete alatt kiküldetik Petrovics Arzén, Dömötör László, Pálfy József.

7. Pénztárnok jelentést tesz a pénztár állásáról, elhaltak: id. Kabdebó Kál-

a Emendálva ebből: kiadásait.

mán és Török Pál. A pénztár állása következő: 1615.21. Kiadás: 265.51 kr, maradt: 1349.70. Ebből Takarékpénztárban van 1340.52. Kézi pénztár: 9.18.

- Összesen: 1349 ft 70.

A választmány jegyzőkönyvileg részvétét jelenti ki a meghaltak fölött, s a gyászoló családnak átiratban megküldik.

8. Dömötör [László] kérde a választmányt, hogy itt levén az évkönyv kiadása – árlejtést hirdet-e a választmány, vagy egyenes megbízás folytán nyomassa?

Hatóroztatik, hogy árlejtésben nyomatja az évkönyvet, és olyan alakban és kiállításban, mint a tavalyi évkönyv, s a legolcsóbb vállalkozónak adatik ki.

9. Szunter Nándor felszólalására

határoztatik, hogy a felolvasásokra egyes jegyeket 60 kr-jával árusít.

10. A felolvasásokat illetőleg a zene részre vonatkozólag dr. Mandl V[ilmos] jelenti, hogy a művész publikumtól nehéz zeneszámot szerezni, s kéri a választmány[t], hogy a jövő ciklusnál tekintettel legyenek arra, hogy a készülésre a zenedarabok előadóinak kevés idejük van.

Dr. Mandl megkéretik a jövő ciklusra a körülmények célszerűsége szerint a felolvasások zenei részében eljárnai.

11. Petrik [Géza] budapesti kiadó könyveket ár[ús]ít el, elnök felhívja a választmányt, hogy hatalmazza fel 20 ft-ig vásárolni.

Elnök felhatalmaztatik 20 ft-ig könyveket vásárolni az egyesület javára.

12. Dr. Mülek Lajos felhívja a választmányt, hogy dr. Jancsó Benedek *Kölcseny élete és működése* című művét az egylet számára megszerezze, és mivel szerző kutatásai költségbe kerültek, szerzőnek 150 ft tiszteletdíjat szavazzon meg.

Hatórozatik: egy díszpéldány az egyesület részére megrendeltetik, s elismerésül harminc db arany tiszteletdíj megadása Jancsó B. részére pártolólag terjesztetik a közgyűlés elé.

A 2. pontnál a honorariumok összegei kiteendők. Szunter Nándor vár[asztmányi] tag.

୧୮୮୫ ଶତ

◆ 1 ◆

Jegyzőkönyv. Könyvtárbizottság 1885. jan. 15. A Kölcsény-egyesület tekinetes választmányának. Helyben. A, B és C eredeti melléklettel.

**Az aradi Kölcseny-egyesület könyvtárbizottságának 1885-iki
január 15-iki üléséről**

Jegyzőkönyv

Elnök: Rozsnyay M[átyás], jegyző: Szöllőssy K[ároly]

Jelen voltak: dr. Márki S[ándor], dr. Jancsó B[enedek], Dömötör László és Szunter N[ándor].

Elnök üdvözli a bizottságot és előadja, hogy az évkönyv nyomása érdekelében három ajánlat érkezett be. Mindháromnál megállapított, hogy a pecsétek sérteletlenek, és hogy az ajánlatok szabályszerűleg állíttattak ki.

Fölbontatván az ajánlatok, az eredmény a következő:

1. Az A jegyű ajánlat Gyulai Istvántól, ívenkint 21 frt
2. A B [jegyű ajánlat] dr. Hauser Mór-tól,^a [ívenkint] 20 f 25 kr
3. A C [jegyű ajánlat] Réthy Lipót és fiától [ívenkint] 24 f.

Mely körülmény következtében egyhangúlag elhatároztatik, hogy dr. Hauser Mór ajánlata fogadható el. Egyleti ügyész utasítatni rendeltetik, hogy ajánlattevővel a szerződést kösse meg, különösen hangsúlyozván benne az előző év könyvéhez hasonló súlyú és finomságú papírt és festéket adni, ellenkezőleg a mű nem fogadható el.

K[elt] m[int] f[ent].

/aláírás/ elnök /aláírás/ jegyző

a Az Ungerleider Albert nyomda ekkorra már Hauser Mór aradi ügyvéd tulajdonába került.

◆ 2 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsény-egyesület 885. évi febr. 5-én tartott választmányi üléséről.

Jelen vannak: Lukácsy Miklós, Institoris Kálmán, Pálfy József, Szunter Nándor, dr. Mandl Vilmos, Dömötör László, Sümegi Kálmán, dr. Jancsó Benedek, Ábrai Lajos, Salacz Gyula, dr. Kabdebő János.

Elnök: dr. Márki Sándor.

Jegyző: Györgyössy Rudolf.

1. Az elnök megnyitván az ülést, jegyzőkönyv hitelesítésére

Pálfy József és Lukácsy Miklós urakat kéri föl.

2. Az elnök mint új tagot jelenti be Hegyessy Károly gymn[áziumi] helyettes tanárt, ki egyhangúlag folyvétetik, és mint eltávozókat jelenti Marsits Ignácot és Marsits Rózát.

Tudomásul szolgál, és a pénztárnok az illetők nevének törlésére utasítatik.

3. A marc[ius] első vasárnapján tartandó rendes évi közgyűlés tárgysorozata a következőképpen terjesztetik elő: Elnöki megnyitó, titkári jelentés, számvizsgáló bizottság jelentése; az 1885. év költségvetésének megállapítása. Esetleges indítványok.

Elfogadtatik.

4. Györgyössy Rudolf, mint a Fábián-ünnepély programjainak megállapítására kiküldött bizottság jegyzője, olvassa a bizottság jegyzőkönyvét, amely

némi módosítással elfogadhatott.

Egyes helyei fölött kifejtett rövid vita
után a programra nézve a választmány
a következőkben állapodott meg:

A Fábián-ünnepély f[olyó] évi máj. hó 31-én tartatik meg, délelőtt 10 órakor kezdődve. A választmány kiegészíti a meghívandó testületek névsorát, ilyenformán meghívandók: az Akadémia, Kisfaludy-társaság, Petőfi-társaság, Írók és Művészek Egyesülete, a Történelmi Társulat, Philológiai Társulat, Magyarországi Kárpát-egyesület, a székesfehérvári Vörösmarty-egyesület, az eperjesi Széchenyi-kör, a két egyetem, Toldy-kör Pozsonyban, a fővárosi sajtó, a Hunyad megyei, békési és délmagyarországi Régészeti Egyesület, Erdélyi Múzeum-Egyesület.

A tulajdonképpeni ünnepély a városháza dísztermében kezdődik elnöki megnyitó beszéddel, majd dr. Jancsó olvas emlékbeszédet. Ekkor kivonulás a házhoz, hol a főlkérendő *magán-dalkör* énekli a *Himnuszt*, utána a város nevében Institoris Kálmán beszél, majd leleplezés, az esetleg kiküldött Kisf[aludy] Társ[aság] vagy akadémiai tag beszéde alatt. Végül a *Szózat* előnéklése. Délután 3 órakor bankette.

A tábla fölirata: *E házban élt és halt meg Fábián Gábor. Emlékére emelte e táblát a Kölcsey-egyesület 1884.*

A táblára vonatkozólag szóba jövén annak anyagja, az elnök tudomásul hozza, hogy Jahn úr szíves volt az egyesület fölszólítására, – mivel tervbe volt véve, hogy ha csak lehet, Arad megyei kő alkalmaztassék, – egy megfelelő márványlapot töretni, azonban többek oda nyilatkoztak, hogy a már-vány nem állja úgy ki az idő viszontagságait, hamar pusztul, míg végre Sa-

lacz Gy[ula] úr indítványára elhatároz-tatott,

hogy mauthauseni gránit tábla szerez-tessék be.

A tábla helyének kijelölésére

Pálfy József elnöklete alatt Jiraszek La-jos, Nesnera Aladár, Virágh Lajos és Dömötör László küldettek ki.

Az elszállásolást és rendezést illetőleg a választmány abban állapodott meg, hogy e bizottság elnökéül Urbányi Já-nos urat kéri föl.

5. A pénztáros kimutatása szerint a pénztárálladék 883 végén volt 1 169 frt

31 kr

bevételek 1884. évben^a

kiadás 1884. [évben]^b

e szerint a pénztár jelenlegi álladéka^c

Tudomásul vétetik.

6. A választmány végül abban állapo-dik meg, hogy a közgyűlés elé jóváha-gyás végett a következő költségvetést fogja terjeszteni:

Évkönyv 1885-re 400 frt
monographia-alap 500 [frt]
könyvtárra 200 [frt]
Fábián-ünnepélyre 600 [frt]
titkár tiszteletdíja 100 [frt]
pénztáros [tiszteletdíja] 50 [frt]
irodai költség 200 [frt]

Összesen:^d

Ehhez hozzáadva a már folyó évben eszközölt kiadásokat, ú[gyl] m[int]^e

a Hiányos forrás.

b Hiányos forrás.

c Hiányos forrás.

d Hiányos forrás.

e Hiányos forrás.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.
K[elt] m[int] f[ent].
Jegyzette /aláírás/ titkár
Hitelesítés nincs.

◆ 3 ◆

Jegyzőkönyv

azon bizottság 1885. évi márc. 2-án tartott üléséről, melyet a Kölcsey-egyesület választmánya a dr. Jancsó Benedektől a választmány febr. 5-iki ülésén beadott és elvben elfogadott,
– a megyei múzeum és k[öny]vtár alapítására vonatkozó indítványának megbeszélése végett kiküldött.

Elnök: Rozsnyay Mátyás; tagok: Dömötör L[ászló], dr. Jancsó B[enedek], és Szöllőssy K[ároly].

Jegyző: Dömötör L[ászló].

1. Az elnök megnyitván az ülést, föl- szólítja dr. Jancsót, hogy adja elő, bő- vebben kifejtve, a megyei múzeum és k[öny]vtár alapítására vonatkozó indítványát. Dr. Jancsó erre előadja a vá- lasztmányban már fölolvastott, és ott szóval is indokolt indítványát, mely egy megyei múzeum alapítását céloz- za, és tervezetét arra vonatkozólag, hogy miképpen lehetne a Kölcs[ey]- egyesület könyvtárát köz- és hozzá- férhető k[öny]vtárrá alakítani.

2. Az első, ki a tárgyhoz szól, az elnök, ki hosszasabban kifejti, hogy a kérdés tárgyalása és a nyilvánosság előtt való folytetése nagyon időszerűtlen, amennyiben az egyesület, melytől e téren anyagi áldozatokat vární lehetne, a monographia-költségek főlajánlásával 5 évre pénzügyileg nagyon meg van

szorítva. Kifejti azt a nézetét is, hogy nem hiszi, hogy az állam beleegyezzék abba, hogy a gondjaira bízott nagy könyvtárakat átengedné, és hajlandó lenne oly áldozatok hozására, melyeket a lyceumi oszlopcsarnokok gyökeres és biztos átalakítása igényelne. De elvben helyesli és elfogadja az eszmét azzal a kijelentéssel, hogy azt egy ideig egész magán úton kell ápolni, és annak híveket szerezni. Mindenekelőtt bevárandónak tartja azt az időt, mikor az új iskolaépület készen lesz, melyben értesülése szerint külön múzeumi és könyvtári helyiség van tervezve. Ennek elkészülte után kellene a mozgalmat megindítani, és hiszi, hogy ha az egyesület a felolvásásnak jövedelmét, vagy annak legalább egy részét a múzeum és k[öny]vtár alapjára ajánlja föl, tervében segíteni fogja a város és megye is.

3. Dr. Jancsó fölveti a gyűjtést, esetleg sorsjáték rendezését, azonban ettől a bizottság nem sokat vár.

4. A gyűjtésnél vagy sorsjátéknál Rozsnyay sokkal többet vár a színház fő épülése után rendezendő műkedvelői előadástól, mert ez, széles alapon rendezve, szép jövedelmet hozna.

5. Dömötör szintén nem hiszi, hogy a kormány hajlandó lenne áldozatokra, azt se hiszi, hogy a múzeum valamikor számíthatna a lyceumnak már birtokába jutott tárgyak megkapására, és azt hiszi, hogy minden halogatás veszélyt rejt magában a múzeumra nézve. Példákat hoz fel, hogy a lyceumnak fölajánlott becses gyűjteményeket annak igazgatósága visszautasított[a], mert nem tudta volna azokat elhelyezni. Szerinte múzeum-egyesületet kellene azonnal alapítani, és annak nevében

fölhívást intézni a megye és város kosságához, régiségi és természeti tárgyak beküldésére, mert csak ezt a módot látja arra alkalmasnak, hogy a lasanként a lyceumi múzeumba vándorló, a város és megye történetére nézve fontos ereklyék a megyei múzeumba jussanak. Indítványozza továbbá, hogy a választmány kéressék föl, hogy írjon át a monographia-bizottságnak, főkérve azt, hogy különösen a természetrájzi részt író vállalkozónak kösse lelkére, hogy a kutatása alatt talált, s a megye természeti viszonyai tekintetében fontos terményeknek a megyei múzeumba való juttatását kötelességének tartsa. Végül azt hiszi, hogy a múzeum-alapítás tervének publicálása és annak elvben való megalapítása semmi költséggel nem járna.

6. Végül dr. Jancsó indítványozza, hogy a bizottság tegye magát érintkezésbe a polgármester úrral, és ha a bizottság arról értesül, hogy a polgármester hajlandó lesz a tervezett szobát a megyei múzeum részére átengedni, és annak elkészültéig az esetleg beérkező tárgyaknak valahol helyet kijelölni: az egyesület választmánya proclamálja a megyei múzeum megalakulását.

A bizottság az indítványt elfogadja, és azt határozza, hogy a választmány egy ülésére, melyen a dolgok újból megbeszélendők lesznek, hívassék meg a polgármester úr, ki a dolgorról értesülve, a legalaposabb információkat fogja adni tudni a teendőkre nézve.

Ezután az elnök az ülést bezárja.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette /aláírás/

A múzeumi bizottság márc. 2-iki ülésének jegyzőkönyve.

Titkári jelentés az 1884-dik évről.

Tisztelt közgyűlés!

Ha csak azt mondanám, hogy teljes lelkinyugalommal állok önök elé, hogy számot adjak egyesületünk múlt évi működéséről: állításom nem felelne meg a valóságnak, bármilyen szépen hangzanék is különben. Többet kell mondani. Az örööm érzete az, melyivel önök elő lépek, s mely a nyugalom érzetét túlszárnyalja. És föl kell tennem, hogy mindenki, kik az egyesület működését az elmúlt év folyamán figyelemmel kísérték, nem fogják ez állításomat nagyítottan tekinteni, mert egyesületünk abban a helyzetben van, hogy működésével a megye és város intellektuális mozgalmaiban, történetében eltörölhetetlen nyomokat hagyott. Az elnökség, és választmány átérvezve hivatását és fölfogva felelősséget, melyet az egyesület ráuházott, fáradságot nem ismerve igyekezett megfelelni kötelességének, kiterjesztve működését majd mindenki az irányokba, melyeket működési térről az alapszabályok kijelölnek. E körülmeny legjobban bebizonyul, ha majd az egyes működési ágakra térek át. Imént azt mondám, hogy majd minden irányban tett a választmány valamit. Ha jelentésem folyamán hiányokról, kijelölt, de meg nem tett lépésekéről fogok megemlékezni, ott a mulasztás, vagy mellőzés sohasem az elnökség, vagy a választmány figyelmetlenségén, vagy épen közömbösséggén, hanem mindenkor az eszközök elég-telenségén, anyagi erőnk fejlettességén műlöttnek fog bizonyulni. Találtunk év közben több oly üres lapot, melyre a legjobb akarat mellett se voltunk képesek fölírni, hogy ott jártunk, hanem nyomot nem hagyva, a jövőbe vetett hit és bizalom megnyugtató érzetével kellett tovább mennünk.

Az egyes működési ágakról való megemlékezésem előtt kitérést kell tennem az egyesület elnökségének és választmányának, a módosított alapszabályok leérkezése után való megalakulására. A március 2-án megtartott közgyűlésen az újjászervezés a következőképpen esett meg:

Elnök: *Tabajdi Károly* főispán.

Alelnök: dr. *Márki Sándor*, főréaliskolai tanár.

Titkár: *Dömötör László*, főréaliskolai tanár.

Jegyző: *Györgyössy Rudolf*, néptanító.

Pénztáros: *Wallfisch Armin*, váltóüzlet-tulajdonos.

Ellenőr: *Szunter Nándor*, főgymnásiumi tanár.

Ügyész: Árkay Kálmán, ügyvéd.

Könyvtáros: Szöllőssy Károly, polg[ári] iskolai tanár.

A választmány így alakult meg: *Antolik Károly*, főgymn. tanár. *Boros Vida*, főgymn. tanár. *Institoris Kálmán*, városi főjegyző. Dr. *Jancsó Benedek*, főréaliskolai tanár, *Rozsnyay Mátyás*, gyógyszerész. Dr. *Mülek Lajos*, ügyvéd. *Sümegi Kálmán*, lapszerkesztő. *Salacz Gyula*, Arad város polgármestere. *Spitkó Lajos*, főgymn. tanár. *Vörös Vidor*, lapszerkesztő. *Lukácsy Miklós* takarékpénztári igazgató. *Pálfy József*, állami főmérnök. *Petrogalli Arthur*, főgymn. tanár. *Tenner Pál*, ügyvéd.

A számvizsgáló bizottságba kiküldve lett, *Heinrich Sándor* takarékpénztári titkár elnöklete alatt: *Eckhardt Ede*, takarékpénztári és *Révész Nándor*, birt[osító] társ[asági] könyvvezető.

Azonban a tiszttiselők közül *Wallfisch Armin* nem fogadta el a pénztári állást, úgyhogy március 23-ára újabb közgyűlést kellett összehívni, melyen pénztárossá *Szunter Nándor*, ellenőrré *Pless Mór*, takarékpénztári titkár választatott meg. Ugyanez a közgyűlés mondott *Marsits Ignác* úrnak, mint visszalépett pénztárosnak köszönetet azért az önzetlenségért, mellyel a pénztárt a szünet alatt, tehát 3 hétag, kezelní szíves volt. Ugyancsak ez a közgyűlés egészítette volt ki a választmányt is *Ábrai Lajos* és *Urbán Iván* urak beválasztásával.

Megalakulván az elnökség és választmány az egyesületnek eddig sem szünetelő működése zavartalanul folyt tovább e mai napig, és oly eredménnyel, melyre örömmel tekinthetünk vissza. Az alapszabályokban meghatározott két szakosztály is megalakult. Az irodalmi és társadalmi szakosztály elnökéül dr. *Jancsó Benedeket*, előadójául *Iványi Ödönt*, a zenészeti osztály elnökéül *Institoris Kálmánt* és előadójául dr. *Mandl Vilmost* választotta meg.

Jelentésemben az egyes működési ágakról abban a sorban óhajtván szólani, melyet az alapszabályok megállapítottak, mindenekelőtt az év folyamán rendezett felolvásásokról kell megemlékeznem. Az egész évben 3 felolvásási cyklus volt – a most folyamatban lévőt nem számítom, – melyek közül az első január 25-dikétől, február 29-dikéig tartott a lyceum physikai szertárában s 6 estéyből állott. Jövedelme, előre megállapított terv szerint egy új, a felolvásásoknál képek nagyítására igen célszerűen alkalmazható készülék, az ún. skyoptikon beszerzésére lett fordítva. Eredményezett 224 forintot, mely fényes anyagi eredményt erkölcsi nyereség követte, amennyiben a közoktatásügyi miniszter úr utasította a tanker[ületi] főigazgatót (március 19-én 4630. számú rendeletével), hogy tolmácsolja hivatalos értesülés szerint a lyceum szertárának ajándékozott 186 frt értékű műszerért elismerő köszönetét. Megjegyzendőnek találom, hogy az említett készülék

úgy ebben, mint a következő cyklusokban nagy szerepet játszott, az esték elvezetéssel tételében. A cyklus *programja a következő volt*:

Jan. 25. Antolik Károly értekezett, *A megosztott villanyosság szerepéről a természetben* és Spitkó Lajos olvasta a Görög színház c. tanulmányát.

Febr. 8. Dr. Jancsó Benedek olvasta Arany János őrültjei c. æsthetikai fejtegetést, és Staubert József értekezett *A gázok néhány feltörőbb sajátságáról*.

Febr. 15. Petrogalli Arthur tartott előadást *A hasadó gombákról, mint az erjedés, színváltozás és betegségek okozóiról*.

Febr. 22-én. Dömötör László tartott előadást *A stylóról és stylszerüségről a műiparban és építészben*.

Feb. 29. Goldis János olvasta a *Valea rea* és *Furnica* regék fordítását, Rozsnyay Mátyás tartott előadást ily címen: *Vannak-e élőlények a Mars bolyón*.

Febr. 1. Dr. Márki Sándor olvasta Eszterházy gr. nádorsága c. tanulmányát és Boros Vida tartott előadást *A hold felületéről*.

Az alakuláskor folyamatban volt a felolvasások II. cyklusa, melyet a választmány, illetve bizottság, a Fábián Gábor emlékére rendezendő ünnepély költségeinek fedezésére rendezett. A cyklus a városháza dísztermében folyt le, lehet mondani, hogy eddig még nem tapasztalt érdekeltség mellett, mert az említett célra 274 frt 9 krt jövedelmezett, a legnagyobb összeget, melyet az egyesület eddig felolvasásai után kapott.

A kiküldött bizottságnak a következő programot sikerült keresztül vinnie:

Márc. 7. Dr. Hidegh Kálmán tartott előadást *A szén- és a szénsavnak körútja a természet háztartásában* c. alatt.

Márc. 14. Marsits Róza k[is]a[asszony] olvasta Arany János nőalakjai c. tanulmányát és Denich József *Délafrikai utazásomból* c. úti és néprajzi értekezését.

Márc. 21. Reviczky Gyula, olvasott *A szimbolismusról*; Dr. Márki olvasta Lugossy József emlékezetét és Jablonszky Flóris *Az állatok kettős feladatáról* értekezett.

Márc. 28. Barabás Béla olvasta Decsy Géza Kön[n]y és Mosoly c. költeményét és Petrogalli Arthur tartott előadást *A föld geológiai fejlődéséről*.

Ápr. 4. Dr. Jancsó Benedek olvasta *A pessimismus Petőfi költészeteiben* c. tanulmányát. Dr. Tanner Pál olvasta *Részletek a socialismus és communismus történetéből* c. értekezését.

A felolvasások III. cyklusát a Krispin-féle teremben rendezte a bizottság ezen műsorral:

Nov. 21-én. Münz Ilona k[is]a[asszony] játszotta zongorán Weber Hangversenyét, Höszly Jakab úr kíséretében. – Révész Adolf olvasta *A mamákról*

c. rajzát. – *Dömötör László* olvasta *Csáktornyai Lajos Álmodom* c. költeményét. Dr. *Mandl Vilmos* játszotta hegedűn Beethoven *Romanzát*.

Nov. 29-én *Steinitzer Jenny* és *Tanfy Ida* k[is]a[sszony] játszotta négy kézre a *Leonore* nyitányt Beethoventől. – *Sümegi Kálmán* olvasta *A katonás leány* c. rajzát. – Dr. *Jancsó Benedek* olvasta *Pósa Lajos A galambok* c. költeményét. – *Steinitzer Jenny* kisasszony játszotta *Raff La fileuse* c. szerzeményét.

Dec. 8-án *Mannheim Paula* k[is]a[sszony] játszotta *Mendels[s]ohn Capriccio* c. művét. – Dr. *Jancsó Benedek* olvasta *Jakab Ödönnek A Borosék vendégei* c. karcolatját. – *Dömötör László* olvasta *Muray Károly: Egy úrfi története* c. rajzát. – *Steinitzer Károly* játszotta *Bánffy György báró Romanzát* (Du bist wie eine Rose.)

Dec. 13. *Prinner Róza* k[is]a[sszony] játszotta *Wil[l]nertől Sobri dalát*. *Takács István* olvasta *Iványi Ödön Angéla* c. rajzát – *Gruber Mariska* k[is]a[sszony] énekelte *Mendels[s]ohn Frühlingsliedját* és néhány magyar dalt, *Kertay Ede* zongorakísérete mellett. – *Dömötör László* olvasta *Reviczky Gyula: Az utolsó költő* c. költeményét. *Varjassy Dezső* játszotta hegedűn *Vieux Temps Air variés* c. művét, *Schönthal Gyula* zongorakísérete mellett. A tiszta jövedelem 164 frt 85 kr. volt.

A felolvasások IV. cyklusa csak az imént nyílt meg a városháza dísztermében, még nem beszélhetünk róla mint bevégezett tényről, de a jelekből ítélni a következő jelentés nem fog érdeklődéshiányról panaszokodni.

Tartozom az őszinteséggel, hogy érintetlenül ne hagyjak imitt-amott, velem szemben bizalmas, de máshol talán rosszalló hangon mondott olyan nyilatkozatokat, hogy ideje lenne, ha az egyesület vagy végképpen felhagyna a beléptidíjas felolvasásokkal, vagy azok árát oly csekély összegben állapítaná meg, hogy azokat a közönség alig érezhető teherként viselhetné. Én e nyilatkozatra őszintén és az egyesület érdekeinek szerintem helyes fölfogásával azt mondtam, hogy az egyesületnek anyagi erőre van szüksége, hogy erkölcsi értéket képviselhessen, és ez értéknek megfelelően léphessen föl. A közönségnek az a része, mely igényli e felolvasások nemesítő hatását, nem riad vissza az áldozatoktól, melyekért bő kárpótást nyer. Az a része, mely annak szükségességét nem érzi, ingyen se fogja azokat látogatni. Utóvégre az egyesületnek anyagi áldozatokat igénylő céljai vannak, melyek érdekében nem kímél áldozatot. A III. cyklus rendezése alkalmával csak szerény tiszteletdíjakban 45 frtot adott ki részvételre felkért íróknak, hátha még nagyobb nevű íróknak akarna megnyerni, a nem kárpótolt áldozatok hozatala megingatná az egyesület anyagi képességét. Most is csak részben tettünk eleget az illető pont követelményének, mert nem akartunk sokat kockáztatni. Igaz, hogy többet is kaphattunk volna, de a felszólított

14 író közül csak négytől kaptunk küldeményt, ú[gy] m[int] *Pósától*, *Reviczkytől*, *Csáktornaiytól* és *Erdődi Sándortól*. Ábrányi Emil meg csak a most folyó cyklusra ígért költeményt. Lehet, hogy e körülményre nagy befolyás-sal volt a kilátásba helyezett tiszteletdíj csekélyisége. De kötelességünknek ismertük, hogy az egyesület anyagi erejét, amennyire csak lehet kíméljük. Tehát csak türelem és áldozatkézség! Ha jobban megerősödünk, nagyobb áldozatokért csekélyebb viszonzolgálatot fogunk igényelni.

A Könyvtárról s az annak érdekében tett lépésekkel számolván, ki kell je-lentenem, hogy a választmány és könyvtári bizott[ság] (*Rozsnyay Mátyás* elnöklete alatt dr. *Jancsó* [Benedek], dr. *Márki* [Sándor], *Szöllőssy Károly* és a *titkár*) minden, az egyesület képességétől kitelhető módot felhasznált arra, hogy a könyvtárt gyarapítsa és közelebb juttassa céljához, a nyilvá-nosságnak való átadásnak. A múlt évi rendes közgyűlésből utalványozott 200, – majd a *Nádasdy Ferenc* gróf ő méltóságától a könyvtár gyarapítására kapott 50 frtot, és a választmánytól időközben három ízben engedélyezett kisebb összegeket úgy igyekezett felhasználni, hogy szerzeményeivel a könyvtárnak valódi belbecsét emelje. Kiadatott e célra összesen 288 frt 86 kr, míg a könyvek kötésére 76 frt 80 krajcárt fordítottunk.

De a közönségnek minden jobban élénkülő érdeklődése folytán is tetemes számmal gyarapodott. – Vétetett összesen 141 mű 208 kötetben, mellyel a múlt év végén kimutatott állomány 148 mű 373 kötet- és füzet 289 mű 581 kötet-, illetve füzetre emelkedett. Ajándékozás útján 80 műben 116 köttel és 30 füzzel szaporodott, úgy hogy a jelenlegi állomány 369 mű 727 (kö-tet, illetve füzetben) darabban.

Az ajándékozók között első helyen kell említenem id. *Bettelheim Vilmos* urat, ki úgy irodalomtörténeti szempontból, – mint Arad múltjára érdekes 14 drb könyvet ajándékozott. Dr. *Márki S[ándor]* urat, ki szigorú következe-tességgel gyűjtő részünkre a *Pesti Naplót* és a helyi lapokat, és ezen kívül más műveket is,^a összesen 10 köttel gyarapította a könyvtárt. Szép szá-mot tettek még a velünk csereviszonyban levő rokon egyesületektől ka-pott művek is.

Az elnökség átírt az Akadémiának, ingyen, esetleg kedvezményes áron kérve kiadványait. Választ ugyan még nem kaptunk, de kérésünk a legna-gyobb valószínűség szerint teljesülni fog, mely esetben könyvtárunk tete-mes és becses szaporulatban részesülne.

A választmány és könyvtárbizottság több ízben tárgyalta egy megvétel-re följánlott magánkönyvtár ügyét, de ez a beérkezett jelentések szerint nem felelvén meg az egyesület igényeinek, nem vétetett meg.

a Javítva ebből: más művekkel is.

Végül meg kell említenem, hogy N[agysá]g[o]s *Salacz Gyula* polgármester úrnak az egyesület iránt már számtalanszor tanúsított jóindulata folytán a könyvtár a városházán oly tisztességes szobában kapott helyet, hogy ott bízvást megmaradhat addig, míg a nyilvánosságnak átadható lesz, vagy mellé olvasóterem lesz szükséges. Köszönnettél kell megemlítenem e helyen azt a körülményt is, hogy említett jóakarónk a könyvtárt csinos és célszerű szekrények birtokába juttatta.

Ha sikerülne a jelen év folyamán a könyvtár javára egy pár szépen jövedelmező felolvásási cyklust rendeznünk: jóformán meg lehetne kétszerezni annak állományát, s nagyon közel állana rendeltetéséhez.

Az ide vonatkozó §. azon pontjának érdekében, mely feladatul szabja a megye nem magyar ajkú iskoláiban a magyar nyelvben föltűnő haladást tanúsító tanulók és tanítók megjutalmaztatását, szintén történt intézkedés, amennyiben a választmány 60 példányt rendelt meg dr. *Jancsó Kölcseny Ferenc élete és művei* c. munkájából kiosztás végett. Ezen kívül 30 frtot szavazzott meg a könyvtár-bizottság részére ifjúsági iratok megszerzése végett. Mihelyest *Kölcseny élete és művei* megjelenik, az illető bizottság rögtön fog intézkedni a kiosztás fölött. 150 frt az tehát mit az egyesület e célra áldozhatott. Első lépésnek elég. Bízunk a jövőben és erőnkben, hogy mindig többet és többet tehetünk ezen a téren is.

Ami a műtárgyak kiállítását illeti, fájdalom, tényleges eredménnyel nem dicsekedhetünk. Nem rajtunk múlt. Az ok a viszonyokban rejlik. – A Képzőművészeti Társulat aradi tagjai egyre-másra töröltetnek, vagy lépnek ki a társulat kötelékéből. Pedig csupán ez a társulat az, melytől ez irányban anyagot és segélyt várhatunk; de Arad intelligenciájára való hivatkozása mellett is nagyon messze van attól, hogy a tagok bizonyos száma után járó műkölcsonzésre kilátása lehessen. Dr. *Márki Sándor* úré az érdem, ha mégis elmondhatjuk, hogy ez irányban is megtettük a tölünk telhetőt. Ugyanis az október 4-diki ülésen indítványozta, hogy küldessék ki bizottság, mely előkészületeket tegyen a végből, hogy a megye történetében szerepelt egyének arcképei gyűjtessék össze, s rendeztessék azokból kiállítás. Sikerült e bizottság elnökéül N[agysá]gos *Ormos Péter* alispán urat megnyerni, ki a nála tisztelgett küldöttséget a legmelegebb szavakkal biztosította jóindulatáról és az ügy támogatásáról. A[z] arcképek és művészeti festmények nagy része össze van írva, s bizton remélhető, hogy a kiállítás rövid időn létrejön, bár a helyiség, hol azt rendezni lehetne, már eddig is sok fejtörést okozott.

Ami a zene és énekkarok kiképzését illeti, azon a téren a lefolyt évben meglehetős pangás állott be. A zenei szakosztály érdemes elnökének a legjobb akarat mellett sem sikerült a karvezetéstől föltétlenül visszalépő

Höszly [Jakab] úr helyébe mást kapni. A fővárosból fölszólított tanítók pedig oly magas igényekkel léptek föl az egyesüettel szemben, hogy az elnök úr és a választmány nem találta magát följogosítottnak, hogy azokra kötelezze magát. A más irányban formált expediensek^a se vezettek kellő eredményre, úgyhogy az egyesület részéről a zenetanítás terén éppen semmi se történhetett. A nov. 21-én kezdődő cyklust a választmány és a rendezésre kiküldött bizottság, az illetékes körök véleményének meghallgatása és ígéretei után, zenei előadásokkal vegyesen tartotta. Hogy a közönség a korábbiak után ítélt, talán nagyobb productiókat várt, mint amennyit kapott, annak oka az a körülmény, hogy a városban nem volt oly zenekar, – mint annak idején a színházi volt, – melyből a pótló és összekötő hangszereket kölcsönözni lehetett volna. Úgyhogy a színházi zenekar eltávozása után megszűnt a nagyobb, inposansabb műdarabok végrehajtásának lehetősége.

Az alapszabályok átalakítói a *kirándulásokat* és az azokkal összekötött vándorgyűléseket nagyon alkalmas eszközöknek találták a közönség érdekkének fokozására és a testületi szellem ébrentartására, azért beiktatták azokat. Lehet, hogy városunk szerencsétlen földrajzi fekvése az oka, hogy a múlt évben alig sikerült egy ily kirándulás szervezése. Oly feltűnőbb hely, – nagyobb város, megragadóbb tájék, vagy kényelmes és díszes fürdő, – mely a közösséget vonzaná, közelünkben nincs; akármerre tekintünk, közelében nem találunk olyan vonzó pontot, hova 1-2 napig tartó kirándulást szervezhetnénk, hol az út fáradalmaiért a nagyon elkényeztetett közösséget kényelem és élvezet kárpótoltaná. Terveztünk 3-4 napra terjedő kirándulást, de annyian soha sem akadtak, hogy a siker iránt vállalt felelősséggel esetleg az egyesületet terhelni érdemes lett volna. Városunk gazdasági viszonyainál fogva oly sok mindenféle körülmény összejátszik, hogy e tétről a körülmények nyomása alatt hallgatnunk kell.

A megye területén lévő régészeti és történeti emlékek fölkutatásának ügye is csak most, a megye és város monographiájának megíratásakor kezd felderülni. Ily dologhoz sokkal nagyobb apparátus szükséges, mint amilyenkel eddig rendelkeztünk. Tudomásul vettük a különböző helyekről vett értesüléseket, igyekeztünk ébren tartani a közönségnek a régészeti dolgok iránti érdeklődését, de nagyobb vállalatba nem bocsátkozhattunk. Most hatámas eszközökkel rendelkező bizottság kezébe jutott az ügy, és a monographia történeti részének megírásával megbízandó kénytelen lesz ezeket az eszközöket fölhasználni, ha vállalatának becsülettel akar megfelelni. A jövőben a megindult vállalatnak a feladata lesz pótolni ezen a téren mindenazt, amit eddig nem közönyösségből mellőztünk, csak az eszközök hiánya

a Expediensek = itt: helyettes tanítók.

miatt halasztottunk el. Én hiszem, hogy egy év múlva az e téren kifejtett működésről eredményeket constatálhatunk.

Az évkönyv kiadását illető kötelezettségre vonatkozólag meg kell említenem, hogy az munkában van, s megjelenése csak néhány nap kérdése. Közleményei miatt nem kell majd szégyenkednünk, mert műbecsű darabjait örömmel közölte volna a miénknél nagyobb hanggal működő egyesület is.

A történeti szellemnek a régészeti emlékek fölkutatása által való ápolásánál említhettem volna azt a fontos, – az év eseményei között a legfontosabb lépést, mely a megye és város monographiájának megírását lehetővé tette. A választmány október 2-án tartott ülésén indítványozta dr. Jancsó Benedek, hogy az egyesület tegye meg az irányban a kezdeményező lépést, vonja be tervezetébe a megye és város részvételét és segélyét, járuljon az alaphoz valamivel, illetve kötelezze magát bizonyos alap biztosítására s öt év alatt írassa meg a monographiát. A választmány az indítványt elvben örömmel fogadta, s megbízta dr. Jancsót, hogy adjon be a tárgyban részletes tervrajzot, amelynek alapján a mozgalmat meg lehessen indítani. A megbízott a választmánynak november 6-ki ülésén mutatta be részletes jelentését, melyet a választmány elfogadott, annyival is inkább, mivel az indítványozó előterjesztése alkalmával szóval is közölte, hogy az ügyet időközben megbeszélte főispán és polgárnagy urakkal, kik az ügy támogatását ígérve, a megye és a város részéről kívánt segélyt kilátásba helyezték. A tervezet alapja a következő: A megye, mint legjobban érdekelt fél, kötelezi magát, hogy öt éven át évi 1200 frittal, vagyis összesen 6000 frittal járul a mű költségeihez. A város évi 600, összesen tehát 3000 frtot ad; az egyesület pedig évi 500, tehát összesen 2500 frt fizetésére köti le magát. – A végrehajtást a főispán úr elnöklete alatt, a vállalkozó testületek részéről kiküldött 4-4 tagból, tehát 12 tagból álló bizottság vezeti. A megye 1884. évi dec. 17-dikén tartott közgyűlésen tárgyalta az ügyet, azt magáévá téve, a kívánt összeget megígérte, s a bizottságba dr. Gaal Jenő, Vásárhelyi László, Végh Aurél és Szathmáry Gyula urakat küldte ki. – A városi közgyűlés 1885. évi január 15-én tartott ülésén szavazta meg az összeget, s a bizottságba küldte: Jánosi Dömjén, Lukácsy Miklós, Boros Vida és Varjassy József urakat. Az egyesület mint kezdeményező felajánlotta az említett összeget, és január 28-diki üléséből a választmány dr. Jancsó Benedek, Parecz István, Rozsnyay Mátyás és Vörös Vidor urakat küldte ki. A bizottság már megkezdte működését, amennyiben a február első felében tartott ülésén a főbb irányelveket megbeszélte.

Már futólagosan érintettem, de részletesebben is tárgyalnom kell az egyesület által tervezett Fábián-ünneplést. Az egyesület, mint a nemzeti szellem ébrentartására hivatott testület, elhatározta, hogy Fábián Gábornak

az ókori classicus írók nagy ismerőjének és a magyar nyelvbe átültetőjének emlékére ünnepélyt rendez; ez alkalomra megíratja életrajzát, és lakóházát emléktáblával jelöli meg. Az eszme a választmány február 21-i ülésén merült föl, s a részletek megállapítására kiküldött bizottságtól beadott tervezetet a választmány következő ülésen elfogadta. Dr. Jancsót megbízta életrajzának megírásával, az ünnepély részleteinek megállapítására pedig *Instito-ris Kálmán* elnöklete alatt *Árkay Kálmán*, *Györgyössy Rudolf*, dr. *Kabdebó János*, *Rozsnyay Mátyás* és *Szöllőssy Károly* urakból álló bizottságot küldte ki. A folyó hó 5-én tartott választmányi ülés tárgyalta a bizottság tervezetét, azt némi módosítással elfogadta, s az ünnepély idejéül május 31-diket tűzte ki. A jelen gyűlés feladata, hogy a még függő kérdések elintézésével eddigi intézkedéseinket szentesítse, illetve, az eszme valósítását biztosítsa.

Nem hagyhatom megemlítés nélkül azt a körülményt, hogy amint dr. Márki úr, mint múlt évi titkár, a mi egyesületünkkel rokoncélú társulatoknak évkönyvünket megküldötte, több egyesülettől a legrokonszenvesebb nyilatkozatot vettünk, melyben azok a legjobb viszony fenntartását kérik. Az elnökség egyet se hagyott válasz nélkül, és reméljük, hogy egyesületünk a rokoncélú társulatokkal megmarad a barátságos viszonyban. Ilyen a *Délmagyarországi Történelmi Társulat*, a *Magyarországi Kárpát-egyesület*, a *Magyariskola-egyesület*, a *Hunyadmegyei Régészeti és Történelmi Társulat*, a *Budapesti Növendék-papság Magyar Egyházirodalmi Iskolája*, a *Békés megyei Régészeti Társulat*.

Föl kell még azt is említenem, hogy a választmány *Csiky Gergelyt* irodalmi érdemeiért, tiszteletbeli, *Nádasdy Ferenc grófot* az egyesülettel szemben gyakorolt nemes áldozatkészségéért pedig alapító tagnak választotta, s az illetőket erről az elnökség értesítette.

A múlt év május 11-én *Székesfehérvár* városa nagy fia, *Horváth István* emlékére ünnepet szentelt, a szülőháza helyén levő házat emléktáblával jelölte meg, és fölszólította az egyesületet, hogy az ünnepélyen képviseltesse magát. Az egyesületet ez alkalommal *Rozsnyay Mátyás* úr és a *titkár* képviselte, a városunkhoz jó emlékekkel kötött *Keresztes Ignác* városi tanácsnok úr vendégszerető házánál lévén elszállásolva. Korábban pedig a kecskeméti *Katona-ünnepélyen* *Rozsnyay Mátyás* úr volt szíves az egyesületet képviselni.

A pénztár állásáról külön jelentés adatott be a közgyűlés elő, azt e helyen csak nagy vonásokban említem. A pénztári állandék 1883 végén 1169 frt 31 kr volt, ez összeggel együtt a[z] 1884. évi bevétel 2586 frt 77 kr. Az évi költség 1015 frt 32 kr levonása után marad a pénztárban 1571 frt 45 kr.

Tagdíjhátralékban követelés van az egyesületnek 146 tagtól 609 frt.

A tagok számát ami illeti, a tavaly kimutatott 400 rendes és 125 pártoló taggal szemben 437 rendes és 108 pártoló tagja van az egyesületnek a 2 tiszteletbeli és 3 alapító tagon kívül. 1884 végéig kilépett 38 r. és 29 p., de ez év folyamán belépett 65 rendes és 12 pártoló.

Úgy látszik ezen adatokból, hogy az egyesület r. tagjainak száma a változások után a 438-cal elérte azt a határt, melyen túl csak nagyon kevés lehet már a szaporulat. A p. tagoknál nem észlelhető oly különbség. Kell, hogy a tagok szaporítását minden egyes tag szívén hordja, mert egyesületünknek még igen sok erősítésre van szüksége, hogy az elője szabott munkakörök betöltésével biztosan haladhasson célja felé.

Meg kell még említenem, hogy az évben az egyesület 3 közgyűlést, – 1 rendeset és 2 rendkívülit tartott, a választmánynak pedig 12 ülése volt, mely közül 1 rendkívüli.

Nem szabad megemlíteni nélkül hagynom azokat a gyászeseteket se, melyek a tagok elhalálozása folytán az egyesületet érték. Elhaltak az évben a rendes tagok közül *Hilbert K. (Buttyin) Kabdebó Kálmán* (Talpas), *Lilienberg Sándor* (Pankota) *Lugossy József* (Debrecen), *Török Pál* (Dézna), *Zangerl Gyula* (Boros-Sebes), tehát 5-en. A p[ártoló] tagok közül *Hirsch Béláné* (Kis-Jenő), *Lehr Frieda* és *Ungerleider Albertné* (Arad). Áldás emlékükre.

És most kérem a közgyűlést, hogy szíveskedjék jelentésemet tudomásul venni.

Arad, 1885. márc. hó 15-én

Dömötör László, egyes[ületi] titkár

[Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), *Az aradi Kölcsény-egyesület Évkönyve 1884*, Arad, 1885. 243–254.]

Kimutatás a pénztár állásáról 1884-ben

	frt	kr		frt	kr
Pénztári állandék 1883. év végén	1169	31	Közönművelődési célokra (írók tiszteletdíja, fóliolvasás-sok költség[égej] kirándulás)	146	11
1883. december havi kamat	18	45	Az Évkönyv kiadására	440	55
1884. július havi kamat	10	07	Könyvekre	288	86
Dr. Máki S[ándor] műve után Arany János szobrára	5	-	Kötterések és könyvtári szükségletekre	14	22
Nádasdy Ferenc gr[óf] adománya	50	-	A titkárság irodai és kezelési költségei	41	91
Két r[endes] tag kirándulási díja	7	-	A pénztáros kezelési költségei	41	91
Helybeli rendes és pártoltó tagok díjai	626	-	1884. december 31-én pénztár-állandék	1 571	45
Vidéki rendes és pártoltó tagok díjai	242	-			
I. Fábián-féle fóliolvasási címlap jövedelme	247	09			
II. Fábián-féle fóliolvasási címlap jövedelme	184	85			
1884. december 31-én pénztár-állandék	1 571	45			
Arad, 1884. december 31.					
Pless Mór ellenőr					
Szunter Nándor, pénztáros					

[Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), Az aradi Kölcsey-egyesület Évkönyve 1884, Arad, 1885. 255.]

◆ 5 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1885. évi mártius 15-ikén tartott közgyűlésében.

Jelen voltak: Tabajdi Károly elnök, dr. Márki Sándor alelnök, Dömötör László titkár, Szunter Nándor pénztárnok, Révész Nándor, Fényes Dezső, Rozsnyay Mátyás, Muray Károly, Vörös Vidor, Pálffy József, Révész [Adolf], Szathmáry [Gyula], Barabás Béla, Árkay Kálmán, Institoris Kálmán, Kerner Péter, Parecz István, Kiss István, Györgyössy Rudolf jegyző.

1. Elnök mélt[óságos] Tabajdi Károly megnyitván az ülést kijelenti, hogy miután az e hó 8-ikán egybehívott közgyűlésen a tagok határozatképes számban nem jelentek meg, az alapszabályok [...]^a §-a értelmében a másodízben egybehívott közgyűlésen megjelent tagok határozatképességgel bírnak, ennek következtében felhívja a gyűlést a napirendre kitűzött ügyek tárgyalására.

2. Dömötör László felolvassa az 1884-ik évről szóló titkári jelentést, melyben a Kölcsey-egyesület választmányának a Fábián-ünnepélyre vonatkozó tervezete is foglaltatván, mint ilyen, a közgyűlés elé terjesztetik jóváhagyás végett.

A titkári jelentés tudomásul vétetik, és az egylet évkönyvébe egész terjedelmében folyvitni, s jelen jegyzőkönyvhöz csatoltatni határozatik; megjegyztetvén, hogy a zenészeti szakosztály működésére vonatkozó kifejezések enyhébbre javítandók.

3. Olvastatik a pénztári s a felügyelőbizottságnak jelentése, mely szerint a pénztár állapota következő:

a Hiányos forrás. Az Alapszabály 32. §-a szabályozza a közgyűlés határozatképessége-nek feltételeit.

A felügyelőbizottság jelentése szerint az 1884. évi pénztári számadás megvizsgáltatván, teljesen rendben találtatott.

A közgyűlés a pénztár állapotát tudomásul veszi, s pénztárnoknak a felmentést megadja.

4. Előterjesztetik az 1885-ik évi költségvetés:

évkönyvre 400

könyvtárra 200

Fábián-ünnepélyre 600

Arad megye monographiájára 500

titkári tiszteletdíj 100

pénztárnok tiszteletdíja 50

irodai és egyéb költségek 200

Kiadatott eddig az 1885. évre 166 frt

80 kr

összesen 2 216 frt 80 kr.

Miután pénztárnok kimutatja, hogy a Kölcsény-egyesületnek rendelkezési alapul alig kétezer nehányszáz ft szolgál, s miután elnök mélt. Tabajdi Károly, Rozsnyay Mátyás, Fényes Dezső, Institoris Kálmán felszólaltak Pálffy József azon indítványára, hogy a könyvtárra 300 ft irányoztassék elő

a költségvetés a beterjesztés szerint fogadtatott el.

5. Tárgysorrend ki levén merítve, elnök jelen jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Márki Sándor, Kerner Péter és Rozsnyay Mátyás tagokat kéri fel.

Arad 1885. mártius 15.

Jegyzette /aláírás/ Hitelesítik: /aláírások/

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület 1885. évi ápr. 9-én tartott választmányi üléséről.

Jelen van: dr. Jancsó [Benedek], Institoris Kálmán, Ábrai Lajos, Rozsnyay Mátyás, Szöllőssy Károly, Pálfy József, Árkay Kálmán.

Elnök: dr. Márki Sándor.

Jegyző: Dömötör [László], titkár.

1. Az elnök megnyitván az ülést, miután a múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasását senki se kívánja,

azt elfogadottnak mondja ki, s a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Institoris Kálmánt és dr. Jancsót kéri föl.

2. Pálfy József, mint a Fábián-tábla helyének kijelölés[ér]e kiküldött bizottság elnöke, jelenti, hogy a bizottság a háznál kinn volt, azt megnézte, és a tábla helyéül a nyugati homlokzat északi részét jelölte ki az első és második ablak között.

A választmány tudomásul veszi.

E dolog kapcsán megemlíti, hogy ő a követ, melyet Jahn úr volt szíves küldeni, megnézte, de az oly egyenetlen szerkezetű, hogy erre a cérla nem meri ajánlani, tehát utasítassák az illető bizottság, hogy gondoskodjék gránit tábláról.

A választmány tudomásul veszi a jelemtést, és főlkéri a bizottság elnökét, hogy az idő rövidségéhez képest igyekezzék intézkedni.

A határozat kapcsán az elnök indítvá-

nyozza, hogy azért, hogy nem sikerült a megyei kő alkalmazása, és már most bevégzett dologanak tekintendő, hogy azt nem használhatjuk: az egyesület mondjon köszönetet Jahnnak a szíves-ségről, annak kijelentésével, hogy az egyesület köszönettel megtartja a kö-vet oly esetre, mikor az majd az időjá-rásnak kevésbé kitett helyen lesz alkal-mazható.

Elfogadtatik.

3. A meghívók gyors kiállítására fölké-retik a bizottság.

A kiállítás és szétküldés a titkárra bíza-tik, meghagyatván, hogy azt minél előbb intézze el. A meghívókat az el-nök és a titkár írják alá. Az akadémiá-nak külön kérvény küldendő, hogy küldöttét bízza meg szónoklat tartásá-val.

4. Dr. Jancsó Benedek jelenti, hogy Fá-bián Gábor életrajzának kéziratát má-jus hó elsején a bizottság rendelkezésé-re bocsátja.

Tudomásul vétetik.

5. Az elnök indítványozza, hogy mivel a tapasztalat azt mutatja, hogy a nyomda, mely jelenleg a múlt évre szó-ló évkönyvet nyomja, nem felelt meg a várakozásnak, amennyiben azt két hó-nap alatt se tudta kiállítani: mondja ki a választmány, hogy Fábián életrajzá-nak kiállítását, – mint mely a jelen év-könyv első részét fogja képezni: Gyu-lai Istvánnak adja, mint a múltkori árleejtés alkalmával csak néhány kr-ral tett drágább ajánlatot, mint az Ung-erleider-féle nyomda, de megbízható, és azt nagyon figyelembe kell venni, mivel az idő rövid.

A választmány elfogadja az indítványt, azzal az indokolással, hogy a múlt évi árleejtés csak a múlt évre vonatkozott, és most szabadon nem rendelkezhetik. Egyúttal utasítja dr. Jancsót és a titkár, hogy ha a tett ajánlat mellett elfogadja Gyulai a kiállítást, bízzák rá, nyomatván 600 péld[ány]t évkönyvnek, 100 péld[ány]t pedig elküldés és a vendégek között való kiosztás végett külön.

6. A választmány előtt ismét szóba kerülvén a tábla fólírása, azt a következőképpen állapította meg:

*Itt lakott
a jeles író és műfordító
Fábián Gábor
X1795 †1877
Emlékének a Kölcsey-egyesület
MDCCCLXXXV.*

7. Az elnök bejelenti, hogy Petrogalli Arthur, ki az évkönyv részére a múlt évben a hasadó gombákról tartott értekezését átdolgozta, a hozzá szükséges cink-clichéik kiállítására dr. Zopf berlini tanártól engedelmet kapott: kéri az egyesületet, hogy a clichéket engedje át neki (kerültek 40 frt 95 kr-ba).

A választmány, tekintettel arra, hogy az egyesület ezeket a clichéket már alig alkalmazhatja, míg Petrog[alli] azokat használhatja, és mert az engedélyt dr. Zopf neki adta: elhatározta, hogy a clichéket Petrog. rendelkezésére bocsátja.

8. A titkár jelenti, hogy dr. Jancsó Kölcsey Ferenc élete és művei c. munkája megjelent, és az egyesület 60 péld.-t rendelvén meg, a 6 tiszt[elet]péld[ány]-nyal együtt 66 példányt kapott. Jelenti továbbá, hogy Kerner Péter urat, a ta-

nítóképezde igazgatóját fölkérte, hogy írja össze, és az egyesületnek bocsássa rendelkezésére azoknak az idegen nyelvű tanítóknak, illetve tanítójelöltek névsorát, akiket a jutalmazásra érdemeseknek tart a magyar nyelvben tanúsított előmenetelükért.

Tudomásul vétetik.

9. A k[öny]vtárnok jelenti, hogy megkezdte a k[öny]vtár alapeltárának összszéállítását.

Tudomásul vétetik.

10. Az elnök jelenti, hogy az egyesület a kasinótól hírlapotokat kapott, és intézkedett, hogy azok kötesssenek be;

ha az egyesület tényleg átvette a lapokat, azok címe bejelentendő, és a kasi-nónak köszönet mondandó.

11. A választmány Ábrányi Emilnek

a Rózsák hervadása című költemény tiszteletdíja fejében tíz frt-ot utalványoz.

12. A titkár jelenti, hogy ő a múlt év júl. 22-én kapott tíz frt-ot irodai költségre, könyve pedig már most 18 frt 41 kr kiadást mutat. Egyszersmind kéri a választmányt, hogy utalványozzon 20 frt-ot irodai költségre.

Elfogadtatott.

13. Végül a választmány kimondja, hogy gyűjtőívek állítandók ki, a kiáltással a titkárt bízza meg.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.

K[elt] m[int] f[ent].

/aláírás/ alelnök Jegyzette /aláírás/ Hitelesítetett: /aláírások/

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1885. évi ápril hó 18-án tartott rendkívüli üléséről.

Jelen van: Pálfy József, dr. Kabdebó János, Institoris Kálmán, Vörös Vidor, Szöllőssy Károly

Elnök: dr. Márki Sándor

Jegyző: Dömötör László

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének fölöl-
vasását senki se kívánván, az

tudomásul végettik, és a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnök Vörös Vidor és Kabdebó János urakat kéri föl.

2. Az elnök tudomásul hozza, hogy a Fábián-emléktábla kiállítása utáni tudakozódások nem vezettek oly eredményre, hogy reményleni lehetne, hogy a tábla a kellő időre kész és beállítva legyen. Másrészt pedig az Akadémia évi nagygyűlése éppen azon a napon tartatik meg, melyre a választmány a Fábián-ünnepélyt tervezte, és úgy ki van az egyesület téve annak az eshetőségnak, hogy az Akadémia, melytől pedig szónokot is várunk, nem lesz az ünnepélyen képviselve, és indítványozza, hogy az ünnepély halasztásék el egy héttel későbbre, azaz június 7-ikére.

A választmány rövid eszmecsere után e tárgyra nézve abban állapodik meg, hogy mivel már elhalasztásról van szó, halasztassák el az ünnepély oly időre, mely alatt a tábla minden esetre kiállítható lesz, és se az orsz. kiállítás újdon-

sága, se pedig a családoknak a Hegyal-jára való kiköltözökodése nem képezhet akadályt az ünnepély megtartására nézve, azaz a nyári hónapok utánra, és erre legalkalmasabb időpontul *sept. 20-ikát* tűzi ki, szótöbbséggel.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette /aláírás/ titkár.

◆ 8 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcseny-egyesület választmányának 1885. évi szept. 3-án tartott üléséről.

Jelen voltak: Szunter Nándor, dr. Mülek Lajos, Lukácsy Miklós, Pálfy József, Institoris Kálmán, dr. Jancsó Benedek, Árkay Kálmán.

Elnök: dr. Márki Sándor

Jegyző: Dömötör László.

1. Az elnök megnyitván az ülést, mivel a megelőző ülés jegyzőkönyvét senki se kívánja fölvastatni,

a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Lukácsy Miklós és Pálfy József urakat kéri föl.

2. Az elnök bemutatja a megye átiratát, melyben az tudatja, hogy a monographiára megszavazott összeg az évi takarítmányokból lévén fedezendő, az összeget a megye csak az évi zárószámadás bezárása után küldheti át, tehát mindenkor csak az év végén.

Tudomásul szolgál.

3. Az elnök tudomásul hozza, hogy a helybeli Munkásbeteg-segélyző Egyesület szept. hó 6-án tartandó zászló-

szentelési ünnepe alkalmával egy szöveget küldött át.

A szög beverésével a titkár bízatik meg, s egy tíz franco aranyat utalványoz a választmány.

4. Az elnök előterjeszti a Magyariskola-egyesület átiratát, melyben az a tervezett Közművelődési Congresszon az egyesület képviseltetését kéri.

A választmány utasítja a titkárt, hogy válaszában helyezze kilátásba a képviseltést.

5. A pénztárnok jelentése a következő:

Bevétel 2 247 57 kr
Kiadás 1 401 [frt] 82 [kr]

Maradt 1 832 frt 75 kr

Ebből takarékpénztárban van 83 frt 64 kr

A kézi pénztárban 3 [frt] 71 [kr].
Jelenti egyszersmind, hogy a Fábián-ünnepély alapja 433 frt 24 kr.

A választmány tudomásul veszi.

6. Végül Institoris Kálmán, mint a Fábián-bizottság elnöke referál a bizottság működéséről, és beterjeszti a biz[ottság] legközelebbi ülésének jegyzőkönyvét.

A választmány tudomásul veszi.

Egyéb tárgy nem lévén, az elnök az ülést berekeszti.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette /aláírás/

◆ 9 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsey-egyesület választmányának 1885. évi szeptember 9-éről 1885. szeptember 11-ére halasztott rendes havi ülésén.

Jelen voltak: dr. Márki Sándor alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, Szunter Nándor pénztárnok, Szöllőssy Károly könyvtárnok, Fényes Dezső jegyző.

Titkár jelenti, hogy Jász-Nagykun-Szolnok megye belépett az egyesület alapító tagjai közé, és az alapító tagsági díjat megküldötte.

Tudomásul vétetik; az elnökség részéről Jász-Nagykun-Szolnok megye előjáróságához köszönő levél intéztetett.

Jelenti továbbá, hogy Antolik Károly gymnasiumi tanár ajánlatot tett az elektromágnes[es]ség mai álláspontját tárgyaló, 5 vagy több estélyből álló felolvasási cyclus tartására. Az előadások a gymnasiumi természettani teremben, megszabott számú belépti jegyek kibocsátása mellett tartatnának; személyjegy ára tagoknak 2 ft, nem tagoknak 4 ft az egész cyclusra. Az első előadás napja október 22-ike volna; a következő előadások az erre következő pénteki napokon tartatnának.

Az ajánlat örvendetes tudomásul vétetik, elfogadtatik; a netalán fölmerülendő költségek az egyesület pénztárából fognak fedeztetni.

Megbízást kér továbbá a titkár, hogy szólíthasson fel jobb nevű írókat arra, hogy az egyesület által rendezendő II-ik irodalmi cyclusra műveket küldje-

nek megállapítandó tiszteletdíj mellett. Ezen cyclus a városház dísztermében rendeztetnék.

Elfogadtatik; végrehajtásával a felolvasásokat rendező bizottság megbízatik.

*Pénztár*nok havi jelentését terjeszti elő: Múlt évi maradvány 540 ft 15 kr; ez idei bevétel 1 091 ft 24 kr; összes bevétel tehát 1 631 ft 39 kr; – összes kiadás eddigé 949 ft 52 kr; maradvány 681 ft 87 kr. Ebből a takarékpénztárban van 605 ft 61 kr; a régi pénztárban 76 ft 26 kr. A kiadási téTELben szerepelnek a következő, június hó óta tett kiadások: monographia-alapra, a választmány együtt nem létében, ennek utólagos jóváhagyása reményében 500 ft; a szolgának a II. félévre 15 ft; Jász-Nagykun-Szolnok megyének nyugtatványozáshoz bélyegre 19 kr. – Ajánlja, hogy a gyoroki gyermekkert részére megszavazott 60 ft-nak második felerésze október havában tétessek folyová, s az Erdélyi Közművelődési Egyesületnek is legalább 50 ft elküldessék. Indítványozza továbbá, hogy a kilépő tagok névsora mint eddig, úgy ezentúl is az év végén hozassék nyilvánosságra.

A jelentés tudomásul vétetik, a tett indítványok elfogadtatnak.

*Könyvtár*nok jelenti, hogy dr. Márki Sándor alelnök 100 kötet könyvet ajándékozott az egyesületnek.

Köszönettel vétetik tudomásul.

Indítványozza, hogy a magyarországi közművelődési és ismeretterjesztő egyesületekkel ápolt csereviszony továbbra is fenntartassék, és lehetőleg kiterjesztessék.

Elfogadtatik.

A könyvtárnoki jelentés kapcsán alelnök kimondatni kéri, hogy azon célból, hogy a tagok a könyvtár használatához jussanak, a könyvtári helyiségen hetenkint legalább 1 hivatalos óra tartassék.

Elfogadtatik; végrehajtásával a könyvtárnok megbízatik.

Elnök pótlólag bejelenti, hogy az Erdélyi Közművelődési Egyesület f[olyó] évi augusztusban tartott közgyűlésére meghívta a Kölcsény-egyesületet. A meghívást elnök levélben köszönte meg.

Tudomásul vétetik.

Jelenti továbbá, hogy Gerlóczy Károly, a Magyariskola-egyesület elnöke beküldötte a megtartandó magyar közművelődési congressus tervezetét. Átadatott dr. Jancsó Benedek vál[asztmányi] tagnak, ki az egyesületet e congressuson képviselni fogja.

Tudomásul vétetik.

Indítványozza, hogy tekintettel az ország több megyéjében és vidékén megindult ama mozgalomra, hogy a helységek és városok nem magyar helyneveinek eredeti magyar megnevezései ismét kideríttessenek, vagy ha ilyenek nem lettek volna, új, magyar elnevezések szerkeszzenek, melyeknek párhuzamos használata szokásba hozandó volna, bízassék meg valaki a választmány által. Arad város kertvárosaiba és a megye területén levő nem magyar hangzású helységek neveire vonatkozó hasonló munkálat kivitelével.

Elfogadtatik; a munkálat kivitelére indítványozó dr. Márki felkeretik.

Midőn végül elnök felhívja a múzeumi bizottságot a múzeum ügyének felélesztésére, több tárgy nem lévén, az ülés bezáratik. A jegyzőkönyv hitelesítésére elnök Szöllőssy Károly és Szunter Nándor urakat kéri fel.

Kelt Aradon, 1885.^a szeptember hó 11-én. /aláírások/ jegyző

◆ 10 ◆

A Kölcsey-egyesület 1885. szeptember 27-én tartott rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyve.

Elnök: Dömötör László, egyesületi titkár.

Jelen volt 18 tag.

Elnök előadván azon körülményt, hogy elnök és alelnök el lévén foglalva, az ülést ő nyitja meg, üdvözli tehát az egybegyűlteket, és a rendkívüli közgyűlést megnyitottnak jelenti ki.

1. A lefolyt Fábián-ünnepély alkalmából dr. Ballagi Mór és Tóth Lőrinc az ünnepély fényét beszédeikkel emelvén, többek óhajára tiszteleti tagokul kéri megválasztatni.

A közgyűlés nevezett érdemgazdag férfiak iránt teljes tisztelettel és elismeréssel lévén, ajánlott férfiakat egyhangúlag tiszteleti tagoknak választja, miről megválasztottak értesítetnek.

2. Elnök tekintve Zala György művésznek érdemeit, melynél fogva a Fábián-ünnepélyt közreműködésével emelte, és minden tiszteletdíjról lemondott, tiszteleti tagul ajánlja. Zala György művész egyhangúlag tiszt[eletbeli] taggá választatik. Miről megválasztott értesítendő.

3. Elnök felhívja közgyűlést 3 választmányi tag választására, szavazatszedőkül dr. Jancsó Benedeket és Iványi Ödönt küldi ki. Az ülés 5 percre felfüggessztetik.

A szavazatok beadása után az ülés folytattatik, és az eredmény a következőkben hirdettetik ki. Parecz István 15 szavazattal, Millig József 13 szavazattal, Révész Adolf 12 szavazattal választmányi tagoknak választattak meg. Miről illetők értesítendők.

A napirenden egyéb tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

K[elt] m[int] f[ent].

/aláírás/ elnök Jegyzette /aláírás/

a Javítva ebből: 1886. A dokumentum elején és a végén található keltezések évszáma különbözik, a tárgyalt kérdések viszont egyértelműen mutatják, hogy az 1885-ös évi jegyzőkönyvek közé tartozik.

ବୁ 1886 ଫେ

♦ 1 ♦

Titkári jelentés az 1885. évről

Tisztelt közgyűlés!

Az egyesület múlt évi működését akarván vázolni, illetve működéséről számot adni, azzal a nyilatkozattal kell kezdenem, hogy e működés korántse volt oly mozgalmas, mint a megelőző években. De azért nem szabad azt állítanom, hogy pangás állott volna be, sőt ellenkezőleg a korábbi éveknek mozgalmával, – mely a közönség előtt talán nagyobb életjelnek látszott, mint mostani csendes működésünk, – komoly és mély nyomokat hagyó tevékenységet kell constatálnom; oly nyomokat, melyeket nem hagyhat érintés nélkül az, ki egykor Arad megye és város műveltségtörténeti viszonyainak megírására vállalkozik.

Az inkább külszínes működésben beálló hézag annak a körülménynek tulajdonítható, hogy azzal az időszakkal, melyben a korábbi években egyesületünknek legtöbb alkalma volt felolvasások rendezésével ébren tartani a közönség figyelmét, – összeesik az oly sokáig nélkülözött színház megnyitása. És míg múlt évi jelentésemben a színház, illetve színházi zenekar hiányát sajnálattal kellett említenem, mint amely hiány képtelenné tette a zenész tagokat arra, hogy nagyobb szabású produkciókkal lépjenek föl, s így egyrésről a város mozgalmaiba elegyedjünk, másrészt anyagi erőnket gyarapítunk: az idén a közönségnek legmagasabb fokon nyilatkozó színházláttogatási kedve, és az a körülmény, hogy a színházi igazgató, éppen e nagy kedv alapján, úgy intézte az előadásokat, hogy az azelőtt üresen hagyott péntek estéket is betöltsse, – tehát a zenekar az egész idény alatt minden este igénybe volt véve, – teljesen útját vágta minden e téren nyilatkozhatott lépésekinknek. Mindössze egy felolvasási cyklust sikerült tartanunk a színház megnyílta előtt, márciusban, mely úgy tárgyainál mint látogatottságánál fogva a legérdekesebbek közé tartozott.

Az összes működés súlypontja a Fábián-ünnepekre esik, mely a mily sok munkát és áldozatot igényelt, oly nagy mértékben fokozta az egyesület erkölcsi tekintélyét, és azok közé a szép napok közé írható, melyek igen ritkán, évtizedes közökkel fordulnak elő egy egyesület életében. Az ünnepély programját és lefolyásának leírását, az ott tartott, reánk nézve örökbecsű beszédekkel együtt részletesen adja az évkönyv s ezen a helyen fölösleges arra bővebben kitérni. Legföljebb csak azt említem meg, hogy a jelen volt

küldöttek nél oly kedves emlékű nap maradt, hogy arról küldőik előtt ránk nézve a leghízelgőbb módon referáltak, s önzetlen elismerésük és dicséretük méltó büszkeségünket és legszebb jutalmunkat képezi.

Ami az alapszabályuktól előírt működési köröket illeti, azokra nézve a következő fontosabb mozzanatokat jegyezhetjük föl.

A szervezetben az a változás állott be, hogy három elkölözött választmányi tag helyére, úgy mint Spitkó Lajos, Petrogalli Arthur és Urbán Iván helyére a szeptember 27-én tartott rendkívüli közgyűlés Millig József, Parecz Istvánt és Révész Adolfot választotta meg. Az eltávozottak közül a két elsőnek tartozunk annyival, hogy az egyesület érdekében kifejtett tevékenységükért itt e helyen elismerést és köszönetet mondjak. Mind a kettő azok közé a kevesek közé tartozott, kik fáradságot nem kímélve, különösen maradandó becsű felolvásásaikkal, egyesületünknek a legnagyobb szolgálatokat tették.

Ami a felolvásásokat illeti, e téren csak egy cyklust rendezhettünk a Fábián-ünnepély javára márc. 6-tól 27-ig a következő tárgysorozattal:

Márc. 6. Dr. Márki Sándor: Arad óskorából. Vörös Vidor: Névtelen történet. Olvasta: E. Illés László. Endrődi Sándor: A magyar ifjúsághoz. Olvasta: Sz. Nagy Sándor.

13-án Dr. Jancsó Benedek: A puszta befolyása a magyar költészetre. Decsy Géza: Katona emlékezete. Olv. Dömötör László. Rozsnyay Mátyás: A tápszerkről.

20-án Dr. Simkovics Lajos: A növényország világpolgárainéről. Ábrányi Emil: Rózsák hervadása. Olv. Bodányi Etelka k[is]a[sszony] Dr. Jancsó B. A cigány költészetről. (Szabad előadás).

27-én Dömötör László: A jég- és cseppkőbarlangokról. Hahn Adolf: A színpad, mint erkölcsi iskola.

A cyklus szép látogatottságával dicsekedhettünk. Anyagi eredménye szintén kielégítő volt, amennyiben 136 frt 60 krt jövedelmezett.

A könyvtár gyarapítására nagyon keveset tehetett az egyesület, egyszerűről, mivel a monographia-alaphoz főlajánlott és kifizetett 500 frt nagyon nagy rést ütött a pénztáron, másrészt pedig, mivel a választmány tekintettel arra a körülményre, hogy meglevő könyveink sem értékesíthetők helyhiány miatt, a jutalomkönyvek kiosztásával egyik, eddig még háttérbe szorított kötelességet akarta teljesíteni, azt hívén, hogy így közvetlenebbül segíti az egyesületet törekvésében.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a választmány, közbejött kedvező alkalmak fölhasználása folytán a múlt évben 80 frittal lépte túl az előirányzott 200 frtot, és tekintettel az imént hangsúlyozott pénzügyi kérdésre, az idén tehát csak kevés új munka beszerzésére és a meglevőknek köttetésére

volt kénytelen szorítkozni. Még így is 101 frtot költöttünk a könyvtárra. Szaporulat inkább a velünk csereviszonyban levő, hasonló célú egyesületek kiadványaiból, egyesektől és az Akadémiától kapott ajándékból és a helybeli Kaszinó-egyesülettől kapott hírlapokból állott be.

A könyvtár jelenlegi állása 493 mű 730 drbban 1414 frt 44 kr – 2 térkép 10 frt értékben. A zenészeti szakosztálynak van 29 db zeneműve és 12 kotta-állvanya 114 frt 42 kr értékben; összesen képvisel a két csoport 1538 frt és 86 krt. E tekintetben tehát nagyon is meg lehetünk elégedve, ha figyelembe vesszük a rendelkezésünkre álló szerény eszközöket.

Jutalomkönyvekre a múlt évi közgyűlés 30 frtot szavazott meg. Év közben állott be az a körülmény, hogy dr. Jancsó megírta Kölcsey életrajzát, művei méltatásával. Az egyesület, megragadta az alkalmat, hogy lerója tarozását az iránt a nagy ember és író iránt, kinek nevével nevét azonosította, az által, hogy életrajzát és műveinek ismertetését terjessze: 60 példányt rendelt meg előfizetési áron, hogy azokat tanulók és tanítók közt kiossza.

A jutalomkönyvek kiosztásánál fölmerült azt az örvendetes körülményt jegyezhetem föl, hogy az Arad városi népiskolai igazgatók fölszólításomra a magyar nyelv elsajátításában dicséretes előmenetelt tanúsított nem magyar ajkú tanulóknak oly nagy számát terjesztették be, hogy sokat mellőzni voltunk kénytelenek, így az elemi iskolákban csak 27 drb könyvet osztottunk ki. A könyvek bevásárlásánál szem előtt tartotta az illető bizottság, hogy a hazafias érzelmeket nemes formában ápoló műveket szerezzen be.

A polgári – alsó fokú keresk[edelmi] – és a leányiskola, továbbá a tanítóképzde részéről beterjesztett tanulóknak *Kölcsey élete és művei-t* adtuk, összesen 18 példányban, melyből a polg[ári] isk[olá]ra 5, az alsófokú keresked[elmi] isk[olá]ra 3, a templom-utcai leányiskola VI. oszt.-ra 1 és a tanítóképezd[re]re 9 drb esik.

Megjegyzendőnek tartom, hogy minden egyes könyv folyószámmal el-látva, az illető tanuló nevére kiállítva, megpecsételve, az alelnöktől és titkártól aláírva küldetett át az igazgatóknak.

A kezdeményezés tehát ebben az irányban is megtörtént, és hogy jövőre nagyobb alapon lesz kivihető, biztat bennünket a kir[ályi] tanfelügyelő úrnak az a nemes ajánlata, hogy e tekintetben segítségünkre lesz, mert csakis az ő vezetése mellett hatolhatunk be azokba a rétegekbe, melyek előttünk el vannak rejtte, és a melyeknek oly nagy szükségük van szellemi táplálékra és jóakaratra.

A *műtárgyak kiállítása* ebben az évben se volt keresztülvihető, nem mintha az illető körök, melyeknek vállára annak megvalósítása nehezedik, nem gondoltak volna rá, hanem mivel még nem találtak oly módozatot, amelynek alapján a különben hálás és sokat ígérő kiállítás eszközölhető

lett volna. Csaknem elháríthatlan akadály e tárgyban a helyiség kérdése és a kilátásba helyezett műtárgyak kezelésével járó felelősség. Legalkalma-sabb helynek látszik eddig erre a cérla a lyceum díszterme, de az igényelt munkák és befektetések oly költségeket tételeznek föl, melyek mellett a legvérmesebb reménnyel is számított bevételek elenyésznek. Csomagolás, szállítás, föllállítás, gondozás, oly felelősséget és időaldozatot hárítanak az azzal megbízottra, hogy alig kapnánk embert, ki e kényes és kockáztatott megbízást elfogadná. Pedig érdekes tárgyakban nem lenne hiány. Alig műlik el nap, hogy valami értékes, de elrejtett tárgy létezéséről nem értesül-nénk. Nemcsak helyi, de általános műveltség – sőt nemzeti műörténelmi szempontból becses tárgyaknak bőviben lennének, de addig, míg valami nagyobb, legalább erkölcsi segély nem jön, irigy szemmel tekinthetünk Pozsony felé, mely oly érdekes műkiállítást tudott létrehozni.

Az egyesület zenészeti működéséről is keveset mondhatunk. A színház megnyílával ugyan kaptunk zenekart, melyet az egyesület rendes körül-mények között igen hasznosan tudott volna céljai érdekében fölhasználni, de mint már említem, a közönség színházlátogatási kedve és a zenekar állandó elfoglaltsága ellene mondott annak, hogy valami nagyobb szabású produkcióba bocsátkozzunk. Célba volt véve, hogy a böjtben Verdi *Requiemjét* előadhassuk, amely után tetemes bevételt lehetett volna reményleni, s előadásával az egyesület működése egy igen szép tettel gazdagodott volna, de az előadhatási jog megszerzésével járó jelentékeny kiadás, az egye-sek részéről közbejöhétő esetlegességek fölmerülhetése, melyek az egész eredményt kockáztatták volna, elriasztották az eszme valósításától azokat, kiknek vállaira a nagy vállalat minden következményeivel együtt neheze-dett, és kénytelenek voltak kisebb, kevesebb erőkifejtést igénylő és keve-sebb kockáztatással járó előadások eszméjéhez menekülni. E tekintetben csak reményekre vagyunk utalva, de hisszük, hogy az intézők, kik az ügyet kezükbe vették, és a kiknek az egyesület, odaadó buzgólkodásáért már is igen sokkal tartozik: egész lelkükkel rajta lesznek, hogy megfelelhessenek a várakozásnak, melyet működésükhez kötünk. Az egyesület szeme rajtuk függ, és bízik bennük.

Az alapszabályok egy pontja se ró az elnökségre, illetve a választmányra oly súlyos kötelességet, mint az, mely a *vándor* felolvasások vagy *kirándu-lások* rendezését írja elő. Sajátságos fatum üldöz bennünket e tekintetben, a helyi viszonyok sajátossága, véletlenségek és vállalkozási kedv hiányának alakjában. Eddig még a legjobb akarat mellett se vihettük annyira, hogy egy szívesen emlegetett ilyenmű kirándulást tudtunk volna nyélbe ütni. A kérdés iránt érdeklődőknek még mindig szájában van az egyetlen kirándu-lás nem valami kellemes utóíze, és följár még sokba került kísértő emléke.

Csak az imént kellett ismét e téren kudarcot vallanunk. A világosi felolvasó kirándulás ügye egészen rendbe volt hozva, meghívók elküldve, és egy szomorú eset miatt a 12. órában kellett visszalépnünk és lemondanunk a biztos eredményről; ha e lemondás ideiglenes is, mégis kellemetlen volt. A talaj azonban annyira elő van készítve, hogy a kirándulás, ha más alakban is, de a bőjben a legnagyobb valószínűség szerint keresztülvíhető lesz.

A régészeti kutatások gondját, ha bár nem is teljesen, a monographia-ügy vette le az egyesület válláról, kötelességévé tevén a történeti rész írójának minden e tárgyba vágó kérdés lehető megoldását, biztosítva munkáját előleg nyújtásával is. Még nem történt ugyan ez irányban semmi tényleges intézkedés, de hisszük, hogy a közeljövőben tényekkel találkozunk. – A tervezett *megyei múzeum* megállapításának csupán a hely hiánya állja útját. Az e tárgyban kiküldött bizottság letárgyalta az ügyet, kijelölte a teendőket, a választmány elé terjesztette jegyzőkönyvét s fájdalom! nem kapunk Aradon egy akármilyen kis szobát se, hová a beérkező tárgyakat esetleg biztoságba helyezzük. A választmány felsőbb helyről eredő igéret folytán minden reményét az új iskola elkészültéhez kötötte, de ebben is csalónia kellett, mert ott se kapunk helyet. Ha nem tudnók biztosan, hogy az első fölszólításra kapnánk érdekes tárgyakat, ha a múzeum magja meg nem lenne már a megyei levéltár oda igért régiségeiben és a titkárnál letett aprólékos tárgyakban, ha nem kellene látnunk, hogy Aradnál sokkal kisebb városok mily mohó igyekezettel hoznak létre s gyarapítanak múzeumokat, ha meg nem mozdítottunk volna minden követ, hogy az ige valahára testté váljék: a dolog vajúdása talán nem szülne oly fájó tudatot, mint így, mikor az anyag meglételevel nem tudunk eszközök és módot találni a kérdés megoldására. A legőszíntében óhajtom, hogy ez legyen e tárgyban a legutolsó feljajdulás, és jövőre már kérkedve emlegethessük, hogy Arad megye, vagy város nagylelkűsége lehetővé tette, hogy a kapott régiségek elhelyezésére helyet kaptunk, és hogy a művelt közönség a legnagyobb érdeklődéssel függve az ügyön, versenyezve hordja össze a megye és város történetére nézve érdekes tárgyakat.

A *monographia* eszméje az egyesület kebelében merülvén föl, s annak ki-viteléhez az egyesület adván meg az első lökést, azt hiszem, hogy az egyesületnek kötelessége, hogy az annak érdekében megindult mozgalmat és tett intézkedéseket figyelemmel kísérje, e helyen azokkal foglalkozzék, és évkönyvét válassza eszközül arra a célra, hogy annak lapjain – a bizottság jegyzőkönyvein kívül, – maradjanak féljegyezve és jussanak nyilvánosságra a kivitelnél előforduló nevezetesebb momentumok, hogy így a tagoknak és közönségnek alkalma legyen arra, hogy az ez ügyben tett lépésekkel értesülhessen.

Amint a bizottság első ülését megtartotta, első gondja volt, hogy alelnököt válasszon a maga kebeléből, hogy esetleg fölmerülő sürgősebb ügyek elintézése végett az elnök távollétében is összejöhessen. E tisztet a bizottság Lukácsy Miklósra ruházta. Ugyanebben az ülésben határozta el, hogy állandó jegyzőül az *egyesület titkárát* szólítja föl, továbbá a szerkesztésben követendő eljárás programszerű megállapításával és beterjesztésével dr. Jancsót bízta meg.

Az ápril hó 20-án tartott ülésén a szerkesztő a tervezet mellett beterjesztette azoknak az íróknak a nevét is, kiket az egyes részletek megírásával megbízandóknak talál. A bizottság a tervezetet és ajánlott írókat elfogadta, és utasította a szerkesztőt, hogy azokkal érintkezésbe lépve, akit esetleg még meg nem kérdett, kérdezzen meg, és állapítsa meg az azokkal kötendő szerződés formuláját.

A tervezet röviden a következő:

A monographia három nagy nyolcadrétű kötetből fog állani összesen 130 íven.

Az I. kötet magában foglalja Arad m[egye] és város történetét a legrégebbi időtől kezdve napjainkig. Terjedelme 50 ív. Tiszteletdíj ívenként 60 frt. Kiállítási költség 2000 frt.

A II. k. tartalmazza a megye természeti leírását természetrájzi, geológiai és klimatológiai szempontból. Terjedelme 40 ív. Tiszteletdíj ívenként 50 frt. Kiállítási költség 1600 frt.

A III. k. a megye néprajzi, társadalmi, művelődési, egészségügyi, közgazdasági, ipari és statisztikai leírása. Terjedelme 40 ív. Tiszteletdíj ívenkint 40 frt, kiállítási költség 1600 frt.

A bizottság jún. 17-én tartott ülésén tudatja a szerkesztő, hogy a fölszólított írók elvállalták a megbízatást az előjük terjesztett föltételek mellett, Parusz István kivételével, ki a megye és város magyar lakosságának néprajzi leírására kérgett föl, s egyszersmind úgy nyilatkozik, hogy ő hajlandó e rész megírására, s akkor az írók a következők:

Az I. k[ötet] megírására dr. Márki Sándor, a II. k[ötet]ére dr. Simkovics Lajos és Lóczy Lajos vállalkoztak. A III. kötet néprajzi részének a magyar ajkú lakosságát dr. Jancsó Benedek, a német ajkút Horovitz Lipót és a román ajkút Goldis János írja le. A közgazdasági, ipari és statisztikai rész megírására dr. Gaal Jenő vállalkozott.

Ilyenformán a monographia megírása tényleg kezdetét vette. Mint az írók névsorából látszik, a bizottság arra törekedett, hogy minden egyes részletre oly írókat kérjen föl, kiknek eddigi szakszerű működése és kiérde-melt neve kezeskedjék arról, hogy monographiánk teljesen megfeleljen a hozzá kötött legmagasabb fokú várakozásnak is

Meg kell még említenem, hogy az 1885. évre mind a 3 vállalkozó fél befizette a fölajánlott összeget, összesen 2300 frtot, melyből az előlegek és egyéb aprólékos költségek után 1783 frt és 55 kr, van a takarékpénztárban elhelyezve.

Ami az évkönyvet illeti, a választmány már korábban úgy intézkedett, hogy azt két részben adjuk ki. Az első rész magában foglalja Fábián Gábor életrajzát, a második pedig az ünnepély rövid leírása mellett az ott tartott beszédeket. Tette ezt a választmány azért, mivel, mint említém, ez az ünnepély képezte ez évi működésünknek köz- és fény pontját, és mivel a választmány azt hitte, hogy a boldogult emlékének szentelt táblán és ünnepélyen kívül tartozik egy oly irodalmi emlék állításával, mely – hála a közreműködők buzgalmának – méltó legyen az ünnepelt iránt tanúsított kegyeletünk-höz. Az I. rész részben szét van küldve, a II. pedig sajtó alatt van, s még e hónap folyamán megkapják a tagok.

Az évkönyvvel összeköttetésben kell megemlítenem, hogy a szeptember 27-én tartott rendkívüli közgyűlés dr. Ballagi Mórt, mint az *Akadémia*-, és Tóth Lőrincet, mint a *Kisfaludy Társaság* küldöttét, kik ünnepélyünk fényét és érdekességét nevükhez méltó beszédekkel emelték, – továbbá Zala Györgyöt, ki érdeklődésével és buzgólkodásával egyesületünket egy 300 frtos fekete syemet táblához juttatta: *tiszteletbeli tagokká* választotta. Erről az illetőket tudósította, mely átíratra a két első irodalomtörténeti beccsel bíró levélben válaszolt, megköszönve a figyelmet. Én jónak láttam, hogy e két levelet szintén fölvegyem az Évkönyv II. részébe.

Egyesületünk a rokoncélú közművelődési egyesületekkel az elmúlt évben is fönntartotta azt a jó viszonyt, mely eddig hozzájuk csatolt bennünket. Ez egyesületek száma eggel szaporodott: a *Trencsén-megyei Természettudományi Társulat* nyújtotta felénk baráti jobbját, mit termésszesen elfogadtunk, és az évkönyvet küldeni fogjuk. Ez egyesületek közül különösen a *Magyariskola-egyesület* keresett föl bennünket többszörös átiratával, melyet a választmány és elnökség mindenleg a legnagyobb előzékenységgel intézett el.

Most át kell térnem a *pénztár és vagyonállás* megvilágítására. E tétel ugyan hivatalos formában lesz az évkönyvben közzétéve, de ki kell itt terjeszkednem annak részletesebb tárgyalására.

Tudvalevő dolog, hogy az egyesület pénzforrását a tagok évi díjai teszik, azokon az előre meg nem határozható összegeken kívül, melyeket felolvásások, esetleg hangversenyek után kap. Fájdalom, hogy a tagdíjbehajtás kényes dolgában sokszor intelligens, – sajátkezűen bejegyzett tagokkal gyűlik meg a baja a pénztárosnak, úgy, hogy a hátralékok igen szép összegre rúgnak. Így vannak hátralékban tagok még 1882-től, – igaz, hogy kevesen.

– Az összes hátralék 1884. végéig 193 tag után 864 frtra nőtt; ez összeg ugyan azóta valamit apadt az erélyes ügyészi föllépés után, de mégis mint sajnálatos körülményt meg kell említenem.

A választmány úgy mint eddig, a múlt évben is arra törekedett, hogy amíg megragad minden alkalmat, mely a nemzeti művelődés érdekében áldozatot igényel, addig saját érdekében a legnagyobb takarékkossággal járjon el. Azért, ha a kiadások összege 2563 frt és 77 krra emelkedett, ez nem azt tanúsítja, hogy bőkezűek, vagy éppen pazarlók voltunk, hanem csak amellett bizonyít, hogy az egyesületnek missiója van, mely áldozatokkal jár, és igen sokszor nyílik alkalma arra, hogy céljai érdekében áldozatot kell hoznia. Ezt mutatja az, hogy az elmúlt évben közművelődési célokra, írói tiszteletdíjakra s könyvekre 1254 frt 14 krt kellett kiadnunk, ide nem számítva a kezelési költségeket és az évkönyv kiállítását, melyről szintén állíthatjuk, hogy a művelődés érdekében hozott áldozat. Távol legyen tőlem, mintha panaszképpen hoznám föl kiadásaink nagyságát, mintegy elnézést kérve azért, hogy ismét átléptük az előirányzott összeggel kijelölt határt; vagy hangolni akarnék a most kívánt 1420 frt megszavazásához. Korántsem! Ezzel csak oda akarok mutatni – s vajha sokan megszívlelnék e nyilatkozatot, hogy az egyesületnek oly magasan fekvő céljai vannak, melyek magasztosságuknál fogva nem türik a garasos gazdálkodást, és hogy e célokra eszközök kellenek, s hogy ez eszközök Arad megye és város hazafias érzelmű fiainak és leányainak kezében vannak, és az egyesület eddigi működéssével bebizonyította, hogy híven és a kitűzött célnak szolgálva használja föl a rá bízottakat, és méltová tette magát arra, hogy hatodfelszáznál több tag ajándékozza meg bizalmával.

Ha 1885 végéről 540 frt 15 kr készpénz maradványt tudunk is kimutatni, és 2874 frt bevételre van is kilátásunk, még mindig nem vagyunk ott, hogy működésünknek a célnak megfelelő súlyt tudunk adni. Tehát nagyobb pártfogás lenne az, mely erőinket nevelve, képessé tenne bennünket arra, hogy feladatainknak minden árnyalatára kiterjeszthessük nemcsak erkölcsi, hanem anyagi figyelmünket is.

A tagok számára vonatkozólag a következő adatokat jegyezhetem föl: a múlt év végén kimutatott 437 r[endes] és 108 p[ártoló] tehát összesen 545 tagból elhalt, kilépett és elköltözött 38 tag, tehát maradt 507 tag. Most van 454 r[endes] és 113 pártoló, összesen 567 tag; hozzájuk véve a 3 alapító és 5 tiszteletbeli tagot van összesen 575 tag, úgy hogy a rendes és pártoló tagoknál mindenmellett 60 szaporulatot mutathatunk föl.

Gyűlése volt az egyesületnek az elmúlt évben 2 köz- és 8 választmányi, összesen 10 ülése.

Meg kell még emlékeznem az elhalt tagokról is. Meghalt a helybeli tagok közül 3, ú[gy] m[int] Kunfy Bódog, Németh Imre és Szunter Nándor né; a vidékiek közül Jandó László Buttyinban. Áldás emlékükre!

És most kérem a t[isztelt] közgyűlést, hogy kegyeskedjék jelentésemet tudomásul venni.

Dömötör László.

[Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), *Az aradi Kölcsey-egyesület Évkönyve 1885*, II. rész, Arad, 1886. 43–52.]

◆ 2 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület 1886. évi március hó 21-én tartott rendes évi közgyűléséről.

Jelen van 21 tag.

Elnök: Tabajdi Károly

Jegyző: a titkár.

1. Az elnök üdvözölvén a jelenvoltakat, hangsúlyozza, hogy mivel a közgyűlés ismételten van összehívva, a jelenlevők, tekintet nélkül a számra, határozatokat hozhatnak. A gyűlést megnyitottnak nyilvánítja, s fölszólítja titkárát, hogy olvassa föl a lefolyt évről szóló jelentést.

2. A titkár olvassa jelentését,

mely dr. Mandl Vilmos és Szunter Nándor pénztáros rövid megjegyzése után tudomásul vétetik, s az elnök utasítja a titkárát, hogy a jelentés az összes vagyon kimutatásával együtt vé tessék föl az Évkönyvbe.

3. Szunter N. egyes[ületi] pénztáros olvassa ki mutatását a pénztár állásáról. Eszerint az egyesület bevétele, hozzászámítva az 1884. év végével átjött 1 571 frt 45 kr-t is, 2 563 frt és 77 kr, ki-

adás pedig 2023 frt 62 kr volt, s a pénztár jelenlegi állása 540 frt 15 kr.

A közgyűlés tudomásul veszi a jelentést.

4. Szunter N. pénztáros olvassa az egyesület vagyonkimutatását. E szerint a vagyon áll az említett 540 frt 15 kr készpénzből, a könyvtár értéke 1 424 frt 44 kr. Zeneművekben és kottatartókban van 114 frt 42 kr. Követelésekben van 864 frt. Ezen a vagyonon teher 28 frt 73 kr van ifj. Klein Móról, a zenészeti szakosztály rovására, úgyhogy a tiszta vagyon 2 914 ft 28 kr lesz.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, és a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a pénztárosnak elismerést és köszönetet szavaz. Mindkét jelentésnek az Évkönyvbe való folyvételét mondja ki.

5. Az elnök e jelentések kapcsán fölémlíti, hogy a hozzá jutott adatok alapján a monographia-alapról a következő jelentést teheti:

Bevétel: a Kölcsey-egyes[ület] részlete

500 frt

a város [részlete] 600

a megye [részlete] 1 200

kamat 8.85

összesen 2 308 frt 85 kr.

Kiadás: Íróknak előleg és kezelés
525.30

Van tehát az alapban 1 783.55 kr.

Mely összeg takarékpénztárban elhelyezve kamatozik.

A közgyűlés e jelentést tudomásul veszi.

6. Az elnök fölszólítására titkár olvasa a választmánytól beterjesztett költ-

ségvetést az 1886. évre. E szerint

Bevételek: Hátralékos követelésekben

864 frt.

450 r[endes] tag után à 2 900

110 p[ártoló] tag után à 2 220

készpénz 885-ről 450.15

kamatból várható 50

fölolvasások, hangversenyek [...] 300

Az összes előirányzott bevétel 2 874 frt

15 kr.

Kiadás: monographia-alap 500 frt

kezelési költség (titkár és pénztáros tiszteletdíja 100 frt, dr. Jancsó külde-tése Bpre 30 frt, nyomtatványok a tit-kár- és pénztárnak) 300 frt

1885-iki Évkönyv II. része 130

Erdélyi Közműv[elődési] Egyes[ület]

100

Népnevelési célokra 200

könyvtárra 100

Rendelkezési alap 90 frt

Az összes előirányzott kiadás 1 420 frt

A közgy[űlés] ezt az előirányzatot el-fogadja, és végrehajtását az elnökségre és választmányra bízza.

7. Az elnök kijelenti, hogy a jegyzőségről Györgyössy Rudolf szóbeli bejelentés alapján lemondván, a közgyűlés török közé tartozik egy jegyző választása is.

A közgyűlés Rozsnyay indítványára egyhangúlag Fényes Dezsőt választja meg jegyzőnek.

8. Az elnök kijelenti, hogy a közgyűlések megállapított tárgypontozata kiván merítve, s kérdei, hogy nincs-e valakinek valami indítványozni valója.

Varjassy Árpád indítványozza, hogy küldjön ki a közgyűlés egy bizottsá-

got, melynek az lenne a feladata, hogy a taggyűjtés módozatait megállapítsa, és végrehajtsa, egyáltalán hogy az egyesület anyagi erejét fokozza.

Az elnök erre feleli, hogy ez a választmánnyal és elnökséggel szemben bizalmatlansági szavazat lenne, mintha az nem viselné kellőn szívén az egyesület fejlődését, és erősbödését; ennek folytán ő azt indítványozza, hogy mivel az egyesület kiadásai emelkednek, a közgyűlés hívja fel a tárgyra a választmány figyelmét, s ő hiszi, hogy a választmány az ő hatáskörében minden el fog követni, hogy az egyesület bevételét fokozza.

A közgyűlés ezt elfogadja.

9. Rozsnyay Mátyás megemlítvén, hogy az egyesület már régen tervezte, hogy a megyei múzeumot megalapítja, s könyvtárát a közönség részére megnyitja, indítványozza, hogy a közgyűlés utasítsa az erre kiküldött bizottságot, hogy működését folytassa, és igyekezzék ezt a dolgot előbbre vinni, és ezzel kapcsolatban ajánlják, hogy a közgyűlés utasítsa a választmányt, hogy tegyen lépéseket arra, hogy Kossuth arcképét, melyet az aradi polgárok közadakozásból festettek, szerezze meg a könyvtár vagy múzeum részére. Árkay Kálmán a könyvtár állapotát nem akarja új indítványtól függővé tenni, mert az már kész dolog, míg a múzeum alapítása csak eszme. Ő azt ajánlaná, hogy a közgyűlés utasítsa a választmányt, hogy hozza a k[öny]vtárt megnyitható állapotba, dolgozzon ki a vidéki tagokra való tekintettel használati szabályzatot. Rozsnyaynak a múzeum és Kossuth-képre vonatkozó indítványát pártolja.

Az elnök azt hiszi, hogy legjobb lesz, ha ezekben a tárgyakban a közgyűlés utasítja a választmányt, hogy szerezzen helyet a könyvtár és múzeum részére.

A közgyűlés ezt az utasítást elfogadja.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést berekeszti.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette /aláírás/ titkár.

◆ 3 ◆

Jegyzőkönyv

Fölvétetett az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1886. május 6-án tartott havi ülésén.

Jelen voltak: dr. Márki Sándor alelnök, Antolik Károly, Boros Vida, Dömötör László, Institoris Kálmán, dr. Jancsó Benedek, dr. Mandl Vilmos, Pálfy József, Pless Mór, Révész Adolf, Rozsnyay Mátyás, Szunter Nándor és Fényes Dezső választmányi tagok.

Dr. Márki Sándor alelnök az ülést megnyitván, a mai ülés j[egyző]könyvének hitelesítésére Antolik Károly és dr. Mandl Vilmos urakat kéri fel.

A napirend első tárgya: Új tagok megválasztása.

Tagokul ajánlatnak: *Dömötör László* úr által: Andrényi Kálmán, Dömötör Lászlóné, Gruber István, Remetey Károly és Tücherer Alajos; *Szunter Nándor* úr által: Kron Kálmán, dr. Kremer János, dr. Szárynyassy Béla. Mindannyian, számra nézve nyolcan, rendes tagokul megválasztatnak, s erről nyomtatványon értesítendők.

Folyó ügyek: *Alelnök* bemutatja Arad megye tanfelügyelőjének átitratát, melyben a Kölcsey-egyesület által vidéki tanügyi célokra megszavazott 200 ft egy részének hovafordítása iránt tesz ajánlatot. – Határozatott, hogy a tanfelügyelő úr átitrata értelmében a Hunyady nővérek gyoroki gyermekkertje 1886. ápril 1-től számított évenkinti 60 ft segélyben részesítették; 30 ft pedig már előlegesen is utalványoztatták.

Alelnök bejelenti, hogy az országos régészeti és embertani társaság évkönyvét az egyesületnek megküldötte. – Tudomásul van.

Titkár jelenti, hogy az egyesület könyvtárának Reinhhardt Géza úr 5 db, Márki Sándor úr 1 db, ifj. Kristyóry János úr 2 db, összesen 8 db könyvet ajándékoztak. – Örvendetes tudomásul van.

Pénztárnoki jelentés. 1886. március 21-ike óta a pénztári bevétel 818 f 20 kr; kiadás 224 f 74 kr; bevételi többlet 593 ft 46 kr. Ebből takarékpénztárban kamatozik 500 ft; a kézi pénztárban marad 93 f 46 kr. Pénztári kezelés címén 29 f 70 kr-t kér utalványoztatni. – Megszavaztatik.

Titkár e téttel nél az *Évkönyv II.* részének nyomtatási költségeire 100 f 37 kr-t kér utalványoztatni. – Megadatik.

Institoris Kálmán a zenészeti szakosztály nevében jelenti, hogy a szakosztály által az egyesület pénztára javára rendeztetni óhajtott zene-előadást illetőleg több oldalú előleges intézkedés tétetett, de az előadatni szándékolt művek executíója több legyőzhetetlen akadály következtében legalább egyelőre lehetetlennek mutatkozik. Ily körülmények között célszerűnek látszott egy, az aradi Polgári Jótékony Nőegylettel együttesen rendezendő, s két estére kiterjesztendő színházi előadás összeállítása; e tekintetben szintén tettek megfelelő intézkedések. Ezen kérdés további tárgyalására 1886. május hó 7-ére kér egy, a választmány kebeléből összeállítandó bizottságot összehívatni. – Az indítványozott bizottság kiküldetik; tagjai Institoris Kálmán úr elnöklete alatt: dr. Mandl Vilmos, Pálfy József, Rozsnyay Mátyás, Révész Adolf, Fényes Dezső.

Dr. Mandl Vilmos tudatja a választmánnyal, hogy a Budapesti Zenekedvelők Egylete a zenészeti szakosztály megkereséseit nagy előzékenységgel és szíveséggel teljesítette. – A választmány a Kölcsey-egyesület iránt tanúsított előzékenységért a Budapesti Zenekedvelők Egyesületének őszinte köszönetet szavaz.

Alelnök felszólítására a felolvasásokat rendező bizottság utasítatik, hogy a jövő évszaki felolvasási cyclusok rendezéséről már jó eleve gondoskodjék.

Pless Mór a cyclus-előadások belépti díjainak leszállítását és az egyes előadásokra külön-külön érvényes jegyek behozatalát indítványozza. – A felolvasásokat rendező bizottsághoz utasítatik.

Alelnök közli a Kossuth Lajosnak Parlaghi Vilma festőművésznnő által festendő, s egy, aradi polgárok ból álló bizottság által megvenni szándékolt arcképére gyűjtő bizottság átiratát, melyben a Kölcsey-egyesületnek a gyűjtéshez való hozzájárulása kéretik. Alelnök a maga részéről indítványozza, hogy az egyesület 10 ft-tal járuljon a gyűjtéshez, és tagjai között gyűjtőíveket körözzen. Evvel szemben *Antolik Károly* azon esetre, ha a gyűjtőbizottság a képet a Kölcsey-egyesületnek ajándékozná, 100 ft-nyi hozzájárulást indítványoz, különben semmit. – Utóbbi indítvány 7 szóval 3

ellen elfogadtatik; a képre gyűjtő bizottság erről átiratban értesítetik azzal, hogy a Kölcsey-egyesület f[olyó] évi május hó végéig marad meg fennebbi kötelezettségében.

Dömötör László indítványozza, hogy a Kölcsey-egyesület *Az Osztrák-Magyar Monarchia* című füzetes kiadványra^a fizessen elő, s lépjön be a Kir[ályi] Magyar Természettudományi Társulatba, a kiadványoknak a könyvtár számára való megszerezhetése végett. – A könyvtári bizottsághoz utasítatik.

Indítványozza továbbá, hogy a Természettudom[ányi] Társulat által jutalomkönyvekül kiosztatni szándékolt kiadványok a Kölcsey-egyesület hasoncélú intentióira való tekintettel ezen egyesület számára is megkeresse-nek. Elfogadtatik, s a Ki[rályi] Magyar Term[észeti] Tud[ományi] Társulat-hoz megkeresés intéztetik.

Ezzel az ülés véget ért.

K[elt] m[int] f[ent].

A j[egyző]könyv hiteléül: /aláírások/ alelnök /aláírás/ jegyző

◆ 4 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1886. évi május hó 21-én tartott üléséről.

Jelen van: Pálfy József, Ábrai Lajos, Millig József, dr. Jancsó B[enedek], Szunter N[ándor], Rozsnyay M[atyás], Institoris Kálmán.

Tárgy: Új tagok fölvétele. Folyó ügyek.

Elnök: dr. Márki Sándor.

Jegyző: Dömötör László titkár.

1. Az elnök, megnyitván az ülést, a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Pálfy József és Ábrai Lajos urakat kéri föl.

2. A pénztárnoch jelentése szerint a pénztár állása az év elejétől 1 054 frt 20 kr; kiadás volt 402 frt 79 kr; maradék

a Jókai Mór et. al. (szerk.), *Az Osztrák–Magyar Monarchia írásban és képben*, Budapest, 1886–1891.

651 frt 41 kr. Ebből takarékpénztárban van 600 – és a kézi pénztárban 51 frt 41 k.

Tudomásul veszik.

3. Az elnök jelenti, hogy a k[öny]vtár részére 3 drb ajándékkönyv érkezett.

4. Institoris Kálmán, mint az előadások rendezésére kiküldött bizottság elnöke jelenti, hogy az előadás megtarthatása elé oly akadályok gördültek, melyeknek elhárítása nem állott a bizottság hatalmában. Indítványozza, hogy tartson az egyesület olyanforma szabású nyári mulatságot, milyent az Arad városi tisztviselők rendeznek.

Ezzel szemben a titkár indítványozza, hogy az egyesület semmi esetre sem ejtse el az előadás eszméjét; hogy kérssék fől Medgyaszay Ilka a hölgyek begyakorlására és az előadás rendezésére. Annyival is inkább ajánlja az előadások megtartását, mivel a huzavona és halogatás kezd botránnyos színt ölte-

ni.
Institoris előadó szerint Staudék aug. elején elköltözvén Aradról, nem hiszi, hogy a doleg keresztülvihető legyen; oda pedig okvetlenül nő kell. Mivel pedig zenészeti darabokkal nem lehet egy estét betölteni, ajánlja, hogy várja meg az egyesület a júni. 3-iki népünnepélyt, s ha látja, hogy sikerül, rendezzen annak a mintájára valamit.

Végül dr. Jancsó indítványozza, hogy szeptemberben adassék elő Antigoné Jászay Marival a nemz[eti] színháztól kölcsönzött jelmezekkel. Ajánlja a tárnyat a kiküldött bizottság figyelmébe, hogy a szünidő alatt kezdje meg a működését a karnak betanításával s egyébbel.

A választmány elfogadva Jancsó indítványát, azt határozza, hogy a bizottság utasítassék az előkészületek megtételére.

5. Tagokul félvétettek: *dr. Groszmann Jakab* orvos, ajánlotta Dömötör, *Szwarcz Pál* a Magyar Tríeszti Biztosító társasági tisztviselő – ajánlotta Naményi Lajos. – *Verzár Istvánt*, *dr. Takács Sándort*, *Páris Gábor*, *Scholmaschi Adolfot*, *Egartner Lajost*, *Konsitzky Józsefet*, *Schrodt Györgyöt*, *Vagács Ágostont*, *Wagner Gusztávot*, *Sárka Károlyt*, *dr. Priegl Istvánt* és *Raskó Istvánt* (Kis-Jenő) ajánlotta Szunter Nándor.

Popesku Jánost (Magyarát), *Stanescu Józsefet* és *Pápa Eleket* Berzáról, *Neszly Jánost*, *Köhler Gusztávot*, *Balogh Istvánt* és *Kovács Ágostont* Kovászincról, *Buday Istvánt*, *Botta Dömét*, *Buchta Ágoston*, *Hackenberger Lászlót*, *Moravek Elemért* és *Fülöp Józsefet* Kurticsról, – *Palla Józsefet* Kapruncáról, – *Varga Györgyöt*, *Paguba Simont* és *Nadaban Demetert* Székudvárról, – *Papp Sándort* Solymosról és *Rajla Márton* Csernovics Simándról ajánlotta Varjassy Árpád.

Mind a 33 ajánlott tag félvétetik.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette /aláírás/ titkár.

◆ 5 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1886.^a évi oct. 8-án tartott rendes üléséről.

Elnök: Lukácsy Miklós

Jegyző: Dömötör László

Jelen van: dr. Jancsó B[enedek], Antolik K[ároly], Salacz Gyula, Szunter N[ándor].

A választmány Lukácsy Miklóst kéri
föl az elnökségre. Az elnök az ülést
megnyitván

a jelen ülés jegyzők[önyvé]nek hitele-
sítésére Antolik K-t és dr. Jancsó B-et
kéri föl.

1. Az elnök meleg szavakkal ecsetel-
vén azt a csapást, mely az egyesületet
Tabajdi Károly főispánnak halálával
sújtotta, indítványozza, hogy az egye-
sület a boldogultnak koporsójára
koszorút küldjön, hogy a család óhajtásá-
hoz képest bízassék meg valaki, hogy
az egyesület részéről a sírnál beszédet
tartson, és hogy a választmány a kö-
gyűlés tárgysorozatába vegye föl az
özvegyhez intézendő részvétirat
ügyét.^b

A koszorú elkészítettsével a választ-
mány a titkárt bízza meg. A szónoklat-
ra egyhangúlag dr. Jancsót kéri föl, ki
a megbízást el is fogadja.

2. Új tagokul bejelentettek: Fendrich
Gusztáv erdész Monyászáról, – Sche-

a Emendálva ebből: 886.

b Tabajdi Károly, a Kölcsey Egyesület elnöke, Arad város és megye főispánja 1886. október 7-én hunyt el.

idt Miklós plébános Monyászáról, Zdrahál Ferenc kincst[ári] ispán Pécskáról, – Leitner István Pécskáról, – Bresztánszky Endre erdész Tótnádasról, – Momák Flórián Almás-Kamarásról, – Buttinger József és Antal Miklós Ó-Sz[ent]-Annáról, – Gyurkovits József N[agy]-Iratosról, – Beles Vazul esperes Radnáról, – dr. Brück Gyula körorvos Seprősről, Czárán Gergely Seprősről, dr. Koch Adolf orvos Kis-Peregről és Oláh Árpád jegyző Német-Peregről.

Varjassy Árpád ajánlatára mindannyian egyhangúlag félvetettek.

Rohor Józsefet Aradról ajánlja Neumann T. Lajos –

Fölvétetett.

3. A titkár jelenti, hogy az erd[élyi] közm[űvelődési] egyes[ület] részére, a közgyűlés határozata szerint, az alapító tagsági díj (100 frt) felét, azaz 50 frtot a pénztáros kifizetett, s a nyugtát megkappa.

Tudomásul szolgál.

4. A titkár előterjeszti Varjassy Árpád kir[ályi] tanfelügyelő átiratát, melyben a zsigmondházi új iskola költségeihez 80 frt-ot kér.

A titkár indítványára a választmány

a kért összeg felét, azaz 40 frt-ot utalványoz, azzal a megjegyzéssel, hogy a második fél év múlva folyóvá tétetik.

5. A titkár kéri a választmányt, hogy a Gyulai Istvánnál rendelt nyomtatványokért járó 16 frt-ot utalványozza.

A választmány a 16 frt-ot kiutalványozza.

6. A pénztáros a pénztár állásáról a kö-

vetkező jelentést olvassa. Bevétel az év elejétől 1631 frt 39 kr, kiadás 999 frt 62 kr. Van 631 frt 77 kr.

Tudomásul vétetik.

7. Dr. Jancsó indítványozza, hogy a választmánynak terjessze elő a közgyűléseknek, hogy Vajda János költeményeiből rendeltessék meg 10 példány.

A titkár ajánlja, hogy ez az indítvány ne vitessék a közgyűlés elő, hanem szólíttassék föl a könyvtári bizottság, hogy ezt beszélje és esetleg a könyveket rendelje meg. Egyúttal fölemlíti, hogy a múzeum kérdése sokkal nagyobb lendületet venne, s a közönség figyelme sokkal jobban felé fordulna, ha lenne egy állandó szoba, hol részint a már főlajánlott, részint már letett tárgyat elhelyezni tudnánk; azért indítványozza, hogy szólíttassék föl a múzeum-bizottság, hogy minél előbb szemeljen ki helyet, s erre vonatkozólag mutasson be mielőbb tervet, hogy a választmány a szerint intézkedhessék.

A választmány az átitratokra vonatkozó minden indítványt helyesli, és a titkárt utasítja az ügy elintézésére.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.

K[elt] m[int] f[ent].

/aláírások/

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsény-egyesület választmányának 1886. október hó 14-én du. 5 órakor tartott rendkívüli ülésén.

Jelen voltak: Lukácsy Miklós, dr. Mülek Lajos, Árkay Kálmán, Révész Adolf, Antolik Károly, Szunter Nándor, Dömötör László, Fényes Dezső.

A jelenvoltak az ülés vezetésére Lukácsy Miklós urat kérvén fel, Lukácsy Miklós megnyitja az ülést.

A múlt választmányi ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesítetett.

A mai ülés egyedüli tárgya a vasárnap, f[olyó] hó 17-én összehívandó rendkívüli közgyűlés tárgysorozatának megállapítása. E közgyűlésen lesznek betöltendők az elnöki, alelnöki és esetleg egy választmányi tagsági helyek. Lukácsy Miklós ajánlatára a választmány az elnöki szék betöltésére dr. Fábián László aradi kir[ályi] törvényszéki elnök urat, az alelnöki állásra dr. Jancsó Benedek aradi főrealiskolai tanárt, a Jancsónak alelnökké választása esetén megürülendő választmányi tagságra Varjassy Árpád Arad megyei kir[ályi] tanfelügyelőt ajánlja a közgyűlésnek.

Titkár bejelent két új tagot: Valkovszky Antalt Almáskamarásról és ifj. Issekutz Istvánt Pécskáról. Mindkettőt ajánlja Varjassy Árpád tanfelügyelő. Elfogadtatnak.

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére h[elyettes] elnök dr. Müller Lajos és Révész Adolf urakat kéri fel.

Több tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

Kelt Aradon 1886. október hó 14-én.

/aláírások/

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1886. október hó 17-én tartott rendkívüli közgyűlésén.

A közgyűlés vezetésére Lukácsy Miklós úr kéreträten fel, elsősorban előterjeszti az utolsó előtti választmányi ülés azon javaslatát, hogy bold[ogult] Tabajdi Károly, Arad megye és város néhai főispánjának, a Kölcsey-egyesület volt elnökének özvegyéhez férje halála alkalmából részvétirat intéztesék, s az egyesületnek a veszteség fölötti mély sajnálkozása jegyzőkönyvileg is kifejeztessék. Kéri továbbá tudomásul venni, illetőleg jóváhagyni a választmánynak azon intézkedését, hogy a választmány dr. Jancsó Benedek úr által tartott beszédben búcsúztatta el az elhunyt elnököt, s hogy az egyesület nevében koszorút tétetett a ravatalra.

Elnök előterjesztése elfogadatik, a választmány intézkedése tudomásul vétetik, illetve jóváhagyatik.

Napirendre van kitűzve a Tabajdi Károly főispán elhunytával megüresedett elnöki állásnak, a dr. Márki Sándor volt alelnöknek Budapestre való költözése által megüresedett alelnöki állásnak, s ha ez utóbbi állásra valamelyik választmányi tag választatnák, esetleg egy választmányi tagsági helynek betöltése.

Rozsnyay Mátyás szerint a jelen közgyűlés, mely f[olyó] hó 10-ére volt első ízben összehívva, s akkor tárgysorozatába az elnökválasztást fel nem vette, jelenleg csak alelnök-választásra jogosult, miután az elnökválasztásnak a tárgysorozatba való felvétele a mai napot nem 8 nappal megelőzőleg lett a helybeli lapokban kihirdetve. Miután azonban a két hely betöltése egymással szorosan összefügg, indítványozza, hogy a választások a mai közgyűlés tárgysorozatáról levétetvén, a mai tárgysorozattal bíró közgyűlés f[olyó] hó 31-ére halasztassék el, s illetőleg már f[olyó] hó 24-én összehívassék.

Árkay Kálmán, Institoris Kálmán és Rozsnyay Mátyás urak ismételt felszólalásai után a közgyűlés kimondja, hogy az elnök, alelnök és esetleg egy választmányi tagság választására f[olyó] hó 31-ének de. 10 órájára rendkívüli közgyűlés hívandó össze; az elnöki és alelnöki teendők végzésére az alapszabályok értelmében ideiglenesen Dömötör László titkár kéretik fel.

Elnök a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Árkay Kálmán, Parecz István és Rozsnyay Mátyás urakat kéri fel.

Kelt Aradon 1886. október hó 17-én. /aláírások/

◆ 8 ◆

Jegyzőkönyv

Felvétetett a Kölcsey-egyesület 1886. évi október 31-én tartott rendkívüli közgyűlésén.

ConstatáltaTVán a közgyűlés határozatképessége, DömöTör László titkár, ki az alapszabályok értelmében ideiglenesen végezte az elnöki és alelnöki teendőket, indítványozza, hogy tekintettel a mai közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyeknek fontosságára, a közgyűlés vezetésére Lukácsy Miklós vál[asztmányi] tag úr kéressék fel. A jelenvoltak egyhangú kérelmére Lukácsy Miklós foglalván el az elnöki széket, a közgyűlést megnyitja.

Elnök a mai közgyűlésnek is bejelenti az utolsó közgyűlésnek ama határozatait, hogy az egyesület vesztesége jegyzőkönyvileg is kiterjesztessék, és a bold[ogult] főispán özvegyéhez részvétirat intéztessék. – Tudomásul vétetik.

A mai közgyűlés tárgysorozata: elnök, alelnök és esetleg egy választmányi tag választása.

Közfelkiáltással megválasztatnak: elnökké Fábián László kir[ályi] t[ör]v[ény]széki elnök; alelnökké: dr. Jancsó Benedek főrealiskolai tanár; a Jancsó helyébe választmányi tagnak Varjassy Árpád kir[ályi] tanfelügyelő.

Elnök indítványára az elnökhöz és alelnökhöz, választásukat tudtul adandó bizottság küldetik ki, mely Lukácsy Miklós vezetése alatt Rozsnyay Mátyás, Antolik Károly, DömöTör László és Fényes Dezső tagokból álland; az elnökhöz menesztendő küldöttséghez való csatlakozásra dr. Jancsó is fel fog kéretni.

Rozsnyay Mátyás indítványozza, hogy az egyesület volt alelnöke, dr. Márki Sándor budapesti főrealiskolai tanár az egyesület tiszteletbeli tagjává választassék. Egyhangúlag elfogadtatik, és a tiszt[eletbeli] tagságról szóló oklevél kiállíttatni rendeltetik.

A j[egyző]könyv hitelesítésére Lukácsy úr Varjassy Árpád, dr. Mülek Lajos és Árkay Kálmán urakat kérvén fel, a gyűlés feloszlott.

Kelt Aradon 1886. október hó 31-én. /aláírások/

◆ 9 ◆

Jegyzőkönyv

Fölvétetett a Kölcsény-egyesület választmányának 1886. november hó 4-én tartott rendes ülésén.

Jelen vannak: dr. Jancsó Benedek, Institoris Kálmán, Árkay Kálmán, Ábrai Lajos, Révész Adolf, Dömötör László, Szunter Nándor, Fényes Dezső.

Dr. Jancsó mint a választmány elnöke, köszönetet mond a közgyűlésen történt alelnökké választásért, és működésének sikere érdekében kéri a választmány támogatását. – Bejelenti, hogy a közgyűlés határozatához képest küldöttség tisztelgett Fábián László kir[ályi] t[ör]v[ény]széki elnöknél, felkérve őt az egyesület elnökségének elfogadására. Fábián László szívesen fogadta a küldöttséget, és az elnöki tiszttet elfogadta, ígérvén, hogy erejéhez képest minden el fog követni az egyesület felvirágzatására. – Bejelenti egyszersmind, hogy a közgyűlés az ő alelnökké választása következetében megürült választmányi tagsági helyre Varjassy Árpád kir[ályi] tanfelügyelőt választotta; miután azonban ő maga mint az irodalmi szakosztály elnöke, hivatalánál fogva volt tagja a választmánynak, e választás az alapszabályokkal úgy lesz megegyezésbe hozható, ha a jelenleg megüresedett irodalmi szakosztályi elnöki tiszt vagy Varjassy Árpád vagy a választmánynak más tagja által fog betöltetni.

Az elnök jelentései tudomásul vétetnek; a jelentés utolsó részét illetőleg titkár megbízatik a kérdés tanulmányozásával, s kéretik e témaiban a december havi vál[asztmányi] gyűlésre ajánlattal állani elő.

Titkár következő új tagokat jelent be: Varga József vincellér képezdei igazgató Ménesről és *Mladin* Miklós Nagyhalmágyról (ajánlja Varjassy Árpád); báró *Manndorf* Géza megyei tiszt. főjegyző (ajánlja Árkay Kálmán); *Kabdebő* Lajos és *Somogyi* Gyula keresk[edelmi] akad[émiai] tanárok (ajánlja Ábrai Lajos); *Tagányi* Gusztáv (ajánlja Szunter Nándor); – mindenki szerint hatan, megválasztatnak. – Jelenti továbbá, hogy dr. Márki Sándor úr felszólítására felkérte a Magyar Tudományos Akadémiát, hogy Kölcsények az Academia birtokában levő arcképét lemásolás végett kiadja. – Jelenti végül, hogy a Lyceum természettani szertárában Antolik Károly által rendezett természettani előadások aránylag kedvező jövedelmet hoznak az egyesület pénztárának.

Tudomásul szolgál.

Pénztárnok jelenti, hogy az ezidei összes bevétel 1656 ft 39 kr, összes kiadás 1109 ft 62 kr; maradvány 546.77 kr; ebből a takarékpénztárban van 535 ft 61 kr, a kézi pénztárban 16 ft 16 kr.

Előrelátható kiadások november és december hónapokra nyomtatványok és közművelődési célokra való adakozások címén kb. 30-40 ft-ra prae-liminálhatók. – Tagdíjakkal többen még az előző évekről is hátralékban lévén, ezeknek behajtásával az ügyész megbízatik.

A választmány ezután eszmecserébe bocsátkozott azon tervekre vonatkozólag, melyeket egyesek mint az egyesület jövedelmének szaporítására szolgáló eszközöket, kivitelre ajánlottak. Név szerint *Institoris Kálmán* az újonnan alakult dalkörnek belevonásával a Pohl Károly vendéglős által ez alkalomra díjtalanul átengedendő Fehér-Kereszt-beli nagyteremben rendezendő szavalati vagy felolvasási és dalestélyel egybekötött közvacsora tervét veti fel. Árkay Kálmán egy élitebál rendezését ajánlja; a rendezésre dr. Takácsy Sándor és báró Manndorf Géza urak volnának levélben felkérődők. Dömötör László egy, a színházban rendezendő előadást óhajtana rendeztetni; Krencsányi színigazgatónak és társulata néhány tagjának belevonásával. Végül dr. Jancsó Benedek ugyancsak a színházban rendezendő előadás eszméjét pendíti meg; színré hozatnák Sophocles *Antigonéja*, néhány kiváló helybeli vagy budapesti színész felléptével; a karokat az aradi gymnasium ifjúsága görögül adná elő. – Mindezen tervek elvben helyeseltetnek és elfogadtatnak; kivitelükkel és illetőleg az előkészületek megtételével az elnökség megbízatik. Kéretik továbbá az elnökség eljárásának eredményéről a decemberi vál[asztmányi] ülésen jelentést tenni.

Több tárgy nem levén, elnök a mai ülés j[egyző]könyvének hitelesítésére Institoris Kálmán és Szunter Nándor urakat kérvén fel, az ülést feloszlatja.

Kelt Aradon 1886. november hó 4-én.

/aláírások/

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

**az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1886. évi dec.
hó 2-án tartott rendes havi üléséről.**

Jelen van: Antolik K[ároly], Árkay K[álmán], Lukácsy M[iklós], Parecz Istv[án], Révész Ad[olf], Rozsnyay M[atyás], Szöllőssy K[ároly], Szunter N[ándor], Varjassy Á[rpád].

Elnök: dr. Jancsó B[enedek] egyes[ületi] alelnök.

Jegyző: Dömötör L[ászló] egyes[ületi] titkár.

1. Az elnök megnyitván az ülést előadja, hogy mivel az egyes[ület] több oldalról nyilvánuló kívánságnak tesz eleget akkor, ha a k[öny]vtárt minél előbb használható állapotba helyezi, és megveti alapját a már régen hangoztatott megyei múzeumnak. Igen, de erre költség kell. Azért az elnökség elhatározta, hogy új fölolvasási sorozatot nyújt. Elmondja, hogy a fölszólított írók és költők mind szívesen ajánlották fől közreműködésüket, és a dolog már annyira van, hogy a cyclus e hó 10-én megkezdődik, és mindenellett, hogy van egy terv, mely szerint az előadások a lyceum dísztermében tartasának meg, megjegyzi, hogy e cyclus, szemben azokkal a nehézségekkel, melyekkel a díszteremnek ily célra való átalakítása járna, a felolvásásokat a várósháza dísztermében tartják. Az elnökség a jegyek árát úgy állapította meg: családjegy 4 frt a tagok- és 6 frt a nem tagoknak. Személyjegy a tagoknak 2-, a nem tagoknak 3 frt. Ezenkívül adatnak ki forintos jegyek a közép-

iskolák, keresk[edelmi] akad[émia],
polg[ári] isk[ola] és tanítóképző tanu-
lói részére.

A választmány tudomásul veszi e je-
lentést,

De mivel fölmerült az eszme, hogy a
lyceum dísztermét hozzák használható
karba, a választmány Lukácsy Miklós
elnöklete alatt

kiküldi Antolik és a titkáról álló bi-
zottságot, hogy a gázbevezetés árát
tudják meg, járjanak végére a fűtés-
nek, és a székek beszerzési módozatát
állapítsák meg, részletes költségvetést
és tervet terjesszenek be a választ-
mánynak 7-én tartandó ülésére.

Az ülés egyéb tárgyai 7-ére halasztatván az elnök az ülést bezárja.
/aláírás/

◆ 11 ◆

A Kölcsényegyesület választmányának 1886. december hó 7- én tartott rendes havi ülésén felvett

Jegyzőkönyv

Jelen vannak: dr. Jancsó Benedek, Dömötör László, Pálfy József, Lukácsy
Miklós, Rozsnyay Mátyás, Antolik Károly, Szunter Nándor, dr. Kabdebó Já-
nos, Varjassy Árpád, Árkay Kálmán, Fényes Dezső.

Dr. Jancsó Benedek alelnök bejelenti, hogy Fábián László elnök elfoglalt-
sága következtében akadályozva van a jelen választmányi ülésen való rész-
vételben. Jelenti továbbá, hogy a felolvasásokat rendező bizottság megálla-
pította a felolvasások sorrendjét és megtartásuk napjait; az első felolvasás
a városháza dísztermében dec. hó 11-ére tűzetett ki. Felkéri a választmány
tagjait az eszmének felkarolására és az anyagi sikер érdekében kifejtendő
munkálkodásra.

Tudomásul szolgál.

Pénztárnok jelenti, hogy a múlt évi pénztári maradvány 540 ft 15 kr, idei bevétel 1361 ft 35 kr, összes bevétel 1901 ft 50 kr; eddigi kiadások összege 1109 ft 62 kr; jelenlegi álladék 791 ft 88 kr; ebből takarékpénztárban van 735 ft 61 kr; a kézi pénztárban 56 ft 27 kr. Tagdíjakkal többen vannak hátralékbán a megelőző évekről; az összes hátralék kitesz 864 ft-ot; ebből már befolyt 317 frt; marad behajtandó 547 ft. A folyó évben még mintegy 117 ft kiadás várható. – Tabajdi Károly bold[ogult] elnöknek alapító tagdíja, 50 ft az egylet pénztárába befolyt.

Titkár jelenti, hogy a múlt vál[asztmányi] ülés óta következők jelentették be belépési szándékukat: gr. Károlyi Tiborné úrnő alapító tagul 50 ft-tal; Tarjányi Vilmos és Tarjányi István (ajánlja Szunter); Martiny Gyula és az Arad vidéki tanító egylet (aj. Dömötör László); Zeldesán Péter (aj. Varjassy). Mindnyájan megválasztatnak; Károlyi Tiborné grófnőnek az egyesület köszönetét kifejező levél küldésével az elnökség megbízatik. – Jelenti továbbá, hogy az Antolik Károly vál[asztmányi] tag által a lyceumban tarrott természettani felolvasási cyclus bevétele 102 ft volt; ebből maradt tiszta haszon 64 ft 89 kr. A választmány Antolik Károlynak fáradtságáért és az elérte anyagi haszonért jegyzőkönyvi köszönetet mond. – A budapesti Kir[ályi] Magyar Természettudományi Társulat egyesületünkkel cserevizonyban lévén, kiadványát megküldötte. – A Magy. Tud. Akadémia, részben dr. Márki Sándor tiszteletbeli tag közbenjárására is, kiadványait megküldi az egyesületnek. – Csernyei Gyula gyoroki néptanító *Az idegenforgalomról Gyorokon* című munkáját küldi az egyesületnek kiadatás végett. Véleményes jelentéstétel végett adassák ki dr. Kabdebó János vál[asztmányi] tagnak. – Végül indítványozza titkár, hogy az Arad városi és megyei pénzintézetek, részvénnytársaságok, vasútvállalatok és iparvállalatok körözvény által kéressenek fel az egyesület számára való adakozásra. – A jelentés tudomásul vétetik; indítványai elfogadattnak.

A könyvtárnok távollétében Rozsnyay Mátyás mint a könyvtári bizottság tagja jelenti, hogy a bizottság az Arad városi Kazinczy utcai új iskolahelyiségben talált alkalmas helyet a könyvtár és a múzeum csekély terjedelmű gyűjteményei számára; felkérés folytán Arad város polgármestere hajlandónak mutatkozott e helyiséggel átengedésére, s erről az iskolaszéknek jelentést tévén, ez is hozzájárult a kérelem teljesítéséhez, és a helyiségnek alkalmasabbá tétele céljából a terem ajtaját és ablakait megerősítette. Csakis szekrényekre van még szükség, hogy a könyvtár már tavasszal a tagok rendelkezésére legyen bocsáttható. – Dr. Jancsó Benedek, Varjassy és Rozsnyay hozzászólása után a jelentés tudomásul vétetik, és kimondatik, hogy a könyvtár és múzeum gyarapítása céljából a város és vidék közönségéhez

felhívás fog intéztetni, s a megnyitandó könyvtár katalógusa sokszorosítatik.

Árkay Kálmán ügyész felhatalmazást kér arra, hogy azokat, akik tagdíjhátralékaikat kétszeri felszólítás dacára sem küldötték be, esetleg beperlés-sel fenyegesse. – Megengedtetik.

Dömötör László titkár bemutatja a Gömör megyei Közművelődési Egylet 1886. aug. 10-én tartott közgyűléssének megküldött, sok tekintetben tanulságos jegyzőkönyvét. Köszönettel tudomásul vétetik. – Bemutatja továbbá dr. Márki Sándor levelét, melyet tiszteletbeli taggá választása alkalmából írt az elnökhöz. Árkay és Varjassy indítványára e levél a közgyűlésen felolvastatni és az évkönyvben közzététetni fog. – Jelenti folytatónak, hogy Bitzó Géza, kit az egyesület Kölcsey arcképének lemásolásával megbízott, a munkát másnak adta át, ki azt e hó folytán még bevégezné. – A választmány felkéri dr. Márki Sándor urat, hogy az elkészülendő másolatot szakértőkkel meg-vizsgáltatván, ha ezek a kép elfogadását ajánlani fogják, a képet küldesse meg az egyesületnek.

Varjassy Árpád indítványozza, hogy az Arad városi Kaszinó-egylet közgyűlése kéressék fel arra, hogy az egyesület alapító tagjai közé lépjön, s esetleg évi fölöslegéből az egyesületet még ezen felül is évenkint támogassa. Elfogadtatik, és az indítvány megtételével Varjassy Árpád megbízatik.

Rozsnyay Mátyás és Révész Adolf egy-egy olcsón megszerezhető könyvtár megvételét ajánlják. A könyvtári bizottság figyelme ezen alkalomra felhívati.

A mai ülés j[egyző]könyvének hitelesítésére alelnök Antolik Károly és Szunter Nándor urakat kérvén fel, az ülést feloszlatta.

Kelt Aradon 1886. december hó 7-én. /aláírások/

◆ 12 ◆

1887. évi költségvetéshez vagyonkimutatás 1886. évről

Kölcsey-egyesület. Számadás 1886.

Kimutatás a Kölcsey-egyesület tagsági díjairól 1886 végén

Múlt 1885. évről maradt hátralék 864 ft
1886-ki kivetés 1313 ft

2177

Ebből leíratott 103

2074

Pénztári maradvány 1010 ft 45 kr
T[akaré]kpénztárban 876 ft 76 kr

133 f 69 kr

1887-re

355 h. t. á. 2. = 710 f.

197 v. t. á. 2. (-1) = 393 [f.]

552 tag ----- 1103 frt

5 alapító

6 tiszt[eletbeli]

563 tag

vagy 489 rendes

63 pártoló – Kohn Jeanette

552 tag

* A 10 frt adományhoz járultak:

Hindy Árpád 3 frt

Glasz József (Radnáról) 1 [frt]

Mezey Béla (Apatelek) 3 [frt]

Szkalla Károly (Kis Jenő) 1 [frt]

Kolacsek Károly nem tag (Pankota) 2 [frt]

10 frt

Befolyt helybeliektől 797 frt

dto [Befolyt] vidékiektől 560 frt

1 nem tagtól 2 frt

1359

Maradt hátralék 1886. végén 715

2074

Hátralékokban befolyt 347
Adományokban [befolyt] 10
1886 – kr tagsági díjakban 1002

Régi juxta^a helyb[eli] taguktól 58 frt
1886. juxta [helybeli tagokból] 68 [frt]
Vidéki tag hátraléka 589 [frt]

715 [frt]
36 h[elybeli] tag hátraléka 126 [frt]
107 v[idéki] tag [hátraléka] 589 [frt]

715

Monographia alap:

M[onographia] évi maradvány 1885. 583 f. 55.

Arad megye 1885-re I. 1200.

Kölcsey-egyes[ület] 1886-ra II. 500.

Arad város 1886-ra II. 600.

Arad megye 1886-ra II. 1200.

Július kamat 28.51

Decemberi kamat 32.06

4144 f 12.

Márkinak 886. 300 f.

Simonkai [Lajos] 886. 170.

Rezeléti [?] --- 1.65

Márkinak 887. 300

771 f 65

Készpénzmaradvány = 3372 f 47

4144 f 12

a Juxta = fizetési kötelezettség, szelvény.

A Kölcsey-egyesület vagyonkimutatása 1886 végén

Folyó sz.	Vagyon	frt.	kr.	frt.	kr.	Folyó sz.	Teher	frt.	kr.
1.	Készpénz			1 010	45		Egyenleg mint tiszta vagyon	3 396	11
2.	A könyvtár értéke ./ jelentés szerint								
	613 mű 913 darabban	1 488	24						
	Arany János mellszobra	10							
	Kölcsey arc-képe	45							
	3 db térkép	13							
	29 db zene-mű és 12 kottatartó	114	42	1 670	66				
3.	Követelések tagoknál			715					
			frt	3 396	11		frt	396	11

Kelt Aradon 1886. év december hó 31-én.

Megvizsgáltuk, és rendben lévőnek találtuk.

Arad, [1887.] január 29-én. /aláírások/

Az aradi Kölcsey-egyesület vagyona 1886-ban

F[olyó] szám	Vagyon	frt	kr	F. szám	Teher	frt	kr
1.	Készpénz	1 010	45		Egyenleg mint tiszta vagyon		
2.	Könyvek értéke a mellékelt ./ Leltár szer[int]						
3.	Zeneeszközök a mellékelt ./ Leltár szerint	114	42				
4.	Követelések tagoknál	715					

Kelt Aradon, 1886. év december 31-én.

ellenőr

Szunter Nándor pénztáros

A pénztár állása 1886. év végén

F[olyó] sz[ám]	Bevétel	fjt	kr	Kiadás	fjt	kr.	
1.	Pénztárrálladék 1885. év végén	540	15	1.	Közönművelődési célokra	668	83
2.	Júliusi kamat	15	-	2.	Népnevelési célokra	108	80
3.	Decemberi kamat	11	15	3.	Az 1885 ki évkönyv II részére	98	75
4.	Tagsági díjakban helybeli tagoktól	797	-	4.	8 db könyv és Arad megye térképe	19	-
5.	[Tagsági díjakban] vidéki tagoktól	560	05	5.	A titkári kezelési költségei	51	27
6.	Adomány egy nem tagról	2	-	6.	A pénztár kezelési költségei	73	06
7.	Az Antolik-féle fölolvásás jövedelme	64	11	7.	Az ügyész nyontatványai	8	20
8.	A fölolvásási ciklus jövedelme dec. 31-ig	272	90	8.	A titkári és pénztáros tiszteletdíja	200	-
				9.	Rendkívüli kiadás (koszorúra)	24	-
					Egyenlegül pénztárkészlet 1886. dec. 31-én	1010	45
		2262	36		2262	36	

Kelt Aradon, 1886. év december 31-én.
Megvizsgáltuk és rendben levonék találtuk.
Aradon 1887. január 26-án.
/aláírások/

සු 1887 සු

♦ 1 ♦

Jegyzőkönyv

Fölvétetett a Kölcsey-egyesület választmányának 1887. év január hó 7-én tartott havi rendes ülésén.

Jelen vannak: dr. Jancsó Benedek alelnök, dr. Kabdebó János, Révész Adolf, Árkay Kálmán, Pálfy József, Rozsnyay Mátyás, Szunter Nándor, Dömötör László, Fényes Dezső.

Alelnök jelentést tesz a városháza dísztermében rendezett felolvasási cyclusnak már eddig mutatkozó kedvező anyagi eredménye felől; e jelen-tés kapcsán Rozsnyay, Árkay és alelnök által folytatott eszmecserából kifo-lyólag a választmány kimondja, hogy a szépirodalmi felolvasások tárgyat képező költeményeknek, s azoknak tiszteletdíjjal való díjazása tárgyában a felolvasásokat rendező bizottság előleges programot terjesszen be a választ-mánynak.

Pénztárnok előterjeszti havi jelentését, mely megjegyzés nélkül tudomá-sul vétetik. Jelenti, hogy az egyesületnek az erdélyi közművelődési egyesü-let javára tett alapítványából az utolsó (második) részlet is megküldetett. Bejelenti a hátralékos tagok névsorát; ezek között a következőknek tartozá-sait kéri – behajthatatlanság miatt – leíratni: Bartha Frigyes (†) 8 ft; Beö-thy Aladár (elköltözött) 2 ft; Dancs Boldizsár (elszegényedett) 2 ft; Felds-cher Miklós ([...]) 9 ft; Gavrilovits István (szegény) 6 ft; Kiss Károly (†) 4 ft; Majszics János (†) 8 ft; Ráth Mór (†) 6 ft; Steinitzer Flóra (elkölt.) 2 ft; Takács István (†) 2 ft; Zechentmayer József (elkölt.) 8 ft; összesen 57 frt. Ja-vasolja továbbá, hogy a polgármesteri hivatalszolgának az egyesület érde-kében tett szolgálatáért 5 ft újévi ajándék adassék. Előterjesztései elfogad-tatnak.

Titkár bejelenti az új tagokat: báró Purczell Béla, Schőnwald Soma, dr. Schuster Henrik, Bartha Lajos, Hudetz Emil, Kell Manó, Lőwinger Gyula, Széchy Ákos, Wechsler József (ajánlja Szunter N.); Ravasz Imre, Ternajgo Cesar (aj. Dömötör L.); Leitner Ernő (aj. Dancs F.); Boros Béniné (aj. Ré-vész A.). – Mindannyian, szám szerint 13-an megválasztatnak. Jelenti továb-bá, hogy a temesvári Magyar Nyelvterjesztő Egyesület megküldötte múlt évi közgyűléisének jegyzőkönyvét és titkári jelentését. Átírt az Arad me-gyei és Arad városi főbb pénzintézetekhez, pártfogásukba ajánlva az egye-sület anyagi érdekeit. – A M[agyar] Kir[ályi] Vallás- és Közoktatásügyi Mi-

nisztérium megengedte, hogy Sophokles *Antigonejának* az aradi színházban leendő előadásán, mely a Kölcsey-egyesület által fog rendeztetni, az Aradi Kir[ályi] Főgymnasium VII. és VIII. osztályainak növendékei a görög szövegű kardalok előadásában részt vegyenek. Kikötí azonban a magas Miniszterium, hogy az előadás – esetleg két egymás után tartandó előadás – tiszta jövedelmének fele az Aradi Gymn. és Reáliskolai Segélyező Egyesület javára fordítassék. A titkár jelentései tudomásul vétetnek, és a színi előadás rendezésére Institoris Kálmán elnöklete alatt egy Lukácsy Miklós, Rozsnay Mátyás, Árkay Kálmán, Dömötör László, Jánosi Béla és Szunter Nándor urakból álló bizottság küldetik ki. – Folytatólag jelenti titkár, hogy Kölcsey arcképe megérkezett; ajánlja, hogy a választmány kérje fel Arad város polgármesterét, hogy ez arcképnek a városháza kistermében, mint az egyesület üléseinek rendes helyén való ideiglenes kifüggésztését megengetje. Javasolja továbbá, hogy azon színészeknek és színésznek, kik az egyesület felolvasó estélyein költeményeket szavaltak, az egyesület köszönete külön átiratban hozassék tudomásukra. – Indítványozza végül, hogy az egyesület évi rendes közgyűlései ne mint eddig szokásban volt, márciusban, hanem január utolsó vasárnapján téteszenek által. – Jelentései tudomásul vétetnek, és indítványai elfogadtatnak.

Titkár tudomásul hozza dr. Takácsy Sándor és b[áró] Manndorf Géza urak levelét, melyben az egyesület választmányát értesítik az egyesület javára általuk rendezendő táncvigalom előmunkálatai felől. Közlik a bálondezőségnak névsorát; az egyesület e rendezőségebe a maga részéről Institoris Kálmán, Árkay Kálmán és Szunter Nándor tagokat küldi.

Dr. Kabdebó János jelentést tesz Csernyei Gyulának *Az idegenforgalom Gyorokon* című, s kiadás végett a választmánynak megküldött munkája felől. Részletes bírálat után, melynek kidolgozásáért a választmány dr. Kabdebónak köszönetet szavazott, a munka el nem fogadását ajánlja. A munka kiadásra el nem vállaltatik.

Alelnök jelenti, hogy a Magyarországi Közművelődési Egyesületeknek Congressusára a Kölcsey-egyesület képviseletében ő lévén kiküldve, 5 ft congressusi költség előleges beküldésére vett felszólítást. A választmány ezen 5 ft-ot a már megszavazott 30 ft útköltségen kívül megszavazza.

Árkay Kálmán indítványozza, hogy a választmány szerezze meg az aradi Kaszinó-egylet által évenkint elárvereztetni szokott folyóiratokat. Ezen árvérésre Árkay Kálmán és dr. Jancsó Benedek kiküldetnek.

Kelt Aradon 1887. január hó 7-én.

/aláírások/

Titkári jelentés az 1886. évről.

Tisztelt Közgyűlés!

Harmadszor vagyok abban a szerencsés helyzetben, hogy kötelességeimből kifolyóan az egyesületnek egy évi működéséről számot adjak. De mivel ez az év fordulópont az egyesület életében, amennyiben az egész tisztikar leteszi tisztét: engedelmet kell kérnem a t[isztelt] Közgyűléstől arra, hogy terjedelmesebb jelentést tehessek. Nem azért óhajtom ezt tenni, hogy a három év alatt előforduló fontosabb momentumokat, mintegy kérkedésből idézzem vissza, mert az elnökség és választmány e tekintetben nyugodt lélekkel teszi le mandátumát, mivel érzi és tudja, hogy nem a számadásra való tekintet és az attól való félelem, hanem az egyesület jól felfogott és híven ápolt érdekei vezették működésében. Szó sincs róla, hogy nekünk is jónéhányságban van a szívesen végzett munkálkodásra való visszatekintés, de mindenmellett nem egyéni hiúság, hanem a nagy közönségre való tekintet késztet, hogy ezt tegyem. Az ugyan a legelcsépeltebb és legkevesebbet hajtó frázis, amikor valaki az agyonunott nótát, a közönség részvétlenségét pengeti újból és újból, hanem én most még az egyszer némi változatban meg merem kocskáztatni. Ez a változat pedig abból áll, hogy Arad megyére és városra alig hivatkozva, egy fölvidéki, igen fiatal közművelődési egyesület működéséből leszek bátor egy kis ízelítőt fölmutatni. – Gömör megyében minden nagyobb előkészület és hangos frázisok nélkül, ennek a szónak: *hazaszeretet*, elhangzása mellett megindul egy mozgalom 1883 elején, gyűjtőíveket bocsátanak ki, s ez íveken ugyanazon év szept. hó 15-ig aláíratkozott 32 alapító tag 50 frtjával, 255 rendes, 10 forintjával s 157 pártoló, 20 krtól 1 frtig váltózó kötelezettséggel, úgyhogy a 83. évi szept. 15-én tartott alakuló közgyűlés reményen felüli eredménnyel volt megtartható. A 86. évi aug. 10-én 177 tag jelenlétében tartott közgyűlés pedig constatálhatta, hogy a kibocsátott 634 aláírási ívből visszaérkezett 472 íven, 102 alapító, 761 rendes és 1134 pártoló tag jelentkezett 13 223 frt 74 kr kötelezettséggel, melyből a gyűlés napjáig 4630 frt 86 kr lett befizetve. Viszonyainkhoz hasonlítva óriás eredmény. Pedig a két megye nyelvi viszonyai közt nincs is olyan nagy különbség, mert míg Gömörnek 169 064 lakos közt 86 140 magyar van, nálunk a 303 964 lakos közt 70 288 magyart számlálunk. De más volt a felfogás, mellyel az eszme ott és itt találkozott. A Gömör megyei egyesület titkárja

mintegy büszkén említheti föl, hogy a kis *Simoni* község lakosai, kik mindenannyian földmívelők, összerakott filléreikkel léptek be alapító tagul; én a mellett a föltűnő körülmény mellett, hogy egy glogováci német ajkú lakos örömet fejezi ki a fölött, hogy egyesületünknek tagja lehet, szomorúan jegyezhetem föl, hogy a kilépett tagok között oly művelt emberek neveivel találkozunk, kiktől az egyesület egészen más áldozatokat várhatna, mint az évi 2 frtnyi tagdíjat. Ennek azután természetes kifolyása az, hogy a gömöriek 4000 frtot tesznek le alaptőkeül, és az 1887-ik évre 3193 frt kiadást irányoznak elő – segélyezvén és fönntartván 9 óvodát és 2 nyári gyermekmenhelyet – a költségvetésben. Nekünk tervezinket és eszméinket rejtegetnünk kell, hogy nyilvánulásuk pénzbe ne kerüljön, s óvakodnunk kell, hogy eszméink túl ne lépjék korlátolt anyagi képességünk határait. Könyvtárügyünk valóságos tengeri kígyó, féltünkben emlegetjük, és ijesztgetjük vele egymást, mert nincs ezer forintunk, mellyel hadat intézhetnénk az aradi olvasó közönség ízlését meghódító külföldi, – a sok esetben kétes értékű, – s a legtöbb esetben káros importnak. Múzeumalapítás ügyében megelőznek bennünket olyan kis városok, melyeknek Araddal együtt való emlegetése vagy pláne összehasonlítása, nem kis mértékben támadná meg büszkeségünket. Távol legyen tőlem, hogy akár a megye, akár a város haza-fiságát vagy a történelem és ősök emléke iránti kegyeletét itt érintsem, de nem fojthatom el azt a nézetemet, hogy egyáltalában nem válik büszkeségeinkre, hogy e tekintetben csak hajótörést szenvedett tervezetekkel és jámbor óhajtásokkal kell számolnunk. A minden nap lázas élet zaklatásai, hivatalos és magán gondok kiölik belölünk az idealizmust, lényünknek azt a nemesebb részét, mely, míg egyrészt kibékít bennünket a földre vonó szellemi és testi terhekkel, másként hatásaiban egy új életnek képezi alapját, s maradékaink háláját vonja maga után.

Most egy éve azzal a reménnyel kecsegtem magamat, hogy e tárgyban az lesz az utolsó följajdulásom. De fájdalom! ismétlenül kellett azt. Tálan utolsó eset, hogy e kérdést feszegtem; szívemből kívánom, hogy az utánam jövők többet tudjanak tenni és fáradni.

Hanem térijünk át az alapszabályuktól körülvírott működési körökre, s lássuk, mit tettünk azok érdekében, mit tettünk általában, s mit lehetett volna tennünk?

Az egyesület szervezetében igen fontos és szomorú változások történtek. Súlyos csapás érte egyesületünket elnökének és alapító tagjának, *Tabajdi Károly* főispánnak a múlt évi okt. 7-én történt gyászos elhunytával. Hogy mit vesztett benne az egyesület, tudják mindazok, kik az egyesület alakulását és hat éves működését figyelemmel kísérték és ismerték. Az 1881-ben ki-fejezésre jutott eszme egész nagyságát és fontosságát fölfogta, s annak va-

lósításáért határozott lelkületének egész komolyságával lépett sorompóba. A lelkes szavak kíséretében szétküldött aláírási ívek tömegesen jelentették a tagokat, s 1881. ápr. 24-én 2 alapító, 167 rendes és 38 pártoló, tehát összesen 207 taggal, az ő elnöklete alatt alakult meg az egyesület. Az egyesület szükségessége meggyőződése lett, s mint ilyen, határozott alakot öltött és fejlődött. Gondjainak halmaza közepette sem feledkezett meg arról soha, s idejével és tanácsával mindig rendelkezésére állott az egyesületi ügyekben hozzá forduló tiszttiselőknek. Ügyeinknek és eszméinknek a városnál és megyénél minden kész és lelkes szószólója volt, s nevével össze vannak kötve az egyesület életének oly fontosabb mozzanatai, melyek határkövül állanak az egyesület évei között. Az egyesület hálájának nagyon csekély jele volt az a koszorú, melyet koporsójára tett, s az a búcsúszó, melyet a választmány főlkéréséből dr. Jancsó a sírnál ejtett, s az a részvétnyilatkozat, melyet az okt. 17-diki közgyűlés intézett a mélyen sújtott özvegyhez. Mondjunk még egyszer áldást poraira, s őrizzük kegyelettel drága emlékezetét!

Nem kisebb veszteség érte egyesületünket azzal, hogy dr. Márki Sándor, az egyesületnek kezdettől fogva páratlan buzgóságú alelnöke, Budapestre lett áthelyezése miatt szept. 14-én beadta lemondását. A vezér fájdalmas elestét az eszme legbuzgóbb harcosának távozása követte. Nem tudom, hogy nem sértem-e meg az érdemes távozónak ismert szerénységét akkor, ha jelentésemben hangsúlyozni fogom azt a veszteséget, melyet távozása okozott. Hogy miképpen kell egy eszméért lelkesülni, ha annak érdekében síkra szálltunk, miképpen kell minden résen lenni minden körülménnyel szemben, s hogy kell az odaadó lélek buzgalmának képet rányomni mindenre, mi annak az eszmének diadalra jutását érinti, s fáradalmat nem ismerve, a kishitűséget bátorítva, ellentéteket kiegyenlítve, hogy kell az ármány és sötétség fegyverei ellen küzdeni szívós kitartással és tántoríthatatlanul: ebben dr. Márki olyan mesterünk volt, hogy ha valóban figyelmes és hálás tanítványainak fogunk egykor bizonyulni, az egyesület minden körülmény között meg fog állani. Távozásával nem kívánta ő azoknak az édes-keserű kötelékeknek, melyek az egyesülethez kötötték, végleges elszakítását; határozottan kinyilatkoztatta, hogy tag akar maradni s tehetsége mindenkor rendelkezésére áll az egyesületnek. Az okt. 31-i ki rendkívüli közgyűlés lelkesedéssel és egyhanggal az egyesület *tiszteletbeli tagjává választotta*. Álljanak itt följegyezve mintaképül és bizonyítványul azok a meleg hangú sorok, melyeket e választásra feleletül küldött.

Méltóságos Elnök úr! Enyhén ítélezve meg öt éven át kifejtett tiszttiselői munkásságomat, tiszteletbeli tagjainak díszes sorába emelt a Kölcsény-egyesület. Szerénynek nevezte ezt a viszonázást; de szerénytelenség volna be nem ösmer nem, mily bőkezű volt, midőn így jutalmazott.

Követtem az egyesületünk nevét s nevével irányát adó nagy férfiú, Kölcsény tanácsát: azon kevesekhez s mennél szorosabban csatlakoztam, kik a jót és szépet szeretni s az arra törekvőnek tetteit méltányolni tudják; és fáradalmaim jutalmát, önréztemen kívül, e kevesek jóváhagyásában kerestem. E jóváhagyást, mint a kísérő oklevél sorai tanúsítják, előbb találtam meg, mint tetteim után remélhetém.

Választásomat nem is jutalomnak tekintem tehát, mely a dolog abban hagyására adna jogot – s ha nem jogot, legalább ürügyet; – nem kitüntetésnek, melynek nyomán hiúság burjánozhatnék keblemben; hanem fölhívásnak, melyet szerény ügyekezetem gyámolítói közös munkánk folytatása végett intéztek hozzáim.

Hálás köszönnett fogadom ilyetén választásomat, mely egyúttal külde-tés. Ez, s a vele járó föladat örökre odafűz engem Aradhoz, melyet nem szüleimnek, hanem feleségemnek, kis leányomnak első csókja és egy sok mun-kában sok leksi nyugalmat adó életpályának megkezdése tett igaz otthon-nommá; s melyet szeretnem és becsülnöm tanít a történetével napról nap-ra való foglalkozás fölvállalt kötelessége.

Nemcsak emlékeimmel, de tiszta szándékaimmal is gyakorta és örömet fogok időzni a Maros termő partinál, hol „büszke fejjel egy ifjú város tün-dér képe áll.” S tudom, hogy az egyesület vezetését most átvevő régi erők munkájára „magas reménnyel” nézhet a hon, mert „magyar szellem lobog e városon” és felvirul „az ifjú, szép Arad!”^a

Köszönöm tehát, ismételte is, a szívemhez forrt egyesületnek a mélyen tiszttel Elnökség által velem közölt választását, s óhajtva várok alkalomra, hogy csekély erőmmel arányos tettekben röhassam le, mit leróni oly nehéz, az egyesület iránt való hálámat.

Méltóságodnak Budapesten. 1886. november 20-dik, alázatos szolgája dr. Márki Sándor.

Azonban az idő kereke forog, s nem szabad hogy az élet jele megszűnjék. A sors igazsága a fájdalmak súlyát örömmel könnyíti és feledtetи. Az okt. 31-i közgyűlés volt az, melynek föladata volt hogy visszazökkentse az egyesület működését rendes vágásába, közelkiáltással elnökül választ-ván Fábián Lászlót, akkor kir[ályi] törvényszéki elnököt, élénken osztozva később a megye és város örömeiben, főispánná lett kineveztetése alkalmával. Új elnökünknek tisztelettől és szeretettől környezett neve és jeleme biztosítékunk a jövőre nézve, hogy ez az öröm tartós lesz.

Ugyancsak ez a közgyűlés volt az, mely a dr. Márki távozásával megüresedett alelnöki tisztet becsületben megszolgált bizalommal dr. Jancsó Bene-

a Utalás Vörösmarty Mihály *Jó bor* c. költeményének második versszakára.

dekre ruházta. Egyesületünk neki már eddig is sokkal többet köszönhet, mintsem a legnagyobb joggal ne hihetnők, hogy bizalmunk és reményünk a legszebb gyümölcsöket fogja teremni.

A dr. Jancsó megválasztása után megürült választmányi tagsági helyre e közgyűlés Varjassy Árpád kir[ályi] tanfelügyelőt választotta meg, ki meleg érdeklődésével és munkálkodásával már addig is nagy szolgálatokat tett ügyünknek különösen azzal, hogy a vidéken igyekezett egyesületünknek törökvésein hirdetni és magyarázni.

A felolvasásokról szólván, igen örvendetes eseményeket jegyezhetünk föl, amennyiben Antolik Károly tanár úr szíves volt a lyceum természettani szertárában egy oct. 22. – nov. 19. terjedő 6 estén át tartó felolvasócyklust rendezni, melyen a villanyosság mibenlétét és vívmányait a legrégebb időktől kezdve napjainkig ismertette, közel 70 kísérlettel illusztrálva. A cyklus jövedelme 92 frt volt, mely összegből a 27 frt 89 krnyi költséget levonva 64 frt 11 kr maradt tiszta jövedelmül a pénztár javára. Antolik tanár úr már oly nagy áldozatokat hozott egyesületünknek, hogy helyénvalónak találom, hogy e helyen is köszönetet mondunk szíves fáradozásáért.

A II. cyklus dec. 11-től jan. 22-ig folyt le, éspedig oly erkölcsi és anyagi eredménnyel, mely eddig páratlanul áll egyesületünk életében. Buzgó alelnökünk fáradtságát nem kímélve állította össze a felolvasók lajstromát, abból az elvből indulva ki, hogy új, addig még nem működött erőket hozzon mozgásba. Törököt teljes siker koronázta, mert oly cyklust mutathattunk föl, mely úgy a tárgyaknál és azok kidolgozásánál mint a művelt közönség érdeklődésénél fogva büszkeségre szolgálhat.

A sorozat lefolyása a következő volt:

Dec. 11-én Fényes Dezső olvasta: *Schopenhauer rendszere a természettudományok világításában* c. dolgozatát. Hunyady Margit úrnő szavalta Endrődi Sándor: *Ha tudtam volna* c. költeményét és Somogyi Gyula értekezett ily cím alatt: *A nő Vörösmarty költészeteiben*.

Dec. 16-án Széchy Ákos olvasott: *A szépítőszerekről*. Czanyuga Emma k[is]a[sszony] szavalta Jakab Ödönnek Tűnődés c. költeményét és Roseth Arnold olvasta: *Egy római leány* c. tanulmányát.

Dec. 30-án Hahn Adolf olvasott *A könyvről*, Havas Aranka k[is]a[sszony] szavalta Hugó Victornak: *Mikor a gyermek jön* c. költeményét, és dr. Márki Sándor mint vendég olvasott Aradnak 1848–9-iki Viharos napjairól.

Jan. 8-án dr. Rosenberg Sándor olvasta: *Az emberiség történelmi haladása* c. értekezését, Czanyuga Emma k[is]a[sszony] szavalta Tóth Kálmán Gyöngyvirág c. költeményét és Walther Béla olvasta Newton Izsák jellemzését.

Jan. 15-én Pless Mór olvasta: *A nőkérédés nemzetgazdasági szempontból* c. tanulmányát, Somló Sándor olvasta fel: *Az apród* c. költői elbeszélését, és végül Stauber József tartott szabad előadást: *A hangról és annak észrevételeiről*.

Az itt elősortolt 5 estével a cyklus véget ért volna, azonban dr. Hamvas Károly, ki dec. 30-án kellett volna, hogy olvasson, akkor gyöngélkedett, s sikerült megnyernünk helyére az akkor itt időző dr. Márkit. Mind a közönség Hamvas úrral, mind ő az egyesülettel szemben engage-álva lévén, az elnökség, hogy egyik fél érdekei se szennedjenek csorbítást, elhatározta, hogy egy hatodik estélyt is rendez.

Így történt aztán, hogy az elnökségnek sikerült Hunyady úrnőt még egy szavalásra megnyerni: jan. 22-én egy hatodik estélyt rendeztünk, melyen Hunyady úrnő Kiss Józsefnak Agatha kisasszony c. költeményét szavolta, Hamvas Károly úr pedig ily címen olvasott: *Egy pör, melyben a közönség ítéle*.

Mint említettem, a sorozat igen szép anyagi eredménnyel végződött, amennyiben 291 frt 80 kr összes és 243 frt 80 kr tiszta jövedelmet hozott. Ilyenformán a két sorozat összesen 383 frt 80 krt, és tisztán 307 frt 91 krt jövedelmezett.

Nem mulasztatom el annak megemlítését, hogy a felolvasásokat tapasztalat szerint, a nők sokkal szívesebben látogatják mint a férfiak, továbbá hogy az elnökség a tanuló ifjúság részére kedvezményes jegyeket adott ki, hogy egyrészt alkalmat adjon neki a további képzésre, másrészt föléressze benne az áldozatkézséget és az érdeklődést komoly tárgyak iránt. Ennek kapcsán megemlíthetem, hogy egy újabb, talán a böjtben rendezendő sorozatra az elnökség párral elismert tekintély igéretét bírja felolvasás tartásra vonatkozólag.

Nem tartom érdektelennek, ha egy kis összehasonlítást teszünk a rendezett felolvasásokból és azok anyagi eredményéről a korábbi évekről.

Az 1882-ik évkönyv 625 frtot jegyez föl, mint az előadások jövedelmét; 83-ról 224-et, 884-ről két cyklus után első ízben 274 frt 9 krt, egy második cyklus után 184 frt 85 krt, tehát 458 frt 94 krt; 885-ben egy cyklus szerepel 136 frt 60 krral, s a múlt évben 2 cyklus 383 frt 80 krral. Eleitől kezdve előadások címén tehát bevettünk 1807 frt 34 krt.

Az így mellékesen begyűlt összeg tetemesen növelte pénzállományunkat, s nagyban hozzájárult ahhoz, hogy oly áldozatokat is hozhattunk, melyeket meg kellett volna tagadnunk, ha pusztán a tagíjakra vagyunk utalva. Ebből is látszik, hogy nagyon korai azoknak a magánvéleményeknek jogosultsága, hogy az egyesület hagyjon már föl a beléptidíjas felolvasásokkal.

Annál képtelenebb valami most arról beszélni, mivel látjuk, hogy a közönség érdeklődése, melynek mérője a cyklus bevétele, folytonosan fokozódik.

Most a könyvtárról kell meglemeznezem. A múlt évi közgyűlés a könyvtár gyarapítására 100 frtot vett föl, mely összeg azonban elköltetlenül maradt a következő okok alapján. Könyvtárunk abban a sötét és fűthetetlen helyiségben, hol ideiglenesen elhelyeztük, nem szaporítható, mert oda szekrényeket állítani nem lehet, ott könyvtárt kezelni képtelenség. Ily helyiségben szekrények, sőt állványok nélkül szaporítani a könyveket, nem volt kívánatos. A megajánlott 100 frtot eltettük, kérünk hozzá újabb 200 frtot, s akkor 300 frtal olyat lehet lendíteni az ügyön, mely feledtetni fogja az eddig sanyarúságokat. Hanem azért nem mondhatjuk, hogy könyvtárunk tekintélyes számú darabbal nem gyarapodott volna. mindenekelőtt meglemlítendő dr. Márki Sándor adománya, mely 132 drbra rúg. Még a válas pillanatában is jót tett velünk, s különösen könyvtárunk érezte áldozatkészét.

Igen nagy és állandó jótéteményt élvezett még az Akadémia részéről, mely az elnökség utánjárása folytán és dr. Márki közbenjárására hivatalos kiadványait díjtalanul küldi, s alig van hét, hogy egy-egy füzet ne jönne.

Nagyon fontos körülmény, hogy az elnökségnek sikerült kieszközölnie, hogy a Kir[ályi] Magy[ar] Term[észettud][ományi] Társulat velünk csereviszonyba lépett, s évkönyveinkért eddig 7 munkát küldött.

A szaporodást összegezve a következő eredményre jutunk: kaptunk

Dr. Márkitól 70 művet 132 drbba 30 frt - kr értékben.

Magánosoktól 8 [művet] 8 [drbba] 17 frt 30 kr [értékben]

Az Akadémiától 36 [művet] 36 [drbba] 14 frt 20 kr [értékben]

A Term[észettud][ományi] Társ[ulattól] 7 [művet] 7 [drbba] 11 frt 80 kr [értékben]

Úgyhogy a szaporodás 121 mű 183 drbba 73 frt 30 kr értékben.

A múlt év végén ki volt mutatva 493 mű 730 drbba 1414 frt 44 kr értékben.

Jelenlegi álladék tehát 613 mű 913 drbba, 1487 frt 74 kr értékben.

Mindamellett hogy több oldalról ígértek könyveket, könyvtárunk még nagy áldozatokat igényel, hogy a közönség részére megnyitható legyen. Ajándékul magánosoktól leginkább olyan könyveket kapunk, melyektől az illető mint tehertől igyekszik megszabadulni. E könyvek azért nem értékelélenek, sőt nagyon becses zömét fogják képezni könyvtárunknak: de e közönség modern műveket kíván, s Arad köreiben nagyon korlátolt azoknak a száma, kiket mélyebbre ható tudományos bútárkodás vezet.

A jelen közgyűlésre e tekintetben igen nagy feladat vár, amennyiben mind a könyvtár állapota, mind anyagi viszonyaink megengedik, hogy az eddigi kezdetleges fejlődési állapotból egy erélyes lépéssel fölszabadítas-

sék, s megmentessék mindazokból a bilincsekből, melyekben a zsellérkedséseknek átkos állapota tartotta, vagy a közöskodés számtalan hátránya sordorhatná.

Eljött az ideje, hogy a költségvetésben ezután állandóan szereplő házbéren oly helyiséget vegyünk föl, mely megengedi, hogy könyvtárunkat tervszerűen fejlesszük és bútorozzuk, ne pedig: toldozzuk, foldozzuk és hurcoljuk. Azok között a lehetőségek között, melyeket eddig magánúton és gyűléseken emlegettünk, s egyiket a másik után ejtettünk el, végre határozott utat kell vágnunk, ha azt nem akarjuk, hogy a folytonos másokra való támaszkodás megbénítsa működésünket, és útját állja boldogulhatásunknak.

A *jutalomkönyvekről* megemlékezvén elmondhatom, hogy az előző évek ről visszamaradt néhány kötet ifjúsági iratot és Pósa Gyermekverseinek 8 példányát az évi záró vizsgálatok alkalmával a kir[ályi] tanfelügyelő úr osztotta ki buzdító szavak kíséretében a városi iskoláknak a magyar nyelv elsajátításában legszebb előmenetelt fölmutatott tanulói közt, míg az elnökség a lyceum záró ünnepélyén három réaliskolai és egy gymn. tanulónak adott 1-1 példányt dr. Jancsó: *Kölcsey élete és művei* c. munkából.

Alapszabályaink, ha egyenesen el nem rendelik is, de mint működési ágat említi a *műtárgyak kiállítását*. Ebben az irányban, számolva azokkal a nehézségekkel, melyekkel ily, bármi kis némű kiállítás is jár, éppen semmit se tehetünk. Nem mintha ki akartunk volna térti ezek elől a nehézségek elől, de mivel többszöri tervezetés után se mertük magunkat oly vérmes reményekkel ámítani, hogy a fáradozásuktól eltekintve, a tényleges kiadásokkal meg mertük volna terhelni az egyesület pénztárat oly kétes értékű jövedelemért. [sic!] Mint a múlt évben is hangsúlyozám, az erre szükséges sok időn kívül a kezeléssel járó felelősség terhe oly súlyval nehezedik az ily nemű vállalatra, hogy viszonyaink között még az egész egyesület anyagi ereje is kockára lenne téve a helyek megbízhatatlansága miatt. E téren még egy darabig nem marad más hátra, mint jegyzékbe venni s nyilvántartani a rendelkezésre álló anyagot, s várni az alkalmat, mely ily kiállításra kedvezőnek mutatkozik.

Mindezeknek az emlegetett nehézségek ellenére is bátor vagyok megkockáztatni azt a magán nézetemet, hogy ily kiállításnak, mondhatnám kiállításoknak, nem hogy előbb-utóbb, de pár év alatt létre kell jönniök. Arad megye és város monographiájára nem írhatja rá az erre illetékes bizottság a *imprimatur^a* mindaddig, míg minden el nem követett arra nézve, hogy úgy a megye, mint a város változatos történetére vonatkozó emléktárgyak, a múltból fennmaradt ipari, műipari és művészeti termékek, hanem is ál-

a Emendálva ebből: *deprimatur*.

landóan, de legalább ideiglenesen össze nem voltak gyűjtve, s együttesen tanulmányozva, míg a fényses múltú, de kihalófélben levő oláh és szerb háziipar termékeit be nem mutatta. Az ily kiállításoknak célja lenne, nemcsak föltárnai a múltat, hanem irányt szabni a jövő munkájának, s ez irány megállapításával alapját vetni meg százak és ezrek sikeres munkálkodásának.

Ami az egyesület *zenészeti működését* illeti, e tárggyal fájdalom, hamar végezhetünk. A színházi játékrend szakadatlanságának s a zenekar állandó elfoglaltságának kell, úgy látszik, felerővnunk azt a fatális helyzetet, melybe a zenekedvelők és művelők jutottak. Valami zenei produkciónak még csak az eszméje se merült fel egész év alatt, holott a körülmények igazolták, hogy Arad művelt közönsége mindig szívesen látogatja a zenei előadásokat. Ilyenformán illuzórikussá válnék a zenei szakosztály létezése, ha annak érdemes elnöke egy egészen más irányban nem igyekeznék e név régi jó hírnevét megmenteni a magán dalkörnek legközelebb kilátásba helyezett fölléptével. Így hihetjük, hogy azok a remények, melyekkel most egy éve beszámoltam, ha más alakban is, de valósulni fognak, s az egyesületnek még igen szépen fognak gyümölcsözni.

A *megye területén levő régészeti emlékek fölkutatása* még mindeddig jámbor óhajtás, még csak nem is terv. Az olyan dolog, hogy ha az esetleg egészben az egyesület vállaira nehezednék, s azt akarnók, hogy az ha lassan is, de alaposan vitessék keresztül, ahhoz előkészületek kellenek. Tudva levő, hogy megyénk területén több őskori maradványon, mint a paulisi őstelepben s a kunhalmokon kívül egy avar s néhány római s a keresztyénség első századaiból való emlék fölkutatása lenne keresztül viendő. A *tőlünk* nagyon távol eső dolgok iránt csak az fog érdeklődni, s annak érdekében csak attól várhatunk áldozatot, kinek figyelmét közvetlen mellette, vagy a közel szomszédságban levő dolgok lebilincselték és fogva tartják. Azért szerény nézetem szerint a kitűzött célnak oly mellékújtai vannak, melyeket meg kell tennünk, hogy amazt elérhessük. Szabadságharcunkban pl. kevés városnak jutott nagyobb, egyszersmind szomorúbb szerep, mint Aradnak. Mit tettünk az erre vonatkozó emlékekért? a szabadságszobor tervezésén kívül nagyon keveset, mint Asztalos Sándor és Boczkó [Dániel] arcképe a városháza dísztermében – vagy éppen semmit. Ha véletlenül utunkba esett valami, mint a beolvastás előtt álló pecsétnyomók, vagy a bankjegy-sajtó egyes részei, megmentettük a lyceumi régiségtár részére, de a közösséget soha senki sem figyelmeztette, hogy az ily tárgyakat őrizze meg, vagy tegye le valahol, pl. a városnál vagy megyénél. A legközelebb múlt századok ipari és műipari termékek ellen, mint réz és cin edények, művészki kiállítású óralapok, a román és szerb nép háziiparban készült arany és ezüst csipkái, aranyhímzései ellen romboló hadjáratot visel a kapzsi anyagi-

ság, pénzzé teszi, beolvasztja, s elég lótás-futásra van szükségem, hogy egy-egy darabot megmenthessek a végenyészettől. Azért önálló múzeum és könyvtárhelyiség legyen a jelszó, mert bizony mondom, el találunk késni, s nagyon drágán fogunk megfizetni olyan dolgokat, melyeket most ajándékban vagy olcsó áron tudnánk megmenteni.

Az egyesület kezelése alatt levő *monographiai alapról* a következőket jelethetem:

Az alap pénztárában 1885 végén volt 583 frt 55 kr.

Ehhez jött a múlt évben:

A megye részéről 1885-iki illetmény 1200 frt – kr.

A Kölcseny-egyesület részéről, 1886-iki részlet 500 frt – kr.

Arad város részéről 1886-iki részlet 600 frt – kr.

Arad megye részéről 1886-iki részlet 1200 frt – kr.

Júliusi kamat 28 frt 51 kr

Decemberi kamat 32 frt 6 kr.

Összesen 4144 frt 12 kr

Kiadás volt:

Dr. Márki S[ándor]nak 1886-ra a kiadható tiszteletdíj 300 frt – kr.

Dr. Simonkainak 170 frt – kr.

Kezelésnél fölmerült 1 frt 65 kr.

Dr. Márkinak 1887-re előre kiadatott 300frt – kr.

Összesen 771 frt 65 kr.

mely összeget a bevételből levonva marad, mint jelenlegi pénztárallomány 3372 frt 47 kr.

A rokon egyesületekkel a múlt évben is fönntartottuk a jó viszonyt. Már említettem, hogy a Kir[ályi] Magy[ar] Term[éset]tud[ományi] Társulattal csereviszonyba léptünk. E viszony azonkívül még egy közművelődési egyesület jelentkezésével, a gömöriével tágult, amennyiben megküldte 1880. aug.-ban tartott közgyűléisének jegyzőkönyvét. Az elnökség megköszönte a figyelmet, megküldte egyesületünknek múlt évi jelentését és alapszabályait. Ezen kívül a magyar iskolaegyesület keresett föl bennünket több ízben. Többi közt tudatta, hogy a közművelődési egyesületek kongresszusa húsvétkor meg lesz tartva. E kongresszuson való képviselésre a választmány már a múlt évben fölkérte Dr. Jancsót, s ha e kongresszus létre jön, ott bennünket képviselni is fog.

A pénztár és vagyon állását a számvizsgáló bizottság elő szokta ugyan minden részletesen terjeszteni, de a titkári jelentés még bővebben szokott azzal foglalkozni. Áttérek most arra a következőkben:

Az 1885-ik évről maradt 540 frt 15 kr készpénz, 1886-ik évi tagsági díjakból befolyt 1002 frt 5 kr. A[z] 1885. évről maradt 864 frt hátralékból befolyt

347 frt. Adományokban jött 10 frt, még pedig Hindy Árpádtól 3 frt, Glasz Józseftől (Radna) 1 frt, Mezey Bélától (Apatelek) 3 frt, Szkalla Károlytól (Kis-Jenő) 4 frt és Kolacsek Károlytól (Pankota) 2 frt. Összesen bejött tagsági díjban s adományokban 1359 frt 5 kr. – Ez összeghez jön kamat fejében 26 frt 15 kr, a két felolvasási cyklus után 337 frt 1 kr. Összes bevétel lesz 2262 frt 36 kr.

Kiadás volt ezzel szemben: közművelődési célokra, mint a monographia-alaphoz 500 frt, Erdélyi Közművelődési Egy[leti] alap tagsági díja 100 frt 10 kr, a zenészeti szakosztály tartozása 28,73, Kölcsény arcképe 40 frt, összesen 668 frt 83 kr. Az 1885. évi évkönyv II. részére 98 frt 75 kr. Népnevelési célokra: a gyoroki gyermekkert segélyezése 60 frt, a feketegyarmati iskola fölszereléséhez 8 frt 80 kr, a zsigmondházi iskola segélyezése 40 frt, ajándék könyvekre 19 frt, összesen 127 frt 80 kr.

A titkárság kezelési költségei 51 frt 27 kr.

A pénztáros [kezelési költségei] 73 frt 06 kr.

Ügyész költsége 8 frt – kr.

A titkár és pénztáros tiszteletdíja 200 frt – kr.

Egy rendkívüli kiadási téTEL (koszorú) 24 frt – kr.

A kiadás összege tehát 1251 frt 91 kr.

Mely összeget az összes bevételekből levonva marad a pénztárban 1010 frt 36 kr készpénz, tehát oly összeg, mely a[z] 1885-ről maradt 540 frtnak csaknem kétszerese.

Nem mulasztatom itt el annak megemlítését, hogy a pénztár bonyolódott kezelését, a helybeli és vidéki tagok, hátralékok stb. összeütközéséből eredő nehézségeket, nagy mértékben könnyítette az új, szellemes berendezésű pénztári-könyv, mely Révész Nándor úr utasítása szerint készült, s szakértők véleménye szerint is igen nagy elismerést érdemel.

Ami a vagyonat illeti, arról a következőket mondhatom:

Készpénz 1010 frt 45 kr.

A könyvtár értéke 1488 frt 24 kr.

3 drb térkép 13 frt – kr.

Arany János mellszobra 10 frt – kr.

Kölcsény arcképe 45 frt – kr.

Hangjegyek és állványok 114 frt 42 kr.

Követelés tagoknál 715 frt – kr.

Összesen 3396 frt 11 kr.

mely a múlt évi 2914,28 krral szemben 481,83 gyarapodást mutat.

Áttérve az egyesület tagjainak számára, igen örvendetes haladásról referálhatok, intő jelül és biztatásul tekinthetjük, hogy Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye lelkes átiratban tudatta alapító taggá való belépését, mellékelve a

tagdíjat. Majd gróf Károlyi Tiborné szül. Degenfeld Emma grófné lépett be szintén alapító tagul, kellemesen lepve meg az egyesületet meleg érdeklődésével. Magánúton értesültünk, hogy a Kaszinó-társaság szintén kimon-dotta belépését. Tehát 3 alapító tag belépését jelenthetjük. Ezeken kívül be-lépett 72 r[endes] tag. Majdnem oly mértékben, mint éreztük a gyarapodás örömet, kellett megérnünk 60 tag kilépését. Ebben a számban sokat tesz a máshova költözököttek száma. A tagok szaporodása körül különösen nagy érdeme van Varjassy Árpádnak, ki maga 39 tagot – s a pénztárnoknak, ki 20 tagot ajánlott.

Az év lefolyása alatt elhaltak 8-an, név szerint: Barta Frigyes Ternován, Kiss Károly Új-Panáton, Knauer József Petrisen, Mojszin János Taucon, Szkalla József F[azekasv]arsádon, Takács István Aranyos-Maróton. Os-vald Pál és Róth Mór helyben. Nyugodjanak békében!

Meg kell emlékeznem az év alatt *tartott ülésekről* is. Volt 9 rendes és 2 rendkívüli választmányi ülés és 2 rendkívüli közgyűlés.

A titkárság 100 ügydarabot intézett el.

Végül ki kell térnem még a választmánytól beterjesztett költségvetés tár-gyalására és indokolására.

Az említett 1010 frt 45 kr. készpénzből a választmány ajánlata szerint kü-lön fog vétetni s tőkésítetni az 5 alapító tag díja, 250 frt. Ugyancsak leszá-mítva a könyvtárra a múlt évben megszavazott 100 – s a dr. Jancsó küldeté-sére fölvett 30 frtot

marad készpénz 630 frt 45 kr.

tagdíjban várható 1103 [frt] – [kr]

új tagok után reménylhető 50 [frt] – [kr]

kamat lesz 50 [frt] – [kr]

hátralékból számitható 300 [frt] – [kr]

előadások után 300 [frt] – [kr]

Összes előirányzott bevétel 2433 frt 45 kr.

A választmány meg van győződve, hogy a bevételek két tétele t[ud-ni]j[i][llik] az új tagok és előadások után várható összeg tetemesen túl fogja lépni az előirányzatot, de tárgyilagos, reális bevételt akart előterjeszteni. Igen sokat vár még a választmány a tervezett táncmulatságtól, *Antigoné* előadásából és a magán-dalkörnek főlajánlott közreműködésétől is.

A költségvetésben előirányzott kiadás a következőképpen oszlik föl:

Monographia-alap 500 frt.

Kezelési költség (melyben benne van a titkár és pénztáros tiszteletdíja, 200 frt, és előre nem látható apróbb kiadások) 300 [frt.]

Népnevelési célokra 200 [frt.]

Könyvtárra 200 [frt.]

Évkönyv 8 ív á 21 frt és expediálás 200 [frt.]

Szolgák díja, (egyiké 35, másiké 5) 40 [frt.]

Rendkívüli kiadásokra 200 frt.

Könyvtár és múzeum helyiség bérre 160 [frt.]

Összesen 1800 frt.

Mely összeg a bevétellel összehasonlítva 633 frt 45 kr maradékot mutat, melyhez ha hozzá vesszük a tőkésített 250 frtot, 883 frt 45 krt.

A választmány a kiadások következő tételeinek indokolását tartja szükségesnek:

Évkönyvet a választmány eredetileg nem akart adni, de engedve a közvélemény sürgető nyomásának, elhatározta annak kiadását. Támogatva van e határozatában attól a körülménytől, hogy az évkönyv részére érdekes dolgozatai vannak, és hogy annak kiadását megengedik az egyesület anyagi viszonyai.

A nyugtakézbesítő szolga eddig 30 frtot kapott, de a pénztárnok, zaklatva annak örökösi panaszaitól, jónak láttá az 5 frt-nyi javítást ajánlani.

A rendkívüli kiadásokra a szokott 100 frt helyett azért vett föl a választmány 200 frtot, hogy ha esetleg a könyvtár, múzeum vagy népnevelési tételeknél áthágásokra lenne kilátás, ha a könyvtárnál lakkás fölvétele esetén hurcolkodás, bútorozás, a múzeumnál valami értékes tárgyak vásárlása, vagy valami nemzeti ügyben igényelt gyors adakozás fordulna elő, a választmány keze ne legyen megkötve. A 200 frt fölvétele még korántsem involválja annak elköltését. A választmány és elnökség, úgy mint eddig, kötelességének fogja ismerni a takarékkosságot.

A könyvtár és múzeum helyiségének bérére fölvett a választmány 160 frtot, amelyen 2 nagyobb, esetleg 3 kisebb szobát lehet bérelni. Tette ezt azért, mert meg van győződve arról, hogy az egyesület méltóságával nem fér össze az a huzavona, melynek eddig ezek a dolgok kitéve voltak. Hogy a felajánlott gyűjteményeket egyesíthessük, s bemutatásukkal érdekeltéset keltsünk, hogy könyvtárunkat megnyithassuk: föltétlenül szüksége van egy önálló, minden befogadó helyiségre.

És most kérem a t[isztelt] közgyűlést, hogy szíveskedjék jelentésemet tudomásul venni.

Arad, 1887. január hó 08.^a

Dömötör László, titkár.

[Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), *A Kölcsény-egyesület Évkönyve az 1886-ik évről*, IV. évf., Arad, 1887. 79–93.]

a Javítva ebből: Arad, 1887. január hó 80.

A pénztár állása 1886. év végén

Folyó sz.	Bevétel	fjt	kr	Folyó sz.	Kiadás	fjt	kr
1.	Pénztár-álladék 1885. év végén	540	15	1.	Közminűvelődési célokra	668	83
2.	Júliusi kamat	15	-	2.	Népmovelési célokra	108	80
3.	Decembéri kamat	11	15	3.	Az 1885-iki évkönyv II. részére	98	75
4.	Tagsági díjakban helybeli tagoktól	797	-	4.	8 drb könyv és Arad megye térképe	19	-
5.	[Tagsági díjakba] vidéki tagoktól	560	5	5.	A titkári kezelési költségei	51	27
6.	Adomány egy nem tagtól	2	-	6.	A pénztár kezelési költségei	73	6
7.	Az Antolik-féle főölvasás jovedelme	64	11	7.	Az ügyész nyomtatványai	8	20
8.	A fölöslegasási ciklus jovedelme dec. 31-ig	272	90	8.	A titkár és pénzügyos tiszteletdíja	200	-
				9.	Rendkívüli kiadás (koszorúra)	24	-
					Egyenlegű pénztár-készlet 1886. dec. 31.	1010	45
						2262	36

Kelt Aradon, 1886. év decembert 31-én.

Pless Mór, ellenör

Szuntter Nándor, pénztáros

Megvizsgáltuk és rendben levőnek találtuk. Aradon, 1887. január 26.-án.

Revész Nándor, Heinrich Sándor, Eckhart Ede.

[Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), A Kőlcsey-egyesület Évkönyve az 1886-ik évről, IV. évf. Arad, 1887. 94.]

Vagyon-kimutatása 1886 végén

Folyó sz.	Vagyon	frt	kr	frt	kr	Folyó sz.	Teher	frt	kr
1.	Készpénz	–	–	1010	45		Egyenleg mint tiszta vagyon	3 396	11
2.	A konyvtár értéke „jelentés szerint 613 mű 913 drb- ban	1 488	24						
	Arauy János mellszobra	10	–						
	Kölcsény arcképe	45	–						
	3 drb lérkép	13	–						
	29 drb zenemű és 12 kötöttárió								
3.	Követelések tagoknál			715	–				
				3 396	11			3 396	11

Kelt Aradon, 1886. év december 31-én.

Pless Mór, ellenőr

Szunter Nándor, pénztáros

Megvizsgáltuk és rendben levőnek találtuk. Aradon, 1887. január 26-án.

Révész Nándor, Heinrich Sándor, Eckhart Ede.

[Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), A Kölcsény-egyesület Évkönyve az 1886-ik évről, IV. évf., Arad, 1887. 95.]

◆ 3 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmányának február 17-én tartott rendes havi üléséről

1. *Jancsó Benedek elnök az ülést megnyitván, üdvözli az újon megalakult választmányt, mely az új cyclusban most tartja első ülését. – Erre Varjassy Árpád vár[asztmányi] tag előterjesztést tesz egy közmívelődési fiók-egylet szervezése ügyében, melynek administratióját a Kölcsey-egyesület vállalná magára, s melynek jövedelméből bizonyos hányad a Kölcsey-egyesület pénztárába folyna.*

A választmány elvileg elfogadja az indítványt, s felkéri Varjassy Árpádot, hogy az erdélyi anya-egylettel érintkezésbe lépve, az ügyet tüzetes tanulmány tárgyává tenni, s az eredményről a legközelebbi választmányi ülésen jelentést tenni szíveskedjék.

2. *Dömötör László titkár jelenti, hogy a legutóbbi felolvasó cyclusban közreműködött művészkek- és művészsnőknek, továbbá Odry Lehel úrnak, a Magyar Királyi Operaház tagjának, ki az Antigoné-partitura megszerzését az egyesület részére szíves volt kieszközölni, az egyesület nevében köszönetet mondott.*

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

3. Titkár jelenti, hogy a helybeli pénzintézetekhez, továbbá a Keresk[edelmi] és Iparkamarához az egyesület tá-

mogatása iránt megkeresések intézettek. A megkeresésre eddig csupán a Keresk[edelmi] és Iparkamara válaszolt, tudatva, hogy az egyesület kérelmére csak a jövő évi költségvetésben reflectálhat, minthogy az idei már a n[agy]m[éltságú] Minisztériumtól helyben hagyatott; s egyúttal felajánlva a monographia számára a Kamara irattárában felhalmozott közgazdasági adatokat.

Tudomásul vétetik, illetve köszönettel fogadatik.

4. Titkár előterjeszti a Magyar Léghajózó Egylet átiratát, melyben kísérletekkel összekötött népszerű tudományos felolvasások tartása iránt tesz ajánlatot, oly módon, hogy a tiszta jövedelmet a közvetítés s a rendezés fejében a Kölcsey-egyesületnek engedve át, csupán a felmerülő költségek megterítését kéri.

Minthogy a Kölcsey-egyesület célja az ajánlatot tevő egylet céljától és működési körétől messze esik, továbbá, minthogy a Léghajózó Egylet komoly tudományos jellege iránt is alapos kétések merültek fel, a választmány a felolvasások ügyében a közvetítést nem vállalhatja el, s az ajánlat felett napirendre tér.

5. Titkár jelenti, hogy a következők óhajtanak, rendes tagokul, az Egyesület kötelékébe lépni: *Toma Szilárd* (ajánlja Háhn Adolf), *Székely Salamon* (aj. Dömötör), *Eötvös Géza* és *Eötvös Margit* (aj. Hindy Árpád), *Incze Lajos* és *Szterényi Hugó* (aj. Jancsó Benedek), *Dániel Endre* (aj. Lendvay Sándor), dr. *Verzár Gyula* (aj. Varjassy Árpád).

Kifogás ellenök nem tétetvén, az Egyesület kötelékébe rendes tagokul fölvé tetnek.

6. Elnök jelenti, hogy a választmány megbízásából a Kaszinó régi hírlapjai közül a következőket vásárolta meg az Egyesület könyvtára részére: *Fővárosi Lapok, Bolond Isták, Borsszem Jankó* (1-1 évi folyam), *Egyetértés, Budapesti Hírlap, Nemzet, Pesti Napló* (3-3 évi folyam), összesen 24 frt-ért; kéri egyszersmind ez összeget, s viteldíj fejében 1 frt-ot az Egyesület pénztárából kiutalványozni.

Tudomásul vétetik, s a kért összeg, 25 frt, kiutalványoztatik.

7. Szunter Nándor pénztárnok a következőkben terjeszti elő a pénztár állapotáról szóló havi kimutatását:

Múlt évről maradt 1010,45 frt

Idei bevétel 86,90

Összesen 1097,35

Kiadás 252,90

---Maradt készpénz 844,45

Ebből:

Alaptőke (takarékpénztárban) 250

Rendelkezésre 576,76

Kézi pénztárban 17,69

Összesen 844,45

Kéri egyúttal, hogy Kohn Jeanette pártoló tag díja (2 frt), minthogy az illető elköltözött Aradról, leírassék.

Tudomásul vétetik, s a 2 frt leírása elrendeztetik.

8. Elnök jelenti, hogy Antigoné partitúrája megérkezett, s az ifjúság hozzá is fogott a karénekek betanulásához. Minthogy azonban az idő rövid, s a melódia rendkívül nehéz, a siker érde-

kében kívánatosnak tartja, hogy a tervezett műkedvelői előadás jövő évre halasztassék.

A választmány megbízza a zenészeti szakbizottságot, hogy a felmerült nehézségekről szakértői véleményt mondjon, s ennek eredményétől teszi függővé határozatát.

9. Titkár jelenti, hogy a választmány megbízásából három alkalmas helyiséget szemelt ki a könyvtár számára, s kéri a választmányt, hogy ez ügyben végleges határozatot hozzon.

A választmány megbízza a titkárt és könyvtárnokot, hogy a három helyiség közül a legalkalmasabbat béreljék ki a könyvtár céljaira, oly módon, hogy a bérösszeg a 200 frt-ot meg ne haladja.

10. Elnök előterjeszti, hogy tavaly egy bizottság küldetett ki a Péczely-könyvtár megvétele ügyében. E bizottság akkoriban nem tudott megalkudni a könyvtár tulajdonosával, s ez most újabb propositót tett a könyvtárbizottság elnökének, mely szerint az akkor megajánlott összegért, 250 frt-ért, hajlandó a könyvtárt az Egyesületnek átengedni.

A választmány elvileg elfogadja a propositót, de mindenekelőtt constatálni kívánja, vajon a lajstromoknak megfelelő-e a könyvtár állománya, s e célból a titkárt, könyvtárnokot és Rozsnyay Mátyás vál[asztmányi] tagot küldi ki jelentéstétel végett.

11. Titkár, irodai költségekre, 20 frt-nyi összeg utalványozását, s a lefolyt három évi titkári számadások átvizsgálását kéri.

A kért összeg utalványoztatik, s a

pénztárnok és ellenőr kiküldetnek a számadások átvizsgálására.

12. *Varjassy Árpád* indítványozza, hogy az Egyesület kérje fel a Kaszinó Igazgatóságát, hogy a régi hírlapokat az egyesület könyvtára számára jutányos áron engedje át.

A választmány elfogadja az indítványt, s utasítja az elnökséget, hogy ily értelemben átiratot intézzen a Kaszinó Igazgatóságához.
Több tárgy nem lévén,
Elnök az ülést befejezettnek nyilvánítja.

K[elt] m[int] f[ent].

Jegyzette Hahn Adolf egyesületi jegyző

◆ 4 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1887. március 3-án tartott rendkívüli üléséről

Jancsó Benedek elnöklete alatt, jelen voltak: Roseth [Arnold], Árkay [Kálmán], Pless [Mór], Dömötör [László], Parecz [István], Antolik [Károly], Szunter [Nándor], Hindy [Árpád]. – A jegyzőkönyvet hitelesítik: Hindy és Árkay.

1. Elnök Jancsó Benedek előterjeszti, hogy tekintettel a Kölcsey-egyesület vidéki tagjaira, kiknek érdekei eddig figyelmen kívül hagyattak, továbbá a Kölcsey-egyesület támogatásával felállítandó ravnai iskola céljaira, a választmány jóváhagyásának reményében, mozgalmat indított egy Pécskára rendezendő irodalmi kirándulás ügyében, mely az egyesületi tagok, az aradi magánakör és a Kremsányi-féle színtár-

sulat néhány tagjának részvételével március 8-án tartatnék meg. Az ügyet melegen felkarolta Takácsy Sándor megyei t[ekintetes] főjegyző úr, – ki ezen ülésre meghívott, – s az ő fáradozásának köszönhető, hogy a pécskai helyi bizottság, élén ifj. Issekutz István-nal, már megalakult, s a fogadás- és elszállásolásra nézve az előkészületek megtétettek. A kirándulás programját elnök a következőkben terjeszti elő:

1. Felolvasás (a Kölcsey-egyesületről); Jancsó Benedek.
2. Szavalatok: Hunyady Margit, Czanyuga Emma, Havas Aranka.
3. Ének (népdalok): Somlóné [Vadnai Vilma].
4. Hegedű: Dancs [Ferenc].
5. Quartett: a magándalkör.
6. Solo: Buja [Sándor].
7. Társas vacsora és tánc.

A választmány helyeslőleg tudomásul veszi az elnök intézkedéseit, s elhatározza, hogy a ravnai iskola javára, az említett programmal, irodalmi és művészeti kirándulást rendez f[olyó] hó 8-án. Egyúttal, ugyancsak elnök előterjesztésére, köszönetet szavaz Takácsy Sándor és b[áró] Manndorf uraknak, kik a Kölcsey-egyesület báljának sikérét hatható közreműködésükkel biztosították, és elhatározza, hogy e köszönetnyilvánítás velük jegyzőkönyvi kivonatban közöltessék.

2. Titkár a következő új tagokat jelenti be: Hruzek Béla, Hász Sándor (aj[ánlotta] Dömötör); Böhm Lajos (aj. Kabdebó); Kugler Lajos (aj. Szunter).

Minthogy ellenük kifogás nem merült fel, az egyesület kebelébe fölvétettek.

3. Pénztárnok előterjeszti az egyesület

táncvigalmáról szóló számadást:

Bevétel: 988 ft.

Kiadás 563 [ft] 95 kr

Maradt tiszta jövedelem 424 ft 5 kr.

Tudomásul vétetik.

4. Titkár előterjeszti, hogy a választmány megbízása értelmében, a könyvtárnokkal együtt, alkalmas helyiséget szemelt ki az egyesületi könyvtár számára, a Kölcsény-utcai Sarlott-féle házban. A helyiség két első emeleti szobából áll, melyekért 160 frt évi bér fizetendő. Ezenkívül egy ajtó nyitásának fele költsége hárulna az egyesületre: 15 frt; a költség másik felét a tulajdonos viselné.

A választmány elhatározza, hogy a ki-jelölt helyiséget a könyvtár céljaira ki-bérli, s megbízza az egyesületi ügyészt, hogy a bér szerződést kösse meg, lehetséges három évre, az utolsó évben három havi felmondással.

Más tárgy nem lévén,
elnök az ülést befejezettnek nyilvánítja.

Kelt, mint fenn.

Háhn Adolf egyesületi jegyző /aláírások/

◆ 5 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsény-egyesület választmányának 1887. március 16-án tartott üléséről

Jancsó Benedek elnöklete alatt jelen voltak: Lukácsy [Miklós], Mandl [Vilmos], Varjassy [Árpád], Szunter [Nándor], Dömötör [László], Roseth [Arnold], Háhn [Adolf]. – A jegyzőkönyvet hitelesítik: Lukácsy, Szunter.

1. Elnök az ülést megnyitván, titkár jelenti, hogy a következő urak kíván nak az egyesületbe rendes tagokul belépni: *Ujlaki József, Kovács Vince* (aj[ánlja] Szunter), *Robitsek József* (aj. Lendvay), *Hoór Zsigmond* (aj. Roseth), Marek Mór, Buja Sándor ([ajánlja] Jan csó), *Szirmay Lajos* ([ajánlja] Lukácsy).

Kifogás nem tétetvén ellenök, az egye sület kebelébe rendes tagokul fölvétet nek.

2. Pénztárnok bemutatja a februári havi pénztári jelentést, melynek fő adatai a következők:

Bevétel: Maradék a múlt évről 1 010,45

Tagsági díj 471

Fölolvásás 103,35

Báli jövedelem 424,05

Adományok 30

Összesen 2 038,85

Kiadás: 445,09

Maradék: 1 593,76

Ebből:

Takarékpénztárban tőkésítve 250

Takarékpénztárban 1 298,76

Kézi pénztárban 45

Összesen 1 593,76

3. Titkár jelenti, hogy a Krecsányi által, műkedvelők közreműködésével az Egyesület javára rendezett matinée 20,77 ft tiszta jövedelmet hozott. Indít ványozza egyszersmind, hogy Krecsá nyinak és a színházi férfi-tagoknak be cses közreműködésükért, továbbá *Kris pin* József úrnak a zongora díjtalan át engedéseért hírlapilag, a műkedvelők nek és a színház nőtagjainak pedig át iratilag köszönet szavaztassék.

A jelentés tudomásul vétetvén, az indítvány egyhangúlag elfogadtatik.

4. Elnök jelenti, hogy a pécskai kirándulás összes bevétele 214 fr 50 kr, kiadása 131,54; marad tehát az Egyesület számára 84 ft 96 kr. Bemutatja egyszersmind a részletes számadást, s indítványozza, hogy e számadás a helyi lapokban közzé tétetvén, a pécskai rendezőbizottság elnökének és tagjainak átiratilag köszönet szavaztassék, azon lelkes buzgalomért, melyet az Egyesület érdekében kifejtettek.

A számadás tudomásul vétetvén, az indítvány egyhangúlag elfogadtatik.

5. Titkár jelenti, hogy Bendik József úr az Egyesület könyvtára számára Kosuth Pesti Hírlapjának 1843. és 1844. évi I. félévi folyamát ajándékozta.

A becses adomány köszönettel fogadtatván, titkár megbízatik, hogy az Egyesület köszönetét az adományozóval közölje.

6. Titkár jelenti, hogy a könyvtár helyiségek bérletére nézve csak szóbeli egyezséget sikerült kötnie, mely szerint a bérlet csak egy évre kötelező, három havi felmondással, a házbérleti szabályok értelmében. Ha felmondás nem történt, a helyiség még egy évre megtartható, ugyanazon feltételek mellett.

Tudomásul vétetik.

7. Ugyancsak a könyvtárra vonatkozólag jelenti a titkár, hogy a könyvtárnokkal együtt megkezdte a könyvtár rendezését, és új könyvekre eddig 179 ft 30 kr-t költött. Kötésre 20 ft 70 kr lévén előirányozva, maradt még szekrényekre és egyéb bútorokra, továbbá

költozkodésre és vegyes kiadásokra
100 ft.

A jelentés tudomásul vétetvén, titkár és könyvtárnok megbízatnak, hogy a könyvtári helyiség bebútorzására vonatkozólag részletes költségvetést csináltassanak, és azt a jövő választmányi ülés elé terjesszék.

8. Titkár jelenti, hogy Kornis Elemér úr a 48-iki 3. utász-zászlóalj zászlójáról való, egy szentképet ajánlott fel az Egyesület régiségtáranak.

Köszönettel fogadtatik, és titkár megbízatik, hogy az ajándékozóval az Egyesület köszönetét írásban közölje.

9. Elnök előterjeszti, hogy az aradi társaság mérvadó köreiben tudakozódván, hol lenne célszerű a legközelebbi, hangversennel és felolvasással összekötött kirándulást megtartani, arra az eredményre jutott, hogy Kis-Jenő volna a legalkalmasabb hely, s ápril 30-ika a legalkalmasabb idő a kirándulásra. Felolvassa egyszersmind a kis-jenei Kaszinó választmányának jegyzőkönyvét, mely szerint a Kaszinó örömmel felkarolja a kirándulás tervét, és a Kaszinó helyiségeit díjtalanul átengedi az Egyesületnek. Egyúttal rendezőbizottságot küld ki Hirsch Béla elnöklete alatt, s biztosítja az Egyesületet, hogy a kirándulók elszállás[olás]áról gondoskodva lesz. A pénztárt a Kaszinó pénztárnoka fogja kezelni, az egyesületi pénztárnok ellenőrzése mellett. – Jelenti továbbá elnök, hogy a Főispán úrő Mélítősága, mint az Egyesület elnöke, fel fogja kérni Ehrenberg [Antal] ezredest, a mezőhegyesi méntelepek igazgatóját, hogy egyrészt a mezőhegyesiek részvételét nyerje meg, másrészt a

kiránduló társaságnak a mezőhegyesi intézeteket mutassa be. Kéri egy rendezőbizottság kiküldését, mely a részletek felől a maga körében teljhatalmúlag járjon el, s kéri a választmány tagjait, hogy a kirándulásban mentül többé vegyenek részt.

A választmány helyeslőleg tudomásul veszi az elnök által előzetesen tett lépéseket, s elhatározza, hogy f[olyó] é[v] april 30-án a Kölcsey-egyesület Kis-Jenőre, felolvassással és hangversennel, esetleg táncvigalommal és társas vacsorával összekötött kirándulást rendez. A rendezőbizottság tagjaivá megválasztatnak Jancsó elnöklete alatt: *Dömötör* titkár, *Szunter* pénztárnok és *Varjassy Árpád* és *Institoris* vál[asztmányi] tagok; a táncvigalom rendezésére meghívatnak továbbá dr. *Takácsy* és b[áró] *Manndorf* urak.

Több tárgy nem lévén, Elnök az ülést befejezettnek nyilvánítja.
Kelt mint fenn. /aláírások/
Jegyzette Hahn Adolf egyesületi jegyző

◆ 6 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 887. évi máj. hó 14-én tartott üléséről.

Jelen van: az alelnökön, titkáron, pénztároson és jegyzőn kívül Varjassy Árpád és Institoris Kálmán vál[asztmányi] tag.

Elnök: dr. Jancsó B[enedek] Jegyző: Dömötör L[ászló] titkár

1. Az elnök az ülést megnyitván kinyilatkoztatja, hogy nincs ugyan jelen az

alapszabályuktól megkívánt négy vál[asztmányi] tag, de mivel a vál. ismételten volt összehívva, a közgyűléstre vonatkozó rendeletre hivatkozván azt hiszi, hogy a vál[asztmány] jelen alakjában határozatképes. Annyival is inkább óhajtja az ülés megtartását, mivel sürgős, elintézést váró ügyek vannak szönyegen.

Háhn Adolf egyes[ületi] jegyző nem ismeri el az ülés határozatképességét, az ez alapon megtagadja a jegyzőkönyv vezetését.

Mivel a jelenvoltak mind a megtartás mellett nyilatkoznak

az elnök az ülést megalakultnak mondja ki, és a jegyzőkönyv hitelesítésére Szunter N[ándor]t és Varjassy Á[rpád]t kéri föl.

2. A pénztáros a pénztár állásáról a következőket jelenti:

Összes bevétel 2 440,61 frt

Kiadás 544,09

Maradék 1 896,52 frt

A bevételt a következőkben részletezi:

A pénztárban volt az év végén 1 010,45
frt

Tagdíjban bejött (vid[éken] 150,
helyb[en] 470) 620

A felolvasásból utólagosan 33,24

Kirándulás hozott 322,87

Adományképpen jött 30

A táncmulatság jövedelme 424,05

Alapító tagok tagdíja külön 250

Ebből az összegből takarékpénztárban
el van helyezve 1 531,76 frt

A kézi pénztárban van 114,76

Az alapító tagok díjaiban 250

Összesen 1 896,52 frt.

A választmány tudomásul veszi a jelentést.

3. Új tagokat ajánltattak: Kormos Ödönt, Pohl Károlyt és Nikolits Pétert ajánlják Szunter. Hacker Márkot (Csermő), Kabdebo Bélát és Sándort (Talpason), Olasz Lajos (Ágyán) ajánlják Kabdebó Lajos. Nagy Farkast ajánlják Plesch Herman és Szilárd Istvánt ajánlják dr. Jancsó.

Mindannyian félvétettek.

4. Varjassy Árpád tudatja, hogy ifj. Kristyóry János magán úton fölszólította, hogy ajánljon két rovnai fiút, egyiket hozzá pék-, másikat asztalosinasnak.

A választmány azt határozza, hogy ez ügyben magán úton fog eljárni.

5. A titkár jelenti, hogy a szekrényeket megrendelte az egyik 45, a másik 55 frt lesz. Végére járt továbbá, hogy egy 4 m hosszú, 3 fiókkal ellátott festett asztal 13 frt-ba, egy 120 m hosszú ki sebb asztal szintén záros fiókkal 8 frt-ba, 12 drb hajlított fa szék 29 frt-ba fog kerülni.

A választmány helyben hagyja a szekrények megrendelését, és utasítja titkárát, hogy az asztalokat és székeket a jövő évi költségvetés terhére rendelje meg.

6. Titkár kéri a választmányt, hogy a Réthy L[ipót] és fiánál rendelt nyomtatványokért járó összeget, 14 frt 80 kr-t utalványozza.

A választmány utalványozza a 14 frt 80 kr-t.

7. Az elnök jelentést tesz a kis-jenei kirándulásról. Meleg szavakkal emlék-

szik meg az ottani rendezőség működéséről, és kiemeli, hogy a fényes eredményben nagy része van Ormos Péter alispán úrnak; hogy a mezőhegyesi tartózkodást az ottani igazgatók és rendezőség mennyeire igyekeztek kellemessé tenni. Miután kijelenti, hogy a kirándulás 283 frt 12 kr tiszta jövedelmet hozott, indítványozza, hogy az egyesület mondjon köszönetet a kisjenői rendezőségnek, különösen Tabajdi Sándornak, Hirsch Bélának és Ulrich Antalnak, Mezőhegyesen Gluzek Béla és Ehrnberger Antal igazgatóknak, az alispán úrnál pedig egy 3 tagú küldöttség tolmácsolja az egyesület házáját.

A választmány örömmel veszi tudomásul a jelentést, megbízva titkárt a köszönő iratok szerkesztésével, s az alispánhoz küldöttsége küldi dr. Jancsót, Institoris Kálmánt és a titkárt.

8. Az elnök jelenti, hogy az Erd[élyi] Magy[ar] Közműv[elődési] Egyes[ület] fölkérte a választmányt, hogy vállalja el az itteni tagok díjainak beszedését, melyért hajlandó 25%-ot az egyesületnek átengedni.

A választmány örömmel fogadja a megbízást a tagok névsorát átadja a pénztárosnak, kit megbíz, hogy külön könyvek készítésével kezelje az EMKE tagjait.

9. Az elnök megemlékszik a kurticsi tűzvészről, s indítványozza, hogy az egyesület adjon 50 frt a kurticsiaknak. Az egyesület már eddig is többször adott nagyobb összegeket jótékony célokra, s azt hiszi, hogy erre most különös szükség van, nemcsak hogy Kurtics a megyében van, de ott az egyesü-

letnek több tagja van, s csak az iránt számolt be reményen felüli jövedelemmel.

A választmány megszavaz 50 frt-ot s utasítja a pénztárost és elnököt, hogy az összeget minél előbb juttassa el Ormos P[éter] alispán úr kezeihez.

10. Az elnök beterjeszti az apatelki ev[angélikus] iskolaszék kérvényét, melyben az iskola fölszerelésre 15 frt-ot kér. – Varjassy Á[rpád] tanfelügye lő nyilatkozata után, hogy a tót ajkú gyermekek szépen haladnak a magyar nyelvben, s a vezetés hazafias,

a választ[mány] utalványozza a 15 frt-ot.

11. Az elnök olvassa a Magyarisk[ola]-egyesület átiratát, melyben tudatja a Közműv[elődési] Egyesületek Országos] Congressusának idejét.

Mivel az elnök ide már korábban ki lett küldve, s marad a régi álláspontja mellett, az átiratot a vál[asztmány] tudomásul veszi.

12. Az elnök bemutatja a polg[ár]mes-ter úrtól küldött ívet, mely az Asztalos Sándor családjának fölsegélésére hív fél.

A választmány 5 frt-ot utalványoz.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.
K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/
Jegyzette Dömötör László egyesületi titkár

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1887. szeptember 15-én tartott r[endet] havi választm[ányi] gyűléséről

Jancsó Benedek elnöklete alatt jelen voltak: *Dömötör* [László] titkár, *Hahn* [Adolf] jegyző, *Révész* [Nándor] id[eiglenes] pénztárnok, *Mülek* [Lajos], *Hindy* [Árpád], *Varjassy* [Árpád], *Antolik* [Károly] választmányi tagok.

1. *Jancsó* alelnök az ülést megnyitván bejelenti, hogy *Szunter* pénztárnok és *Roseth* könyvtárnok Aradról eltávozván, az egyesületnél elfoglalt állásukról lemondta. Jelenti egyszersmind, hogy Szuntertől a pénztár a számvizsgálók jelenlétében átvétetett, és rendben találtatott.

A választmány úgy *Szunter* Nándornak, ki éveken át volt az egyesület pénztárának buzgó és lelkiismeretes őre, mint *Roseth* Arnoldnak, ki a könyvtár rendezésének előmunkálatait nagy szorgalommal végezte, köszönetét és elismerését nyilvánítja, és utasítja titkárt, hogy e határozatról őket jegyzőkönyvi kivonatban értesítse.

2. Titkár jelentést tesz a következő kiadásokról, melyek részben a szünidő alatt váltak esedékessé:

Ajtó-töretés 9 fr 20

Monographia-alap 500

Klein Mór számlája 3,02

Házbér 40

Szintyei iskola 40

Zsigmondházi iskola 40

Szolga fizetése 17,50

Évkönyv expediálása 9,12

Ugyanaz 10

Tudomásul vétetik, s Révész Nándor, ki a pénztárt Szunter távozása után eddig is kezelte, a pénztár kezelésével ideiglenesen megbízatik.

3. Titkár következő jelentései:

- a) Arad város tanácsa 1887. május 21-én tartott ülésén elhatározta, hogy a régi szekrényeket egy évre kölcsön adja az egyesületnek.
- b) Angyal Béla és Vizi Ferenc ajánlják az általuk kiadott iskolai fali képeket a hazai történet és irodalom oktatásához;
- c) A könyvvásárlást előmozdító bizottság felhívja az egyesületet az ügy felkarolására;
- d) A kultúregyletek szept. 21-iki általános gyűlésére kiküldött alelnöknek már régebben megszavazott 30 frt-nyi összeget az alelnök hajlandó megosztani a titkárral, ha ez is részt vesz a congressusban;
- e) Az írók és művészek dévai kirándlása alkalmából tartott jótékony célú ünnepély jövedelméből az egyesület részére eső 178 ft 76 kr a pénztárnak átadatott, ki ez összeget a takarékpénztárban helyezte el;
- f) Az Erdélyi Kultúregyesüettel, egy régibb határozat értelmében a szövetség megköttetett. E szerint a Kultúregyesület aradi tagjaitól, bizonyos tanítáme fejében, a Kölcsey-egyesület hajtja be a tagdíjakat, s ez a megállapodás az erdélyi testvér-egyesület tagjai-val hírlapok útján fog közöltetni;

egyszerűen tudomásul vétetnek.

4. Titkár jelenti, hogy Telmányi Emil és Szkurevics Kornél főgymn[áziumi] tanárok (ajánlja Dömötör), Laukó Al-

bert főréálisk[olai] tanár és *Frankó Sarolta* kisasszony (aj[ánlja] Péterffy) az egyesület kebelébe óhajtanak fölvétetni.

Kifogás nem lévén ellenök, az egyesület rendes tagjainak sorába valamennyien fölvétetnek.

5. Titkár jelenti, hogy az Országos Magyariskola-egyesület adatokat kér a Kölcsény-egyesület vagyoni állására, múlt évi bevételreire és kiadásaira vonatkozólag.

Titkár utasítatik, hogy tájékoztatás végett az egyesület 1886-iki évkönyvét küldje meg.

6. Titkár beterjeszti *Nyilas [József]* könyvkötő számláját, ki 1885. és 1886. évről 6 ft 42 kr-t követel az egyesületen.

Az összeg kiutalványoztatik.

7. Ugyancsak titkár egy függőlámpa beszerzésére és címtábla festésére megfelelő összeg kiutalványoztatását kéri a választmánytól.

A megjelölt célra szükséges összeg kiutalványoztatik.

8. *Varjassy Árpád* kéri a választmányt, hogy a gyoroki gyermekkert részére megszavazott segély második részletét, mely eddig az iskola vezetője által nem teljesített követelmények miatt visszatartatott, utalványozza, mint-hogy újabban a követelt változtatások és igazítások az intézetben megtörténtek.

A kért segélyrészlet (20 frt) kiutalványoztatik.

9. Titkár előterjeszti *Kovács Ágoston*

kovaszinci lakosnak és érdektársainak kérvényét, melyben a kovaszinci iskola fölszerelésére 50 frt-nyi segélyért folyamodnak.

Varjassy Árpád tanfelügyelő informatívójára a kért összeg megszavaztatik.

10. Titkár jelenti, hogy a könyvtár kezelésére és a múzeum rendezésére vonatkozó szabályokat, melyeknek készítésével az elnökség megbízatott, legközelebb a választmány elé fogja terjeszteni.

11. Titkár jelenti, hogy az utolsó választmányi ülés óta következő adományok érkeztek az egyesülethez:

1) *Ettinger* Mór topolyai fűszerkereskedő: 9 db érem az Arad és Vid[éke] szerkesztősége útján;

2) *Péterffy* Antalné asszony: 48 db könyv;

3 *Vörös Vidor*: az Auf d[er] Höhe c. német folyóirat 10 évfolyama (de csak öt évfolyam teljes); a Történelmi Tár 4 évfolyama (3 évf. hiányos); Természettudományi Közlöny 5 évfolyama, többé-kevésbé hiányos; ezenkívül számos füzet, röpirat és törvény-kiadás;

4) *Eckhardt* [Ede]: 1 kötet könyv;

5) *Révész Nándor*: 1 köt. könyv;

6) *Vásárhelyi László*: Damjanich utolsó levele;

7) *Grünwald Ferenc*: ráma egy zászlóképhez;

8) *Wittmann Károly*: egy csiga;

9) *Tessényi* [...]: öt db régi vas díszítmény;

10) *Bozsok György*: 1 db bronz érem

A választmány köszönetet mond a nemes lelkű adakozóknak, és utasítja a titkárt, hogy őket e határozatról levélben értesítse.

12. Végül Jancsó alelnök jelenti, hogy legújabban alaptalan támadások intézettek egy helybeli kis lapban az egyesület elnöksége és tiszttiselői ellen. Ez alaptalan vádakat ő ugyancsak hírlapi úton visszautasította.

A választmány helyeslőleg tudomásul veszi az alelnök jelentését.

Több tárgy nem lévén, az alelnök az ülést befejezettnek nyilvánítja.

Kelt mint fenn.

/aláírások/

◆ 8 ◆

Jegyzőkönyv

A Kölcsény-egyesület választmányának 1887. év október 21-én tartott üléséről.

Jelen vannak: Dömötör László e[gyesületi] titkár, Hindy Árpád, Antolik Károly, Boros Vida és Dancs Ferenc választmányi tagok.

1. Alelnök (Jancsó Benedek) megjelenésében gátolva lévén, helyette e[gyesületi] titkár nyitja meg az ülést; elnökük adhoc Hindy Árpád s jegyzőül Dancs Ferenc urakat ajánlja.

Elfogadtatik.

2. Elnök elfoglalván helyét, felkéri titkár urat, szíveskedjék jelentéseit beterjeszteni.

3. Dömötör László titkár a maga s Jancsó Benedek nevében rövid szóbeli jelentést tesz a Közművelődési Congressusra történt kiküldetésükről. Terjedelmesebb írásbelit később fognak előterjeszteni.

Tudomásul vétetett.

4. Titkár jelenti továbbá, hogy Bartl

Károly báböntő és viaszöntő mester úrtól a megyei múzeum számára több rendbeli adományt kapott az egyesület. Nevezetesen egy, a múlt század végéről való szabaduló levelet, jó karban tartva csinos aranykeretben, s továbbá Kiss Ernő tábornok egy fehér piquet^a mellényét, s végül a báböntő céh három drb régi pecsétnyomóját.

Az adományozónak a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

5. Háhn Adolf egyesületi jegyző más-nemű elfoglaltsága miatt állásáról lemondott.

Sajnálattal tudomásul vétetett.

6. Új tagokat bejelentettek: Kosztolányi Imréné (ajánlja a titkár), Gellényi Ernő, Schoffer Győző, Mészáros Lázár, Rényi Miklós, Roderich József és Irsay Béla az Arad Csanád Egyesült Vasutak tiszttisztviselői (ajánlja Révész Adolf).

Éljenzzel fogadtatik, s mindenjában az egyesületi tagok sorába felvétetnek.

7. Elnök kéri a rendkívüli közgyűlés határidejét f[olyó] é[v] október 20-ra kitűzni. A gyűlés tárgyai lesznek: az alelnöki, pénztárosi, jegyző s könyvtárosi állások betöltése – a választmány előterjesztése a könyvtár kiegészítésére szükséges 150 frt megszavazása iránt, a titkárnak a megyei múzeumra vonatkozó előterjesztése s az ezzel kapcsolatos indítványai.

Elfogadtatik.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.
Kelt Aradon 1887. okt. 22-én. /aláírások/

a Piquet = piké, recés mintázatú anyag.

◆ 9 ◆

Jegyzőkönyv

mely fölvétetett Aradon, 1887. évi november hó 10-én a Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.

Jelen voltak: Antolik Károly egy[esületi] alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, dr. Takácsy Sándor, Hegedűs László, Vörös Vidor, Hindy Árpád, Boros Vida, Révész Adolf, dr. Kabdebo János, Laukó Albert – választmányi tagok és Decsy Géza egy[esületi] jegyző.

1. Elnöklő: Antolik Károly mint újonnan megválasztott egy[esületi] alelnök üdvözli a tagokat, és hivatalát lelkes beszéddel foglalja el. Egyesületünk működésének célzatait e két pontban foglalja össze:
 - a) helybeli és vidéki arra hivatott erőkel a tudományt népszerűsíteni és
 - b) a magyar állameszmét hatása körében megszilárdítani.

Éljenzzel fogadtatik.

2. Dömötör László titkár új tagokat bejelenti:
 - 1) Kozminszky Lipótöt ajánlva Dömötör Lászlótól
 - 2) Dr. Dálnoki Nagy Lajost ajánlva Fábián László főispántól
 - 3) Sz tankovics Milost ajánlva Péterffy Antaltól
 - 4) Törös Tivadart ajánlva Hindy Árpádtól

Fölvétetnek.

3. Titkár a Szegény Beteggyermek-segélyező Egyesületnek segélyt kérő átitratát és alapszabályait mutatja be.

A választmány megbízza titkárt, hogy az egylet pártfogása céljából a lapok-

ban buzdító felhívást intézzen a magy[ar] közönséghez.

4. Titkár bemutatja a pénztáros jelentését, mely szerint a pénztári maradvány
1 201 frt 4 kr.

Tudomásul.

5. Elnök jelenti, hogy Sárossy Gyula életrajzának megírása és születéshelyének emléktáblával leendő megjelölése, – melyet 2 évvel ezelőtt dr. Márki, volt alelnök indítványozott, – újra szönyegre hozatott Naményi Lajos hírlapíró által; e tárgyban a választmány véleményét kéri.

Ezen ügy kivitele akkorra halasztatik, mikor az egyesület pénztára jobb karban lesz.

6. Elnök felkéri dr. Takácsy Sándor vál[asztmányi] tag urat, hogy a bálrendezést elvállalni, illetőleg e célból maga köré alkalmas tagokból rendező bizottságot alakítani szíveskednék.

Dr. Takácsy vál[asztmányi] tag úr a fölhívásnak készséggel enged, s a rendező bizottság névsorát a legközelebbi vál[asztmányi] ülésen előterjeszteni ígéri.

7. Titkár jelenti, hogy az egyesület múzeuma érdekében átírt a megye tek[intet] hatóságához, kérvén a megye birtokában levő régiségeknek az egyesület részére leendő átengedését.

Tudomásul. Egyúttal a választmánynak a megyénél befolyásos tagjai fölkeretnek a hathatós közbenjárásra.

8. Dr. Takácsy Sándor felhívja a választmány figyelmét a simándi régiségekre; egyúttal felajánlja közbenjárását az ásatási engedély kieszközölésére.

Köszönettel tudomásul vétetik. Egy-szersmind határozatnak: Megkeresendő dr. Márki, hogy a megyében megkezdett kutatásait és terveit az egyesület rendelkezésére bocsátani szíveskednék. Laukó Albert egy[esületi] könyvtáros és régész szakértő pedig félkéretik, hogy a beküldendő tervezetek alapján a továbbkutatást vállalná el.
Laukó úr a kérésnek eleget tenni ígérkezik.

9. Titkár jelenti, hogy az egyesület múzeuma a következő adományokkal gazdagodott:

Püchler Károly, az A[rad]-Cs[anádi] V[asút] mérnöke, a Sz[ent] Anna – Símánd-i vonal építése közben felszínre került régiségeket ú[gy] m[int]:

- 1) 4 drb ép edényt
- 2) több töredéket
- 3) orsófejeket
- 4) csontokat
- 5) kőbalta-töredéket
- 6) egy vésőt
- 7) egy M[arcus?] Ant[onius] Commodus-féle^a ezüstpénz-darabot – ajándékozott.

Kornis Elemér

- 1) egy nemzetőri szuronyt
- 2) 25 drb pénzöt

Buja Sándor

A szegedi artézi kút fúrása alkalmával kihozott, kövült tölgyfadarabot.

Achim Gusztáv az A[rad]-Cs[anádi] V[asút] mérnöke

Egy ezüst pénzdarabot (lelhely: Agris), mely II. Fülöp makedóni király staterjének barbár utánzata.

Mindezekért az egyesület nevében há-lás köszönet nyilvánítatták.

a Commodus római császár idejéből való, Kr. u. 180–192. között készült.

10. Hindy Árpád v[álasztmányi] tag úr indítványozza, hogy a minden szép és jóért áldozni tudó Pesti Hazai Első Tákarékpénztárt is keresse meg az egyesület „segély” kieszközlése végett.

Elfogadtatik, s a megkereséssel titkár megbízatik.

11. Elnök jelenti, hogy Naményi Lajos szerint id. Szinnyei József szívesen venné, ha az egyesület vele csereviszonyba lépne; Szinnyei a Századokat, a Történelmi lapokat s a Történelmi Tár[a]t ajánlaná fel.

A választmány, az egyesület nevében szívesen fogadja az ajánlatot, s részéről saját kiadványait kész nyújtani cserébe.

12. Elnök felhívja a választmány figyelmét arra, hogy a helybeli kir[ályi] törvényszék irattárát épp most selejtezik; nem látná-e jónak emez iratok közt kutatni?

Laukó Albert könyvtáros is folykéretik az iratok megtekintésére.

13. Titkár jelenti, hogy a tagdíjjal hátralékosok 800 frt-tal tartoznak az egyesületnek. Beszedésüket indítványozza.

A beperlés későbbre halasztatván, felhívatik az egy[esületi] ügyész, hogy hátralékosokat még egyszer utoljára szólítsa fel a fizetésre.

14. Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Boros Vida és Hindy Árpád urakat kéri fel

s a gyűlést bezárja.

Kelt mint fent.
/aláírások/

Jegyzőkönyv,

**mely fölvételezett Aradon, 1887. évi december hó 7-én az aradi
Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.**

Jelen voltak: Antolik Károly egy[esületi] alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Révész Nándor pénztáros, Lukácsy Miklós, Hindy Árpád, Rozsnyay Mátyás, Varjassy Árpád, Árkay Kálmán, dr. Takács Sándor, Révész Adolf, Boros Vida vál[asztmányi] tagok és Decsy Géza egy[esületi] j[egy]ző.

1. Titkár bemutatja Lóczy Lajos levelét, melyet megkeresésére válaszul a főispához mint az egyesület elnökéhez intézett. A levél a régészeti kutatásokról szól, s a következő:

„Méltóságos Uram!

A Kölcsey-egyesület f[olyó] hó 17-én kelt 100/887. levelében foglalt megtisztelő felhívására a legnagyobb készséggel ajánlhatom fel csekély erőmet. Annál inkább is tehetem ezt, minthogy hosszabb idő óta ugyanazon intentíók vezettek a megyében tett utazásaim közben, melyek most a Kölcsey-egyesület eléggé nem méltányolható vállalkozásának pontozataiban foglaltnak. Nevezetesen az országos földtani fölvételek alkalmával minden annyi mennyiségben gyűjtöttem, hogy abból egy teljes sorozat *Arad* valamelyik tudományos intézetének jusson. Böckh J[ános] osztálytanácsos úr, a M[agyar] Kir[ályi] Földt[ani] Intézet igazgatója tud erről, és szóbeli jóváhagyását bírom, hogy a felvételek befejeztével a M[agyar] Kir[ályi] Földtani Intézet ajándéka gyanánt a duplikát mutató darabokból egy gyűjtemény Aradra küldessék.

Az archeológiai telepeket mindvégig figyelemmel kísérem, megjelölve a felvételek alapjául szolgáló 1:25 000 mértékű nagy térképen minden halomot, sáncot és romot. Mihelyt a még hiányzó két térkép Arad megye területéről 1:75 000 mértékben kiadatik, be fogom küldeni a 10 vagy 11 lapra eső archaeológiai térképet.

Reményem van, hogy a következő nyár folyamán a megye területének geológiai bejárását befejezem. Hátra van még Halmágy és Soborsin környéke a hegységből és Kis-Jenő vidéke az alföldi részből.

Minthogy a geologiai tanulmányokkal az archeologiai formai megfigyelések is együtt járnak, legyen szabad az ásatásokra vonatkozó ajánlataimat akkorra halasztanom, mikor az egész megyét ismerni fogom.

Mai tapasztalatom alapján csupán az Új Paulis-i temető mellékét és a szemlaki magas pontot merném oly helyekül ajánlani, hol kevés költséggel a történelem előtti időből, biztos eredménnyel lehet jó leleteket keresni: amennyiben mind a két helyen állandó telepek valának.

Fogadja Méltóságod legmélyebb tisztelettem tolmácsolását maradtam...
Bpest 1887. nov. 23. Alázatos szolgája: Lóczy Lajos s[aját]k[ezűleg].

Jeles tudósunk útbaigazító sorait köszönnettél vévén, a nagyobb szabású ásatásokat a választmány későbbi időkre halasztja.

2. Laukó Albert v[álasztmányi] tag és könyvtáros úr előterjeszti, hogy megbízatásában eljárt, s a törvényszék kiselejtezett íratait áttekintette: közöttük semmi értékeset nem talált.

Tudomásul.

3. Laukó Albert egy[esületi] könyvtáros úr a Bauer Henrik-féle könyvtárról tesz jelentést: mint általában, igen értekesnek jelenti ki; egyúttal bejelenti, hogy nevezett könyvtárt nemcsak külön lajstromozva, hanem külön szekrényben elhelyezve fogja megőrizni.

Örvendetes tudomásul szolgál. A választmány egyben elhatározza, hogy Péterffy Antal úrnak, mint a Bauer-féle könyvtár nagylelkű adományozójának az egyesület nevében hálás köszönetet nyilvánítassék.

4. Elnök felhatalmazást kér a felolvasásra szóló belépti jegyek kezelésére.

Megadatik.

5. Révész Nándor pénztáros előterjeszti pénztári jelentését 1887. okt. 1-től egész 1887. dec. 7-ig. E szerint október 1-én volt:

Bevétel:

Pénztári egy[en]leg 1 094,62

okt. 22. tagdíj 52

nov. 30. tagdíj 49

összesen bevétel 1 195,62

Kiadás:

okt. 26. Lámpás 8

nov. 6. Házberre 40

[nov. 6.] Tűzifára 4

[nov.] 25. dr. Márkinak 100

Összes kiadás: 152

Marad dec. 1-én:

egyenleg: 1 043,62

Ehhez járul a felolvasási jegyekből *ed-dig bevett 214,20*

Összesen bevétel: 1 257,82

egyszersmind a *pénztári maradvány*

1 887. dec. 7-én.

Tudomásul.

6. Elnök felkéri a választmányt, hogy kebeléből a bálrendező bizottságba tagokat küldjön ki; valamint dr. Takácsy Sándort, hogy az általa kiválasztottak névsorát bemutatni szíveskednék.

A választmány tagjai közül a bálbizottságba rendezőkül Dömötör László, Varjassy Árpád és Révész Adolf urakat – pénztárnokul pedig Révész Nándort választja dr. Takácsy Sándor v[álasztmányi] tag, és pedig az általa választottakat is elősorolván a bált rendező egész bizottságba következő urak választattak meg:

Elnök: ifj. Takácsy Sándor

Alelnök: báró Manndorf Géza, Dániel Endre

Pénztáros: Révész Nándor

Bizottság tagjai: Árkay Kálmán, Aknai Andor, dr. Boross Ferenc, dr. Dancs Gyula, b[á]ró Bánhidy István, Balázs

Kálmán, Dancs Ferenc, dr. Dálnoki N[agy] Lajos, Dömötör László, dr. Far-
kas Gyula, Fábián Lajos, Hász Kálmán,
dr. Hidegh Kálmán, M. Horváth Ká-
roly, Jakabfi Dezső, Jakabfi Géza, Kab-
debo Sándor, Kovács Vince, Leopold
Zsigmond, dr. Kell Lipót, Krivány Ján-
os, dr. Mandl Vilmos, dr. Oláh Ele-
mér, Oláh Andor, Őry Sándor, Parecz
György, Páris Gábor, dr. Priegl István,
Révész Adolf, Rosenberg Miksa, Ros-
enberg Béla, Sármezey Andor, Schartner
Sándor, dr. Stripl Károly, Schenk
Ferenc, dr. Szterényi Hugó, Tedeschi
Viktor, Tagányi Sándor, Telmányi
Emil, Vannay Gyula, Vannay Jenő,
Varjassy Árpád.

7. Titkár új tagokkal bejelenti Kopp Ma-
riskát ajánlva Niedermayer Tóbiástól
Őry Sándort ajánlva Révész Adolftól.

Fölvétetnek.

8. A könyvtárkezelés alapszabályainak
kidolgozása végett egy bizottság küldé-
sét javasolja elnök.

A már tényleg megválasztott könyvtá-
ri bizottság Rozsnyay Mátyás v[álaszt-
mányi] tag elnöklete alatt kiküldetik, s
tagjai közé Árkay Kálmán választatik
meg.

9. Titkár jelenti, hogy a Pesti Hazai El-
ső Takarékpénztár segélykérő megke-
resésére azzal válaszolt, hogy az egye-
sület évkönyveit visszaküldötte, s a se-
gélyező alap kimerített lévén, segélyt
nem adhat.

Tudomásul.

10. Árkay Kálmán v[álasztmányi] tag
indítványozza, hogy Asztalos Sándor
saját festésű arcképét az egyesület mú-
zeumában leendő megőrzés végett kér-

je el a város törv[ény]hatóságától.

Kérelem intézése elhatároztatik.

11. Boros Vida vál[asztmányi] tag indítványt tesz az iránt: forduljon az egyesület a megyei törv[ény]hatóság fejéhez, s kérje meg: ha új megyeház épül, abban a Kölcsény-egyesület részére egy *múzeum-helyiséget* kijelölni, illetőleg átengedni szíveskednék.

Ezen ügyben egy kérelmező küldött-ség: Varjassy Árpád, Boros Vida és Antolik Károly tagokkal a főispán úr jöindulatának megnyerése végett kiküldetik.

12. Elnök e jegyzőkönyv hitelesítésére Rozsnyay Mátyás és Lukácsy Miklós urakat kéri fel, s az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/
Decsy Géza egy[esületi] jegyző

ବୁଦ୍ଧି 1888 ବୁଦ୍ଧି

◆ 1 ◆

Jegyzőkönyv

mely fölvétetett Aradon, 1888. január 28-án az aradi Kölcsey-egyesület választmányi ülésében.

Jelen voltak: Antolik Károly egy[eti] alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Révész Nándor pénztáros, Révész Adolf, Boros Vida vár[asztmányi] tagok és Decsy Géza jegyző.

1. Elnök hitelesítőknek e jegyzőkönyvre Boros Vida és Révész Adolf v[álasztmányi] tag urakat kéri fel.

2. Pénztáros előterjeszti a pénztár állását, mely szerint:

Egyenleg 1887. dec. 1. 104 552 frt

Bevételek 432,49 frt

Összesen 1476,01 frt

Bálbevétel 110 amely még elszámolatlan

kiadások 149,28 frt

Marad pénztárálladék:

1 344,70 frt 1887. dec. 31-én.

Tudomásul.

3. Laukó Albert könyvtáros bejelenti a könyvtár állományát csoportosítva:

a) szépirodalmi mű 327

b) történelmi [mű] 139

c) bölcsészeti [mű] 155

d) klassikus [mű] 13

e) nyelvészeti [mű] 58

f) természettud[ományi mű] 19

g) folyóirat [mű] 46

összes 757 mű

Egyszersmind jelenti, hogy Révai Leo könyvárus

Kiskirályok c. művet 5,60 frt

Boldogság titka [c. művet] 1,40 frt

értékben még nem küldötte meg, holott árukat megkapta.

Tudomásul. Titkár megbízatik Révain a könyveket megvenni, továbbá határoztatik, hogy a könyvtári könyvek címének jegyzéke 2 000 példányban ki nyomatik, s a tagoknak szétküldetik, e jegyzék egy példánya ezenfelül a legközelebbi évkönyvhöz mellékletkép[p] szintén megküldetik a tagoknak.

4. Titkár előterjeszti a könyvtárkezelési szabályzatokat, melyeket a könyvtárbizottság dolgozott ki.

Csekély módosítással elfogadtatik, és a könyvtári könyvek címjegyzékéhez csatoltatni határozatik.

5. Elnök a könyvtár megnyitását 1888. március 1-ére indítványozza.

Elfogadtatik.

6. Elnök jelenti, hogy a Jánosy emléktábláját Jahn Vilmos elkészítetni, Jirsák Lajos pedig elhelyezni vállalta el.

Köszönettel vétetik.

7. Elnök indítványozza, hogy az I. ciklus felolvasóinak köszönet nyilvánítassék.

Az iratok szerkesztésével titkár megbízatik.

8. Új tagokul ajánlatnak:

Zikó János, Izsáki Imréne – Dömötör Lászlótól; Müller Izidor, Obetkó Kálmanné – Ábrai Lajostól; Decsey Hugó, Mittler Zsigmond, dr. Bácskai Albert – dr. Szerényi Hugótól; Rosenberg Béla – Révész Adolftól.

Fölvétetnek.

9. Elnök indítványozza, hogy a fölolvá-

sóhelyiség átengedéseért Salacz Gyula polgár[mester] úrnak köszönet nyilvánítassék.

A köszönet kifejezésével Boros Vida v[álasztmányi] tag bízatik meg.

10. Salacz Gyula polgármester úr az egyesület részvétéért köszönetet mond.

Tudomásul.

11. Elnök új helyiség kivételét indítványozza.

Annak keresésével elnöklő megbízatik.

12. Laukó könyvtáros beszerzendő új könyvek jegyzékét terjeszti elő.

Némi törléssel elfogadtatik.

13. Az egyesület részére adományoztak:

- 1) Kosztolányi Imrénné egy múlt századbeli ezüst tűtartót.
- 2) Vörös Vidor úr többrendbeli Kosuth-bankjegyeket

Köszönettel vétetnek.

14. Elnöklő indítványozza, hogy for dulnánk az intézetekhez alapító tagság szerzése végett.

Titkár ezzel megbízatik.

15. Titkár indítványozza, hogy a közgyűlés 1888. febr. 12-én tartassék meg.

Elfogadtatik.

16. Titkár jelenti, hogy az egyesület belépett egyesületi tagul

- 1) A *Földrajzi Társulatba*, honnét már 13 kötet mű érkezett is.
- 2) A *Történelmi Társulatba*

Tudomásul.

17. Elnök indítványozza, hogy folya-

modjék az egyesület a Közlekedési Ministeriumhoz „portómentesség” kieszközlése végett.

Elfogadtatik.

Ezzel elnök az ülést bezárja.
Kelt mint fent. /aláírások/
Decsy Géza egye[sületi] jegyző

◆ 2 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1888. évi február hó 17-én tartott rendkívüli választmányi üléséről.

Jelen van: Boros Vida, Révész Adolf, Rozsnyay Mátyás, Varjassy Árpád, Hindy Árp[ad]

Elnök: Antolik Károly, egyes[ületi] alelnök.

Jegyző: (Decsy Géza egy[esületi] jegyző akadályoztatása miatt) a titkár.

Az elnök megnyitván az ülést, fölhívására a titkár felolvassa a pénztárnokkal együtt megállapított bevételi előirányzatot az 1888. évre. A jelentés szerint, ha a hét alap[ító] tag díját 350 frt-ot beszámítjuk, marad a múlt év végén

Készpénz 987.55!

Tagdíjban várható 1 100

Új tagok után 60

Kamat lesz 60

Előadások után 400

Hátralékból 100

Összesen: 2707 frt 55 kr.

Ezzel szemben szintén a pénztárossal megállapított következő költségvetést terjeszti elő.

Monographia-alaphoz (IV. részlet) 500
frt

Kezelési költség (a titkár és pénztáros
tiszteletdíjával à 100 frt) 300

Népneveldei célokra 200

Könyvtárra 300

Évkönyv 12 ív à 20 frt 250

Szolga díja 60

Rendkívüli kiadás 200

Házbér 160

Könyvtárnok tiszteletdíja 150

Ásatásokra 50

Rézmetszetekre 50

Összesen 2220

Az első kilenc téttel a választmány minden megjegyzés nélkül elfogadja.

A művészettárlásánál, illetve a rézmetszetek vételénél *Varjassy Árpád* fölhívja a választmány figyelmét arra a körülményre, hogy a műcsarnok kiállításai alkalmával 40-60 frt-on igen szép képek kaphatók, az alapszabályok úgy is előírják a művészletek pártolását, kéri a vál[asztmány]t, hogy vegyen föl egy összeget arra a célra, hogy azon kiállítások alkalmával képet vegyen az egyesület. Az intézkedésben kettős célt lát: az egyesület jót téve kezdő művészkekkel, idővel lassanként értékben nagyon emelkedő képekhez jut, s lassan de biztosan épít föl egy képtárt. *Boros Vida* az indítvány mellett szólalva föl, ajánlja azt a vál[asztmány] figyelmébe, s annyiban is fölvétetni óhajt egy összeget, mert ez által az egyesület jó példát fog mutatni nálnál hatalmasabb egyesületeknek, s így közvetve is működik a képzőművészeti haladásán, terjedésén.

A titkár egy kerülő utat ajánl a cél felé.

Az indítvánnyal összeköttetésben ajánlja, hogy az egyesület lépjen be az

Orsz[ágos] Magy[ar] Képzőművészeti Társaságba tagnak; itt 10 frt-nyi tagdíj után az egyesület kapja a társulat kiadványait, játszik egy sorsjeggyel az évi sorsolásban, és ha a fölvett összeg felhasználása alkalmával az egyesület a társulathoz fordul, ott mint tagnak kérelmét, véleménye szerint más-ként fogadják, és intézik el, mint egy nem tagét.

Rozsnyay Mátyás nem barátja az indítványnak, hogy az egyesület lépjen be az említett társulatba, mert meggyőződése szerint azok a kiadványok nem érik meg azt a pénzt.

Az alelnöknek arra a fölszólítására, hogy kérjük föl *Rozsnyay* urat, hogy szíveskedjék a kiadványok néhány lapját megtekintésül elküldeni

Rozsnyay M. oda nyilatkozik, hogy az albumlapokat nemcsak megtekintésül küldi ide, hanem a nála meglevőket az egyesületnek ajándékozza.

Rozsnyay úr szíves ajánlatát köszönnettel veszi tudomásul a választmány.

Varjassy Árpád abbeli nyilatkozata után, hogy ő hajlandóbb beleegyezni abba, hogy a népnevelési célokra 200 helyett 150 frt vé tessék föl, csak hogy az eszme ne ejtessék el, a választmány képzőművészeti célokra 60 frt-ot vesz föl, és a társulatba tagul való belépést

későbbre halasztja, valamint az ásatásokra szánt összeget is 60 frt-ra emeli, s kimondja, hogy a költségvetést, melynek összege a módosítások után 2 250 frt ebben az alakban terjeszti be a közgyűlés elé.

Ezután *Boros Vida* indítványozza, hogy az Évkönyv ahelyett, hogy az eddigi szokás szerint azt a sok anyagot, mely-

lyel most is rendelkezik az egyesület, egyszerre ölelné föl, több részletben adassék a közönségnek. Ezzel élénkebb lesz az érintkezés a vidéki tagokkal. Ó ajánlja, hogy az egyesület havi közlemények alakjában [adja] ki az évkönyvet.

A *titkár* helyesnek és célszerűnek ismerve az indítványt, úgy nyilatkozik, hogy tapasztalatai szerint a havi közlemények kiadása és expediálása oly terheket róna a titkárra, hogy azt egyáltalán nem viselhetné el, s ebben a tudatban nem is vállalhatná el, de a két részben való kiadást kivihetőnek tartja.

Boros Vida újabb indoklása után

kimondja a választmány, hogy az indítványt elvben helyesli, de abban most érdemleges határozatot nem hoz, mivel e határozat oly dolgokat érintene, melyeknek elintézése a közgyűlés elé tartozik, s megbízza Boros Vidát, hogy indítványát, mint a választmánytól elvben elfogadottat, terjessze a közgyűlés elé.

Azután Varjassy Árpád terjeszti a vál[asztmány] elé azt az indítványt, hogy az egyesület kezelése alatt levő, s a radnai iskolaalapra gyűlt összeg, mivel az arra a célra, mire összejött, nem fordítható, fordítassék arra, hogy azon Trencsén megyéből 40 egészséges árva tót fiú hozassék. Elmondja, hogy érintkezésbe lépett Kubicza Pál Trencsén m[egyei] főispánnal, ki készseggel ajánlkozik, hogy a kivitel részleteit magára vállalja, ha az összeget rendelkezésére bocsátják.

Titkár rámutat arra a körülményre, hogy az az összeg más célra jött össze, s ha már éppen arra a célra nem fordítható, igen jó tőkét képezné akkor, ha

rendeltetésével rokon célok fordulnak elő a fenyedegett helyeken, iskola- és tanítósegélyezésre, és olyan eszköz, melyre rövid időn szükség lehet, s mostani fölhasználásával később talán a megyei magyarság érdekében fekvő dolgokkal szemben tehetetlenül fogunk állani.

Varjassy tanfelügyelő nyilatkozata után, hogy nincs is kilátás arra, hogy az rendeltetésével rokon célokra alkalmazható legyen, s hogy az összeg neki adatván át, tetszése szerint bízta az egyesületre, és a saját felelőssége mellett kéne annak az említett célra való kiadását

a választmány azt határozza, hogy helyesli az összeg hovafordítását, és kimondja, hogy az a tervezett célra *Varjassy Árpádnak* bármikor kiadható legyen, és hogy átír az ipartestülethez, és azt Varjassy tervének kivitelében való támogatásra kéri föl.

Új tagokul Varga Ottót ajánlja az alelnök, Nyisztor József ügyvédet aj[ánlja] Szathmáry Gyula, Lugasi Bélát aj[ánlja] Révész Nándor.

Mindannyian fölvétettek.

Végül titkár indítványára kimondja a választmány, hogy az egyesület helyiségeiben levő könyvtárt és bútorokat

biztosítatja [...], és főlkéri Révész N. urat, hogy szíveskedjék e tárgyban intézkedni.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

◆ 3 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon.

Jegyzőkönyv

mely kölcsönöltetett Aradon, 1888. febr. 19-én a Kölcsey-egyesületnek évi rendes közgyűlésén.

Jelen voltak: Antolik Károly alelnök, mint a gyűlés elnöke, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Révész Nándor pénztáros, Péterffy Antal, Müller Károly, Boros Vida, Rozsnyay Mátyás, Vörös Vidor, Scholz Róbert, Háhn Adolf, Török Lajos, Greguss János, Szathmáry János, Révész Adolf, Pálffy József, Varjassy Árpád, Kerner Péter, Szterényi Hugó, Fényes Dezső, Haslinger Ferenc, Mészáros Lázár, dr. Mülek Lajos, Isztray Géza, Schweffer Győző, Radenich József, Gellényi Ernő, Rényi Miklós, Dáni János, Buja Lajos, Hindy Árpád, Szathmáry Gyula, Dálnoki Nagy Lajos, Vas Gusztáv, Muray-H. Károly, Barth Lajos, Fellegi Lajos, dr. Illés Károly egyesületi tagok és Decsy Géza egy[esületi] jegyző.

1. Elnöklő Antolik Károly köszönetet mond alelnökké történt megválasztásáért, és megnyitja a gyűlést.

Éljenzsé.

2. Rozsnyay Mátyás egy[esületi] tag kérdést intéz az elnökséghez: miért nem küldettek báli meghívók a legutóbb tartott bálra valamennyi egyesületi tagnak?

Titkár válaszolja: e hiba onnét származhatott, mert 1) a rendezőbizottsági ülések tagok hiányában alig voltak megtarthatók egyszer is: minek következtében intézkedések tétethettek gyűlés nélkül és 2) az 1500 drb meghívó ép[p]en karácson táján került a postára, s így könnyen megeshetett, hogy egyik-másik a postán veszett el.

Titkár e válaszára felszólal *dr. Mülek*, s

indítványozza, hogy a történt mulasztás és hiba felett a közgyűlés *sajnálatát* fejezze ki; mihez még *Rozsnyay* és *Boros V.* azt fűzik, hogy jövőre a helybeli tagoknak *ne postán*, hanem biztos ember által kézbesítessék a meghívó.

Mindannyi indítvány elfogadtatik.

3. Dömötör László egyesületi titkár felolvassa a *jelentését* az egyesület 1887. évi működéséről. A jelentéshez hozzászóltak:

Boros Vida: köszönetet indítványoz titárnak a kimerítő jelentésért, de az *idei bálról* szóló részét a jelentésnek ki-hagyatni kéri.

Pálfy József lemond a választmányi tagságról, az okból, mert a jelentésbe fölvették a választmányi tagok mulasztási katalógusát is.

Dr. Mülek a választmányi tagokról szóló részét a jelentésnek kihagyatni kéri.

Boros Vida és *Mülek Lajos* indítványa értelmében a jelzett részek a jelentésből kihagyatnak. *Pálfy József* lemondása pedig nem fogadtatik el.

4. Titkár bemutatja a számvizsgáló bizottság jelentését, mely Révész Nándornak a fölmentvényt megadatni javasolja.

Megadatik.

5. Elnöklő jelenti, hogy Pless Mór ellenőr ezen állásáról lemond. Helyébe Eckhardt Edét ajánlja ellenőrnek, Plesset pedig kéri a számvizsgáló bizottságba tagul választani.

Egyhangúlag megválasztatnak.

6. Elnök előterjeszti, hogy az egyesület tagjai közül annyian vannak hátralékbén, hogy a tartozás 1 000 ft-ot megha-

ladja. A teendő lépésekre felhívja a közgyűlést.

Boros Vida azt ajánlja, hogy beperlés helyett szelídébb eljárást alkalmazunk: u[gyan]ji[s] vidéken egyes buzgó egyesületi tag felkérendő volna a hátralékosok felszólítására, esetleg a pénzek beszedésére, valamint arra is, hogy javaslatot tegyenek a hátralék leírására – ahol jónak látják.

Boros indítvanya *elvben* elfogadtatik, részletes kivitelével a választmány bízatik meg.

7. Elnök előterjeszti az 1888. évre szóló költségvetést

1) *Előirányzott bevétel:*

készpénz – 987,55
tagdíj – 1 100,00
új tag után – 60,00
kamat – 60,00
előadások után – 400,00
hátralékból – 100,00
összesen 2 707,55

2) *Kiadás:*

monografia-alap – 500
kezelési költség – 300 (a titk[ár] és
péntz[áros] tiszteletdíjával a 100 f)
népnevelés – 150
könyvtár – 300
évkönyv 12 ív – 250
szolgadj – 60
rendkív[üli] kiad. – 200
havibér – 160
könyvtárnok díja – 150
képzőművészek támog[atása] – 60
ásatások – 60
rézmetszetre – 60
összesen 2 250

Elfogadtatik.

8. *Boros Vida* indítványt tesz: az egysület évkönyve ezután ne évenként

egyszer, hanem megosztva *négyszer* je-
lenjék meg; ezáltal az egyesület tagjai,
különösen a vidékiek az egyleti élet
mozgalmaiban részt vehetnek, és ezen
érdek-kapoccsal inkább az egyesület-
hez csatlakoztatnak.

Hozzászónak:

Rozsnyay M. Nem tartaná kötelezőnek
az évnegyedes kiadást, mert az a tit-
kárra nagy terheket róna.

Szterényi Boros indítványát pártolja.
Varjassy Á. Bejelenti, hogy a füzetek
szerkesztésében d[r]. Szterényi [Hugó]
segédkezni ajánlkozott, ebben tehát
már nincs nehézség.

A gyűlés *elvben* elfogadja $\frac{1}{4}$ éves füze-
tek kiadását, a módozatok megállapítá-
sával a választmány bízza.

9. *Buja Lajos* indítványozza, hogy
M[agyar] Pécska mellett történeti ne-
vezetességekre bukkantak ásatás köz-
ben, ajánlja, hogy az egyesület ásatáso-
kat tegyen s engedélyért a terület bir-
tokosához, [a] M[agyar] K[irályi]
Kinestárhoz forduljon.

Elfogadtatik.

10. *Varjassy Á.* indítványozza, hogy a
képzőművészeket akkép[p] pártolja az
egyesület, hogy időről időre olajfest-
ményeket vegyen – különösen fiatal
festőtől; egyúttal ajánlja: írjon át az
egyesület a helybeli Kaszinó-egylet-
nek, s kérje fel, hogy hasonló célból az
is vegyen fel évi költségvetésébe bizo-
nyos összeget.

Elfogadtatik. Az átirat küldésével tit-
kár megbízatik.

11. *Rozsnyay M.* indítványozza, hogy
dr. Jancsó Benedek, az egyesületnek
volt alelnöke, most B[uda]pesti tanár,

nagyérdemű munkásságáért – amit az egyesület érdekében kifejtett – dísztag-gá választassék meg.

Egyhangúlag elfogadtatik.

12. Elnök e jegyzőkönyv hitelesítésére Pálfy József, Péterffy Antal és Hindy Árpád urakat kéri fel, és a gyűlést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

Decsy Géza egyl[eti] jegyző

◆ 4 ◆

Titkári jelentés az egyesület 1887. évi működéséről

Tisztelt közgyűlés! A Kölcsény-egyesület új, hároméves ciklusának első évéről akarván számot adni, mindenekelőtt és a már szokott sorrendhez híven, a szervezetben fölmerült változásokról kell szólanom. Az 1886. évvvel le-telvén a II. ciklus, a választmány és tisztselők az 1887. év jan. 30-án tar-tott közgyűlésen beadták lemondásukat, mely alkalommal elnökké méltóságos Fábián László főispán úr, alelnökké dr. Jancsó Benedek, titkárnak cse-kélysegem, jegyzőnek Hahn Adolf, pénztárosnak Szunter Nándor, ügyész-nek Árkay Kálmán, könyvtárosnak Roseth Arnold, ellenőrnek Pless Mór vá-lasztatott meg. – A számvizsgáló bizottság lett: Heinrich Sándor elnöklete alatt Eckhart Ede és Révész Nándor. A választmány pedig így alakult meg: Antolik Károly, Boros Vida, Dancs Ferenc, Hegedűs László, Hindy Árpád, dr. Kabdebő János, Lukácsy Miklós, Millig József, dr. Mülek Lajos, Pálfy József, Parecz István, Rozsnyay Mátyás, Révész Adolf, Salacz Gyula és Varjassy Árpád. Az irod[almi] szakoszt[ály] elnöke Vörös Vidor, előadója Iványi Ödön, a zenészeti szakoszt[ály] elnöke Institoris Kálmán, előadója dr. Mandl Vil-mos lett. – Az egyesület ily szervezet mellett folytatta működését szept. hó-ig, amikor Szunter Nándor pénztáros n[agy]bányai igazgatónak neveztetett ki, s a szeptemberi váll[asztmányi] ülés a pénztár ideiglenes kezelésére Ré-vész Nándor urat kérte föl; Roseth Arnold könyvtáros pedig Szolnokra helyeztetvén át, a könyvtár rendezésében szünet állott be. – Októberrel új vál-tozást kellett megérnünk, amennyiben dr. Jancsó, az egyesület fáradhatat-lan alelnöke Budapestre helyeztetett át, Szunterben és Jancsóban az egyesü-let két régi, az egyesület érdekein egész lélekkel csüngő bajnokát vesztette el. Szunter 82 elejétől 84. áprilisig mint ellenőr, innen kezdve mint pénztá-ros viselvén tisztet, a mellett, hogy egész odaadással és lelkismereten vi-

selte hivatalát, fáradhatatlan volt az egyesület érdekei fölötti éberségben, mit különösen igen sok tag ajánlásával bizonyított be. A tisztselők, kik vele érintkezésben voltak, legjobban tudják, hogy mily nagy hálával tartozik neki az egyesület. – *Jancsó*, korábban mint választmányi tag, új ideáknak fölvetésével fokozta az egyesület működését, s messzeható terveink közül a legnagyobbak tőle erednek, s nevéhez az egyesület életének oly momentumai vannak nőve, melyekre minden fél büszkén tekinthet vissza. Később mint alelnök nemcsak akart, de tudott is tenni, s hosszas tanakodás helyett energiáját egész súlyával vetve latba, sohasem engedte, hogy az idea bizottságok hosszas, de leginkább elsekélyedő tanakodásában veszítse el frissességét és hatályát, hanem férfias határozottsággal fogott annak valósításához. Merészisége ember- és tárgyismerettel párosulva, öntudatosan irányozva, mindig meghozta gyümölcsét, és ha még fől nem vetett, csak beszélgetés közben emlegett terveire gondolok, távozását határozott veszteségekkel tartanom.

Nagyon sajnálnám, ha valaki e talán hosszasan látszó megemlékezésben azt az elfogultságot keresné vagy akarná látni, mely a kolléga és barát emlegetésekor foghatott el. Én csak az egyesület eszméinek bátor harcosát láttam most benne, s mint az egyesület tisztselője, minden szívesen fogok visszagondolni a vele folytatott tárgyalásokra, melyeknek komoly színét vagy nemes vonását, sohase zavarta félreértés. De másrészt helyéervalónak találom, hogy az egyesület érdekében fáradozók, legalább őszinte szókban nyilatkozva vegyék az egyesület háláját és elismerését.

Rosethnek nem volt ideje arra, hogy tettekkel bizonyítsa be azt a meleg érdeklődést, mellyel tisztségén függött. Áthelyezése munkája közepén érte őt, de a végezettel csak elismerésre kötelezett.

Dr. Jancsó eltávozásától a nov. 6-iki rendkívüli közgyűlésig terjedő időt kombinációk töltötték ki, s a közgyűlésen az urnából mint alelnöknek neve *Antolik Károlyé* került ki; az időközben lemondott *Hahn Adolf* jegyző helyére *Decsy Géza*, – pénztárosnak *Révész Nándor*, – helyébe a számvizsgáló bizottságba *Szathmáry János*, – könyvtárosnak *Laukó Albert* – s *Antolik* helyére a választmányba dr. *Takács Sándor* választatott meg.

Ami a felolvasásokat illeti, a múlt év ez irányú működése oda célzott, hogy egyrészt abból az okból, hogy a helybeli felolvasások szakadatlansága erőltetettnek tűnnék föl, és az erőltetés leszállíthatná azok színvonalát, – és mert célunk volt, hogy a vidékre is juttassunk, s hasznunk is legyen, kísérletet tettünk a vidéki kirándulásokkal, és a kísérlet sikerült. Csaknem egyedül *Jancsó* hozta létre a pécskai kirándulást, *Krecsányi* színigazgató úr lekötelező szívességevel, mert az ő beleegyezésének köszönhető első sorban, hogy oly erőknek, mint *Hunyady Margit*, *Czanyuga Emma* és *Somlóné* úr-

hölgyek közreműködését sikerült megnyernünk. Ezeknek, és az ottani rendezőség fejének, ifj. Issekutz István úrnak köszönhető a kellemes emlékű kirándulás erkölcsi és anyagi sikere. Fogadják e helyen is az egyesület köszönetét! Anyagi haszon 84 frt 45 kr tisztán.

A második *kirándulás* ápr. 30-án volt Kis-Jenőre. Itt ismét *Somlóné* úrnő kötelezte le az egyesületet, és ragadta el művészettel az estélyen levőket. Nagy szívességet tanúsított az ottani Kaszinó-egyesület is meghálálhatatlan fáradozásával és vendégszeretetével. Közreműködött még *Antolik Károly* és *Buja Sándor* úr, továbbá *Dancs Ferenc*, *Jánosi Béla*, *Schartner Sándor* és *Walther Béla* úr. Úgy az est sikere, mint az elért anyagi eredmény (238 frt 42 kr) a legnagyobb hálára kötelezik az egyesületet. Ezzel összeköttetésben kötelességemnek tartom annak megemlíttését, hogy a visszautazó társaságnak mily nagy örömtöt szerzettek *Ehrenberg Antal* ezredes és *Gluzek Gyula* gazdasági igazgató urak a mezőhegyesi szívélyes fogadtatással és a mintagazdaságban való körülvezetéssel.

A két kirándulás között, t[udni]i[llik] ápr. 11-én rendezett az egyesület egy *matinée*-t. Kárpótlásul *Antigonénak* görög karokkal tervezett előadására célzó törekvések hajótöréséért, Krecsányi úr följánlotta közreműködését egy matinée rendezésére. A rendezésre fordított idő és fáradtság vagy annak érdekessége egyáltalán nem állott arányban a bevétellel. (Jutott az egyesületnek 14 frt 34 kr, mint a tiszta bevétel fele.) Valóban sajnálnunk kell azt a kárba veszett jóakaratot, melyet *Segall*, *Somlóné* [Vadnay Vilma] és *Czanyuga* [Emma] úrhölgyek és *Zólyomi* úr tanúsítani kegyeskedtek e vesztett üggylel szemben. Vigasztalja ōket a dolog szokatlan voltával járó tartózkodás és az egyesület ōszinte elismerése.

Nem pusztán az egyesületnek, hanem a város egész művelt közönségének ügye volt az az előadás, melyet az erdélyi részbe ránduló írók és művészek aug. 21-én rendeztek a színházban, s melynek tiszta bevételét felezvén az E[rdélyi] M[agyár] K[özművelődési] E[gyesület]tel, egyesületünknek 178 frt 76 krt kegyeskedett átküldeni *Salacz* polgármester úr.

E téren utolsó volt az a felolvasási ciklus, mely november 18-án kezdődve, az egész várost mélyen lesújtó gyászeset miatt pár heti szünetelés után, jan. 20-án végződött be, s melynek programja a következő volt:

Nov. 18-ikán. Vonósnegyes, előadta dr. *Mandl Vilmos*, *Dancs Ferenc*, *Rau György* és dr. *Jánosi Béla* által. *Parecz István*: Az emberiség jövője. *Niedermayer Tóbiás*: Az emberi nem származása, bölcsője és elterjedése a földön.

Nov. 25-ikén. Nagys. *Salacz Gyuláné* úrnő: A természet zenéje. *Dancs Ferenc* tanár és *Kocsis Lajos*: Magyar dalok hegedűn, harmóniumkísérettel. Dr. *Jánosi Béla*: A víg elem a magyar népköltészetben.

Dec. 2-ikán: *Virágh Lajos: Töredékek az építészet történetéből. Dálnoki Nagy Lajos: Verses apróságok. Decsy Géza: Panasz a természettudományok ellen.* (Felolv. Dömötör László.)

Jan. 6-ikán. *Dr. Weiss Sándor: A levegőnek befolyása egészségünkre. Dr. Takácsy Sándor: Bolygóküz.*

Január 13-ikán. *Laukó Albert: Képek Erdély foglalásából. Antolik Károly: A víz és a levegő alkotórészei (kísérletekkel.)*

Jan. 20-ikán: *Székely Salamon: Lord Byron. Dr. E[dvi] Illés Károly: A nők a büntetőjogban. Vonósnégyes, előadták: dr. Mandl Vilmos, Dancs Ferenc, Rau Gy[örgy] és dr. Jánosi Béla.*

A cyklus erkölcsi és anyagi nagy hasznáért a legméltóbb elismeréssel kell adóznunk a t[isztelt] felolvasóknak és közreműködöknek. A tiszta jóvedelem 325 frt 39 kr volt, mely páratlanul áll az egyesület történetében, és megjegyzést érdemel. – A bevétel lévén a felolvasások mértéke, az eset újabb bizonyítékul szolgál azok ellen, kik az ingyenes felolvasásokat olykor kemény kritikát kihívó hangon sürgetik.

Talán legelőször kellett volna említenem a múlt év farsangján febr. 20-án rendezett *táncmulatságot*, már annál a nagy összegnél fogva is, melyet jövedelmezett (424 frt 5 kr); de mivel táncmulatság tartása nincs az alapszabályokban említve, s a választmány csak kísérletül folyamodott e szép eredménnyel kecsegtető fogáshoz, és hogy kísérletével nemcsak hogy kudarcot nem vallott, hanem az egyesületnek mindenféle tekintetben büszkeségére szolgáló bálok jó hírnevet állapította meg. A bálánya tisztének elfogadásáért Károlyi Tiborné grófnő és az egyesületi *elnökné* Ó Méltonságának tartunk köszönettel, míg a rendezés körül *dr. Takácsy Sándor* és *Báró Mandendorf Géza* urak kötelezték hálára az egyesületet. Meg kell említenem, hogy a rendező bizottság az elnökséggel *Emléklapok* c. füzetet adott ki a bál alkalmával, irodalmunk kimagasló alakjai mellett a helyi írók rövid dolgozataival és képekkel, melyekhez *Roskovits Ignác*, *Vágó Pál* és *Zaitsek [Károly]* ezredes adtak anyagot. A múlt évi bál, kirándulások, felolvasások, matinée 1265 forint 71 krt jövedelmeztek az egyesületnek.

A felolvasásoknak f[olyó] hó 17-én megkezdődött II. ciklusáról is meg kell emlékezniem. Igen szép előjelek között indult meg, s most csak azt a reményemet fejezhetem ki, hogy siker dolgában nem fog az első mögött maradni.

A könyvtárról szólván, annak örvendetes lendülését konstatálhatom. A rá fordított nagy áldozatok mellett ajándék útján is igen szépen szaporodott. Igenbecses műveket kapott *Péterffy Antal* úrtól, ki a *Bauer-féle könyvtárt* adta át (240 mű), s egyes szakokban tetemes gyarapodást okozott. *Péterffy Antalné* úrnő pedig édes atyjának b[oldogult] e[mlékezetű] *Póka An-*

tal könyvtárából ajándékozott sok tekintetben becsves műveket, többek közt Cicero 6 kötetes nagy kiadását, melynek különös nagy becset kölcsönöz az a körülmény, hogy egykor Fábián Gábor használta fordításaihoz, s látta el széljegyzetekkel. Igen sokat köszönhet még a könyvtár Vörös Vidor úrnak, ki több esetben sok és érdekes művel gazdagította. Több folyóirat (különösen egy német és egy francia) kevés hiány pótlásával igen becsves számot tesz. Fogadják a szíves adakozók e helyen is az egyesület köszönetét a hozott áldozatokért. Megkeresésünkre a *Földr[ajzi] Társ[ulat]* közleményeinek 12 kötetét küldte meg ajándékba, s a *Tört[énelmi] Társ[ulat]* a legközelebbi napokban lepett meg bennünket igen szép ajándékkal kiadványainból. Mindkét adomány kieszközlésében nagy része volt dr. Márkinak, ki fent az egyesület lelkes szószólója. – Folyton kaptuk az akadémiai értekezéseket, melyek a múltra nézve szintén nagy pótlást igényelnek, hogy egész számba menjenek.

Nem tartom e jelentés keretébe tartozónak megemlíttését azoknak a harcoknak, melyekkel a vett művek összeválogatása, az árak fölött folyó küzdelem járt. A megjelenés előtt álló lajstrom tanúskodni fog, hogy mindenben csak a jót kerestük, s eltérést e vezérelvtől csak ott engedtünk meg magunknak, hol a divat előtt való meghajlás kényszere parancsolta. Igen sokról le kellett mondanunk, igen sok minden el kellett halasztanunk jobb időkre, hogy a fősúlyt a szépirodalomra, itt is főként a magyar szépirodalomra fektethessük, hogy a könyvtár minél előbb át legyen adható rendeltetésének.

Természetesen nem hanyagolhattuk el a tudományos irodalom iránti figyelmet sem. A *Term[észeti]tud[ományi] Társ[ulat]* és az *Akad[émia] Könyvkiadó-vállalatának* kiadványára előjegyeztettük a könyvtárt, beléptünk tagul a *Tört[énelmi] Társ[ulat]*ba, s főcélfelügyeletük ki jövőre nézve az itteni elmaradottság pótlásait. Ki kell továbbá terjeszkednie a gondnak a remekművek lassankénti beszerzésére is, mint *Madách Ember tragédiája*, *Petőfi* nagy képes kiadása^a stb., melyeket lassankint beosztva kell megszerezni.

Tartozom talán e helyen némi fölvilágosítással arra nézve, hogy micsonda eszme vezette a választmányt a már ismert könyvtári szabályzatok megalkotásában. Tudvalevő dolog, hogy a könyvek kikölcsönzés útján erősen rongálódnak, és csakhamar beáll annak a szükségessége, hogy új példányt hozassunk, egyes műveket pedig több példányban vegyük meg. Tetemes költséget igényel még részekre osztva is a *Term[észeti]tud[ományi] Társ[ulat]* (melytől átiratunk és kérésünk mellett se voltunk képesek enged-

a Petőfi Sándor összes költeményei (Képes kiadás), kiadja Mehner Vilmos, Budapest, 1879.

ményt kieszközölni, jóllehet a társ[ulat]tal csereviszonyban vagyunk) és az *Akad[émiai] Könyvkiadó-vállalat* drága, és sok esetben már nem is, vagy csak utánjárással kapható művei. – A várostól egy évre kikölcsönzött szekrényt maholnap vissza kell adni, s helyette az újhoz hasonlót csináltatni. De merem állítani, hogy ha a közgyűlés megszavazza most a 300 frtot, s sikerül az a tervem, hogy a könyvtár javára rövid időn egy hangversenyt rendezünk, az akadályok legnagyobb részét legyőzzük, s egy pár év leforgásával impozáns könyvtárunk lesz.

A múlt év végével ki volt, mutatva: 613 mű 913 darabban, 1487 frt 74 kr értékben; most van 914 mű 1628 darabban, 1905 frt 40 kr értékben, tehát szaporodás 301 mű 510 darabban 417 frt 66 kr értékben. E számban nincsenek benne a hiányos és pótlásra váró nagyobb, és a folyamatban levő kiadványok egy része, és egy rakás igénytelenebb füzet, melyek csak ezután vételek rendezés alá. Szak szerint van:

Szépirodalmi 419 mű 731 drbban 655 frt 4 kr értékben
Klassikus 12 [mű] 67 [drbbox] 110 [frt] 30 [kr értékben]
Nyelvészeti 68 [mű] 99 [drbbox] 105 [frt] 30 [kr értékben]
Bölcseleti 162 [mű] 207 [drbbox] 218 [frt] – [kr értékben]
Történeti 168 [mű] 272 [drbbox] 448 [frt] 56 [kr értékben]
Vegyes 15 [mű] 25 [drbbox] 17 [frt] 30 [kr értékben]
Term[észet]t[udományi] 24 [mű] 26 [drbbox] 90 [frt] 10 [kr értékben]
Polit[ikai] lap 46 [mű] 196 [drbbox] 321 [frt] 50 [kr értékben]

Összesen 914 mű 1623 drbban 1905 frt 40 kr értékben.

Az alapszabályokban emlegetett mű *kiállításra*, melyet eddig mindig hely hiánya miatt voltunk kényetlenek mellőzni, kezd az idő földerülni. Az iparosházzal, különösen pedig annak nagy termével oly helyet kaphatunk, mely megengedi, hogy ily vállalatba belemenjünk. Az építés alatt magánúton előterjesztett abbeli indítványom, hogy a nagy terem falai láttassanak el fönt, horgokkal, melyekre, alkalmilag vasrudak lennének alkalmazhatók, hogy ne kellessék esetleg a falat szögek beverésével rongálni, annak idején kedvező fogadtatásra talált, s azok alkalmazásával oly nehézségeket, sikerrült legyőzni, melyeket máshol vagy csak nagy költséggel, vagy éppen nem tudnánk elhárítani. Azzal a hittel kecsegtem magamat, hogy a választmány készsegéggel fog segédkezettel nyújtani, ha előtte legközelebb egy ily, húsvétkor rendezendő kiállításra vonatkozó tervezetemet előterjesztem. Ez tulajdonképpen csak az elejtett fonal fölvétele lenne, mert egy időben már részletes tájékozást szereztem magamnak a kiállítható műveket illetőleg, s akkor már néhány helyen kedvező választ is kaptam.

Az egyesület zenészeti működéséről nagyon kevés jelentenivaló van. A szakosztály a múlt évben se rendezett önálló, nagyobb szabású előadást. Még csak kísérlet se történt ilyennek a rendezésére. A múlt évi jelentésemben kilátásba helyezett előadások is elmaradtak. A matinée alkalmával produkált 2 szám, a kisjenői estélyen és az I. felolvasási ciklusban két esetben bemutatott működés mindaz, mit megemlíthetek, melyek után csak sajnálnunk lehet, hogy nagyobb szabású előadások nem rendeztetnek, holott azok a közönség teljes elismerésével találkozhatnának, mint amily örömmel fogadta a kisebb előadásokat.

A megye területének régészeti szempontból való átvizsgálása is új stádiumba lépett. A választmány nov[emberi] üléséből kifolyóan átírt az elnökség dr. Lóczy Lajoshoz, mint a monographia egyik munkásához és Arad megye területének legalaposabb ismerőjéhez, hogy nyújtson segédkezet tanácsaival tervezett vállalatunkhoz. Lóczy a legnagyobb előzékenységgel válaszolva kilátásba helyezte, hogy a megyei múzeum számíthat Arad megye geológiai viszonyait feltüntető teljes gyűjteményre; hogy megjelenése után azonnal küld egy geológiai és régészeti térképet. Nagyobb vállalatba ereszkedés előtt kijelölte az új-paulisi temetőt és a szemlaki magas partot, mint ahol kevés költséggel érdekes őskori leletekre lehetne bukkanni. E célra a választmány 60 frtot vett föl a költségvetésbe, ami magában véve nem sok, de kezdetetnek, alapvetésnek elég lesz. Siker esetén fogunk majd találni munkatársakat, kik szívesen föl fogják ajánlani közreműködésüket.

Különben ez irányban már az év folytán is történt valami. A szent-anna-kisjenői vonal építése alkalmával tudomására jutott az elnökségnek, hogy Simánd határában a vonaltest építése közben őskori edényeket, csontvázakat találtak. Az alelnök és még néhányan kirándultunk az említett helyre Püchler Gyula mérnök szíves kalauzolása mellett, s összeszedtük az ott félretett kézi malomköveket, egy nagy urna töredékeit, ősi edénytöredékeket. Rövid kutatás után szaporítottuk a leletet néhány csonttal és csonteszközzel, orsófejjel és végül átvettük a Püchler úrtól gyűjtött egész és töredék-edényeket, orsófejeket, kőbalta részletet, csontokat és egy Commodus császár idejébeli ezüst érmet. Kedves kötelességet teljesíték akkor, mikor az *Arad-Csanádi Vasutak* igazgatóságának és Püchler úrnak e helyen köszönetet mondok az egyesület nevében.

A múzeumban van 3 őskori ép és 3 hiányos őskori edény, s több töredék, 3 orsófej, 2 kőbalta-részlet, egy vasbalta, egy csonttű, több csonttöredék, egy darab kövült fa, 4 régi pecsétnyomó, 5 kovácsolt vasdísz, egy mérleg, 2 zár és egy kov[ácsolt]vas higany szállító korsó, 1 zászlókép a szabadságharcból, 2 szurony, Kiss Ernő fehér mellénye, 1 nagy tengeri csiga, 1 ezüst tűtartó, 100 drb 15 kros, 36 drb 30 kros, 2 drb 2 frtos, 7 drb ötös, 3 drb 10-es,

Kossuth-bankjegy, 1 egy frtos 1800-ból, 2 drb 5 frtos 1806-ból, 40 db ezüst és nickel, 140 réz, 2 bronz és 2 cin érem és egy berámázott szabadulólevél a század elejéről.

A szíves adakozók közül különösen említendők *Tessényi Zsigmond*, *Hállász János*, *Kornis Elemér*, *Barthel Károly*, *Püchler Gyula*, *Wittmann Károly*, *Institoris Kálmán*, *Péterffy Antal*, *Ottinger Mór* (Bács-Topolya) urak és *Kossztolányi Imréne* úrnő.

Nemrégiben kaptuk *Arad* m[egye] közigazg[atási] bizottságának átiratát, melyben az elnökséget a megye levéltárában levő és átvenni óhajtott régiségek kijelölésére hívja föl. E tárgyban az elnökség rövid időn eljár, és csak ezután indíthat meg élénkebb mozgalmat a tárgyak gyűjtésére.

A rokon célú egyesületeknek rendesen szoktuk küldeni az Évkönyvet, de bizony cserébe vajmi keveset szoktunk kapni. A budapesti kispapok híven küldik kiadványait, máshonnan csak néhány jegyzőkönyvet kaptunk.

A közműv[elődési] egyesületek kongresszusára az egyesülettől dr. *Jancsó* régebben kapván megbízatást, az e célra részére utalványozott 30 frtot velem megosztotta, s felszólítására én is vele mentem, s küldetésünkhez híven megjelentünk az okt. 9. és 10-én tartott kongresszuson; a választmányban már szóval referáltam, de nem állhatom meg, hogy röviden ismét föl ne említsem. Amily örömmel mentünk, ép[p] oly leverten távoztunk, s távoztak mások is. Nagy és hangzatos szavak, virágos frázisok, de semmi tett. A fő célt, a közműv[elődési] egyesületek erkölcsi szövetségének eszméjét, elbuktatta a kicsinyes féltékenység. A tanulság, amit levontunk, hogy adjunk hálát az istennek, hogy a magunk emberségeből elni tudunk, és élni fogunk mindaddig, míg másokra nem szorulunk, s fő törekvésünk legyen, hogy a mi kis körünkben buzgón és lelkismereten szolgáljuk az ügyet, melynek zászlaja alá sorakoztunk.

Itt kell megemlítenem, hogy az *E[rdélyi] M[agyarr] K[özművelődési] E[gyesület]* felszólítására elvállaltuk, hogy az egyesületnek Arad m[egye] területén levő tagjainak évi díjait beszedjük, s beküldjük. Annak idején körlevélben tudattuk ezt az egyesület itteni tagjaival, de biz ez nem igen vezetett célra. Fáradozásunknak nem igen lett eredménye, amennyiben eddig csak 35 frtot tudtunk behajtani, s a tagok nagy része még ma is Kolozsvárra külüdi tagdíjait.

A *monographia-alapban*, melyet az egyesület kezel, a múlt év végével átjött 3372 frt 47 kr. Az elmúlt évre mind a 3 fél befizette illetményét, s ha levonjuk a két munkatárstól (*Simonkai [Lajos]* 170, *Jancsó [Benedek]* 168 frt) kivett előleget, kamatoikkal együtt lesz a mai álladék 5466 frt 24 kr.

A pénztárban a múlt év végén 1010 frt 45 kr maradt. Ez összeghez a felolvásások, kirándulások, matinée, művészek előadása és bál után jött 1265 frt

71 kr. Két alapító tag díja 100 frt a Keresk[edelmi] és Iparbanktól 20, az Ipar- és Népbanktól adományképpen 10, egyesektől 4 frt; tagdíjakban bejött 904 frt, kamat 46 frt 22 kr. Összesen 3360 frt 8 kr, mely a múlt év végén kitüntetett 2262 frt 36 krral szemben 1097 frt 72 kr többletet mutat.

A múlt évi költségvetés a következő volt:

Monographia-alap	500 frt		500 frt – kr
Lakás	160 [frt]		160 [frt] – [kr]
Kezelés	300 [frt]		272 [frt] – [kr]
Évkönyv	200 [frt]		202 [frt] 82 [kr]
Népnevelés	200 [frt]		215 [frt] – [kr]
Rendkívüli	200 [frt]		176 [frt] – [kr]
Szolgák díja	40 [frt]		40 [frt] – [kr]
Könyvtárra	300 [frt]		457 [frt] – [kr]
A könyvtárra az előző évről félregett	100 [frt]		
Jancsó küldetésére	30 [frt]		30 [frt] – [kr]
Összesen	2 130 frt	Az egyes tételeknél a következő kiadások történtek.	2 024 frt 53 kr

Ha az előirányzott összegből, a 2130 frtból, a tényleges kiadást 2024 frt 53 krt levonjuk, maradékul 115 frt 47 krt találunk. Ez összeget az elnökség nem azért nem használta föl, mert nem lett volna, vagy nem tudta volna hova, hanem mivel kiadásában nem akart, az utolsó kr-ig menni, számítván minden valami véletlenre. – minden térel el lévén intézve, kérem a t[isztelt] közgyűlést, hogy ez összeg csatoltassék a könyvtár részére majd most felvendő összeghez, illetve hatalmaztassék föl az elnökség, hogy ez összeget a könyvtár érdekében fölhasználhassa, annyival is inkább, mivel a könyvtár részére megszavazott dotatióból oly dolgokat is kellett fedeznünk, melyek tulajdonképpen nem a könyvtár állományát szaporították, mint szekrények, kötés stb., és ahol még kisebb-nagyobb tételek fedezetre is várnak.

A vagyon állapotát a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a következőkben van szerencsém elmondani:

Készpénz van 1335 frt 55 kr.

Könyvtár értéke 1905 [frt] 40 [kr.]

A könyvtár és ülésterem bútorzata 170 [frt] – [kr.]

Arany János mellszobra 10 [frt] – [kr.]

Kölcsey arcképe 45 [frt] – [kr.]

3 drb térkép 13 [frt] – [kr.]

29 drb zenemű és 12 hangjegyállvány 114 [frt] 42 [kr.]

összesen 3693 frt 37 kr.

ha ez összeghez mint tényleges vagyonhoz hozzáadjuk a tagoknál kint levő követelést, 1065 frtot, az egyesület egész vagyona 4758 frt 37 kr, mely összeg a múlt év végén kimutatott 3396 frt 11 krral szemben 1362 frt 26 kr gyarapodást mutat.

A tagok számára áttérve jelenthetem, hogy volt az egyesületnek 6 tiszteletbeli, 6 alapító, 553 rendes és 63 pártoló tagja. Legjobban kivette részét a tagok sorából az elköltözés. A múlt évben be lett jelentve 58 rendes és 1 alapító; az év elejétől eddig 11 rendes és 1 alapító tag.

A tagok közül elhaltak övv. Hász Antalné (Bánhegyes), Laczay József, Szeiler Emil, Kuncz Károly és Lukács Károly (Kis-Jenő.) Béke hamvaikkal!

Tartott az egyesület a múlt évben 1 rendes és egy rendkívüli közgyűlést. A választmány tartott 11 ülést.

A választmány[ányi] üléseket emlegetve, önkéntelenül eszembe jut az a szárnalmás állapot, mellyel majd mindenkor küzdenünk kell, hogy vál[asztmányi] üést tarthassunk. A választmány az elnökséggel és tisztviselőkkel együtt 27 tagból áll, s az alapszabályok követelik, hogy legalább négy nem tisztviselő tag legyen jelen, s az ülést nem egyszer kellett elhalasztani azért, mivel e négy tag nem jelent meg.

A választmány a pénztáros előterjesztése folytán a jelen évre a következő bevételeket irányozta elő:

Készpénz van 987 frt 55 kr.

Tagdíjban várható 1100 [frt] – [kr.]

Új tagok után 60 [frt] – [kr.]

Kamat tesz 60 [frt] – [kr.]

Előadások után 400 [frt] – [kr.]

Hátralékból 100 [frt] – [kr.]

Összesen 2707 frt 55 kr.

Ezzel szemben a választmány folyó hó 17-én tartott ülésében a következő költségvetést állapította meg:

Állandó tételek:

Monographia-alap (IV. részlet) 500 forint.

Kezelési költség (a titkár és pénztáros tiszteletdíjával) 300 [forint]

Népnevelési ügy 150 [forint]

Könyvtár gyarapítása 300 [forint]

Évkönyv 12 ív á 20 frt 250 [forint]

Rendkívüli költség 200 [forint]

Házbér 160 [forint]

Új tételek:

Könyvtárnok tiszteletdíja 150 [forint]

Ásatásokra 60 [forint]

Képzőművészeti támogatására 60 [forint]

Rézmetszetekre 60 [forint]

Szolgadíj 60 [forint]

összesen 2250 forint.

Az újabb tételek indokolására föl kell hoznunk, hogy ha a jövő hó elejével a könyvtár megnyílik, ott terv szerint hetenkinti 3 óra van fölvéve, de ha a körülmények kívánják, esetleg be kell hozni a minden nap könyvkiadást. Szóval a tisztség teherrel és, a betétek kezelését illetve, felelősséggel is jár.

A képzőművészletek támogatására fölvett 60 frtnyi összeggel, azt hiszi a választmány, hogy példát, és pedig nagyon szükséges példát ad nagyobb testületeknek, és hogy lassanként olcsó pénzen idővel érdekessé váltható kis gyűjtemény alapját veti meg.

A rézmetszetekre ez idén csak 60 forintot vettünk fel, mert *Petrovics Arzén* úrnak, ki az egyesületnek, illetve megyei múzeumnak 1000 drb rézmetszetet ajánlott föl, jogos óhaja, hogy ez a már magában is értékes gyűjtemény ne állapodjék meg, hanem fejlődjék.

A múlt évi költségvetésben 40 frt volt fölvéve szolgák díjazására, de mielőtt a helyiséget tartásával a szolgálat bonyolódottabb lett, célszerűnek láttá az elnökség és a választmány, hogy a helyiség gondozása csatoltassék össze a nyugtatványkihordással, s azt egy ember végezze.

Meg kell még említenem, hogy a titkárság az elmúlt évben 112 ügydábot expedíált.

Mielőtt jelentésemet bezárnám, helyénvalónak találom annak megemlítményét, hogy az egyesület átírt a helybeli pénzintézetekhez, továbbá a Gőzmalmi Részvénnytársasághoz és a Keresk[edelmi] és Iparkamarához, végrehajtva pedig a hazai művelődési mozgalmakra sokat áldozó pesti Hazai I. Tak[arék]pénztárhoz. A legutolsó helyről már kaptunk választ, s a budget kimerültét tudatták. A múlt évben kaptunk két helybeli intézettől összesen 30 frtot. Szívesen reméljük, hogy az ismételt kérés meghozza gyümölcsét.

Végezetre pedig jelenthetem, hogy az egyesület az év folyamán emléktáblával szándékozik megjelölni *Boros-Sebesben Sárossy Gyula* szülőházát, ami annyival is inkább könnyű lesz, mert e témaiban nagylelkű igéreteket bírunk *Jahn Vilmos* és *Jiraszek Lajos* úr részéről, kik ajánlkoztak, hogy a táblát minden költség nélkül fogják előállítani és beilleszteni.

És most kérem a t[isztelt] közgyűlést, hogy szíveskedjék jelentésemet tudomásul venni.

Aradon, 1888. évi február hó 19.

Dömötör László, titkár.

[Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), *A Kölcsény-egyesület Évkönyve az 1887-ik évről*, V. évf., Arad, 1888. 201–213.]

Pénztári kimutatás 1887. évről

Tartozik	[frt]	[kr]	[frt]	[kr]	Követel	[frt]	[kr]	[frt]	[kr]	[frt]	[kr]
1. Egyenleg-áthozat 1886. évről		1010	45	1.	Monografíára		500	–			
2. Felolvásások jövedelme	325	39		2.	Lakás		160	–			
3. Matinée	14	34		3.	Kézeli költségek		272	–			
4. Pécskai kirándulás	84	45		4.	Évkönyv nyomtatása		202	82			
5. Kisjenői kirándulás	238	42		5.	Népnevelésre 235 frt – a gyoroki nepkertből vissza 20 frt		215	–			
6. Arad szab[ad] kir[ály] város által rendezett előadások jövedelménék fele	178	76		6.	Rendkívüli kiadások		176	82			
7. Bal jövedelme	424	05		7.	Szolga fizetése		40	–			
8. Adományok:	84	–		8.	Könyvtár betördelezése és szaporítása		457	89	2024	53	
Kaszinó 50 frt Ker[eskedelmi] és [parbank 20 [frt] Ipar- és Népbank 10 [frt] Egyesek 4 [frt]											
9. Tagsági díjak	904	–		9.	Egyenleg				1335	55	
10. Kamatok	46	22									
11. Egy alapító tag fizetett	50	–	2349	63							
			3360	08					3360	08	

Arad, 1887. december hó 31-én.

Pless Mór, ellenőr.

Révész Nándor, pénztáros.

Ezen pénztári kimutatást megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. – Kelt Aradon, 1888. február 18-án.

A számvizsgáló bizottság:

Eckhardt Ede, Heinrich Sándor, Szathmáry.

[Nyomtatásban megjelent: Dömötör László (szerk.), A Kölcsény-egyesület Évkönyve az 1887-ik évről, V. évf., Arad, 1888. 214.]

Vagyontkimutatás 1887. végéről

Vagyont	[frt]	[kr]	[frt]	[kr]	Téher		[frt]	[kr]	[frt]	[kr]
					1.	Egyenleg mint tiszta vagyon				
1. Készpénz a péntzárban	338	57			1.				4658	37
t[ájk[arékl]p[fénz]t[á]ri könyv I. aradi 1 490/mn. M. II.	159	49								
[Takarékpénztári könyv I. aradi] 461/m. A. IX. 439.	837	49	1335	55						
2. A könyvtár értéke a könyváros jelentése szér- rint			1905	40						
3. A könyvtár és ülésterem bútorai és berende- zése		170	—							
Arany János mellszobra		10	—							
Kölcsey arcképe		45	—							
3 db térkép		13	—							
29 db zenemü és 12 kottatű		114	42							
4. Követelések tagoknál		1065	—							
		4658	37						4658	37

Arad, 1887. december hó 31-én.

Pless Mór, ellenőr.

Révész Nándor, pénztáros.

Ezen pénztári kiimutatást megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. – Kelt Aradon, 1888 február 18-án.

A számvizsgáló bizottság:

Eckhardt Ede, Heinrich Sándor, Szathmáry.

[Nyomtatásban megjelent: Dömöti László (szerk.), A Kölcsey-egyesület Évkönyve az 1887-ik évről, V. évf., Arad, 1888. 215.]

◆ 5 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon
Jegyzőkönyv

**mely kölcsönöltetett Aradon, 1888. évi febr. hó 27-én az aradi
Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésén.**

Jelen voltak: Antolik Károly alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Hindy Árpád, dr. Mülek Lajos, Boros Vida, Varjassy Árpád és Révész Adolf vár[asztmányi] tagok, Decsy Géza egy[esületi] jegyző.

1. Titkár előadja, mennyibe kerülne az évkönyvnek évnegyedes kiadása: a különbség vagy 60-70 frt-ot tenne évenként.

A költségvetés kidolgozása s a negyedéves évkönyv kiadására alkalmas vállalkozó keresése végett kiküldetnek Titkár elnöklete alatt Boros Vida és Varjassy Árpád vár[asztmányi] tagok.

2. Titkár a közművelődési egyesületek szövetsége tárgyában indítványt tesz: „Hívassanak fel az aradi Kölcsey-egyesület által az ország valamennyi Cultur egyesületei arra, hogy egy Aradon szerkesztendő, s valamennyi Cultur egyesületek érintkezését eszközlő »Közműv[elődési] értesítő«-t együttesen segítsenek létrehozni; annak kiadásához anyagilag is járuljanak.”

Titkár ez ügynek mielőbbi megindításával, előbbi bizottság pedig az értesítő részleteinek kidolgozásával bízatik meg.

3. Titkár javasolja, hogy Aradon és vi-

dékén beszerzendő műtárgyakból, képekből és szobrokból az egylet kezdje meg a vidéki képzőművészeti kiállítások sorát.

Ennek mielőbbi életbe léptetésével Titkár bízatik meg.

4. Titkár indítványozza, hogy kerestesenek meg az egyletnek buzgó tagjai, különösen vidéken, akik az egyletnek propagandát csinálni, illetőleg tagokat gyűjteni alkalmasak, s arra hajlandók is lennének.

Boros Vida vál[asztmányi] tag felszólalása folytán egy „Végrehajtó bizottság” küldetik ki, melynek feladata lehet az egyesület phizikai megélhetésének feltételeit felkutatni s megszervezni, amelynek körébe tartozni leend te-hát a tagszaporítás s a tagdíjhátralékosok ügye is.

E bizottság javaslatait mindenkor a választmány elé terjeszti; tagjai pedig a választmányból: Antolik Károly bizotts[ági] elnök, Dömötör László, Boros Vida, Varjassy Árpád, Révész Adolf – akik a tagok közül még egynéhány lelkes, buzgó egyént választanak a bizottságba.

5. Titkár jelentést tesz arról, hogy a megyehatósághoz intézett kérelmére egynémely régiségek átengedése kilátásba helyeztetett.

Tudomásul.

6. Elnök előterjeszti javaslatát egy, a jelenleginél alkalmasabb egyesületi helyiségre vonatkozólag. Az Arad- s Var-sándi Vasutak új palotájában tudna ilyet. Kéri a választmány véleményét.

Egy alkalmasabb helyiség kibérlését el-vileg helyesnek ítéli a választmány. E

részben tudakozással, javaslat- és je-
lentéstéssel a végrehajtó bizottság bí-
zatik meg.

7. Laukó Albert könyvtáros jelenti,
hogy a könyvtár immár megnyugtató
állapotban van; a könyvtári órákat szá-
badidejében óhajtja kitűzetni.

A könyvtár 1888. évi március 1-én
megnyittatik, s a könyvtári napok és
órák a következők lesznek.

Kedden du. 3–4-ig.

Péntek du. 11–12-ig.

Szombaton du. 3–4-ig.

8. Varjassy Árpád vál[asztmányi] tag
kérdezét intéz titkárhoz a régebbi vá-
laszt[mányi] ülésekről fölvert jegyző-
könyvek felől; Titkár sajnálattal jelen-
ti, hogy Györgyössy [Rudolf], Hahn
[Adolf] jegyzőségéből sok jegyző-
könyv hiányzik, nevezetek többszöri
felszólítás dacára sem szolgáltatták be
azokat.

Eme szomorú körülmények hatása
alatt határoztatik:

1) Györgyössy [Rudolf], Hahn
[Adolf], Dancs [Ferenc] és Szterenyi
[Hugó] volt jegyzők és helyettesek fel-
szólítandók vagy a hiányzó
j[egyző]k[öny]veknek, vagy egy nyi-
latkozatnak *folyó hó* 5-ig^a való beadá-
sára.

2) Mától fogva minden elmúlt választ-
mányi ülés jegyzőkönyve az azt köve-
tő ülés kezdetén felolvasandó – s
nyomban hitelesítendő lesz; s e két
tény az ülés j[egyző]könyvének *első*
pontjába iktattatik; továbbá a rendtar-
tás [...] pontjából határoztatik:

3) minden hónapban egyszer, a vá-
lasztmányi ülésen Titkár és Pénztáros

a Valójában március 5-ig.

– első a folyó ügyek, utóbbi a pénztár állásáról jelentést tegyenek.

9. Varjassy Árpád vál[asztmányi] tag és kir[ályi] tanfelügyelő kéri a választmányt, hogy a budgetbe közművelődési célokra fölvert 150 frt-ból az Arad és vidékére áttelepítendő tót gyerekek ségyezésére 100 frt-ot utalványozzon ki.

100 frt e célra Varjassy Árpád úrnak kezeihez kiadatni határoztatik, – a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében.

10. Boros Vida vál[asztmányi] tag kéri: vannak-e a könyvtárban az országban megjelent megyei és városi monographiák – mert ilyeneket Arad megye monographiájának írói már több ízben kerestek használatra.

Titkár jelenti, hogy nincsenek, de beszerzi azokat.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

mely követetett Aradon 1888. évi márc. 8-án, a Kölcsényegyesület választmányi ülésében.

Jelen voltak: Antolik Károly elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Varjassy Árpád, Hindy Árpád, Rozsnyay Mátyás, Árkay Kálmann, Boros Vida vál[asztmányi] tagok és Decsy Géza jegyző.

1. Titkár felszólítás útján bekapott egy 1887. szept. 15-iki választmányi ülés jegyzőkönyvét Hahn Adolftól. Felolvastatik, és Varjassy és Hindy által hitelisítették. Tovább felolvastatik a két

legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyve 1888. febr. 17. és 1888. febr. 27-ről – elsőt Rozsnyay és Boros, utóbit Hindy és Boros hitelesítik.

2. *Varjassy* a Petrovics-féle rézmetszetekről kérdezősködik. Titkár jelenti, hogy még nem adattak át az egyesületnek.

Titkár mielőbbi hivatalos közbenjárás-sal bízatik meg, hogy az egyet a rézmetszetek birtokába juthasson.

3. Árkay javasolja, hogy az egyesület akkép[p] mozdítsa a képzőművészeti ügyeket, hogy képet saját pénztárából vásároljon, és *sorsolja ki*.

Ez életrevaló indítvány tárgyalása ké- sőbbre halasztatik.

4. *Dömötör* titkár jó képek beszerzésének egy olcsó módját ajánlja: fiatal festőket bízzon meg az egyesület kitűnő művészek festményeinek lemásolásával. Ő maga Fábián Gábor arcképét másolja, s azt az egyesületnek *ingyen* felajánlja.

Dömötör indítványa elvben elfogadta-tik, ajándéka köszönnett fogadtatik.

5. *Titkár* constatálja, hogy az egyesület pénztárosa átirata dacára sem jelent meg bizonyos jelentését megtenni.

Boros V. A pénztárnok késedelme miatt már sokat károsodott az egyesület, azért ajánlaná, hogy a pénzkezelés és pénzbehajtás teendői praktikusabb módon eszközöltetnének.

A választmány elfogadja Boros indítványát, és határozza: a Közgyűlés előtt a választmány a pénztárosi teen-döknek, illetőleg pénzbehajtásnak eset-leg az alapszabályok módosításával já-

ró reformját fogja javasolni.

6. Árkay indítványozza, hogy a pénztárba átitrat küldessék, melyben mulasztásának indokolására hívassék fel.

Titkár átitratot küld.

7. Elnök a lakáskereső bizottság jelenlétéét terjeszti elő. Az Arad–Csanádi Vasutak palotájában, a II. emeleten, utca 3 egy ablakos szoba, évi 250 ft bérért kapható. Megjegyzi még, hogy az igazgatóság megigérte, szükség esetén, esetről esetre egy nagyobb szomszéd terem átengedését is.

A választmány helyeslőleg fogadja a jelentést, s a lakás kivételét a közgyűlés előtt ajánlj.

8. Új tagokul az egyesületbe lépnek dr. Rosenberg Sándor ajánlva Antolik Károlytól, Ronai Ronai Ilona, [Ronai] Ronai Dora, [Ronai] Ronai Desiree ajánlva Varjassy Árpádtól

fölvétetnek.

Az ülés, idő rövidsége miatt félbeszakítatott, és márc. 10-én folytatott. Jelen vannak: előbbiek és Révész Nándor egyesületi pénztáros.

9. Révész Nándor pénztáros bejelenti az Aradi Első Takarékpénztár levelét, amellyel kapcsolatban a mai napon 20 frt-ot küld ajándékkép[*p*]en az egyesületnek.

A küldeményért a nagylelkű társulatnak köszönét nyilvánítatik.

10. Révész N. pénztáros elmaradását azal igazolja, hogy a rendes hivatalos munkái ép[*p*] a vál[asztmányi] gyűlés idején torlódnak össze; hasonlókép[*p*] halaszthatlan munkái miatt nem készülhetett el havi jelentésével is; egyébiránt, hogy havi jelentésre alapszabály szerint kötelezve van, – eddig

arról tudomása sem volt; ez is mentségrére van. Zokon veszi az átitrat hangját. Ezutánra ígéri a rendes megjelenést, valamint a rendes jelentéstételt is.

Elnök: Megjegyzi, hogy ha legalább a gyűlés végére eljönne, minden zavar megszünnék.

A gyűlés az ajánlást tudomásul veszi.

11. *Elnök* előterjeszti Institoris Kálmán és Kertay Ede egyl[eti] tagok azon ajánlatát, hogy a felolvasási II. cyclusban általuk előadandó Régi magyar népdalokat az egyesület venné át, s kottával együtt kinyomtatva, mint az egyesület tulajdonát pénztára javára árusítaná el.

Ez ügyben a választmány maga nem intézkedhetvén, a dolgot a közgyűlés elé terjeszti, s a vállalat létesítésére – amit jövedelmezőnek tart, – 100 frt erejéig fölhatalmazást kér.

12. *Schuster Henrik* ajánlatát Dömötör titkár terjeszti elő. Dr. Schuster *Arad egészségügye* cím alatt tartott felolvasását kibővíti, s a Kölcsey-egyesületet annak kiadására szólítja fel.

A doognak, bár nagybecsű, de csak helyi érdekű lévén, a választmány csak arra vállalkozhatik, hogy előfizetési felhívást bocsájt ki az egyesület nevében, ilykép[p] a mű megjelenését támogatván.

13. *Elnök* indítványozza, hogy közönség körében felmerült, s a könyvtárkezelési szabályok egynémely pontjai ellen hangzó véleményt vegye figyelembe a választmány, s a könyvtárkezelési szabályokból törölje a következő neheztelt passzusokat:

- a) a kezelési szabályok (2) pontja végen ezt: „aki tagdíjjal nincsen hátralékbán”
- b) a (3) pontot egészen, mely a könyvtár biztosítására 2 frt letételét követeli
- c) a (12) pontot szintén egészen, mely havi 20 kr kopási díjak bevetését rendeli

Elfogadtatik, s a felhozott pontok a közgyűlés előtt a választmány kebeléből töröltetni javasoltatnak.

14. *Titkár* jelenti, hogy az $\frac{1}{4}$ évi füzetek kiadására kiküldött bizottság évi 282,82 frt költséget számított ki; ez évben 3 füzet à 3 ív lesz kiadva, a következő években pedig 4 füzet egyenként 2 ívvel, mindenkor jan., ápr., júl. és okt. hónapok 15-én.

Tudomásul.

15. *Titkár* jelentést tesz a végrehajtó bizottságnak a hátralékosok ügyében tett intézkedéséről. Felolvassa azon átritatot, melyet a bizottság a járási szolgabíró urakhoz bizalmasan intézett. Ebben felkéretnek a szolgabíró urak, hogy a vidékükön lakozó, hátralékos egyleti tagokat tartozásaiak lefizetésére fölhívják; felhatalmaztatván a szolgabíró urak azoknak, akik múlt évi és ezidei tartozásukat lefizetik, s tagokul megmaradnak, többi hátralékaik lefizetését elengedni; fizetésre nem hajlandókra nézve az egyesület beperlási jogát fenntartja magának.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

16. *Titkár* jelenti, hogy Aradi Kereskedelmi és Iparbank az egyesületnek ff[olyó] é[v] márc. 6-án 20 frt adományt küldött.

A nagylelkű adományért köszönet sza-

vaztatik.

17. A városok és megyék monográfiái körül dr. Márki 32-őt jelölt ki, s jegyzéket *Titkárnak* megküldötte. Jelenti továbbá titkár, hogy gr. Károlyi Tibor a Károlyi család oklevéltárát 4 vaskos kötetben az egyesületnek megküldötte.

Köszönettel tudomásul vétetik.

18. *Hindy Árpád* kívánatosnak tartaná az Akadémiahoz fordulni *gyűjtemények* kiadványai végett. *Dömötör* pedig a Természettudományi Társulat kiadványainak beszerzését javasolja.

Az Akadémiahoz *Titkár* fog átírni; a Természettudományi Társulatnál *Antolik* igéri közbenjárni.

19. Ifj. Klein Mór-féle könyvkereskedés az egyesületet számlája kiegyenlítésére kéri.

A számla törlesztésére 100 frt kiutalványoztatik.

20. *Laukó* könyvtáros előterjeszti *jutányosan* megszerezhető könyvek jegyzékét.

Akadémiai kiadvány 28 kötet
Magyar Salon 5 kötet.
Arch[a]eolog[iai] Ért[esítő] 9 kötet.
Kossuth[h] iratai 3 kötet.

Összesen 45 kötet, a könyvárus érettük 88 frt 40 k kér.

A választmány 70 frt-ot ígér a könyvekért.

21. *Dömötör* saját gyűjteményéből 123 drb réz, 1drb bronz és 10 dr[b] ezüst régi pénzre – beszerzési ára 2 f 70 kr –

az egyetnek ajánlja föl.

Elfogadtatik.

22. *Dömötör* régi díszedények (cimből) megvételét javasolja.

Előleges bemutatás mellett a választmány néhánynak megvételét határozza.

23. Kövér Gáborné úrnő Haynaunak^a egy kiáltványát ajándékozza az egyesületnek.

Köszönettel fogadtatik.

24. Varjassy indítványozza: kérje fel az egyesület Ormós Zsigmond Temes megyei főispánt, hogy saját (művészettörténeti) műveit az egyesületnek ajándékozni szíveskednék.

Az indítvány helyesléssel fogadtatik, s felkéretik indítványozó, hogy az átiratot megszerkeszteni szíveskedjék.

25. Varjassy a múzeumbeli tárgyak részletes leltárát óhajtaná az ügykezelési rend érdekében.

Titkár és könyvtáros szabadidejükben elkészíteni ígérik.

26. Varjassy kir[ályi] t[an]felügyelő jeleneti, hogy a múltkor kezeihez kiutalványozott 100 frt-ot most igénybe nem veszi, és kéri azt későbbre részére ugyanazon célra fenntartani.

Tudomásul.

Kelt mint fent. /aláírások/
Decsy Géza e[gyesületi] jegyző

a Javítva ebből: Haynay-nak.

Jegyzőkönyv

mely fölvétetett Aradon 1888. évi március hó 18-án a
Kölcsey-egyesület rendkívüli közgyűlésén.

Jelen voltak: Antolik Károly egyes[ületi] alelnök, mint gyűlési elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Hindy Árpád, Rozsnyay Mátyás, Árkay Kálmán, Varjassy Árpád, Institoris Kálmán, dr. Szterényi Hugó, dr. Báttaszéki Lajos, Mészáros Lázár, dr. Barabás Béla, Révész Adolf, Isztray Géza egyesületi tagok és Decsy Géza egyesületi jegyző (Nota: Az előző rendk[ívüli] közgyűlés 1888. márc. 11-én tagok hiányában nem volt megtartható.)

1. Elnök a jelenleg folyó felolvásási cyclus Régi magyar népdalairól tesz említést, amelyeket előadóik, Institoris Kálmán és Kertay Ede urak az egyesületnek kiadás végett felajánlottak.

Institoris Kálmán jelenti, hogy az érdekesebb darabok száma vagy 15-re megy; kiadásuk joga és költségei felől azonban még csak ezután mondhat bizonyosat.

A gyűlés a tervezett kiadványt *elvben* elfogadja, és a kiadási jog, valamint a költségvetést illető részletesebb jelenléseket a választmányhoz utalja; ugyancsak a választmányt bízza meg nevezett népdalok kiadásának eszközlesekkel is, úgy azonban, hogy abból az egyesületre anyagi kár ne háramoljon.

2. *Elnök* jelenti, hogy az egyesületnek mostani helyiségei (2 kis szoba) nemcsak kényelmetlenek, hanem a könyvtári és múzeumi berendezésekre teljesen alkalmatlanok. Ajánlja, hogy az Arad–Csanádi Vasutak új palotájának II. emeletén, a főtérre néző 2 nagyobb

szobáját vegye ki az egyesület évi 250 frt-ért. Ez új helyiség sem lenne magában kielégítő, de a társulati igazgatóság szükség esetén szomszédos tanács- termét hajlandó esetről esetre átengedi.

A gyűlés elfogadja az ajánlatot, s az új lakás kivételét elhatározza. Elnök a régi lakás felmondásával s ez újnak f[olyó] é[v] november 1-től számított 3 évre leendő kivételével – évi 250 frt-ért – megbízatik.

3. *Titkár* jelentést tesz az évkönyv negyedéves kiadására kiküldött bizottság költség-előirányzatáról.

Évi 4 füzet à 2 ív belekerülne 282 frt 82 kr-ba. Évi 4 füzet à 3 ív pedig 340 frt-ba.

Rozsnyay M. megjegyzi, hogy ily témában kiadási többletet az egyesület el nem bír, a negyedéves kiadást csak elvben fogadná el, s a kivitelt jobb időkre halasztaná.

Árkay K. Az idő előrehaladottsága miatt javasolja, hogy ebben az évben a régi kiadási mód mellett maradjunk; de hogy a költségekre fedezetet nyerjünk, indítványozza a „hirdetések” fölvételeit. Eklatáns példát hoz fel ennek cél-szerűsége mellett.

A gyűlés elfogadja Árkaynak mindkét indítványát, s határozza:

- 1) Az évkönyv a f[olyó] 1888. évben csak 1 kötetben fog kiadatni.
- 2) A hirdetések fölvétetnek az évkönyvbe, s a részletek elintézésével elnök bízatik meg.
- 3) *Jövőre*, amennyiben a hirdetések jövedelme megengedi, az évkönyvnek évnegyedes kiadása a választmányra bízatik.

4. *Elnök* jelenti, hogy a választmány kebelében szótöbbséggel határozatot, miszerint a könyvtárhasználati szabályok némely pontjának módosítását vagy törlését hozza javaslatba a közgyűlés előtt. Előterjeszti a módosítások[at], illetőleg törlésbe ajánlott pontokat.

Árkay Kálmán az előterjesztett javítások közé félvenni javasolja még az *olvasási időre* s a *könyvbehozásra* vonatkozó pontok módosítását is.

Az előadottak alapján a gyűlés a könyvtárhasználati szabályoknak 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10 és 12. pontjait következőkép[p] javítja meg:

- 1) A szabályzatnak 2-ik pontja teljesen elhagyatik.
- 2) a 3-ik pont szintén teljesen kimarad.
- 3) a 4-ik pont helyébe – az egészben ki-hagyatván, a következő iktattatik: „Minden tag egy teljes munkát vehet ki.”
- 4) a 6-ik pontban a kivett művek használati idejében a következő módosítás tételek: Szépirodalmi műveknél a használati idő 2, tudományos műveknél pedig 4 hét – egyebekben változatlan marad.
- 5) a 7-ik pont ekkép[p] módosítatik: „A szabályos 2, illetve 4 heti határidő be nem tartása esetén könyvtáros a kivevőt a könyvnek 8 nap alatti beküldésére szólítja föl, minek elmulasztása esetén a kivett egész mű a kivevő költségére megszereztetik.”
- 6) a 8. pont utolsó mondata kihagyatik.
- 7) a 10. pont így módosítatik: „A vidéki tagok egyszerre szintén csak egy teljes művet vehetnek ki, legtöbb 4 heti használatra, valamely helybeli tag személyes megkeresésére. A felelősség a

könyv tényleges átvevőjét illeti.”
8) a 12. pont teljesen kihagyatik
9) az utolsó (azaz 13-ik) pont után füg-
gelékül a következő hozzáadás tétetik:
„Térképek, lexikonok és kéziratok ki
nem adatnak, s csak a könyvtár helyi-
ségében használhatók.”

5. *Rozsnyay Mátyás* az Aradi Első Pol-
gári Takarékpénztár részéről azon
ajánlatot terjeszti elő, hogy nevezett
pénzintézet hajlandó lenne az egyesü-
let pénzjövedelmeinek behajtását és ke-
zelését teljesen díjtalanul elvállalni. A
személyes felelősséget magára veszi.

Az ajánlat köszönettel fogadtatik; egy-
szersmind határozza a gyűlés, hogy a
pénztárnok július hónapban, a $\frac{1}{2}$ évi
zárlat után, a számvizsgáló bizottság
közbenjöttével adja át a pénztárt neve-
zett Takarékpénztárnak; félévi tiszte-
letdíj fejében 50 frt pénztárnoknak ki-
adatni határoztatik. Jövőben pedig a
pénzintézettel teend az egylet pénztár-
noka fizetéseket.

6. *Elnök* jelenti, hogy a tanfelügyelő ál-
tal tót gyerekek áttelepítésére kért 100
frt-ot visszakapta, miután arra jelenleg
szükség nincsen.

Tudomásul. Egyúttal a visszakapott
100 frt az egylet közművelődési költ-
ség-előirányzati summájához vissza-
csatoltatik.

7. *Dr. Szterényi* az iránt szólal fel, hogy
a közgyűlés targysorozata jövőben tel-
jesen közzé tétessek.

Titkárnak tudomásul szolgál.

8. Elnök ezen jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Barabás Béla, Hindy Árpád
s Árkay Kálmán urakat kéri fel, s az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 8 ◆

Jegyzőkönyv

mely kölcsényt Aradon 1888. évi április hó 8-án a Kölcsény- egyesület választmányi ülésében.

Jelen voltak: Antolik K[ároly] alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, Institoris Kálmán, Rozsnyay Mátyás, dr. Mandl Vilmos, Varjassy Árpád, Révész Adolf, Hindy Árpád választmányi tagok és Decsy Géza j[egy]ző.

1. Varjassy Árpád egy distichont nyújt be, melyet a Sárossy-emléktáblára készített, így hangzik:

„Sárossy itt született, lanttal kelt szárnyra a házból
Zengeni nemzeti dalt, költe úri, honfi erényt”

Sárossy Gyula

1834–1861

emlékének a Kölcsény-egyesület

1888

A választmány a feliratot elfogadja.

2. Institoris Kálmán ajánlatba hozza, hogy a tábla ne márványból, hanem a tartósabb anyagú boros-sebesi andesitből készíttessék.

A választmány helyesli a javaslatot, és megbízza Antolik alelnököt, hogy egy andesit tábla kieszközlése végett Jahn Vilmos borossebesi uradalmi igazgatóhoz forduljon.

3. Elnök e jegyzőkönyv hitelesítésére Rozsnyay Mátyás és Boros Vida urakat kéri fel, s a gyűlést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

Jegyzőkönyv

**mely főlvétetett Aradon, 1888. évi április hó 8-án az aradi
Kölcsey-egyesület rendkívüli közgyűlésén.**

Jelen voltak: mélt[óságos] Fábián László elnök, Antolik Károly alelnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Hindy Árpád, Varjassy Árpád, Rozsnyay Mátyás, Nesnera Aladár, Kerner Péter, Niedermayer Tóbias, dr. Báttaszéki Lajos, dr. Simonkai Lajos, Pókász Imre, Boros Vida, dr. Salrai Béla, Eckhardt Ede, Mádai Mátyás, Háhn Adolf, Mittler Zsigmond, Keresztes Ákos, Petrovics Arzén, Parecz István, Szathmáry Gyula, Haslinger Ferenc, Somogyi Gyula, Szkunzevics Kornél, Institoris Kálmán, Révész Adolf, dr. Barabás Béla, Dáni János, Bodányi [Ödön], Mészáros Lázár, dr. Mandl Vilmos és Decsy Géza jegyző.

1. Elnök üdvözli az egybegyült tagokat, s előterjeszti annak tárgyát: 21 egyesületi tag kérvényt adott be az Elnökhöz a mart. 18-án tartott r[end]k[ívüli] közgyűlés egy határozatának megsemmisítése végett. – A nehezített *határozat* a pénztár átadásáról szól, – mely Rozsnyay Mátyás egy[esületi] tag ajánlata folytán ez évi június végén az Aradi Polgári Takarékpénztár kezelésébe adatik úgy, hogy a pénzkezelést és behajtást nevezett intézet ingyen teljesíti, az értékért pedig a személyes felelősséget Rozsnyay vállalja el. A megsemmisítést két okból sürgeti a kérvény: 1) mert a tárgy előlegesen a tárgysorozatba fölvéve s nyilvánossá téve nem volt, s 2) mert a pénztár kezelésének eme megváltozott módja az alapszabályokba ütközik, vagy azoknak megváltoztatását teszi szükségessé.

Mindez az elnök által felolvastatt kérvényből és jegyzőkönyvi határo-

zatból világlik ki.

Ezután Elnök felhívja a választmányt, hogy ez ügyben véleményét terjessze elő.

Rozsnyay Mátyás indítványozó vállalta el a választmány nézetének előterjesztését.:

- 1) A választmány ép[p] azon formáhibá miatt, melyet a kérvény is felhoz, szintén érvénytelennek tartja a megsemmisíteni kért határozatot
- 2) Maga indítványtevő szintén elhamarkodottnak tartja azt, s csatlakozik a választmány nézetéhez, úgy azonban, 3) hogy fenntartja magának a jogot, mikorra a mostani pénztáros mandátuma lejárt, újra indítványt tenni az ingyenes pénzkezelésre nézve; mert őt nem személyes tekintetek, hanem az egyesület céljai vezették s vezetik jövőben is.

Újabb indítványt tehát nem tesz, ellenben a választmány nevében a nehezűt közgyűlési határozat megsemmisítését indítványozza.

Az ülés egyhangú határozatakép[p] elnök kimondja, hogy az aradi Kölcsényegyesület 1888. évi mart. 18-iki r[end]k[ívüli] közgyűlés jegyzőkönyvének 5-ik pontjában foglalt határota a felhozott és beismert okok alapján megsemmisítetik.

2. Ezen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnök fölkéri Boros Vida, Szathmáry Gyula és Petrovics Arzén urakat, s az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

Jegyzőkönyv

**mely félvétetett Aradon, 1888. évi május hó 5-én az aradi
Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.**

Jelen voltak: Antolik Károly egyl[eti] alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Vörös Vidor, Boros Vida, Hindy Árpád vál[asztmányi] tagok és Decsy Géza egy[esületi] jegyző. Ez ülés a tagok csekély száma miatt szétoszlott, és *május hó* 7-én újra egybehívatott, ez ülesen jelen voltak: Antolik K., Dömötör L., Laukó A., Rozsnyay Mátyás, Hindy Árpád v[álasztmányi] tagok és Decsy G. jegyző.

1. Elnök jelenti, hogy a Sárossy-féle emléktábla beillesztése az épület miatt nem lehetséges máskép[p]en, mint a hosszával függélyesen lefelé, mely okból a tervezett distichonait – melyek ekkép[p]en megszakítással volnának rávéshetők, – prózával kell pótolni.

Tudomásul szolgál, egyúttal elnök fölkérétik, hogy a distichon szerzője: Varjassy Árpáddal ez ügyet megbeszélje.

2. Laukó Albert könyvtáros jelentést tesz a könyvtár gyarapodásáról

1) *volt*: 872 mű 1523 kötet és 31 füzetben; 1835,9 frt értékben; szaporodott 411 munkával, mely áll: 206 kötetből és 295 füzetből 607,37 frt értékben.

2) Jelenti továbbá, hogy a Bogdánffiféle könyvtár, melyet Bogdánffy Gergely boldogult fia, Gyula nevén óhajt fenntartatni – jelenleg lajstromozás alatt áll.

3) Jelenti továbbá, hogy az Akadémiai Könyvkiadóvállalatból néhány értékes mű jutányos áron megkapható, a megvételre fölhatalmazást kér.

A jelentések örömmel vétetnek tud-

másul. Az akadémiai könyvek pedig megvétetnek.

Pénztáros jelentését benyújtja titkár. E szerint 1888. ápril 5. pénztárálladék
1 256,76 frt

Bevételek ápril 20-án 131 [frt]

Összes 1 387,76

Kiadások:

April 11. Réthy Lipót számlájára 71,20
frt

Szintyei iskolának 40,00 [frt]

Kurticsi gyermekkert 10,00 [frt]

Irodai kiadás (utánvét) 20,00 [frt]

Akadémia (utánvét) 3,50 [frt]

Máj. 1. házbér 40,00 [frt]

Összes kiadások 1888. május hó 5-én
184,70 frt mit a pénztárálladékból le-
vonva marad kezelés alatt: 1 203,66 frt

Tudomásul szolgál.

4. *Elnök* jelenti, hogy a közönség köréből panasz merült föl, mivel a tagsági díjakról szóló nyugták egyeseknek cso-mósan küldetnek ki; természetesen nehezükre esik úgy egyszerre nagyobb összeget kiadni. De ezen helytelen nyugtakozelés az egyesület hátrányára is van, amennyiben ezen előbb, kellő időben be nem szedett összegekből származnak ama nagyobb összegű hátralékok, melyek jórészt veszendőbe is mennek.

Rozsnyay indítványozza, hogy ez ügy rendezésére bizottság küldessék ki, mely a tagok névsorát lajstromba szedi, s a pénztárost a nyugtáknak idejében való kiküldésére időnként figyelmezteti.

A panasz orvoslása végett a beadott indítvány elfogadtatik, s az ügybeni tendőkkkel a már megválasztott végre-

hajtó bizottság bízatik meg.

5. *Titkár* jelenti, hogy az Erdélyi Közművelődési Egyesület titkára bizalmas levélben szorgalmazza az aradi tagoktól a tagsági díjak beszedését, amit az magára vállalt; be nem hajtás esetén a megbízást visszavonni lesznek kénytelenek – ami a Kölcseny-egyesület kárával járna.

Rozsnyay azt indítványozza, hogy egyetünk titkára szintén bizalmas levélben kérje fel az EMKE titkárát arra, hogy az ügy foganatosabb végrehajtása céljából hivatalosan keresse meg egyletünk elnökét ezen ügyben, mely intézkedés, illetőleg levélváltásról egyetünk elnöke eleve értesítendő lenne.

Az indítvány elfogadtatik, s végrehajtásával a titkár bízatik meg.

6. *Titkár* a következőket jelenti

1) *Eltíezett ügyek*

a. Megbízatás folytán átiratokat intézett monografiák beküldése végett a következőkhöz. A M[agyár] T[udományos] Akadémiához; a Természettud[ományi] Társulathoz; Krassó-Szörény megyéhez; Pest és Mosony megyékhez; a ferencrendiek váci társházához; Kecskemét város tanácsához.

b. Adományokért köszönetet mondott Árkay Kálmán, Réthy L[ipót] és fia, Eckhardt Ede, Vörös Vidor és Ormós Zsigmond uraknak.

c. Elküldötte a kérvényt a portómentességről a közlekedési ministernek, – és átiratot intézett Petrovics Arzénhöz a rézmetszetek ügyében.

d. Kiutalványoztattak:

Réthy L[ipót] és fiának 71,20 frt, Szintyei iskolának 40 frt, Kurticsi gyermek-

kertnek 10 frt, Történ[elmi] Társ[ulat] tagdíjai előfizetés fejében 10 frt, máj.-júli házbérbe 40 frt.

Titkársághoz a következő adományok érkeztek:

- a. *Vörös Vidor úrtól* 72 db könyv
- b. *Gellér János igazgató-tanítótól* 8 teljes térkép (1726–1812-ig megjelentek), összesen 58 lap.
- c. *Haslinger Ferencetől* 5 munka
- d. *Dr. Simon Ákostól* a Fővárosi Lapok 1868-ki I. félévi és 1869–70-ki teljes folyama
- e. *Dugonics [...]tól* egy 1847. dec. 1-ről kiadott színlap
- f. *Eckhardt Edétől* 1851. ápr. 13-ról egy színlap
- g. *Eckhardt Edétől* 2 reformatioi emlékérem
- h. Az *Arad–Csanádi Vasutak igazgatójától* egy Szt. Tamáspusztán lelt 1-2 literes urna; 2 drb ép és 1 drb törött kisebb edény; több edénytöredék és egy törő-kő a szt. annai avar ringből; 1 csontsimító; 1 csonttű; 2 drb obsidiánforgács a szt. annai–simándi vonal 80-ik szerelvényéből
- i. Hegedűs László úrtól 1 drb fekete obsidián

Titkár egyéb jelentenivalói:

- 1) T[itkár] jelenti, hogy az egyesület tulajdonát képező tárgyak és gyűjmények *leltározása* megkezdettet; továbbá
- 2) hogy a *Sárossy-féle tábla* még mindig késik, és így az ünnepély pünkösdről valószínűleg elmarad.

Az ügyek elintézése tudomásul szolgál; a nagyobb adományokért átiratilag köszönet nyilvánítatik; a leltározás örvendetes, a tábla késése szomorú tudomásul szolgál.

7. *Titkár* indítványt tesz a Kölcsényegyesületi múzeum szervezése tárgyában: átiratilag felhívandók lennének a város és megye törvényhatósága, hogy tagokat küldenének ki, akik az egyesület megbízott tagjaival együttesen a múzeumot megalkotnák.

Az indítvány elfogadtatik, s az átiratok szerkesztése és elküldésével titkár megbízatik.

8. *Titkár* felolvassa azon átiratot, melyet az Arad–Csanádi Vasutak igazgatóságához küldeni indítványoz. Ebben a Szt. Annán lelt *aranykoszorúnak* az egyesület részére való átengedését kéri – a belérték megtérítése mellett; ez indítványához csatolja ama javaslatát, hogy átengedés esetén, a koszorú árát gyűjtéssel szerezze be az egyesület, magára vállalván a gyűjtési mozgalomnak széles körökbe való elterjesztését.

Az átirat egészében elfogadtatik, és sikeres esetén a gyűjtés megindítása és vezetése titkárra bízatik.

9. *Titkár* jelenti, hogy Ábrai Lajosnak récipénz-gyűjteményét idegen helyre viszik, ha az egyesület meg nem szerzi; 250 frt-ért eladó.

Az egyesület jelenlegi anyagi helyzete ezt hamarjába meg nem engedi; ha azonban a gyűjtés eredményéből a vételár fedezhető lenne, az esetben az egyesület kész örömmel veszi meg.

10. *Könyvtáros* jelenti, hogy a könyvek elhelyezésére még egy szekrényre okvetlen szüksége van.

Egy könyvtárszekrény 35-40 frt értékben megsavaztatik, illetőleg ára ki-

utalványoztatik.

11. *Elnök* egy olyan szekrényt óhajtana, melyben specialiter Arad városi és Arad megyei emlék- és műtárgyak gyűjteménye foglalna csak helyet.

Az egyesület gyűjteményében létező tárgyakból addig is, míg egy ily szekrény beszerezve lesz – az aradi és Arad megyei tárgyak külön csoportba elkülönítendők.

12. *Titkár* jelenti, hogy Szunter Nándor, az egyesület volt pénztárnoka jelenleg nagybányai gymn[asiumi] igazgató, pénztárosi t[isztelet]díjából 50 frt-ot visszaajándékoz, illetőleg ezen összeggel az egyesületbe alapító tagul belép.

Köszönettel tudomásul vétetik.

13. *Titkár* indítványozza: küldessék átirat a város törvényhatóságához, hogy a birtokában levő két szabadságharcbeli emléket: Asztalos Sándornak önfestette arcképét és ugyanannak lovagostorát az egyesület múzeuma részére átengedni szíveskedjék.

Elfogadtatik, s átírással titkár megbíztatik.

14. *Titkár* még a következő beérkezett adományokról tesz jelentést:

- 1) Heeger Ernőtől: 25 db ezüst, 1 db chinai bronz, 33 db réz – régi pénz
- 2) A titkár vette: 47 db réz, 2 db ezüst és 2 db bronz régi pénzt.

Az adományok köszönettel fogadtatnak, a titkár^a

15. Elnök ezen jegyzőkönyv hitelesítésére Hindy Árpád és Rozsnyay Mátyás urakat kéri fel, és az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

a Hiányos forrás.

Kölcsey-egyesület, Aradon.

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1888. évi június hó 16-án tartott üléséről.

Jelen van: Rozsnyay Mátyás, Hindy Árpád, Boros Vida, Laukó Albert.

Elnök: Antolik Károly, egyes[ületi] alelnök.

Jegyző: Dömötör László egyes[ületi] titkár, a jegyző akadályoztatása miatt.

1. Az elnök megnyitván az ülést a titkár előadja, hogy az évkönyv megjelent, s a nyomdász számlája szerint 42 frt-tal [és] 30kr-ral került többe a fölvett összegnél (250 frt), azaz 292 frt 30 kr, és kéri az összegnek utalványoztatását.

Boros Vida félhívja a figyelmet arra a körülményre, hogy az évkönyv kérdése többszörösen volt tárgyalva, s előre látható volt, hogy többe fog kerülni.

A választmány jóváhagyással veszi tudomásul az ügyet, s a 292 frt 30 kr-t utalványozza.

2. A titkár jelenti, hogy expedálta Szunter Nándor alapító tagsági levelét, s átírt a városhoz Asztalos Sándor arc-képéért és lovagkorlácsáért, és kéri a múzeumi bizottságba két tag küldését és az A[rad-] Cs[anádi] E[gyesült] V[asutak] igazg[atóságá]hoz a sz[en]t annai aranyeletert.

Tudomásul szolgál.

3. Titkár bemutatja a következő átiratokat:

a) A megyétől a kért régiségek ügyé-

ben jött átitratokat, mely szerint a megye a kért tárgyakat a tulajdonjog fenntartásával átengedi.

b) Az iskola egyesületét, melyben a congressusi felolvasások terjesztését kéri.

c) a ternovai járási szolgabíró levelét, melyben a behajtott hátralékokat küldi.

d) Ábrai Lajos kerest[edelmi] akad[émiai] igazg[ató] levelét, melyben tudatja, hogy a megállapított módozatokat nem fogadja el éremgyűjteményének megvételére.

e) A Magyarisk[okla]-egyesület átitatát, mellyel a *Naplót* (a congressus munkálaltait) megküldi.

f) A tervezett Kelemen-ünnepély^a ügyében működő bizottság meghívóját.

Hatórozatott: a) a megyei régiségeket az egyesület nem veszi át, míg biztos helye nincs. b) az Iskola-egyesület külödt felhívásainak közlését szeptemberre halasztja. e) az Iskola-egyesületnek a kért 18 frt 87 ½ kr-t megszavazza (mely összesen Rozsnyay M. a *Napló* egy példányáért 1 frt-ot s Vörös V[idor] ½ kr-t ad). f) a Kelemen-ünnepély bizottságában az elnökség képviselve lévén, újabb intézkedést a vál[asztmány] nem tesz.

4. A titkár bemutatja Kosminsky [Lipót] könyvkötő 40 frt-os számláját, s kéri annak fedezését.

A vál[asztmány] a 40 frt-ot kiutalványozza.

5. Tagokul fölvetettek:

Friedmann Ignác, Koczuba József –

a) Kelemen László (1762–1814), első magyar színigazgató emlékére rendezett ünnepséget 1888. szeptember 8-án tartották Makón és Csanádpalotán.

aj[ánlja] dr. Szterényi; ifj. Fojtsek Károly (Új Arad) – aj. Révész Adolf; Ring Zsigmond – aj. a titkár.

Mindannyian rendes tagul követetnek.

6. A titkár indítványozza, hogy a többi közműv[elődési] egyesületek gyakorlata szerint alakítsa az egyesület központi bizottságot az egyesületnek B[uda]pesten lakó alapító és tiszteletbeli tagjaiból.

A vál[asztmány] elfogadja az indítványt, s a titkár megbízza a végrehajtással.

7. A titkár engedélyt és költséget kér arra, hogy az új paulisi temető melletti ásatásokra a vál[asztmány] 5-6 frt-ot bocsásson rendelkezésre.

A választmány fölhatalmazza a titkárt, hogy esetleg az említett összeget igénybe vehesse.

8. A választmány fölhatalmazza a titkár, hogy az aug.–octoberi házbért annak idején utalványozhassa.

9. A titkár a következő adományokat jelenti és mutatja be: Eckhardt Ede: 2 ezüstérem. Széchy Ákos: 2 ezüstérem. Ring Zsigmond: 15 drb régi nyomtatvány, 13 drb magy[ar], német és latin nyelvű kézirat. Hudetz Józsefné úrnőtől több régi nyomtatvány és gyászjelentés. Hindy Árpádtól több gyászjelentés.

A választmány a szíves adományozóknak köszönetet szavaz.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést befejezi.
K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Jegyzőkönyv

**mely fölvétetett Aradon, 1888. évi szeptember hó 6-án az
aradi Kölcsény-egyesület rendes választmányi ülésében.**

Jelen voltak: Antolik Károly egy[esü]l[eti] alelnök, mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Hindy Árpád, Boros Vida, Vörös Vidor, Révész Adolf, Varjassy Árpád, Dancs Ferenc választmányi tagok és Decsy Géza egyesületi jegyző.

1. Elnök felhívja a választmányt, hogy a folyó szeptember hó 8-án Csanádpalotán és Makón megtartandó Kelenmen-ünnepségre az egyesület képvisező tagokat jelöljön és küldjön ki.

Az első magyar színigazgató emlékére rendezendő ünnepre Antolik Károly alelnök, Dömötör László titkár és Révész Adolf val[asztmányi] tag küldetnek ki.
– Révész úr saját költségén utazván, kiadásokra egészben 10 frt utalványoztatik.

2. Elnök szóba hozza a régóta vajúdó Sárossy-emlékünnepet, s felhívja a választmányt, hogy annak megtartására határidőt tűzzön ki, mert az emléktábla készen, s a Sárossy szülőházába már beillesztve van.

A választmány nem találja alkalmasnak az őszi időszakot, mert akkor Arad város és vidékének intelligens közössége a szüreteléssel s annak előmunkálataival van elfoglalva. Ennél fogva elhatározza, hogy az ünnepség megtartását tavaszra halasztja.

3. Titkár a következő jelentéseket teszi:

1) Arad szab[ad] kir[ályi] város ható-

sága az egyesület kérelmének engedve átadja az egyesület múzeumának Asztalos Sándor arcképét és korbácsát; de tulajdonjogát magának megtartja.

2) Arad szab. kir. város t[örvány]hatósága saját kebeléből a létesítendő múzeumi bizottságba Varjassy József és dr. Barabás Béla urakat küldi ki.

3) A nagyváradi postai gazgatóság útján leérkezett a portómentességről benyújtott folyamodványra – az elutasító válasz.

4) Az E[rdélyi] M[agyar] K[özművelődési] E[gyesület] sorsjegyeket küld elárusítás végett.

5) Az EMKE Brassóban tartandó közgyűléssére aug. hónapra meghívást küld.

Tudomásul vétetnek.

4. Titkár előterjeszti a kir[ályi] tanfelügyelőség kísérő levelével ellátott folyamodványát a nagy-halmágyi községi iskolának. Ebben segélyt kér az egyesülettől, hogy a 100 oláh község között fennálló egyetlen magyar iskoláját fenntarthassa.

Varjassy kir[ályi] tanfelügyelő a kérényt ajánlja a választmány figyelmébe.

A választmány egyelőre 50 frt-ot szavaz meg segélykép[p]en a nagy-halmágyi községi iskolának addig is, míg a jövő 1889. évi februári közgyűléstől nagyobb segélyt fog kieszközölhetni.

5. Titkár bemutatja a Felvidéki Magy[ar] Közművelődési Egyesület meghívását a közgyűléssére, és értesítőjét – amely igen célszerűen az egyesület munkásságát, különösen segélyezéseit címek- és összegekben táblázatosan közli.

Tudomásul szolgál. Az *Értesítő* jövőben a K[ölcsény-]e[gyesület] évkönyvének is függelékét képezendő a mi egyesületünk által teljesített segélyezések táblázataival. Ennek készítésével a Titkár bizatik meg.

6. Titkár jelenti, hogy az EMKE egyesület titkári hivatalától f[olyó] é[v] augusztus 4-én újabb sürgető felhívás érkezett az iránt, hogy a K[ölcsény-]e[gyesület] a magára vállalt tagdíj-beszedéseket valahára eszközölné.

Révész Adolf vál[asztmányi] tag ígéri, hogy bátyját, a Kölcsény-egyesület pénztárosát magán és bizalmas úton rábírja a sürgetett pénzbeszedés minél előbbi lebonyolítására.

A választmány belenyugszik ebbe, s a pénztárosnak e tényban teendő jelenlétést a legközelebbi ülésre elvárja.

7. Titkár jelenti, hogy Arad megye törv[ény]hatósága a múzeumi bizottságba Ormos Péter alispánt és Bohus István világosi nagybirtokost küldötte ki kebeléből.

Tudomásul szolgál; egyszersmind a választmány ez alkalommal a saját kebeléből, illetőleg a tagok közül Boros Bénit, Petrovics Arzént és Dömötör Lászlót titkárt küldi a bizottságba – az utóbbi – mint bizottsági jegyzőt. Ekkép[p] a teljes számú múzeumi bizottság tagjai a következők.

- 1) A város részéről Varjassy József és dr. Barabás Béla ügyvédek.
- 2) A megye részéről Ormos Péter alispán és Bohus István nagybirtokos.
- 3) A Kölcsény-egyesület részéről Boros Béni vasúti igazgató, Petrovics Arzén mérnök és Dömötör László Kölcsény-

e[gyesületi] tagok.

8. Titkár a f[olyó] é[vi] július és augus-tus hónapokban befolyt adományokról tesz jelentést. Ajándékoztak az egyesü-letnek:

- 1) Varga Andrásné szül. Keresztes Fran-ciska: egy láncos golyót (buzogányt), egy lőportülköt, egy régi könyvet (*His-toria Armena*)
- 2) Kosztolányi Imréne: több régi nyom-tatványt, egy nemzetőri övet
- 3) Arad-Csanádi Vasutak igazgatósá-ga: több őskori malomkőtöredéket, 3 kosár cserepet, 6 bronzkori koponya-részletet
- 4) Gergelyi Jakab: egy játék régi ma-gyar kártyát, egy hamisított oszt[rák értékű] 10 frt-ost
- 5) Kopetkó Károly: egy színlapot 1848-ból (fehér selyem)
- 6) Dömötör László beszerzési áron 5 frt 4 kr-on felajánl az egyesületnek meg-vételre: 1 cintálat és 2 cinkupát

1–5 pontok alatt ajándékozott tárgyan-ként az egyesület köszönhetet mond; a titkár által felajánlt 3 drb címtárgy pe-dig a múzeum számára megvétetik.

9. Ábrai Lajos – a titkár jelentése sze-rint – hajlandó éremgyűjteményét 250 frt-ért az egyesületnek átengedni oly kedvezménnyel, hogy nevezett összeg 3 év alatt törleszthető.

Az ajánlat érdemleges tárgyalás vé-gött a műzeumi bizottsághoz tételek át.

10. Bettelheim Vilmos budapesti lakos Sárossy Gyulának Sárossy által festett arcképét 100 frt-ért az egyesületnek el-adja, amint ezt a titkárhoz intézett le-vélben írja.

Az egyesület 60 frt-ot ígér a képért. Ez

ajánlatot titkár Bettelheimmal tudatja.

11. Övv. Dratsayné magánkönyvtárát titkár átnézte, s abból egy collectiot 80 frt-ért megvételre ajánl.

Ennek megvételét későbbre halasztja a választmány.

12. Új tagokul ajánlották: Laukó Albert – Laukó Istvánt, dr. Szterényi Hugó – Korbuly Istvánt.

Fölvétetnek.

13. A május és június havi választmányi ülésekről szóló jegyzőkönyveket titkár hitelesítés végett előterjeszti.

A hitelesítők átveszik.

14. Elnök ezen jegyzőkönyv hitelesítésére Vörös Vidor és Hindy Árpád vál[asztmányi] tag urakat kéri fel, és

az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 13 ◆

Jegyzőkönyv

mely fölvétetett Aradon, 1888. évi szeptember hó 13-án az aradi Kölcsey-egyesület rendkívüli választmányi ülésében.

Jelen voltak: Antolik Károly egyes[ületi] alelnök, mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros, Révész Nándor pénztáros, Institoris Kálmán, Boros Vida, Rozsnyay Mátyás, Hindy Árpád, Varjassy Árpád vál[asztmányi] tagok és Decsy Géza egyes[ületi] jegyző.

1. *Boros Vida* vál[asztmányi] tag indítványt tesz, hogy a nagy-halmágyi magyar iskolát az egyesület az Országos Magy[ar]iskola-egyesület figyelmébe ajánlaná egy átiratban.

Bár e tárgyban Varjassy kir[ályi] tanfelügyelő és vál[asztmányi] tag nevezett egyesületet megkereste, a nagyhalmágyi iskola segélyezése érdekében az egyesület részéről is egy átitrat kül-detik.

2. *Titkár* bemutatja Barabás Péter aradi lakos ajándékát, Sárossy olajfestésű életnagyságú (mell) arcképét.

Az egyesület nevében köszönő irat küldetik.

3. *Rozsnyay M[átyás]* vál[asztmányi] tag indítványozza, hogy a lapok főszerkesztői kéressenek meg az egyesület köszönő levelének nem az újdonságok között, hanem külön helyen való közlésére.

Elfogadtatik.

4. *Varjassy Árpád* vál[asztmányi] tag indítványozza: keresse meg az egyesület a helybeli Kaszinó-egyesületet, felkérendő, hogy a Kölcsény-egyesületet a közmívelődés terén kifejtett munkájában legalább évi 100 frt adománnyal támogatni szíveskednék.

A választmány kérelmet intéz a mondtott célból a Kaszinó közgyűlésséhez, mely kérelem jó eleve a Kaszinó választmányához lesz beterjesztendő. Egyúttal félhívatnak a K[ölcsény]-e[gyesület] végrehajtó bizottságának tagjai, hogy az ügy érdekében illetékes helyen propagandát alkotni szíveskedjenek.

5. *Pénztáros* időszaki jelentése előtt röviden előadja azon körülményeket, melyek miatt a pénztárosi hivatalt tovább is viselnie lehetetlen.

Pénztári jelentése szerint:

1888. május 1-i *egyenleg*: 1 246,56

1888. aug. 1-ig *bevétel*: 192

összesen bevétel: 1 438,56

1888. május 2-tól egész [1888.] aug.

31-ig *kiadás* 615,11

marad egyenleg: 823,45

Ezen egyenleg a következőkből áll:

1. Az Aradi Első T[a]k[arék]p[énz]t[á]r 461/m betétkönyvén 637,49
2. Ugyanazon T[a]k[arék]p[énz]t[á]r 1 490/m b[etét]könyv 159,49
3. Kézpénzben 26,47

Összesen: 823,45 frt

A *lemondás* elfogadtatik, és a pénztár-noki buzgó munkásságért az egyesület nevében köszönet nyilvánítatik.

A *jelentés* tudomásul szolgál. A számadások lezárása után, mely 10 nap múlva történik, és a számvizsgáló bizottságnak f[olyó] hó 25-én megejtendő fellülvizsgálata alapján a fölmentvény akkorra halasztatik.

6. *Pénztáros* kéri, hogy a választmány vegye tőle át a hátralékos nyugtákat már most, hogy a tagdíjbeszedés hasztást ne szenvedjen.

Átvétetnek. Átvételükkel, valamint a pénztár ideiglenes kezelésével a választmány Laukó Albert könyvtárost bízza meg.

7. A bálrendező bizottság, báli számadások kíséretében, mint tiszta jövedelmet 110 frt-ot azaz egyszáztíz forintot adott át az elnökségnek.

Az összeg a pénztárosnak bevételezés végett átadatik.

8. Elnök ezen j[egyző]könyv hitelesítésére Institoris Kálmán és Rozsnyay Mátyás vár[asztmányi] tagokat küldi ki, s az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 14 ◆

Jegyzőkönyv

mely folyvétetett Aradon, 1888. évi október hó 11-én az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.

Jelen voltak: Antolik Károly egyesületi alelnök, mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros és ideigl[enes] pénztáros, Lukácsy Miklós, Boros Vida dr. Kabdebő János, Árkay Kálmán, Institoris Kálmán, Dancs Ferenc, Révész Adolf, választm[ányi] tagok és Decsy Géza egyesületi jegyző.

1. Elnök az ülést megnyitván Árkay K[álmán] indítványt tesz, hogy jövőre a tagdíjak lefizetéséről „nyilvános nyugtázás” közöltessék a lapokban, s ne úgy, mint eddig történt: „tagdíjat fizettek” kijelentéssel.

Elfogadtatik.

2. *Boros V[ida]* Tömöry Mihály tag fölkérése folytán előterjeszti, hogy nevezettnek neje: Tömöry Mihályné az egyesületi tagok sorából kilépni óhajtana, mert a férfi úgyis tag, és szűken telik jövedelmükből még reájuk nézve fontosabb szükségletekre is – de egyúttal tartozását elengedni kéri.

Tömöry Mihályné hátralékos tartozásából 1 évi tagdíj lefizetése után kilépettnek tekintetik – kivételesen; (egy régebbi határozat u[gyan]i[s] a kilépni kívánó hátralékosoktól az összes tartozást beszedni rendeli.)

3. *Elnök* előterjeszti a gyoroki gyer-

mekkertésznők segély iránti kérelmét.

A segély megadása attól tétetik függővé, ha kérelmezők ígéretet tesznek, hogy a nyerendő segélypénzen, nyomorúságos berendezésű óvodahelyiségeket tatarozzák ki – első sorban. Tanfelügyelő úr, egyszersmind vál[asztmányi] tag felkéretik, hogy a választmány emez óhajának kérelmezőknél érvényt szerezni szíveskedjék.

4. *Elnök* jelenti, hogy Petrovics Arzén mérnök úr ragaszkodik ama régebbi feltételéhez, hogy 2000 drb rézmetszett, csak úgy engedi át az egyet birtokába, ha ez a gyűjtemény gyarapítására évente 100 frt-ot szavaz meg.

Az egyesület, különösen a megye monográfiájára – még vagy 3 évig nagyobb összegekkel lekötvé lévén, határozza a választmány, hogy P[etrovics] A[rzén] úr egy újabb átiratban kéretik föl – gyűjteményét az idő leteltéig megtartani, valamint az egyesület iránt való szíves indulatát is – amikor aztán feltételét az egyesület kész örömmel fogja betölthetni.

5. *Elnök* kérdést intéz a választmányhoz: tartassék-e az idei farsangi bál az egyesület által?

A választmány „igenlőleg” felel, egyúttal határozza, hogy annak rendezésére dr. Takács Sándor vál[asztmányi] tag kéressék föl.

6. *Titkár* jelentéseket tesz.

- 1) Átiratot küldött az Országos Iskola-egyesülethez a n[agy]-halmágyi magyar iskola segélyezése érdekében.
- 2) Köszönetet mondott a) Barabás Péternek az ajándékozott Sárossy-arcképert; b) övv. Varga Andrásnak Acsu-

ván a régiségekért; c) Kosztolányi Imrénenek nyomtatványokért.

3) A megye alispánja átiratot küldött az egyesülethez, melyben a paulisi ásatásoknál támogatást ígér.

4) Levél érkezett az EMKE-től, melyben a hátralékos tagdíjak behajtását sürgeti.

A[z] 1), 2), 3) alattiak tudomásul szolgálnak. 4)-re nézve határozattak, hogy az EMKE tagdíjait tovább is szedni az egyesület nem fogja, miután többen a tagok közül a díjat egyenes[t] Kolozsvárra küldötték már be; a K[ölcsey]-e[gyesület] beavatkozása sok helyütt zaklatásnak tűnnék fel. Az eddig beszedett pénzekből csupán a tényleges kiadások fognak levonatni, a beszedési számlabér – bár ki volt kötve – nem.

Új tagokul belépnek: Bács Nándor ajánlja a titkár, Szőke Ferenc [ajánlja] a jegyző, Bernát Andor [ajánlja] Naményi Lajos.

Fölvétetnek.

8. Ajándékozza Simon Jenő az egyesületnek:

1) Kelemen László – első magyar színigazgatónak kéziratban lévő *Zeide c. vígjátékát*.

2) Kelemen László legidősebb fiának Lászlónak keresztlevelét.

Köszönettel fogadtatnak, egyúttal Lukácsy Miklós v[álasztmányi] tag úr fölkéretik, hogy előbb nevezett vígjátékot a mai viszonyokhoz idomítani szíveskedjék; a vígjáték esetleg – az egyesület céljaira fog előadatni.

9. Titkár jelenti, hogy a paulisi temetőkön a múlt hóban ásatásokat eszközölt; 1½ napig 5 árkot ásatott, az ered-

mény egy rakás cserép, melyet a legközelebb régészeti szempontból mélletta fog bemutatni. Kiadásokra 10 frtot vitt magával, 2 frt-ot visszahozott belőle.

Tudomásul. A keveset ígérő ásatások nem folytattattnak.

10. *Laukó Albert* mint id[eiglenes] pénztáros jelenti, hogy a 478 frt értékű nyugtákból 113 frt-ot vett a múlt gyűlés óta be.

Tudomásul.

11. *Könyvajándékot* adtak Bogdánffy G[ergely] 30 kötetet, Hahn Adolf 1 [kötetet], ifj. Klein Mór 6 [kötetet]

Köszönettel vétetnek.

12. *Titkár* bemutatja azon *Fölhívás* szövegét – kinyomtatva, melyet a végrehajtó bizottság bocsájtott ki új tagok gyűjtése érdekében.

Tudomásul szolgál.

13. *Boros Vida* indítványt tesz, hogy a tagdíjak könnyebb behajtása végett kerestessenek meg az egyetek vidéken lakkó tekintélyesebb tagjai, s kéressenek föl a vidékükbeli tagoktól a tagsági díj beszedésére. Paradeyer Lajos Boros Sebes szolgabírája önkényt szíves volt e munkára vállalkozni.

A választmány elismeri az így nyerendő könnyebbséget, s annak idején meg is fogja tenni a lépéseket, de a most folyamatban levő pénzbeszedés módját nem látja célszerűnek ily intézkedés által megszavazni. A február hónapban (1889) megtartandó közgyűlésen azonban e tárgyban indítványt teend, illetőleg a pénzbeszedésre hajlandó vidéki tekintélyes tagokat e tisztre leendő

megválasztásra ajánlatba hoz.

14. *Elnök* ezen jegyzőkönyv hitelesítésére Lukácsy Miklós és dr. Kabdebó János vár[asztmányi] tag urakat kéri föl,
és

az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 15 ◆

Jegyzőkönyv

**mely kölcsönöltetett Aradon, 1888. évi november hó 8-án, az
aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.**

Jelen voltak: Antolik Károly egy[esületi] alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros és ideiglenes pénztáros, Varjassy Árpád, Rozsnyay Mátyás, Boros Vida, Árkay Kálmán, Révész Adolf vár[asztmányi] tagok és Decsy Géza jegyző.

1. Elnök a gyűlést megnyitván *Laukó id[eiglenes] pénztáros* jelenti, hogy az EMKE részére beszedett 35 frt tagsági díjat, a kiadások 9 frt-ot tesznek.

A beszedett összeg a kiadások levonásával az EMKE-nek elküldeni határozatátik.

2. *Laukó id[eiglenes] pénztáros* jelenti továbbá, hogy egyleti pénztárunk bevétele 433 frt-ot, kiadása pedig 79 frt 2 kr-t tesz ki f[olyó] é[v] október hónapban, s ugyane hó végén a pénztár-álladék 1 117 frt 40 kr.

Tudomásul szolgál.

3. A választmánynak egy a f[olyó] évben hozott határozata alapján olyan tagjai az egyletnek, akik több évi tagdíjjal hátralékban vannak – a most fo-

lyó évi tagdíjat kivéve – a többi hátráék befizetésétől függetlenül, ha *továbbra is* tagoknak megmaradnak. Ennek alapján a következő hátralékosak jelentkeztek, az 1 évi tagdíj befizetése mellett, hogy tagoknak megmaradnak, – egyszersmind régebbi tartozások elengedéseért:

Buczurka [József] 9 frt
Csukay S[ándor] 4 [frt]
Hirsch B[éla] 11 [frt]
Iritz M[anó] 12 [frt]
Kemény S[ándor] 2 [frt]
gr. Königsegg F[idél] 2 [frt]
Kövér G[ábor] 2 [frt]
Kovács Á[goston] 2 [frt]
Mezey B[éla] 2 [frt]
Ortutay Gy[ula] 2 [frt]
Péczely E[lek] 2 [frt]
Pénzes Á[kos] 10 [frt]
Raskó I[stván] 2 [frt]
Steiner S[amu] 11 [frt]
Szkalla A[ntal] 2 [frt]
Tömöry M[ihály] 11 [frt]
Tömöry M[ihály]né 13 [frt]
Zehe J[ános] 2 [frt]

Összesen 109 frt leírandó hátralékkal.

Jelentkezetteknek hátralékos összegeik leíratnak, de utolsó évi tagdíjuk kifizetésére és továbbra is tagoknak megmaradni köteleztetnek.

4. *Titkár új tagokkal bejelenti*

- alapítókul: övv. Schertz Józsefnét, Szontágh Gyulát és gr. Zselénszky Róbertet.
- rendes tagokul: Bohus Lászlót (Világos), Céh Istvánt, dr. Falk Miksát (Budapest), Feichtinger Miksát, Herzl Bernátot, Kádas Kálmánt, Kiss Ármint, Neumann Dánielt, Ortutay Gyulánét (N[agy] Halmágy), Pitner Árpádot,

Pók Károlyt, dr. Pozsgay Lajost, Regéyi Kálmánt, Schäffer Adolfot, Szontágh Gézát, Walder Gyulát, Vizy Iván, dr. Tisch Mórt, Szalay Károlyt, Horváth Andort, Keresztes Ferencet, Schenk Ferencet, Remetey Dezsőt, Schleisner Amáliát.

Összesen 3 alapító és 24 rendes tagot.

Örvendetes tudomásul szolgál; valamennyien köszönetet nyújtottak.

5. *Titkár* jelenti, hogy a Müncheni Magyar Egyesület nevében Czeiler István [?] megkereste őt, hogy a K[ölcsey] e[gyesület]től számukra könyveket eszközölne ki könyvtárunk gyarapítására; a könyvtárossal és alelnökkel egyetértőleg 12 db-ot ki is keresett már, melyek, mint fölös számú példányok, odaajándékozhatók lennének.

A 12 db könyvet a Müncheni M[agyar] Egylet könyvtárának a[ján]-dékozza a választmány.

6. *Titkár* felolvassa dr. Jancsó Benedek – az egyesület volt alelnökének, jelenleg budapesti tanárnak a K[ölcsey]-e[gyesület] elnökéhez intézett levelét, melyben megköszöni, hogy a K[ölcsey]-e[gyesület] őt tiszteletbeli tagjává választotta.

A cultus-egyesületnek céljait fejegető, gondolatokban és eszmékben gazdag eme levél a helybeli hírlapokban közzétetni, valamint a legközelebb kiadandó egyesületi évkönyvben is lenyomatni határozatik.

7. *Titkár* jelenti, hogy dr. Takácsy Sándornak megküldötte ama levelet, melyben az egyesületi táncestély rendezéséért köszönetét nyilvánítja a választmány, egyszersmind egy újabb tánc-

mulatság rendezésére kéri föl.

Tudomásul.

8. *Titkár* jelenti, hogy Röck Pálhoz, az egyesület nevében segélyt kérő levelet írt.

Tudomásul.

9. *Titkár* jelenti, hogy Müller Károly az egyesületből való kilépését egy hozzá intézett iratban nyilvánította ki; a tagdíjak lefizetésére azonban kötelezi magát.

Tudomásul.

10. *Titkár* jelenti, hogy a n[agy]-halmágyi iskolaszék köszönőlevelet küldött az egyesületnek az iskolájok részére adományozott 50 frt-ért.

Tudomásul.

11. *Titkár* bemutatja az Orsz[ágos] Magy[ar]iskola-egyesületnek a K[ölcseny]-e[gyesület]hez intézett levelét, melyben arról értesít, hogy a n[agy]-halmágyi magyar iskola részére, három évre, évi 50-50 frt segélyt fog adományozni.

Köszönettel tudomásul vétetik.

12. *Titkár* a következő ajándékozásokat jelenti be. Laubner József egy szörgomböt, Pókász Imre [egy szörgömböt], Laubner J[ózsef] egy pecsétnyomót, Dömötör L[ászló] 3 köt[et] régi könyvet, Vörös Vidor 39 füzetet ajándékoztak.

Köszönettel tudomásul vétetik.

13. Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő és választ[mányi] tag kérdést intéz a választmányhoz, mitevő legyen a radnaiak részére Boros-Sebesben gyűjtött 88

frt-tal, miután ez összeg betéti könyvecskejére nála van ugyan, de a kitűzött cél megvalósítható nem lévén – az összeszeget Paradeyser Lajos főszolgabíró mint gyűjtő a saját járásabeli iskolák céljaira kéri vissza.

A borossebesi járásban gyűjtött 88 frt nevezett járás főszolgabírájának iskolai célokra való felhasználás végett visszaadatik.

14. Ezen jegyzőkönyv hitelesítésére elnök Rozsnyay Mátyás és Varjassy Árpád vál[asztmányi] tagokat kéri föl, s az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 16 ◆

Jegyzőkönyv

**mely fölvétetett Aradon, 1888. évi december 6-ára
egybehívott, de a megjelent tagok csekély száma miatt 1888.
dec. 13-ra újra egybehívott, s az utóbbi napon meg is tartott
Kölcsey-egyesületi választmányi ülésen.**

Jelen voltak: Antolik Károly egy[esületi] alelnök, mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros és ideiglenes pénztáros, Varjassy Árpád, Boros Vida választmányi tagok és Decsy Géza egy[esületi] jegyző.

1. Elnök az ülést megnyitván, a bálrendezés ügyét hozza szóba: miután Takácsy Sándor a rendezést nem vállalta el, micsoda módon lehetne mégis egy bálat tartani?

Varjassy Árpád vál[asztmányi] tag cél szerűnek látná, ha bálunkat az EMKE-vel karoltve rendeznénk, mert attól különválva sikert nem jósol.

Boros Vida vál[asztmányi] tag más véleményen van. Igen, hogy az EMKE és a Kölcsey-egyesület céljaikat tekintve azonos törekvésekkel bírnak, de még

az EMKE az egész országból szedi össze jövedelmeit, addig egyesületünk főkép[p] a megye és Arad város területére szorítkozik. Ebből önkényt következik, hogy nemcsak egyenlően osztozó felek nem lehetünk az EMKE-vel, de tekintve saját speciális céljainkat, okvetlen saját utakat kell követnünk a jövőben is; amely utak azonban a szintén cultur célzatú EMKE útjait korán sem keresztezik, de azokkal parallele haladnak. Eme külön, de éppen nem ellenséges haladásnak szükséges, hogy külsőleg is jelezzük irányát, hogy így a közönség közül azok, akik saját városuk és megyéjük sorsát is szívükön hordozzák – azt követhessék, s maga az egyesület is, a saját céljait semmi körülmények közt elejeni nem akarván, azok mellett szilárd kitartást mutasson.

Ezek alapján indítványozza, hogy habált rendez az egyesület, szövetkezzék az Arad-Csanád-i vasúti tiszviselőket; azok helyben egy népes testületet képeznek, és összeköttetéseiknél fogva a bál sikéréhez biztosítékot nyújtanak.

A választmány Boros Vida vár[asztmányi] tag indítványát elfogadja, s megígérja, hogy a bálrendezés ügyében az Arad-Csanád-i Vasutak Igazgatóságával az egyesület nevében érintkezésbe lépjen.

2. *Titkár* a következő jelentéseket teszi:

- a) Köszönő levelet küldött Simon Jenő ügyvédnek a Kelemen László színműve és fiainak keresztleveléért, miket az egyesületnek ajándékozott.
- b) Elküldötte az alapító tagsági leveleket: Schertz Józsefné, gr. Zselénszky Róbert és Szontágh Gyula alapító ta-

goknak.

- c) Jelenti, hogy Röck Pál Budapestről segélykép[*p*]en 100 frt-ot küldött a Kölcseny-egyesületnek.
- d) A Pozsony megyei Közművelődési Egyesület beküldötte egyik jegyzőkönyvének kivonatát, melyben több fővárosi lap felszólalása ellenében iga-zolja eljárását az EMKE „zászlógyűjtés”-ével szemben azzal, hogy saját megyéjében tesz és munkálkodik.
- e) Az Országos Magyar[ar]iskola-egyesület átiratot küldött a K[ölcseny]-e[gyesület]hez, melyben a Közművelődési Egyesületek Congressusakor fölmerült költségek fedezésére utólag még 18 frt 87 kr beküldését kéri.
- f) Ugyanazon egyesülettől egy más átirat is érkezett, melyben a legközelebbi megtartandó Közművelődési Egyesületek Congressusának határidejére nézve az egyesület véleményét kéri; továbbá a cultur törekvések- és mozgal-makba a nőket is bevonni sürgeti.
- g) Folyó évi nov. 27-én Arad megye királyi tanfelügyelője beküldötte az egyesületnek a kovaszinci iskolaszék kérvényét; ebben az ottani magánjelle-gű magyar iskola segélyezését kéri.

Az a) és b) alatti jelentések tudomásul vétetnek.

A c) alatti jelentés örvendetes tudomásul szolgál. Röck Pál úr alapító tagul választatik, és neki az alapító tagsági levél megküldetik.

Az e) alatt kért 18 frt 78 kr a rendkívüli költségekből kiutalványoztatni határozatuk.

Az f) alatti átiratra régebben adatott már válasz – mert ily értelmű átirat egyszer már tárgyalatott; egyébiránt ama régebbi határozat kivonatilag

megküldendő.

A g) alatt jelentett kérvényre a választmány az 1888/9 tanévre 50 frt-ot adományoz a kovaszinci magánjellegű magyar iskolának, s azt az iskolaszéknek megküldi.

3. *Titkár* a következő ajándékozásokat jelenti be:

- 1) Szathmáry János ajándékozta Vörösmarty Mihálynak egy Török Gáborhoz intézett levelét, mely Pesten 1830. dec. 17-én kelt.
- 2) Az Arad-Csanád-i Vasutak a csermői leletek közül ajándékoztak 2 kis szilkét és 1 fedőtöredéket.

Az ajándékok köszönettel fogadtatnak.

4. Új tagokul ajánlatnak Drescher Giella ajánlva Györgyössy Rudolftól, Molitorisz Gusztáv és Marsits Lajos ajánlva Decsy Gézától, Mittelmann Bódog és Mittelmann Bódogné Dömötör Lászlótól, Golmecz István Boros Vidáttól.

Valamennyien fölvétetnek.

5. *Titkár* új lakás gyanánt ajánlja a Bing-ház II. emeletén levő helyiséget.

A választmány célszerűbbnek tartja, addig is, míg az egyesület pénzviszonnyai jobbra fordulnak, mostani szerény lakásán megmaradni, hogy azután minden tekintetben megfelelő lakást kereshessen magának; ekkép[p] a nagyobb lakásbért most, s az újraköltségét költségét akkor – titkár meggazdálkodja.

6. *Laukó Albert* ideiglenes pénztáros a pénztár állását 1888. év november hó végén a következőkben terjeszti elő.

Bevétel novemberben 239,70 frt

Kiadás [novemberben] 44,13 frt

Marad bevétel 195,57 frt
Összes pénzálladék november hó vé-
gén: 1313 frt

A pénztáros jelentése tudomásul véte-
tik.

7. Elnök ezen jegyzőkönyv hitelesítésére Boros Vida és Varjassy Árpád
vál[asztmányi] tag urakat kéri fel, és az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

ବୁ 1889 ଫେ

♦ 1 ♦

Jegyzőkönyv

**mely fölvétetett Aradon, 1889. január hó 16-án, az aradi
Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.**

(A január 10-re hirdetett vál[asztmányi] gyűlés, a tagok csekély száma miatt nem volt megtartható.) Jelen voltak: Antolik Károly alelnök mint elnök, Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros és ideigl[enes] pénztáros, Boros Vida, Árkay Kálmán választm[ányi] tagok, Decsy Géza egy[esületi] jegyző.

1. *Titkár* felolvassa a járási főszolgabírókhoz intézendő átirat szövegét.

Elfogadtatik.

2. *Antolik* elnök a felolvasási cyklusról jelenti, hogy tiszta jövedelem gyanánt 142 frt 65 kr folyt be.

Tudomásul.

3. *Boros V[ida]* r[endes] tag indítványozza, hogy azon lelkes bizottság a fáradhatatlan tevékenységért, melyet Antolik Károly alelnök, a lefolyt cyclus alkalmával kifejtett, – neki a választmány elismerő köszönötét nyilvánítsa.

A választmány örömmel teljesíti, sőt tartozó kötelességének ismeri Antolik Károly egyesületi alelnök úrnak elismerését és háláját kifejezni, annál is inkább, mert egy helybeli hírlapnak őt és az egyesületet is érintő támadásaira nem hírlapokban, cáfoltattal, sem elcsüggédéssel, de megkettőztetett buzgóságával s 6 estén át folytatott, népszerűen tudományos előadásaival válaszolt.

4. *Antolik* elnök indítványozza, hogy a

lefolyt cyclus felolvasóinak egyenként köszönő irat küldessék szíves közreműködésükért.

Elfogadtatik, foganatosításával a titkár megbízatik.

5. *Antolik* jelenti, hogy jövő március hónap Pécskán egy kirándulást tervez, melynek sikeréről ottani befolyásos egyének eleve biztosították.

Tudomásul.

6. *Antolik* bejelenti, hogy Hunyady Szi-dónia és Zsuzsanna kuvini kisdedővök 50 frt segélyt kérnek.

A választmány elvileg pártolja a kérelmet teljesítését, de pénzügyi tekintetből csak az új költségvetés megállapítása utánra halasztja annak megszavazását.

7. *Titkár* a közgyűlés elé terjesztendő alapszabály-módosításokat terjeszt elő.

1) Javasolja a „szakosztályok” meg-szüntetését, s az alapszabályok megfelelő módosítását.

Boros V[ida] ellene van, mert ha már még nem sok munkásság fejtetik azon elkülönített keretekben, jöhet idő, mikor azokra szükség lesz, intenzív vebb munkásság kifejtése végett. Az egyesület munkásságát azok semmi-kép[p] nem alterálják mostan sem.

Felszólaló nézetében osztozik a választmány, s a szakosztályok eltörlesét nem javasolja a közgyűlésnek.

2. A választmányi tagok számát 12-ről 36-ra javasolja fölemelni.

Boros V[ida] elfogadja, sőt vidéki 36-tal óhajtaná számukat megszaporítani.

Árkay K[álmán] 50 helybeli és 50 vidé-

ki választmányi tagot kíván, s az alapszabályoknak ily értelemben való módosítását.

A választmány megállapodása ez: tekintve, hogy tapasztalás szerint a rendes választmányi ülésen csak néha jelenik meg a 12 tag közül annyi, hogy az ülés határozatképes lehetne; tekintve továbbá, hogy az egyesület culturálcéljait jóval szélesebb körben felköltött érdeklődés és tevékenység által az eddiginél sokkal jobban megközelíthetné – javasolja, hogy az alapszabályoknak a választmányról szóló része ekkép[p] módosítassék: „A választmány 50 helybeli és 50 vidéki – a közgyűlés által megválasztott egyesületi tagból alakul.”

8. *Antolik* elnök indítványozza, hogy a közgyűlés jóváhagyása kéressék arra nézve, hogy a titkár egyúttal a jegyzősséget – s a pénztáros egyúttal a könyvtári tiszttet is viselhesse. Indítványát azaz indokolja, hogy a könyvtáros és jegyző tiszteletdíj nélkül dolgoznak, s annál fogva állandóan nem maradnak meg, – ami az egyesület ügyeire nézve hátrányokkal jár.

A választmány magáévá teszi elnök indítványát, s a közgyűlés előtt javaslatba hozza, hogy: tekintve alapszabályaink azon rendelkezését, mely szerint csak a titkár s a pénztáros számíthatnak valamely tiszteletdíjra, ellenben a könyvtáros és a jegyző díjtalannal dolgoznak – amint azt az egyesület anyagi helyzete máskép[p] meg sem is engedné – s annak következetében a két utóbbi hivatal állandó munkaerők hiányában, huzamos időben mostohán kezeltetett; kívánatosnak látszik, hogy a

jegyzőséggel a titkár, a könyvtár kezelésével pedig a pénztáros bízassék meg. Ilyen szervezés mellett remélhető, hogy az ügyvitelnek minden ágazata – kevés kiadási többlettel – lelkiismeretes ellátásban fog részesülni.

9. *Antolik* elnök felhívja a választmányt, hogy az évi közgyűlés megtartására időt állapítson meg.

A választmány az évi közgyűlést 1889. évi febr. 10-re, délelőtt 11 órára tűzi ki, a városháza kistermébe.

10. *Ideigl[enes]* pénztáros jelenti, hogy
1888. dec. havi
bevétel 438,21 f.
kiadás 737,26 volt

Egyenleg 1 013,95 frt

Tudomásul.

11. *Elnök* ezen jegyzőkönyv berekesztése előtt még a következő újonnan belépett egyesületi tagokat jelenti be.
1889. jan. 17-én beléptek
1) Sándor Ede
2) Német Zsigmond
3) Tüdős József ajánlva Révész Adolf-tól
4) Buchsbaum Dezső
5) Bisztriczky József ajánlva Dömötör L[ászló]tól
6) Roth József [?]
7) Stepniczka Emanuel
8) Kohlbauer Ferenc
9) Riedl Ernő
10) Nagy Sándor ajánlja Antolik K[ároly] alelnök
11) Bund Henrik ajánlja Boros Vida
Végül alapító tagnak: övv. Purgly Jánosné, aki tagdíját (50 frt) be is fizette.

Örvendetes tudomásul fölvétettek.

12. Elnök ezen jegyzőkönyv hitelesítésére Árkay Kálmán és Boros Vida egyesületi tagokat kéri fel, s az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 2 ◆

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület 1889. február 8-án tartott választmányi üléséről

Jelen voltak: Antolik K[ároly] alelnök, Boros Vida választmányi tag, Laukó Albert pénz-könyvtárnok, Dömötör László titkár.

1. A titkár jelentése alapján az egyesü-

let rendes tagjai közé felvétetnek: Dala Lajos, ajánlja Boros Vida; Levieczky Tivadar, [ajánlja Boros Vida], Komlósy Mihály aj[ánlja] titkár, Medveczky Ede, aj[ánlja] Révész Adolf, Büchler Gyula [ajánlja Révész Adolf]

2. Titkár felolvassa a számvizsgáló bi-
zottság jelentését (lásd a mellékletet)

Tudomásul vétetik, s pénztárnok a közgyűlésnek fölmentésre ajánlatatik. Az egyesület régiséggyűjteményére vonatkozólag a választmány azt határozza, hogy mi helyest az egyesület kelő helyiséggel rendelkezik, a gyűjtemény rendezesséket, s az egyes tárgyak felbecsültessenek.

3. A pénztárnok indítványozza, hogy a tagok könyvébe idő folytán több hiba csúszott be, azért a vidéki tagokat kivéve csak azok a követelések veendők tekintetbe, melyekről a pénztárnoknál nyugta van.

A választmány az indítványt elfogadja,

s ennek alapján Fellegi Lajosnak 2, Inczédy Alajosnak 2, Kohányi Mórnak 2, Szondi Györgynek 2, Vargay Gyula 1, Goldis János 1, Háhn Adolf 2, Hunyady J[ános] 1, Mairovitz M[ór] 1. Összesen 14 frt – látszólagos hátralékát kiegyenlítettnek tekinti azon az alapon, hogy R[évész] N[ándor] pénztárnok az 1887-ik évben (E. 1, H. 3, L. 2, P. 2, R. 2, S. 2, T. 1, V. 1) 14 forintot mint el nem számolhatót csatolt a bevételi összeghez.

4. Továbbá ajánlja pénztárnok, hogy Stanescu Józsefnak 2 ft. (1889-iki) hátraléka, miután ő 1888-ra jóhiszeműleg fizetett, írassék le, ugyanazon alapon, mint az 1888. november 8-án tartott választmányi gyűlés alkalmával többekkel történt.

Leíratik.

5. Ajánlja továbbá a pénztárnok, hogy E. Illés László 1883. 1, Kondor József 1886. 3, Kramer Henrik 1886. 2, Kuncz Károly 1886. 7, Laubner Nándor 12, Muray Károly 1886. 1, b. Papp Mihály 1886. 6, Avarffy Gyula 1883. 4, Böncs Károly 1886. 3, Erdélyszky M. [?] 1884. 1, Hauser Károly 1886. 2, Illasevics [...] 1884. 2, Karácsonyi J[ános] 1886. 10, Weinfeld Leopol[d] [?] 1886. 10, Kripp József 1883. 2, Scher Sámuél 1886. 2. Összesen 68 frt hátralék, miután úgyis régebben kiléptek az egyesület kötelékéből, s ennél fogva már utólag behajthatatlannak bizonyult, töröltek.

Választmány a fentnevezett tagok hátralékát törölendőnek nyilvánítja.

6. Titkár előterjeszti a jövő évi költségvetést, e szerint *bevételek*:

Pénztárálladék 1888. végén 1 013,95

tagdíj 1 889 évre 1 200,-
új tagoktól 80,-
kamat 40,-
felolvasások jövedelme 200,-
hátralékok 100,-

összesen 2 633,95 ft

Kiadás:

könyvtárra 300,- frt
monographiára 500,-
kezelési költs[ég] 330,-
népnevelés 150,-
rendkívüli kiad[ások] 100,-
évkönyv 250,-
lakásbér 250,-
könyvtárnok díja 150,-
rézmetszetekre 100,-
szolga díja 60,-

összesen 2 190 frt

A választmány tudomásul veszi, s elfogadásra a közgyűlésnek ajánlja.

7. Elnök bemutatja Eckhardt [Ede] ellenőr levelét, melyben addigi állásáról lemond:

a választmány az ellenőr lemondását tudomásul veszi, s helyébe Széchy Ákos tanárt ajánlja a közgyűlésnek.

8. Titkár felolvassa dr. Jancsó Benedek tiszteletbeli tag indítványát, melyben ajánlja, hogy a magyarországi tudományos intézetekkel karoltve az egyesület indítson mozzalmat arra nézve, hogy Kölcsey Ferencnek sírja, Csekén 1889-ben a nagy író születése napján méltó emlékkel jelöltessék meg.

A választmány, tekintettel a jelenlevő tagok csekély számára, ez indítvány tárgyalását egy későbbi, népesebb választmányi gyűlésnek tartja fenn.

Több tárgy nem levén, elnök az ülést berekeszti; a jegyzőkönyv hitelesítésével megbízza Boros Vida és [...]^a választmányi tagokat.

Kelt mint fenn. /aláírások/

◆ 3 ◆

Titkári jelentés az egyesület 1888. évi működéséről

Tiszta közgyűlés!

Az 1888-ik évről szóló jelentésemet – a gyakorlathoz híven, – az egyesület *szervezetében* végbement változásokkal kell kezdenem. Révész Nándor úr az egyesületnek sok időt igénylő pénzkezelését nem tudván megegyeztetni a hivatalából folyó teendők halmozával, a sept. 13-án tartott választmányi ülésen lemondott. A választmány ugyanezen az ülésen *Laukó Albert* urat kérte föl a pénztár kezelésére, ki azt sept. hó 25-én a számvizsgáló bizottság jelenlétében átvette.

A választmány legutolsó, f[olyó] hó 8-án tartott ülésén tárgyalta *Eckhart Ede* úrnak, mint ellenörnek, lemondását, ki elfoglaltsága miatt volt kénytelen lemondani e tisztről, s ennek a közgyűlésnek feladata lesz, hogy a megürült helyet betöltsse. –

Az egyesület anyagi erejének fokozására tett intézkedésekről első sorban kell megemlékeznem a jan. 7-ikén tartott táncmulatságról, mely fényre nézve nagyon kellemes emléke lesz az egyesületnek, de jövedelmül csak a felülfizetéseket, 153 frtot, lehetett megtakarítani. Feleldeti az első táncmulatság szép jövedelmére való hivatkozást az a körülmény, hogy a bál bajos lady patronesse *Cziráky Béláné*, szül. *Almássy Erzsébet* grófnő az egyesület alapító tagjai közé lépett.

A nov. 9-től dec. 14-ig tartott felolvasó ciklus, 142 frt 65 kr tiszta jövedelmet hozott. Tárgy sorozata a következő volt:

Nov. 9-én Beethoven: Quartett Nr. 8 Op. 59. Adagio: előadták *Budits Ádám, Dancs Ferenc, Rau György* és *dr. Jánosi Béla* urak.

Nov. 16. Pekár Károly úr: Műfordítások. Felolvasta a titkár.

Nov. 23. Iványi Ödön úr: Olasz képek c. rajzát felolvasta *Boros Vida* úr.

Nov. 30-án Klein Soma és Schreyer Jakab urak négy kézre játszottak több klasszikus darabot.

Dec. 7-én Árkay Kálmán úr olvasott a kézjöslásról, és

a Hiányos dokumentum.

Dec. 14-én dr. Gaal Jenő úr olvasott *Konstantinápolyi úti emlékeiből*.

A jelzett darabok után minden este, tehát 6 estén egymás után tartott szabad előadást *Antolik Károly* úr a *Csillagos égről*.

A könyvtár fejlesztésének és a kor színvonalára való emelésének érdekében minden lehetőt elkövetett a választmány, és önierzettel mondhatjuk el, hogy sikerrel, mert a rendelkezésre bocsátott összeg óvatos felhasználásával és a könyvtárnak magánúton való gyarapításával a mai napig annyira vittük, hogy büszkén tekinthetünk az egyesület könyvtárára. Hanem beszéljenek a számok: a könyvtár álladéka jelenleg 1519 mű, 2207 kötetben és 420 füzetben, 3202 frt 52 értékben. Szaporodás [18]88-ban 647 mű, 684 kötet és 389 füzetben, 1366 frt 62 kr. értékben. E nagy szaporulatot csak olyan áldozatkész tagok bescses adományai tehetik érthetővé mint *Bogdánffy Gergely* és *Vörös Vidor* uraké, kik maguk egész kis könyvtárakat ajándékoztak, nem tehernek látszó, hanem valóban bescses művekkel. Nagyobb ajándékokkal gazdagították még *Antolik K.*, *Árkay K.*, ifj. *Klein Mór*, *Gellér János*, *Tedeschi Viktor*, *Ormós Zsigm[ond]* tem[es] m[egye]i főispán, ki összes műveinek egy példányát (30 k[ö]t[et]) és *Réthy L.* és fia urak, ki harmadfél-ezer régi színlappal gazdagították a könyvtárt; *Hudetz Ferencné* és *Kosztolányi Imréne* úrnők; *Ring Zsigmond* úr sok régi nyomtatványt és a megyére nézve fontos kéziratot ajándékozott, és igen nagyra megy azoknak a száma, kik kisebb-nagyobb ajándékokkal járultak a szaporodáshoz. Testületek közül az Akadémiát, *Tört[énelmi]* és *Földrajzi Társulatot* kell hálával említenem. A választmány kedves kötelességének ismerte mindig, hogy az ajándékokért azonnal szíves köszönetet mondjon, de helyén valónak találom, hogy a köszönetet e helyen is ismételjük.

A könyvtár használata napról napra nagyobb mérveket ölt.

Márc.-tól dec. végéig 37 tag 539 művet olvasott, s jan. eleje óta a forgalom csaknem elérte már ezt a számot.

A könyvtár mellett szépen gyarapszik a kézirattár is, mely a lefolyt évben többek közt két irodalmi ereklyével is gyarapodott. Simon Jenő úrtól kapta Kelemen László *Zeide c.* darabjának kéziratát és Szathmáry János m[éltóságos] számvevő úrtól Vörösmartyak Török Gáborhoz intézett levelet 1830. dec. 17-ikről keltezve. Bescses ajándékot kapott a k[önyv]tár Barabás Péter úrtól Sárossy Gy[ula] arcképében.

Ha a T[iszta] közgyűlés a most kért subventiót megszavazza, a könyvtár olyan alakot fog ölteni, hogy méltó alapja, sőt képviselője lesz a nemzetgazdáktól sürgötött városi könyvtáraknak.

A megyei múzeum ügye is haladt előre egy nagy lépéssel. Az egyesület indítványára megalakult a *múzeumi bizottság*, melybe a megye az alispán urat, esetleg annak helyettesét a főjegyzőt, és Bohus István urakat, – a vá-

ros dr. Barabás Béla és Varjassy József, – az egyesület Boros Béni és Petrovics Arzén urakat és jegyzőül csekélységemet küldte ki. A bizottság eddig még nem tartott ülést. Nem látszott ez szükségesnek, amennyiben a bizottság alappal, – s a múzeum hellyel nem rendelkezik, – a kiállvány nyomatási és expediálási költségeivel nem akartuk az egyesületet terhelni az új költségvetés megállapítása előtt. A bizottság legközelebb összeül, megállapítja a munkaprogramot, és kiállványt bocsát ki.

A múzeum gyarapodása különben, mindaddig, míg a monographia megíratására vállalkozott és kötelezett felek annak terhétől meg nem szabadulnak, az esetleges ajándékokra van utalva. Pénzalap és biztos helyiség nélkül sem a megyétől, sem a várostól följánlott régiségeket és ereklyéket nem lehet átvenni, sem a rendszeres gyűjtést, vásárlást és fölszerelést nem lehet, sőt nem érdemes megkezdeni. A jó és biztos helyiség magában véve is egyik alapföltétele a gyarapodásnak. Az A[rad–]Cs[anádi] E[gyesült] V[asutak] nagyérdemű igazgatóságából kapott nagy tömeg cserép, és az okt. 2-án és 3-án az új-paulisi temető szomszédságában folytatott ásatások alkalmával kapott tárgyak feldolgozásában és rendezésében a hely hiánya gátolt. A pénzalap hiánya pedig azt teszi, hogy szemünk előtt kallódnak el megvételre följánlott magángyűjtemények, melyek közül egy magában egy kis múzeum, telve Arad megye történetére nézve fontos tárgyakkal.

A múzeum gyarapodása sokat köszönhet a már említett vasúti igazgató-ságnak és mérnökének, Dáni János úrnak, övv. Varga Andrásné úrnőnek, Acsuván, érmekben Eckhart Ede, Széchy Ákos és Pókász Imre uraknak, és Laubner Nándor városi állatorvos úrnak, ki két szőrgömbön kívül egy szabadságharci pecsétnyomóval gazdagította a gyűjteményt. – Az összes tárgyak jelenlegi állaga 695 drb 359 drb szaporulattal.

A monographia-alap volt 1887 végén 5466 frt 24 kr.

A pénztár állását a következőkben ismertethetem:

Az 1887. év végén volt 1335 frt 55 kr.

Felolvasások jövedelme 239 [frt] 91 [kr]

A bál jövedelme 110 [frt] – [kr]

Adományok: Keresk. és Iparbank 20 [frt] – [kr]

aradi I. takarékp[énztár] 20 [frt] – [kr]

Tagsági díjakban befolyt 941 [frt] – [kr]

Hét alapító tag fizetett 400 [frt] – [kr]

Kamat volt 38 [frt] 91 [kr]

Egyéb jövedelem 12 [frt] 70 [kr] 3118 frt 7 kr.

Kiadás volt.

Monographia-alap 1888. évi részlet 500 frt – kr.

Lakás 120 [frt] – [kr]

Személyi járulékok (péntáros, titkár, könyvtáros tiszt. díja) 350 [frt] – [kr]

Évkönyv s egyéb nyomdai költségek 366 [frt] 90 [kr.]

Könyvtár 379 [frt] 06 [kr.]

Szolga fizetése 60 [frt] – [kr.]

Irodai költségek (bélyeg, tűzifa, stb.) 59 [frt] 54 [kr.]

Rendkívüli kiadások 118 [frt] 62 [kr.]

Iskolák (Szintye, Kurtics, Halmágy, Kovaszincz) 150 [frt] – [kr] 2104 frt
12 kr.

Maradék az év végén 1013 frt 95 kr.

Az egyesület vagyonának állása ez:

Készpénz a kézi pénztárban 28 krt 6 kr.

I. tak[arék]pénzt[ári] könyvben 669 [frt] 36 [kr]

a másikban 316 [frt] 53 [kr]

A könyvtár értéke 3202 frt 52 kr.

A könyvtár és ülésterem bútorai és berendezése 210 frt – kr.

Arany János mellszobra 10 [frt] – [kr]

Kölcsey arcképe 45 [frt] – [kr]

Sárossy arcképe 60 [frt] – [kr]

16 drb térkép 81 [frt] – [kr]

29 zenemű és 12 kottatartó 114 [frt] 42 [kr]

követelés a tagoknál 984 [frt] – [kr]

Összesen 5720 frt 89 kr.

mely összeg a tavalyihoz 1062 frt 52 kr gyarapodást mutat.

A folyó évre szóló bevételi és kiadási előirányzatot a következőkben terjeszti elő a választmány:

I. Bevétel:

Tagdíj 1200 frt.

Új tagok után várható 80 [frt.]

Kamat lesz 40 [frt.]

Előadások után 200 [frt.]

Hátralékból várható 100 [frt.]

Összesen 1620 frt.

II. Kiadás:

Monographia-alap utolsó részlete 500 frt.

kezelés, (a titkár 100, pénztárnok 10, jegyző 30) tiszteletdíjával 330 [frt.]

Népnevelési célokra 150 [frt.]

Könyvtárra 300 [frt.]

Évkönyv (12 ív a 20 frt és posta) 250 [frt.]

Rézmetszetekre 100 [frt.]

Rendkívüli kiadás 100 [frt.]

Házbér 250 [frt.]

Könyvtáros tiszteletdíja 150 [frt.]

Szolga díja 60 [frt.]

Összesen 2190 frt.

Ami a tagok számát illeti, van az egyesületnek 14 alapító, – 551 rendes, és 49 pártoló és 6 tiszteletbeli tagja.

Mindamellett, hogy az év folyamán, haláleset, elköltözés és kilépés miatt 61 tag lett törölve, az egyensúly nem volt megzavarva, mert több mint 61 rendes és 9 alapító tag lépett be. Alapító tag lett: Gr. Cziráky Béláné, Kaszinó-egyesület, Szunter Nándor, övv. Schertz Józsefné, Keresk[edelmi] és Iparkamara, Szontágh Gyula, Gr. Zselénszky Róbert, Rökk Pál (100 frt) Övv. Purgly Jánosné.

Itt kell megemlítenem, hogy az év folyamán a választmány 77 tag után 410 frtot írt le.

Az egyesület tagjai közül meghaltak 1888-ban: Almay József, ifj. Bettelheim Pál, Bodnár Gábor (Radna), Böncs Károly (Silingyia), Budai Péter (Kurtics), Czárán Tivadar (Seprős), dr. Kéry Imre (B.-Sebes), ifj. Klein Mór, Magyary Alajos (Pankota), Ortutay Károly (Sz[ent]-Márton), Palla József (Kapuca), Spilka László (Budapest), Tarjányi István, összesen 13. Nyugodjának békében!

A múlt évi rendes közgyűlés óta tartott az egyesület 2 rendk[ívüli] közgyűlést, és a választmány 13 ülést.

Kapott az egyesület 30 átiratot, s több nyomtatványt a rokoncélú egyesületektől.

A titkár több magántermészetű levélen kívül 258 ügydarabot expedált.

És most kérem a t[isztelt] közgyűlést, hogy szíveskedjék jelentésemet tudomásul venni.

Dömötör László.

[Nyomtatásban megjelent: Antolik Károly (szerk.), *A Kölcsény-egyesület Évkönyve az 1888-ik évről*, VI. évf., Arad, 1889. 165–170.]

Pénztári kimutatás 1888-ról

1.	Egyenleg áthozat 1887. évről		1 335	55	1.	Monographiára az 1888-ik évi részlet	500	-	
2.	Felolvásások jövedelme	239	91		2.	Lakás	120	-	
3.	Bál jövedelme	110	-		3.	Személyi járulékok (péntárnok, titkár, könyvtáros tiszteletdíja)	350	-	
4.	Adományok: Kereskedelmi és Iparbank	20	-		4.	Évkönyv s egyéb nyomdai költségek	366	90	
	Aradi Első Takarékpénztár	20	-		5.	Könyvtár	379	06	
5.	Tagsági díjak	941	-		6.	Szolgálatüzetése	60	-	
6.	Hét alapító tag fizetett	400	-		7.	Irodai költségek (bélyegek, tüzelőfa stb.)	59	54	
7.	Kamatok	38	91		8.	Rendkívüli kiadások	118	62	
8.	Egyéb jövedelem	12	70	1782	52	9. Iskolák (Szintye, Kurtics, Halmágyn, Kovaszinc)	150	-	
					10. Egyenleg	-	-	2104	12
			3 118	07			3 118	07	

Vagyon-kimutatás 1888. évről

1.	Készpénz a pénztárban	28	06			1.	Egyenleg tiszta vagyon	5720	89	5720	89
	takarekpénztári könyv I. aradi 1490/0 M. II. [takarekpénztári könyv I. aradi] 461/m A IX 439	669	36								
2.	A könyvtár értéke	316	53	1013	95						
3.	A könyvtár és ülésterem bútorai és berendezése			3202	52						
4.	Arany János mellszobra			210	-						
5.	Kölcsey Árképe			10	-						
6.	Sárosy Árképe			45	-						
7.	16 db térkép			60	-						
8.	29 db zetemű és 12 kottatartó			81	-						
9.	Követelések a tagoknál			114	42						
				984	-						
				5720	89						

Az egyesületnek van 14 alapító

551 rendes

49 pártoló tagja

évfolytán leginkább haláleset miatt a tagok sorából törlöttet 61 tag

összesen 675 tag 1888-ik évben.

77 tag hátraléka összesen 410 forint törlöttet.

◆ 4 ◆

Jegyzőkönyv

mely kölcsönöltetett Aradon 1889. évi február hó 17-én, az aradi Kölcsey-egyesület rendes évi közgyűlésében.

Jelen voltak: Antolik Károly e[gyesületi] alelnök, az elnök távollétében a gyűlés elnöke Dömötör László titkár, Laukó Albert könyvtáros és id[eigenes] pénztáros, Pálfy József, Hindy Árpád, Szathmáry János, Révész Adolf, Vas Gusztáv, Őry Sándor, Gellényi Ernő, Sándor Ede, Roderich József, Szilárd Győző, Boros Vida, Mészáros Lázár, dr. Szterényi Hugó, Decsy Hugó, Buja Sándor egyesületi tagok és Decsy Géza egy[esületi] jegyző.

1. Elnök, kijelentvén, hogy a f[olyó] hó 10-re összehívott közgyűlés, a tagok csekély száma miatt elhalasztatott, miért is a mai gyűlés határozatképes – megnyitja az ülést. Felhívja a titkárt évi jelentésének felolvasására.

2. Titkár felolvassa az egyesület 1888. évi működéséről szóló jelentését, melynek megtörténte után a következő felszólalások, illetőleg megjegyzések tettek a jelentésre.

Dr. Szterényi H[ugó] a jelentésben „érdekeseknek” jelzett állati szőrgömböket – mint szakértő éppen nem tartja érdekeseknek amennyiben azok a kézőrző állatok vakbelében sűrűen találhatnak, mért is az „érdekes” jelzőt kiha-gyatni kéri.

Fontosabb azonban az, amit a tiszti díjazásokról mond: aránylag az egyesület jövedelméhez a díjakat soknak tartja az előirányzatban.

Révész Adolf a tiszti díjakat meg arányosaknak sem tartja a végzett munkához képest.

Pálfy József a tiszti díjak leszállítását szintén nem tartja célszerűnek, különben Szterényi erre concrétt indítványt

sem tett. Ellenben a tagdíjhátralékok nagy összege aggodalomba ejti, s e részben gyökeres intézkedést sürget.

Titkár a hátralékok tárgyában felvilágosít: a pörlekedést eddig lehetőleg ke-rülte az egyesület; de ezután szigorúbban fog eljárni; a rendes tagdíjbehaj-tásra nézve is új reform készül, hogy ti. a vidéken a főszolgabíró urak lesz-nek fölkérve a tagdíjak beszedésére; megjegyzi még, hogy az egyesület pénztára a kényszerült tagdíjleírásokkal is sokat szenvedett.

Boros Vida reflectál dr. Szterényi szava-ira, és utal azon erkölcsi nagy tókére, melynek érdekében a tisztviselők dolgoznak; munkájuk, igaz, nem pénzér-ték, hanem intellectualis forgalmat te-remt, mellyel szemben fizetésük cse-kélysegének mondható. Épp ezért nem tartaná célszerűnek fizetéslevonással a tisztviselők ügybuzgóságát csökkente-ni, s az által az egyesület érdekeit ve-szélyeztetni.

Dr. Szterényi jogosnak és méltányos-nak ismeri el a tiszti díjakat, de az egyesület tényleges jövedelmét tekint-ve aránytalannak tartja, azért most *in-dítványozza* a leszállítást.

Buja Sándor pártolja dr. Szterényi in-dítványát.

Pálfy József nem fogadja el, hanem ajánlja annak elvetését.

A jelentés egész terjedelmében helyes-lőleg tudomásul vétetik, s az évkönyv-be kinyomatni határoztatik. Dr. Szteré-nyi indítványa elvettetik.

3. *Titkár* felolvassa a számvizsgáló bi-zottság jelentését az egyesület pénztá-ra és vagyoná állásáról; melyben a pénztárosnak főlmentvényt adni java-solnak.

Helyeslőleg tudomásul szolgál, s a pénztárosnak 1888. évi működésére a fölmentvény megadatik.

4. *Titkár* felolvassa az 1889-ik évre szóló bevétel- és kiadás-előirányzatot.

Elfogadtatik.

5. *Titkár* az alapszabályok módosítására javaslatokat terjeszt elő.

A 17. §-t ily szövegezéssel ajánlja:

„17. §. A titkár, ki egyszersmind jegyző is, végzi az elnöki teendőkből folyó fogalmazásokat. Ő az egyesületi pecsétnek őre. A gyűlési határozatokat az elnökkel, illetve alelnökkel aláírja. Vezeti a közgyűlések és választmányi ülések jegyzőkönyveit. Az elnök és alelnök távollétében ő végzi az elnökségi teendőket, szerkeszti az évkönyvet és a közgyűlésen beterjesztendő évi jelentést.” Ezen hivatallegyesítést célzó módosítást azzal indokolja, hogy ily módon az egyesület kisebb kiadással állandó, munkás hivatalnokot nyerne. Továbbá az alapszab[ály] 18. §-át ekkép[pen] ajánlja módosítani:

„18. §. Az egyesület többi tiszttiselői:

- a) A pénztáros, ki egyszersmind könyvtáros
- b) Az ellenőr
- c) Az ügyész”

Ennek folytán a 19. §. teljesen kihagyandó, és a következő 20. § lesz 19. §-sá, éppen így a 21. § lesz 20. §-sá.

A 22. § teljesen kihagyandó, s ily módon a 23. §. lesz 21. §-sá. Végül a következő, 24. §., mely most 22. §-sá válik, a következő módosítását javasolja: (Volt 24. §) „22. §. A választmány, mely az egyesület tiszttiselőin kívül a 23. § (régebbi 25. §)-ban foglalt két szakbizottság elnökével és előadójával a köz-

gyűléstől a 30. § (régebbi 32. §) értelmében választott 50 helybeli és 50 vendéki taggal együtt 110 tagból áll – stb.” Ezt a nagyobb érdeklődés fôkeltése szélesebb körben való terjesztése érdekében javasolja.

Valamennyi módosítások az előterjesztett szövegezésben változatlanul elfogadtatnak, s a Belügyministeriumhoz megerősítés végett felküldetni határozatnak.

6. Dr. Szterényi H[ugó] kérdést intéz az elnökséghez az iránt, mikor intézkedik a pénztárosi állás rendszeres betöltése tárgyában, mivel jó ideje ezen hivatalt ideiglenes megbízott viseli. *Elnök* válaszában azon óhaját fejezi ki, hogy ez állapot rendezését akkorra halasztaná a közgyûlés, mikor a hivatalegyesítés az alapszabály-módosítások jóváhagyásával tényleg eszközölhető lesz.

Elfogadtatik.

7. Elnök az ülés bezárása előtt egy beszédben előadja mindenazon sérelmeket és hírlapi támadásokat, melyekkel az egyesület vezetőit illették, – minden igazi ok nélkül; felhívja a közgyûlést, hogy ezen tárgyban nyilatkozzék; mert ha az egyesület vezetői nem bírnák a közgyûlés bizalmát, kötelességiüknek tartanák a visszavonulást.

Révész Adolf, Pálfy József és Szathmáry János felszólalásai után, akik a hírlapi csipkedésekkel foglalkozni nem tartják szükségesnek, a közgyûlés határozza:

hogy az egyesület vezetői és tisztvisezőinek bizalmat és mûködésükért elismerést szavaz.

8. Ezen jegyzőkönyv hitelesítésére elnök Pálfy József, Vas Gusztáv és Buja Sándor urakat kérve föl az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 5 ◆

Kölcsey-egyesület Aradon.

Méltóságos Elnök Úr!

A Kölcsey-egyesület ügyeinek intézésében egy idő óta, az én fölfogásom szerint, oly irány kezd érvényesülni, mely az egyesület érdekeivel szemben eddig tanúsított magatartásommal homlokegyenest ellenkezik. Mivel pedig az egyesület céljait sokkal szentebbeknek tartom, és boldogulását sokkal jobban lelkemen viselem, mintsem meg tudnám magamnak engedni, hogy az ügyekkel szemben magamat közömbösen viseljem, és mivel reményelem, hogy más valaki talán fog találni álláspontot, melyen, a viszonyokkal megalkudva, az egyesület boldogulását lehetségesnek találja: van szerencsém Méltóságoddal tudatni, hogy az egyesületi titkárságról ezennel lemondok.

Az egyesület pecsétjeit mellékelvén, az irattár átadására vonatkozó utasításokat tisztelettel várva vagyok

A Méltóságos Elnök Úrnak
Aradon, 1889. évi márc. hó 5.
alázatos szolgája
Dömötör László
Méltóságos Fábián László Úrnak, a Kölcsey-egyesület elnökének
Helyben.

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

**az aradi Kölcsey-egyesület 1889. március 7-én tartott
választmányi üléséről.**

Tárgy a havi teendők megbeszélése.

Jelen voltak: Antolik Károly alelnök, Árkay Kálmán, Boros Vida, Lukácsy Miklós, Révész Adolf, Varjassy Árpád választmányi tagok, Laukó Albert könyvtárnok.

1. Alelnök az ülést megnyitván megbízza Laukó Albert könyvtárnokot a jegyzőkönyv vezetésével.

2. Alelnök bejelenti, hogy az aradi első takarékpénztár a könyvtár gyarapítására 20 forintot ajándékozott.

T[udomásul] v[étetik].

3. Alelnök jelenti, hogy Scherban Szilárd az egyesületnek 50 forintot ajándékozott Arad város polgármesteré közvetítésével.^a

Tudomásul vétetik.

4. Alelnök előterjeszti egy Anonym egyénnek indítványát, ki is az alelnökhöz intézett levélben kéri az egyesületet, hogy tegyen végre a szépirodalomról is valamit; nevezetesen ez alkalmal hirdessen pályázatot 25 db arany jutalom kitűzése mellett, egy alkalmi órára, mely az aradi tizenhárom vétlanú szobrának leleplezésekor felvastatnék.

Varjassy Árpád választmányi tag azon meggyőző érvelésére, hogy ilyféle pályázattal mennyi ember rokonszenvét biztosítanák az egyesület részére, a választmány pályázat kitűzését elhatá-

a „Jótátétel. Aradon egy pörös ügy során 1500 frt jutott közcélokra. Scherbán Szilárd lippai lakosnak affaireje támadt Walder Gyulával s mert ez lovagias elégtételt nem akart adni, Scherbán tettlegességre ragadtatta magát. Pör lett belőle, a törvényszék fogásra s bírságra ítélte Scherbánt, a királyi tábla pedig csak 500 frt bírságra. De Scherbán időközben belátta hibáját, bocsánatot kért Waldertől, s közcélra másfélézer frtot ajánlott föl, ha Walder visszavonja panaszát. A föltétel nem teljesült, a pör a kúrián van. De Scherbán azért beváltotta igéretét. Egy aradi lapban ismét bocsánatot kért Waldertől, s azon kívül a polgármesteri hivatalnál közcélokra 1500 forintos adományt tett. Az árvaház kap belőle 600 forintot, a Kereskedelmi Akadémia építési alapja 500 frtot, az ipartestület 200 forintot; ezenkívül 50–50 forintot kap: a Kölcseyegylet, a Polgári Jótékony-egylet és az EMKE.” (Fővárosi Lapok 1889. márc. 9. 67. sz. 494.)

rozza; a pályamű jutalomdíja 100 arany frankban állapíttatik meg. A pályamunkák beküldésére terminusul augusztus 15-ike tűzetik ki; a bírálatot a Kölcseny-egyesület eszközli; a pályázat foltételei megállapítására s kihirdetésére a választmány Varjassy Árpád elnöklete alatt megbízza Boros Vida, Révész Adolf választmányi tagokat, Decsy G[éza] jegyzőt.

5. Boros Vida választmányi tag előterjeszti, hogy az avar gyűrűben talált arany koszorúért, mely jelentőségen a sz[ent]miklósi lelettel vetekedik, Boros Béni országos képviselő úr közbenjárására a Nemzeti Múzeum igazgatósága kellő compensatiót íger. Ő tehát indítványozná, hogy mindenekelőtt kérje az egyesület az aranykoszorú galvanoplastikai lenyomatát; továbbá oly collectiót kérjünk, mely múzeumunknak alapvetőül szolgáljon. E végből sürgősen kérvény intézendő az Arad-Csanád-i Vasutakhoz, melyek igazgatóna, Boros B[éni] orsz[ággylési] képviselő úr a közvetítést szíveskedik magára vállalni.

A választmány felkéri Boros V. választmányi tagot, hogy ez ügyet ez irányban végezze el.

6. Alelnök bemutatja a Hunyady nővérek kérését, kik a gyoroki gyermekkertre segélyt kérnek.

Választmány a kérést nem találja teljesíthetőnek, miután nevezett gyermekkert a község s állam részéről nagyobb támogatásban részesül.

7. Az alapszabályoknak a közgyűlésen bejelentett módosítására nézve a választmány

felkéri az e[gyesületi] titkárt, hogy e kidolgozott módosításokat f[olyó] é[v] április 4-én tartandó választmányi gyűlésnek felterjesztés végett mutassa be.

Jegyzőkönyv hitelesítésére felkéretnek Árkay K[álmán] és Boros Vida választmányi tagok.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 7 ◆

Jegyzőkönyv

mely követetett Aradon, 1889. április 4-én az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.

Jelen voltak: Antolik K[ároly] alelnök, mint elnök, Laukó A[lbert] könyvtáros és id[eiglenes] pénztáros, Lukácsy Miklós, Árkay Kálmán, Révész Adolf és Boros Vida vál[asztmányi] tagok és Decsy Géza e[gyesületi] jegyző.

1. Elnök a gyűlést megnyitván előterjeszti Tömöry Mihály B[oros]sebesi ev. ref. [evangélium szerint reformált] felekezeti iskola építéséhez segedelmet kér az egyesülettől.

A választmány, tekintve a népoktatás üdvös céljait, az iskola építéséhez 30 frt-ot adományoz, utasítván a pénztárost ennek kifizetésére.

2. Lukácsy M[iklós] vál[asztmányi] tag jelenti, hogy az Aradi Első T[akaré]k-pénztár épületében (Szabadság tér 7. sz.) az egyesület számára kieszközölte a 3 szoba / konyha és / éléskamrából álló lakást évi 200 frt bérért oly feltételek alatt, hogy:
a) a bérleti idő május (1889) 1-től 2 évre terjed egyelőre

b) hogy ha az egyesület, netán céljaira szükséges átalakításokat eszközölne, – a bérlet letelte után minden eredeti állapotába visszaállítani köteles leend.

A lakás kivételét elhatározza, s a szerződés megkötésével alelnököt és jegyzőt bízza meg a választmány.

3. Decsy G[éza] jegyző a múlt választmányi ülésen hozott határozathoz, – mely szerint az egyesület a vértanúk szobrának leleplezési ünnepe emelésére egy *hazafias óda megírására* 100 frankot tűz ki jutalmul – azon módosítást javasolja, hogy az országos, nemzeti ünnep méltóságához illőbb lenne, ha legalább 200 frank jutalom lenne kitűzve: minél fogva ajánljja, írjon át az egyesület a vértanúszobor-bizottságba, hogy az a pályadíjat 200 frankra emelje.

Jegyző megbízatik a kérelmező átirat szerkesztése és átküldésével – mely átirathoz a pályázat szövege is mellékeltendő.

4. Boros V[ida] vál[asztmányi] tag az Arad-Csanád-i Vasutak igazgatóságához intézett emlékiratát olvasta fel, melyben megköszöni, hogy a sz[ent] annai aranyeleettel egyenértékű régiségeket eszközölt ki a Nemzeti Múzeumtól az Igazgatóság, s jelenti, hogy ezek megválasztása- illetőleg átvételével dr. Márki Sándort bízta meg az egyesület.

Tudomásul van.

5. Új tagokul jelentkeztek:

- 1) Adamovits Lázár ménesei vincellér-képezdei tanár aj[ánlja] Pókász I.
- 2) Szalay Antal ügyvéd aj[ánlja] elnök, Főispán
- 3) Rákóczy Zoltán áll[ami] vasúti mér-

nök aj[ánlja] Decsy Géza

4) Sarkady Adolf áll[ami] vasúti mér-nök aj[ánlja] Molitorisz Gusztáv

Fölvétetnek.

6. Felolvastatnak a közgyűlés által helyben hagyott alapszabály-módosítások szövegei.

A belügymminsterhez fölterjesztetni határozatnak.

7. *Laukó A[lberty]* könyvtáros előterjeszti a könyvtárszaporulat jegyzékét.

A többi könyvek jegyzékével egyetemben a legközelebbi évkönyv függeléke gyanánt kinyomatni határozatnak.

8. *Laukó A[lberty]* id[eiglenes] pénztáros előterjeszti az egyesület pénztárának állását f[olyó] évi *martius hónapban*:

Bevételek – 288,00 frt.

Kiadás – 209,92 frt.

Egyenleg – 1 031,88 frt.

Továbbá jelenti, hogy: az Aradi Kereskedelmi és Iparbank az egyesületnek – 20 frt-ot adományozott. Dr. Takácsy Sándor pedig mint az 1888-ki Kölcsénybál jövedelmét: 37 frt-ot küldött be.

Tudomásul van.

9. Felolvastatik Dömötör László egyesületi titkár átitrata, melyben kijelenti, hogy állásáról lemond.

A lemondás elfogadható, amit azonban a titkár lemondásának indokai gyanánt felhoz, azokat a választmány teljesen alaptalanoknak tartja. Egyúttal fölkéri Boros V[ida] vál[asztmányi] tagot, hogy a titkári hivatalt ideiglenesen betölteni szíveskednék.

B[oros] V[ida] a megbízást elfogadja.

10. Elnök azen jegyzőkönyv hitelesítésével Boros Vida és Révész Adolf választmányi tag urakat kéri fel, s

az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 8 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1889-ik évi április 18-án tartott választmányi üléséről.

Jelen voltak: Antolik Károly alelnök, Laukó Albert pénztárnok, Boros Vida h[elyettes] titkár, Révész Nándor, Lukácsy Miklós, Árkay Kálmán választmányi tagok.

Az ülés megnyittatván, Lukácsy Miklós választmányi tag a távollevő elnök megbízásából jelenti, hogy a Képzőművészeti Társulat Aradon képkiáltást hajlandó rendezni az esetre, ha a Kölcsey-egyesület a költségek fedezésére 500 ft bevételt biztosít, magától értetődvén, hogy az esetleg azon fejlődésre befolyandó jövedelem egyedül a Képzőművészeti Társulatot fogja illetni.

Az ajánlat elvben elfogadtatott, de a biztosítandó 500 ft-on felül remélhető jövedelemre nézve a nézetek szétágaztak, mert többen a remélhető tiszta jövedelemnek felét a Kölcsey-egyesület számára követelték.

Minthogy az ügy maga rögtöni határozathozatalt nem sürgetett, másrészről azonban annak fontossága behatóbb elbírálat igényelt, a választmány abban állapodott meg, hogy egy hét múlva összehívandó másik választmányi ülésen a dolgot újabb tárgyalás alá veszi, s véglegesen akkor fog határozni.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Jegyzőkönyv

a Kölcseny-egyesület választmányának 1889-ik év ápril hó 25-én tartott rendkívüli üléséről.

Jelen voltak: Fábián László elnök, Antolik Károly alelnök, Boros Vida helyettes titkár, Laukó Albert pénztárnok, Iványi Ödön, Rozsnyay Mátyás, Kabdebó János, Révész Adolf és végre az Országos Képzőművészeti Társulat képviseletében Dömötör László.

Megnyitván az ülést Boros Vida h[elyettes] titkár előadja az utóbbi rendkívüli választmányi ülés jegyzőkönyvének tartalmát, amely választmányi ülés ugyancsak az Aradon rendezendő képkiállítás érdekében tartatott. A titkár által előadottakat elnök úr annyiban helyesbíti, hogy a Képzőművészeti Társulat az 500 ft biztosítékot nem feltétlenül kéri, hanem kéri a költségeinek fedezését biztosítatni, mely költség lehet 500 ft-nál kevesebb is, de ha 500-nál többre rúgna is esetleg, az egyesület ezen 500 ft-nál magasabb biztosítékot nem tartozik adni.

Megindulgán a tárgyalások a felett, ha megadja-e az egyesület a kívánt biztosítékot, elsőnek Rozsnyay Mátyás választmányi tag szólalt föl, ki szívesen látta volna, ha a Képzőművészeti Társulat – a biztosítékot kívánván – a nyereség felével is megkínálja az egyesületet; így azonban, hogy ezt tenniük nem jutott eszükbe, ő nem tartja az egyesület méltóságával meggyezőnek ezt a Képzőművészeti Társulattól követelni. Révész Adolf nem kíván a nyereségen osztozni, de a biztosítékot sem adja meg.

Többen föl nem szólalván, elnök foltesz a kérdést, ha megadja-e a választmány a biztosítékot a nyereség megosztásának kikötése nélkül: a többség megadja, mit elnök határozatilag kimond.

Ezután megválasztatnak a képkiállítást rendező bizottság tagjai Antolik Károly alelnöknek elnöksége alatt, mégpedig az egyesület részéről Laukó Albert, Boros Vida, Révész Adolf, Salacz Gyula és Kuncz Elek, a Képzőművészeti aradi tagjai közül pedig Dömötör László, Petrovics Arzén, Kugler István, Vásárhelyi Béla és Árkay Kálmán.

Végül utasítja elnök Boros Vida helyettes titkárát, hogy a választmány határozatát és a megválasztott bizottsági tagok névsorát a Képzőművészeti Társulat igazgatóságával Dömötör László képzőművészeti megbízott címén közölje.

Ezzel az ülés bezáratott.
K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

◆ 10 ◆

Jegyzőkönyv

a képkiállítást rendező bizottság 1889. május hó 9-én du. 6 órakor tartott gyűléséről.

Tárgy: a bizottság kiegészítése, a nagybizottság elé terjesztendő proposíciók megállapítása, a nagygyűlés összehívása.

Jelen voltak: Antolik Károly, Árkay Kálmán, Dömötör László, Kugler István, Laukó Albert, Petrovics Arzén, Iványi Ödön, Vörös Vidor.

[1.] Elnök (Antolik Károly) az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv vezetésével Laukó Albertet bízza meg.

2. Dömötör László mint a Képzőművészeti Társulat aradi képviselője előterjeszti a Képzőművészeti Társulat utasítását, mely kitűzi a belépti díj megállapítását, s a segédmunkások, a kiállítási teremben teendő apróbb átalakítások felől való intézkedést.

A bizottság e teendők egy részét a végrehajtó bizottság magánteendőnek nyilvánítja; a belépő díjakra pedig következőleg állapodott meg:

Rendes belépő díj hétköznapokon 30 kr.

[Rendes belépő díj] vasár- és ünnepnap 20 kr.

Tanulóknak tanítójuk vezetése mellett, mely minden nap du. 4–6-ig történhetik meg 10 kr.

ha egyedül vagy szülőkkel mennek 20 kr.

Névre szóló állandó ciklusjegyek Kölcsény-egyesületi tagoknak 1 ft, nem tagoknak 2 ft; e jegyek direkt a fő pénz-

tárkezelőnél kaphatók.

3. Következett a bizottság kiegészítése, e szerint a bizottság a következő tagokból áll:

Elnök: Antolik Károly
tagok: Ábrai Lajos, Atzél Péter, Antolik Károly (elnök), Árkay Kálmán, b. Bánhidyi István, Bing Vilmos, Boros Vida, Daniel László, Dömötör László, Fábián László, Goldis János, dr. Hauser Mór, Hindy Árpád, Institoris Kálmán, Iványi Ödön, dr. Kabdebő János, Kerner Péter, Kiss Ármin, Krivány János, ifj. Kristyóry János, Kugler István, Kuncz Elek, Laukó Albert, Leopold Zsigmond, Méray H[orváth] Károly, Millig József, Ormos Péter, dr. Paretz Gyula, Parecz István, Petrovics Arzén, Purgly V. Ilka, Révész Adolf, dr. Rosenberg Sándor, Salacz Gyula, dr. Schuster Illés, Szathmáry Gyula, Szöllőssy Károly, Szontágh Gyula, Varjassy Árpád, Vásárhelyi Béla, Vörös Vidor.

A tagok tudósítására nézve a bizottság határozata, hogy az idő rövidisége miatt a tagok megválasztásokról hírlapilag tudósítandók, ugyancsak hírlapilag felkérendők, hogy a vasárnap f[olyó] h[ó] 12-én de. 11 órakor a városház emeleti kis termében tartandó tanácskozáson megjelenni szíveskedjenek.

4. A f[olyó] h[ó] 12-én tartandó bizottsági gyűlés programja következőleg állapíttatott meg:

- a) A munkaprogram megállapítása;
- b) a belépő díjak végleges meghatározása
- c) a végrehajtó bizottság kiküldése.

Több tárgy nem levén, elnök az ülést bezárja.

Kelt mint fent. /aláírások/

Jegyzőkönyv

a képkiállítás-rendező nagy bizottság 1889. május 12-én de. 11 órakor tartott gyűléséről.

Tárgy: 1) a munkaprogram, 2) belépődíjak 3) végrehajtó bizottság megállapítása

Jelen vannak: Antolik K[ároly], Árkay K[álmán], Dömötör L[ászló], Hindy Á[rpád], Kerner P[éter], Krivány János, ifj. Kristyóry J[ános], Laukó Albert, Leopold Zsigmond, Méray Horváth K[ároly], Varjassy Árpád, Parecz István.

1. Elnök az ülést megnyitván felolvastatik a múlt gyűlés (május 9.) jegyzőkönyve és hitelesítették.

2. A munkaprogram kapcsán ifj. Kristyóry János indítványozza, hogy aradi és Arad vidéki értékes képek is állítsasanak ki.

Méray Horv[áth] K[ároly] Hogy a bizottság hasson oda, hogy a Képzőművészeti Társulatnak Aradon legalább száz tagja legyen, s úgy mintegy kötelezve érezze magát ily kiállítást évenként rendezni.

Varjassy [Árpád], Árkay [Kálmán] és Parecz [István] előbb az eredményt kívánják bevárandónak, s ennek sikerétől teszik a mozgalmat függővé.

Ezen indítványok kapcsán kimondatik, hogy Kristyóry indítvanya, bár magában szép, a jelen kiállítással nem kombinálható; a többi indítványokra nézve elhatározatik, hogy [1.] ezen bizottság hasson oda, különösen egyes pénzintézeteknél, hogy egyes műveket a kiállításból vegyenek meg, s a közönség köztől sorsolják ki. 2. A nagy bizottság testületileg jelenjék meg a kiállítás megnyitása alkalmával. 3. egyes tagok

vállalják magukra, hogy a ciklusjegyeket árulják. 4. A jegyek mellett a Képzőművészeti Társulat alapszabályainak 50 soros kivonata is kézbesítessék a vevőknek.

3. A díjszabásnál a nagy bizottság a kis bizottság (május 9-iki) gyűlésén megállapított árakat fogadja el.

Tehát belépjegy hétköznapi 30 kr., vasárnap 20 kr.

Tanulójegy föltételesen 10 kr., föltétlenül 20 kr.

Ciklusjegy Kölcsey[-egyesületi] r[en-des] tagoknak 1 ft, p[ártoló] tagoknak 2 ft.

4. A végrehajtó bizottság megválasztásánál a nagy bizottság felkéri azokat

a tagokat, kiket a Kölcsey-egyesület 1889. ápr. 25-én tartott gyűlésén kiküldött a teendők intézésére. Ezenkívül joga van a nagy bizottság támogatását bármikor igénybe venni.

Az ülés végződött 12 órakor.

Kelt mint fenn. /aláírások/

◆ 12 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület 1889. június 28-án este 6-7 óra között tartott választmányi üléséről.

Tárgy: folyó ügyek.

Jelen voltak: Antolik Károly, Boros Vida, Vörös Vidor, Rozsnyay Mátyás, Eckhardt Ede, Laukó Albert.

1. Elnök bemutatja Mezey [Péter]^a ara-

di színésznek értékes ezüstpénzgyűjteményét, mely a szakértőktől megvizsgáltatván megyételre ajánlatitik.

A választmány utasítja az alelnököt, hogy 50 frt-ot mint vételárt utalványozzon.

2. Antolik Károly bemutatja a kenyérmezei ünnepre való meghívót.

Az ügy idejét múlván, tudomásul vétek.

3. Elnök bemutatja Varjassy Árpád kir[ályi] tanfelügyelő 341-889. sz[ámú] átiratát, melynek kíséretében az 1885-ik évi országos kiállításról szerkesztett hivatalos jelentés három példányát megküldi, mely egyúttal a könyvtárban el is helyeztetett.

Tudomásul vétetik, küldőnek köszönet szavaztatik.

4. Könyvtárnok jelenti, hogy Institoris Kálmán városi főjegyzőtől értékes könyvgyűjteményt kapott az egyesület könyvtára.

T[udomásul] v[étetik], küldőnek köszönet szavaztatik.

5. Könyvtárnok jelenti, hogy Bettelheim Vilmos Budapestről több értékes okmányt s egyéb iratot ajándékozott az egyesületnek.

T[udomásul] v[étetik], küldőnek köszönet szavaztatik.

6. Új tagokul bejelentettek: Adamovits Lázár vincellérképző tanár, ajánlja Pókász Imre; Szalay Antal ügyvéd, aj[ánlja] elnök; Rákóczi Zoltán áll[ami] vasúti főmérnök, aj[ánlja] jegyző; Sarkady Adolf áll[ami] vasúti

a Javítva ebből: Mezey N.

főmérnök, aj[ánlja] Molitorisz úr. Heller Mór kereskedő, ajánlja Laukó [Albert]; Löwinger Sándorné, aj[ánlja] Laukó [Albert]; Pick Ernő, aj[ánlja] Laukó [Albert], Hofbauer Olga tanítónő, aj[ánlja] Vörös Vidor, Schön Nándor dohánybeváltó tiszt, aj[ánlja] Dala Lajos, Mezey Andor, aj[ánlja] alelnök.

Egyhangúlag felvétetnek.

7. Pénztárnok bejelenti Elek István s Darányi János, Kemény Sándor gy[ula]varsándi lelkész rendes tagok halálát.

Szomorúan tudomásul vétetik.

8. Kilépésüket bejelentették Lutz Ferenc, eltávozott Budapestre, hátraléka nincs. Marx Adolf, Budapestre távozott, Endes Dániel, Budapestre költözött. Glück Ignác, Glück Károly, Inczédy Lajos régebben eltávozott. Kronstein Dániel, Laubner Nándor, Mayer Miska.

Tudomásul vétetik.

9. Pénztárnok jelentést tesz a pénztár első félévi ellátásáról. Bevétel 1 702,80 ft, kiadás 689,75, pénztári készlet 1 014,5 ft.

Tudomásul vétetik.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kelt mint fent. /aláírások/

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1889. szeptember 19-én tartott üléséről.

Jelen voltak Antolik Károly, Révész Adolf, Varjassy Árpád, Boros Vida, Laukó Albert.

Elnök az ülést megnyitván, előterjeszti a nagyhalmágyi, bokszegi iskola s boros-jenői kisdedovó kérvényét.

A tanfelügyelő úr véleményének meg-hallgatása alapján a választmány a bokszegi ev[angéliumi] ref[ormátus] iskola részére építési költségül 50 frt-ot utalványoz, a boros-jenői kisdedovó kérvénye tárgyalanná válván, félreté-tetik.

2. Pénztárnok előterjeszti az 1889-ik évből való kimutatását, ez szerint ez évi bevétel 2084,50 frt, kiadás 1196,73 frt, pénztári egyenleg 887,77 frt.

Tudomásul vétetik.

3. Új tagoknak ajánlatnak:
Alexi György, aj[ánlja] Laukó [Albert] 27; Boros Jenő, [ajánlja] alelnök 28; Krausz Jakab, Világos, [ajánlja] alelnök 29; Sakrek N. Sergius [?], [ajánlja] Petrovics Arzén 30; Iby Ferenc, Pankota, [ajánlja] Laukó [Albert] 31; Lauzay Gyula, [ajánlja] Laukó [Albert] 32; Verner László 33.

Nevezettek egyhangúlag felvétetnek.

4. Könyvtárnok bejelenti, hogy az Avarffy család négy értékes olajfestményt ajándékozott az egyesületnek, melyek Arad főterét 1826 és '29-ből ábrázolják.

A jegyzőkönyvi köszönet nevezett csalának átiratban megküldendő.

5. Könyveket ajándékoztak az egyesület könyvtárának: Holzer Mihály, Pálffy Sándor, Lukácsy Miklós, Iby Ferenc.

Köszönet szavaztatik.

6. Eltávozás folytán kiléptek az egyesületből: Tücherer Alajos, Kerner Péter, Szterényi Hugó dr., Hegyessy Károly; lemondás útján Kosztka Berta, Telmányi Emil; meghaltak Hudetz Emil, Golmecz István.

T[udomásul] v[étetik].

A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízatik Révész Adolf és Varjassy Árpád.

Kelt mint fenn. /aláírások/

◆ 14 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1889. október 24-én tartott üléséről.

Az ülés másodszor hirdettetvén ki, megtartatott Rozsnyay M[átyás], Antolik K[ároly], Boros V[ida] és Laukó Albert jelenlétével^a.

^a Javítva ebből: jelenlétélev.

[1.] Elnök az ülést megnyitván bejelenti következő rendes tagok belépését: Gurnesevits Lajos tanár, aj[ánlja] Laukó Albert; Hofbauer Lajos városi t[örvényszéki] főjegyző, [ajánlja Laukó Albert]; dr. Schöpkesz Ede, [ajánlja Laukó Albert]; Reich B. Károly, [ajánlja Laukó Albert]; Grünwald Ferenc, [ajánlja Laukó Albert]; Rózsa Dezső, aj[ánlja] Gyurkovits Marika.

Nevezett tagok egyhangúlag felvétetnek.

2. Elnök bejelenti Rényi Miklós rendes tag kilépését s Sonnenfeld Antal r[endes] t[ag] halálát.

T[udomásul] v[étetik].

3. Elnök bejelenti a felolvasó cyclus programját, s megkezdését nov. 15-re tűzi ki.

T[udomásul] v[étetik].

4. Elnök bejelenti, hogy Dömötör László úr az egyesületnek több könyvet ajándékozott.

Köszönet szavaztatik.

5. Boros Vida előterjeszti tervét egy, a vértanúk szobra leleplezésekor kiadandó emlékalbumra,^a mely az egyesületnek legalábbis 1 000 forintot jövedelmezhet. Előleges költségekre 100 forintot kér.

T[udomásul] v[étetik]. A 100 frt folyóvá tétezik, az emlék[album] szerkesztésével megbízatnak Antolik Károly alelnök, Boros Vida, Gurnesevits Lajos, Laukó Albert egyleti tagok.

a Amint a jegyzőkönyvi javításból kiderül, nem Boros Vida, hanem Antolik Károly kezdeményezése volt az aradi vértanúknak emléket állító album, a terv meg is valósult: Varga Ottó (szerk.), *Aradi vértanúk albuma*, Bp. 1890.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.
Kelt mint fenn. /aláírások/
Módosítás: Az 5-ik pont következőleg módosítatott: Boros Vida helyett
indítványozó Antolik Károly. /aláírások/

◆ 15 ◆

Kölcsey-egyesület, Aradon.

Jegyzőkönyv

**a Kölcsey-egyesület választmányának 1889. december 5-én
tartott üléséről.**

Jelen vannak: Varjassy Árpád, Boros Vida, Vörös Vidor, Révész Adolf,
Antolik Károly, Laukó Albert.

1. Az október 28-i kei jegyzőkönyv felolvastatik, s hitelesítetik.
2. Alelnök jelentése szerint a 13 vérta-
nú albumához a kellő lépések megte-
tettek.

T[udomásul] v[étetik].

3. Elnök bemutatja B[uda]pest város
ajándékát, *Budapest régiségei* c[ímű]
művet.

Köszönet szavaztatik, s ennek tolmá-
csolásával megbízatik az elnökség.

4. Elnök felolvassa Nagy-Halmágy is-
kolaszékének köszönetét a nyújtott 50
frt segélyért.

T[udomásul] v[étetik].

5. A Magyariskola-egyesület tervezet
kér egy közművelődési congressusra.

T[udomásul] v[étetik]. Elnökség meg-
bízatik a válasszal.

6. Felolvastatik a Csokonay-kör meleg
hangú átirata, a küldött emlékkönyve-

kért.

T[udomásul] v[étetik].

7. Elnök felhatalmazást kér az új alapszabályok kinyomatására.

Elhatároztatik, hogy 6-rét, 500 példányban nyomassék, s a módosítások csillag alatt megjelölendők.

9. Vörös Vidor indítványozza, hogy a választmány ezentúl üléseit vasárnap tartsa de. 11 órakor.

A választmány ez értelemben határoz.

10. Új tagokul ajánltatnak: Szalay Antal alapító; Csiszér Kálmán, Kövessy Albert, aj[ánlja] Rózsa Dezső; Vadovszky Gusztáv, aj[ánlja] Antolik [Károly]; övv. Prág Józsefné, aj[ánlja] Pókász [Imre]; Lőcs Rezső, aj[ánlja] Antolik [Károly], Bilkei Béla, Baumann Ignác, aj[ánlja] Laukó [Albert]; Drahotuszky Rezső, aj[ánlja] Dömötör [László]; Lilienberg Sándor, Pankota, [ajánlja] alelnök; Konopi Sándor, Román P[écska], [ajánlja] alelnök; Schartner Sándor, aj[ánlja] Varjassy Árpád.

Egyhangúlag felvétetnek.

11. Boros Vida előterjesztésére

a választmány felhatalmazza a 13 vétanú albuma szerkesztőbizottságát, hogy a szükséges munkákat a könyvtár részére beszerezhesse.

12. Pénztárállás: bevétel 2 199,50, kiadás 1 350,33. Készlet: 849,17.

T[udomásul] v[étetik].

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kelt mint fenn. /aláírások/

සු 1890 සු

♦ 1 ♦

Jegyzőkönyv

az aradi Kölcsey-egyesület 1890. január 20-án tartott választmányi üléséről.

Jelen voltak: Antolik Károly alelnök, Árkay Kálmán, Boros Vida, Rozsnyay Mátyás, Vörös Vidor, Laukó Albert.

[1.] Elnök bejelenti következő új tagokat:

- 1) Vargha Imre tanár, aj[ánlja] Laukó [Albert]
- 2) Grózda Péter lelk[ész], aj[ánlja] alelnök
- 3) Balás István m[egyei] számt[tiszt] aj[ánlja] Laukó [Albert]
- 4) Schubert Bernát aj[ánlja] Laukó [Albert]
- 5) Kontsek Gyula sóhiv[atal], aj[ánlja] Dala [Lajos]
- 6) Lejtényi Sándor tanár, aj[ánlja] Antolik [Károly]

Nevezett tagok egyhangúlag felvétetnek az egyesület tagjai közé.

2. Kilépésüket bejelentették: Wagner Agoston, Nikolits Péter, Frits Lajos, Frits Lajosné, Kopp Mariska, Frankó Sarolta, Dömötör Lászlóné.

Tudomásul vétetik.

3. Elnök bemutatja a pénztárnoknak s a számvizsgáló bizottságának jelentését, illetőleg számadását az 1889-ik évről.

Tudomásul vétetik, s pénztárnok a közgyűlésnek felmentésre ajánlhatik.

4. Elnök bemutatja pénztárnok rovatos kimutatását, melyben 658 forint régi hátraléknak törlését s Witz Ignác s Lo-

vich Gyula 1888-ik évi 2-2 forint, összesen négy forintnak leírását kéri.

A választmány a fentebbi követeléseket törli, s az említett 4 forintot leírni, s a nyugtakat az illetőknek kiadatni rendeli.

5. Elnök felteszi azon kérdést, mikorra javasolja a választmány a közgyűlés megtartását.

A választmány a közgyűlés megtartását f[olyó] év február 2-ikára tűzi ki, s megkéri Árkay Kálmán ügyvéd urat, hogy e célra a városháza tanácstermét kérje ki; egyúttal megbízza a könyvtárnokot, hogy a szokásos módon a közgyűlés idejét s sorrendjét tegye a lapokban közzé.

6. Elnök bemutatja az 1889. november 15-étől december 20-ig lefolyt feljavasások jövedelméről az elszámolást; e szerint bevétetett 264 frt – kr kiadatott 62 frt 78 [kr]

tiszta jövedelem 201 frt 22 kr.

Tudomásul vétetik, s a működőknek ismételve köszönet szavaztatik.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.
Kelt mint fent. /aláírások/

◆ 2 ◆

Jegyzőkönyv

Fölvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1890. febr. 2-án tartott közgyűléséről.

1. Alelnök a nagy számmal egybegyűlt tagokat üdvözölvén, fölszólítja Laukó

Albertet, az egyesület pénztárnokát és könyvtárnokát, hogy olvassa föl a tár-sulatnak múlt évről szóló jelentését.

A jelentés szerint a könyvtár jelenleg áll 1720 műből, 2531 kötetben, 478 fü-zettel, 3619 frt 32 kr értékben; ez évben gyarapodás 201 mű, 324 kötetben, 58 füzzel, 416 frt 80 kr értékben. A könyvtárt 1888-ban igénybe vette 37 tag, kik 539 művet vett[ek] ki, 1889-ben 91 tag 2730 művet.

A múzeumi összes tárgyak jelenlegi ál-lása 822 db. Szaporodás 127 db.

1889 végén a monographiai alap 9271 frt 52 kr.

Pénztár állása: 1889. évről átjött 1013 frt 95 kr.

1888. évi bál jövedelméhez utólag be-érkezett 37 frt.

Felolvásások jövedelme 217,35 frt.

Dömötör L[ászló] gyűjtése Sárossy Gyula arcképére 12,50 frt.

Aradi Első Takarékpénztár ajándéka 20 frt.

Scherbán ajándéka 50 frt.

Kereskedelmi és Iparbank ajándékozá-sa 20 frt.

Tagsági díj 987 frt.

Szalay Antal alapító díja 50 frt.

Kamat 38,81 frt.

évkönyv eladásából Nosz [...] fiz [...] 2 frt.

Évi bevétel 1434,66.

Összesen 2448,65 frt.

Kiadás:

Könyvtár és könyvszekrény 261,11 frt.
házbér 190 frt.

bélyeg és levelezés 21,33 frt.

személyi járulék 380 frt.

iskolák segélyezése 130 frt.

pénzgyűjtemény beszerzése 50 frt.

évkönyv kiállítása 278,15.

kölözökodés, fa stb. 16,10.
előleg 25 frt.
szolga fizetése 60.
leíratott 1 frt.

Összesen 1 412,69.
Maradék 1 035,92.
Vagyoni állapot:
Készpénz 1 035,92 frt.
Könyvtár értéke 3 619,32.
Bútor, berendezés 210 frt.
Arany mellszobra 10 frt.
Kölcsey arcképe 45 frt.
Sárossy Gy[ula] arcképe 60 frt.
Képek Arad múltjából 100 frt.
Pénzgyűjtemény 50 frt.
Térképek 81 frt.
29 zened[ara]b, 12 kottatartó 114,42
frt.
Követelések 94 frt.

Összesen 5 419,66 frt.
Folyó évre szóló költségvetés.
Bevétel: Maradék 284,19
Tagsági díj 1 200 frt.
Új tagok után 80 frt.
Kamat 40 frt.
Előadásokból 200 frt.
Hátralékból 94 frt.

Összesen 1 898,19 frt.
Kiadások:
Monographia utolsó részlete 500 frt.
Könyvtárra 340 frt.
Pénztáros t[isztelet]díja 1 889. 50 frt.
Könyvtáros t[isztelet]díja 1 890-re 150
frt.
Évkönyv 250 frt.
Kezelési költségek 98,19 frt.
Rendkívüli kiadás 100 frt.
Házbér 200 frt.
Iskolák segélyezése 150 frt.
Szolga díja 60 frt.

Összesen 1898,19 frt.
Tagok száma: Alapító tag: 15.
Rendes tag 600.
Tiszteletbeli 6.

Összesen 621.
E jelentését fölolvasván

A közgyűlés helyeslőleg tudomásul veszi.

2. Lukácsy Mikós indítványozza, hogy jövőre a jelentés a közgyűlést megelőzően tétessek közzé a helyi lapokban, hogy a tagok bővebben tanulmányozhassák, s az egyes tételekhez alaposan hozzászólhassanak. Különben a jelenést maga részéről is tudomásul veszi.

Közgyűlés az indítványt elfogadja.

3. Alelnök indítványozza, hogy Atzél Péter őméltságát, aki halhatatlan érdemeket szerzett az egyesület iránt, válassza meg örökös tiszteletbeli elnökének. Ezt az indítványt Lukácsy Miklós úgy kívánja módosítani, hogy Atzél Péter örökös díszelnöknek választásuk meg, tekintettel arra a működésre, mellyel Atzél Péter a Kölcsey-egyesületet minden irányban támogatni szíveskedett.

Közgyűlés az indítványt helyeslőleg elfogadja, és Atzél Péter őméltságát az egyesület örökös díszelnökének egyhangúlag megválasztja.

4. Alelnök indítványozza, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon Jiraszek Lajos műépítésznek, amiért a Sárossy Gy[ula]-emléktáblát Boros-Sebesen minden díj nélkül fóláltotta.

A közgyűlés az indítványt helyeslőleg

elfogadja.

5. Alelnök a maga és tiszttársai nevében, lejárván megbízatásuk, bejelenti a közgyűlésnek lemondását, s fölhívja a közgyűlést, hogy új tisztkart válaszszon.

A közgyűlés a választás tartamára körelnöknek Lukácsy Mikóst választja meg, s Weidenfeld Lajos elnöklete alatt bizottságot küld ki a szavazólapok beszedésére.

A választás eredménye a következő:

Tisztkar: Elnök: mélt[óságos] Fábián László; alelnök: Antolik Károly; titkár és jegyző: Gurnesevits Lajos; pénz- és könyvtárnok: Laukó Albert; ellenőr: Széchy Károly; ügyész: dr. Barabás Béla. Szépirodalmi szakosztály elnöke: Parecz István, előadója: Iványi Ödön; zenészeti szakosztály elnöke: Institoris K[álmán], előadója: dr. Sárosi Béla. Számvizsgáló bizottság elnöke: Heinrich S[ándor], tagok: Szathmáry J[ános], Pless M[ór]. A helyi választmány tagjai: Ábrai L[ajos], Andrányi K[ároly], Boros Béni, b[á]r[ó] Bánhidy Ist[ván], Boros Vida, Dancs F[erenc], Dömötör L[ászló], Fényes D[ezső], Gellényi E[rnő], Gyulányi Rezső, Haslinger F[erenc], Heeger Er[nő], Hegedűs L[ászló], dr. Mandl Vilmos, dr. Kabdebő J[ános], Kunicz E[lek], Krispin J[ózsef], Lukácsy M[iklós], Millig Józs[ef], Molitorisz G[usztáv], dr. Mülek L[ajos], Nesnera Al[adár], Ortutay Gy[ula], Pálfy J[ózsef], dr. Pozsgay L[ajos], Pekár Kár[o]ly, Petrovics Arzén, Pókász I[mre], Rákóczi Z[oltán], Révész Ad[olf], Rozsnyay M[átyás], Salacz Gy[ula], dr. Sallai B[éla], dr. Schartner S[ándor], Szöllőssy K[ároly], Somogyi Gy[ula], Varga O[ttó], Var-

jassy Ár[pád], Vas G[usztáv], Vásárhe-
lyi B[éla] és L[ászló], Végh Aur[él],
Vörös Vidor, dr. Weiss S[ándor], Wei-
denfeld L[ajos], Záray Ö[dön], Dáni János.

A vidéki választmány tagjai: Bohus
László (Világos), Czárán Gy[ula] (Sep-
rős), Csukay S[ándor] (Radna), Frieben-
isz M[iklós] (Kurtics), Grózda P[éter]
(E[delspacher] Simánd), Hirsch B[éla]
(Kis Jenő), Horváth L[ipót] (Világos),
Hunyady J[ános] (Szt. Márton), Instituto-
ris Gyula (Al-Csil), Iby F[erenc] (Pan-
kota), Jank J[ános] (Elek), id. Issekutz
Ist[ván] (Pécska), Jahn V[ilmos] (Bo-
ros-Sebes), Kabdebó Kál[mán] (Világos),
Kabdebo Sándor (Talpas), dr.
Koch A[dolf] (Pereg), Köpf Gy[örgy]
(Pécska), Krausz J[akab] (Világos), Kö-
vér I[stván] (M[eggyes]-Bodzás), Kra-
litz Gy[ula] (Kis-Jenő), Kron K[álmán]
(Új-Arad), Korbuly Gy[örgy] (Bánhe-
gyes), Königsegg Fid[él] (Tanc), Lóczy
L[ajos] (B[uda]pest), Magyary V[il-
mos] (Elek), Manndorf G[éza] (Kis Je-
nő), Mezey B[éla] (Apatelek), Mózes
Mihály (B[oros]-Sebes), Neszly J[ános]
(Kovaszinc), Orody N[ándor] (Glog-
ovác), dr. Ormi M[ór] (Buttyin), Para-
deyser L[ajos] (B[oros]-Sebes), Páris
G[ábor] (N[agy]-Halmágy), Péczely
Elek (Kis Jenő), Pénzes Á[kos] (Szt.
Anna), Ráczel Ist[ván] (Székudvar),
Réty Kár[oly] (Pécska), Rakusán
Kár[oly] (Pankota), dr. Szabados
J[ózsef] (Pécska), Szirmay J[ános]
(Buttyin), Suhajda B[éla] (Somoskesz),
ifj. Sternthal A[dolf] (Gy[ula] Var-
sánd), Ternajgo Ces[ar] (Új-Arad), Tö-
möry M[ihály] (B[oros]-Sebes), Ulrich
Ant[al] (Kis-Jenő), Varga Imre (Mé-
nes), Vertán Luk[ács] (M[agyará]-
Bodzás), Zdráhál F[erenc] (Pécska),

Szathmáry Géza (Pankota).

Alelnök ismét elfoglalván helyét, a maga és új tisztársai nevében köszönetet mond a közgyűlésnek, s kéri az egyesületet, hogy őt és társait tiszttük teljesítésében támogatni szíveskedjék. Ezzel az ülés véget ért.

A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízatott:

Kelt mint fenn. /aláírások/

◆ 3 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsény-egyesület választmányának 1890. február 2-án tartott üléséről.

Jelen voltak: Antolik Károly, Varjassy Árpád, Rozsnyay Mátyás, Pálffy József, Boros Vida, Révész Adolf, Laukó Albert.

1. Elnök bejelenti a következő tagok belépését: dr. Olosz István közjegyző-helyettes, aj[ánlja] Gurnesevits Lajos; Nagy János községi tanító, aj[ánlja] Verner László; Sebes Ede, Hajós Ferenc, Schaffel János arad-csanádi vasúti tisztviselők, aj[ánlja] Szathmáry János; Szál Antal (Világos), aj[ánlja] Laukó Albert; Vertán Simon aj[ánlja] Laukó Albert].

Nevezett tagok egyhangúlag felvételének.

2. Kilépését bejelentette Assael József.

Tudomásul vétetik.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti. /aláírások/

◆ 4 ◆

Jegyzőkönyv

Fölvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1890. márc. 9-én tartott választmányi üléséről.

Jelen vannak: Antolik Károly, dr. Jánosi Béla, Somogyi Gy[ula], Boros V[ida], Szöllőssy [Károly], Pókász [Imre], Sallay [Béla], Krispin [József], Haslinger [Ferenc], Dancs [Ferenc], Fényes [Dezső], Pekár [Károly], Nesnера [Aladár], Laukó [Albert], Gurnesevits [Lajos].

6. Alelnök felolvastatja a következő védeki választmányi tagoknak üdvözlőiratát: Neszly János (Kovaszinc), Kabdebo Sándor (Talpas), Hunyady Sándor (Szt. Márton), Lóczy L[ajos] (B[uda]pest), Horváth L[ipót] Világosról.

Tudomásul vétetnek.

7. Horváth Lipót világosi plébános levélben mentségül hozza föl, hogy meg nem jelenhet a vasárnap tartandó választmányi gyűléseken, elfoglaltságát; mire alelnök indítványára elhatározza a választmányi gyűlés, hogy

A választmányi gyűlésnek ezentúl mindég pénteken délután $\frac{1}{2}$ 6-kor tarthatnak.

8. Alelnök fólolvastatja Szondy Géza ev[angéliumi] ref[ormátus] lelkésznek folyamodványát a szentleányfalvi iskola segélyezése tárgyában.

A választmány elvben elfogadja a segélyezést, a kérvényt azonban előbb áterjesztendő a tanfelügyelőséghez véleményadás végett.

9. Alelnök fölszólítására dr. Fényes Dezső előadja Horváth Lipót világosi plé-

bános indítványát, mely szerint egy szépirodalmi kör volna alakítandó a Kölcsény-egyesület kebelében. Boros V[ida] véleménye szerint a Szépirodalmi szakosztály volna életbe léptetendő.

Rozsnyay Mátyás nem tartja célszerűnek, hogy az egyesület irodalmi vagy tudományos művek kiadásába bocsátkozzék, mert az egyesületnek nincs annyi vagyon, hogy a vállalatot kockáztassa.

Hosszasabb eszmecsere után a gyűlés

kimondja, hogy: „A gyűlés érdemleges határozatot most nem hoz; a kérdés eldöntése határozottassék a jövő választmányi gyűlésre, amelyen Horváth L[ipót] úr személyesen adhatja elő indítványát.

10. Alelnök ismerteti Lejtényi Sándor főgym[náziumi] tanár indítványát, mely szerint az egyesület által: „Alakkittassék akár kebelében, akár külön egy néprajzi szakosztály, akár a régészeti szakosztály bővíttessék ki az ethnographiaival.”

A gyűlés elhatározza, hogy:

Alelnök és titkár megbízatik, hogy az egyesület kebelében fennálló régészeti szakosztály keretét egészítsék ki az ethnographiaival, s ennek életbeléptetése iránt a szükséges lépéseket tegyék meg olyformán, hogy azért az ethnographiai osztály vagy kör szervezetében a már fönálló régészeti szakosztály keretében maradjon.

11. Alelnök szóba hozza az ez évben kiadandó évkönyv szerkesztését. Fényes [Elek] és Nesnera [Aladár] szerint az évkönyv helyett inkább az egyesület által kiadni tervezett vörstanú album

adassék a tagoknak; ez utóbbira nézve választmány utasítja alelnököt, hogy

a jövő választmányi gyűlésen tegyen részletes jelentést a vétlanú albumról.

12. Alelnök értesíti a választmányt, hogy a Nemzeti Múzeum részéről egész kis gyűjteményt kapott az egyesület ajándékba; indítványozza, hogy az Arad és Csanádi Egyesült Vasutak Igazgatóságának, mely a dologban közbenjárt, és az ajándékozó múzeum igazgatóságának köszönet szavaztatását.

Az indítvány elfogadatott.

13. Szöllőssy Károly indítványozza, hogy egy aradi bibliographiai bizottság alakíttassék.

Az indítvány elfogadatott.

14. Alelnök indítványozza, hogy az újonnan alakult választmány az elnöknél tisztelegjen, s ez bizottságba Pálffy Józs[ef], dr. Sallai Béla, Krispin József, Antolik Károly és Somogyi Gy[ula] választmányi tagok Institoris Kálmán vezetése mellett üdvözöljék a választmány nevében mélt[óságos] Fábián László elnök urat.

A választmány elfogadta.

15. Pénztárnok jelenti, hogy az Első Aradi Takarékpénztár 20 frt-ot ajándékozott az egyleti könyvtár számára.

Köszönettel tudomásul vétetik.

16. Új tagokul felvétettek: Nagy János. Pénztárnok jelenti, hogy dr. Koch Adolf és Roderich József kiléptek

Tudomásul vétetik.

17. Pénztárnok jelenti, hogy: január

hóban bevétel 383,22 frt, a kiadás 376,96 frt. Pénztári állapot: 1 042,18 frt.

Tudomásul vétetik.

A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízatik
Kelt mint fenn. /aláírások/

♦ 5 ♦

Jegyzőkönyv

fölvétetett a Kölcsey-egyesület választmányának 1890. márc. 28-án tartott gyűléséről.

Jelen voltak: Antolik K[ároly], Laukó A[lbert], Fényes D[ezső], Rozsnyay M[átyás], Pálfy J[ózsef], Vörös V[idor], Dáni J[ános], Barabás B[éla], Parecz I[stván], Pozsgay L[ajos], Varga O[ttó], Boros V[ida], Somogyi Gy[ula], Gurnezevits [Lajos].

18. Alelnök fölolvására jegyző fölolvassa a múlt gyűlés jegyzőkönyvét.

Tudomásul vétetik.

19. Alelnök fölolvastatja Sze [...] al Adolf levelét Gyula-Varsándról, melyben választmányi taggá történt megválasztását megköszöni.

Tudomásul vétetik.

20. Pénztárnok bejelenti az új tagokat: Réthy Lipót (ajánlja) Laukó A[lbert]), Török Béla (Simánd, aj. Boros V[ida]), Simon Jenő (aj. Nesnera Al[adár]), Eisele János (aj. Laukó A[lbert]), Krausz Józs[ef] pénz[ügyi] igazgató (aj. Kugler István), Mánday Mátyás (aj. Antolik K[ároly]).

Egyhangúlag megválasztatnak.

21. Alelnök fölolvastatja n[agyságos] Varjassy Á[rpád] tanfelügyelő úrnak átitratát, melyben a szentleányfalvi is-

kolának 25 frt-tal való segélyezését a választmánynak ajánlja. Többek hozzászólása után a választmány

elhatározza, hogy a sz[ent]leányfalvi iskola 25 frt-tal segélyeztessék.

22. Alelnök fölszólítja Horváth Lipót világosi plébános urat, hogy indítványát adja elő.

Horváth L[ipót] Nem akar külön kört alkotni a Kölcsey-egyesület kebelében fönálló szépirodalmi körben, nem is szándéka vidéki akadémiát, mintegy fiók-tudományos kört létrehozni; az egyesület erkölcsi támogatását kéri az ismeretlen, kezdő írók és művészkek számára oly módon, hogy akár tudományos, akár szépirodalmi műveiket az egyesület tagjai megbírálnák, s ha kiadásra méltóknak ítélnék, az Egyesület nevét adná oda az íróknak. – Meggyőződése az, hogy ily módon számos valódi tehetség irodalmi névre lehetne szert anélkül, hogy kénytelen volna a minden központosító budapesti sajtóhoz fordulni, melynek elismerő kritikája csak a jó barátok és ismerősök számára van.

Somogyi Gyula szerint a terv sem résztülvihető, sem szükséges. A valódi tehetség minden körülmények között kiküzdi magát. – A fővárosi kritika is elismerő a valódi tehetséggel szemben. Például hozza fel egy tehetséges fiatal írókat, kinek regényét a fővárosi napisajtó teljes elismeréssel bírálta meg. Horváth L[ipót] megcáfolja e példát. Az illető író, kiről szó van, először is 15 éves irodalmi működésre tekint vissza, s így kezdő, fiatal írónak nem nevezhető, másodszer művét elismerőleg csak az Aradról Budapestre átköl-

tözött jó barátai híresztelése után volt hajlandó a fővárosi kritika is tudomásul venni (Lásd: Fővárosi Lapokban Jancsó Benedek cikkét)^a.

Pálfy József szerint csak egyes jobb művek volnának elfogadandók, s csak azokat tartja érdemeseknek az erkölcsi és anyagi támogatásra, melyek azt valóban meg is érdemlik.

Varga Ottó pártolja az indítványt, de szeretné, ha az egyesület nagyobb anyagi kockázatától tartózkodnék.

Boros V[ida] nem tartja kockáztatott vállalkoz[ás]nak az egyesület részéről, ha az saját aegise alatt jobb műveket kiadna. A Kölcsény-egyesületnek van annyi értelmi tőkéje, hogy bármily fajtájú irodalmi művet saját tagjaival megbírálthat. – Teljes szívéből üdvözli az indítványt, mely hivatva van arra, hogy megindítsa az egyesület kebelében az irodalmi működést. Úgyis megvan kerete már a szépirodalmi szakosztályban. Ennek kellene feladata tává tenni a beérkezett művek megbírálását.

Dr. Barabás B[éla] szintén pártolja az indítványt, de óhajtaná, hogy indítványozó dolgozza ki konkrétabb alakban indítványát.

Parecz István szintén azon nézeten van, hogy az indítvány részleteinek megbeszélésébe a választmány csak akkor bocsátkozhatik, ha az indítvány áttétetik a szépirodalmi szakosztályhoz, mely azt részleteiben is kidolgozná.

Alelnök fölszólítására Horváth Lipót úr, szól a kérdéshez még egyszer, s a maga részéről Parecz úr nézetéhez

a A név nélkül tárgyalt „illető író” Iványi Ödön, a hivatkozott Jancsó-írás pedig a következő: Dr. Jancsó Benedek, „A püspök atyafisága.” (*Regény két kötetben. Írta Iványi Ödön. Arad 1889. Szerző tulajdona.*), Fővárosi Lapok 1889. dec. 28. 356. sz. 2641–2644.

csatlakozik.

23. Alelnök összegezvén a véleményeket kimondja, hogy a választmány:

Az indítványt Parecz és Boros véleményéhez képest elfogadja, mely szerint az ügy a szépirodalmi szakosztályhoz átteendő, és fölszólítandó, hogy ez magát kiegészítve konkrét javaslatát az indítványról a választmány elé terjeszesse.

24. Laukó pénztáros jelentést tesz a fölolvásások jövedelméről. Összes jövedelem 65 frt 20 kr; kiadás 31 frt 72 kr. Tiszta jövedelem 33 frt 47 kr.

Rozsnyay és Fényes urak a számadást átvizsgálván és helyesnek találván, ezt

a választmány tudomásul veszi.

25. Alelnök jelentést tesz a *13 Vértanú Albumáról*. Fölszólítás ment az ország legtöbb írójához. A legtöbb író – élén a fővárosi lapokkal – tudomást sem vett arról. Az egyesületnek ilyen monumentális mű kiadásához szükséges anyagi ereje nincsen. Ajánlja, hogy a mű adassék át valamely vállalkozó kiadónak. Egyszersmind jelenti a választmánynak, hogy e tárgyról Varga Ottó úrnak indítványa van. Varga szerint e műnek okvetlenül meg kell jellenni. Arad város és megye reputációja követeli azt. Hivatást érez magában a mű megírására, s ahhoz lelkesedéssel, ambícióval fog. Szerinte a szabadságharc egyes nagy vonásaiban tárca-szerűleg a nagyközönség ízlésének megfelelőleg volna megírandó, mint-

egy 30-40 illusztrációval.

Többek hozzászólása után alelnök kimondja, hogy

a Kölcsey-egyesület maga nem adja ki a 13 Vértanú Albumát; a kiadási jogot átadja Varga Ottó úrnak.

26. Az idő előrehaladottsága miatt Lejényinak az ethnographiai szakosztályról múlt ülésen tett indítvanya a jövő ülésre halasztatik.

Alelnök indítványára elhatározza a választmány, hogy – költségkímélés szempontjából – ezentúl

a választmányi tagok összehívása csak lapok útján történék, és pedig 7 és 3 nappal előbb a gyűlés napjánál.

27. Pénztáros jelenti, hogy Réthy Gy. Károly tag meghalt.

Sajnálattal tudomásul vétetik.

Több tárgy nem levén, alelnök a gyűlést bezára.

Kelt mint fent,
Aradon. /aláírás/
A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízattak /aláírások/.

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

fölvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1890. április hó 22[-én] tartott rendkívüli választmányi gyűléséről.

Jelen vannak: Barabás [Béla], Antolik [Károly], Somogyi [Gyula], Laukó [Albert], Dömötör [László], Haslinger [Ferenc], Varga [Ottó], Lukácsy [Miklós], Rozsnyay [Mátyás], Gurnesevits [Lajos].

1. Alelnök beterjeszti Szakáll Antal magyar recitatornak^a kérését, hogy a

a Ebben az időszakban a szabadúszó, nem színházak keretei között dolgozó szavalómű-

választmány engedje meg, hogy ő a Kölcsey-egyesület cége alatt a Városház termében felolvasást tartson; a jövedelem felét az Egyesület javára biztosítja.

Választmány az ajánlatot elfogadja.

2. Alelnök indítványára a Sárossy-ünnepély rendezőbizottságába megválasztatnak: Boros Béni, Barabás Béla, Antolik Károly, Lukácsy Miklós, Dálnoki Nagy Lajos.

Egyhangúlag megválasztatnak.

A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízatik /aláírások/.

◆ 7 ◆

Jegyzőkönyv

fölvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1890. máj. 3-án tartott gyűléséről.

Jelen vannak: Parecz [István], Antolik [Károly], Laukó [Albert], Vörös V[idor], Rozsnyay [Mátyás], Krispin [József], Jánosi [Béla], Somogyi [Gyula], Dömötör [László], Varga [Ottó], Fényes [Dezső], Petrovics [Arzén], Lukácsy [Miklós], Virágh [Lajos], Nesnera [Aladár], Gurnelevits [Lajos].

1. Alelnök fölszólítására jegyző fölolvassa a múlt gyűlés jegyzőkönyvét; ennek hitelesítésével Rozsnyay [Mátyás] és Fényes [Dezső] urakat bízza meg.

Jegyzőkönyv hitelesítetik.

2. Alelnök jelenti, hogy a tanfelügyelőség jelentésére a kovaszinci tanítónak – ki a legnagyobb nyomor elibe néz –

vészeket, előadóművészket neveztek recitátoroknak, akik sok esetben településről településre vándorolva magánelőadásokon szavaltak, olvastak fel vagy adtak elő különféle darabokat.

25 frt-t utalványozott ki. Kéri a választmányt, hogy az intézkedését tudomásul vegye.

Tudomásul vétek.

3. Alelnök fölolvastatja Zichy Mihály levelét, melyben nagy hazánkfa az Egyesület számára megküldi két rajzá nak másolatát.^a

Éljenzsé.

Alelnök indítványozza, hogy Zichynek nemcsak jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék, hanem külön köszönőlevél is írassék az Egyesület nevében.

Egyhangúlag elfogadtatik.

4. Alelnök fölolvastatja a 145. ügyszámot, melyben a kiállítási XVI. sz. régészeti bizottság elkéri az Egyesület régiiségeit. Alelnök indítványára a választmány elhatározza, hogy

a régiségek átadásával Laukó Albert és Dömötör [László] bízassék meg.

5. Alelnök felolvastatja a 147-ik ügyszámot, mely szerint a szépirodalmi szakosztályba tagul 32-en iratkoztak be, s egyszersmind jelenti, hogy a szépirod[almi] szakosztály működését megkezdi, és a tagok névsorát a szakosztály elnökének átadja.

Tudomásul vétek.

6. Alelnök jelenti, hogy az ethnographiai szakosztály is megalakult; felolvastatja az indítványozó Lejtényinek a választmányhoz intézett jelentését. – Alelnök proponálására a választmány

Az ethnographiai szakosztály megala-

a Zichy Mihály két említett, 1848–1849 és 1867 című képe a Kölcsey-egyesület kezdeményezése nyomán lérejött *Aradi várbanák albumában* jelent meg (Varga Ottó (szerk.), *Aradi várbanák albumá, Bp. 1890.*), valamint különnyomat formájában.

kulását – az egyesület kebelében már fön[n]álló régészeti szakosztály kerten belől – örvendetes tudomásul veszi, s ennek elnökéül Mánday Mátyás, előadójául Lejtényi Sándor választatik meg.

7. Varga jelenti, hogy a budapesti kiadók föltétlenül kívánják az 1000 frt-ot. – Kéri a bizottságot, hogy szavazzon meg föltétlenül 300 frt-ot, egyszer-smind kéri a választmányt, hogy kérelmét tegye át melegen ajánlva a szoborbizottsághoz. – Többek hozzászólása után az Egyesület választmánya elhatározza, hogy

A vértanúk albumának szerkesztésére a 300 frt-ot megszavazza ama föltétel alatt, hogy az Egyesület a tiszta nyereségen részesítetik, s az Album címlapján kitétetik, hogy az Album „A Kölcsény-egyesület és a Szoborbizottság támogatásával” jelenik meg. Az Egyesület pártolólag terjeszti át Varga kérelmét a Szoborbizottsághoz.

8. Dömötör indítványozza, hogy az Egyesület kérje el a régiségtár számára a Szoborbizottságtól Huszárnak vértanú-szobrát.

Az indítvány elfogadatik.

9. Alelnök és Fényes indítványára

Krispin úrnak jegyzőkönyvileg köszönetét fejezi ki az Egyesület a teremnek ingyenes átengedéseért.

10. Pénztárnok bejelenti az új tagokat: övv. Csiky Lajosné (ajánl[otta]: Laukó [Albert]), Sáss Ede (aj. Vörös Vidőr), Lányi Mór (aj. Vörös Vidőr).

Egyhangúlag megválasztatnak.

11. Könyvtárnok jelenti, hogy könyve-

ket ajándékoztak: Árkay K[álmán] [...] és Hrabovszky Lajos, régi pénzeket Lengyel és Barta cég, régi okmányokat: Kosztolányi Imréné.

Köszönettel fogadtatnak.

12. Pénztáros jelenti, hogy
Bevétel 1644,77 frt.
Kiadás 521,39 frt

Marad 1113,30 frt. Ebből 800 frt alapítványi tőke. Folyó kiadás 313,30 kr.
A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízatik:
Kelt mint fenn. /aláírások/

◆ 8 ◆

Jegyzőkönyv

fölvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1890. május hó 28-án tartott rendkívüli választmányi üléséről.

Jelen vannak: Barabás [Béla], Antolik [Károly], Boros [Vida], Iványi [Ödön], Krispin [József], Lukácsy [Miklós], Varjassy [Árpád], Laukó [Albert], Haslinger [Ferenc], Rozsnyay [Mátyás], Pless M[ór], Gurnesevits [Lajos].

1. Alelnök előterjeszti a boros-sebesi vendéglősnek kérését, hogy az Egyesület vállaljon kezességet 50 vendégnek megjelenéséről a Sárossy-ünnepélyen.

A választmány elvállalja a kezességet.

2. Alelnök fölvastatja övv. Viczmándynénak levelét, melyben ez kijelenti, hogy atya emlékünnepségére leányával, ennek jegyesével és kis fiával, a költő unokájával megjelenik.

Örvendetes tudomásul vétetik.

3. Dr. Barabás fölvassza a Sárossy-ünnepség végleges programját.

Választmány tudomásul veszi.

4. Varjassy indítványozza, hogy az ünnepség fényének emelésére vitessék ki Sárossy arcképe.

Egyhangúlag elfogadtatik, s a kép kivitelét alelnök úr vállalja magára.

A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízattak /aláírások/.

◆ 9 ◆

Jegyzőkönyv

mely fölvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1890. oct. 12. tartott választmányi gyűléséről.

Jelen vannak: Antolik K[ároly], Laukó Alb[ert], Dömötör L[ászló], Rozsnyay Mátyás, Haslinger Fer[enc], Gurnesevits Lajos.

Alelnök megnyitván az ülést, a választmány elé terjeszti a 164. ügyszámot, mely szerint a szintyei ev[angéliumi] ref[ormátus] iskolának 40 frt segély utalványoztatott;

Tudomásul vétetik.

ugyancsak éléterjeszti a 165. ügyszámot, mely szerint a nagyhalmágyi iskola segélyezésére beadott folyamodvány a közigazgatási bizottsághoz elküldetett;

Tudomásul.

Alelnök 167. sz. alatt felolvastatja övv. Viczmándyné, szül. Sárossy Gizella levélét, melyben ez a Naményinek kölcsönadott leveleket a Kölcsey-egyesüettel kéreti vissza.

A választmány jegyzőt megbízza, hogy Naményit szólítsa föl a kéziratok visszaküldésére; ha pedig ennek sikere

nem volna, ügyészileg intézessék el az ügy.

168. sz. alatt a választmány elé terjeszti a Müncheni Magyar-egylet fölszólítását segélyezése ügyében. Minthogy az egyesület a fölszólítást a lapokban közöltette, de ennek sikere nem volt, a választmányi gyűlés a

Müncheni Magyar-egylet fölszólítását egyszerűen visszaküldeni rendeli.

169. sz. alatt beérkezett, a Kőlcsey-szoborra való gyűjtési ív; pénztárnok jelenti, hogy mintegy 31 frt. gyűlt be eddig:

választmány tudomásul veszi, és megbízza a pénztárnokot, hogy a gyűjtést folytassa, míg legalább 50 frt gyűlt be.

Alelnök 170-171. szám alatt a választmány elé terjeszti, hogy a szünetek alatt a Concordia Betegsegélyző Egyesület és a zsigmondházi tűzoltó zászlószentelési ünnepélyen az egyesületet képviseltette s bejelenti, hogy a Concordia ünnepélyén 5 frtot adott az egyesület nevében.

Választmány tudomásul veszi, és az 5 frt-ot visszautalványoztatja.

173. szám alatt közli a választmánnyal a statisztikai hivatal átiratát.

Tudomásul vétetik.

174. szám alatt jelenti, hogy a pénztárnok fizetése ez év második felére, valamint 175. sz[ám] a[latt] a szolga fizetése is kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetnek.

Alelnök bejelenti, hogy vette a vértnánszobor-bizottság meghívását a lelezési ünnepélyre (176. sz. a.) s itt az

egyesületet öt tagjával képviseltette, és az Egyesület nevében koszorút téte-tett a szoborra.

Tudomásul vétetnek.

178-79. szám alatt közli a választmány-nyal a Zichy-képek sokszorosítása ügyében Divalddal^a váltott leveleket.

A választmány tudomásul veszi, és al-elnököt bízza meg, hogy a képek sok-szorosítása ügyében kösse meg a szer-zódést a bécsi Angerer céggel; egyszer-smind kimondja határozatilag azt is, hogy Zichy képeit az évkönyv fejében adja, de csak azon egyesületi tagoknak, kik ez évre tagsági díjjal nincse-nek hátralékban.

182. szám alatt közli a nagyhalmágyi iskola kérvényét.

A választmány elhatározza, hogy a megelőző évek szerint a szokásos 50 frt-ot ez évben is megadja, és alkalma-sint január hóban folyósítani fogja.

183. szám alatt közli az egyesülettel a Felvid[éki] M[agyari] Egyesület congre-ressusára való meghívását

mit a választmány tudomásul vesz.

Rozsnyay Mátyás indítványozza, hogy az egyesület vál[asztmányi] gyűlései-nek tárgya is tétesék ki a lapokba.

Elfogadtatik.

Pénztárnok a köv. új tagokat jelenti be:

Tarkas Béla, Hess Aladár, Deutsch Vil-mos, Lengyel Tivadar, Nussbaum Zs., Nagy Vilmos, Tiszay Kálmán, Bing Hu-gó, Tewrewk István, Bilohauer Regina, Retham András, dr. Held Ede, Lővin-

a Divald Károllyal, az első magyar fénynyomda alapítójával.

ger Móric, Politzer Fülöpné

Egyhangúlag megválasztatnak.

Egyszersmind a pénztár állásáról a következő jelentést teszi:

Bevétel 1 921,83

Kiadás 889,99

Marad: 1 031,84

Ebből tőke: 800

Költőpénz: 231,84.

Tudomásul vétetik.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés fölöstlott.

Kelt mint fenn.

A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízattak /aláírások/.

♦ 10 ♦

Jegyzőkönyv

mely fölvétetett a Kölcsey-egyesület választmányának f[olyó] é[v] october hó 23-án tartott rendkívüli gyűléséről.

Jelen vannak: Rozsnyay Mátyás, Varga [Ottó], Haslinger [Ferenc], Antolik [Károly], Vörös [Vidor], Tewrewk [István], Dömötör [László], Nesnera [Aladár], Laukó [Albert], Somogyi [Gyula], Krispin [József], Varjassy [Árpád], Dancs [Ferenc], Széchy [Károly], Barabás [Béla], Pókász [Imre], Boros [Vida], Gurnesevits [Lajos] v[álasztmányi] tagok.

Alelnök megnyitván az ülést fölszólítja Varga Ottót, adja elő a választmánynak, miképpen járt el megbízásában, hogy a Franklin-Társulattal a Zichyképek sokszorosításának módjait megbeszélje.

Varga előterjeszti, hogy a Franklin-Társulat négyféle módoszatot ajánl a képek sokszorosítására. Az I. minőségű papírra nyomatva kerülne reprodukálása egy képnek 1 000 példányban

600 frt-ba. A II. qualitású papírra nyomatva csak a reductio 85 frt-ba. A III. qualitású papíron a reproducálás 265 frt-ba, a papír 150 frt-ba; első ezer egy-egy képnél körülbelül 415 frt-ba. A IV. módozat szerint a képek eredeti nagysága megtartása mellett vékonyabb papírra nyomatva egy kép reprodukálása 500 frt-ba kerülne.

Hosszas beható fejtegetés és vita után a választmány Varjassy, Varga, Dömötör és jegyző tagjaiból álló bizottságot küldi ki, és megbízza, hogy a Franklin-Társulattal kösse meg a szerződést a Kölcsény-egylet részéről a következő feltételek alatt:

I. A kép szélessége 40 cm legyen. II. A III. qualitású papírra nyomassék, arra, amelyre a Segítség *Album Zichy*-képe (nem a 100-frtos) nyomatva van.^a

Krispin indítványára elfogadtatott, hogy

Az egyesület kérdezze meg a Franklin-Társulatot, vajon a második és harmadik ezer vagy százak az első ezerrel együtt rendelve mennyibe kerülnek?

Varga Ottó jelenti, hogy az egyik képen a vörös betűs *Aradi vértanúk* c. felirás a sokszorosított képekről a művész beleegyezésével és jóváhagyásával el fog maradni.

Tudomásul vétetik.

Ami a képek sokszorosításánál felmerülő költségeket illeti, ezekre nézve a választmány elhatározza, hogy

Az elnök a választmány felelősségeire és a közgyűlés utólagos jóváhagyása mellett az alaptőkéből vegyen fel any-

a Jókai Mór, Nagy Miklós, Roskovics Ignác (szerk.), *Segítség! Az Eperjes-Nagykároly-Torockó tűzkárosultjainak fölsegélésére*, Franklin, Bp. 1887.

nyit, amennyi szükséges.

Alelnök következő indítványát terjeszti a választmány elő. A Kölcsey-egyesület mondja ki, hogy jog a levén a *Vértanúk Albumához*, Varga szerkesztő kötelezve legyen minden kiadásnál a jogot a Kölcsey-egyesülettől is kérni.

Varga röviden előadja a *Vértanúk Albumának* történetét. – A Kölcsey-egyesületben fogalmazott meg a mű eszméje. De a mű amaz eszméje, melyben az kivitelt, teljesen az övé. – A Kölcsey-egyesület, midőn a kivitelt reá bízta, csak azt kötötte ki, hogy a könyvön ki legyen téve az is, hogy A Kölcsey-egylet megbízásából. Márpédig ő e kikötésnek eleget tett. Utólagos kikötéseket, föltételeket a mű megjelenése után annyival kevésbé fogadhat el, mivel már szerződésszerű viszonyban áll a várossal. Ha tehát a Kölcsey-egyesületnek valami sérelme vagy követelése van: forduljon azzal a városhoz. A választmány tagjai közül többen szóltak a kérdéshez, osztva Varga nézetét. Így az indítvány

elvettetett.

Alelnök sajnálja, hogy a választmány nincs vele egy nézeten. – Éppen azért kötelességének tartja e nézeteltérésből levonni a következményt, és bár sajnálattal, lemond alelnöki állásáról.

Ezzel az ülés véget ér.

Kelt mint fenn.

A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízattak /aláírások/.

Kölcsey-egyesület, Aradon

Jegyzőkönyv

fölvétetett 1890. november 2-án a Kölcsey-egyesületnek rendkívüli közgyűlésén

Elnök: Fábián László.

Jelen voltak: Salacz Gyula, dr. Mülek Lajos, Varjassy József, Varjassy Árpád, Varjassy Lajos, Ábrai Lajos, Antolik Károly, Szöllőssy Károly, Méray Horváth Károly, Barth Lajos, Vörös Vidor, Weidenfeld Lajos, Péterffy Antal, Fényes Dezső, Haslinger Ferenc, Institoris Kálmán, [...] Domokos, Rozsnyay Mátyás, Gurnesevits Lajos, Sz. Nagy Sándor, Schultz Róbert, Széchy Ákos, dr. Sallai Béla, dr. Pozsgay Lajos, Székely Salamon, Kabdebó Lajos, Varga Ottó, Laukó Albert, Szathmáry János, dr. Barabás Béla, Somogyi Gyula és [...] Emil.

Elnök az egybegyűlteket határozatképes számban találván, a rendkívüli közgyűlést üdvözölvén, azt megnyitja.

Jegyző fölolvassa Antolik Károly egyesületi alelnök lemondó levelét. Mire elnök elmondja, hogy véghetetlenül sajnálja e lemondást, és maga résszéről mindenget megtett, hogy lemondót lemondása visszavonására bírja. Minekutána a lemondó alelnök változhatatlan szándékáról meggyőződött, meg kell nyugodnunk ezen lemondásban; de mivel a lemondott alelnök az egyesületnek fölvirágzására oly sok érdemet szerzett, ezen érdemteljes működésének elismerésül a lemondás elfogadása mellett a leghálásabb köszönetet indítványozza megszavazni.

A rendkívüli közgyűlés elnök indítványát elfogadja, és Antolik Károlynak az alelnöki állásról való lemondásának elfogadása mellett több éven át való érdemteljes működésének elismerésül jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Rozsnyay Mátyás v[álasztmányi] t[ag] tekintettel az egyesület[i] élet felfrissítésére, tekintettel a munka erélyes és sikeres vezetésére, részéről alelnökül Varjassy Árpád kir[ályi] tanfelügyelőt ajánlja.

A közgyűlés riadó éljenzzel, egyhangúlag Varjassy Árpádot választja meg alelnöknek. Megválasztott alelnök köszönettel veszi alelnökké lett megválasztását, és összes erőinek [sic!] az egyesület érdekeinek szolgálatá-

ra föláldozza. Éljenzzel vétetett tudomásul, és a közgyűlésnek egyéb tár-gya nem lévén, az berekesztetett.

K[elt] m[int] f[ent].

Utólagosan megbízásból szerkesztette /aláírás/.

Hitelesítették 1891. március.

◆ 12 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1890. november 20-án fölvett választmányi üléséről

Elnök: Varjassy Árpád alelnök; H[elyettes]-jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Antolik Károly, dr. Sallai Béla, Rozsnyay Mátyás, Pókász Imre, Krispin József, dr. Barabás Béla, dr. Posgay Lajos, Széchy Ákos, dr. Kabdebő János, Varga Ottó, Laukó Albert, [...] Gyula, Dancs Ferenc és dr. Jánosy Béla, Parecz István.

206. Elnök a választmányi tagokat üdvözli, a jegyzőkönyv vezetésére Szöllőssy Károlyt fölkéri, és az ülést megnyitva jelentést tesz:

Hogy Salacz Gyula, Lukácsy Miklós, Millig József és Szöllőssy Károly urak szíves közbenjárása mellett az egyesület a város tulajdonát képező „Polgári iskolai épület”-ben 2 szobából álló helyiséget kap ingyen. Ezen ingen helyiség megnyerése következtében az Egyesületnek évi 200 lakbér összeg marad meg; tekintve tehát, h[ogy] az új helyiség az egyleti pénztárra is, de különösen az Egyesület kultúr-működésére nézve nagy előnnyel jár, elnök indítványozza, hogy Salacz Gyula polgármester Úrnak a helyiség szíves átengedéséért, Lukácsy Miklós úrnak a régi lakbér szerződés időelőtti fölbontásáért és Millig József és Szöllőssy Károly uraknak a szíves tanácsért köszönetet szavazzon a választmány.

Határozat: Nevezett Uraknak a megérdemlött köszönetet a választmány megszavazza.

207. Elnök jelenti, hogy az Aradi Első Takarékpénztár házában bérelt helyiségről a jelen évnegyedre esedékes 50 forint bér is megmaradt, mert Lukácsy Miklós takarékpénztári igazgató a fölmondásba beleegyezett, és a fölmondott lakást rögtön kiadva, a bérösszeget az Egyesület nemes célainak könnyebb elérése végett haladéktalanul visszaadta.

Határozat: A választmány örvendetes tudomásul veszi, h[ogy] ily előhaladt időben, november közepe után az esedékes negyedévi lakbért a pénztár javára meg lehetett menteni.

Pénztárnok jelenti, h[ogy] az eddigi bevétel 2002,33 kr, kiadás 948,74 kr, maradék 1053,59 kr; ebből az összegből 769 frt 56 krajcár az 1490. számú betéti könyvbe van beírva, 206,80 kr pedig az 5634. számú betéti könyvbe van bevezetve, és 77 frt 23 krajcár a kézipénztárban van elhelyezve. Mire Rozsnyay Mátyás választmánnyal tag indítványára kimondatik a

Határozat: A pénztár állapota örvendetes tudomásul szolgál.

Elnök beterjeszti Gurnesevits Lajos egyesületi titkár lemondó levelét.

Határozat: A választmány a lemondást a maga részéről tudomásul veszi, és azt kellő letárgyalás végett a Közgyűléshez teszi át, addig is a titkári teendők vezetésére ideiglenesen Szöllőssy Károly választmányi tagot bízza meg. Az ülésen jelen volt választmányi tag a választmány részéről kapott megtisztelő megbízást elfogadta.

Elnök jelenti, h[ogy] Salacz Gyula polgármester Arad sz[abad] kir[ályi] város Közgyűlése által megszavazott egy darab 13 vértanú szoborleplezési ezüst emlékérmet megküldötte, és azt ezennel be is mutatja.

Határozat: A választmány köszönettel veszi az ezüst emlékérmet, és azt megőrzés végett az egyesületi könyvtárosnak adja át.

Könyvtáros jelenti, h[ogy] az országos iskolaegyesület a múlt évben megtartott Közgyűléssének naplóját 10 példányban küldötte meg.

Határozat: A küldött könyveket köszönettel veszi, és azokból két példányt az egyesületi könyvtárban helyez el; a többi nyolc példányt pedig az állami és városi iskolák könyvtárainak ajándékozza.

Elnök beterjeszti Boros Jenő főmérnöknek 4 darabból álló régiségi ajándékát. E régiségek a megyéket átszelő Körös mentén találtattak, és így kettős érdekűek, úgy is mint bronz régiségek, úgy is mint helyi dolgok; miért is a választmány

Határozatilag kimondja, hogy az ajándékot köszönettel veszi, és Boros Jenő főmérnöknek jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Könyvtáros jelenti, h[ogy] az egyesület alelnöke 40 művet ajándékozott a könyvtárnak. A választmány éljenzéssel fogadja a jelentést, és a nemeslelkű adakozónak

Határozatilag köszönetet szavaz.

Könyvtáros jelenti, hogy a M[agyár] T[udományos] Akadémia főtitkári hivatala egy értesítést küldött szét az országban az akadémiai kiadványok kaphatósága tárgyában. Ajánlja az akadémiai kiadványokra tíz forintjával előfizetni; az alapítványból kiadott munkákat pedig fele áron árusítván az Akadémia ezen munkák esetleges beszerzésére fölhatalmazást kér.

Határozat: A választmány tudomásul veszi a jelentést. A szükséges intézkedések megtevésére könyvtárost a titkárral egyetemben bízza meg, és a kívánt 10 forint az akadémiai munkák beszerzésére kiutalványoztatik.

Elnök jelentést tesz budapesti útjáról. Elmondja, h[ogy] az ez évi fölolvasások érdekesítése tárgyában a fővárosi írói és művészeti körök legelső névhordozói találkozott, és igen lekötelező szíves ígéreteket kapott, miket midőn elnök elmondott, a választmány

Határozatilag lelkes éljenzések között mondott köszönetet az elnök önfeláldozó fáradozásaiért és azért a lelkesedésért, h[ogy] Arad város és vidéke közönségének a legérdekesebb írók és művészek bemutatásával, illetőleg fellépéssel, osztatlan öröömöt és egyúttal lekötelező szívességet szerezni legnemesebb ambíciójának tartotta.

Elnök fólkéri a választmányt a fővárosi vendégek fogadására, elszállásolására, bankett rendezésére egy bizottságot kiküldeni.

Határozat: Alelnök megbízatik a tisztikarral egyetemben ily bizottság alakítására.

Elnök jelentést tesz a Zichy-képek sokszorosításáról. Előadja, h[ogy] B[uda]pesten lévén, a legilletékesebb körök meghallgatása és ajánlata után Morelli Gusztáv híres fametszővel óhajtja a képek sokszorosítását eszközötetni; a nyomást pedig az állami nyomda végezné. Minekutána a legrészletesebben szólott volna elnök az árakról és kivitelről, fölhatalmazást kér úgy Morelli Gusztáv fametszővel, mint Péchy Imrével az államnyomda igazgatójával szerződést köthetni, melynek fő pontjai a következők: Morelli G. kötelezi magát, h[ogy] a clichéket négy hó alatt elkészíti, minden cliche elkészítéséért 460 forintot kapván; az első 460 forintot megkapja a clichék elkészülte után, a másik 460 forintot pedig a képek elkészítése után hat hónap múlva. A képek egyelőre 1000 párral nyomtattnak. A képek elárusítására nézve pedig központi irodát és elárusítókat ajánl. A választmány lelkesedéssel veszi tudomásul elnök jelentését, és

Határozatilag kimondja, h[ogy] elnök a szerződés megkötésére a választmány előtt bemutatott terv alapján fölhatalmaztatik.

Antolik Károly, tiszt[eletbeli] alelnök fölemlíti, h[ogy] Zichy Mihály festőművész hazánkfa azon időben, midőn nagybecsű képeit Egyesületünk rendelkezése alá bocsátotta, egyúttal arra is kérte az Egyesületet, h[ogy] a képek sokszorosítása alkalmából bejövő összegből Esztergomban lakó szegény nő rokonát segílyezni szíveskedjék. A választmány méltányolván a művész-hazánkfiának intentióit, szívesen segít a szegény özvegyen, és azért

Határozatilag egyelőre 50 forintot küld nevezett özvegy segílyezésére. A további segílyezés a képek eladása idejéig halasztatik. Miről pénztáros külön lesz tudósítandó.

Varga Ottó vál[asztmányi] tag jelenti, h[ogy] a Zichy-képek sokszorosítása kérdésében levelet intézett a művészhez, h[ogy] az aláírások helyett évszámok téteszenek; az egyik aláírási cserébe már az alkotóművész beleegyezett, a másikba is be fog egyezni, és akkor a szabadságharc lezajlása utáni képnek aláírása 1849, az alkotmány visszaállítását ábrázoló képnek az aláírása pedig 1867 lesz.

Határozat: Az ajánlott évszámok elfogadtatnak az eddigi vörös betűs aláírások helyett, és a szokszorosítandó példányok már csak ez évszámokkal fognak megjelenni.

Varjassy Árpád egyleti alelnök és jelen ülés elnöke indítványozza, h[ogy] minekutána lakbér címén 200 forintot takarított meg az Egyesület a folyó évben, indítványozza, hogy a 2000 oláh között 120 megmentendő magyar részére szervezett, csak most alapított talpasi községi iskolának sürögős segílyéppen 100, azaz egyszáz forintot szavazzon meg a választmány. Az iskola már megvan, csak a megnyitás maradt el, és a megszavazandó összeg segítségével 3-4 nap alatt az iskola is át lesz adva hivatásának.

Határozat: A választmány szívból-lélekből osztja elnöklő szavait, és csekkely anyagi erejéből minden megtesz, h[ogy] egyes fenyegetett pontokon iskolák állításával, fölszerelésével és fenntartásával nemzeti missziót terjeszthessen. Épp azért a talpasi vérrokonoknak a kívánt 100 forint segílyét egyhangúlag megszavazza, és pénztárost utasítja az összegnek alelnök úr kezébe való lefizetésére.

Elnök fölkéri a választmányt, hatna ez arra, h[ogy] könyvtárunk gyara-pítassék, h[ogy] ily módon a tagok száma is gyarapodjék.

Határozat: Titkár és könyvtáros megbízatnak, h[ogy] a könyvkiadók és régi könyvek eladásával foglalkozók kerestessék meg könyvjegyzékeik megküldésére, h[ogy] a jó és aránylag legolcsóbb könyvekből vásárlásokat eszközölhessenek. Mely vásárlás azonban mindenkor csak a választmány vagy az alelnök utalványára történhetik.

Elnök indítványozza, h[ogy] küldessék ki a könyvtáros, h[ogy] az Arad megye alispánja által őrizetükre bízott megyei régiségeket átvegye és leltározza.

Határozat: Elfogadtatott. Miről könyvtáros értesítendő.

Elnök indítványozza, h[ogy] a levéltár rendeztessék, és a rendezéssel a titkár bízassék meg.

Határozat: Elfogadtatik, végrehajtással titkár bízatik meg.

Elnök indítványozza, hogy a könyvtáros bízassék meg Réthy Lipóttal, az Alföld kiadójával érintkezni, hogy a kiadásában megjelent Alföld összes évfolyamai megőrzés végett a Kölcsény-egyesületnek adassanak át.

Határozat: Elfogadtatik, a kivitellet könyvtáros bízatik meg.

Barabás Béla dr. választ[mányi] tag indítványozza, h[ogy] a Történeti Múzeum megalapítására a Kölcsény-egyesület régebbi megkeresésére úgy a megye, mint a város, de maga az Egyesület is két-két tagot küldött ki, h[ogy] tehát e vegyes küldöttség hívassék össze, és a Múzeum alapítassék meg. Elnök ajánlatára

Határozatilag kimondatott: Barabás Béla dr. indítványa elfogadtatik, de kivitele a dr. Márki Sándor által Múzeumunk érdekében tartandó fölolvasása idejéig halasztatik.

Varga Ottó választ[mányi] tag tudósítani indítványozza a Petőfi-társaságot, h[ogy] Zichy Mihály által festett 1867 aláírású képet annak sokszorosítása útján a művész kivánságához képest nevezett Társaság tulajdonába bocsátja.

Határozat: Indítvány elfogadtatik. Titkár megbízatik az átirat szerkesztésével.

Elnök tagokul a következőket jelenti be, és pedig *Laukó Albert egyleti könyvtáros ajánlatára*: Pfefferkorn Ottót, ifjú Vásárhelyi Gézát, dr. Schütz Henriket, Popovits Istvánt, Károssy Ferencet, Mester Salamont, Rausch Kál-mánt, Glück Samut, Klein Jánost és Pászthó Ignácot; *Varjassy Árpád egyesü-*

leti alelnök ajánlatára: Pohl Károlyt, dr. Avarffy Imrét, Vadas Gyulát, Kulcsár Istvánt, Györgyössy Rudolfot; Fényes Dezső egyesületi tag ajánlatára: Halmai Andort és Petrovits Mihálynét; Antolik Károly t[iszteletbeli] alelnök ajánlatára: Simon Karolinát; Pókász Imre egyesül[eti] tag ajánlatára: Szabó József igazgatót és Úrhegyi Antalt.

Határozat: Az ajánlott tagok egyhangúlag fölvétetnek; a gyűjtők lelkes fáradozásáért köszönhető szavaztatik; a fölvettek új tagokról a pénztáros értesítették.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/
Hitelesítették 1890. december 11-én. /aláírások/

◆ 13 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület 1890. december 11-én tartott rendes választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Pekár Károly, Nesnera Aladár, Rozsnyay Mátyás, Dömötör László, Pókász Imre, Révész Adolf, Laukó Albert, Haslinger Ferenc, Petrovics Arzén, Antolik Károly, dr. Pozsgay Lajos, Parecz István és Széchy Ákos.

Elnök a választmányt üdvözölvén előadja, h[ogy] az idei fölolvasási cyklus igen szép eredménnyel kezdetet meg, amennyiben csak az első cyklus bérlete és az egyes előadásokra váltott jegyek fejében 878 frt-ot és 60 krajcár eredményezett; a kiadás pedig ezzel szemben mind a két cyklusra 122 frt 70 krajcárba van praeliminálva. Marad e szerint az első cyklus jövedelméből a második cyklus jövedelmét is leszámlítván 755 frt 90 kr jövedelem Rozsnyay M[átyás] és Nesnera A[ladár] választmányi tagok indítványára.

Határozatilag a választmány rendelkezése alá „forgalmi tőke” cím alatt fog bocsátatni; az elérte szép anyagi eredmény fölött a választmány örömet fejezi ki.

Elnök az ülés második tárgyául a választmány múlt ülésének jegyzőkönyvi hitelesítését tűzi ki. A jegyzőkönyv fölolvastatván

Határozat: Hitelesítették.

Olvastatik a titkári jelentés, melynek alapján a választmány tudomásul veszi, hogy a múlt ülés határozatai egynek kivételével végrehajtattak; tudomásul veszi, h[ogy] övv. Viczmándyné Sárossy Gyula nehány levelét Egyesületünknek adományozza; hogy Bauh Lipót egy kőkori baltát és Tabajdi Gyula egy bajor ezüstpénzt adományozott.

Határozat: Az indítványozott szekrény okiratok és levelek külön megőrzésére megrendeltetik; övv. Viczmándyné levelei, Bauh Lipót és Tabajdi Gyula adományai pedig könyvtárosnak leltározás és megőrzés végett átadatnak.

Olvastatik pénztáros jelentése 1890. december havára: Évi bevétel 2090 frt 93 kr. Kiadás 1080 frt 12 kr; egyenleg 1010,31 kr. Ebből 1490 takarékp[énz]t[ári] könyvben van 769 frt 56 kr az 5634 takarék[pénz]tári könyvben pedig 206, 81 kr. Készpénzben 33,95 kr. Összesen 1010,31.

Határozat: Tudomásul van.

Dömötör László választ[mányi] tag indítványozza a színlapok beszerzését, illetőleg 1888-tól való kiegészítését.

Határozat: Könyvtáros megbízatik, h[ogy] az aradi színlapok beszerzése érdekében Réthy Lipót és Fia céggel érintkezésbe lépjen.

Titkár jelentést tesz a levéltár állásáról. A levéltár mint ilyen rendezetten. 1888 óta semmi sincs rendezve, sőt 1889 és 1890-ből csak öt jegyzőkönyv van hitelesítve; a többi hitelesítésre vár; nehány ülés j[egyző]könyve is hiányzik vagy mai napig is megíratlan. Iktató, kiadókönyvek hézagossak és hiányosak; index nincs.

Határozat: A választmány a hiányokat tudomásul veszi. A jegyzőkönyvnek utólagos hitelesítése Rozsnyay M[ihály] és Antolik K[ároly] választmányi urakat küldi ki, hogy ezek a szükségesnek látszó tagok behívásával a nem hitelesített jegyzőkönyveket hitelesítessék. Egyebekben pedig titkár megbízatik, h[ogy] a levéltár rendezéséhez szükséges könyveket beszerezhesse.

Laukó Albert könyvtáros jelentést tesz, h[ogy] Réthy Lipót a kiadásában megjelent Alföld évfolyamait még most nem hajlandó az Egyesület megőrzésére bízni.

Tudomásul van.

Laukó Albert jelentést tesz, h[ogy] Arad megye alispánjától elismervény mellett megőrzésül a következő tárgyakat és régiségeket vette át: a) 14 db török útlevél; b) Az 1792-ik évbeli kékselyem gyűlési asztalterítő; c) A levéltárban lévő 1848. évbeli két zászló és egy zászlórúd; d) A szent Cal[l]ixtus cimeteriumából származó s hamvakat tartalmazó márványlap; e) A 6 db bronz, 1 ezüst és 1 arany emlékérem; f) Az 1832-ből származó és jótékony asszonyiségi egyletnak szóló ajánlási emléklap; g) A szabadságharc alatt használt egy bankjegysajtó részletei és h) A 2 régi hajdúcsákó, 1 tar-soly és 1 szurony.

Határozat: A választmány lelkes örömmel veszi a megőrzése alá bízott régiségeket, és minekutána az egyesületi könyvtáros úr ez értéktárgyakról az elismervényt már előzőleg kiállította; az átvett tárgyaknak, mint Arad megye elpusztíthatatlan tulajdonát *leltározni* és *megőrizni* rendeli.

Ugyancsak Laukó Albert könyvtáros jelenti, h[ogy] Arad város polgármestere Sárossy Gyula és Asztalos Sándor arcképeit és lovagkorbácsát megőrzés végett szintén átadta.

Határozat: Hogy nevezett olajfestményt és korbácsot mint Arad város tulajdonát az Egyesület átvette, a polgármesteri hivatalhoz intézendő *Elismervény* alakjában fogja kifejezni, a képet pedig a könyvtáros gondjaira bízza.

Elnök az imént tett értékes tárgyak átvétele alkalmából a Múzeum rendezésének kérdését egyelőre a tanácskozás asztaláról levenni kéri.

Határozat: A választmány a levételbe beleegyezik.

Elnök a következőket jelenti be új tagokul: 1) *Laukó Albert ajánlatára*: özv. Marosi Károlynét, Baum Mórt, Brunhuber Kálmánnét, Sommer Gusztávot, Gamberszky Józsefet, Roth Henriket, Grimm Gyulát, Fischer Kálmánt, Prinner Vilmost, özv. Pollák Józsefnét; 2) *alelnök ajánlatára*: dr. Izzekutz Lászlót; dr. Baross Ferencet, Schäffer Ferencet, Schäffer Margitot, Sommer Józsefet, Glatz Antal és Riesz Gáspár fakerti esperes-plébánost; 3) *Révész Nándor ajánlatára*: Bárány Sámuelt; 4) *Reisinger Zsigmond ajánlatára*: Schaeffer Lipótöt; 5) *Fényes Dezső ajánlatára*: dr. Steinhhardt Mórt; 6) *Dáni János ajánlatára*: Czeiler Lajost; 7) Schwoll Gusztávot Pókász Imre ajánlatára.

Határozat: Az ajánlott tagok nagy lelkesedéssel vétetnek föl rendes tag-jaink sorába, és fölvételükön szokott úton értesítendők.

Indítványok

Rozsnyay Mátyás vi[álasztmányi] t[ag] indítványozza, h[ogy] jövőben a választmány ne eszközöljön a költségvetés keretén kívül nagyobb segé-

lyezéseket, mint aminőt a közgyűlés megszavazott, és h[ogy] az eszközölt segélyezésekéről állandó kímutatás tétesék.

Hatórozat: Elfogadtatik.

Nesnera Aladár v[álasztmányi] t[ag] indítványozza, h[ogy] a monographia kiadásánál az Egyesületet megillető tulajdon jogát a választmány megírni iparkodjék. A monographia mint ilyen az Egyesület kezdeményezéséből jelenik meg; az Egyesület keresse meg úgy a várost, mint a megyét a kiadás segélyezésére, következőleg a monographia mint ilyen az Egyesület tulajdona, annak előfizetési pénzei az egyesületi pénztárba utalványozandók; h[ogy] a szerkesztőbizottság csak a szellemi rész vezetésére bízatott meg.

Hatórozat: Parecz István v[álasztmányi] t[ag] indítványára kimondatott, h[ogy] a kérdés szerencsés és sikeres megoldása érdekében a monographia ügyében úgy az Egyesülettől kibocsátott, mint az Egyesülethez beérkezett összes iratok beszerezzenek, és ezek tanulmányozása után a kérdés a jövő ülésre vagy egy rendkívüli ülés tárgyául tűzetik ki.

Parecz István v[álasztmányi] t[ag] indítványozza, h[ogy] a szegény sorú tanulók segélyezésére az Egyesület 50 forintot szavazzon meg.

Hatórozat: A szegény tanulók segélyezésére 25 forintot szavaz meg, mely összeg kiszolgáltatásáról pénztáros értesítendő.

Dömötör László v[álasztmányi] t[ag] indítványozza, h[ogy] az Ethnographiai fiók szervezése és az Egyesület pénzgyűjteményének rendezése tárgyában Lejtényi Sándor egyesületi tag átiratilag kerestessék meg.

Hatórozat: Elfogadtatik.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Jelen jegyzőkönyvet hitelesítették 1891. január 23-án. /aláírások/

◆ 14 ◆

Titkári jelentés az 1890. december havi választmányi ülésre

Az alig 3 hete tartott választmányi ülésünk óta a Kölcsény-egyesület kebelében történtek az Egyesület történetében minden időben fényes lapot fognak képezni. Ha semmi egyéb se történt volna, mint az, hogy hazánk

szemefénye, Jókai Mór valóságos enthuziasmussal fogadtatott,^a és h[ogy] Egyesületünk aegise alatt Aradon eddig még nem látott díszes közönség se-reglett az igaz műélvezet meghallgatására, márás elég volna úgy a m[élyen] t[isztelt] alelnökünk mint a t[isztelt] választmány működésének illusztrálására. Büszke lehet az igen t[isztelt] választmány, h[ogy] Jókai Mórt városunk közönségének bemutathatta, valamint az is édes megelégedésére szolgálhat az Egyesületnek, h[ogy] Jókai Mór is igen örült, h[ogy] varázsmódra fejlődő városunkat, annak műértő, áldozni és tenni kész közönségét megismerhette, és színről színre gyönyörködhetett benne. És ezzel áttérünk az egyesület egyéb dolgaira.

A múlt ülés összes határozatai végrehajtattak, kivéve a pénzbeli utalványokat, melyeket, nehogy a folyó egyesületi évre megszavazott budgetet átlépjük, a jövő évre hagytuk.

Kellemes öröömre szolgál a tek[intetes] választmánynak jelenthetni, h[ogy] Sárossy Gyula leányától, övv. Viczmándynétől megkaptuk boldogulthoz írott leveleket, valamint második feleségéhez írt hat levelet. Az átadott levelek irodalmi és magán érdekűek. A irodalmiak elég érdekesek; a magán érdekűek tisztán Sárossy Gyula hivatalnoki állására vonatkoznak. E leveleket az adományozó úrnő Naményi Lajos, a Sárossy-album szerkesztőjének révén bocsátotta Egyesületünk tulajdonába. A leveleket köszönjük meg, és adjuk át Laukó Albert könyvtáros úrnak megőrzés végett. Mielőtt azonban a tek[intetes] Választmány indítványomat elfogadni méltóztatnák, kérném, szíveskednék elrendelni, h[ogy] az Egyesületnek ajándékozott vagy gondjaira bízott kéziratok külön szekrényben őriztessenek, és leltározottassanak. A kéziratgyűjtemény rendezése alkalmával fölemlítem még azon ajánlatát Naményi Lajos úrnak, h[ogy] ő készséggel átengedi az Albulmok részére írt és küldött cikkek kéziratát, ha Egyesületünk azokat bírni óhajtja. Naményi Lajos úrnak ezen udvarias ajánlatát köszönettel kérem mellőzni, mert Egyesületünk[nek] nem az a célja, megjelent cikkek kéziratait gyűjteni, mint a nevesebb férfiak kéziratban maradt munkáit, naplóit, leveleit, okmányait megőrizni.

Az Egyesületi levéltár részére már megkaptam az Alelnök Úrtól a Zichy-képek sokszorosítása tárgyában küldött szerződést.

Múzeumunk is gyarapodott egy érdekes lelettel. Ugyanis Rasch Lipót földbirtokos egy kőkori kőbaltát ajándékozott. Az érdekes ajándéknak lel-helye: Pázmándpuszta Békés megyében.^b

a Jókai 1890. december 5-én érkezett Aradra, 6-án tartott felolvasást a városháza nagytermében.

b Pázmándpuszta valójában Fejér vármegyéhez tartozott.

Pénzgyűjteményünk is szaporodott, amennyiben Tabajdi Gyula gyoroki jegyző egy bajor Mária-s ezüst húszast ajándékozott.

Midőn végül még jelezném, h[ogy] Jókai Mór, Beniczky Bajza Lenke, Matlekovits [Sándor] és Falk leveleit, mint levéltárunk egyes legkedvesebb darabjait, már átvettem, jelentésemmel is végeztem, és kérem a tek[intetes] választmányt azt tudomásul venni, és annak érdemében intézkedni szíves-kedjék.

Aradon, 1890. XII. 10. /aláírás/

◆ 15 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1890. december 18-án tartott rendkívüli választmányi üléséről

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: dr. Mülek Lajos, Nesnera Aladár, Pókász Imre, dr. Sallai Béla, Rozsnyay Mátyás, Haslinger Ferenc, Boros Vida, Vörös Vidor, Laukó Albert.

Elnök üdvözölvén a jelenlévőket, elmondja, h[ogy] a múltkori ülés határozataihoz képest a titkárral egyetemben beszerezte az összes átitratot és végzéseket, melyek a monographia megindításáról és a monographia-bizottság megalapításáról szólnak, de le egész a mai napig sem a két törvényhatóság, sem maga a Kölcsey-egyesület, de a monographia-bizottság sem tett említést a tulajdonjogról, pedig mint már a hírlapokból olvashatni, a monographia-bizottság, a nyomda teendőkkel foglalkozik. Kéri ennél fogva a jelenlévőket, h[ogy] a dolog kiváló sürgősségenél fogva határozzanak a monographia tulajdonjogának megírása kérdésében.

Meghallgatván, úgy az elnök, valamint Nesnera Aladár, Boros Vida, dr. Mülek Lajos és az id[eiglenes] titkár indítványait és előadásait, választmányi ülés a következőket mondta ki határozatul:

Hatózat: A Kölcsey-egyesület, mint Arad megye és város monographiájának tulajdonosa felkéri a monographia-bizottságot, értesítené a választmányt mint a Kölcsey-egyesület képviselőjét a monographia állásáról. Ha a szerkesztőbizottság a monographia valamelyik részével készen lenne, tenné ezt át a tulajdonos Egyesülethez, hogy ez kiadván az előfizetésre való felhívást, a munka szellemi és anyagi részét is ügykörébe vevén, a munka

megjelenését támogató törvényhatóságok pedig biztosítást nyernek az Egyesülettől, h[ogy] minden törvényhatóságnak megküldi az Egyesület az ő monographiáját cserébe, amely törvényhatóság monographiával bír. A törvényhatóságok képviselői pedig megkeresendők, h[ogy] tudomást véve a Kölcsey-egyesület átiratáról, a monographiai-bizottsági ülésen a tulajdonos Egyesület óhajtása szerint szíveskednének lehetőleg egyhangúlag határozni. Mely átirat szerkesztésével és a bizottsági tagokkal való megbeszélésre Varjassy Árpád alelnök vezetése mellett dr. Mülek Lajosból és az id[eigenes] titkár ból álló bizottság küldetett ki.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették: 1891. január 23-án. /aláírások/

සු 1891 සු

♦ 1 ♦

Jegyzőkönyv

fölvétetett a Kölcsey-egyesület 1891. január 23-án tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; *jegyző:* Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: dr. Mülek Lajos, Rozsnyay Mátyás, Laukó Albert, Gellényi Ernő, Dáni János, Pókász Imre, Varga Ottó, Haslinger Ferenc, dr. Fáncsi Béla, Dömötör László és Nesnera Aladár.

Elnök üdvözölvén az egybegyűlteket jelentést tesz a monographia ügyében. Elmondja, hogy dr. Mülek Lajossal fölkeresték a főispánt, ki igen szívesen fogadta őket és rögtön kikerestette a bizottság irattárából azon határozatot, melynél fogva a monographia-bizottság bízatott meg a mű szerkesztésével és kiadásával. A bizottság okvetetlenül tekintettel lesz a Kölcsey-egyesület kezdeményezésére és ezt vagy a címlapon, vagy az Előszóban fogja nyilvánítani, Egyúttal azt is kijelentette a főispán, hogy ha a monographiából az előfizetett és cserepéldányok után fonnmaradna, azokat az Egyesületnek fogják adni.

Határozat: Tudomásul van.

Rozsnyay Mátyás v[álasztmányi] tag elnök jelentése kapcsán alkalmat vesz magának, h[ogy] a választmánynak, mint a monographia-bizottság egyik tagja jelentse, h[ogy] a monographia-bizottság legutóbbi ülésében kijelentette, hogy a Kölcsey-egyesület kiadói tulajdonos jogát a címlapra nyomatandó eme körirattal „Arad város és Arad megye nagylelkű támogatásával kiadta a Kölcsey-egyesület” lesz ellátva.

Határozat: Kellemes tudomásul szolgál.

Elnök jelenti, hogy az EMKE helybeli fiókjának elnöke, Vásárhelyi Béla Budapesten járt, hogy Beniczky-Bajza Lenke úrnőt az EMKE-bál^a részére megnyerje, ekkor kijelentette az ünnepelt írónő, hogy aradi fölolvasását február hó második szombatján tartja, és hogy a fölolvasások cyclusa is ekkor fog kezdődni. A cyclust 6 estére tervezte. A programot is legközelebb közzé fogja tenni.

Határozat: Örvendetes tudomásul van.

a Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület aradi fiókja által 1890. február 8-án rendezett bálról van szó.

Dr. Mülek Lajos v[álasztmányi] t[ag] hivatkozva az első fölolvásásokra kijelenti, hogy azon az el nem fogadható körülmények meggátlása végett, h[ogy] t[udni]i[llik] a nők a fölolvásások alkalmával álljanak, indítványozza, hogy az elnökség azon esetre, hogyha a résztvevő közönség száma nagyobb volna, mint amennyi a városháza dísztermébe belefér, az eddigi kellemetlenségek meggátlása okából a fölolvásások a Fehér Kereszt nagytermében tartassanak; és valamennyi nő ülő helyet kapjon.

Határozat: Annak előbocsátása mellett, hogy az első fölolvásások alkalmával csakis belépésre szóló jegyek adattak ki, az elnök beleegyezésével kimondatott, hogy ha a jelentkezők száma nagy lesz, a fölolvásások a Fehér Kereszt nagytermében fognak tartatni.

Elnök jelenti, hogy a fölolvásások első fele 931 forintot és 60 krajcárthozzott, ebből kiadás 181 frt 32 kr; tiszta jövedelem 751 frt 21 krajcár.

Határozat: Örvendetes tudomásul van.

A beterjesztett számadások fölülvizsgálat végett Rozsnyay Mátyás és Krispin József választmányi tagoknak adattak ki.

Elnök indítványozza, hogy az első fölolvásásokban részt vett, de koszorút nem kapott hölgyek és urak nyílt köszönetben részesítessének.

Határozat: A közreműködött hölgyek és urak kalligraphikus köszönőlevéllel tisztellessenek meg. A kivitelrel Rozsnyay Mátyás v[álasztmányi] t[ag] és a titkár bízatnak meg.

Elnök jelenti, hogy Gremsperger Mihály egy értékes herbáriumot ajándékozott az Egyesületnek.

Határozat: Jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz a választmány, és Pókász Imre vál[asztmányi] tag urat fölkéri, hogy a gyűjteményt, melyből szerinte a virágos növények papírja közül 26 évet az egerek rágtak össze, és a virág-talan növények ívei is csekély kivétellel összerágattak – rendezni és leltározni szíveskedjék.

Olvastatnak a múlt évi december 11-éről és 18-áról fölvett jegyzőkönyvek.

Határozat: Tudomásul vétetnek és hitelesítetnek.

Olvastatik a titkári jelentés.

Határozat: Tudomásul van.

Elnök a titkár[i] jelentés kapcsán fölszólítandónak tartja Gurnesevits Lajos tanárt, az Egyesület volt titkárát az októberben tartott rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvének szerkesztésére és beküldésére.

Határozat: Elfogadtatik.

Olvastatik a pénztáros évi jelentése.

Határozat: A jelentés tudomásul szolgál. A fölmentés megadatik, és a 66 nyugta leírása elrendeltetik.

Olvastatik a könyvtáros jelentése.

Határozat: Kellemesen vétetik tudomásul.

Elnök az 1891. évi költségvetés megállapítása tárgyában indítványozza, hogy ennek megállapításával és beterjesztésével a tisztikar bízatik meg.

Határozat: Elfogadtatik.

Elnök beterjeszti az új tagokul ajánlottakat, és pedig *Gellényi Ernő* v[ál-asztmányi] tag a következő A[rad]-Cs[anádi] E[gyesült] V[asutaknál dol-gozó] hivatalnokokat: *Jávor Gyulát*, *Radenich Józsefet*, *Jánossy Antalt*, *Dar-vas Imrét*, *Zimmer Bélát*, *Szeberényi Jánost*, *Brassoványi Józsefet* és *Major Rezsőt* rendes tagoknak, *Kovács Gyulánét* pedig pártoló tagnak; *Laukó Al-bert* könyvtáros ajánlja: *Nessel Ferencet*, *Aszódi Terézt*, *Meltzer Adolfot*, *Králitz Antalt*, *Seidner Bernátot*, *Szathmáry Bélánét* és *Herglotz Bódogot*; *Balás István* ajánlja: *Hanekker Pálffy Mariskát*; *Szöllőssy Károly* id[eiglenes] titkár pedig *Brusch Alajost*.

Határozat: Miután az ajánlottakra senki sem kíván szavazást, egyhangú-lag vétetnek föl.

Indítványok:

Elnök indítványozza, hogy a pénzgyűjtemény és herbárium elhelyezésé-re szükséges szekrények beszerzésével bízassék meg.

Határozat: Elfogadtatik.

Elnök előterjesztést a Gurahoncon alapított magyar tannyelvű magánis-kola segélyezése tárgyában.

Határozat: A választmány az 1891. évi költségvetés terhére, a közgyűlés jóváhagyása reményében 60 forintot szavaz meg, és azt kiutalványozza.

Elnök előterjeszti Györgyössy Rezső akadémiai festő ajánlatát az általa festett Arany János-arképének és mások által festett képek megvételére.

Határozat: Az ajánlat nem fogadtatik el.

Dömötör László v[álásztmányi] t[ag] indítványozza, hogy az Egyesület 10 forintnyi évi tagsági díjjal lépjen be a Magyar Képzőművészeti Társaság-ba.

Határozat: Elfogadtatik.

Dömötör László v[álásztmányi] t[ag] indítványozza egy Aradon alapí-tandó szabadsági harci múzeum ügyében körlevelek kibocsátását.

Határozat: Elfogadtatik. A körlevél megszerkesztésével titkár bízatik meg.

Laukó Albert könyvtáros jelenti, hogy a Kölcsény-szoborra 40 forintot gyűjtött.

Határozat: Tudomásul van; rendeltetési helyére küldetik.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. március 8-án. /aláírások/

Kölcsey-egyesület Aradon

Titkári jelentés

a Kölcsey-egyesület 1891. január 23-án tartott választmányi ülésére.

Az elmúlt év december 11-én tartott választmányi ülésünkön kívül az imént említett hó 18-án rendkívüli ülést tartottunk, melyen a mindenjunkat oly igen érdeklő monographia tulajdonjogáról volt a szó. A tulajdonjog megóvása érdekében a választmány egy átitratot is intézett a monographia-bizottsághoz, melyet az alelnök úrból és dr. Mülek Lajos választmányi tag úrból állott szűkebb küldöttség adott át elnök főispán Úr Ő Méltóságának. Az ügy állásáról alelnök úr fog részletesebben nyilatkozni.

A fölolvasási ciklus első fele örvendetes eredménnyel végződött. A megállapított programtól azonban némi eltérés volt, amennyiben *Havas Aranka úrhölgy dr. Szentkuty László* fölolvasására kellemes meglepetést okozó riportot tartott; a másik eltérés az volt, hogy dr. Jancsó Benedek és dr. Márki Sándor urak hivatalos elfoglaltságuk miatt nem jöhettvén le, helyettük *Letényi Sándor* tanár úr tartott *A drágakövek regéi* címen köztetszéssel fogadott szabad előadást. A fölolvasások második cyklusa jövő február második szombatján kezdődik *Beniczky-Bajza Lenke* úrnő fölolvasásával.^a

A választmányi ülésen hozott összes határozatok végrehajtattak. A levél-tár rendeztetett szakszerűen, emiatt beszerzéseket is tettem, hogy az iratcsomagok jól elhelyezve legyenek. Fájdalommal említem föl azonban azon körülményt, hogy az évi közgyűlések jelentései közül csak egy van leltározható állapotban, kettő pedig azon mocskos állapotban, amint a szedők kezei között visszakerült; több jelentés azonban az egyesületi írások között nincs. Hiányzik még mindig az elmúlt év októberében tartott rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyve is. Igen kérem a tekintetes választmányt, kegyeskedjék intézkedni, hogy az Egyesület volt titkára Gurnesevits úr a jegyzőkönyvet elkészítse, és azt beküldje.

a Beniczkyné-Bajza Lenke végül csupán 1891. március 1-én tartotta meg előadását a Kölcsey Egyesület délután 5 órától kezdő felolvasóestjén, ahol *Sára* című írását olvasta fel, a színházban pedig este megtékinthette saját, *Rhea grófnő* című darabjának előadását. ([sz. n.], *(Beniczkyné-Bajza Lenke Aradon.)*, Budapesti Hírlap 1891. márc. 1. 59. sz. 3–4.)

Az utolsó választmányi ülés óta következő ajándékozásokat van szerencsém bejelenteni. 1-ször a vértanúszobor-bizottság megküldötte a szobor történetét tárgyaló alkalmi művet; 2-szor Vizer Péter ügyvéd gyoroki szőlejében földforgatás közben talált edényt ajándékozott. Az edény ezüst-pénzzel volt megtöltve. 3-szor Boros Jenő főmérnök az Építésmérnök Egyet közlönyének múlt évi teljes gyűjteményével kedveskedett. Mind e tárnyakat jegyzőkönyvi köszönet mellett kérem leltározattni.

Arad, 1891. január 23-án. /aláírás/

◆ 3 ◆

Kölcsey-egyesület Aradon.

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1891. március 8-án tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Ortutay Béla, Laukó Albert, Széchy Ákos, Vörös Vidor, dr. Barabás Béla, dr. Posgay Lajos, dr. Sallai Béla, Gellényi Ernő, Rozsnyay Mátyás, Varga Ottó és Dáni János.

Elnök üdvözli az egybegyülteket, és az ülést megnyitja. Olvastatik az 1891. január 23-án tartott választmányi ülés j[egyő]k[öny]ve.

Vörös Vidor választmányi tagnak azon kijelentése után, hogy a monographia-bizottság nem teszi ki a monographia címlapján a tulajdonjogunkat, a j[egyő]k[öny]v hitelesítetett.

Rozsnyay Mátyás beterjeszti a decemberi felolvasások számadásait, azokat mindenben helyeseknek találja, a fáradozóknak köszönetet indítványoz, és a fölmentés megadását ajánlja.

Határozat: Örvendetes tud[omásul] szolgál. A választmány alelnök úrnak a köszönetet megszavazza, és a fölmentést megadja.

Rozsnyay Mátyás beterjeszti a fölolvásó és művész urak és hölgyek részére kiállított kalligraphikus köszönő leveleket és az azok elkészítéséért járó 19 forintnyi kiadásról szóló nyugtatványt.

Határozat: A köszönő levelek elkészítetése köszönettel vétetik tudomásul, a 19 forint kiutalványoztatik, és a levelek szétküldésével titkár bízatik meg.

Olvastatik a titkár havi jelentése. Tudomásul van.

Olvastatik a mármaros-szigeti reform[átus] egyházközségnek kérése a templomjavításhoz adandó segély tárgyában. – Fedezet hiányában a kérés tudomásul vétetik.

Olvastatik a jegyzőkönyv-hitelesítő bizottság jelentése. – Tudomásul van, ennek kapcsán

Ideiglenes titkár félkéretik az 1890. október hóban tartott rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvének szerkesztésére.

Rozsnyay Mátyás v[álasztmányi] t[ag] indítványozza, hogy a Petrovics-féle rézmetszetgyűjtemény megvétele tárgyában ideiglenes pénzhiány miatt ne mondjon le az Egyesület, hanem hasson oda az Elnökség, hogy az Egyesület lehet, egy év múlva, vagy valamivel később is a nagybecsű rézmetszetgyűjteményt megszerzi.

Határozat: Elnök fölhatalmaztatik az indítvány értelmében tulajdonossal értekezni.

Elnök főlkéri a választmányt az ez évi közgyűlés idejének meghatározására.

Határozat: Az 1891. évi közgyűlés napja április 5-e a városház kistermében délelőtt 11 órakor tartatik meg, miről egy héttel előbb az egyesületi tagok értesítendők.

Elnök bemutatja az 1891-ik évi költségvetést.

Határozat: Elfogadtatik, és helybenhagyás végett a Közgyűlés elé terjesztetik.

Olvastatik a pénztáros havi jelentése a pénztár állásáról. – Tudomásul van.

Új tagokul bejelentetnek alelnök úr által: Adler Adolf és Csanády Virgil; pénztáros úr által: Fried Janka, Pick Adolf, Steinitz Lajos, Krausz Jónás, Németi Károly; Dietrichstein Bernát úr által Guntscher Alajos, Sipos Gyula; Gellényi Ernő úr által Pálffy Pál és Langsfeld Mariska; a titkár által:

Verbos Ádám, Kovács Gyula [?], Princz Fidél és végül pénztáros ajánlja Szathmáry Béláné helyett Balás Gábor fazekasvarsándi közjegyzőt.

Minekutána az ajánlott tagokra senki sem kért szavazást, egyhangúlag vétettek föl, miről az illetők értesítetnek.

Alelnök indítványozza az újonnan alapítandó [...] népiskola segélyezését.

Hatórozat. A választmány a közgyűlés jóváhagyásának reményében 100, azaz egyszáz forintot szavaz meg az alapítandó iskolának, és pénztár-nokot haladéktalanul utasítja a nevezett összeg kifizetésére.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. május 21-én. /aláírások/

◆ 4 ◆

Kölcsey-egyesület Aradon.

Titkári jelentés

a Kölcsey-egyesület 1891. március 8-án tartott választmányi ülésére.

A Kölcsey-egyesület 1891. január 23-án tartott választmányi ülésének ideje óta az egyesületi életben a második fölolvasási cykluson kívül emlé-tésre méltó esemény nem történt. A második fölolvasási cyklus azonban erős hullámzásba hozta nemcsak az egyesületi tagokat, hanem városunk társadalmát is. A közönség tüntetőleg fogadott valamennyi vendég-fölolva-sót, de zajos elismeréssel és tetszéssel adózott helybeli kedves kedves mű-vészeinknek és szereplőinknek is. Még egy fölolvasóeste lesz, és csak akkor lesz majd szerencsénk a két cyklus erkölcsi és anyagi oldaláról is szólhat-nunk.

A múlt ülés összes határozatai végrehajtattak. A bizottsági kiküldetések is teljesítettek, melyek közül a jegyzőkönyvek hitelesítésére kiküldött be-fejezett munkásságáról már is jelentést tett. A többi bizottság pedig seré-nyen dolgozik.

Arad, 1891. március 7. /aláírás/

◆ 5 ◆

Kölcsey-egyesület Aradon.

Jegyzőkönyv

**fölvétetett a Kölcsey-egyesület 1891. április 5-én tartott
tizenegyedik közgyűléséről.**

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen volt 53 egyesületi tag.

1. Elnök konstatálván az alapszabályok által követelt legalább 30 tagnak jelenlétéét, annak kijelentése után, h[ogy] elnök úr ő méltósága elfoglaltsága miatt alelnök urat bízza meg a közgyűlés vezetésével, az ülést megnyitja.

2. Az évi jelentés, miután az előzőleg már a hírlapokban közöltetett, fölolvásottnak tekintetvén, tudomásul vétetett. Varga Ottó egyesületi tagnak írásbeli toldalékának fölvételével; mely szerint az általa kiadott *Vértanú Album*, mely még egyfelől méltó a nemzet vértanúihoz, és a nemes hazafias érzésnek igazi forrása, másfelől tanúságot tesz törekvéseink magasztosságáról és szétvitte egyesületünk hírnevét még a haza határain túl is.

Méltán sorozhatjuk ezekért a nevünket címlapján is viselő, szövegében cselekvésünket körvonalazó művet a legszebb és legnemesebb sikerek közé, melyet Egyesületünk fönnyállása óta csak fölmutathat.

3. Olvastatott Gurnesevits Lajos titkárnak ez állásról szóló lemondó levele. – A lemondás elfogadtatott, Gurnesevits Lajosnak érdemteljes működéséért a Közgyűlés elismerést szavaz.

4. A titkári állásra Szöllőssy Károly egyhangúlag megválasztatott.

5. Az üresedésben lévő négy választmányi tagságra megválasztattak Dálnoki Nagy Lajos 55 szavazattal, Szathmáry János 50 szavazattal, Reicher Károly 42 szavazattal és Lejtényi Sándor 41 szavazattal.

6. Az üresedésben lévő számvizsgálói állásba megválasztatott Székely Salamon 26 szavazattal. Az összes választásokról az illetők értesítendők.

7. Olvastatott az egyesületi titkár által beadott és egy „szabadságharci múzeum” alapítására vonatkozó indítvány. Elfogadtatott, és kivitelre a választmányhoz utasítatott.

8. Olvastatott Ábrai Lajos tag indítvanya egy messzelátó beszerzése tárnyában. Elfogadtatott, és kivitelre a választmányhoz utasítatott.

9. Olvastatott ugyancsak Ábrai Lajos tag indítványa népszerű előadások rendezése tárgyában. Elfogadtatott, és kivitelre a választmányhoz utasított.

10. Elnök meleg szavakban emlékezik meg mindazokról, kik a fölolvássási cyklus fényes eredményét előmozdították, elsősorban köszönetet szavaz a helyi sajtónak, azután a budapesti vendég-fogadó uraknak, valamennyi fölolvásónak és közreműködőnek. A Közgyűlés lelkesedéssel szavaz valamennyi tényezőnek köszönetet.

11. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Ábrai Lajos, Buja Sándor és dr. Sallai Béla tagok kerettek föl.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. április 10-én. /aláírások/

◆ 6 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1891. május 21-én tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Rozsnyay M[atyás], Laukó A[lbert], Millig J[ózsef], Ábrai L[ajos], Fényes D[ezső], Varga O[ttó], Antolik K[ároly], Boros V[ida], Vásárhelyi B[éla], Pekár K[ároly], dr. Barabás B[éla], Záray Ö[dön], Institoris K[álmán] és Petrovics Arzén.

12. Elnök üdvözli a jelenlévőket, és az ülést megnyitja azon kellemesen fogadott jelentéssel, hogy városunk országgyűlési képviselője ez évi szepember hóban fogja fölolvásását megtartani.

13. Olvastatik a titkár havi jelentése. Tudomásul van Fényes Dezső v[álasztmányi] t[ag] azon kívánságával, h[ogy] ezután ülésről ülésre az egyesületi tagok számáról is tétesék jelentés. Elfogadtatik azon határozattal, h[ogy] a titkár és pénztáros f[olyó] é[v] szeptember hóig a tagok nyilvántartását egy ahhoz alkalmas anyakönyvben elkészítik.

14. Olvastatik az ez évi márciusi választmányi ülés j[egyző]k[öny]ve. Hitelesítették az elnök úr azon észrevételével, h[ogy] Petrovics Arzén v[álasztmányi] tag az ő rézmetszetgyűjteményét nem eladni, hanem az Egyesületnek odaajándékozni szándékozik, azon föltétel mellett, ha az Egyesület kötelezi magát, h[ogy] a rézmetszetgyűjtemény folytatónak szaporítására

minden esztendőben legalábbis szász forintot fog költeni. Petrovics A[rzén], Antolik K[ároly], Vásárhelyi B[éla], Ábrai L[ajos], Pekár K[ároly], Institoris K[álmán] és alelnök hozzászólása után kimondatott, hogy Petrovics A[rzén] v[álasztmányi] tag megkeresendő, h[ogy] föntartja-e még ajándékozási szándékát, és azt mily föltételekhez köti, és egyszersmind fölkeretik, minden módok és eszközök előadására, melyek segítségével egy rézmetszetgyűjteményt beszerezni és fenntartani lehet.

15. Olvastatik az Országos Magyariskola Egyesület átirata a hazai szövetkezett közművelődési egyesületek központi bizottsága alapítása tárgyában. Tudomásul szolgál.

16. Olvastatik az ornithológiai congressusra meghívó levél. Tud[omásul] van.

17. Olvastatik a Közgyűléstől áttett, egy Aradon létesítendő szabadságharci múzeum tárgyában beadott indítvány. Az indítvány keresztlívitele a múzeumok megállapítása miatt a következőkből álló bizottságnak adatik ki: Bohus László, dr. Barabás Béla, Boros Vida, Dömötör László, Fényes Dezső, Lukácsy Miklós, dr. Mülek Lajos, Rázel István, Szöllőssy Károly, Török Béla, Varga Ottó és Vörös Vidor. E bizottságot alelnök hívja össze, és elnök-választás után azonnal megalakul, és munkásságát megkezdi.

18. Olvastatik a Közgyűléstől áttett és egy messzelátó beszerzésére célzó indítvány. Teljes megállapodás és költségvetés benyújtására a következő bizottságnak adatott ki: Antolik K[ároly], Ábrai L[ajos], Boros V[ida], Dancs F[erenc], Fényes D[ezső], Pókász I[mre], Szathmáry J[ános], Varga Imre és Szirmay János. A bizottságot alakuló gyűlésre az alelnökség fogja összehívni.

19. Olvastatik a közgyűléstől áttett, és az ifjúsági előadásokat célzó indítvány. Megbeszélése és keresztlívitele érdekében valamennyi középiskolai, akadémiai, tanítóképezdei és polgári iskolai igazgató; ének- és zenetanár, az összes önképző körök elnökei, valamint Pekár K[ároly], Petrovics A[rzén], Haslinger F[erenc], Millig J[ózsef], Záray Ö[dönl], ifj. Kristyóry János, Mittelmann Bód[og], Decsy G[éza], Horváth Lipót és Magyary Vilmos félkéretnek, hogy bizottsággá alakulva véleményes jelentésüket a központhoz betérjessék. A megalakítással az alelnökség bízatott meg.

20. Olvastatik Soborsin község kérvénye iskolájának segélyezése tárgyában. A választmány az iskolák segélyére megszavazott összegből 60 forintot szavaz e folyó évre, egyúttal megkeresi az uradalom tulajdonosát, mint ennek teljhatalmú igazgatóját, h[ogy] a soborsini magyar ajkú községi iskolára a lehetőség szerint hozzanak ők is áldozatot.

21. Alelnök bemutatja Morelli [Gusztáv] által készített Zichy-képek egyikének próbanyomását. A kép ráncos papírra lévén nyomatva, annak művé-

szi kiviteléről még beszélni sem lehet. Fölszólíttatik tehát Morelli, h[ogy] mind a két képet egyszerre és pedig sima, egyenes papírra küldve bocsátса az egyesület bírálata alá, és ha majdan az Egyesület a képeket véglegesen elolvashatóknak és jóknak találandotta, fog az érettök szerződésileg kikötött tiszteletdíj kifizettetni.

22. Olvastatik a helybeli Filharmóniai Egyesület átirata a Zichy Géza tiszteletére rendezett banketten való képviseltetés ügyében. A tett intézkedések tudomásul vannak.

23. Olvastatik Hunyady Szidónia gyoroki gyermekkertésznő segélyt kére levele. Tekintettel, h[ogy] folyamodó eredménnyel vezeti iskoláját, segélyül 25 ft szavaztatik meg.

24. Olvastatik Kovaszinc község folyamodványa, magyar tannyelvű iskolájának segélyezése ügyében. Az iskolának ez évre 40 forint segélyt szavaz meg az Egyesület.

25. Elnök beterjeszti a fölolvásások II. cyklusáról szóló számadásokat. Rozsnyay M[átyás] és Krispin J[ózsef] vál[asztmányi] tagoknak adatnak ki.

26. Olvastatik Szöllőssy Károly titkár levele, melyben az elmúlt félévre megszavazott 25 forintnyi tiszteletdíját a megyei iskolák segélyezésére ajánlja föl. Köszönnettél vétetik tudomásul.

27. Rozsnyay M[átyás] v[álasztmányi] t[ag] bemutatja a fölolvásások alkalmával szerepelt hölgyek és urak részére kalligraphice kiállított leveleket. Tudomásul van, és Rozsnyay M[átyás számára] a 7 f 5 kr írási díj köszönettel kiutalványoztatik.

28. Új tagokkal bejelentetnek: Laukó Albert ajánlatára: Jeszenszky Gyula, Weisz Sándor Lippáról, Schmid József, Dengl Károly, Aradi Géza, Sommenfeld Vilmos és Tóth Béla Maros-Szlatináról. Ábrai Lajos ajánlatára: Szántay Béla; dr. Barabás Béla ajánlatára: övv. Szerényi Edéné és övv. Házsy-Bartscht Anna. Egyhangúlag fölvétettek.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. november 5-én. /aláírások/

Kölcsey-egyesület Aradon.

Titkári jelentés

a Kölcsey-egyesület 1891. május 21-én tartott választmányi ülésére.

A XI. Közgyűlésünk óta a választmány úgyszólva a nagy vakációt ülte. Az alelnök úr részint tartós hivatalos elfoglaltsága miatt, részint a körülmények miatt ülést nem hirdethetett, de nem is volt oly fontos tárgy, mely miatt alelnök úr távollétében elnök úr ő méltóságát kellett volna az ülés vezetésére fólkérni. A körülmények meg változásával a választmányi ülés meg lévén tartható, azon a következőkben van szerencsém jelentésemet megtehetni.

Bármily nehezemre esik is, jelentésemet az ez évi Közgyűlés 2-ik számú határozatának kifolyásával kell kezdenem. Tudva van a m[él]t[óságos] választmány előtt, h[ogy] a Közgyűlés jelentésemet egyoldalú információ alapján oly határozattal bővíttette ki, mely jegyzőkönyveinknek nem egészben felel meg. Hivatolt j[egyző]k[öny]veink szerencsére kellő időben lettek hitelesítve, így tehát nem tartoznak az utólag hitelesített j[egyző]k[öny]vek közé. Könnyebb meggyőződés kedvéért van szerencsém mindenkorral eredetiben bemutatni. Az 1890. március 28-án tartott választmányi ülés 24. számú határozatával lemond a Vértanú *Album* kiadásáról, és a kiadói jogot minden kikötés nélkül Varga Ottó választmányi tagnak adja át. Varga Ottó a kiadói jogot szó nélkül elfogadja, és 1891. május 3-án tartott választmányi ülésben 300 forint segélyt kér az Egyesülettől és ajánlólevet a Vértanúszobor-bizottsághoz. A választmány az [...] 36. számú határozatával a 300 forint segélyt a tiszta nyereségen való osztózkodás reményében megszavazza, az ajánló levelet kiállítja azon kikötéssel, h[ogy] az album lapján a Kölcsey-egyesület támogatása legyen kitéve. S mi történik, habár-e vagy tévedésből, a Vértanúszobor-bizottsághoz 1890. 150. sz[ám] a[latti] átiratban nem a „támogatás”, hanem a „megbízás” szó szerepel, és így is jelent meg az album. Hogyan tehát helyes volt-e az évi jelentésben kifejezett tény, h[ogy] az Egyesület megbízásából soha album nem adathatott ki, a jegyzőkönyvi határozatból kétségen kívül áll.

A szoborbizottság különben sem a 300 forint segélyt nem vette igénybe, sem az albumbizottságba az Egyesület részéről senkit meg nem hívott.

Ezzel azt hiszem, sikerült bebizonyítanom, h[ogy] a jelentés szigorúan a j[egyző]k[öny]vi határozatok értelmében volt szerkesztve.

A Közgyűlés óta megkereste az Egyesületet Nagy-Váradról a Nagy Várad és a Nagyváradi Hírlap szerkesztősége, valamint Mátray Lajos szatmári főgimnáziumi tanár is alapszabályaink megküldéséért. Mindháromnak megküldöttük.

A Közgyűlés által a m[él]t[óságos] választmánynak fenn nem tartott dolgok elintézvék, a többi pedig ma kerül bölcs elhatározásuk elé.

Arad, 1891. május 21. /aláírás/

◆ 8 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1891. június 10-én tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Fényes Dezső, Dömötör László, Millig József, dr. Barabás Béla, dr. Sallai Béla, Gellényi Ernő, Laukó Albert, Dancs Ferenc, Pókász Imre, Széchy Ákos, Szathmáry János, dr. Schartner Sándor.

29. Elnök üdvözli a választmányt, és bemutatja Morelli Gusztáv tanárt, a Zichy-képek clicheéinek készítőjét. Lelkes örömmel üdvözli a választmányt.

30. Elnök előadja, h[ogy] a mai ülés tisztán a Zichy-féle képek clicheéinek átvétele érdekében hívattott össze, és annak ezen egy tárgyon kívül más tárgya nem is lesz. Felszólítja a jelenlévőket a képek clicheéit megtekinteni, és azok átvétele tárgyában nyilatkozni. A választmány osztatlan tetszéssel fogadja a clicheéket, és azokat kifogástalanoknak, valóban művérszi kivitelüknek találja. Miért is elnök hálát és köszönetet szavaz a művész tanárnak, és a szerződés 4. §. értelmében a tiszteletdíj első felének, négyszázhatvan forintrának kiutalványozását javasolja; a másik fele pedig a szerződés ugyanazon §. értelmében ez évi december 10-én fogja kifizetni.

31. Elnök fölkéri Morelli Gusztáv művészt nyilatkozni a képek sokszorosítása tárgyában. Morelli a művészeti kivitelt csakis az államnyomdánál látja biztosítottnak, mint melynek igazgatója Péchy Imre büszkeségét helyezi a képek teljes sikeres kiviteléhez. Az államnyomda azonban csakis a nyomást

végezné, a papírt, és pedig csakis japáni papírt a hermanetzi papírgyárnál kéri megrendelni. Morelli G[usztáv] tanár ajánlatát elfogadja, és kimondja, hogy dr. Márki Sándor tiszt[eletbeli] tag felkéretik, h[ogy] Morelli G[usztáv] művésszel egyetemben az Egyesület nevében és megbízásából keresék fel az államnyomda igazgatóját, és alkudjanak meg a képek nyomásának árában és fizetési föltételeiben. Mely határozatról dr. Márki S[ándor] sürgősen értesítendő.

32. Elnök kéri a választmányt 2500 pár képnek megrendelésére, melynek nyomása darabját négy krajcárjával számítva 200 forintba kerülne. Elfogadtatik.

33. Elnök fölhatalmaztatik a hermanetzi papírgyárral értekezni a japáni papír megszerzése tárgyában.

34. Elnök fölhatalmazást kér az egyesületi tisztikar részére, h[ogy] ez a képek eladását vezető irodát szervezhessen, és egy alkalmas ügynökről gondoskodhassék, és azt havi fizetés mellett alkalmazhassa. Megadatik.

35. Elnök indítványozza, h[ogy] a képek elárusítása végett minden megyében colporteuröket^a alkalmazhasson. Elfogadtatik.

36. Fényes Dezső v[álasztmányi] t[ag] indítványát kiegészítőleg kimondatik, h[ogy] a képeket minden egyesületi tag maga viszi el az irodából, vidiéki tagok a csomagolásért külön díjat fizetnek.

38. Dr. Barabás Béla v[álasztmányi] tag indítványára Varga Ottó v[álasztmányi] tag félkéretik, h[ogy] a képek elárusítását megkönnyítendő a colporteurök részére magyarázó szöveget írjon a képekhez. Elfogadtatik. Varga Ottó v[álasztmányi] t[ag] megkerestetik, h[ogy] a magyarázó szöveget lehetőleg népies, könnyű stílusban írja meg.

39. Morelli Gusztáv tanár indítványára kimondatik, hogy a két kép alá az 1848–1849 és 1867 felirat mellett még a következők is tétessenek ki minden egyes képen, éspedig: Kiadja az aradi Kölcsey-egyesület. Rajzolta Zichy Mihály. Fára metszette Morelli Gusztáv.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. november 5-én. /aláírások/

a Kolportőr, művészeti alkotásokkal házaló ügynök.

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1891. aug. 8-án tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Ortutay Gyula, Reicher Károly, Krispin József, dr. Mandl Vilmos, Fényes Dezső, Laukó Albert és dr. Mülek Lajos.

40. Elnök az egybegyűlteket üdvözli, és az ülést megnyitja.

41. Elnök fölolvassa Morelli Gusztávval 1891. július 23-áról és augusztus 7-éről keltezett levelét, melyek a Zichy-féle képek eladásáról, az eladás módozatáról szólnak. Az eladást illetőleg oda nyilatkozik az elnök, h[ogy] az ez évi június 11-én tartott választmányi ülés 34. sz. határozata alapján főhatalmazást nyert ugyan a tisztselőkkal egyetemben egy alkalmas ügynökség felállítására, de mai napig elfogadható ajánlat nem történt; minden össze egy ember jelentkezett, de ez is midőn az elnökség az eladás iránti tervezetet kérte tőle, egészen elmaradt. Épp azért, mivel eddig a képek elárusítására senki sem jelentkezett, kétszeres örömmel kéri megragadni Morelli Gusztáv buzgó utánjárása után akadt alkalom elfogadását. Ugyanis Budapesten egy irodalmi műpártoló kör alakult,^a ez Morellinek ajánlatot tett, hogy a Zichy-féle képek országos elárusítását átveszi, és hajlandó a képek párrájáért négy forintot fizetni. Morelli ez ajánlat elfogadását a Kölcsey-egyesület érdekében is nagyon ajánlja, és egyúttal fólkéri az Elnökséget, hogy küldene föl valakit, ki az Egyesület nevében a műpártoló körrel a szerződést megkötné. A választmány örömmel és hálával veszi Morelli G[usztáv] fáradozását az elárusítás körül, de ajánlatát csak a következő alakban fogadhatja el: 1. A műpártoló kör okvetlenül küldje le képviselőjét vagy meghatalmazottját Aradra, és mutassa be a kör tagjait, hogy az Egyesület tudhassa, hogy kikkel lép üzleti összeköttetésbe; 2-szor A képviselő mutasson föl kellő erkölcsi és anyagi biztosítékot, és csak ennek fölmutatása után kezdhet az Egyesület választmánya a kör képviselőjével tárgyalást, és ennek következetében majdan szerződést is köthet.

a A Könyves Kálmán Műintézet (amelyet 1891-ben létesítettek) irodalmi és könyvkereskedelemi részvénnytársaság volt. L. még: Szurcsikné Molnár Erika, *A Könyves Kálmán Műintézet tevékenységének története*, Ars Hungarica 1985. 2. sz. 161–180.

42. Elnök előadja, h[ogy] Morelli G[usztáv] az ő utánjárása, sőt költséges fáradozásai következetében a szerződésben kikötött ezer példány utáni 50 forintnyi tiszteletdíjat kevesli. Hivatkozik önzetlenségére, h[ogy] mindenkor minden megtett az Egyesület érdekeiért, a képeket is bámulatos olcsó áron metszette, és most is az elárusítás keresztülvitele mellett minden kitelhető erővel buzgolkodik. A választmány belátja Morelli Gusztáv kéréssének alaposságát, elismeri buzgalmát, és épp azért, hogy a Zichy-képek elárusítása körül is továbbra is törhetetlen buzgósággal működhessék, kijelenti a választmány, h[ogy] Morelli tiszteletdíja az első kiadás ezer-ezer pár képe után 150 f – 150 frt; a második kiadás ezer-ezer képe után 250-250 frt, a harmadik kiadás ezer-ezer képe után pedig 350-350 frt. A negyedik kiadás tiszteletdíjának meghatározásánál új megállapodás leszen. minden kiadás kétezer pár képből álland.

43. Elnök jelenti, hogy Morelli értesítése szerint japáni papír az európai piacokon, így a londonin sem kapható; egyenes megrendelése pedig beláthatatlan költségbe kerülne, kéri tehát a hermanetzi papírgyárnak gyönyörű, a képeknek tökéletesen megfelelő, és Morelli által leküldött mintapapír elfogadását, és elfogadása esetében a papír ára fejében 400 forintot kér fizetettetni. A választmány a bemutatott mintapapírt elfogadja, és annak árát, a 400 frt-ot kiutalványozza. Miről pénztáros értesítendő.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. november 5-én. /aláírás/

◆ 10 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1891. augusztus 26-án tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Dancs F[erenc], Dáni J[ános], Pókász I[mre], Laukó A[lbert], Fényes D[ezső], Krispin J[ózsef], Széchy Á[kos], dr. Pozsgay L[ajos], Antolik K[ároly], Ortutay Gy[ula], Rozsnyay M[átyás], dr. Sallai B[éla], Institoris K[álmán], Parecz I[stván] és a budapesti Könyves Kálmán című cég képviseletében Bárány Nándor.

44. Elnök üdvözli az egybegyűlt választmányt, és bemutatja a Zichy-féle képek elárusítására vállalkozó Könyves Kálmán című budapesti vállalat igazgatóját: Bárány Nándort. – A választmány örömmel üdvözli.

45. Elnök előadására a választmány kimondja, hogy eláll azon határozatától, h[ogy] a Zichy-féle képek elárusítására központi irodát szervezzen, és az elárusítást szívesen átengedi hitelképes vállalkozónak. Annak alapján

46. Elnök előadására a választmány hálával és örömmel bocsátkozik a Könyves Kálmán-féle céggel tárgyalásba, hogy a képek elárusítását illetőleg nevezett céggel szerződést köthessen.

47. Elnök ajánlatára nevezett cégnak 2650 pár Zichy-kép lenne áruba bocsátandó, és pedig a választmány határozata szerint oly árban, hogyha nevezett cég a Zichy-képek párrját 10 forintjával árusítaná, akkor az Egyesület párrjáért 4 forintot kapna készpénzben, ha pedig a budapesti cég 12 forintjával árusítaná a képeket, akkor az Egyesület a képek párrjáért 5 forintot fizetne.

48. Elnök a választmány határozatára kimondja, hogy a Könyves Kálmán-féle cégnak előre való készpénzfizetés esetére sem ad [...], és hogy ezen árbeli megállapodás csakis az első kiadásra szól.

Egyidejűleg kimondja a választmány, hogy a szerződés megkötése arra az időre halasztatik, míg Budapestről a képek leendő áráról a cég véleményt mond, mely vélemény megkapása esetében az egyesületi tisztkar az egyesületi ügyéssel megbízatik a szerződés szövegének megállapításával, és a választmánynak elfogadás végetti beterjesztésével.

49. Elnök jelenti, h[ogy] dr. Falk Miksa, Arad sz[abad] kir[ályi] város országos képviselője f[olyó] évi szeptember 12-én a városháza dísztermében Egyesületünk javára fölolvasást tart. A választmány hálával és köszönettel veszi tudomásul az örvendetes jelentést, és a fölolvasással kapcsolatos ünnepségek rendezésével alelnök elnöklete mellett dr. Sallai Béla, Fényes Dezső, Dancs Ferenc és Krispin József választmányi tagokból álló bizottságot küld ki.

50. Elnök előadására Morelli Gusztáv megkerestetik, hogy a Zichy-képek 1867 aláírású példányát átvételi vevény mellett Szana Tamás Petőfi-Társulati elnöknek adja át; az 1848 aláírású képet pedig az egyesületi elnök-ségnak haladéktalanul küldje le.

51. Olvastatik a Temesvárt székelő Dél-magyarországi Történeti és Régészeti Múzeum Egylet meghívója az e hó 29-én tartandó közgyűlésére. – A választmány a közgyűlésen való képviseletével Dömötör László választmányi tagot bízza meg.

52. Elnök beterjeszti Varga Ottó választmányi tag által a Zichy-képek magyarázatára írt, és megbízásból szerkesztett szöveget. 500 példányban való kímtatása elrendeltetik.

53. Ortutay Gyula v[álasztmányi] t[ag] ajánlja új tagokul: Ottlik Gézát és Borsos Gézát Aradról; Laukó Albert pénztáros pedig ajánlja: Ullrich Kál-mánt, Scheer Jakabot, Kell Ignácot, Popp Vilmost, Schőn Albertet, Dőri Ká-rolyt és Pollák Lipótöt rendes tagokul, Scherhag Ernőt pedig pártoló tagul fölvétetni. Minekutána az ajánlottakra senki sem kért szavazatot, egyhan-gúlag fölvétettek.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. november 5-én. /aláírások/

◆ 11 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület választmányának 1891. szeptember 13-án tartott üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; *jegyző:* Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Dancs F[erenc], Laukó A[lbert], Pekár K[ároly], Antolik K[ároly], Weidenfeld L[ajos], dr. Sallai B[éla], Dömötör L[ászló], Fényes D[ezső], Széchy Á[kos].

Vendégek: Bárány Nándor és Morelli Gusztáv.

54. Elnök melegen üdvözli budapesti vendégeinket, és az egybegyűlt választmányi tagokat.

55. Elnök bemutatja a Zichy-képek alá nyomandó aláírásokat. A bemutatott és j[egyző]k[öny]vhöz csatolt aláírások elfogadtatnak, és a minták levélárba helyeztetnek el.

56. Elnök dr. Falk Miksa országgyűlési képviselőnek a tegnapi nap tartott fölötté érdekes és nagybecsű fölolvasása alkalmából köszönetet szavaz, és köszönetünk és hálánk kellő kifejezésére fölkéri választmányt, hogy az ülést 14 órára függessze föl, és elnöklete alatt Szöllőssy Károly titkár, Antolik Károly, Dancs László, Széchy Á[kos], Dömötör L[ászló] és Fényes D[ezső] választmányi tagokból álló bizottság menjen dr. Falkhoz, és egyúttal a Kölcsey-egyesület nevében búcsúzzék is el tőle. – Elfogadtatik.

57. Elnök fölolvassa a Könyves Kálmán irodalmi műintézetet mint részvénnytársulattal kötendő szerződéstervezetet. E szerződés tárgyalása kapcsán a következő határozatok hozattak:

a) Dr. Márki Sándor tiszt[eletbeli] tag főlkérődő a képek átvételére és lebényegzésére. A lebényegzéshez szükséges békelyegzőt az elnökségtől kapja; a költséget, melybe a lebényegzés kerül, Egyesületünk viseli.

b) Dr. Márki Sándor t[iszteletbeli] tag főlkérődő, hogy az Egyesület részére szükséges képmennyiséget átveszi, és annak az elnökséghez való leküldéséről intézkedik, valamint intézkedik, h[ogy] a Könyves Kálmán műintézet is átvehesse példányait.

c) A clicheék a nyomás után lehozatnak, és a Kölcsey-egyesület átveszi.

d) A képek páját az Egyesület 4 forintjával adja el a Könyves Kálmán részvénnytársulatnak, és beleegyezik a Kölcsey-egyesület, h[ogy] nevezett Könyves Kálmán műintézet a képeket 10, azaz tíz forintért árulhassa.

e) minden *reproductio* tiltatik.

f) A szerződés aláírásának napjától számítandó két év leteltével a Kölcsey-egyesület újabb kiadást rendez, és a második kiadásnál egyenlő ajánlatok mellett a Könyves Kálmán részvénnytársulaté az elsőség.

l) [sic!] A Kölcsey-egyesület kötelezi magát, h[ogy] az újabb kiadás alkalmával a Könyves Kálmán társulatot értesíti.

g) A békelyegköltséget a vállalkozók fizetik.

h) A szerzőést az egyesületi ügyvéd fogalmazza, mire a választmány összehívatik, és végleges elfogadás végett előterjesztik.

58. Új tagokkal ajánlataknak és pedig *Laukó Albert* által: övv. [...] Henrikné és Gesztesi János pártoló tagoknak; *Varjassy Árpád* alelnök által övv. Orbán Lászlóné; *Dömötör László* által Körmendi Gyula, *Fényes Dezső* által dr. Darvai Mór; *Somogyi Gyula* által Porjesz József. Szavazás egyik ellen sem kéretten, egyhangúlag fölvétettek.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. november 5-én. /aláírások/

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1891. szeptember 25-én tartott választmányi üléséről

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly

Jelen voltak: Ortutay Gyula, Haslinger Ferenc, Dömötör László, Millig József, Dancs Ferenc, Szathmáry János, Vas Gusztáv, dr. Barabás Béla, Révész Adolf, Lejtényi Sándor, Pekár Károly, Institoris Kálmán, Petrovics Arzén.

59. Elnök a jelenvoltakat üdvözli, és az ülést megnyitja.

60. Elnök bemutatja a Könyves Kálmán részvénnytársaság részéről a Zichy-képek eladása tárgyában szövegezett, és az ezen évi 1891. szept. 13-án tartott választmányi ülésünk határozataihoz módosított szerződés két példányát, hogy azt pontról pontra meghallgatván, a netaláni kifogások és módosítások figyelembe vétele mellett az egész ügylet mihamarabb – már az Egyesület érdekében is – lebonyolíttassék.

A választmány a szerződést végighallgatta, és azt pontról pontra megvittatta, és egyesületi ügyészünk dr. Barabás Béla, továbbá Ortutay Gyula, Institoris Kálmán előadására kimondja, hogy dr. Barabás Béla egyesületi ügyszürgősen utazzék föl Budapestre, hogy a szerződési föltételek változatlan meghagyása mellett, csupán a jogi formák betartása s az Egyesületet netalán érhető hátrányokkal szemben leendő biztosítása céljából fölmerülő formai szabályok betartása, úgy a szerződésnek az Egyesület nevében leendő megkötésére fölhatalmaztassék; e fölhatalmazás két példányban kiáltíttassék. Az ezen meghatalmazásból származó utasítási költségeket Egyesületünk pénztára viselendi.

61. Új tagokul egyhangúlag félvétettek: Szathmáry János ajánlatára Luditig Ilona; Haslinger Ferenc ajánlatára Himpfner Béla; Sáss Ede ajánlatára Gárdonyi Géza.

Egyéb tárgy nem lévén az ülés berekesztetett.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. nov. 5-én. /aláírások/

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1891. október 30-án tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Nesnera A[ladár], Záray Ö[dön], dr. Sallai B[éla], Boros V[ida], Pókász I[mre], Dömötör L[ászló], dr. Pozsgay L[ajos], Rozsnyay M[atyás], Dömötör L[ászló], Ábrai L[ajos], Somogyi Gy[ula], Laukó A[lbert], Lejtényi S[ándor], Szathmáry J[ános], dr. Barabás B[éla] és Pekár Károly.

62. Elnök üdvözli az egybegyűlteket és előadja, hogy a Zichy-képek sokszorosítását illetőleg dr. Márki Sándor és Morelli Gusztáv segítségével szerecsesen készen vagyunk. A képek, hála Morelli G[usztáv] művészeti értékének és az államnyomda nagyérdemű igazgatójának, kitűnően sikerültek. Az ügy anyagi lebonyolítása dr. Márki S[ándor] kezeire volt bízva, ki is pártatlan és soha eléggyé meg nem köszönhető előzékenységgel és szigorú eljárás-sal, lelkismeretességgel vette az egész ügyet. Az ő közvetítésével vettük át a Könyves Kálmán múintézettől az első ezer pár kép után esedékes 4000 forintot, mely összegről a következő tételek levonása, illetőleg kifizetése után 1567 frt 80 krajcár maradt tisztán. A Zichy-képekre következő kiadásaink voltak, és pedig:

- A) Morelli Gusztáv tanárnak művészeti díjai: f 1085
- B) Rendezés, bélyegzés, csomagolásra és szállításra kiadatott 103,20
- C) Posner Károly számlájára papírért 1355,92
- D) Az államnyomda számlájára 288,08

Összesen: frt 2832,20

illetőleg, mivel a C) nyugtatványban benn van a már korábban kifizetett C)a) 400 frt, tehát összesen 2432 frt 20 krajcár fizetett az Egyesület Morelli G[usztáv] tanárnak. A négyezer forintból fönnmaradt 1567 frt 80 kr a Kölcsey-egyesület nevére 3423 sz. takarékpénztári könyvecskére az aradi Ipar- és Népbankba van letéve. Minekutána a Zichy-képek sokszorosítási ügyének első része ily szépen sikerült, elnök indítványozza, hogy az egész ügy körül nagy érdemeket szerzett Márki Sándor dr-nak és Morelli Gusztávnak a legmelegebb elismerést és köszönetet szavazzon az Egyesület, föl-

kérvén őket külön is, hogy az Egyesület iránt tanúsított jó érzelmeiket és szíves készségüket a továbbra is tartsák meg Egyesületünk iránt. Dr. Márki Sándornak pedig azonkívül a fölmentés is megadassék az addigi számadásaira nézve. Az 1567 forintról és 60 krajcárról szóló takarékpénztári betéti könyv az egyesületi pénztárnoknak, a számadások és nyugták pedig a levélterbe tételetnek.

63. Olvastatik a titkári jelentés. Tudomásul szolgál.

64. Rozsnyay M[átyás] b[izottsági] tag a titkári jelentésben indítványozott Zichy Mihálynak nagy művészsi alkotásáért, az annyi dicséretet és elismerést hozott képeiért kellő hálát és köszönetet kér szavaztatni, és pedig egyszerű oly alakban, hogy a művész intentióinak, érzelmeinek, de másrészről a művész nevének és ajándékának is megfelelő legyen. Indítványozza tehát, hogy Zichy-képekből bejövő pénzből egy 2500 forintot tevő alapítványt alkossan az Egyesület Zichy Mihály nevére, örök időkre, és pedig olykép[p]en, hogy ezen összeg kamatai, mindaddig, míg Zichy Mihály kegyeltje, Kardos Matild él, ennek fizetessének ki évnegyedes részletekben; ha pedig Kardos Matild meg találna halni, akkor az alapítvány tisztán képzőművészeti célokra lesz szentelve. Rozsnyay M[átyás] indítványa lelkesen fogadtatott, és határozattá csak akkor emelkedik, ha hitelesen megtudatik, hogy nevezett Kardos Matild az Egyesület évenkinti segélyezésével,^a vagy egy nagyobb összegnek egyszer s mindenkorra való megszavazásával lenne-e inkább megelégedve. Mindaddig tehát, míg e körülmény megtudatik, az alapítvány elvileg elfogadtatik, és az alapítványnak határozati elfogadása alkalmával legmelegebb hangú köszönetet fog mondani, és a képekből egyelőre 5 példányt fog a művésznek küldeni azon megjegyzéssel, hogy ha több képet is óhajt bírni, csak tessék rendelkezni, és az Egyesület örömmel fogja teljesíteni kívánságát. Végül a választmány gondoskodni fog, hogy annak idején a Közgyűlés is fejezze ki Zichy Mihály iránt tartozó háláját, és válassza meg őt tiszteleti tagnak.

65. Elnök azon előadására, h[ogy] az utolsó 5 választmányi ülésen a Zichy-képek sürgős tárgyalása miatt a választmányi ülések jegyzőkönyveit nem lehetett hitelesíteni, főlkéri tehát a választmányt e körülményt szívesen elnézni, és a jegyzőkönyveket dr. Barabás Béla, Dancs Ferenc, Dömötör László, Fényes Dezső, Ortutay Gyula és Pekár Károly bizottsági tagokkal hitelesítetni. Elfogadtatik.

66. Titkár jelentést tesz Bohus István nagybirtokosnak Budapestről és a világ vizeiről való színes és nem színes képjándékáról; nemkülönben belelenti, hogy Czárán Johanna múzeumunknak ajándékozza Nagy Sándor

a Javítva ebből: évenkinti segélyezését.

honvédtábornok pénztárcáját; hogy *Kabdebo Kálmánné* a talpasi leletből 7 ezüstpénzt ajándékozott; hogy *Ortutay Gyula* főszolgabíró a medgyesbodzási lelet alkalmából egy ott talált gyűrűvel gazdagította régiségtárunkat, és hogy *Avarffy Géza* egy fekete bankóval, *Issekutz István* Pécskáról 22 és *Rosendorf Soma* Simándról 2 darab ezüstpénzzel járultak pénzgyűjteményünkhez. A választmány mindenben ajándékokat hálás köszönettel veszi, a nagylelkű ajándékozóknak köszönhetően hírlapilag is közzéteszi. A könyvtáros pedig félkéretik ezen ajándéktárgyak leltározására.

67. Elnök indítványozza a fölolvásások rendezését az irodalmi szakosztályra bízni. Emiatt érintkezésbe fog lépni Parecz Istvánnal, az irodalmi szakosztály elnökével, és megbeszélésük eredményéről a legközelebb összehívandó választmányi ülésen fog jelentést tenni. Tudomásul van.

68. Elnök jelenti, hogy Gurahonc 100, N[agy]Halmág 60, Ágya 40 forintot kérnek iskoláik segélyezésére; Czeizler Ilona is kérvényt nyújtott be az Egyesülethez segélyért. Határozatott: Minekutána a választmánynak nincs joga a Közgyűlés által megszavazott budgeten kívül is terjeszkedni, ez okból a tisztikar megbízatik jelentéstéssel, h[ogy] tekintettel a Közgyűlés által népnevelési célokra megszavazott 500 forintra, amennyiben ezen összeg még nem használtatott volna föl, a meglevő összeg erejéig tegyen a tisztikar arányos föl osztást a négy kérvényező között, és erről a legközelebbi választmányi ülésre jelentést is tegyen. – Kiadatik a tisztikarnak.

69. Olvastatik a pénztárnok jelentése: Eszerint az 1891. évi
bevétel 3203,24
kiadás 2199,83

egyenleg 1003,41 krajcár, ebből
készpénz 40,02
2634/m. takarékbetét 162,89
1490/m [takarékbetét] 800,50

Összesen 1003,41 kr, mi örvendetes tudomásul szolgál.

70. A pénztárnoki jelentés alkalmából felhíjja Dömötör László b[izottság]i tag a választmány figyelmét ama körülményre, h[ogy] a Kölcseny-egyesület a monographia-alapba 500 forinttal, mint utolsó részlettel tartozásban van, kéri tehát a választmányt, fizesse ki az Egyesület az utolsó részlet tartozását, mert a kamatok kamatjával minden nagyobbra fog gyűlni az adós-ság. A választmány a tartozás nagyságának megállapítását a titkárra és pénztárosra bízza, és ezekről a jövő választmányi ülésig a jelentést elvárja. Ki fog adatni.

71. Boros Vida b[izottsági] tag indítványozza, h[ogy] a segélyezések könnyebb kezelhetése, de az ügyek helyesebb vezetése érdekében, helyesebb volna az évi Közgyűléseket januárban tartani, mint márciusban vagy áprilisban. Minekutána a közgyűlés kitűzése az alapszabályok értelmében az elnök joga; elnök meg fog kerestetni a közgyűléseket mindenkor a politikai év elején tartani.

72. Titkár jelenti, hogy Budapest főváros közönsége megküldötte *Budapest régiségei* című mű II-ik kötetét. – Köszönettel vétetik.

73. Titkár beterjeszti az Erdélyrészti Kárpát Egyesület előfizetésre való felhívását *Az erdélyrészti fürdők leírása* című műre. – Pénztáros utasítatik a jelzett műre 1 f 20 krajcárjával előfizetni.

74. Rozsnyay M[átyás] mint kiküldött bizottsági elnök jelentést tesz az 1890/91. egyesületi évben tartott fölolvasások II. cyklusának számadásairól. Minekutána a számadások mindenben helyeseknek és kifogástalanoknak találtattak, a választmány a fölolvasásokat rendezett alelnöknek: Varjassy Árpád úrnak hálás elismerést és köszönetet szavaz, és neki a számadásokat illetőleg a fölmentést megadja.

75. Elnök beterjeszti a Falk-féle fölolvasás számadásait^a. A választmány a számadást helyesnek találván, elnöknek a fölmentést köszönettel megadja. A 22 frt 80 kr pénztárosnak adatik.

76. Elnök beterjeszti Wittmann Károly vendéglős követelését, melyben 52 frt 70 krajcárnyi kárról beszél, mint mely kárt a Kölcsény-egyesület által rendezett, de meg nem tartott bankett folytán szenvedett. A Kölcseny-egyesület választmánya sem magáról a banketről nem tudott hivatalosan semmit, de meg magáról az említett kárról sincs meggyőződése, ennél fogva a követelés fölött napirendre tér.

77. Olvastatik Szana Tamásnak, a Petőfi Társaság titkárának a levele, melyben a Zichy-képek 1867 című darabját sürgeti. Határozatuk Morelli Gusztáv tanárt fölkérni, hogy az 1848–1849 felirású képet haladéktalanul küldje le az Egyesületnek; az 1867 felirású képet pedig vevény mellett mihamarabb adja át a Petőfi-Társaságnak, a vevényt pedig küldje le az Egyesületnek.

78. Olvastatik az 1848/49-i szabadságharci emlékek kiállításának rendezőitől beérkezett levél, melyben Egyesületünk múzeumának tulajdonát képező, és az 1848/49-ki szabadságharcra vonatkozó emlékek és egyéb emléktárgyak fölküldését kéri. Elnök jelenti, h[ogy] a rendezők kérésének már előzőleg eleget tett. Ő és Dömötör László választmányi tag összeállították a

a Javítva ebből: fölolvasás számadásokat.

fölküldendő tárgyakat, föl is küldötték, és a fölküldött tárgyak jegyzéke Laukó Albert könyvtárosnál van letéve. Tudomásul van.

79. Olvastatik a Magyariskola-egyesület átirata, melyben sürgős választ kérnek a Szövetkezett Közművelődési Egyesületek Központi Bizottsága által leküldött tervezetben foglalt belépési fölhívásra, a választmány az Országos Magyariskola-egyesületnek sajnálattal válaszolja, h[ogy] legjobb akarata mellett sem léphet be a tervezett szövetkezetbe, mert a megyei románságba beékelte magyar tannyelvű iskolák fenntartására és segélyezésére nemcsak hogy az Egyesület minden nélkülözhető krajcárját föláldozza, de meg társadalmi úton is oda hat, hogy ez iskolák ne csak tengődjenek, hanem virágozzanak, és a szegény honfitársainknak nyelvük és nemzetiségeük fönntartására minél hasznosabb szolgálatokat tehessenek.

80. Új tagokul bejelentetnek és pedig *Laukó Albert* ajánlatára: Farkas Bernát, Fuchs Arnold, Spitz Izidor és Hack Frigyes rendes, Vangyel Vilma, Prokop Etelka és Rigó Mária pedig pártoló tagoknak; – *Szöllőssy K[ároly]* ajánlatára Rotter Gyula és Földes Soma; *Varjassy Árpád alelnök* ajánlatára Kuttn Gyula; *Széchy Ákos ellenőr* ajánlatára: Gebhart István és Blau [...]^a; *Barth Lajos* ajánlatára Blau Katalin Soborsinban; *dr. Barabás Béla* ajánlatára Lakatos Sándor az Alföld szerkesztőségében. Minekutána az ajánlottakra nézve senki sem kívánt szavazást, mindenjában egyhangúlag vétettek föl.

81. Elnök jelenti, hogy a szabadságharci múzeum, a messzelátó beszerzésére és az ifjúsági előadások rendezésére kiküldött bizottságokat újból össz-e fogja hí[v]ni, hogy azok megalakulván, működésüket minél hamarabb megkezdheték. Tudomásul vétetik.

Mire az ülés véget ért.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették /aláírások/

a Hiányos forrás.

Titkári jelentés

a Kölcsey-egyesület 1891. október 30-án tartott választmányi ülésére.

Ez évi június 10-én tartott választmányi ülésünk óta nem volt szerencsém jelentést [tenni] ügyeink állapotáról; nem mintha ez idő óta nem lett volna választmányi ülésünk, hanem mivel az ezen időközben tartott 5 választmányi ülés tisztán a Zichy-képekről tárgyalt. Ezen választmányi ülések többnyire sürgönyileg lettek úgyszólvan megrendelve, és az akkor rendelkezésünkre állott idő úgyszólvan minden más ügy tárgyalásától megfosztott. Ezen 5 ülésen szerencsésen megcsináltuk a Könyves Kálmán műkereskedő céggel a szerződést, és az első ezen képpár után eső összeget is félvettük. Hogy e nagybecsű képek kiadásával Egyesületünk nemcsak a nemzeti érzés, de a művelődés terjesztésére nézve is lényeges szolgálatot tett: azt nem kell bizonyítanom. És éppen mert a Kölcsey-egyesületnek ily szép és háládatos szerep jutott: a hazafiúi érzelmek ápolására és a magyar képzőművészletek terjesztésére dolgozhatni; igen kérem a m[él]t[óságos] választmányt, méltóztassék a tárgysorozatban a dolgok sorrendje szerint félvett Zichynek kifejezendő hála és elismerés ügyét az első helyre tenni, hogy így kellő idő lévén rendelkezésünkre, még a mai választmányi ülésből kifolyólag tegyünk eleget Zichy Mihály iránti hálánknak, mint ki alkalmat adott a Kölcsey-egyesületnek kulturális céljainak könnyebb elérésére.

Hogy az ügyek sorrendjére visszatérjek, következőkről kell a tek[intetos] választmánynak jelentést tenni, éspedig hogy sem a szabadságharci múzeum-bizottság, sem a messzelátó beszerzésére, sem az ifjúsági előadások rendezésére kiküldött bizottságok nem alakultak meg; kérem tehát a tek[intetos] választmányt, méltóztassék ez ügyet sürgősen szorgalmazni, h[ogy] ez egyesületi év munkájából több célszerű és hasznos működésünk emlékét hagyassuk hátra.

Nagy köszönettel tartozunk dr. Márki Sándor t[isztelt] tagtársunknak és Morelli Gusztáv tanárnak. E két derék férfi tanácsa és támogatása nélkül a Zichy-képekkel még ma sem volnánk tisztában.

Varga Ottó, volt választmányi tagtársunk is elkészíté a Zichy-képek magyarázó szövegét. A szöveg jelenleg a Könyves Kálmán részvénytársaságánál van.

Dr. Barabás Béla egyesületi ügyész Budapestre ment föl és megkötötte a többször említett Könyves Kálmán műintézettel a szerződést. Az illető szerződés egy példánya levéltárunkba van elhelyezve.

A legutolsó rendesen megtartott ülés óta, tehát június 10-ke óta 18-an léptek Egyesületünk tagjai közé.

Arad, 1891. október 30. /aláírás/

◆ 15 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesületnek 1891. november 14-én tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Nesner A[ladár], Parecz I[stván], Millig J[ózsef], Rozsnyay M[atyás], Fényes D[ezső], Dömötör L[ászló], Boros V[ida], Laukó A[lbert], Lukácsy M[iklós], Haslinger F[erenc], dr. Sallai B[éla], Ábrai L[ajos], Ortutay Gy[ula], Lejtényi S[ándor], Széchy Á[kos] és Petrovics Arzén.

82. Elnök üdvözli az egybegyűlteket és az ülést megnyitja.

83. Olvastatik az 1891. okt. 30-i választmányi ülés j[egyző]k[öny]ve. Hitelesítettet.

84. Rozsnyay M[atyás] v[álasztmányi] t[ag]a jegyzőkönyv kapcsán megújítja múlt hó 30-án mondott és elvileg elfogadott indítványát, h[ogy] Zichy Mihály hazánkfiának köszönő iratot küldjön az Egyesület, és tudassa vele, hogy nevére alapítványt tettünk, melynek évi esedékes kamatai az ő kegyeltjének, Kardos Matildnak fognak segélyképpen kiadatni, míg él; halála után pedig az alapítvány kamatai képzőművészeti célokra lesznek fordítandók. Rozsnyay Mátyás v[álasztmányi] tag indítványa többek hozzászólása után Parecz István v[álasztmányi] tag indítványával kapcsolatosan fogadatott el: hogy Zichy Mihálynak hála és köszönő irat küldessék, és ebben megkerestessék, hogy az ő nevére alapítványt tehessünk, mely örök időkre hirdesse Egyesületünkkel szemben tanúsított jóindulatát és szeretetét, és viszont az Egyesület háláját is bizonyítsa a nagy mester iránt. Kardos Matild segélyezésére nézve pedig kimondotta a választmány, hogy segélyezését 1892. januártól fogva folyóvá teszi. Havonkint 10 forintot kap évenyedes, előleges részletekben. Miről pénztárnok külön értesítendő.

85. Parecz István v[álasztmányi] tag köszönetet indítványoz az egyesület alelnökének, mint kinek lankadni nem tudó fáradozásainak sikerült, hogy a Zichy-képek eladása ily fényesen esett ki, hogy az alelnöké az érdem is, hogy Zichy Mihály hazánkfiának nevére ily szép alapítványt tehetünk. A választmány egyhangú lelkesedéssel osztja indítványozó véleményét, és a Kölcsény-egyesület alelnökének Varjassy Árpád úrnak a Zichy-képek körül tanúsított buzgó és fáradhatlan munkásságáért és utánjárásáért hálás köszönetet szavaz.

86. Alelnök midőn szívből köszönné meg a szívből jött elismerést, nem tarthatja vissza lelkében azon erős meggyőződését, hogy a Zichy-képek körül legszebb érdemei Antolik Károllynak, az Egyesület volt alelnökének vannak. Ő kereste meg nagy hazánkfiát, hogy a *Vértanúk Albuma* részére küldjön képet; ő kapta meg a képet is, és adta oda a képet akkor, midőn az album szerkesztésétől és kiadásától az Egyesület visszalépett. Kéri tehát a választmányt, hogy Antolik Károllynak, kinek azon zseniális gondolata támadt, a nemzet elsőrangú művészeit a *Vértanú Albumnak* megnyerni és ki az elsők egyik legnagyobbját meg is nyerte: köszönet és elismerés fejezettséki. Egyhangúlag, lelkes éljenzéssel fogadtatott.

87. Petrovics A[rzén] v[álasztmányi] tag kérdést tesz a Zichy-képek faclichéiről vett első próbanyomások tárgyában. Határozatatt, h[ogy] minek utána az első kiadás alkalmával ezen körülményre senki sem volt figyelemmel, a II-ik kiadás alkalmával intézkedés lesz téve, hogy az amatőrok részére a próbanyomások olcsó áron megszerezhetők legyenek.

88. Elnök jelenti, hogy a választmány legutolsó ülésében hozott 68. sz. határozat alapján összegezte az iskolák részére kiutalványozott segélyt. E szerint 1891-ben 385 forintot szavazott és utalványozott ki a választmány; maradt tehát a további segélyezésre 115 forint, mely összegből a gurahonci iskolának 25 forint, a nagyhalmáginak majd a jövő polgári év elejével, a szintyei iskolának 40 frt, és Czeizler Ilona írónőnek 10 forint szavaztatott. Miről pénztáros értesítendő.

89. Elnök a fölolvásások rendezése tárgyában intézkedést kér, és előadására az ő elnöklete Parecz István, Ortutay Gyula, Fényes Dezső, dr. Sallai Béla, Dancs Ferenc, Krispin József, Széchy Ákos és Lejtényi Sándor tagokból álló bizottság küldetett ki. A fölolvásások 1892. január 2-, 3-, 4- és 5-ik péntek estéjén lesznek megtartva. A bizottság megkerestetik mielőbbi megalakulásra és jelentésre.

90. Elnök jelentést tesz Patzel Ferenc simándi lakos ajándékáról, a mennyiben az Egyesület múzeumának ajándékozta Fekete András 1848/9-iki Lehelhuszár-kardját. Köszönettel vétetik, és a hírlapokban is közöltetik.

91. Elnök bemutatja Török Béla simándi földbirtokos nagyszerű könyvajándékát. Hasonlólag köszönnettel vétetik, a köszönet a lapokban is közölhetik.

92. Dömötör László v[álasztmányi] tag indítványozza az Egyesület összes vagyonát tűz ellen biztosítani. Elnök megbízatik az Első Magyar Általános Biztosítótársulattal a szerződést megkötni.

93. Új tagokul félvétetnek alelnök ajánlatára Kis Károly Gurahoncról, Garay Sándor és Szundy Aurél Vizesről; Laukó Albert ajánlatára dr. Bak Sománé.

Mire az ülés véget ért.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1891. december 11-én. /aláírások/

◆ 16 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület 1891. nov. 20-án tartott rendkívüli választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád, jegyző: Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Vásárhelyi Béla, Millig József, Petrovics Arzén, Antolik Károly, Somogyi Gyula, Dömötör László, Ortutay Gyula, Dálnoki Nagy Lajos, dr. Mülek Lajos, dr. Barabás Béla, Ábrai Lajos, Parecz István, Lukácsy Miklós, Révész Adolf, Széchy Ákos.

94. Elnök üdvözölvén az egybegyűlteket mély fájdalommal jelenti be, hogy városunk egyik legderekkabb fia, Egyesületünk egyik tiszt[eletbeli] tagja és a hazai drámairodalom legkitűnőbbje: *Csiky Gergely* ma éjszaka meghalt. A meghalt férfiúhoz oly viszonyban álltunk, mely a veszteséget kimondhatatlanná teszi. De mivel a veszteségnek az uralkodó szokás szerint külső kifejezést is kell adni, fólkéri a választmányt részvétel nyilvánítására. Mire határozatba ment 1. hogy az Egyesület dr. Márki Sándor, dr. Jancsó Benedek és Dálnoki Nagy Lajos tagokból álló küldöttséget bízza a temetésnél való képviselettel, 2. az Egyesület „*Csiky Gergelynek az aradi Kölcsey-egyesület*” felirású koszorút tesz a halott koporsójára. A koporsó szalagja fekete selyem lesz, a felírás ezüst, 3. az elhunyt családjához részvétiratot küld az Egyesület, 4. a megboldogult arcképét egy neves festővel festeti, melynek elkészülte után az arckép le fog lepleztetni, mely alkalommal az

Egyesület Csiky-gyászünnepélyt fog a városházánál tartani, melynek rendezésével és az összes határozatok végrehajtásával az elnökség bízatik meg.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/
Hitelesítették 1891. december 11-én. /aláírások/

◆ 17 ◆

Jegyzőkönyv

a Kölcsey-egyesület 1891. december 11-én tartott választmányi üléséről.

Elnök: Varjassy Árpád; *jegyző:* Szöllőssy Károly.

Jelen voltak: Fényes Dezső, Laukó Albert, Rozsnyay Mátyás, Ortutay Gyula, Szathmáry János, Pókász Imre, dr. Sallai Béla, dr. Pozsgay Lajos, Ábrai Lajos, dr. Dömötör László, dr. Barabás Béla, dr. Mülek Lajos, Széchy Ákos és Záray Ödön.

95. Elnök az egybegyűlteket üdvözli és az ülést megnyitja.

96. Titkár olvassa az ő havi jelentését. Tudomásul van.

97. Olvastatik az 1891. november 14-i és november 20-i választmányi ülések j[egyző]k[öny]ve. Hitelesítettnek.

98. Olvastatik a pénztáros jelentése, e szerint a bevétel 1891. december 10-éig 4840 frt 84 kr; a kiadás 2363 frt 16 kr; pénztári állás 2477 frt 68 kr. Ezen összeg el van helyezve éspedig a 3423 sz. t[akarék]b[etét]k[önyvben] 1567 frt 80 kr (Zichy-alap); az 1490 sz. t[akarék]b[etét]k[önyvben] 800 frt 50 kr alaptőke; az 5634 sz. t[akarék]b[etét]k[önyvben] 92 frt 89 kr és készpénzben van 16 frt 49 kr. Összesen 2477 frt 68 kr.

99. Pénztáros jelenti, hogy az egyesületi tagok száma 591. Kellemes tudomásul van.

100. Olvastatik Kardos Matild levele. Tudomásul van.

101. Olvastatik övv. Csiky Gergelyné levele az Egyesület részvétiratára. Emlékül a kéziratgyűjteménybe tétetik.

102. Olvastatik Tóth Ferenc egyesületi szolgának kérése, melyben fizetést 100 forintra kéri kiegészíttetni. A választmány elismeréssel kívánván lenni, a kért 100 forint fizetést csak Tóth Ferenc személyének, és nem az állásnak szavazza meg.

103. Olvastatik a talpasi magyar iskola kérése, melyben segélyt kér. Folyó évre az iskolák segélyezésére szánt összeg ki lévén utalványozva; folyamodó kérése a jövő évi közgyűlés elé fog terjesztetni.

104. Bemutattatnak az első magyar általános biztosító társaságnál tett biztosítások. Tudomásul van, és a váltók aláírásával elnökség bízatik meg.

105. Új tagokul egyhangúlag a következők vétetnek föl: és pedig dr. Barabás Béla ajánlatára dr. Barabás Béláné, Varjassy Árpád alelnök ajánlatára Leuko-Kiss Ida, Laukó Albert ajánlatára Khon Lajos és Simalya Vendel, Széchy Ákos ajánlatára Műry Ágoston és Somogyi Ágoston; övv. Marosi Károlyné ajánlatára Bubla Alajos, Krausz Jónás ajánlatára Grünbaum Miksa.

106. Dömötör László v[álasztmányi] t[ag] indítványozza, hogy Tóth Lőrinc egyesületünk t[iszteletbeli] tagját jubileuma alkalmából üdvözöljük. Elfogadtatik.

K[elt] m[int] f[ent]. /aláírások/

Hitelesítették 1892. február 12-én. /aláírások/

◆ 18 ◆

Titkári jelentés

a Kölcsey-egyesület 1891. december 11-én tartott választmányi ülésére.

Az elmúlt hóban megtartott két választmányi ülésnek^a összes határozatait végrehajtottuk; melyek közül mint leglényegesebbeket a következőket tartom szükségesnek fölemlíteni. Elküldöttük nagy hazánkfiának *Zichy Mihálynak* a köszönő-hálairatunkat az 5 pár képpel, megkérvén őt, szíveskednék beleegyezni, hogy alapítványunk az ő nevét viselhesse. Megköszöntük Egyesületünk két nagyérdemű tagjának, *Varjassy Árpád alelnök* úrnak és *Antolik Károly* t[iszteletbeli] alelnök úrnak a Zichy-képek körüli fáradozásait. Felejthetetlen tiszteleti tagunknak, *Csiky Gergelynek* halála alkalmából gyászrészvét-ülést tartottunk, és a bánatos özvegynek mély fájdalmunkat fejeztük ki a nagy veszteség fölött. Az illető átitratokat a mellékletben van szerencsém fölolvasni.

Az Egyesület ismét szerencsés volt gyűjteményeit adakozás útján szaporíthatni. Így *Varjassy Árpád alelnök* úr 2 pisztolyt és *Lendvay Sándor* igaz-

a Javítva ebből: ülésének.

gató főügynök úr papírpénzeket és egy régi zsebórát ajándékozott; dr. *Ba-*
ross Ferenc, megyei aljegyző úr Asztalos Sándor arcképével örvendeztetett
meg, és *Vörös Vidor* ügyvéd-szerkesztő úr 7 francia, 5 német, 2 angol és 2
magyar munkával gazdagította könyvtárunkat.

Végül örömmel jelentem, h[ogy] a *Könyves Kálmán* Irodalmi Társaság
tudósítása szerint a Zichy-képek elárusítása szépen halad, és nevezett cégek
nek erős reméye van, hogy a határidő bekövetkezte előtt kell majd a má-
sodik pár képet forgalomba hozni. Ezen kellemes körülmény kétszeres
örömmel töltheti el a tek[intet] választmányt, mert akkor azután a Zi-
chy-alapítványt azonnal meg lehet valósítani.

Arad, 1891. dec. 10.

/aláírás/

Négy melléklettel:

- 1.) Zichy Mihályhoz intézett hála-köszönő levél.
- 2.) Varjassy Árpád alelnök úrholz [köszönő levél]
- 3.) Antolik Károly t[iszteletbeli] alelnök úrholz [köszönő levél]
- 4.) Özv. Csiky Gergelynéhoz intézett részvétirás.

1891-ben meghaltak, kiléptek vagy eltávoztak:

Boros Jenő †, Rajnai Lajos [†], Antalfy Endre [†], Kabdebo Béla [†],
Telbér [?] Benedek [†], Úrhelyi Antal [†], Bárány Sámuel eltávozott, Eg-
gartner [?] Lajos [eltávozott], Guntscher Alajos [eltávozott], Iványi Ödön
[eltávozott], Kövessy Albert [eltávozott], Lányi Mór [eltávozott], Oláh Ele-
mér [eltávozott], Jánossy Antal [eltávozott], Varga Ottó [eltávozott], Szilárd István [eltávozott], Simonkay Lajos [eltávozott], Kiss Ármin [eltávo-
zott], Eisele János [eltávozott], Pfefferkorn Ottó [eltávozott], Adamovits Lá-
zár [eltávozott], Kotz József [eltávozott], Prág Józsefné [eltávozott], Tagá-
nyi Hajnal [eltávozott], Lővinger Mártha [eltávozott], Chorin Emilia †,
Schön Nándor eltávozott, Marich [?] Lajos kilépett, Somogyi László [kilé-
pett], Eöry Sándor [kilépett], Büchler Gyula [kilépett], Német Zsigmond
[kilépett], Tüdős Béla, Babó Iván, B [...] Gyula, Bettelheim Adolf eltáv., Bil-
key József, Büky József, Gárdonyi Géza eltávozott, [...]atty Sándor, Lukácsy
Újlaki Sarolta, Rajkay Izabella, Rosenberg B. Béla, Sárga Károly, Tewrewk
István eltávozott.

Új tagok: Wolfart Imre, Arad; Wolf Manó, Arad; [...]; Farkas Béla,
[Arad]; Turay András, [Arad]; Blau Adolf aj[ánlja] Laukó [Albert]; Weisz
Dávid aj[ánlja] Ring Béla; Weiler Rezső; Szeles Mihály; dr. Lux Ubáld
aj[ánlja] Dömötör [László], Strausz Hermin aj[ánlja] Rózsa Dezső, Mand-
ovszky Rikárd – Varga [...]. A tagok összes száma 578.

Kimutatás a pénztár állásáról

Bevétel december 10-ig 4840,84 frt.

Kiadás [december 10-ig] 2363,16

Pénztár állása 2477,16

Elhelyezve 3423 tak[arék]b[etét]könyv 1567,80 Zichy-alap

1490 [takarékbetétkönyv] 800,50 Alaptőke

5634 [takarékbetétkönyv] 92,89

készpénz 16,49

együtt 2477,68

Föl nem vett követelések szintyei iskola 40 frt

gurahonci 25 [frt]

Kardos Matild 25 [frt]

90 frt

E szerint költőpénz 19,38 frt.

Arad, 1891. december 11. /aláírás/

◆ 19 ◆

Rászvétirat Csiky Gergelynéhez

Budapesten.

Nagyságos Asszony!

Azon mérhetetlen nagy csapás és veszteség, mely Nagyságodnak felejthetetlen kedves férjében Nagyságodat és kedves családját érte, éri a Kölcssey-egyesületet is, mely fennállása óta folyton csudálója azon eddig nem hallott, nem látott szellemű diadaloknak, melyeket Nagyságod boldogult férje egymásután aratott. De nemcsak azért bámulta Egyesületünk a korán elhunyt nagy férfiút, mert irodalmunk terén napként ragyogott, ki szelleme fényességevel nemcsak hazánk egén, de sokkal távolabbrá is szórta kellemes melegét; hanem bámulata mellett szeretetében is övezte. Azt, ki itt a Maros mellett, az apai házban, kedves gyermekévei mellett fiatalabb korát is töltötte. Itt láttuk mi a gyermekből fejlődő ifjút, és csudáltuk már akkor is szelleme élénkségét és elsőségét, és láttuk tovább-tovább, míg az irodalom legalsó, legfelső polcára. Ha tehát a Kölcssey-egyesület nagyságodnak

kedves, felejthetetlen drága férjében Arad egyik legjobb fiát, Egyesületünk tiszteleti tagját siratja, csak nagyságod fájdalmában és veszteségében osztózik. Talán a nagy szenvedések és veszteségek közös érzése egyszersmind enyhíteni is fogja szenvedésit is.

E hitben bátorkodunk Nagyságodhoz közeledni; nem vigasztalást hirdetve, csak egyet kérve, hogy engedje meg, hogy mi, kik szeretett drága férjét széles e Hazában a legelőször szerettük, nagyon, de nagyon megsirathassuk, mert benne a legnagyobb szellemek egyike költözött el a földről.

Áldja meg a jó Isten Nagyságodat elég erővel, hogy nagy fájdalmát megadással viselhesse. Kelt Aradon, 1891. nov. 20-án tartott választ[mányi] ülésünkből.

alelnök

titkár

◆ 20 ◆

Köszönő irat Antolik Károlynak

T[isztelt Cím]

A Kölcsey-egyesület 1891. nov. 14. tartott választmányi ülése tekintetességednek, az Egyesület volt alelnökének s immár t[iszteletbeli] alelnökének azon hazafias szolgálatát, mellyel Zichy Mihály nagy művész hazánkfiától az ő örökbecsű képeit az Aradi Vértanúk Albuma részére kieszközölte: leghálásabb köszönetét fejezi ki.

E két képet az Egyesület művészeti kezekkel fára metszette és most az Egyesület pénztára javára az egész Hazában eladja. Mindazon lelkesedés és öröm, mindazon bámulat és rajongás, mellyel az ország apraja és nagyja e képeket fogadja, az Ön műve, az Ön szerezménye. Ezért a soha el nem évülő szolgálatáért, mellyel nemcsak a Kölcsey-egyesületet, de az egész Hazát is ily két becses és drága képek birtokába juttatta, fejezzük ki hálás köszönetünket. Fogadja szívesen és tartsa meg Egyesületünket ezután is szeretetében.

Mely hálás köszönetünk tolmácsolója után, teljes tisztelettel vagyunk
/aláírás/

Köszönő irat Varjassy Árpádnak, a Kölcsey-egyesület alelnökének

T[isztelt Cím]

A Kölcsey-egyesület 1891. nov. 14. választmányi ülése tekintetességed-nek a Zichy-képek kiadása körül tanúsított fáradhatatlan utánjárásáért és buzgóságáért hálás köszönetet szavaz.

A Kölcsey-egyesület sohasem fogja elfelejteni azon el nem évülő érdekeit, melyeket e képek művészsi sokszorosítása, főképp azonban azoknak eladása által az Egyesület anyagi állapotára nézve szerzett. Ha Egyesületünk a Zichy-képekből bejövő alapok révén valami hazafias szolgálatot majdan tehet, azt mindenkor a mélyen tiszttel alelnök úr áldozatkész munkásságának fogjuk legelőször is tulajdonítani, és mivel lelkünk egyhangú meggyőződése, hogy Tekintetességed nemcsak eddig, de ezután is szíves lesz nemes munkásságával Egyesületünket boldogítani, ezen édes tudatban megígéri az Egyesület, hogy minden nyájunkat lekötelező munkásságában mindenkor oldalánál találunk.

Mely hálás érzelmünk nyilvánítása után, teljes tisztelettel vagyunk.
/aláírás/

Köszönő levél Zichy Mihályhoz

Nagyságos Úr!

Mélyen tiszttel Hazánkfia!

A Kölcsey-egyesület, melyet Nagyságod lángoló hazaszeretete és csudálatos belső teremtő zsenialitása oly boldoggá és szerencséssé tett, hogy művészsi alkotásainak két örökbecsű és minden magyar által ritka kegyelettel és lelkesedéssel fogadott képeivel az *Aradi Vértanúk Albuma* részére megajándékozni kegyeskedett, most, midőn e két képnek fára metszését is sikerrel bevégezte: Nagyságodnak, a Hazája iránt a távolból is oly rajongó szeretettel viselkedő honfitársunknak e két örökbecsű és drága ereklyekéntőrzendő képéért hálatelt köszönetet szavaz.

E két képpel Nagyságod minden magyar polgárnak szívét hódította meg, és a nemzeti géniusz által oly gyönyörűen megalkotott képeivel az édes Haza iránti szeretetben erősített meg mindenjunkat; mindenjunknak odatárván, h[ogy] nincs oly hazafiúi föláldozás, nincs oly szenvédés és bánat, melyre a kiengesztelődés napja föl ne virradna, és hogy a leghosszabb, legsötétebb éjszakát is majdan a mindeneket éltető, mindeneket élethez hozó nap fog felváltani.

Hálás köszönet ezért a jótéteményért, hogy nemzetünk legújabb történetének két korszakát észhez és szívhez szólóan megörökítette. E két kép elterjedvén most a kettős kereszt és négy folyó mentében, a kicsinyeket az áldott haza szeretetére fogja tanítani, a felnőtteket pedig a hazáért való küzdelmekben és ha kell, az áldozatokban is kitartásra fogja buzdítani.

És ezen honfiúi erényeknek élesztése az Ön képeinek az eredménye. Ezért szól a mi köszönetünk és hálánk. Fogadja azt oly szívesen és szertettel, mint amily lelkesedéssel küldi azt nemcsak a Kölcsey-egyesület, de a magyar Hazának minden jó fia.

Mely hálás köszönetünk tolmácsolása után vagyunk, odaadó ragaszkozással s igaz tisztelettel.

Aradon, 1891. november 14-én tartott választ[mányi] ülésünkönből.

Nagyságod alázatos szolg[ája]

elnök titkár

Névmutató

Ábrai Lajos	43, 67, 93, 97, 102, 104, 111, 115, 125, 134, 141, 153, 181, 190, 254, 300, 303, 308, 354, 372, 393, 416-419, 429, 435, 437, 438	397, 399, 400, 417, 418, 424, 426, 436, 437, 439, 440, 442
Ábrányi Emil	144, 156, 168	Aradi Géza.....419
Achim Gusztáv	243	Aradi Viktor.....110
Adamovits Lázár	349, 357, 440	Arany János...16, 18, 19, 55-58, 68, 70, 90, 100, 108, 142, 198, 215, 274, 337, 370, 411
Adler Adolf	414	Argyelán Gábor.....63
Adler Lipót	66, 71, 82, 93, 94	Árkay Kálmán....14, 33, 34, 52, 63, 64, 69, 71, 73, 74, 78, 82, 88, 91-95, 113, 114, 126, 141, 148, 151, 153, 158, 178, 187-193, 195, 203, 204, 224, 245, 247, 248, 265, 282-284, 289-292, 298, 312, 316, 327, 328, 331, 334, 335, 346, 348, 351-355, 367, 368, 386
Ágai Adolf	44	Asbóth János.....110
Aknai Andor	247	Assael József.....374
Albrecht János	115	Aszódi Teréz.....411
Alexi György	359	Asztalos Sándor 213, 234, 248, 301, 302, 306, 401, 440
Almay József	16, 338	Atzél Péter.....34, 74, 354, 371
Altschuhl Henrik	63	Avarffy Géza.....431
Andrényi Béla	100	Avarffy Gyula.....332
Andrényi Károly	45, 179, 372	Avarffy Imre.....399
Angyal Béla	236	Babó Iván.....440
Antal Miklós	185	Bács Nándor.....314
Antal Zsigmond	100	Bácskai Albert.....254
Antalfy Endre	82, 440	Bácsné Laura.....16
Antolik Károly	33, 34, 38, 40, 47, 53, 66, 71, 78, 87, 88, 92-94, 97, 117, 121, 141, 142, 160, 179, 180, 184, 187, 189, 190, 192-195, 209, 224, 235, 239, 241, 245, 249, 253, 256, 261, 265-268, 279, 280, 282, 284, 289, 293, 294, 296, 302, 305, 309, 312, 316, 320, 327-331, 335, 338, 341, 346, 348, 351-357, 359-363, 367, 372, 374, 375, 377, 378, 382, 383, 386, 387, 390, 393, 394,	Bak Sománé.....437
		Balás Gábor.....415
		Balás István.....367, 411

Balázs Imre József.....	7	Beniczkyné-Bajza Lenke.....	17, 19, 404, 409, 412
Balázs Kálmán.....	247	Beöthy Aladár.....	203
Bali Kálmán.....	110	Bérczy Alajos.....	93
Baliczky Leó.....	106	Bernát Andor.....	314
Balko Anna.....	76	Bettelheim Pál.....	338
Ballagi Mór.....	163, 173	Bettelheim Vilmos.....	42, 114, 144, 308, 309, 357, 440
Balogh István.....	183	Bilkei Béla.....	363
Balogh Sándor.....	15	Bilkei Papp Mihály.....	104
Bánffy György.....	143	Bilkey József.....	440
Bánhidy Albert.....	46	Bilohauer Regina.....	389
Bánhidy István.....	247, 354, 372	Bing Ede.....	71
Barabás Béla.....	101, 142, 151, 289, 292, 294, 306, 307, 336, 372, 378, 380, 382, 383, 386, 390, 393, 394, 398, 413, 417-419, 421, 422, 428-430, 433, 435, 437-439	Bing Hugo.....	389
Barabás Béláné.....	439	Bing Rudolf.....	115
Barabás Péter.....	310, 313, 335	Bing Vilmos.....	354
Bárány Nándor.....	424-426	Bíró Imréne.....	105
Bárány Sámuel.....	401, 440	Bisztray Gyula.....	13
Barkó Ferencné.....	112	Bisztriczkay József.....	330
Baross Ferenc.....	401, 440	Bitzó Géza.....	195
Barta Frigyes.....	216	Blau Adolf.....	440
Bartalus István.....	67-70	Blau Katalin.....	433
Barth Lajos.....	261, 393, 433	Boczkó Dániel.....	213
Bartha Frigyes.....	203	Bodányi Etelka.....	168
Bartha Lajos.....	203	Bodányi Ödön.....	294
Barthel Károly.....	272	Bodnár Gábor.....	338
Bartl Károly.....	239	Bogdánffy Gergely.....	296, 315, 335
Bartos Gusztáv.....	104	Bogdánffy Gyula.....	296
Bartos Lajos.....	63	Bohus István.....	307, 335, 430
Bartscht Alajos.....	77	Bohus László.....	317, 373, 418
Bartscht Alajosné.....	77	Boros Béni....	33, 307, 336, 347, 372, 383
Báttaszéki Lajos.....	289, 294	Boros Béniné.....	203
Bauer Henrik.....	246	Boros Jenő.....	359, 395, 413, 440
Bauh Lipót.....	400	Boros Vida....	31, 33, 34, 52, 71, 74, 81, 94, 97, 102, 105, 106, 115, 118, 141, 142, 147, 179, 239, 241, 244, 245, 249, 253, 255-259, 261-265, 279, 280, 282, 283, 293-296, 302, 305, 309, 312, 315, 316, 320, 321,

323, 324, 327, 328, 330, 331, 334, 341, 342, 346-352, 354, 356, 359-363, 367, 372, 374-376, 378, 380, 381, 386, 390, 404, 417, 418, 429, 432, 435	Chorin Emilia.....440
Boross Ferenc.....247	Chorin Emilné.....79
Borsos Géza.....426	Cicero, Marcus Tullius.....269
Boschkovitz Lajos.....48	Cohné V. S.....40
Boskovitz N.....56	Commodus római császár...243, 271
Bossaert, Benjamin.....15	Czanyuga Emma.209, 225, 266, 267
Bota Frigyes.....69	Czárán Gergely.....185
Botta Döme.....183	Czárán Gyula.....373
Bozsok György.....238	Czárán Johanna.....430
Böckh János.....245	Czárán Márton.....104
Böhmlajos.....225	Czárán Tivadar.....338
Böncs Károly.....332, 338	Czeiler István.....318
Brassoványi József.....411	Czeiler Lajos.....401
Braun Gizella.....48	Czeizler Ilona.....431, 436
Brestyánszky Endre.....185	Cziráky Béláné.....338
Brunhuber Kálmánné.....401	Cziráky Béláné szül. Almássy
Brusch Alajos.....411	Erzsébet.....334
Brück Gyula.....185	Czobel N.....56
Bubla Alajos.....439	Csáktornyai Lajos.....143, 144
Buchsbaum Dezső.....330	Csanády Virgil.....414
Buchta Ágoston.....183	Csernyei Gyula.....194, 204
Buczurka József.....317	Csiky Gergely...42, 44, 56, 95, 148, 437-439
Budai Péter.....338	Csiky Gergelyné.....438, 440, 441
Buday István.....183	Csiky Lajosné, özv.....385
Budics Ádám.....63	Csiszér Kálmán.....363
Budits Ádám.....334	Csukay Sándor.....317, 373
Buja Lajos.....261, 264	Csurka János.....69
Buja Sándor.....225, 227, 243, 267, 341, 342, 345, 417	Dala Lajos.....331, 358, 367
Bund Henrik.....330	Dálnoki Nagy Lajos.241, 248, 261, 268, 383, 416, 437
Burián János.....100	Dancs Boldizsár.....203
Buttinger József.....185	Dancs Ferenc....203, 225, 239, 248, 265, 267, 268, 281, 305, 312, 334, 372, 375, 390, 394, 418, 421, 424-426, 428, 430, 436
Büchl Gyula.....331, 440	Dancs Gyula.....247
Büky József.....49, 440	Dancs László.....426
Byron, George.....268	Dáni János 261, 294, 336, 373, 378, 401, 409, 413, 424
Céh István.....317	

Dániel Endre.....	221, 247	Drahotuszky Rezső.....	363
Daniel László.....	354	Dratsayné.....	309
Darányi János.....	358	Drescher Gizella.....	323
Darvai Mór.....	427	Eckhardt Ede.....	95, 141, 238, 262, 294, 298, 299, 304, 333, 356
Darvas Imre.....	411	Eckhart Ede.....	265, 334, 336
De la Roche.....	82	Edelspacher Imre.....	47
Decher Kálmán.....	116	Edvi Illés Károly.....	268
Decsey Hugó.....	254, 341	Edvi Illés László... 31, 33, 34, 38, 44-	47, 49, 50, 52, 58, 63, 64, 66, 68-
Decsy Géza.....	55, 93, 97, 105, 142, 168, 241, 245, 249, 253, 256, 261, 265, 266, 268, 279, 282, 288, 289, 293, 294, 296, 305, 309, 312, 316, 320, 323, 327, 341, 347-350, 418	79, 81, 97, 106, 168, 332	
Dengl Károly.....	419	Egartner Lajos.....	183
Denich József.....	92, 142	Ehrenberg Antal.....	229, 267
Deutsch Vilmos.....	389	Ehrnberger Antal.....	233
Dietrichstein Bernát.....	48, 414	Eisele János.....	378, 440
Divald Károly.....	389	Ekkert Irma.....	124
Dohy Antal.....	56	Elek István.....	358
Domán Ignác.....	16	Endes Dániel.....	127, 358
Dömötör László... 33, 34, 43, 47, 56, 58, 63-65, 69, 71, 74, 76-78, 80, 88, 94, 97, 101, 104, 106, 109, 111, 115, 118, 119, 121, 122, 124, 127, 128, 133, 134, 136-138, 140, 142, 143, 149, 151, 153, 157, 158, 160, 163, 168, 175, 179, 181, 183, 184, 187-195, 203, 204, 217, 220, 221, 224-226, 230, 235, 236, 239, 241, 245, 247, 248, 253, 254, 261, 262, 268, 276, 279, 280, 282, 283, 287- 289, 293, 294, 296, 302, 305, 307- 309, 312, 316, 319, 320, 323, 327, 330, 331, 338, 341, 345, 350, 352- 355, 361, 363, 369, 372, 382-385, 387, 390, 391, 399, 400, 402, 409, 411, 418, 421, 425-432, 435, 437- 440	Dömötör Lászlóné.....	367	
Dőri Károly.....	426	Drahotuszky Rezső.....	363
		Dratsayné.....	309
		Drescher Gizella.....	323
		Eckhardt Ede.....	95, 141, 238, 262, 294, 298, 299, 304, 333, 356
		Eckhart Ede.....	265, 334, 336
		Edelspacher Imre.....	47
		Edvi Illés Károly.....	268
		Edvi Illés László... 31, 33, 34, 38, 44-	47, 49, 50, 52, 58, 63, 64, 66, 68-
		79, 81, 97, 106, 168, 332	
		Egartner Lajos.....	183
		Ehrenberg Antal.....	229, 267
		Ehrnberger Antal.....	233
		Eisele János.....	378, 440
		Ekkert Irma.....	124
		Elek István.....	358
		Endes Dániel.....	127, 358
		Endrődi Sándor.....	168, 209
		Eöry Sándor.....	440
		Eötvös Géza.....	221
		Eötvös József.....	9, 110
		Eötvös Loránd.....	110
		Eötvös Margit.....	221
		Erdélyi N.....	56
		Erdélyszky M.....	332
		Erdész Ádám.....	14
		Erdődi Sándor.....	144
		Erkel Ferenc.....	90
		Erzsébet román királyné.....	72, 76
		Eszterházy Miklós.....	142
		Ettinger Mór.....	238
		Fábián Gábor.....	16, 87, 91, 92, 99, 100, 107, 113-117, 121, 123, 126, 134-136, 142, 147, 151, 152, 154, 155, 157, 159, 163, 167, 173, 269, 283
		Fábián László	33, 34, 187, 189, 190, 193, 208, 241, 248, 265, 294, 345, 352, 354, 372, 377, 393

Falk Miksa	317, 404, 425, 426, 432	409, 411, 413, 414, 421	
Fáncsi Béla	409	Gellér János	299, 335
Farkas Béla	440	Gergelyi Jakab	308
Farkas Bernát	433	Gerlóczy Károly	162
Farkas Gyula	248	Gesztesi János	427
Feichtinger Miksa	317	Glasz József	196, 215
Fekete András	436	Glatz Antal	401
Fekete Károly	7	Gluzek Béla	233
Feldscher Miklós	203	Gluzek Gyula	267
Fellegi Lajos	127, 261, 332	Glück Ignác	358
Fendrich Gusztáv	184	Glück Károly	358
Fényes Dezső	67, 69, 71, 72, 97, 151, 152, 160, 177, 179, 180, 187, 189, 190, 193, 203, 209, 261, 372, 375, 378, 381, 383, 385, 393, 399, 401, 417, 418, 421-427, 430, 435, 436, 438	Glück Samu	398
Fényes Elek	376	Goldis János	33, 72, 76, 97, 115, 142, 172, 332, 354
Feuillet, Octave	110	Golmecz István	323, 360
Fischer Antal	105	Göndöcs Benedek	49
Fischer Kálmán	401	Greguss István	46, 93, 102
Fojtsek Károly, ifj	304	Greguss János	261
Földes János	97	Greiner Károly	125
Földes Soma	433	Gremsperger Mihály	410
Frankó Sarolta	237, 367	Grimm Gyula	401
Friebelisz Miklós	373	Groszmann Jakab	183
Fried Janka	414	Grózda Péter	367, 373
Friedmann Ignác	303	Gruber István	179
Frits Lajos	367	Gruber Mariska	143
Frits Lajosné	367	Grünbaum Miksa	439
Frits Robert	63	Grünwald Ferenc	238, 361
Fuchs Arnold	433	Guntscher Alajos	414, 440
Fülöp József	183	Gurnesevits Lajos	361, 372, 374, 375, 378, 382, 383, 386, 387, 390, 393, 395, 410, 412, 416
Gaal Jenő	147, 172, 335	Györgyössy Rezső	411
Gamberszky József	401	Györgyössy Rudolf	33, 34, 74, 88, 93, 94, 102, 111, 113, 121, 122, 134, 140, 148, 151, 177, 281, 323, 399
Garay Sándor	437	Győry Vilmos	44
Gárdonyi Géza	428, 440	Gyulai István	58, 76, 77, 79, 133, 154, 155, 185
Gavrilovits István	203	Gyulányi Rezső	372
Gebhart István	433		
Gellényi Ernő	240, 261, 341, 372,		

Gyurkovits József.....	185	Hevesi Lajos.....	110
Gyurkovits Marika.....	125, 361	Hidegh Kálmán... 97, 142, 248	18, 40, 67, 69, 92,
Habermas, Jürgen.....	10, 11	Hilbert János.....	116
Hablonszky Flóris.....	66	Hilbert K.....	149
Hack Frigyes.....	433	Himpfner Béla.....	428
Hackenberger László.....	183	Hindy Árpád....	196, 215, 221, 224,
Hacker Márk.....	232	235, 239, 241, 244, 245, 256, 261,	
Háhn Adolf	168, 209, 221, 226, 231,	265, 279, 282, 283, 287, 289, 292-	
235, 240, 261, 265, 266, 281, 282,	294, 315, 332	294, 296, 301, 302, 304, 305, 309,	
Hajós Ferenc.....	374	341, 354, 355	
Halász János.....	272	Hirsch Béla.....	229, 233, 317, 373
Halmai Andor.....	399	Hirsch Béláné.....	100, 116, 149
Hamvas Károly.....	210	Hirschmann József.....	71
Hanekker Pálffy Mariska.....	411	Hirschmann Rozália.....	71
Harkányi József.....	100	Hofbauer Lajos.....	361
Haslinger Ferenc.....	115, 261, 294,	Hofbauer Olga.....	358
299, 372, 375, 382, 386, 387, 390,	393, 399, 404, 409, 418, 428, 435	Hollós Jenő.....	46
Hász Antalné.....	111, 274	Holzer Mihály.....	360
Hász Kálmán.....	248	Hoór Zsigmond.....	227
Hász Sándor.....	225	Hornyák Győző.....	102, 105
Hauser Károly.....	332	Horovitz Fülöpné.....	127
Hauser Mór.....	133, 354	Horovitz Klotild.....	127
Havas Aranka.....	209, 225, 412	Horovitz Lipót.....	172
Házy-Bartscht Anna, övv.....	419	Horvát István.....	103
Heeger Ernő.....	82, 93, 301, 372	Horváth Andor.....	318
Hegedűs László...	241, 265, 299, 372	Horváth István.....	148
Hegyessy Károly.....	134, 360	Horváth L.....	379
Heincz Gábor.....	125	Horváth Lipót...	373, 375, 376, 379,
Heinrich Sándor....	47, 95, 141, 265,	418	
372		Höszly Jakab.....	142, 146
Held Ede.....	389	Hrabovszky Lajos.....	386
Heller Mór.....	358	Hruzek Béla.....	225
Helmholtz, Hermann von.....	110	Hudetz Emil.....	203, 360
Hercz Leopold Julcsa.....	16	Hudetz Ferencné.....	335
Herglotz Bódog.....	411	Hudetz Józsefné.....	304
Hermholtz, Hermann von.....	110	Hugo, Victor.....	209
Herzel Bernát.....	317	Hunyady János.....	332, 373
Hess Aladár.....	389	Hunyady Margit.	16, 209, 210, 225,
			266

Hunyady Sándor.....	375
Hunyady Szidónia.....	328, 419
Hunyady Zsuzsanna.....	328
Huszár Adolf.....	385
Iby Ferenc.....	359, 360, 373
Ilisaevics.....	332
Illés Károly.....	261
Inczédy Lajos.....	221, 332, 358
Institoris Gyula.....	63, 373
Institoris Kálmán.	33, 34, 43, 47-52, 54, 58, 63, 65-67, 69-71, 73, 76, 81, 88, 93, 94, 111, 113-115, 118, 122, 134, 135, 141, 148, 151-153, 157- 159, 179-182, 188, 190, 191, 204, 230, 233, 265, 272, 285, 289, 293, 294, 309, 312, 354, 357, 372, 377, 393, 417, 418, 424, 428
Iritz Manó.....	317
Irsay Béla.....	240
Issekutz István, id.....	373
Issekutz István, ifj.....	93, 187, 225, 267, 431
Isztray Géza.....	261, 289
Iványi Ödön.	63, 97, 104, 122, 127, 141, 143, 163, 265, 334, 352-354, 372, 380, 386, 440
Izzekutz László.....	401
Izsáki Imréne.....	254
Jablonszky Flóris.....	92, 116, 142
Jahn Vilmos....	49, 75, 88, 105, 135, 153, 154, 254, 276, 293, 373
Jakab Ödön.....	143, 209
Jakabfi Dezső.....	248
Jakabfi Géza.....	248
Jancsó Benedek....	16, 33, 34, 38, 40- 42, 46, 48, 56, 58, 63, 66, 71, 73, 74, 77, 78, 82, 87, 88, 91, 92, 94, 97, 99, 104, 105, 107, 108, 111, 112, 115, 117, 118, 120-125, 129, 133-135, 137-139, 141-145, 147,
	148, 153-155, 158, 162, 163, 168, 169, 172, 177, 179, 181-184, 186- 194, 203, 204, 207-209, 212, 214, 216, 220, 221, 224-227, 230, 232, 233, 235, 239, 264-266, 272, 273, 318, 333, 380, 412, 437
Jandó László.....	175
Jank János.....	373
Jankay József...	49, 53, 57, 75, 76, 97
Jánosi Béla	204, 267, 268, 334, 375, 383
Jánosi Dömjén.....	147
Jánossy Antal.....	411, 440
Jánosy Dezső Béla...	33, 34, 254, 394
Jászay Mari.....	182
Jávor Gyula.....	411
Jendrassik Jenő.....	110
Jeszenszky Gyula.....	419
Jiraszek Lajos....	105, 136, 254, 276, 371
Jókai Mór..	17, 44, 82, 83, 100, 181, 391, 403, 404
Jókainé Laborfalvi Róza..	79, 80, 82, 83, 100
Kabán Iván.....	33
Kabdebo Béla.....	232, 440
Kabdebó János....	33, 34, 66, 69, 81, 82, 87, 88, 93, 95, 111, 113-115, 118, 121, 122, 134, 148, 157, 193, 194, 203, 204, 225, 241, 265, 312, 316, 352, 354, 372, 394
Kabdebó Kálmán.....	149, 373
Kabdebó Kálmán, id.....	127
Kabdebó Kálmán, ifj.....	112
Kabdebo Kálmánné.....	431
Kabdebó Lajos.....	190, 232, 393
Kabdebo Sándor..	232, 248, 373, 375
Kádas Kálmán.....	317
Kamensky János.....	127
Karácsonyi János.....	97, 332

Kardos Matild.....	430, 435, 438, 441	Koch Adolf.....	185, 373, 377
Károlyi Tibor.....	194, 287	Koczuba József.....	303
Károlyi Tiborné.....	194, 268	Kocsis Lajos.....	267
Károlyi Tiborné szül. Degenfeld Emma.....	216	Kohányi Mór.....	332
Károssy Ferenc.....	398	Kohlbauer Ferenc.....	330
Katona József.....	70, 71, 100	Kohn Jeanette.....	48, 196, 222
Kecskeméthy Aurél.....	45, 48, 51	Kohn Mór.....	69
Kelemen László.	303, 305, 314, 321, 335	Kolacsek Károly.....	196, 215
Kell Ignác.....	426	Komlósy Mihály.....	331
Kell Lipót.....	46, 248	Kondor József.....	332
Kell Manó.....	203	Konopi Sándor.....	363
Kemény Sándor.....	317, 358	Konsitzky József.....	183
Keresztes Ákos.....	294	Kontsek Gyula.....	367
Keresztes Ferenc.....	318	Kopetkó Károly.....	308
Keresztes Gyula.....	93	Kopp Mariska.....	248, 367
Keresztes Ignác.....	148	Korbuly György.....	373
Kerner Péter.....	40, 49, 93-95, 151, 152, 155, 261, 294, 354, 355, 360	Korbuly István.....	309
Kertay Ede.....	93, 143, 285, 289	Kormos Ödön.....	232
Kéry Imre.....	63, 338	Kornay Károly.....	69
Khon Lajos.....	439	Kornis Elemér.....	229, 243, 272
Kinczig Ilona.....	46	Kosminsky Lipót.....	303
Kinczig Janka.....	46	Kossuth Lajos.....	178, 180, 287
Kinczig János.....	46	Kosztka Berta.....	127, 360
Kis Károly.....	437	Kosztolányi Imrénné	240, 255, 272, 308, 314, 335, 386
Kiss Ármin.....	317, 354, 440	Kotz József.....	440
Kiss Ernő.....	240, 271	Kovács Ágoston.....	183, 237, 317
Kiss István.....	40, 93, 105, 151	Kovács Gyula.....	415
Kiss József.....	42, 44, 210	Kovács Gyuláné.....	411
Kiss Károly.....	203, 216	Kovács Kálmán.....	112
Kiss Lajos.....	69	Kovács Vince.....	227, 248
Kiss Mihály.....	16	Kozmínszky Lipót.....	241
Klein Henrik.....	63	Köhler Gusztáv.....	183
Klein Mór.	42, 46, 56, 71, 121, 124, 176, 235, 287, 315, 398	Kölcsey Ferenc.....	38, 99, 108, 129, 145, 155, 169, 195, 198, 204, 208, 212, 215, 274, 333, 337, 370, 388, 411
Klein Mór, ifj.....	335, 338	Königsegg Fidél.....	69, 317, 373
Klein Soma.....	334	Köpf György.....	373
Knauer József.....	216	Körmendy Gyula.....	427

Kövér Gábor.....	288, 317	Lakatos Sándor.....	433
Kövér Gáborné.....	288	Langsfeld Mariska.....	414
Kövér István.....	373	Lányi Mór.....	385, 440
Kövesdy Ignác.....	34	Laubner József.....	319
Kövessy Albert.....	363, 440	Laubner Nándor.....	332, 336, 358
Králitz Antal.....	411	Laukó Albert.....	236, 241, 243-246, 253, 255, 261, 266, 268, 279, 281, 282, 287, 289, 294, 296, 302, 305, 309, 311, 312, 315, 316, 320, 323, 327, 331, 334, 341, 346, 348, 350- 356, 358-363, 367, 368, 372, 374, 375, 378, 381-387, 390, 393, 394, 398-401, 403, 404, 409, 411, 413, 417, 419, 421, 423, 424, 426, 427, 429, 433, 435, 437-440
Kralitz Gyula.....	373	Laukó István.....	309
Kramer Henrik.....	332	Lauzay Gyula.....	359
Kraresz Gyula.....	63	Leerssen, Joep.....	15, 17
Krausz Jakab.....	359, 373	Lehr Frieda.....	149
Krausz Jónás.....	414, 439	Leitner Ernő.....	203
Krausz József.....	378	Leitner István.....	185
Krecsányi Ignác	191, 224, 227, 266, 267	Lejtényi Sándor	367, 376, 382, 384, 385, 402, 412, 416, 428, 429, 435, 436
Kreitner Gusztáv.....	110	Lendvay Sándor..	101, 221, 227, 439
Kremer János.....	179	Lengvári István.....	12
Kripp József.....	332	Lengyel Tivadar.....	389
Krispin József.	16, 33, 34, 40, 47, 53, 58, 65-68, 121, 122, 227, 372, 375, 377, 383, 385, 386, 390, 391, 394, 410, 419, 423-425, 436	Leopold Zsigmond.....	248, 354, 355
Kristyóry János, ifj....	180, 232, 354, 355, 418	Leuko-Kiss Ida.....	439
Krivány János.....	248, 354, 355	Levieczky Tivadar.....	331
Kročanová, Dagmar.....	15	Lilienberg Sándor.....	149, 363
Kron Kálmán.....	179, 373	Lóczy Lajos	14, 44, 52, 97, 172, 245, 246, 271, 373, 375
Kronstein Dániel.....	63, 358	Locsarek György.....	16
Kronstein Vilmos.....	40	Lovich Gyula.....	69, 367
Krönlanger Mór.....	63	Lőcs Rezső.....	363
Kubicza Pál.....	259	Lővinger Mártha.....	440
Kugler István.....	352-354, 378	Lővinger Móric.....	389
Kugler Lajos.....	225	Lőwinger Gyula.....	203
Kulcsár István.....	399	Lőwinger Sándorné.....	358
Kuncz Elek.....	56, 352, 354, 372		
Kuncz Károly.....	274, 332		
Kunfy Bódog.....	175		
Kuttn Gyula.....	433		
Laczay József.....	71, 274		
Lajosi Krisztina.....	15, 17		
Lakatos Ottó.....	100		

Ludig Ilona.....	428	Maresch Gyuláné.....	88
Lugasi Béla.....	260	Márki Sándor	14, 19, 33, 34, 40, 43,
Lugossy József.....	142, 149	47, 50, 54, 56, 63, 68, 69, 71, 74,	
Lukács György.....	29, 32	75, 78, 80, 81, 87, 88, 93-97, 101,	
Lukács Károly.....	274	104, 105, 111, 112, 115, 118, 120,	
Lukácsy Miklós....	14, 16, 29-32, 34,	122, 126, 133, 134, 140, 142, 144,	
37, 39, 40, 43, 47, 52, 56, 58, 63,	145, 148, 151-153, 157, 158, 160-		
65, 68, 69, 71, 74, 77, 88, 89, 95,	162, 168, 172, 179-181, 188-190,		
97, 115, 117-121, 123, 127, 134,	194, 195, 197, 207-211, 214, 242,		
141, 147, 158, 172, 184, 187-189,	243, 247, 269, 287, 349, 398, 412,		
192, 193, 204, 226, 227, 245, 249,	422, 427, 429, 430, 434, 437		
265, 312, 314, 316, 346, 348, 351,	Marosi Károlyné.....		
360, 371, 372, 382, 383, 386, 394,	401, 439		
418, 435, 437, 440	Marsits Ignác		
Lusztig Janka.....	124	14, 33, 34, 47, 58, 69,	
Lusztig Mórné.....	124	74, 76, 78, 88, 93, 94, 102, 109,	
Lutz Ferenc.....	358	127, 134, 141	
Lux Ubáld.....	440	Marsits Lajos.....	
M. Horváth Károly.....	248	323	
Madách Imre.....	269	Marsits Róza.....	
Mádai Mátyás.....	294	19, 134, 142	
Magyari Alajos.....	97	Martiny Gyula.....	
Magyary Alajos.....	338	194	
Magyary Vilmos.....	373, 418	Marx Adolf.....	
Mairovitz Mór.....	332	358	
Major Rezső.....	411	Matlekovits Sándor.....	
Majszics János.....	203	404	
Mánday Mátyás.....	378, 385	Mátray Lajos.....	
Mandl Vilmos	43, 59, 63, 69, 71, 93,	421	
104, 118, 119, 121, 122, 124-128,	May Lajos.....		
134, 141, 143, 175, 179, 180, 226,	56		
248, 265, 267, 268, 293, 294, 372,	Mayer Miska.....		
423	358		
Mandovszky Rikárd.....	440	Medgyaszay Ilka.....	
Mann Vilmos.....	63	182	
Manndorf Géza.	190, 191, 204, 225,	Medveczky Ede.....	
230, 247, 268, 373	331		
Mannheim Paula.....	143	Mehner Vilmos.....	
Marek Mór.....	227	269	
Maresch Gyula.....	88	Meltzer Adolf.....	
		411	
		Mendelssohn-Bartholdy, Felix....	
		143	
		Méray Horváth Károly.....	
		354, 355, 393	
		Mester Salamon.....	
		398	
		Mészáros Lázár.	
		240, 261, 289, 294,	
		341	
		Mezey Andor.....	
		358	
		Mezey Béla.....	
		196, 215, 317, 373	
		Mezey Péter.....	
		356	
		Mikszáth Kálmán.....	
		13, 17, 42, 44	
		Millig József.....	
		163, 168, 181, 265,	
		354, 372, 394, 417, 418, 421, 428,	
		435, 437	

Mittelmann Bódog.....	323, 418	Nagy Sándor.....	330, 393, 430
Mittelmann Bódogné.....	323	Nagy Vilmos.....	389
Mittelmann Ilka.....	63	Naményi Lajos..	183, 242, 244, 314,
Mittelmann Irma.....	63	387, 403	
Mittler Izidor.....	63	Nedelkó György.....	69
Mittler Zsigmond.....	254, 294	Nemess Zsigmond.....	63
Mizsur Anita.....	7	Német Zsigmond.....	330, 440
Mladin Miklós.....	190	Németh Imre.....	175
Mojszin János.....	69, 216	Németi Károly.....	414
Molitorisz Gusztáv....	323, 350, 358,	Nesnera Aladár.....	33, 34, 119, 136,
372		294, 372, 375, 376, 378, 383, 390,	
Molnár György.....	55, 56, 58, 67	399, 402, 404, 409, 429, 435	
Momák Flórián.....	185	Nessel Ferenc.....	411
Monti Antal.....	100	Neszly János.....	183, 373, 375
Moravek Elemér.....	183	Neumann Dániel.....	317
Morelli Gusztáv.	396, 418, 419, 421-	Neumann T. Lajos.....	185
426, 429, 432, 434		Newton, Isaac.....	209
Mózes Mihály.....	373	Niedermayer Tóbiás....	248, 267, 294
Munkácsy Mihály.....	41, 45	Nikodem János.....	105
Muray Károly....	119, 143, 151, 261,	Nikolits Döme.....	93, 94
332		Nikolits Péter.....	232, 367
Mülek Lajos. .	33, 34, 41, 66, 81, 83,	Nussbaum Zs.....	389
95, 104, 126, 129, 141, 158, 187,		Nyilas József.....	237
189, 235, 261, 262, 265, 279, 372,		Nyisztör József.....	260
393, 404, 405, 409, 410, 412, 418,		Obetkó Kálmánné.....	254
423, 437, 438		Odry Lehel.....	220
Müller Izidor.....	254	Oláh Andor.....	248
Müller Károly....	31, 33, 80, 82, 104,	Oláh Árpád.....	185
261, 319		Oláh Elemér.....	248, 440
Müller Lajos.....	187	Olasz Lajos.....	232
Münz Ilona.....	142	Olosz István.....	374
Műry Ágoston.....	439	Ormi Mór.....	373
Nadaban Demeter.....	183	Ormos Péter..	29, 93, 127, 145, 233,
Nádasdy Ferenc	107, 110, 111, 144,	234, 307, 354	
148		Ormós Zsigmond..	65, 66, 288, 298,
Nagy Farkas.....	232	335	
Nagy István.....	7, 120	Ortutay Béla.....	413
Nagy János.....	374, 377	Ortutay Gyula....	63, 317, 372, 423,
Nagy Miklós.....	391	424, 426, 428, 430, 431, 435-438	
Nagy Pál.....	66	Ortutay Gyuláné.....	317

Ortutay Károly.....	338
Osvald Pál.....	216
Ottinger Mór.....	272
Ottlik Géza.....	426
Őry Sándor.....	248, 341
P[etrovics] A[rzén].....	313
Paguba Simon.....	183
Pálffy Pál.....	414
Pálffy Sándor.....	360
Pálffy József....	31, 33, 34, 43, 58, 63, 66, 71-77, 81, 82, 87, 93-95, 104, 118, 119, 126, 127, 134, 136, 141, 151-153, 157, 158, 179-181, 193, 203, 261, 262, 265, 341, 342, 344, 345, 372, 374, 377, 378, 380
Pálffy Józsefné.....	112
Palla József.....	183, 338
Pálya Mátyás.....	105
Pápa Elek.....	183
Papp Mihály.....	104, 332
Papp Sándor.....	183
Paradeyser Lajos.....	105, 111, 315, 320, 373
Parecz György.....	248
Parecz István.....	97, 147, 151, 163, 168, 172, 189, 192, 224, 265, 267, 294, 354, 355, 372, 378, 380, 381, 383, 394, 399, 402, 424, 431, 435- 437
Paretz Gyula.....	354
Páris Gábor.....	183, 248, 373
Parlaghi Vilma.....	180
Pászthó Ignác.....	398
Patzel Ferenc.....	436
Pávai Gyula.....	65
Péchy Imre.....	396, 421
Péczely Elek.....	317, 373
Péczely Ferenc.....	112, 117
Péczely Ferencné.....	112
Pekár Károly.....	334, 372, 375, 399,
	417, 418, 426, 428-430
	63, 317, 373
	34, 58
	42, 44
	93, 237, 238, 241, 246, 261, 265, 268, 272, 393
	268
	142, 269
	128
	33, 34, 47, 63, 71, 88, 92, 95, 97, 104-106, 122, 125, 141, 142, 155, 168
	33, 34, 97, 99, 119, 127, 275, 283, 294, 295, 298, 307, 313, 336, 352-354, 359, 372, 383, 399, 414, 417, 418, 428, 435-437
	399
	398, 440
	414
	358
	12
	31
	82
	317
	232
	63
	106
	49, 93, 102, 109, 118, 122, 141, 179, 180, 210, 224, 262, 265, 372, 386
	191, 232, 399
	318
	268
	63
	119
	294, 319, 336, 349, 357, 363, 372, 375, 390, 394, 399, 401, 404, 409, 410, 418, 421, 424, 429, 438
	40

Politzer Fülöpné.....	390	Rakusán Károly.....	373
Pollák Ármin.....	56	Ranschburg Zsigmond.....	63
Pollák Józsefné, övv.....	401	Rasch Lipót.....	403
Pollák Lipót.....	426	Raskó István.....	183, 317
Ponecz Gyula.....	69	Ráth Mór.....	63, 88, 90, 203
Pontelly István.....	97	Rau György.....	267, 268, 334
Popesku János.....	183	Rausch Kálmán.....	398
Popovits István.....	398	Ravasz Imre.....	203
Popp Vilmos.....	426	Rázel István.....	418
Porges Lajos.....	71	Regényi Kálmán.....	318
Porjesz József.....	427	Reich B. Károly.....	361
Pósá Lajos.....	143, 144, 212	Reich Béla.....	46
Posgay Lajos.....	413	Reicher Károly.....	416, 423
Posner Károly.....	429	Reinhardt Géza.....	180
Possert.....	93	Reisinger Zsigmond.....	401
Pozsgay Lajos....	318, 372, 378, 393,	Rejtő István.....	13
399, 424, 429, 438		Remetey Dezső.....	318
Pozsonyi Stefania.....	69	Remetey F. Károly.....	104, 179
Prág Józsefné, övv.....	363, 440	Rényi Miklós.....	240, 261, 361
Priegl István.....	183, 248	Retham András.....	389
Princz Fidél.....	415	Réthy Gy. Károly.....	382
Prinner Róza.....	143	Réthy Lipót	16, 67, 76, 79, 133, 232,
Prinner Rózsa.....	124	297, 298, 335, 378, 398, 400	
Prinner V. Samu.....	63	Réty Károly.....	373
Prinner Vilmos.....	401	Révai Leo.....	253, 254
Prokop Etelka.....	433	Révész Adolf.....	127, 142, 151, 163,
Pulszky Ferenc.....	44	168, 179, 180, 187, 190, 192, 195,	
Purczell Béla.....	203	203, 240, 241, 245, 247, 248, 253,	
Purgly Jánosné.....	330, 338	254, 256, 261, 265, 279, 280, 289,	
Purgly V. Ilka.....	354	293, 294, 304, 305, 307, 312, 316,	
Püchler Gyula.....	271, 272	330, 331, 341, 344, 346-348, 351,	
Püchler Károly.....	243	352, 354, 359, 360, 362, 372, 374,	
Rácz Károly.....	97	399, 428, 437	
Ráczel István.....	373	Révész Nándor	33, 47, 95, 106, 141,
Radenich József.....	261, 411	151, 215, 235, 236, 238, 245-247,	
Raff, Joachim.....	143	253, 260-262, 265, 266, 284, 309,	
Rajkay Izabella.....	79, 440	332, 334, 351, 401	
Rajla Márton.....	183	Reviczky Gyula.....	17, 92, 142-144
Rajnai Lajos.....	440	Riedl Ernő.....	330
Rákóczi Zoltán.....	349, 357, 372	Riesz Gáspár.....	401

Rigó Mária.....	433	223, 245, 248, 249, 256, 258, 261,
Ring Béla.....	440	262, 264, 265, 282, 283, 289, 290,
Ring Zsigmond.....	304, 335	292-298, 301-303, 309, 310, 312,
Robitsek Ágost.....	69	316, 320, 352, 356, 360, 367, 372,
Robitsek József.....	227	374, 376, 378, 381-383, 386, 387,
Robitsek L.....	56	389, 390, 393-395, 399-401, 404,
Roderich József.....	240, 341, 377	409, 410, 413, 414, 417, 419, 424,
Rohor József.....	185	429, 430, 432, 435, 438
Ronai Ronai Desiree.....	284	Rőck Pál..... 319, 322
Ronai Ronai Dora.....	284	Rökk Pál..... 338
Ronai Ronai Ilona.....	284	Rönts Károly..... 69
Rónaszékiné Vilma.....	16	Sakrek N. Sergius..... 359
Rosenberg Béla.....	248, 254, 440	Salacz Gyula. 14, 29, 33, 34, 38, 40,
Rosenberg Jakab.....	63	42, 52, 95, 122, 123, 134, 135, 141,
Rosenberg Károly.....	71, 93	145, 184, 255, 265, 267, 352, 354,
Rosenberg Miksa.....	71, 106, 248	372, 393-395
Rosenberg Sándor.....	209, 284, 354	Salacz Gyuláné..... 19, 267
Rosendorf Soma.....	431	Sallai Béla. 294, 372, 377, 393, 394,
Rosenfeld Herman.....	127	404, 413, 417, 421, 424-426, 429,
Roseth Arnold... <td>209, 224, 226, 227,</td> <td>435, 436, 438</td>	209, 224, 226, 227,	435, 436, 438
235, 265, 266	Sallay Béla..... 375	
Roskovics Ignác.....	391	Sándor Ede..... 330, 341
Roskovits Ignác.....	268	Sánka Lajos..... 63
Roth Henrik.....	401	Sárga Károly..... 183, 440
Roth József.....	330	Sarkady Adolf..... 350, 357
Róth Mór.....	216	Sármezey Andor..... 248
Rotter Gyula.....	433	Sárosi Béla..... 372
Rozvány György.....	55, 56, 58, 97	Sárossy Gyula..... 88, 242, 276, 293,
Rozványi György.....	56	296, 299, 305, 308, 310, 313, 335,
Rózsa Antal... <td>31, 33, 34, 40, 43, 58,</td> <td>337, 369-371, 383, 386, 387, 400,</td>	31, 33, 34, 40, 43, 58,	337, 369-371, 383, 386, 387, 400,
69, 74, 75, 88, 93	401, 403	
Rózsa Dezső.....	361, 363, 440	Sáss Ede..... 385, 428
Rózsaági Antal.....	97	Schaeffer Lipót..... 401
Rozsnyay Mátyás	31, 33, 34, 40, 42,	Schaffel János..... 374
43, 52, 53, 66, 67, 70, 71, 73, 74,	76, 82, 87, 88, 90, 93-95, 97, 101,	Schäffer Adolf..... 318
103, 107, 110, 111, 113-115, 118,	119, 126, 127, 133, 137, 138, 141,	Schäffer Ferenc..... 401
142, 147, 148, 151-153, 168, 177-	181, 188, 189, 192-195, 203, 204,	Schäffer Margit..... 401
		Schal Vilma..... 69
		Scharl Paula..... 71
		Schartner Sándor..... 248, 267, 363,

372, 421	
Schattelles József.....	69
Scheer Jakab.....	426
Scheer Samuel.....	63
Scheidt Miklós.....	184
Schenk Ferenc.....	248, 318
Scher Sámuel.....	332
Scherban Szilárd.....	346
Scherbán Szilárd.....	346
Scherhag Ernő.....	426
Schertz Józsefné.....	317, 321, 338
Schleisner Amália.....	318
Schmid József.....	419
Schoffer Győző.....	240
Scholmaschi Adolf.....	183
Scholz Róbert.....	261
Schopenhauer, Arthur.....	209
Schőn Albert.....	426
Schön Nándor.....	358, 440
Schönthal Gyula.....	143
Schőnwald Soma.....	203
Schöpkesz Ede.....	361
Schreyer Jakab.....	334
Schrodt György.....	183
Schubert Bernát.....	367
Schulhof Károly.....	71
Schulhof Károlyné.....	71
Schultz Róbert.....	393
Schupka N.....	56
Schuster Henrik.....	203, 285
Schuster Illés.....	354
Schütz Henrik.....	398
Schwarcz Pál.....	183
Schweffer Győző.....	261
Schwell Gusztáv.....	401
Sebes Ede.....	374
Sedlmayer Mihály.....	41
Segall.....	267
Seidner Bernát.....	411
Shakespeare, William.....	79, 110
Simalya Vendel.....	439
Simkovics Lajos.....	168, 172
Simon Ákos.....	299
Simon Jenő.....	314, 321, 335, 378
Simon Karolina.....	105, 399
Simonkai Lajos....	197, 214, 272, 294
Simonkay Lajos.....	440
Sipos Gyula.....	414
Somló Sándor.....	210
Somlóné Vadnay Vilma....	225, 266, 267
Sommenfeld Vilmos.....	419
Sommer Gusztáv.....	401
Sommer József.....	401
Somogyi Ágoston.....	40, 439
Somogyi Gyula.....	16, 19, 190, 209, 294, 372, 375, 377-379, 382, 383, 390, 393, 427, 429, 437
Somogyi László.....	440
Sonnenfeld Antal.....	361
Sonnenfeld Károly.....	66
Spilka László.....	40, 338
Spitkó Lajos.	33, 34, 47, 49, 63, 66, 69, 74, 78, 87, 88, 93, 95, 97, 104, 111, 116, 141, 142, 168
Spitz Izidor.....	433
Stampfl Béla.....	33, 34, 93
Stanescu József.....	183, 332
Stauber József.....	97, 142, 210
Steiner Samu.....	317
Steinhardt Mór.....	401
Steinitz Lajos.....	414
Steinitzer Felix....	33, 34, 47, 49, 58, 66, 69, 78, 79, 87, 93, 124
Steinitzer Flóra.....	69, 203
Steinitzer Jakab.....	63
Steinitzer Jenny.....	143
Steinitzer Józsefné.....	71
Steinitzer Károly.....	31, 33, 34, 143
Steinitzer Pál.....	127

Steinitzer Vilma.....	69, 124	Szecsánszky Mariska.....	71
Stepnitzka Emanuel.....	330	Szeiler Emil.....	274
Sternthal Adolf, ifj.....	373	Székely Salamon.....	221, 268, 393, 416
Strampfl Béla.....	63, 78	Szekula Mór.....	34, 93, 101, 103
Strausz Hermin.....	440	Szeles József.....	70
Stripl Károly.....	248	Szeles Mihály.....	440
Stynen, Andreas.....	15, 17	Szende Tivadar.....	63
Suhajda Béla.....	373	Szentkuty László.....	412
Suniczky Józsa.....	69	Szentpétery Antal.....	47, 105
Sümegei Kálmán....	30, 31, 33, 34, 39-	Szerényi Edéné, övv.....	419
42, 44, 63, 72, 74, 78, 79, 87, 88,		Szerényi Hugó.....	254
90, 92, 94, 95, 122, 126, 134, 141,		Szida György.....	63
143		Szigethy János.....	63
Sz. Nagy Sándor.....	168	Szilágyi Sándor.....	56
Szabados József.....	373	Szilárd Győző.....	341
Szabó József.....	399	Szilárd István.....	232, 440
Szakáll Antal.....	382	Szinnyei József, id.....	244
Szál Antal.....	374	Szirmay János.....	373, 418
Szalay Antal.....	349, 357, 363, 369	Szirmay Kristóf.....	93
Szalay Károly.....	318	Szirmay Lajos.....	227
Szana Tamás.....	425, 432	Szkalla Antal.....	317
Szántay Béla.....	419	Szkalla József.....	63, 216
Szárnyassy Béla.....	179	Szkalla Károly.....	196, 215
Szász Károly.....	44	Szkunzevics Kornél.....	294
Szathmáry Árpád.....	16	Szkurevics Kornél.....	236
Szathmáry Béla.....	63	Szmecsányi Miklós.....	77
Szathmáry Béláné.....	411, 415	Szondi György.....	127, 332
Szathmáry Géza.....	374	Szondy Géza.....	375
Szathmáry Gyula	49, 147, 151, 260,	Szontágh Géza.....	318
261, 294, 295, 354		Szontágh Gyula.	317, 321, 338, 354
Szathmáry János	261, 266, 323, 335,	Szophoklész.....	191, 204
341, 344, 372, 374, 393, 416, 418,		Szőke Ferenc.....	314
421, 428, 429, 438		Szöllőssy Károly..	14, 33, 34, 38, 52,
Szathmáry Károly.....	63	63, 64, 74, 87-89, 93, 94, 97, 104,	
Szeberényi János.....	411	107, 108, 110, 113-115, 121, 122,	
Széchenyi Béla.....	110	125, 126, 133, 137, 141, 144, 148,	
Széchy Ákos.....	203, 209, 304, 333,	153, 157, 160, 163, 192, 354, 372,	
336, 393, 394, 399, 413, 421, 424,		375, 377, 393-395, 399, 404, 409,	
426, 433, 435-439		411, 413, 416-419, 421, 423, 424,	
Széchy Károly.....	372, 390	426, 428, 429, 433, 435, 437, 438	

Sztankovics Milos.....	241	Terner Pál.....	63, 95, 106
Szterényi Hugó.	221, 248, 261, 264,	Tessényi [...]	238
281, 289, 292, 304, 309, 341, 342,		Tessényi Zsigmond.....	272
344, 360		Tewrewk István.....	389, 390, 440
Szundy Aurél.....	437	Thaly Kálmán.....	44
Szunter Nándor...	14, 33, 34, 37, 47,	Tisch Mór.....	318
52, 63, 66, 69, 71, 74, 88, 94, 102,		Tiszay Kálmán.....	389
109, 111, 112, 115, 118, 122, 124-		Tiszti Lajos.....	31, 33, 34
126, 128, 129, 133, 134, 140, 141,		Toma Szilárd.....	221
151, 158, 160, 163, 175, 176, 179,		Toma Tódor.....	124
181, 183, 184, 187, 190-195, 199,		Torma Károly.....	53, 54, 56
203, 204, 222, 224-227, 230-232,		Tóth Árpád.....	9, 11
235, 236, 265, 301, 302, 338		Tóth Béla.....	419
Szunter Nándorné.....	124, 175	Tóth Ferenc.....	438
Szurcsikné Molnár Erika.....	423	Tóth Kálmán.....	209
T. Szabó Levente.....	7, 17	Tóth Lőrinc.....	163, 173, 439
Tabajdi Gyula.....	404	Tömöry Mihály...	312, 317, 348, 373
Tabajdi Károly	13, 29-32, 34, 37, 53,	Tömöry Mihályné.....	312
55, 93, 94, 97, 123, 140, 151, 152,		Török Béla.....	378, 418, 437
175, 184, 188, 194, 206, 400		Török Endre.....	49
Tabajdi Sándor.....	233	Török Gábor.....	323, 335
Tagányi Gusztáv.....	190	Török Lajos.....	261
Tagányi Hajnal.....	63, 440	Török Pál.....	128, 149
Tagányi Hajnalka.....	63	Törös Tivadar.....	241
Tagányi Istvánné.....	63	Turay András.....	440
Tagányi Sándor.....	248	Tücherer Alajos.....	179, 360
Takács István....	124, 127, 143, 203,	Tüdős József.....	330
216		Türk Tivadar.....	111
Takácsy Sándor	183, 191, 204, 225,	Ujlaki József.....	227
230, 241, 242, 245, 247, 266, 268,		Ullrich Kálmán.....	426
313, 318, 320, 350		Ulrich Antal.....	233, 373
Tanfy Ida.....	143	Ungerleider Albert.	46, 78, 100, 133
Tarjányi István.....	194, 338	Ungerleider Albertné.....	46, 149
Tarjányi Vilmos.....	194	Urbán Iván.....	34, 102, 141, 168
Tarkas Béla.....	389	Urbányi János.....	136
Tedeschi Viktor.....	248, 335	Úrhegyi Antal.....	399, 440
Telmányi Emil.....	236, 248, 360	Vadas Gyula.....	399
Tenner Ilka.....	71	Vadovszky Gusztáv.....	363
Tenner Pál.....	141, 142	Vagács Ágoston.....	183
Ternajgo Cesar.....	203, 373	Vágó Pál.....	268

Vajda János.....	186	Vásárhelyi Rezső.....	46
Valentin Lajos.....	56	Végh Aurél.....	147, 373
Valkovszky Antal.....	187	Velics Hugó.....	49
Vangyel Vilma.....	433	Verbos Ádám.....	415
Vannay Gyula.....	248	Verdi, Giuseppe.....	170
Vannay Jenő.....	248	Verner László.....	359, 374
Varga Andrásné.....	313, 336	Vertán Lukács.....	373
Varga Andrásné szül. Keresztes Franciska.....	308	Vertán Oszkár.....	101
Varga György.....	183	Vertán Simon.....	374
Varga Imre.....	373, 418	Verzár Gyula.....	221
Varga János.....	69, 87, 90, 94, 100	Verzár István.....	183
Varga József.....	190	Viczmándyné, szül. Sárossy Gizella	386, 387, 400, 403
Varga Ottó.....	16, 33, 34, 43, 87, 97, 260, 361, 372, 378, 380-385, 390- 394, 397, 398, 409, 413, 416-418, 420, 422, 426, 434, 440	Vieuxtemps, Henri.....	143
Vargay Gyula.....	332	Virág Lajos.....	136, 268, 383
Vargha Gyula.....	13	Virth János.....	63
Vargha Imre.....	367	Vizer Péter.....	413
Varjassy Árpád. 177, 183, 185, 187, 189, 190, 192-195, 209, 216, 220, 221, 224, 226, 230-232, 234, 235, 237, 238, 245, 247-249, 256-261, 264, 265, 279-284, 288, 289, 293, 294, 296, 305-307, 309, 310, 316, 319, 320, 324, 346, 347, 354, 355, 357, 359, 360, 362, 363, 372, 374, 378, 386, 387, 390, 391, 393, 394, 397-399, 404, 405, 409, 413, 416, 417, 421, 423, 424, 426-429, 432, 433, 435-440, 443	Vizi Ferenc.....	236	
Varjassy Dezső.....	143	Vizy István.....	318
Varjassy József.....	147, 336	Volkmann Róbert.....	100
Vas Gusztáv.....	127, 261, 341, 345, 373, 428	Vonyó József.....	13
Vásárhelyi Béla. 352, 354, 373, 409, 417, 418, 437	Vörös Vidor... 33, 34, 43, 45, 58, 66, 68, 69, 71, 95, 101, 103, 112, 122, 141, 147, 151, 157, 168, 238, 241, 255, 261, 265, 269, 296, 298, 299, 303, 305, 309, 319, 335, 353, 354, 356, 358, 362, 363, 367, 373, 378, 383, 385, 390, 393, 404, 413, 418, 440	Vörösmarty Mihály... 208, 209, 323, 335	
Vásárhelyi Géza.....	398	Wadovszky Gusztávné.....	19
Vásárhelyi László.. 32, 147, 238, 373	Wagner Agoston.....	367	
	Wagner Gusztáv.....	183	
	Walder Gyula.....	318, 346	
	Wallfisch Armin 31, 33, 69, 94, 102, 140, 141	Wass Sándor.....	33
	Walther Béla.....	209, 267	
	Weber, Carl Maria von.....	142	

Wechsler József.....	203	Zala György.....	163, 173
Weidenfeld Lajos	372, 373, 393, 426	Zangerl Gyula.....	149
Weiler Rezső.....	440	Záray Ödön	373, 417, 418, 429, 438
Weinfeld Leopold.....	332	Zdrahál Ferenc.....	185, 373
Weiss Sándor.....	34, 268, 373	Zechentmayer József.....	203
Weisz Dávid.....	440	Zehe János.....	63, 317
Weisz Jakab.....	69	Zeitinger Bernát.....	47
Weisz Sándor.....	419	Zeldesán Péter.....	194
Wiedermayer Tóbiás.....	93	Zemplényi.....	75
Wieland Antal.....	63	Zemplényi Sándor.....	75, 76
Willner, Alfred Maria.....	143	Zichy Mihály.....	384, 389-391, 396-
Winsner Aliz.....	71	398, 403, 418, 419, 421-426, 428-	
Wittmann Károly.....	238, 272, 432	430, 432, 434-436, 438-443	
Witz Ignác.....	367	Zikó János.....	254
Wlassics Gyula.....	12	Zimmer Béla.....	411
Wolf Manó.....	440	Zólyomi.....	267
Wolfart Imre.....	440	Zólyomi Antal.....	100
Zabán Márta.....	9	Zopf, dr.....	155
Zaitsek Károly.....	268	Zselénszky Róbert.....	317, 321, 338

Tartalomjegyzék

A kiadásról.....	5
Előszó.....	9

1881

◆ 1 ◆ Az Aradi Kölcsény-egyesület Alapszabályai. Az egylet megalakulása	23
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyve az aradi Kölcsény-egyesület 1881. ápril 24-dikén, vasárnap délután 4 órakor az aradi városháza első emeleti kis termében tartott alakuló értekezletének. Alakuló értekezlet.....	29
◆ 3 ◆ Másolat. Magyar királyi Belügyminister. Arad szab[ad] kir[ályi] város közönségének.....	32
◆ 4 ◆ Tisztelt közgyűlés!.....	32

1882

◆ 1 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület választmányának 1882. évi január hó elsején du. 4. órakor Aradon a városháza kis termében tartott üléséről.....	37
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcseny-egyesület választmányának 1882. évi február hó 2-án délután 5 órakor Aradon, a városháza emeleti kistermében tartott üléséről.....	39
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcseny-egyesület választmányának 1882. május. 7-én délelőtt 11 órakor Aradon a városháza emeleti kis termében tartott üléséről.....	43
◆ 4 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcseny-egyesület választmányának 1882. május 21. vasárnap délután 5 órakor Aradon, a városháza emeleti kis termében tartott üléséről.....	47
◆ 5 ◆ Kölcseny-egyesület, Aradon. Jegyzőkönyv a Kölcseny-egyesület választmányának 1882. szeptember 9-én délután 6 órakor Aradon a városháza emeleti kis termében tartott üléséről.....	51
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcseny-egyesület történelmi szakosztályának 1882. szept. 14-én tartott gyűléséről.....	54
◆ 7 ◆ Kölcseny-egyesület, Aradon. Az aradi Kölcseny-egyesület	

választmánya részéről 1882. évi nov. 18-án tartott ülés jegyzőkönyve...	55
◆ 8 ◆ Az aradi Kölcsény-egyesület választmány[a] 1882. évi dec. 24-én tartott ülésének jegyzőkönyve.....	58

1883

◆ 1 ◆ A Kölcsény-egyesület választmányának 1883. évi jan. hó 21-én tartott üléséről.....	63
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesületi választmánynak 883. évi febr. hó 27-én tartott üléséről.....	65
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület választmányának 1883. ápril hó 6-án tartott üléséről.....	69
◆ 4 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület választmányának 1883. évi május hó 11-én tartott üléséről.....	71
◆ 5 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesület választmányának 1883. évi június hó 5-én tartott üléséről.....	74
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesület választmányának 1883. évi sept. 23-án tartott üléséről.....	77
◆ 7 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesület választmányának 1883. évi nov. hó 10-én tartott üléséről.....	78
◆ 8 ◆ A Kölcsény-egyesület 1883. évi november hó 28-án tartott rendkívüli közgyűlés[é]ről.....	80

1884

◆ 1 ◆ Az aradi Kölcsény-egyesület választmánya 1884. január 13-án tartott ülésének j[egyző]k[öny]ve.....	87
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesület 1884. évi febr. hó 21-én tartott választmányi üléséről.....	88
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesületnek 1884. márc. 2-án de. ½ 11 – ½ 12 óráig tartott rendes közgyűléséről.....	93
◆ 4 ◆ Titkári jelentés az 1881–83. évről, 1884. Dr. Márki titkári jelentése	
◆ 5 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1884-ik év mártius 23-ikán tartott rendkívüli közgyűlésén.....	101
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesület 1884. évi ápril hó 3-án tartott választmányi üléséről.....	104
◆ 7 ◆ Jegyzőkönyv.....	109
mely folyvétetett a Kölcsény-egyesület pénztárának 1884. évi április hó 5-én történt átadása alkalmával.....	109
◆ 8 ◆ A Kölcsény-egyesületi könyvtár-bizottság 1884. április 10-én tartott ülésének jegyzőkönyve.....	110

◆ 9 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1884-ik évi június 7-ikén tartott választmányi ülésében.....	111
◆ 10 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett 1884. szept. 10. a Kölcsény-egyesület választmánya által kiküldött Fábián-ünnepélyt rendező bizottság ülésében.....	114
◆ 11 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1884-ik év szeptember 12-ikén tartott választmányi ülésében.....	115
◆ 12 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesület választmánya részéről 1884. évi október hó 2-án tartott ülésről.....	118
◆ 13 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsény-egyesületnek felolvasását rendező bizottsága ülésében 1884. év október 30-án.....	121
◆ 14 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1884. november 6-ikán tartott választmányi ülésében.....	122
◆ 15 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület választmányának 1884. december 4-ikén tartott választmányi ülésből.....	126

1885

◆ 1 ◆ Az aradi Kölcsény-egyesület könyvtárbizottságának 1885-iki január 15-iki üléséről jegyzőkönyv.....	133
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület 885. évi febr. 5-én tartott választmányi üléséről.....	134
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv azon bizottság 1885. évi márc. 2-án tartott üléséről, melyet a Kölcsény-egyesület választmánya a dr. Jancsó Benedektől a választmány febr. 5-iki ülésén beadott és elvben elfogadott, – a megyei múzeum és k[öny]vtár alapítására vonatkozó indítványának megbeszélése végett kiküldött.....	137
◆ 4 ◆ Titkári jelentés az 1884-dik évről.....	140
◆ 5 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1885. évi mártius 15-ikén tartott közgyűléssében.....	151
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület 1885. évi ápr. 9-én tartott választmányi üléséről.....	153
◆ 7 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület választmányának 1885. évi ápril hó 18-án tartott rendkívüli üléséről.....	157
◆ 8 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesület választmányának 1885. évi szept. 3-án tartott üléséről.....	158
◆ 9 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsény-egyesület választmányának 1885. évi szeptember 9-éről 1885. szeptember 11-ére halasztott rendes havi ülésén.....	160
◆ 10 ◆ A Kölcsény-egyesület 1885. szeptember 27-én tartott rendkívüli	

1886

◆ 1 ◆ Titkári jelentés az 1885. évről.....	167
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület 1886. évi március hó 21-én tartott rendes évi közgyűléséről.....	175
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv. Fölvétetett az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1886. május 6-án tartott havi ülésén.....	179
◆ 4 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1886. évi május hó 21-én tartott üléséről.....	181
◆ 5 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1886. évi oct. 8-án tartott rendes üléséről.....	184
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsey-egyesület választmányának 1886. október hó 14-én du. 5 órakor tartott rendkívüli ülésén.....	187
◆ 7 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsey-egyesületnek 1886. október hó 17-én tartott rendkívüli közgyűlésén.....	188
◆ 8 ◆ Jegyzőkönyv. Felvétetett a Kölcsey-egyesület 1886. évi október 31-én tartott rendkívüli közgyűlésén.....	189
◆ 9 ◆ Jegyzőkönyv. Fölvétetett a Kölcsey-egyesület választmányának 1886. november hó 4-én tartott rendes havi ülésén.....	190
◆ 10 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1886. évi dec. hó 2-án tartott rendes havi üléséről.....	192
◆ 11 ◆ A Kölcsey-egyesület választmányának 1886. december hó 7-én tartott rendes havi ülésén felvett jegyzőkönyv.....	193
◆ 12 ◆ 1887. évi költségvetéshez vagyonkimutatás 1886. évről.....	195
Kölcsey-egyesület. Számadás 1886.....	195
Kimutatás a Kölcsey-egyesület tagsági díjairól 1886 végén.....	195
A Kölcsey-egyesület vagyonkimutatása 1886 végén.....	198
Az aradi Kölcsey-egyesület vagyona 1886-ban.....	199

1887

◆ 1 ◆ Jegyzőkönyv. Fölvétetett a Kölcsey-egyesület választmányának 1887. év január hó 7-én tartott havi rendes ülésén.....	203
◆ 2 ◆ Titkári jelentés az 1886. évről.....	205
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának február 17-én tartott rendes havi üléséről.....	220
◆ 4 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület választmányának 1887. március 3-án tartott rendkívüli üléséről.....	224
◆ 5 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1887.	

március 16-án tartott üléséről.....	226
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 887. évi máj. hó 14-én tartott üléséről.....	230
◆ 7 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1887. szeptember 15-én tartott r[endet] havi választm[ányi] gyűléséről.....	235
◆ 8 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület választmányának 1887. év október 21-én tartott üléséről.....	239
◆ 9 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1887. évi november hó 10-én a Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.....	241
◆ 10 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1887. évi december hó 7-én az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.....	245

1888

◆ 1 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. január 28-án az aradi Kölcsey-egyesület választmányi ülésében.....	253
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1888. évi február hó 17-én tartott rendkívüli választmányi üléséről.....	256
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. febr. 19-én a Kölcsey-egyesületnek évi rendes közgyűlésén.....	261
◆ 4 ◆ Titkári jelentés az egyesület 1887. évi működéséről.....	265
◆ 5 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. évi febr. hó 27-én az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésén.....	279
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon 1888. évi márc. 8-án, a Kölcsey-egyesület választmányi ülésében.....	282
◆ 7 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon 1888. évi március hó 18-án a Kölcsey-egyesület rendkívüli közgyűlésén.....	289
◆ 8 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon 1888. évi április hó 8-án a Kölcsey-egyesület választmányi ülésében.....	293
◆ 9 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. évi április hó 8-án az aradi Kölcsey-egyesület rendkívüli közgyűlésén.....	294
◆ 10 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. évi május hó 5-én az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.....	296
◆ 11 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület választmányának 1888. évi június hó 16-án tartott üléséről.....	302
◆ 12 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. évi szeptember hó 6-án az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.....	305
◆ 13 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. évi szeptember hó 13-án az aradi Kölcsey-egyesület rendkívüli választmányi ülésében....	309
◆ 14 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. évi október hó 11-	

én az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.....	312
◆ 15 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. évi november hó 8-án, az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.....	316
◆ 16 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1888. évi december 6-ára egybehívott, de a megjelent tagok csekély száma miatt 1888. dec. 13-ra újra egybehívott, s az utóbbi napon meg is tartott Kölcsey-egyesületi választmányi ülésen.....	320

1889

◆ 1 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1889. január hó 16-án, az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.....	327
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület 1889. február 8-án tartott választmányi üléséről.....	331
◆ 3 ◆ Titkári jelentés az egyesület 1888. évi működéséről.....	334
◆ 4 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon 1889. évi február hó 17-én, az aradi Kölcsey-egyesület rendes évi közgyűlésében.....	341
◆ 5 ◆ Méltóságos Elnök Úr!.....	345
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület 1889. március 7-én tartott választmányi üléséről.....	345
◆ 7 ◆ Jegyzőkönyv, mely főlvétetett Aradon, 1889. április 4-én az aradi Kölcsey-egyesület rendes választmányi ülésében.....	348
◆ 8 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesületnek 1889-ik évi április 18-án tartott választmányi üléséről.....	351
◆ 9 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület választmányának 1889-ik év ápril hó 25-én tartott rendkívüli üléséről.....	352
◆ 10 ◆ Jegyzőkönyv a képkiállítást rendező bizottság 1889. május hó 9-én du. 6 órakor tartott gyűléséről.....	353
◆ 11 ◆ Jegyzőkönyv a képkiállítás-rendező nagy bizottság 1889. május 12-én de. 11 órakor tartott gyűléséről.....	355
◆ 12 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsey-egyesület 1889. június 28-án este 6-7 óra között tartott választmányi üléséről.....	356
◆ 13 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület választmányának 1889. szeptember 19-én tartott üléséről.....	359
◆ 14 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület választmányának 1889. október 24-én tartott üléséről.....	360
◆ 15 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület választmányának 1889. december 5-én tartott üléséről.....	362

1890

◆ 1 ◆ Jegyzőkönyv az aradi Kölcsény-egyesület 1890. január 20-án tartott választmányi üléséről.....	367
◆ 2 ◆ Jegyzőkönyv. Fölvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1890. febr. 2-án tartott közgyűléséről.....	368
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület választmányának 1890. február 2-án tartott üléséről.....	374
◆ 4 ◆ Jegyzőkönyv. Fölvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1890. márc. 9-én tartott választmányi üléséről.....	375
◆ 5 ◆ Jegyzőkönyv, fölvétetett a Kölcsény-egyesület választmányának 1890. márc. 28-án tartott gyűléséről.....	378
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv, fölvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1890. április hó 22[-én] tartott rendkívüli választmányi gyűléséről.....	382
◆ 7 ◆ Jegyzőkönyv, fölvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1890. máj. 3-án tartott gyűléséről.....	383
◆ 8 ◆ Jegyzőkönyv, fölvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1890. május hó 28-án tartott rendkívüli választmányi üléséről.....	386
◆ 9 ◆ Jegyzőkönyv, mely fölvétetett a Kölcsény-egyesületnek 1890. oct. 12. tartott választmányi gyűléséről.....	387
◆ 10 ◆ Jegyzőkönyv, mely fölvétetett a Kölcsény-egyesület választmányának f[olyó] é[v] october hó 23-án tartott rendkívüli gyűléséről.....	390
◆ 11 ◆ Jegyzőkönyv, fölvétetett 1890. november 2-án a Kölcsény-egyesületnek rendkívüli közgyűlésén.....	393
◆ 12 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesületnek 1890. november 20-án fölvett választmányi üléséről.....	394
◆ 13 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesület 1890. december 11-én tartott rendes választmányi üléséről.....	399
◆ 14 ◆ Titkári jelentés az 1890. december havi választmányi ülésre....	402
◆ 15 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesületnek 1890. december 18-án tartott rendkívüli választmányi üléséről.....	404

1891

◆ 1 ◆ Jegyzőkönyv, fölvétetett a Kölcsény-egyesület 1891. január 23-án tartott választmányi üléséről.....	409
◆ 2 ◆ Titkári jelentés a Kölcsény-egyesület 1891. január 23-án tartott választmányi ülésére.....	412
◆ 3 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsény-egyesületnek 1891. március 8-án tartott választmányi üléséről.....	413

◆ 4 ◆ Titkári jelentés a Kölcsey-egyesület 1891. március 8-án tartott választmányi ülésére.....	415
◆ 5 ◆ Jegyzőkönyv, főlvétetett a Kölcsey-egyesület 1891. április 5-én tartott tizenegyedik közgyűléséről.....	416
◆ 6 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesületnek 1891. május 21-én tartott választmányi üléséről.....	417
◆ 7 ◆ Titkári jelentés a Kölcsey-egyesület 1891. május 21-én tartott választmányi ülésére.....	420
◆ 8 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesületnek 1891. június 10-én tartott választmányi üléséről.....	421
◆ 9 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesületnek 1891. aug. 8-án tartott választmányi üléséről.....	423
◆ 10 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesületnek 1891. augusztus 26-án tartott választmányi üléséről.....	424
◆ 11 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület választmányának 1891. szeptember 13-án tartott üléséről.....	426
◆ 12 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesületnek 1891. szeptember 25-én tartott választmányi üléséről.....	428
◆ 13 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesületnek 1891. október 30-án tartott választmányi üléséről.....	429
◆ 14 ◆ Titkári jelentés a Kölcsey-egyesület 1891. október 30-án tartott választmányi ülésére.....	434
◆ 15 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesületnek 1891. november 14-én tartott választmányi üléséről.....	435
◆ 16 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület 1891. nov. 20-án tartott rendkívüli választmányi üléséről.....	437
◆ 17 ◆ Jegyzőkönyv a Kölcsey-egyesület 1891. december 11-én tartott választmányi üléséről.....	438
◆ 18 ◆ Titkári jelentés a Kölcsey-egyesület 1891. december 11-én tartott választmányi ülésére.....	439
Kimutatás a pénztár állásáról.....	441
◆ 19 ◆ Rászvétirat Csiky Gergelynéhez.....	441
◆ 20 ◆ Köszönő irat Antolik Károlynak.....	442
◆ 21 ◆ Köszönő irat Varjassy Árpádnak, a Kölcsey-egyesület alelnökének.....	443
◆ 22 ◆ Köszönő levél Zichy Mihályhoz.....	443
Névmutató.....	445

ISBN: 978-606-37-1210-4